

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

Истински
фантастичен шедевър!

ФАНТАСТИКА

115

ДАН СИМЪНС

Симънс пише романи, които са различни от всичко
друго под слънцето!

— Стивън Кинг —

ИЛИОН

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА БАРД

„Илион“ на Дан Симънс е първата книга от забележителния двутомен епос, който ще завърши с предстоящото излизане на „Олимп“.

ДАН СИМЪНС ИЛИОН

Превод: Крум Бъчваров

chitanka.info

Титаничните събития в кървавото Илионско поле служат само за забавление на Земята, коренно променена след заминаването на постчовеците преди векове. Сцените на ненадминати геройства и безподобна сеч доставят липсващото възмущение на човешкия живот, лишен от смелост, борба, труд и цел. Ала това „елойско“ съществуване не е достатъчно за Харман, мъж в последната година от последната си двайсетилетка. Той е „авантюрист“, нещо изключително рядко за постмодерните хора, и възнамерява да напусне границите на своя свят преди да изтече отреденото му време в търсене на изгубеното минало, фаталната истина и спасение от неизбежния „последен факс“.

*Този роман се посвещава
на колежа „Уобаш“ —
на неговите студенти и преподаватели,
на неговото наследство.*

*Тогава от наслада Разумът
оттегля се в щастието свое:
Разумът, тоз океан, във който
всеки вид
подобие то свое ще намери,
ала твори далеч по-висши
отвѣдни суши и морета,
с един замах превръща
мирозданието
в зелена мисъл на зелена сянка.*

*„Градина
та“, Андрю
Марвъл*

*„В плячка се грабват волове и
тлъсти овце гъсторунни,
светли триножници и русогриви
коне се печелят,
само душата човешка не може
назад да се върне,
ни да се хване, щом вече
изхвъркне навън през зъбите“.*

*Ахил в
Омировата*

„Илиада“
IX, 405-
409^[1]

*„Зло изчадие, що миг изгоден чака и
захапва“*

Калибан в „Калибан
и Сетевос“ на Робърт
Браунинг

1.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Гняв.

Музо, възпей оня гибелен гняв на Ахила Пелеев, мъжеубиеца, обречен да умре, възпей оня гняв, който струва на ахейците живота на толкова много верни бойци и прати толкова много жизнени и енергични души в ужасния дом на смъртта. И докато го възпяваш, музо, възпей гнева на самите богове, толкова сприхави и могъщи тук, на своя нов Олимп, а и гнева на постчовеците, въпреки че са мъртви и отдавна ги няма, и гнева на ония неколцина останали истински човеци, колкото и самовглъбени и безполезни да са вече. И докато пееш, музо, възпей и гнева на ония дълбокомислени, разумни, сериозни, ала не съвсем човешки същества, които мечтаят под леда на Европа, умират в сярната пепел на Йо и се раждат в студените гънки на Ганимед.

А, възпей и мен, музо, клетия прероден въпреки волята му Хокънбери — клетия мъртъв доктор Томас Хокънбери, Хокънбуш за приятелите му, за приятели, отдавна превърнали се в прах на отдавна изоставен свят. Възпей моя гняв, да, моя гняв, музо, колкото и дребен и незначителен да е той в сравнение с гнева на безсмъртните богове или яростта на богоубиеца Ахил.

Като се замисля, музо, я недей да ме възпяваш. Знам те аз. Бил съм *твой* слуга, музо, курво безподобна. И ти нямам вяра, музо. Ни на йота.

Ако ще съм неволен хор на тоя разказ, мога да го започна, откъдето реша. И решавам да го започна оттук.

Днес е ден като всеки друг през повече от деветте години след моето прераждане. Събуждам се в казармата на Схолията, онова място с червени пясъци, синьо небе и грамадни каменни лица, призовава ме музата, подушват ме и ме подминават гибелните цербериди, надлежно се издигам двайсет и седем километра нагоре до тревистите върхове на Олимп със скоростния кристален ескалатор на източния склон и щом се явявам в пустата вила на музата, получавам сводката от дежурния

схоластик, обличам си метаморфозното снаряжение и бойната броня, запасвам тазерната палка и се телепортирам в привечерното Илионско поле.

Ако някога сте си представяли обсадата на Илион така, както повече от двайсет години професионално го правих аз, трябва да ви кажа, че въображението ви почти със сигурност не е било годно да се справи с тая задача. Моето не беше. Действителността е много по-чудна и ужасна, отколкото ще ни я покаже слепият поет.

На първо място градът, Илион, Троя, един от най-големите въоръжени полиси в древния свят — отдалечен е на повече от три километра от брега, където съм застанал в момента, ала въпреки това се вижда и властно се извисява с красотата си, високите му стени са осветени от хиляди факли и огньове, върховете на кулите му съвсем не се губят във висините, както ще се опита да ни убеди Марлоу, но все пак са изумителни, високи, кръгли, чуждоземни, величествени.

После идват ахейците, данайците и другите нашественици — формално те всъщност още не са „гърци“, тъй като тоя народ ще се появи едва след повече от две хилядолетия, обаче аз въпреки това ще ги наричам „гърци“ — простиращи се на много километри по брега. Когато преподавах „Илиадата“, обяснявах на студентите си, че въпреки цялата си Омирова пищност, Троянската война сигурно е била доста скромна — няколко хиляди гръцки воители срещу няколко хиляди троянци. Даже най-добре осведомените схоластици, оная група учени, занимавали се с „Илиадата“ в продължение на близо две хиляди години, въз основа на поемата изчисляват, че с черните кораби не може да са пристигнали повече от петдесет хиляди ахейци и други гръцки воители.

Всички те грешат. Днешните изчисления показват, че гръцките нападатели са над двеста и петдесет хиляди, а троянците и техните съюзници — около половината от тях. Явно всички герои на Егейските острови са дотичали на война — защото войната означава плячка — и са довели със себе си своите бойци, съюзници, слуги, роби и наложници.

Зрителното въздействие е поразително: километър след километър осветени шатри, лагерни огньове, палисади от заострени колове, километрични окопи, издълбани в твърдата пръст над брега — не за криене и залягане, а средство срещу троянската конница — и

всички тия безброй шатри, хора, лъскави копия и блестящи щитове са осветени от хиляди ярко пламтящи огньове и погребални клади.

Погребални клади.

Защото през последните няколко седмици сред гръцките редици пълзеше чума, която първо погубваше магарета и кучета, после започна да поваля по някой и друг воин или нечий слуга, докато през последните десетина дни не се превърна в мор и не натръшка повече ахейски и данайски герои, отколкото защитниците на Илион от месеци. Аз подозирам, че е тиф. Гърците са убедени, че е гневът на Аполон.

Виждал съм Аполон от разстояние и на Олимп, и тук — адски противна личност. Аполон е богът стрелец, „сребролък“ и „далекострелящ“, и въпреки че е бог на лечението, е бог и на болестите. Нещо повече, той е главният божествен съюзник на троянците в тая война и ако зависеше от него, ахейците щяха да бъдат изтребени. Независимо дали сегашният тиф се дължи на задръстените с трупове реки и мръсната вода тук, или на Аполоновия сребърен лък, гърците основателно смятат, че той им желае злото.

В момента ахейските „царе и водачи“ — а всеки един от тия гръцки герои е нещо като цар или водач в своите земи и в собствените си очи — се стичат на събрание край Агамемноновия шатър, за да определят курса си на действие и да прекратят чумата. Запътвам се натам бавно и почти неохотно, въпреки че след повече от девет години чакане тая вечер би трябвало да е най-вълнуващият миг в дългото ми наблюдение на войната. Тая вечер Омировата „Илиада“ започва наистина.

А, присъствал съм на много моменти от Омировата поема, които поетично са разместени във времето, например на така нареченото Изброяване на корабите, събирането и описването на всички гръцки сили, което е във Втора песен на „Илиадата“, обаче на което станах свидетел преди повече от девет години по време на организирането на тоя военен поход при Авлида, провлака между Евбея и континентална Гърция. Или на „Епиполесиса“, прегледа на войските от Агамемнон, който става в Четвърта песен от Омировия епос, ала на който присъствах скоро след дебаркирането на гърците край Илион. Това реално събитие беше последвано от „Тейхоскопията“, както я представях пред студентите си, или „гледката от стената“, когато Елена посочва ахейските герои на Приам и другите троянски водачи.

„Тейхоскопията“ се явява в Трета песен от поемата, обаче се случи скоро след дебаркирането и „Епиполесиса“ в действителния развой на събитията.

Ако тук изобщо има действителен развой на събитията.

Във всеки случай тая вечер е събранието при Агамемноновия шатър и сблъсъкът между Агамемнон и Ахил. Оттам започва „Илиадата“ и би трябвало да съсредоточа върху това място всичките си сили и професионални умения, но всъщност не ми пука. Нека се пъчат. Нека вилнеят. Нека Ахил посяга за мечата си — е, признавам, че ми се ще да го видя. Дали Атина наистина ще го спре, или тя е само метафора на Ахилово здравомислие? Цял живот съм чакал отговора на този въпрос и сега съм едва на няколко минути от него, ала странно и безвъзвратно... не... ми... пука.

Деветте години на мъчително прераждане, бавно завръщане на паметта, постоянна война и героично перчене, да не споменавам собственото си поробване от боговете и музата, са взели своето. В момента ще съм много доволен, ако се появи някой Б-52 и хвърли атомна бомба и върху гърците, и върху троянците. Майната им на всички тия герои, че и на дървените колесници, с които се возят.

Обаче продължавам да се тътря към шатъра на Агамемнон. Това ми е работата. Ако не наблюдавам събитието и не докладвам на музата, няма просто да ме уволнят. Боговете ще ме смелят на прах на същите късчета от кости и ДНК, от които са ме пресъздали, и точка, както казват самите те.

[1] Тук и нататък преводът на „Илиада“ е цитиран по А. Милев, Б. Димитрова. — Б. пр. ↑

2.

ХЪЛМОВЕТЕ АРДИС, АРДИС ХОЛ

Деймън се прехвърли по факса край дома на Ада и глупаво запремигва към червеното слънце на хоризонта. Небето беше безоблачно, залезът пламтеше между високите дървета на хребета и възпламеняваше двата пръстена, които се въртяха в кобалтовото небе. Загубата на ориентация се дължеше на факта, че е вечер, а само преди миг беше пристигнал от утринното тържество по случай втората двайсетилетка на Тоби в Уланбат. От години не бе гостувал в дома на Ада и освен приятелите, които посещаваше по-често — Седман в Париж, Оно в Белинбад, Рисир в дома ѝ на Чомските хълмове и още неколцина — нямаше представа на кой континент или в какъв часови пояс ще се озове. Но пък Деймън не знаеше и имената и местоположението на континентите, нито пък бе наясно с концепциите за географията и часовите пояси, затова липсата на тези знания не означаваше нищо за него.

И все пак беше объркващо. Губеше му се цял ден. Или пък му идваше в повече? Във всеки случай там въздухът имаше друг мирис — по-влажнен, по-богат, по-див.

Огледа се. Намираше се в средата на универсален факсвъзел — онзи обикновен кръг от семпербетон и декоративни железни стълбове, увенчани с жълта кристална пергола, и до центъра на кръга — стълбът, носещ задължителния символ, който Деймън не можеше да прочете. В долината не се виждаше друга постройка, само трева, дървета, поток в далечината, мудното въртене на двата пръстена, прекосяващи небето като арматури на някакъв грамаден бавен жироскоп. Вечерта бе топла, по-влажна, отколкото в Уланбат, и факсвъзелът се намираше в средата на морава, заобиколена от ниски хълмове. На пет-шест метра от кръга чакаше древна двуместна открита едноколка. На мястото на водача клюмаше също толкова древен слуга, а между дървените тегличичи стоеше самотен войникс. Деймън не беше посещавал Ардис Хол

повече от двацет години, но сега си спомни варварските неудобства. Пълен абсурд — да не разположиш дома си върху факсвъзел.

— Деймън *ур*? — попита слугата, макар очевидно да знаеше кой е.

Деймън изсумтя и посочи очукания си куфар. Миниатюрният слуга се приближи, пое багажа в щипките си и го качи в брезентовия багажник на едноколката, докато Деймън се настани на седалката.

— Чакаме ли още някого?

— Вие сте последният гост — отвърна слугата, вмъкна се с бръмчене в полусферичната си кабинка и въведе команда. Войникът хвана тегличите с щипките си и се затича към залязващото слънце. Ръждивите му крайници и колелото на едноколката почти не вдигаха прах по чакъления път. Деймън се отпусна на зелената кожена седалка и с наслада отпусна длани върху дръжката на бастуна си.

Не беше дошъл на гости на Ада, а за да я съблазни. Ето с какво се занимаваше Деймън — съблазняваше млади жени. И колекционираше пеперуди. Фактът, че Ада е на двацет и пет, а той привършваше втората си двацетилетка, нямаше никакво значение. Както и че тя му е първа братовчедка. Кръвосмесителните табута отдавна не се спазваха. Генетичният дрейф изобщо не съществуваше като концепция за Деймън, ала даже да фигурираше в терминологичния му речник, той щеше да остави този проблем на булаторията. Булаторията поправяше всичко.

Преди десет години Деймън гостуваше в Ардис Хол в ролята си на братовчед — и в опит да съблазни другата братовчедка на Ада, Вирджиния, при това само от скука, тъй като тя бе привлекателна колкото войникс — когато за пръв път видя Ада гола. Вървеше по един от безкрайните коридори в имението и случайно мина покрай стаята на младата жена. Вратата бе открената и в едно високо криво огледало се отразяваше Ада: къпеше се във вана с гъба и на лицето ѝ се бе изписало пълно отегчение — тя беше всичко друго, но не и прекалена чистница, установи Деймън — и отражението на тази млада жена, тъкмо изхлузваща се от девическата си какавида, го плени, плени този зрял мъж, малко по-възрастен, отколкото бе сега тя.

Дори навремето, въпреки бебешката пълнота на хълбоците си и едва напъпилите си гърди, Ада представляваше гледка, която си струваше да спре, за да оцени. Светла — кожата на момичето си

оставаше пергаментовобяла и нежна, колкото и време да прекарваше на открито — сивоока, с малиновочервени устни и катраненочерна коса, същинска мечта на сладострастника. Тогавашната мода изискваше жените да си бръснат подмишниците, ала нито младата Ада, нито — искрено се надяваше Деймън — нейният възрастен аналог се интересуваха от тази, както и от повечето други културни условности. Във високото огледало беше замръзнало (и по-късно бе включено като пеперуда в колекцията на Деймън от спомени) все още момичешко, но вече чувствено тяло с едри светли гърди, кремавобяла кожа, будни очи, и цялата тази белота, нарушена от четири тъмни мазки — вълнистия въпросителен знак на косата, която небрежно вдигаше на кок, освен когато играеше, с други думи през повечето време, двете запетайки под мишниците ѝ и идеално черния възклицателен знак — все още несъзрял до делта, — водещ към сенките между бедрата ѝ.

Седнал в едноколката, Деймън се усмихна. Нямахше представа защо след всички тия години Ада го е поканила на рожден ден или там чиято двайсетилетка празнуваха, обаче твърдо възнамеряваше да съблазни младата жена, преди да се прехвърли по факса в истинския си свят на забави, дълги гостувания и случайни връзки с по-обиграни жени.

Войниксът тичаше с лекота — чуваше се само хрущене на чакъл и тихо бръмчене на древни жироскопи в тялото на едноколката. Долината тънеше в сенки, ала тесният път се изкачи на поредния хребет, огрян от последните лъчи на слънцето, разполовено зад следващия връх на запад, спусна се в по-обширна долина и продължи между ниви с някакви ниски насаждения. Над нивите прелитаха слуги — приличаха на множество топки за крокет.

Пътят зави на юг — за Деймън наляво, — прекоси река по покрит дървен мост, залъкатуши по още по-стръмен склон и навлезе в стара гора. Той смътно си спомни, че преди десет години е ловил пеперуди в този дървен лес и по-късно същия ден бе видял младата Ада гола в огледалото. Спомни си вълнението, обзело го при находката на един рядък вид траурница край един малък водопад — споменът бе примесен с възбуда от вида на светлото тяло и черната коса на

момичето. Спомни си погледа, който му отправи отражението на Ада, когато светлото лице откъсна очи от гъбата — равнодушен, нито доволен, нито гневен, не свенлив, но не и безсрамен, смътно клиничен — и ги насочи към двацет и седем годишния Деймън, вцепенен от желание в коридора, почти по същия начин, по който самият той беше разглеждал уловената траурница.

Едноколката приближаваше Ардис Хол. Сред древните дъбове, брястове и ясени под върха на хълма цареше мрак, ала край пътя бяха поставени жълти лампи и из девствения лес мъждукаха пъстри фенери, навярно очертаващи пътеките.

Войникът излезе от гората и напред се разкри сумрачна гледка: Ардис Хол сияеше на върха, във всички посоки от него пълзяха чакълени алеи и пътеки, дългата морава продължаваше близо половин километър и стигаше до друга гора, реката отразяваше помръкващата небесна светлина и през едно дърво на югозапад се виждаха още залесени склонове, мрачни, без нито едно огънче, а сетне още хълмове, докато черните хребети не се слеяха с тъмните облаци на хоризонта.

Деймън потрепери. До този момент не му бе хрумвало, че домът на Ада се намира близо до динозавърските гори. Сега си спомни, че при предишното си гостуване се беше страхувал до смърт, макар Вирджиния, Ванеса и всички останали да го бяха убеждавали, че в радиус от осемстотин километра няма опасни динозаври — всички останали го успокояваха, тоест всички освен петнайсетгодишната Ада, която само го бе наблюдавала с оная преценяваща, малко насмешлива гримаса, която скоро беше свикнал да приема за обичайното ѝ изражение. Единствено пеперудите го бяха накарали да излезе на разходка. Сега те нямаше да са достатъчни. Макар да знаеше, че в присъствието на слугите и войниците се намира в пълна безопасност, Деймън нямаше абсолютно никакво желание да го изяде някое изчезнало влечуго и да се събуди в булаторията със спомена за това унижение.

Клоните на гигантския бряст на склона под Ардис Хол бяха окичени с десетки фенери, край кръглата алея и белите чакълени пътеки от къщата към двора пламтяха факли. Войникси часови стояха край живия плет и в периферията на тъмния лес. Деймън видя, че до бряста е поставена дълга маса — навсякъде около празничната трапеза мъждукаха факли — и че неколцина гости вече се събират за вечеря. С

обичайния си самодоволен снобизъм той забеляза и че повечето мъже още носят светлосиви одежди, бурнуси и землисти официални връхни костюми, излезли от мода още преди месеци в обитаваните от него поважни обществени кръгове.

Войникът мина по кръглата алея до входа на Ардис Хол, спря в снопа жълта светлина пред вратата и толкова внимателно отпусна тегличите на едноколката, че Деймън не усети абсолютно нищо. Слугата прелетя отзад, за да вземе куфара му, докато самият Деймън слезе, доволен да усети земята под краката си и все още малко замаян от прехвърлянето по факса.

Ада изхвърча през вратата и се спусна по стълбището да го посрещне. Деймън се закова на място и се усмихна глуповато. Тя не само беше по-красива, отколкото я помнеше — беше по-красива, отколкото можеше да си представи.

3.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Гръцките вождове са събрани пред Агамемноновия шатър, наоколо се е стекла тълпа от заинтригувани зяпачи и разпратата между Агамемнон и Ахил вече набира пара.

Трябва да спомена, че вече съм се преобразил в Биант — не в едноименния пилоски вожд в редиците на Нестор, а във вожда, който служи при Менестей. В момента той нещастен атинянин е болен от тиф и въпреки че ще доживее битката в Тринадесета песен, рядко напуска шатъра си, който е далеч по брега. Като вожд, Биант е достатъчно високопоставен и копиеносците и любопитните зяпачи му правят път и ме пропускат до централния кръг. Ала никой не очаква Биант да вземе думата в предстоящия спор.

Пропуснал съм по-голямата част от сцената, в която Калхант, Тесторов син и „отличен птицегадател“, разкрива на ахейците истинската причина за гнева на Аполон. Един от събралите се вождове ми прошепва, че преди да говори, Калхант поискал неприкосновеност — настоял Ахил да го защити, ако думите му не се харесат на тълпата и царете. Ахил се съгласил. Калхант съобщил на хората нещо, което половината от тях вече подозирали: че Аполоновият жрец Хриз помолил да му върнат отвлечената дъщеря и че отказът на Агамемнон разгневил бога.

Агамемнон се ядосал на Калхантовото тълкувание.

— От устата му се разхвърчаха кози лайна — тихо се изсмива в ухото ми вождът. Дъхът му вони на вино. Ако не греша, той се казва Ор и след няколко седмици Хектор ще го убие, когато започне да трепе ахейците наред.

Ор ми казва, че само преди минути Агамемнон се съгласил да върне робинята Хризеида. Аз „я силно желая и предпочитам пред мойта жена Клитемнестра“ — извикал Атридът, ала после поискал да го обезщетят със също толкова красива пленница. Според Ор, който е фиркан до козирката, Ахил извикал: „Сине Атреев преславен“,

отбелязал, че аргивците, друго име на ахейците, данайците, проклетите гърци с безброй имена, не били в състояние да дадат на вожда си още плячка. Някой ден, ако ходът на войната се обърне в тяхна полза, обещал мъжеубиецът Ахил, Агамемнон щял да получи своето момиче. Дотогава обаче трябвало да върне Хризеида на баща ѝ и да си затваря устата.

— И в тоя момент цар Агамемнон, синът Атреев, съвсем побесня — смее се Ор; говори толкова високо, че неколцина други вождове намръщено ни поглеждат.

Кимвам и се обръщам към вътрешните кръгове. Както винаги, Агамемнон е в центъра на събитията. Атреевият син по всичко прилича на главнокомандващ — висок, с класическа къдрава брада, чело и пронизващи очи на полубог, лъщящи от мас мускули, облечен в най-скъпи одежди. Точно срещу него в центъра на кръга стои Ахил. По-як, по-млад, още по-красив от Агамемнон, той почти не подлежи на описание. Когато за пръв път го видях при Изброяването на корабите преди повече от девет години, реших, че Ахил трябва да е най-богоподобният сред всички тия богоподобни мъже, толкова величествено беше физическото и царственото му присъствие. Впоследствие разбрах, че въпреки цялата си красота и могъщество Ахил е глуповат — нещо като безкрайно по-красив Арнолд Шварценегер.

Около тоя вътрешен кръг са героите, за които десетилетия наред съм говорил на студентите си в своя друг живот. Действителността не е разочароваща. До Агамемнон, макар че явно не е на негова страна в разгорелия се спор, стои Одисей — с цяла глава по-нисък от Атрида, но по-широкоплещест. Той се движи сред гръцките вождове като овен сред овце, интелигентността и хитростта му блестят в очите му и са запечатани в бръчките на обветреното му лице. Никога не съм разговарял с него, но с нетърпение очаквам да ми се отвори такава възможност преди войната да свърши и Одисей да се отправи на своето пътешествие.

Отдясно на Агамемнон е неговият по-малък брат Менелай, мъжът на Елена. Ще ми се да получавах по долар всеки път, когато чувах някой ахеец да мърмори, че ако Менелай повече го бивало в кревата, „ако имаше по-голям хуй“, както преди три години грубо беше казал на един свой приятел Диомед, Елена нямало да забегне с Парис в

Илион и героите от егейските острови нямало да изгубят последните девет години в тая проклета обсада. Отляво на Агамемнон е Орест — не Атреевият син, когото гледат у дома и който някой ден ще отмъсти за бащиното си убийство и ще си заслужи самостоятелна пиеса, а просто верен копиеносец със същото име, който ще бъде убит от Хектор при следващата голяма троянска офанзива.

Зад цар Агамемнон стои Еврибат, Агамемноновият глашатай — който не бива да се бърка с едноименния Одисеев глашатай. До Еврибат е Птолемеевият син Евримедонт, красиво момче, колесничар на Агамемнон — но не бива да се бърка с Евримедонт, колесничаря на Нестор. (Признавам, че понякога съм готов да заменя цялата тая пицна патронимика за няколко прости фамилни имена.)

В Агамемноновата половина на кръга тая вечер са и Големият и Малкият Аякс, водачи на войните от Саламин и Локрида. Тия двамата никога не можеш ги обърка, освен по име, защото Големият Аякс прилича на бял полузащитник от Националната футболна лига, а Малкият — на джебчия. Евриал, третият по ранг водач на бойците от Арголида, е застанал до началника си Стенел, който фъфли толкова ужасно, че не може да си каже името. Агамемноновият приятел и главнокомандващ войските от Арголида, Диомед гръмогласен, също е там — тая вечер е недоволен и намръщено се вторачва в земята със скръстени ръце. Старецът Нестор „от Пилос, оратор прославен със глас благозвучен“, стои близо до средата на вътрешния кръг и изглежда още по-недоволен от Диомед, докато Агамемнон и Ахил продължават да вилнеят и да се хулят.

Ако всичко върви според Омировия разказ, Нестор ще произнесе голямата си реч само след няколко минути и напразно ще се опита да засрами Агамемнон и побеснелия Ахил преди яростта им да послужи на троянските цели. Признавам, че искам да чуя тая реч, макар и само заради споменаването на древната война срещу кентаврите. Кентаврите винаги са ме интересували, а в Омировия епос Нестор делово говори за тях и за войната срещу тях. Кентаврите са едните от единствените два вида митични същества, споменати в „Илиадата“. Другият вид е химерата. С нетърпение очаквам да чуя за кентаврите, обаче дотогава гледам да не се мяркам пред очите на Нестор, тъй като личността, която съм възприел, Биант, е сред подчинените на стареца и не искам да ме заговори. В момента няма защо да се боя —

вниманието на Нестор и всички останали е насочено към разменяните обиди и вражди между Агамемнон и Ахил.

До Нестор са застанали — и явно не се съюзяват с нито един вожд — Менестей (който след няколко седмици ще бъде убит от Парис, ако всичко върви според Омир), Евмел (водач на тесалийците от Фера), Поликсен (един от епейските водачи), Поликсеновият другар Талпий (вожд на етолийците), Леонтей и Полипит в техните характерни аргивски носии, а също Махаон и брат му Подалирий начело на множество тесалийски водачи, скъпият Одисеев приятел Левк (обречен след няколко дни да бъде убит от Антиф) и други, които добре съм опознал през годините, не само на вид, но и по гласовете им, както и по характерния им начин на водене на бой, хвалби и жертвоприношения на боговете. Ако още не съм го споменал, събралите се там древни гърци не правят нищо половинчато — те вършат всичко според силите си и всичките им усилия граничат със „сериозна опасност от провал“, както се изразява един учен от ХХ в.

Срещу Агамемнон и вдясно от Ахил е Патрокъл — най-близкият приятел на мъжеубиеца, чиято смърт от ръката на Хектор е предопределена да предизвика истинския Гняв на Ахила и най-ужасното клане във военната история — а също Тлеподем, митичният герой и син на Херакъл, който избягал от дома си, след като убил бащиния си чичо, и който скоро ще загине от ръката на Сарпедон. Между Тлеподем и Патрокъл стои старият Феникс (скъп другар и бивш наставник на Ахил) и шушука на Диоклевия син Орсилох, който съвсем скоро ще бъде убит от Еней. Вляво от беснеещия Ахил е Идомей, много по-близък приятел на мъжеубиеца, отколкото предполага епосът.

Във вътрешния кръг има още герои естествено, както и безброй други в навалищата зад мен, обаче вече получихте представа. Никой не е безименен, нито в Омировия епос, нито в реалното ежедневие на Илионското поле. Всеки постоянно носи със себе си бащиното си име, своята история, земи, жени, деца и вещи — във всички битки, и военни, и реторични. Това е достатъчно, за да изтощи един обикновен учен.

— Добре, Ахиле богоравни, ти мамиш на зарове, мамиш във войната, мамиш и с жените — а сега се опитваш да измамиш *мен!* — крещи Агамемнон. — А, не, тая няма да я бъде! Няма да ме прекараш така. Ти си имаш робинята Бризеида, най-красива сред всичките ни пленнички, също колкото моята Хризеида. И искаш да си запазиш плячката, а мен да оставиш с празни ръце! Как ли пък не! Предпочитам да предам водачеството на войската на Аякс... Идоменей... Одисей хитроумен... или на теб, Ахиле... даже на *теб...* но не и да ме мамят така.

— Ами тогава го предай — изсумтява Ахил. — Време е да имаме истински водач.

Лицето на Агамемнон поморавява.

— Добре, спусни един черен кораб в морето и го напълни с гребци и жертвоприношения за боговете... вземи Хризеида, ако смееш... обаче *лично* ще трябва да направиш хекатомбата, Ахиле, о, мъжеубиецо. Ала знай, че ще искам обезщетение — и това ще е твоята хубава Бризеида.

Красивото лице на Ахил се изкривява от ярост.

— Користолобецо! Ти си облечен в безсрамие нагло, страхливецо кучеоки!

Агамемнон прави стъпка напред, захвърля скиптъра си и поставя ръка върху меча си.

Ахил не остава по-назад и стиска дръжката на своя меч.

— Троянците не са ми в нищо виновни, Агамемноне, обаче ти си виновен! На тоя бряг не ни доведоха копиетметци троянци, а твоята алчност — бием се заради тебе, безсрамнико безподобен. Потеглихме в твоя угода, в мъст над троянци бранейки твоята чест и честта на брат ти Менелая, човек, дето дори не го бива да задържи жена си в спалнята...

При тия думи Менелай прави крачка напред и също стиска меча си. Вождовете и хората им вече са се скупчили около един или друг герой и кръгът е нарушен, разделен на три лагера — мъжете, които ще се бият за Агамемнон, ония, дето ще се бият за Ахил, и хората около Одисей и Нестор, които изглеждат толкова отвратени, че да убият и двамата.

— Ние с хората ми си тръгваме — изревава Ахил. — Връщаме се във Фтия. По-добре да се удавя с празен кораб на път за дома,

отколкото да стоя тук и незачетен да пълня Агамемноновата чаша и да сбирам за него имот и богатство.

— Ами добре, върви си тогава! — крещи Агамемнон. — *Бягай* веднага оттука. Аз не те моля да останеш и да се биеш заради *мен*. Ти си велик воин, Ахиле, обаче какво от туй! Това е дар от безсмъртен и няма нищо общо с теб. Ти вечно налиташ на разпри, раздори и битки, затова взимай раболепните си мирмидонци и се омитай оттук! — Той се изхрачва.

Ахил се тресе от гняв. Очевидно е, че се разкъсва между желанието да се завърти кръгом, да вземе хората си и завинаги да напусне Илион, и непреодолимото изкушение да изтегли мечата си и да изкорми Агамемнон като жертвена овца.

— Но ето сега те заплашвам, Ахиле — продължава Атридът и екливият му глас стихва в ужасяващ шепот, който ясно чуват стотиците събрали се воители, — независимо дали ще останеш, аз ще се откажа от своята Хризеида, щом като Феб Аполон я отнема от мене, обаче вместо нея ще взема твоята Бризеида и всеки тук ще узнае колко по-силен е Агамемнон от нацупеното момченце Ахил!

Сега Ахил изгубва всякакво самообладание и наистина посяга към мечата си. И с това можеше да свърши „Илиада“ — със смъртта на Агамемнон, на Ахил или и на двамата — ахейците да отплават в родината си, Хектор да доживее дълбока старост и Илион да просъществува още хиляди години и навярно да съперничи на Рим по величие, ала в тоя миг богинята Атина се появява зад Ахил.

Аз я виждам. Ахил се завърта кръгом със сгърчено лице и явно също я вижда. За разлика от всички останали. Не съм наясно с тая стелт технология, обаче действа, когато я използвам, действа и когато я използват боговете.

Не, веднага разбирам аз, това е нещо повече от стелт. Боговете пак са замразили времето. Това е любимият им начин да разговарят с човешките си галеници, без другите да подслушват, но съм го наблюдавал само няколко пъти. Устата на Агамемнон е зейнала — виждам слюнка, замръзнала във въздуха — но не се чува нито звук, не се забелязва движение на челюсти и мускули, тъмните му очи не мигат. Същото се отнася за всички мъже в кръга: вцепенени, съсредоточени или слисани, вцепенени. В небето неподвижно виси морска птица. Вълните не се разбиват в брега. Въздухът е гъст като сироп и всички са

замръзнали като насекоми в кехлибар. В тая спряла вселена се движим само Атина Палада, Ахил и аз — макар че само съм се навел напред, за да чувам по-ясно.

Ахил продължава да стиска меча си, полуизваден от красиво изработената ножница, ала Атина го е сграбчила за дългата коса и го е завъртяла към себе си и той вече не смее да изтегли острието. Това би означавало да предизвика самата богиня.

Но очите му пламтят, по-скоро безумно, и Ахил изкрещява в сгъстената плътна тишина, която придружава това замразяване на времето:

— Защо?! Проклятие, защо точно сега?! Защо идваш при мен, богиньо, дъще на Зевса? Искаш да видиш сама наглостта на Агамемнон ли?

— Отстъпи! — казва Атина.

Ако никога не сте виждали бог или богиня, мога да ви кажа само, че са по-едри — буквално, тъй като Атина трябва да е над два метра висока — и по-красиви от всеки смъртен. Предполагам, че такива са ги направили лабораториите по нанотехнология и рекомбиниране на ДНК. Атина съчетава женствена хубост, божествена властност и абсолютно могъщество, за чието съществуване си нямах и представа, преди да ме възкресят в сенките на Олимп.

Тя продължава да стиска косата на Ахил, дърпа главата му назад и го принуждава да се извърне от вцепенения Агамемнон и неговите воини.

— За нищо на света! — вика Ахил. Въпреки че замръзналият въздух забавя и приглушава звука, гласът на мъжеубиеца е мощен. — Тая свиня, дете се мисли за цар, ще плати за своето безочие с живота си!

— Отстъпи! — повтаря Атина. — От небето изпрати ме тук белоръката Хера да спра яростта ти безмерна. *Отстъпи.*

Виждам, че в обезумелите очи на Ахил замъждуква колебание. Зевсовата жена Хера е най-могъщият олимпийски съюзник на ахейците и покровителка на Ахил още от странното му детство.

— *Веднага* прекрати тая разпра — заповядва богинята. — Не посягай с десница към меча. Само с думи обидни го нападай, колкото искаш, ала не го убивай. Прави каквото ти повеляваме и ти обещавам следното: *знам*, че това е истината, Ахиле, просто виждам съдбата ти и

виждам бъдещето на всички смъртни. Чуй ни сега и след време ще получиш триж по-блестящи награди заради тая обида. Ако ни се противопоставиш, ще умреш тоз час. Подчини се на мен и Хера и ще получиш награда.

Ахил сбърчва лице, освобождава косата си, муси се, обаче прибира меча в ножницата. Все едно наблюдавам две живи фигури сред цяло поле статуи.

— Трябва, богиньо, да те послушам — отвръща той. — Човек трябва да слуша безсмъртните, даже сърцето му да се пръска от ярост. Ала ще е справедливо и боговете благосклонно да слушат молитвите на тоя човек.

Атина едва забележимо се усмихва и изчезва — телепортира се обратно на Олимп и времето продължава своя ход.

Агамемнон привършва словоизлиянието си.

Прибрал меча в ножницата, Ахил влиза в празния кръг.

— Ах ти, пияницо с кучи очи и сърце на кошута! — извиква мъжеубиецът. — Що за вожд си ти, щом никога не тръгваш с войската за битка, ни на засада идваш с най-храбрите между ахейци... смелост ти нямаш да обсадиш Илион и затова обсаждаш шатрите на войската си за плячка... що за цар си, щом хора нищожни владееш... заричам се и клетва велика сега произнасям...

Стотиците мъже около мен ахват като един, повече изумени от тая ругателна клетва, отколкото ако Ахил просто беше посякъл Агамемнон като псе.

— В този се жезъл кълна, че всички ахейци след време ще жалят безкрай за Ахила! — извиква мъжеубиецът и гласът му е толкова силен, че игрите на зарове спират на стотици метри разстояние в стана на войската. — Ала, Атриде, колкото и съкрушен, ти не би им помогнал тогава, щом на рояци ще гинат от мъжеубиеца Хектор. Горко ще страдаш тогава, душата ти мъка ще къса, че разярен не зачете най-храбрите между ахейци.

И с тия думи Ахил се завърта на прословутата си пета, напуска кръга и потъва в сумрака между шатрите край брега. Трябва да признае — невероятен финал!

Агамемнон скръства ръце и поклаща глава. Обаждат се слисани гласове. Нестор пристъпва напред, за да произнесе речта си за времето, когато всички заедно се сражавали срещу кентаврите. Това е аномалия

— според Омир Ахил все още участва в спора, когато Нестор взима думата — и моят схоластичен ум я регистрира, но иначе вниманието ми е много далеч.

Тъкмо в тоя миг си спомням убийствения поглед, който Ахил бе хвърлил на Атина, преди тя да го сграбчи за косата и да го укроти, и пред мен се разкрива толкова дързък план за действие, толкова явно обречен на провал, толкова самоубийствен и същевременно толкова прекрасен, че се задъхвам.

— Добре ли си, Бианте? — пита застаналият до мен Ор.

Зяпвам го неразбиращо. За миг не си спомням нито кой е той, нито кой е „Биант“ — забравил съм възприетата от мен личност. Поклащам глава и се запровирам през тълпата от прославени убийци.

Чакълът хрущи под нозете ми, без героичното ехо на Ахилово отдалечаване. Запътвам се към водата и щом се скривам от поглед, захвърлям личността на Биант. Сега всеки ще ме вижда като Томас Хокънбери, очилат мъж на средна възраст в нелепо одеяние на ахейски копиеносец, увил с вълна и кожа метаморфозното снаряжение и бойната си броня.

Морето е тъмно. „Винотъмно“ — казвам си аз, обаче тая мисъл не ме развеселява.

Не за пръв път изпитвам непреодолимо желание да използвам стелт способността си и левитатора, за да отлетя оттам — за сетен път да се порея над Илион, за сетен път да погледам факлите и обречените му жители и после да се понеса на югозапад над винотъмното море, Егейско море, към все още не-Егейските острови и материка. Бих могъл да се отбия при Клитемнестра и Пенелопа, Телемах и Орест. И като малък, и като възрастен, професор Томас Хокънбери винаги се е разбирал повече с жените и децата, отколкото със зрелите мъже.

Ала тия протогръцки жени и деца тук са по-свирепи и кръвожадни от зрелите мъже, които Хокънбери е познавал в другия си, безкръвен живот.

Ще оставя отлитането за някой друг път. Всъщност изобщо ще се откажа от него.

Вълните се гонят една друга, успокояващи с познатия си ритъм.

„Ще го направя“. Решението идва с възбудата от полета — не, не от полета, а с вълнението от оня кратък миг на безтегловност, когато

човек се хвърля отвисоко и знае, че няма връщане на твърда земя. Ако не плуваш, ще се удавиш. Ако не летиш, ще паднеш.

„Ще го направя“.

4.

КРАЙ КОНАМАРА ХАОС

Манмът, капитан на моравекската подводница на Европа, се намираше на три километра от кракена и продължаваше да се отдалечава, което трябваше донякъде да успокои миниатюрното робоорганично създание, обаче кракените често имаха петкилометрови пипала.

Досадно. Нещо повече, разсейващо. Манмът почти беше приключил с новия анализ на Сонет 116. Нямаше търпение да го прати по имейла на Орфу и точно сега най-малко искаше да погълнат подводницата му. Той сканира кракена, увери се, че гладната пихтиеста грамада продължава да го преследва, и влезе в реактора, колкото да увеличи скоростта на кораба си с още три възела.

Кракенът, който съвсем буквално вече не плуваше в свои води толкова близо до района на база „Конамара Хаос“, бързо започна да изостава. Манмът знаеше, че ако продължат да се движат с тази скорост, чудовището няма да е в състояние да изпълне напълно пипалата си, за да хване подводницата, ала ако пред малкия съд се изпречеше някакво препятствие, например голямо количество фосфоресциращ келп, и се наложеше да забави, или още по-лошо, ако заседнеше в лепкавите светещи стъбла, кракенът щеше да се нахвърли върху него като...

— Уф, добре де — наруши тишината в тясната екокабина Манмът и прекрати опитите си да намери сравнение. Сензорите му бяха включени в корабните системи и виртуалното зрение му показваше огромни участъци фосфоресциращ келп право напред. Светещите колонии се носеха по топлите течения и се хранеха с червеникавите жили магнезиев сулфат, които се издигаха до ледения шелф като безброй кървави корени.

„Потопяване“, помисли си Манмът. Подводницата се потопи с двайсет километра по-надълбоко и мина само на няколко десетки метра под най-долните колонии келп. Кракенът се понесе след него.

Ако можеше да се хили, в момента сигурно го правеше — това беше неговата ловна дълбочина.

Манмът неохотно изчисти Сонет 116 от зрителното си поле и обмисли възможностите. Щеше да е срамно да го изяде кракен на сто километра от Конамара Хаос. Виновни бяха проклетите бюрократи — трябваше да прочистят местните си морета от чудовища, преди да повикат моравекски изследовател на среща.

Можеше да убие кракена. Но в радиус от хиляда километра наоколо нямаше товарна подводница и красивият звяр щеше да бъде разкъсан на парченца и погълнат от паразити в колонии на фосфоресциращия келп, акули, червеи и други кракени много преди да пристигне товарен кораб на компанията. Загубата щеше да е ужасна.

Той изключи виртуалното си зрение, колкото да огледа своята економика, сякаш можеше да му хрумне нещо от вида на тясната му действителност. Така и стана.

Освен подвързаните с кожа томове на Шекспир и разпечатката на Вендър, на пулта имаше лава-лампа — шегичка от някогашния му моравекски партньор Урцвайл отпреди близо двама ю-години.

Манмът се усмихна и отново премина на виртуално зрение. Толкова близо до базата „Конамара Хаос“ трябваше да има диапири, а кракените мразеха диапирите...

Да. На петнайсет километра на югоизток имаше цяло поле — те бавно се издигаха към ледената шапка като капките восък в неговата лава-лампа. Манмът се насочи към най-близкия диапир и за всеки случай увеличи скоростта с още пет възела.

Диапирът представляваше просто топъл лед, нагорещен от кратерите и горещите гравитационни зони в дълбините, издигащ се в морето от английска сол към ледената шапка, която някога беше покривала цяла Европа, и сега, две хиляди три години след пристигането на криботната компания, все още покриваше над деветдесет и осем процента от луната. Този диапир се намираше на петнайсетина километра и скоростта му се увеличаваше с приближаването на повърхността.

Кракените не обичаха електролитните свойства на диапирите. Отказваха да цапат даже сетивните си пипала с тях, камо ли убиващите си ръце и паст.

Подводницата стигна до издигащата се „капка“ лед цели десет километра преди преследващия я кракен, намали скоростта, втвърди външния си корпус в боен режим, прибра сензорите и сондите си и се заби в кишата. С помощта на сонара Манмът провери лентикулите и навигационните канали на около осем хиляди метра над себе си. След няколко минути самият диапир щеше да се размаже в дебелата ледена шапка, да потече нагоре през цепнатините, лентикулите и каналите и да изригне като фонтан на стотици метри височина. За кратко тази част от Конамара Хаос щеше да заприлича на Йелоустонския парк от американската изгубена ера с бликащи червени серни гейзери и кипящи извори. После пръските щяха да се пръснат при гравитацията на Европа, която бе едва една седма от земната, да се посипят като лапавица на забавен кадър в радиус от много километри от двете страни на всяка повърхностна лентикула и да замръзнат в рядката — едва сто милибара — изкуствена атмосфера на луната, образувайки нови абстрактни скулптурни форми.

Манмът не можеше да бъде убит буквално — макар и отчасти органичен, той по-скоро „съществуваше“, отколкото живееше, и бе проектиран издръжлив — но определено нямаше желание през следващите хиляда 3-години да стане част от фонтан или замръзнал елемент от абстрактна скулптура. Той забрави за миг кракена и Сонет 116 и се съсредоточи върху цифрите, скоростта на издигане на диапира, движението на подводницата в кишата и бързо приближаващата се ледена шапка, и свали мислите си в машинното отделение и баластните резервоари. Ако го направеше както трябва, щеше да излезе от южната страна на диапира половин километър преди удара му в леда, прибъгвайки до аварияен изход на повърхността точно преди приливната вълна от фонтана на диапира да се понесе по канала. Тогава щеше да използва ускорението от сто километра в час, за да изпревари ефекта на фонтана — всъщност щеше да превърне подводницата си в сърф и така да измине половината разстояние до базата „Конамара Хаос“. Щеше да се наложи да преодолее последните двайсетина километра след разнасянето на приливната вълна по повърхността, ала нямаше друг избор. Очакваше го страхотно появяване.

Освен ако нещо не преградеше канала. Или ако по канала от Централата не пътуваше друга подводница. Това щеше да е много

конфузно през няколкото секунди преди Манмът и „Смуглата дама“ да загинат.

Поне кракенът вече нямаше да участва в играта. Тези гадини отказваха да се издигат на повече от пет километра под ледената шапка.

След като въведе и последната команда и се увери, че направил всичко, каквото му идва наум, за да се спаси и да пристигне навреме в базата, Манмът се върна към анализа на сонета.

Неговата подводница, която много отдавна бе нарекъл „Смуглата дама“, изминаваше последните дващест километра до база „Конамара Хаос“ по широкия един километър канал, плавайки по повърхността на черното море под черно небе. Издигаше се три четвърти Юпитер, обвит в ярки облаци и облачни ивици в приглушени тонове, докато мъничката Йо се плъзгаше по лицето на издигания се гигант ниско над ледения хоризонт. От двете страни на канала се извисяваха неколкостотинметрови набраздени ледени скали, чиито стръмни склонове бяха мътносиви или червенееха на фона на черното небе.

Манмът с вълнение отвори Шекспировия сонет.

СОНЕТ 116

*Не, бракът между чисти духове
препятствия не бива да признава
погрешно любовта се тъй зове,
когато на промени се поддава!
О, не, маяк е тя, висок и як,
незнаещ страх пред бясната природа,
звезда е тя на бродника моряк,
със точна висота на небосвода.
Такава тя е в мене. И макар
да ни бразди челата и страните,
не може да я спре Косачът стар
да трае до завършека на дните.
Не е ли тъй, не съм за нея пъл*

и любещи светът не е видял!^[1]

През десетилетията беше намразил този сонет. През Изгубената ера хората бяха рецитирали такива неща на сватбите си. Неискрени. Евтини. Някакъв слаб Шекспир.

Ала откритите микрозаписи на критиките на Хелън Вендлър — литературна критичка, живяла и писала през един от ония векове, ХІХ, ХХ или ХХІ (хронопечатите на записите не бяха ясни) — бяха дали на Манмът ключ към разгадаването на този сонет. Ами ако Сонет 126 не бе сладникаво утвърждаване, за каквото в продължение на толкова много векове го бяха представяли, а категорично отхвърляне?

Манмът потърси подкрепа в записаните си „ключови думи“. „Не, не, о, не, не може“ и накрая отново в тринайсети и четиринайсети ред — „не е ли тъй... не съм... не е...“ — почти като нихилистичното „О, няма, няма, няма, няма, няма!...“ на крал Лир.

Определено приличаше на стихотворение против. Ала против какво?

Знаеше, че Сонет 116 е част от цикъла за момъка, но също знаеше, че думата „момък“ е просто смокинов лист, добавен през по-късните, по-свенливи години. Любовните стихове не бяха отправени към мъж, а към „момък“ — навярно момче на не повече от тринайсет години. Манмът бе чел критиките от втората половина на ХХ в. и знаеше, че тези „учени“ са смятали сонетите за буквални — с други думи, за истински хомосексуални писма от драматурга Шекспир — но от други научни трудове от предишни епохи и от по-късната част на Изгубената ера също знаеше, че такъв политически мотивиран буквален начин на мислене е детински.

Шекспир въплъщаваше някаква драма в сонетите си, Манмът беше убеден в това. Герои на тази драма бяха „момъкът“ и по-късно „смуглата дама“. Сонетите бяха писани в продължение на години и не бяха плод на страст, а на Шекспировата пълноценна зрелост. А какво разглеждаше в тези сонети? Любовта. А какво бе „истинското отношение“ на Шекспир към любовта?

Никой нямаше да узнае — Манмът беше сигурен, че Бардът е бил прекалено умен, прекалено циничен, прекалено потаен, за да

проявява истинските си чувства. Но във всичките си пиеси Шекспир показваше как силните чувства, включително любовта, превръщат хората в шутове. Също като Лир, той обичаше своите Шутове. Ромео бе Шут на Съдбата, Хамлет — на Ориса, Макбет — на Амбицията, Фалстаф... е, Фалстаф не беше ничий Шут... обаче се бе правил на шут, за да спечели любовта на принц Хал, и беше умрял с разбито сърце, след като младият принц го бе изоставил.

Манмът знаеше, че въпреки твърденията на множество плиткоумни учени от XX в. „поетът“ в цикъла сонети, понякога наричан „Уил“, не е историческият Уил Шекспир, а по-скоро поредното драматично построение, създадено от драматурга/поет, за да обхване всички страни на любовта. Ами ако този „поет“ беше като злочестия Шекспиров граф Орсино, Шута на Любовта? Човек, влюбен в самата любов?

Този подход му допадаше. Разбираше, че Шекспировият „брак между чисти духове“ — между по-възрастния поет и момъка — не е хомосексуална връзка, а истинско чувствено тайнство, вид любов, почитана в дните далеч преди времето на Барда. На пръв поглед Сонет 116 представляваше банална декларация на тази любов и нейната вечност. Ами ако всъщност я отхвърляше?...

Изведнъж Манмът проумя всичко. Подобно на много други велики поети, Шекспир започваше стиховете си преди или след фактическото им начало. Но против какво можеше да е това стихотворение? Какво толкова бе казал момъкът на по-възрастния, лудо влюбен поет, че се нуждаеше от толкова категорично опровержение?

Манмът извади пръсти от главния си манипулатор, взе перото и започна да пише върху т-плочата си:

Скъпи Уил, естествено и на двама ни ни се иска нашият свят брак между чисти духове — тъй като мъжете не могат да сключват свят брак между тела — да е реален и траен като истински брак. Това обаче е невъзможно. Хората се променят, Уил. Обстоятелствата се променят. Когато се променят качествата на хората или си отиват самите хора, отива си и любовта. Обичах те, Уил, наистина, ала ти се

промени, стана друг и затова настъпи промяна и в мен, а оттук и в нашата любов.

Искрено твой,
Момъка

Манмът погледна писмото си и се засмя, но смехът му секна, когато осъзна, че това променя целия Сонет 116. Вместо да е сладникаво утвърждаване на неизменната любов, той се превръщаше в категорично противопоставяне срещу опита на момъка да скъса. Сега сонетът звучеше така:

*Не, бракът между чисти духове
(тези така наречени) препятствия не бива да
признава —
погрешно любовта се тъй зове,
когато „на промени се поддава“!
О, не!*

Манмът едва овладяваше вълнението си. Всичко в сонета и целия цикъл си заставаше на мястото. От тази любов „между чисти духове“ не оставаше почти нищо — освен гнева, обвиненията, лъжите и новите изневери. И всичко това щеше да приключи до Сонет 126, когато „Момъка“ и самата идеална любов щяха да бъдат зарязани заради разпътните наслади на „Смуглата дама“. Манмът превключи на виртуално съзнание и започна да шифрова з-грама до своя верен събеседник през последните дванайсет з-години, Орфу от Йо.

Завиха сирени. Във виртуалното му зрение замигаха светлини. За миг си помисли: „Кракенът!“, ала чудовището за нищо на света нямаше да се издигне на повърхността, нито да влезе в открит канал.

Той записа сонета и бележките си, изтри з-грамата и разтвори външните сензори.

„Смуглата дама“ се намираше на пет километра от база „Хаос“, в обсега на дистанционния контрол на централата. Манмът предаде управлението на кораба и се загледа в ледените скали отпред.

Отвън база „Конамара Хаос“ приличаше на останалата повърхност на Европа — ледени хребети, издигащи се на двеста-триста метра височина и скриващи лабиринта от открити канали и черни лентикули — но после се появиха видимите признаци на цивилизация: отварящата се черна паст на укритието за подводници, движещите се по скалата асансьори, прозорците в леда, пулсиращите и мигащи навигационни светлини върху повърхностни модули, жилищни възли и антени, и високо над хребета на скалата, очертаващ се на черния фон на небето — няколко интерлунарни совалки, закотвени на площадката си.

Космически кораби в база „Хаос“? Крайно необичайно. Докато приставаше, превключваше корабните системи в режим готовност и започваше да се изключва от тях, Манмът си мислеше: „Защо ме повикаха тук, по дяволите?“

Накрая премина през травмата от ограничаването на сетивата и контрола, върна се към неудобната теснота на повече или по-малко хуманоидното си тяло, напусна кораба, закрачи по синкаво осветения лед и се качи на скоростния асансьор до жилищните възли високо над укритието.

[1] Тук и нататък произведенията на Шекспир са цитирани по преводите на В. Петров. — Б.пр. ↑

5. АРДИС ХОЛ

Вечеря за дванайсет души на масата под осветеното с фенери дърво: месо от елен и глиган от гората, пъстърва от реката, телешко от пасищата между Ардис и телепортаторната площадка, червено и бяло вино от лозята на Ардис, млечна царевица, тиква, салатата и грах от градините и хайвер, пратен по факса от едно или друго място.

— Кой има рожден ден и коя двайсетилетка празнува? — попита Деймън, докато слугите поднасяха ястията на дванайсетимата гости на дългата маса.

— Аз имам рожден ден, обаче двайсетилетката не е моя — отвърна красивият къдрав Харман.

— Моля? — неразбиращо се усмихна Деймън, взе си малко тиква и предаде съда на жената до себе си.

— Харман празнува ежегодния си рожден ден — поясни Ада от мястото си начело на масата. Деймън изпита физическа възбуда — младата жена изглеждаше фантастично със загара и черната си копринена рокля.

Той поклати глава. Все още не разбираше. Ежегодните рождени дни не се записваха и още по-малко се празнуваха.

— Значи всъщност не празнувате рождена двайсетилетка, така ли? — обърна се Деймън към мъжа и кимна на носещия се над земята слуга да напълни чашата му с вино.

— Не, но празнувам рождения си ден — усмихнато повтори Харман. — Деветдесет и деветия.

Деймън смаяно се вцепени, после припряно се огледа, осъзнал, че това трябва да е някаква шега между тези провинциалисти — определено безвкусна шега. Човек не се шегуваше с деветдесет и деветата си година. Разтегли устни в усмивка и зачака продължението.

— Харман говори сериозно — спокойно го осведоми Ада. Другите гости мълчаха. От гората се обаждаха нощни птици.

— Хм... извинете — измънка Деймън. Харман поклати глава.

— С нетърпение очаквам годината. Имам да върша много неща.

— Миналата година Харман извървя сто и шейсет километра до Атлантическия пролом — рече Хана — млада късокоса приятелка на Ада.

Сега вече Деймън се увери, че се шегуват с него.

— Никой не може да стигне до Атлантическия пролом.

— Аз стигнах — възрази Харман, който ядеше царевичен кочан. — Отидох само на разузнаване — както казва Хана, навлязох само на около сто и шейсет километра и после се върнах на северноамериканското крайбрежие — обаче изобщо не беше трудно.

Деймън пак се усмихна, за да покаже, че се включва в шегата.

— Но как може да сте *стигнали* до Атлантическия пролом, Харман *ур*? Наоколо няма факсвъзли. — Нямаше представа къде се *намира* Атлантическият пролом, нито какво обхваща Северна Америка, не бе и съвсем сигурен за местонахождението на Атлантическия океан, ала беше убеден, че нито един от треста и седемнайсетте факсвъзела не е край Пролома. Неведнъж се бе прехвърлял през всеки от тях и никога не беше зървал легендарния Пролом.

Харман остави кочана.

— Вървах пеш, Деймън *ур*. Проломът минава точно по четирийсетия паралел от източното северноамериканско крайбрежие чак до земята, която човеците от изгубената ера наричали Европа — струва ми се, че Испания е последната държава, до която стига Проломът. Развалините на древния град Филадельфия — вие може би го знаете като възел сто двама и четири, имението на Ломан *ур* — е само на няколко часа път от Пролома. Ако имах кураж — и си носех достатъчно храна, — можех да стигна чак до Испания.

Деймън кимна и се усмихна. Нямаше абсолютно никаква представа какви ги дрънка този човек. Първо неприличните хвалби с деветдесет и деветата година, сега пък всички тези приказки за паралели, градове от Изгубената ера и ходене пеш. Никой не ходеше пеш повече от неколкостотин метра. Защо им беше това? Всичко, което можеше да интересува човек, се намираше близо до факсвъзел, а до онези няколко отдалечени странности — като Ардис Хол на Ада — можеше да се стигне с едноколка или дрошка^[1]. Естествено Деймън познаваше Ломан — наскоро бе празнувал третата двайсетилетка на

Оно в огромното имение на Ломан, — но всичко друго от монолога на Харман му се струваше празни приказки. Този човек явно се бе побъркал в последните си дни. Е, скоро за това щяха да се погрижат последното булаторно прехвърляне и Възнесението.

Деймън погледна Ада с надеждата, че тя ще се намеси и ще смени темата, ала домакинята се усмихваше, сякаш се съгласяваше с всичко, казано от Харман. Деймън се огледа за помощ, но другите гости слушаха учтиво — дори с очевиден интерес, — като че ли тези брътвежи бяха част от обичайните им провинциални разговори на маса.

— Пъстървата е много вкусна, нали? — обърна се той към жената отляво. — Вашата вкусна ли е?

Жената, която седеше срещу него, набита, рижа и навярно към края на третата си двайсетилетка, опря силно издадената си брадичка върху малкото си юмруче и попита Харман:

— Как беше? В Пролома, искам да кажа?

Къдравият, почернял от слънцето мъж се поколеба, но другите на масата, включително младата блондинка, от чиято пъстърва се бе поинтересувал Деймън и която не беше обърнала внимание на въпроса му, настояха Харман да отговори. Накрая той се съгласи с грациозно махване с ръка.

— Ако никога не сте виждали Пролома, той представлява възхитителна гледка дори от брега. Широк е осемдесетина метра — цепнатина, която продължава на изток, докдето ти стигат очите, постепенно се стеснява към хоризонта и накрая заприличва на светлинна, вмъкната между океана и небето.

— Навлизането в него е... малко странно — продължи той. — Там, където свършва Проломът, пясъкът на плажа не е мокър. В него не се плискат вълни. Отначало цялото ти внимание е съсредоточено върху единия или другия край — когато навлизаш, забелязваш рязката граница на водата, все едно че стъклена стена отделя пътника от вълните. Трябва да докоснеш преградата — никой не може да устои. Еластична, невидима, съвсем слабо поддаваща на силен натиск, хладна от водата от другата страна, но непроницаема. Продължаваш нататък по сухия пясък — през вековете морското дъно е било навлажнявано само от дъжд и затова пясъкът и пръстта са плътни, озовалите се там морски животни и растения са изсъхвали почти до степента на

фосилизиране. След десетина метра отсечените водни стени от двете страни се издигат високо над главата ти. В тях се движат сенки. Виждаш рибки да плуват край преградата между въздух и вода, сетне сянка на акула, последвана от бледо сияние на пихтиести същества, които не можеш точно да разпознаеш. Понякога морските създания се приближават до преградата на Пролома, докосват я със студените си глави, после бързо се отдалечават, сякаш нещо ги е уплашило. На около километър и половина навътре водата се издига толкова високо, че небето помръква. На петнайсетина километра водните стени от двете страни се издигат на повече от триста метра. В ивицата небе над главата ти се появяват звезди, даже денем.

— Не! — възкликна един слаб мъж с пясъчноруса коса в отсрещния край на масата. Деймън си спомни името му — Лоус. — Шегуваш се.

— Не се шегувам — настоя Харман и пак се усмихна. — Вървах четири дни. Нощем спях. Когато храната ми свърши, трябваше да се върна.

— Как разбираше дали е нощ, или ден? — попита приятелката на Ада, атлетичната млада Хана.

— Денем небето е черно и има звезди, но океанът от двете страни запазва пълния светлинен спектър, от яркосин високо горе до почти черен към дъното, на равнището на Пролома.

— Намери ли нещо екзотично? — попита Ада.

— Няколко потънали кораба. Древни. От изгубената ера или още по-стари. И един, който може би беше... по-нов. — Той отново се усмихна. — Отидох да проуча един от корабите — грамаден ръждив корпус, стърчащ от северната стена на Пролома, наклонен настрана. Влязох през една дупка, изкачих се по някакви стълби, продължих на север по наклонения под, като си светех с малък фенер, и в едно просторно помещение — струва ми се, че се е наричало „трюм“ — изведнъж стигнах до преградата на Пролома, от тавана до наклонения под, водна стена, сякаш оживяла от риба. Притиснах лице към студената невидима стена и видях ракообразни, мекотели, морски змии и форми на живот, покриващи всяка повърхност, хранещи се едни с други, докато от моята страна — сухота и стара ръжда, и единствените живи същества бяхме ние с едно бяло сухоземно раче, което явно беше мигрирало също като мен, от брега.

Повя вятър и зашумоли в листата на високото дърво над тях. Фенерите се разлюляха и плътната им светлина затанцува по копринените и памучните дрехи, косите, ръцете и топло осветените лица около масата. Всички унесено слушаха. Даже Деймън установи, че се е заинтригувал, въпреки че всичко това бяха глупости. Факлите по алеята мъждукаха и пращяха от внезапно надигналия се вятър.

— Ами войниците? — попита жената, която седеше до Лоус. Деймън не си спомняше името ѝ. Може би Ема? — Повече ли са, отколкото на сушата? Часови ли са, или самоходни?

— Няма войници.

Всички ахнаха. Деймън бе обзет от същото ненадейно смайване, както и от съобщението на Харман, че празнува деветдесет и деветата си година. Зави му се свят. Сигурно виното беше по-силно, отколкото си мислеше.

— Няма войници — повтори Ада не толкова с почуда, колкото с копнеж, и вдигна чашата си с вино. — Наздравица. — Слугите се понесоха към гостите, за да напълнят чашите. Всички се включиха в тоста. Деймън запремигва, за да прогони замайването си, и се насили учтиво да се усмихне.

Ада не произнесе наздравица, но всички, дори след миг самият Деймън, отпиха глътка вино, сякаш вече го беше направила.

До края на вечерята вятърът се усили, появиха се облаци и скриха пръстените, въздухът замириса на озон и над тъмните хълмове на запад се спуснаха завеси от дъжд, затова празненството се премести на закрито и после приключи — двойките се оттеглиха в спалните си или в различни крила и стаи за развлечения. Слуги пуснаха камерна музика в южната зимна градина, остъкленият плувен басейн в дъното на имението привлече неколцина гости, на верандата на втория етаж имаше среднощна шведска маса. Няколко двойки отидоха да се любят в спалните си, докато други намериха уединени кътчета, за да развият торинските си савани и да се отправят към Троя.

Деймън последва Ада, която бе завела Хана и Харман в библиотеката на третия етаж. Ако искаше планът му за съблазняването на Ада до края на уикенда да успее, трябваше да прекарва с нея всяка свободна минута. Знаеше, че съблазняването е и наука, и изкуство —

съчетание от умение, дисциплина, близост и възможност. Главно близост.

Докато крачеше до нея, той усещаше топлината на кожата ѝ през загара и черната ѝ коприна. Долната ѝ устна, след десет години отново забеляза Деймън, беше влудяващо пълна, червена и създадена за хапане. Когато младата жена вдигна ръка, за да покаже на Харман и Хана височината на библиотечните лавици, Деймън се опияни от мекото движение на дясната ѝ гръд под тънкия копринен плат.

И преди бе влизал в библиотека, но не толкова голяма. Помещението бе дълго поне трийсет метра и високо петнайсетина, с мецанин около три от стените и подвижни стълби на двата етажа за достъп до по-високите и по-далечни тонове. Имаше ниши, маси с големи разтворени книги, тук-там места за сядане, даже лавици над грамадния френски прозорец на отсрещната стена. Той предположи, че съхраняваните там физически книги преди много векове, може би даже преди хилядолетия, са били обработени с нанохимикали против разлагане — та тези безполезни вещи бяха направени от кожа, хартия и мастило, за Бога — но в това помещение с махагонова ламперия, дискретно осветление, древни кожени мебели и мрачни стени, покрити с книги, все пак миришеше на старост и разложение. Нямаше представа защо Ада и другите от семейството поддържат този мавзолей в Ардис Хол, нито защо Харман и Хана искат да го разгледат тази вечер.

Къдравият мъж, който твърдеше, че е в последната си година, и настояваше, че е влизал в Атлантическия пролом, удивено спря.

— Това е прекрасно, Ада. — Той се качи по една от стълбите, плъзна я покрай лавиците и протегна ръка да докосне дебел кожен том.

Деймън се засмя.

— Да не смятате, че четящата функция се е възстановила, Харман ур?

Мъжът се усмихна, но изглеждаше толкова самоуверен, че за миг Деймън почти очакваше да зърне златния поток от символи по ръката му. Никога не бе виждал изгубената функция в действие, естествено, ала баба му и други старци му я бяха описвали, преразказвайки удоволствията на своите прародители.

Не потекоха думи. Харман отдръпна ръка.

— Не ви ли се ще да притежавате четящата функция, Деймън ур?

Деймън отново чу смеха си в тази странна вечер и внезапно усети, че двете млади жени са се вторачили в него с лица изразяващи нещо средно между изумление и любопитство.

— Не, разбира се — накрая отвърна той. — Че защо? Нима тези стари неща могат да ми кажат нещо за днешния ни живот?

Харман се изкачи още по-високо по стълбата.

— Не сте ли любопитен защо на Земята вече няма постчовеци и къде са отишли?

— Ни най-малко. Отишли са си в своите градове на пръстените. Всеки го знае.

— Защо? — попита Харман. — Защо са си отишли, след като дълги хилядолетия са насочвали делата ни и са бдели над нас?

— Глупости — навярно малко по-грубо, отколкото възнамеряваше, заяви Деймън. — Постчовеците продължават да бдят над нас. Отгоре.

Харман кимна, сякаш чуваше нещо ново, и премести стълбата с няколко метра по месинговата релса. Главата му стигаше почти до долната страна на мецанина.

— Ами войниксите?

— Какво войниксите?

— Някога питали ли сте се защо толкова много векове са били неподвижни и сега са се задействали?

Деймън отвори уста, но нямаше какво да отговори.

— Това, дето войниксите не са се движили преди последния факс, е пълна глупост — накрая успя да измънка той. — Митове. Приказки.

Ада се приближи към него.

— Някога питал ли си се откъде са дошли те, Деймън?

— Кой, миличка?

— Войниксите.

Той топло и сърдечно се засмя.

— Не, разбира се. Войниксите винаги са били тук. Те са вечни, постоянни, неизменни — движат се, понякога не се забелязват, обаче винаги присъстват, също като слънцето и звездите.

— Или пръстените? — тихо прибави Хана.

— Точно така. — Деймън се зарадва, че го е разбрала.

Харман извади един тежък том от лавицата.

— Ада ми каза, че сте голям лепидоптеролог, Деймън *ур*.

— Моля?

— Специалист по пеперудите.

Деймън усети, че се изчервява. Винаги му ставаше приятно, когато оценяваха способностите му, даже непознати, даже не съвсем нормални непознати.

— Едва ли съм точно специалист, Харман *ур* — просто колекционер, който е научил нещичко от чичо си.

Харман слезе от стълбата и занесе тежката книга на една от масите.

— В такъв случай това би трябвало да ви заинтригува. — Той разтвори книгата. Показаха се лъскави страници с цветни изображения на пеперуди.

Онемял, Деймън се приближи. Чичо му му беше казал имената на двайсетина вида пеперуди, от други колекционери бе научил имената на още някои. Той се пресегна и докосна изображението на западната платноходка.

— Западна платноходка — каза Харман и прибави: — *Pterourus rutulus*.

Деймън не разбра последните две думи, но смаяно зяпна възрастния мъж.

— И вие ли сте колекционер?

— Нищо подобно. — Харман докосна един познат златисточерен образ. — Монарх.

— Да — смутено потвърди Деймън.

— Червен адмирал, седефка, обикновена синя, Феб Парнаски — заизрежда Харман, като последователно докосваше изображенията. Деймън знаеше три от тях.

— Вие познавате пеперудите — заяви той.

Харман поклати глава.

— До този момент изобщо не съм подозирал, че различните видове имат имена.

Деймън се вторачи в ръката му.

— Значи имате четяща функция.

Харман отново поклати глава.

— Вече никой не притежава такава функция. Както и комуникатор, геопозициониране, инфодостъп и автопрехвърляне от

факсвъзли.

— Тогава... — окончателно объркан, заекна Деймън. Дали тези хора не се подиграваха с него? Беше дошъл да прекара уикенда в Ардис Хол с добри намерения... е, с намерението да съблазни Ада, обаче напълно доброволно... а пък сега тази... злонамерена игра?...

Сякаш доловила растящия му гняв, Ада постави тънките си пръсти върху ръката му.

— Харман няма четяща функция, Деймън ур — тихо каза тя. — Просто наскоро се научи да *чете*.

Деймън зяпна. Това му се струваше също толкова абсурдно, колкото и да празнуват нечий деветдесет и девети рожден ден или да дрънкат за Атлантическия пролом.

— Това е умение — спокойно поясни Харман. — Също както вие сте усвоили имената на пеперудите или прословутите си методи на... женкар.

Последната дума накара Деймън да запремигва. „Толкова ли е известно другото ми хоби?“

— Харман обеща да ни научи на този трик... на четмо — обади се Хана. — Може да ни е от полза. Аз например искам да науча повече за леярството, за да не се изгоря, когато се заема с него.

„За леярството ли?“ Деймън не знаеше какво означава тази дума и нямаше представа какво общо има тя с изгарянето или с придобиване на четяща функция. Той облиза устни.

— Тези игрички не ми харесват. Какво искате от мен?

— Трябва ни космически кораб — отвърна Ада. — И имаме основание да смятаме, че ти можеш да ни помогнеш.

[1] Лека четириколка с дълга тясна пейка, която пътниците възсядат. — Б. пр. ↑

6. ОЛИМП

Когато след сблъсъка между Ахил и Агамемнон смяната ми свършва, се телепортирам в схоластичния комплекс на Олимп, записвам наблюденията и анализа си, прехвърлям мислите в словесен камък и го отнасям в бялата стаичка на музата, гледаща към Езерото на калдерата. За моя изненада, музата е там и разговаря с един от другите схоластици.

Схоластикът се казва Найтенхелзър, дружелюбен мечок, който, както научих през последните четири години от престоя си, живял, преподавал в колеж и умрял в американския Среден запад някъде в началото на ХХ век. Когато ме вижда на прага, музата приключва работата си с Найтенхелзър и го отправя през бронзовата си врата към ескалатора, спускащ се от Олимп към нашата казарма и червения свят в низините.

Музата ми дава знак да се приближа. Оставям словесния камък на мраморната маса пред нея и се отдръпвам в очакване да бъда освободен мълчаливо, както предполагат обичайните ни отношения. За моя изненада, тя взема словесния камък, докато още съм там, и го стиска в ръка, като затваря очи, за да се съсредоточи. Стоя и чакам. Признавам, че съм нервен. Сърцето ми се разтуптява и дланите ми се изпотяват. Застанал съм с ръце зад гърба в нещо като професионална пародия на войнишката поза „свободно“. Преди години реших, че боговете не са способни да четат мисли — че тяхната свръхестествена чувствителност към мислите на смъртни, герои и схоластици се дължи на някаква свършена дисциплина в изучаването на лицеви мускули, движения на очите и тем подобни. Обаче може и да греша. Възможно е да са телепати. В такъв случай, ако са си направили труда да прочетат мислите ми в момента на просветление и взимане на решение на брега след спора между Ахил и Агамемнон, с мен е свършено. Повторно.

Виждал съм схоластици, които ядосват музата, че и по-важните богове. Преди няколко години, всъщност през петата година на

обсадата, имаше един схоластик от XXVI в., топчест, непочтителен азиатец с необикновеното име Брустър Лин — и въпреки че Брустър Лин беше най-умният и проникателен учен сред нас, непочтителността му го погуби. Буквално. След едно от по-ироничните му подмятания — за ръкопашната схватка между Парис и Менелай, победителят в която печелеше всичко, схватката, която с един замах щеше да реши войната. Двубоят на живот и смърт между троянския любовник на Елена и нейния ахейски съпруг, макар и разигран пред двете аплодиращи войски, Парис — красив в златните си доспехи, Менелай — ужасен и настръхнал, така и не се осъществи. Афродита видя, че нейният любим Парис ще бъде накълцан на кайма, затова се спусна и го отнесе от бойното поле, върна го при Елена, където — подобно на повечето упадъчни либерали от всички епохи — той бе по-щастлив воин в леглото. Та след едно от забавните подмятания на Брустър Лин за случката с Парис и Менелай музата щракна с пръсти и милиардите трилиони послушни наноцити в тялото на злочестия схоластик се събраха и експлодираха с великански нанолемингов скок, пръснаха все още усмихнатия Брустър Лин на хиляди кървави късчета пред очите ни и търкулнаха все още усмихнатата му глава в краката ни.

Това беше сериозен урок и ние го научихме. Без собствени мнения. Без майтапи със сериозния спорт на боговете. Иронията означаваше смърт.

Музата отваря очи и ме поглежда.

— Откога си при нас, Хокънбери? — пита тя с глас на завеждащ личен състав от моя век, готвещ се да уволни среден служащ.

Знам, че въпросът е реторичен, обаче когато го задава богиня, па макар и второстепенна, човек отговаря даже на реторичните въпроси.

— От девет години, два месеца и осемнайсет дни, богиньо.

Тя кима. Аз съм най-старият оцелял схоластик. Или по-точно аз съм схоластикът, който е оцелял най-дълго. Музата го знае. Това официално признание на дълголетието ми може би е моята елегия преди експлозивния ми наноцитен край.

Винаги съм учил студентите си, че има девет музи, дъщери на Мнемозина — Клио, Евтерпа, Талия, Мелпомена, Терпсихора, Ерато, Полихимния, Урания и Калиопа, всяка от които управлява, поне според по-късната гръцка традиция, някаква артистична проява като свирене на флейта, танц, разказвачество или епическа поезия, ала през своите

девет години, два месеца и осемнайсет дни служба на боговете като наблюдател в Илионското поле съм докладвал на, виждал съм и съм чувал само една муза, тая висока богиня, която в момента седи пред мен зад мраморната си маса. И все пак, заради острия ѝ глас, винаги съм я смятал за „Калиопа“, въпреки че това име първоначално е означавало „онази с красивия глас“. Не мога да кажа, че тая самотна муза има красив глас, по-скоро ми звучи като клаксон, отколкото като музикален инструмент, обаче определено съм се научил да слушам.

— Ела с мен — нарежда тя, изправя се плавно и излиза през частната врата на бялата си мраморна стая.

Скачам и тръгвам след нея.

Музата е божествено висока — с други думи, над два метра, ала с идеални човешки пропорции, не толкова пищни, колкото на някои богини, а като състезателка по триатлон от ХХ век — и въпреки по-слабата гравитация на Олимп трябва да подтичвам, за да вървя в крак с нея по окосените зелени морави между белите сгради.

Тя спира до колесничния модул. Казвам „колесничен“ и той наистина смътно прилича на колесница — нисък, приблизително подковообразен, със стъпало отстрани, позволяващо на музата да се качи вътре, само че тая колесница няма коне, юзди и колесничар. Тя се хваща за парапета и ми дава знак да я последвам.

Колебливо, вече с бясно разтуптяно сърце, заставам до музата, а тя почуква с дългите си пръсти по един златен клин, който може би е някакъв контролен пулт. Запремигват светлини. Колесницата забръмчава, започва да пращи, внезапно се опасва с енергийна решетка и се издига над тревата, като описва въртеливо движение. Пред нея изведнъж се появяват два холографски „коня“ и препусват, сякаш теглейки колесницата по небето. Знам, че холографските коне присъстват заради гърците и троянците, но усещането, че са истински животни, теглещи истинска колесница по небето, е изключително силно. Хващам се за металната пръчка покрай ръба, обаче не усещам ускорение, въпреки че транспортният диск се клати и подскача. Той описва кръг на трийсетина метра над скромния храм на музата и се понася към дълбоката вдлъбнатина на Езерото на калдерата.

„Колесница на боговете!“ — мисля си и обяснявам недостойната си мисъл с умората и адреналина.

Естествено хиляди пъти съм виждал тия колесници да хвърчат край Олимп или над Илионското поле, докато боговете се шматкат по своите божествени работи, обаче винаги съм ги наблюдавал от земята. Оттам конете изглеждат истински и самата колесница съвсем няма толкова материален вид, колкото когато се возиш в нея на триста метра над планинския връх — всъщност вулкан, — който от своя страна се извисява на около двайсет и седем хиляди метра над пустинята.

Върхът на Олимп би трябвало да е безвъздушен и покрит с лед, но въздухът там е плътен и годен за дишане, също като на двайсет и седем километра по-ниско, където казармата на Схолията се е сгушила в подножието на вулканичните скали, и вместо с лед грамадният връх е покрит с трева, дървета и бели сгради, достатъчно големи и величествени, та в сравнение с тях Акрополът да прилича на нужник.

Цифрата осем на Езерото на калдерата в средата на върха е дълга близо сто километра. Прекосяваме я с почти свръхзвукова скорост. Някакво силово поле или малко божествена магия не позволява на вятъра да ни откъсне главите и същевременно приглушава звука. Езерото е заобиколено от стотици сгради, всяка с много акри поддържани морави и градини, домовете на боговете, предполагам, а по сините води бавно се движат грамадни автотриреми. Веднъж схоластикът Брустър Лин ми каза, че според него Олимп бил голям колкото Аризона и че тревистият му връх бил приблизително равен на площта на Роуд Айланд. Стори ми се странно да сравнява нещата тук с щати от оня друг свят в онова друго време, от онова друго съществуване.

Вкопчен с две ръце в тънкия парапет, се вирам зад планинския връх. Гледката е поразителна.

Намираме се достатъчно високо, за да видя заоблеността на света. На северозапад се простира огромният син океан. На североизток е брегът и си представям, че въпреки разстоянието виждам великанските каменни глави, които бележат границата между морето и сушата. На север е безименният архипелаг, който едва се различава от брега на няколко километра от схоластичната ни казарма, и после нищо друго освен синева, чак до полюса. На югоизток виждам още три високи вулканични върха, само че за разлика от контролирания климат на Олимп, те са бели от снега. Единият, предполагам, е връх Хеликон, дом на моята муза и нейните сестри, ако

изобщо има сестри. На юг и югозапад се низят стотици километри ниви, после диви гори, следвани от червената пустиня, след това пак гора, докато сушата не се слива с облаците и никакво мигане и търкане на очи не променят това положение.

Музата завива и се спуска към западния бряг на Езерото на калдерата. Сега виждам, че белите точици, които съм забелязал по време на прекосяването на езерото, са грамадни бели сгради с колони и стъпала отпред, украсени с исполински фронтони и статуи. Убеден съм, че никой друг схоластик не е виждал тая част от Олимп... или поне не е останал жив, за да ни разкаже за нея.

Спускаме се до най-голямата от гигантските постройки, колесницата каца и холографските коне изчезват. На тревата безредно са паркирани още неколкостотин колесници.

Музата сваля от одеждите си нещо, което прилича на малък медальон.

— Наредиха ми да те заведа на място, където нямаш право да ходиш, Хокънбери. Една от богините ми нареди да ти дам две неща, които може би ще ти помогнат да не бъдеш смачкан като бълха, ако те усетят. Сложи си ги.

Тя ми подава два предмета — медальон на верижка и нещо като кожена качулка с орнаменти. Медальонът е малък, но тежък, сякаш е златен. Музата се пресяга и завърта едната част от диска в посока, обратна на часовниковата стрелка.

— Това е персонален квантов телепортатор, каквито използват боговете — тихо ме осведомява тя. — Може да те телепортира на всяко място, което си в състояние да си представиш. Точно този телепортаторен диск позволява и да се движиш по квантовата следа на боговете, докато се фазоизместват в пространството на Планк, обаче никой освен богинята, която ми го даде, не може да проследи твоя път. Разбираш ли?

— Да — отвърщам с почти треперещ глас. Не бива да притежавам такова нещо. Това ще е моята гибел. Вторият „подарък“ е още по-ужасен.

— Това е шлемът на смъртта — казва музата и вместо да надене украсената кожена шапка на главата ми, я закачва на шията ми като качулка. — Шлемът на Хадес. Направен е от самия Хадес и е

единственото нещо във вселената, което може да те скрие от очите на боговете.

Тия думи ме карат да запремигвам глупаво. Смътно си спомням някакви научни бележки за „шлема на смъртта“, помня и името на Хадес, което на гръцки означава „невидимият“. Доколкото знам обаче, Омир споменава само веднъж Хадесовия „шлем на смъртта“, когато Атина си го слага, за да не я види богът на войната Арес. „Защо една богиня ми дава такова нещо? Какво ще искат да направя за тях?“ При тая мисъл коленете ми омекват.

— Сложи си шлема — заповядва музата.

Несръчно си слагам дебелия кожена шапка. В материята са защити някакви устройства, чипове, наномашини. Шлемът има прозрачни еластични „очи“ и мрежа за устата. Когато си го слагам, въздухът наоколо сякаш странно започва да се вълнува, въпреки че зрението ми иначе остава непроменено.

— Невероятно — казва музата. Гледа право през мен. Разбирам, че съм постигнал мечтата на всеки юноша — истинска невидимост, макар че нямам представа как шлемът скрива цялото ми тяло. Изпитвам инстинктивно желание да си плюя на петите и да се скрия от музата и всички богове. Потискам го. Тук сигурно има уловка. Никой бог, даже моята второстепенна муза, няма да даде на обикновен схоластик такава власт, без да вземе предпазни мерки.

— Това устройство ще те скрива от всички богове освен от богинята, която ми нареди да ти го дам — тихо казва музата, като се взира във въздуха надясно от главата ми. — Но тази богиня може да те вижда и следи навсякъде, Хокънбери. И въпреки че медальонът ще приглушава звуците, миризмите и даже туптенето на сърцето ти, божествените сетива са непонятни за теб. През следващите няколко минути не се отдалечавай от мен. Стъпвай внимателно. Не говори. Дишай колкото можеш по-тихо. Ако те усетят, нито аз, нито твоята божествена покровителка не ще успеем да те защитим от гнева на Зевс.

„Как се диша тихо, когато си ужасен?“ Обаче кимам, като забравям, че музата не ме вижда. След като тя продължава да чака и да се взира малко настрани, като че ли ме търси с божественото си зрение, изхриптявам:

— Добре, богиньо.

— Сложи си дланта върху ръката ми — енергично нарежда тя. — Стой до мен. Не се пускай. Ако ме пуснеш, ще загинеш.

Поставям длан върху ръката ѝ като плаха дебютантка на първа среща. Кожата на музата е студена.

Веднъж отидох в Монтажната сграда на космическия център „Кенеди“ в Кейп Канаверал. Екскурзководът каза, че под високия покрив понякога се образували облаци. Монтажната сграда може да се събере в ъгъла на огромното помещение, в което се озоваваме, и никой няма да ѝ обърне внимание, като на захвърлено детско кубче в катедрала.

Когато казва „богове“, човек си мисли за главните богове — Зевс, Хера, Аполон и още неколцина, обаче в тая зала са стотици, а повечето пространство е свободно. Златният купол — гърците не са открили принципите на купола и той е в противоречие с класически консервативната архитектура на другите грамадни постройките, които видях на Олимп — който сякаш се извисява на километри над нас, акустично насочва разговора към всички ъгли на тази изумителна сграда.

Подът като че ли е от ковано злато. Боговете се облягат на мраморни парапети и гледат надолу от мецанините, опасващи стените, в които има стотици сводести ниши, всички с бели мраморни скулптури. Статуите изобразяват събралите се в момента богове.

Тук-там се виждат холограми на ахейци и троянци, много от които цветни триизмерни образи на мъже и жени в цял ръст, които спорят, ядат, любят се или спят. В златния под близо до центъра на помещението има вдлъбнатина, по-голяма от олимпийски плувен басейн, и там се носят още живи картини от Илион — гледки от въздуха, кадри в близък план, съставни образи. Диалогът се чува така, сякаш гърците и троянците се намират в самата зала. Около този видеобасейн седят на каменни тронове, излягат се на разкошни ложета и стоят в карикатурните си тоги боговете. Важните богове. Главните, известни и на първолаците богове.

По-нисшите богове правят път на музата, която се приближава към тоя централен басейн, и аз бързам да не изоставам от нея, поставил треперещата си невидима длан върху златистата ѝ ръка, като

се опитвам да не скърцам със сандали, да не се препъна, да не кихна и да не дишам. Божествата явно не ме забелязват. Подозирам, че моментално ще разбере, ако някой усети присъствието ми.

Музата спира на няколко метра от Атина Палада и аз заставам толкова близо до нея, че се чувствам като тригодишно дете, вкопчено в майчината си фуста.

Води се свиреп спор, докато Хеба, една от по-нисшите богини, обикаля сред другите и налива някакъв златист нектар в златните им бокали. Зевс седи на трона си и още от пръв поглед ми става ясно, че той е царят тук, богът на боговете, който праща буреносните облаци. Тоя Зевс не е карикатурен образ, а невероятно висока реалност, чието брадато, лъснало от масло и осезаемо царствено присъствие превръща уплашената ми кръв в киша във вените.

— Как можем да овладеем хода на тази война? — пита той всички богове, като в същото време кръвнишки гледа жена си Хера. — Или съдбата на Елена? Ако богини като Хера аргийка и силна защитница в битки Атина все се намесват — например спирайки ръката на Ахил, за да не пусне кръв на Атрида?

Той насочва буреносния си поглед към една богиня, полегнала на пурпурно ложе.

— Или ако ти, Афродита, усмихната мило, дете винаги стоиш до оня хубавеляк Парис, прогонваш злите духове и отклоняваш точно изстреляните стрели? Как ще стане ясна волята на боговете, нещо повече, волята на Зевс, ако вие, богини, защитавате любимците си за сметка на Съдбата? Въпреки всичките ти машинации, Хера, Менелай все пак може да си вземе обратно Елена... или кой знае, Илион може да надделее. Тия неща няма да бъдат решени от няколко богини.

Хера скръства изваяните си ръце. Епосът толкова често я нарича „белоръка“, че почти очаквам ръцете ѝ да са по-бели, отколкото на другите богини, обаче макар че кожата ѝ наистина е млечна, не забелязвам да е по-млечна от кожата на Афродита, дъщерята на Хера Хеба или която и да е друга богиня наоколо... освен Атина, която изглежда странно почерняла. Знам, че тия описателни откъси са резултат от Омировия тип епическа поезия: Ахил многократно е наричан „бързоног“, Аполон — „далекострелящ“, а името на Агамемнон обикновено е предшествано от определението „широковластен“ или „цар на мъже“, ахейците са „меднобронни“,

корабите им са „черни“ или „кухи“ и така нататък. Тия повтарящи се епитети по-скоро задоволяват тежките изисквания на дактилния хекзаметър, отколкото нуждите на самото описание и представляват начин на пеещия бард да съгласува метричните принципи с изразите-формули. Винаги съм подозирал, че някои такива ритуални фрази — например „Щом се показва Зора розопръста и раннородена“ — също печелят на барда няколко секунди, за да си спомни, ако не и да измисли следващите стихове от повествованието.

И все пак, когато Хера отвърща на мъжа си, аз се вирам в ръцете ѝ.

— Какви ми ти думи надума, Крониде всесилен? — скръстила белите си ръце, пита тя. — Как смееш да изкарваш труда ми напразен? Говоря за *потта*, за безсмъртната пот, която пролях, докато събера ахейската войска, докато задоволя мъжкото самолюбие на героите, само за да им попреча да се избият помежду си, преди да се изправят срещу троянците, и да се погрижа за гибелта на Приам и децата му.

Зевс се намръщва и се навежда напред на своя неудобен наглед трон. Грамадните му бели юмруци се свиват и отпускат.

Хера сприхаво разперва ръце.

— Прави каквото искаш, нали винаги правиш така, само не очаквай похвала от нас безсмъртните.

Зевс се изправя. Ако другите богове са високи два и петдесет, два и седемдесет, той трябва да е над три и половина метра. Набръчканото му чело сега е сбърчено допълнително и не използвам метафора, когато казвам, че гласът му е гръмовен:

— Хера, мила моя, скъпа, ненаситна Хера! Какво ли Приам и децата на царя Приама толкова лошо ти правят, че си се разярила до такава степен и безпощадно желаеш чак до основи да сринеш града им?

Хера мълчи, отпуснала ръце отстрани. Това явно само разпалва царствената ярост на Зевс.

— Ти не си толкова гневна, колкото хищна, богиньо! — изревава той. — Няма да се успокоиш, докато не влезеш през портите и през стените на Троя и не ги изядеш сурови.

Изражението на Хера с нищо не отхвърля това обвинение.

— Хм... хм... — запелтечва Зевс по начин, отлично познат на всички съпрузи през хилядолетията, — действай, както си искаш. Но

ще ти кажа и друго, и го запомни добре, Хера, когато дойде ден аз да пожелая град някой да срина и да изям неговите жители, град, който *ти* обичаш също толкова, колкото аз обичам Илион, тогава не си и помисляй яростта ми да възпираш.

Богинята бързо прави три крачки напред и ми заприличва на нападащ хищник или на шахматист, използващ открила му се възможност.

— Да! Има три града известни, които най-много обичам, Аргос, Спарта и широкодрумна Микена, със техните друми широки и царствени като на Илиона злочести. Обсаждай ги колкото искаш, господарю, аз няма да преча... пък и от това така или иначе няма да има полза, понеже си много по-силен. Но запомни следното, о, Зевсе: въпреки че съм твоя съпруга, аз също съм родена от Кронос и затова заслужавам твоята почит.

— Никога не съм намеждал противното — измърморва Зевс и отново сяда на твърдия си трон.

— Тогава нека и двамата така си отстъпим взаимно — вече по-мило предлага Хера. — Аз на теб и ти на мен. По-нисшите богове ще ни последват. Бързо, съпруге! Ахил засега остана при Илион, обаче примирието спира боевете между троянци и ахейци. Погрижи се троянците първи да почнат коварно клетвите да нарушават към славните в боя ахейци.

Зевс се мръщи, мърмори, върти се на мястото си, обаче заповядва на покорната Атина:

— Незабавно иди в стана троянски и стана ахейски! Нарещдам ти да се погрижиш троянците първи да почнат коварно клетвите да нарушават към славните в боя ахейци.

— И да стъпчат аргивците в своя триумф — подсказва Хера.

— И да стъпчат аргивците в своя триумф — уморено заповядва Зевс.

Атина изчезва с типичния за квантовото телепортиране проблясък. Зевс и Хера напускат залата и боговете започват да се пръскат, като тихо разговарят помежду си.

Музата ме вика да я последвам с едва забележимо движение с показалец и ме извежда от помещението.

— Хокънбери — полегнала на мекото си ложе, казва богинята на любовта. Колкото и слаба да е, гравитацията подчертава копринената ѝ, млечна чувственост.

Музата ме беше завела в друго помещение, осветено само от слаба факла и още нещо, което подозрително прилича на компютърен екран. Тя ми прошепна да сваля шлема на смъртта и аз с облекчение смъкнах кожената качулка въпреки обзелия ме ужас, че отново съм видим.

После влезе Афродита, възлегна на ложето и каза: „Свободна си, докато не те повикам, Мелета“ и музата се измъкна през една тайна врата.

„Мелета“, помислих си. Нито една от деветте музи, а име от по-древна епоха, когато вярвали, че музите са три: Мелета — „размисъл“, Мнема — „памет“ и Аеда...

— Аз те виждах в залата на боговете, Хокънбери — откъсва ме от схоластичния ми унес Афродита, — и ако те бях посочила на бог Зевс, сега нямаше да си даже пепел. Дори квантовият медальон нямаше да ти позволи да избягаш, защото щях да проследя фазоизместванията ти път във времето и пространството. Знаеш ли защо си тук?

„Афродита е моята покровителка. Тъкмо тя е заповядала на музата да ми даде тия устройства“. Какво да сторя? Да коленича ли? Или да се просна на пода пред божеството? Как да се обръщам към нея? През моите девет години, два месеца и осемнайсет дни тук никой бог не беше обръщал внимание на съществуването ми, без да се смята моята муза.

Решавам леко да се поклоня. Извърщам очи от красотата ѝ, от розовите зърна, които прозират през тънката коприна, от кадифения ѝ корем, преливащ в сянка в оня триъгълник от тъмен плат, където се срещат бедрата ѝ.

— Не, богиньо — накрая отговарям, съвсем забравил за въпроса.

— Знаеш ли защо си избран за схоластик, Хокънбери? Защо твоята ДНК беше изключена от наноцитен разпад? Защо преди да бъдеш избран за реинтегриране твоите съчинения за Войната бяха отчетени в симплекса?

— Не, богиньо. — „Моята ДНК е била изключена от наноцитен разпад?“

— Знаеш ли какво е „симплекс“, смъртна сянка?

„Вирус на херпес?“ — мисля си.

— Не, богиньо.

— Симплексът е прост геометричен обект, упражнение за изчисляване, триъгълник или трапец, сгънат сам в себе си — информира ме Афродита. — Само в съчетание със съставни измерения и алгоритми, определящи нови въображаеми области, създаващи и унищожавщи вероятни региони в n-пространството, равнините на изключване се превръщат в неизбежки очертания. Сега разбираш ли, Хокънбери? Разбираш ли връзката с квантовото пространство, с времето, с Войната там долу и със собствената ти съдба?

— Не, богиньо. — Тоя път гласът ми потрепера. Не мога да го овладея.

Прошумолява коприна и аз вдигам поглед, само колкото да зърна как най-красивата жена на света намества стройните си бедра на ложето.

— Няма значение — заявява тя. — Преди няколко хилядолетия ти — или по-точно смъртният, който е бил твоя матрица — си написал една книга. Спомняш ли си нейното съдържание?

— Не, богиньо.

— Ако още веднъж повториш това, Хокънбери, ще те разпоря от чатала до темето и буквално ще използвам червата ти за жартиери. Поне *това* ясно ли ти е?

Трудно се говори без слюнка в устата.

— Да, богиньо — измънквам аз.

— Твоята книга е наброявала деветстотин трийсет и пет страници и се е отнасяла за една-единствена дума: „менин“. Сега спомняш ли си?

— Не, бо... Боя се, че не си спомням, богиньо Афродита, но съм убеден, че сте права.

Вдигам поглед, само колкото да видя, че тя се усмихва, опряла брадичка върху лявата си ръка и вдигнала показалец край бузата си към идеалната си тъмна вежда. Очите ѝ имат цвят на фин коняк.

— Гняв — тихо изрича богинята. — „Менин аейде, теа...“ Знаеш ли кой ще спечели тази война, Хокънбери?

Трябва да разсъждавам бързо. Ще съм адски слаб схоластик, ако не знам края на епоса — въпреки че „Илиадата“ свършва с погребалните игри в чест на Ахиловия другар Патрокъл, а не с

разрушаването на Троя, и не се споменава за грамадния кон, освен в подмятанията на Одисей, при това в друг епос... обаче ако се престоря, че знам как ще свърши *истинската* война, а от току-що подслушания спор е ясно, че все още е в сила заповедта на Зевс боговете да не бъдат осведомени за бъдещето, както е предсказано в „Илиада“ — искам да кажа, че щом самите богове не знаят какво ще се случи, няма ли да се поставя над боговете, включително над Съдбата, като им кажа? Високомерието никога не е било качество, щедро възнаграждавано от същите тия богове. Пък и Зевс, който единствен знае цялото съдържание на „Илиада“, е забранил на другите богове да питат и на всички нас схоластиците да обсъждаме каквото и да било друго освен вече случилите се събития. Да вбесиш Зевс никога не е било особено разумен план за оцеляване на Олимп. И все пак, изглежда, че съм изключен от наноцитен разпад. От друга страна, напълно вярвам на богинята на любовта, че ще си направи жартиери от червата ми.

— Какъв беше въпросът, богиньо? — едва успявам да измънкам.

— Ти знаеш как свършва епосът „Илиада“, но аз ще наруша заповедта на Зевс, ако те попитам какво става там — отвръща Афродита. Едва забележимата ѝ усмивка се стопява, заменена от нещо като цупене. — Обаче мога да те попитам дали този епос предсказва *тази* действителност. Е? Според теб, схоластико Хокънбери, Зевс ли управлява вселената, или Съдбата?

Уф, мамка му, мисля си. Както и да отговоря, в крайна сметка аз ще остана без черва, а тая хубавица, богинята, ще носи слузести жартиери.

— Според мен, богиньо, въпреки че вселената се покорява на Зевсовата воля и трябва да се подчинява на капризите на божествената сила, наречена Съдба, хаосът все пак има думата в живота и на хората, и на боговете.

Афродита тихо се изкисква. Всичко в нея е невероятно меко, съблазнително...

— Няма да чакаме хаосът да реши този спор — казва тя. Гласът ѝ не носи нито следа от смях. — Видя ли как днес Ахил се оттегли от сблъсъка?

— Да, богиньо.

— Нали знаеш, че мъжеубиецът вече е помолил Тетида да накаже другите ахейци, задето Агамемнон така го опозори?

— Не съм присъствал лично на тая молба, богиньо, обаче знам, че това е в съответствие с хода на... епоса. — Спокойно мога да го кажа. Това събитие вече е в миналото. Пък и морската богиня Тетида е майка на Ахил и всички на Олимп *знаят*, че я е призовал да се намеси.

— Така е — съгласява се Афродита. — Тая дебелогъза курва с мокри гърди вече идва в Голямата зала, хвърли се в коленете на Зевс още щом дъртият глупак се върна от оргията си с етиопците отвъд океана. Тя го помоли от името на Ахил да дарява победа след победа на троянците и дъртият педал се съгласи, което го скара с Хера, главната закрилница на аргивците. Така се стигна до сцената, на която преди малко присъства ти.

Стоя изправен, с отпуснати ръце и обърнати напред длани, с леко наведена глава, като през цялото време наблюдавам Афродита, сякаш е кобра, обаче съм наясно, че ако реши да ме нападне, атаката ще е много по-бърза и смъртоносна, отколкото на змия.

— Знаеш ли защо си останал жив по-дълго от всеки друг схоластик? — изсумтява Афродита.

Тъй като не мога да отговоря, без сам да си подпиша присъдата, едва забележимо поклащам глава.

— Още си жив, защото предвидих, че можеш да ми направиш една услуга.

По челото ми се стича пот и люти в очите ми. Ручейчета пот текат по бузите и тила ми. Като схоластици, ние сме се заклели да наблюдаваме войната в Илионското поле, без да правим нищо, за да променим изхода ѝ или поведението на нейните герои — каквото и правя от девет години, два месеца и осемнайсет дни.

— Чуваш ли ме, Хокънбери?

— Да, богиньо.

— Искаш ли да чуеш каква услуга можеш да ми направиш, схоластико?

— Да, богиньо.

Афродита се надига от ложето си и аз свеждам глава, ала чувам шумоленето на копринената ѝ рокля и деликатното триене на гладките ѝ бели бедра едно в друго, когато се приближава към мен, долавям уханието на парфюм и чисто женско тяло. За миг бях забравил колко са високи богините, но когато се извисява над мен, си спомням съотношението между ръста ни, защото гърдите ѝ са на сантиметри от

сведената ми глава. За момент трябва да потисна желанието да зароя лице в благоуханната долина между тия гърди и макар отлично да знам, че това може да е последната ми постъпка преди насилствената ми смърт, подозирам, че все пак си струва.

Шепотът на богинята е мек, чувствен, весел и съм сигурен, че знае в какво състояние се намирам, очаква го като нещо дължимо. Тя свежда лице и се накланя толкова близо към мен, че усещам топлината на бузата ѝ, докато произнася в ухото ми две прости заповеди.

— Ще шпионираш другите богове — меко казва Афродита. И прибавя с глас, едва доловим заради туптенето на сърцето ми: — И когато настъпи моментът, ще убиеш Атина.

7.

БАЗА „КОНАМАРА ХАОС“

Като се броеше Манмът, върху плочата в херметизираната камера имаше общо петима галилейски моравеки. Европейецът му бе познат — премиер-интеграторът Астейг/Че, който обитаваше Пуил — но за провинциалиста Манмът другите трима бяха по-чужди и от кракените. Ганимедският моравек беше висок и изящен като всички ганимедци, атавистично хуманоиден, покрит с черна бъквивъглеродна броня и с очи като на муха. Калистанецът повече приличаше на Манмът — дълъг около метър, съвсем смътно хуманоиден, със синткожа и дори истинска плът под прозрачната полиамидна обвивка, тежък едва трийсетина-четирийсет килограма. Моравекът от Йо бе... внушителен. С древен дизайн, построен, за да издържа в условията на плазмени пръстени и серни гейзери, той беше висок най-малко три и дълъг шест метра — с форма на земен мечоопашат рак — с дебела броня, безброй подвижни израстъци, дюзи, обективи, камшичета, широк спектър сензори и помощни устройства. Явно бе свикнал с вакуум — повърхността му беше изчуквана и полирана толкова много пъти, че изглеждаше надупчена като самата Йо. В херметичната заседателна зала той използваше мощни дюзи, за да не издере пода. Манмът се държеше на разстояние от него и зае място в отсрещния край на комуникационната плоча.

Никой от другите не се представи нито с инфрачервен сигнал, нито с тесен лъч, затова Манмът последва примера им. Включи си хранителните кабели в нишата и зачака.

Колкото и да обичаше да диша, когато имаше тази възможност, Манмът с изненада установи, че атмосферата в помещението е седемстотин милибара — особено в присъствието на моравеките от Ганимед и Йо, които не дишаха. После Астейг/Че влезе в комуникация чрез микромодуляция на атмосферни вълни — реч, английски език от Изгубената ера — и Манмът разбра, че помещението е херметизирано за поверителност, а не за тяхно удобство. Звуковата реч беше най-

сигурната комуникационна форма в Галилеевата система и дори бронираният, устояващ на вакуума работник от Йо бе модифициран с оглед на нея.

— Искам да благодаря на всички ви, че прекъснахте изпълнението на задълженията си, за да дойдете днес тук, особено на онези, които пристигат от друг свят — започна пуилският премиер-интегратор. — Аз съм Астейг/Че. Добре дошли, Корос Трети от Ганимед, Ри По от Калисто, Манмът от геоложката експедиция на южния полюс на Европа и Орфу от Йо.

Манмът изрази изненада и моментално отвори личен теснолъчев канал. „Орфу от Йо ли? Ти ли си моят отдавнашен Шекспиров събеседник, Орфу от Йо?“

„Да, Манмът. Приятно ми е да се запознаем лично, приятелю“.

„Колко странно! Каква е вероятността да се срещнем лично по този начин, Орфу?“

„Не е чак толкова странно, приятелю. Когато чух, че ще те поканят на тази самоубийствена експедиция, настоях да включат и мен“.

„Каква самоубийствена експедиция?“

— ... след повече от петдесет юпитерски години без контакт с постчовеците или около шестстотин земни години ние изгубихме представа за тяхното съществуване — продължаваше Астейг/Че. — И това ни прави нервни. Време е да пратим експедиция в самия център на системата, да установим в какво състояние се намират тези същества и да преценим дали представляват пряка и непосредствена опасност за галилейците. — Той замълча за миг. — Имаме основания да подозираме, че е така.

Отначало стената зад европейския интегратор бе прозрачна и над огрените от звездите ледени полета се виждаше грамадата на Юпитер, ала после се затъмни и се появиха различните луни и планети в своя грандиозен танц около далечното слънце. Кадърът се приближи към системата Земя-Луна-пръстени.

— През последните петстотин години от полярните и екваториалните жилищни пръстени на постчовеците се регистрира все по-слаба активност в модулираните радио, гравитонни и неутринни спектри — съобщи Астейг/Че. — А през последния век — абсолютно

нищо. На самата Земя има само остатъчни следи — може би поради присъствие на роботи.

— Още ли съществува групичката истински човеци? — попита дребният калистанец Ри По.

— Не знаем — отвърна интеграторът. Прокара длан по униконзолата и в прозореца се появи образът на Земята. Манмът усети, че престава да диша. Слънцето огряваше две трети от планетата. Под движещите се бели облаци се показваха сини морета и следи от кафяви континенти. За пръв път виждаше Земята — наситените ѝ багри бяха поразителни.

— Това директна картина ли е? — попита Корос III.

— Да. Консорциумът на Петте луни построи малък оптичен космически телескоп точно пред главната ударна вълна на Юпитеровия магнитодиск. Ри По участваше в проекта.

— Извинявам се за ниската разделителна способност — обади се калистанецът. — Мина повече от един юпитерски век, докато прибегнем до такъв тип телескоп. И проектът беше ускорен.

— Има ли следи от истински човеци? — попита Орфу от Йо.

„Потомците на твоя Шекспир“ — прибави той по теснолъчевата връзка с Манмът.

— Не е известно — отвърна Астейг/Че. — Максималната разделителна способност е малко под два километра и не забелязахме следи от човешки живот и артефакти, освен вече регистрирани развалини. Има известна неутринна факс активност, но може да е автоматизирана или остатъчна. Всъщност в момента човеците не ни интересуват. Интересуват ни постчовеците.

„На моя Шекспир ли? Искаш да кажеш на *нашия* Шекспир!“ — каза Манмът на едрия йониец.

„Извинявай, Манмът. Колкото и да ми харесват сонетите — и даже пиесите на твоя Бард, — аз винаги съм се занимавал главно с Пруст“.

„С Пруст! С този естет! Шегуваш се!“

„Ни най-малко“. В субзвуковия спектър на теснолъчевата връзка прозвуча буботене, което Манмът прие за смеха на йониеца.

Интеграторът повика образи на някои от милионите орбитални жилища, описващи величествения си танц около Земята. Много от тях бяха бели, други — сребристи. Колкото и бляскави да бяха под ярката

светлина в такава близост до Слънцето, те изглеждаха странно студени. И пусти.

— Няма совалки. Няма данни за неутринни факсове между пръстените и Земята. Изчезнал е и конвойният мост за тежки материали между пръстените и Марс, наблюдаван едва преди двайсет юпитерски години, двеста и четирийсетина земни/постчовешки.

— Смяташ, че постчовеците ги няма, така ли? — попита Корос III. — Че някак са измрели или са се преселили?

— Известно ни е, че е настъпила сериозна промяна в употребата им на енергия — хронокластична, квантова и гравитационна — рече интеграторът. Той беше по-висок и малко по-хуманоиден от Манмът. Материалите на повърхностното му поле бяха яркожълти. Гласът му бе мек, спокоен, грижливо модулиран. — Сега вниманието ни се насочва към Марс.

Образът на четвъртата планета изпълни прозореца.

Интересите на Манмът към Марс в най-добрия случай бяха скромни и изображенията на планетата, с които разполагаше, датираха от Изгубената ера. Този свят нямаше нищо общо със снимките и холограмите от онази епоха.

Вместо ръждивочервена повърхност на този нов образ на Марс се виждаше синьо море, покриващо по-голямата част от северното полукълбо, в долината Валес Маринерис се точеше синя лента, широка много километри и водеща до океана. Голяма част от южното полукълбо оставаше червеникавокафява, но и там имаше големи зелени петна. Вулканите на Тарзис все още се нижеха в тъмна върволица от югозапад на североизток — от кратера на единия се издигаше дим, — но Монс Олимпус сега се извисяваше на двайсетина километра от грамаден залив в северния океан. Бели облаци се трупаха по осветената от слънцето половина на изображението, а някъде край котловината Хелас в тъмната половина блещукаха ярки светлини. Манмът различи ураган, съсредоточен на север от крайбрежието на Хризе Планиция.

— Тераформирали са го! — възкликна Манмът. — Постчовеците са тераформирали Марс.

— Кога? — попита Орфу от Йо. Никой галилеец не беше проявявал специален интерес към Марс — нито към който и да било от Вътрешните светове (освен в литературата си) — следователно това

можеше да се е случило по всяко време през две хиляди и петстотинте земни години след разрива между моравеките и човечеството.

— През последните двеста години — отвърна Астейг/Че. — Може би през последния век и половина.

— Невъзможно — уверено и категорично заяви Корос III. Марс не може да е бил тераформиран за толкова кратък срок.

— Да, невъзможно е — съгласи се Астейг/Че. — Обаче е така.

— Значи постчовеците са се преселили там — рече Орфу Йо.

— Не смятаме така — отговори дребният Ри По. — Разделителната способност на наблюдателната ни техника за Марс е малко по-висока, отколкото за Земята. По крайбрежията например...

На прозореца се появи областта покрай полуострова на север от залива, в който се вливаха широките реки във Валес Маринерис — всъщност по-скоро дълго вътрешно море: преминаваха през провлака и стигаха до северния океан. Картината се уголеми. Целият бряг, където сушата се спускаше към морето — тук-там червени пустинни хълмове, иначе зелени и гъсто залесени равнини — бе осеян с черни точки. Картината се уголеми за последен път.

— Това... скулптури ли са? — попита Манмът.

— Според нас са каменни глави — отвърна Ри По. Образът се измести — сянката на една от размазаните фигури загатваше чело, нос и вирната брадичка.

— Това е смехотворно — заяви Корос III. — Тези глави от Великденския остров трябва да са милиони, за да опасват целия северен океан.

— Преброихме четири милиона двеста и три хиляди петстотин и девет — осведоми го Астейг/Че. — Но сметката не е пълна. Отбележете, че тази снимка е направена преди няколко месеца по време на най-голямото приближаване на Марс.

Безброй мъгливи миниатюрни фигури теглеха нещо, което можеше да е грамадна каменна глава върху валяци. Каменното лице гледаше към небето, тъмните му очи се взираха право в космическия телескоп. Мъничките фигури сякаш дърпаха главите с множество въжета, като египетски роби, помисли си Манмът, теглещи каменен блок за строеж на пирамида.

— Човешки работници ли? — попита Орфу. — Или работи?

— Според нас нито едното — отвърна Ри По. — Ръстът не отговаря. И забележете цвета на фигурите според спектралния анализ.

— Зелен? — учуди се Манмът. Обичаше само литературните, а не житейските загадки. — Зелени роботи?

— Или непознат досега вид дребни зелени хуманоиди — сериозно прибави Астейг/Че.

Субзвуковият смях на Орфу от Йо отново избуботи.

— ЗЧ — гласно каза той.

„?“ — прати Манмът.

„Зелени човечета“ — отговори по общия канал Орфу от Йо и пак избуботи.

— Защо сме повикани тук? — попита Манмът интегратора. — Какво общо има тераформирането с нас?

Астейг/Че отново направи прозореца прозрачен. На привечерната светлина поясите на Юпитер и ледените равнини на Европа изглеждаха мътни след ярките сини и бели багри от вътрешността на системата.

— Працаме група на Марс, за да проучи откритията ни и да ни докладва — отвърна той. — Избрахме вас. Имате право да откажете.

Четиримата запазиха мълчание по всички комуникационни спектри.

— Казвам да „докладва“, но не непременно да се „върне“ — продължи премиер-интеграторът. — Нямаме сигурен начин да ви върнем в системата на Юпитер. Моля, сигнализирайте, ако желаете да ви заменят с друг в тази мисия.

Четиримата отново отговориха с мълчание.

— Добре. След няколко минути ще свалите данните за експедицията, но първо искам да очертая основните моменти. Ще използваме подводницата на Манмът за реално разузнаване на планетата. Ри По и Орфу ще картографират от орбита, докато Манмът и Корос Трети ще се спуснат на повърхността. Особено ни интересува активността на и около Монс Олимпус, най-големия вулкан. Там е регистрирано необяснимо засилено квантово изместване. Манмът ще откара Корос Трети на сушата и нашият ганимедски приятел ще проведе разузнаване.

Манмът знаеше от записите си и прочетеното, че човечите от Изгубената ера са давали знак за предстоящо прекъсване чрез

прокашляне. Така че издаде такъв звук.

— Извинете ме за глупостта, но как ще закараме „Смуглата дама“... моята подводница на Марс?

— Въпросът не е глупав — отвърна интеграторът. — Орфу от Йо?

Великанският брониран рак се размърда на дюзите си и насочи няколко черни обектива към Манмът.

— От векове не сме пращали нищо във вътрешността на системата. Старият начин за транспортиране ще отнеме половин юпитерска година. Решихме да използваме ножицата.

Ри По се раздвижи в нишата си върху плочата.

— Мислех, че ножицата се използва само за междузвездни проучвания.

— Консорциумът на Петте луни реши, че случаят има предимство — заяви Орфу от Йо.

— Предполагам, че ще ни дадете някакъв космически кораб — обади се Корос III. — Или ще ни изхвърлите в космоса един след друг голи, като пилета, изстреляни с требушет?

Субзвуковото буботене на Орфу разтърси плочата. Явно образът на Корос му допаднаше.

Манмът трябваше да влезе в общата мрежа. „Требушет“ бе човешка обсадна машина от Изгубената ера и по-точно от техните цивилизации II ниво — отпреди парния двигател — механична, но много по-мощна от обикновения катапулт, способна да изстрелва грамадни камъни на повече от километър и половина разстояние.

— Ще ви дадем космически кораб — отвърна Астейг/Че. — Построен е така, че да стигне до Марс за няколко дни и да побира подводницата на Манмът. Освен това има специален модул, с който подводницата на Манмът, „Смуглата дама“, ще влезе в атмосферата.

— Да стигне до Марс за няколко дни — повтори Ри По. — Какви са делта- v факторите при напускане на енергийната тръба на Йо?

— Малко под три хиляди гравитации — отговори интеграторът. — *Земни* гравитация.

Манмът, който никога не се беше подлагал на гравитационно натоварване, по-голямо от европейското, което нямаше и една седма от земното, се опита да си представи двайсет и една хиляди по толкова. Не успя.

— По време на ускоряването корабът, включително „Смуглата дама“, ще бъде обвит в гел — продължи Орфу от Йо. — Ще ни е удобно като на електронни чипове в желатинова матрица. — Ставаше ясно, че Орфу е участвал в планирането на космическия кораб, а Ри По — в наблюдението на двете планети. Корос III сигурно предварително бе предупреден за ръководната си роля в тази експедиция. На Манмът му се струваше, че само той не е бил включен в подготовката на операцията, може би защото ролята му на капитан на „Смуглата дама“ в марсианските морета беше маловажна. Навярно, помисли си той, в края на краищата трябваше да се откаже.

„Пруст ли?“ — прати теснолъчев сигнал Манмът на едрия йониец.

„Жалко, че не отиваме на Земята, приятелю. Можехме да се отбием в Стратфорд на Ейвън. Да си купим сувенирни чаши“.

Старата им шега беше смешна и в този нов контекст. Манмът излъчи прилична имитация на тежкия смях на Орфу и в отговор огромният механизъм избуботи толкова силно, че другите четирима го чуха в плътния въздух.

Ри По не се смееше. Явно изчисляваше.

— Такова изстрелване с ножица ни дава начална скорост близо две десети от скоростта на светлината и даже след рязкото забавяне при навлизане в магнитното поле ще имаме скорост на приближаване от около една хилядна от скоростта на светлината — над триста километра в секунда. Бързо ще стигнем до Марс, даже когато е от другата страна на Слънцето, като в момента. Но някой мислил ли е как ще намалим скоростта, когато стигнем там?

— Да — вече по-сериозно отвърна Орфу от Йо. — Мислили сме за това.

Дори след трийсет юпитерски години съществуване Манмът нямаше с кого да се сбогува на Европа. Неговият научен партньор Урцвайл беше унищожен в един затварящ се канал край кратера Пуил преди осемнайсет ю-години и оттогава Манмът не се бе сближавал с друго разумно същество.

Шестнайсет часа след заседанието база „Конамара Хаос“ поиска орбитални буксири, които да изтеглят „Смуглата дама“ от открит канал

и да я извадят в орбита, където вакуумни моравеки под ръководството на Орфу от Йо вкараха подводницата в очакващия ги космически кораб и оставиха древните интерлунарни влекачи да го спуснат към Йо. Манмът и другите трима моравеки от експедицията накратко обсъдиха въпроса дали да дадат име на кораба, ала въображението им изневери, моментът отмина и оттогава нататък го наричаха просто „кораба“.

Подобно на повечето космически кораби, построени от моравеките през хилядите години след началото на полетите в космоса, той съвсем не бе изящен, поне според класическите представи. Дългият му сто и петнайсет метра корпус се състоеше главно от бъквивъглеродни греди, модулни ниши, увити с набръчкана антирадиационна тъкан, полуавтономни разузнавателни сонди, десетки антени, сензори и кабели. Този кораб много се различаваше от машините в системата на Юпитер, на първо място заради лъскавото двуполусно магнитно ядро и ярките външни дефлектори. В тромавия му нос бяха монтирани четири ядрени камбани и петте рога на витлото на Матлоф/Фенъли. В десетметровата издатина на кърмата беше сгънато боровото платно. Нито витлото, нито платното щяха да потрябват до намаляването на скоростта, а ядрените двигатели нямаха нищо общо с фазата на ускоряването.

Манмът стоеше във вече обвитата в гел „Смугла дама“, докато Корос III и Ри По пътуваха на шейсет метра разстояние в предния контролен модул, който бяха започнали да наричат „мостика“. Според плана Ри По трябваше да изпълнява всички навигационни задължения по време на стремглавия им полет, докато Корос III си оставаше титулярен командир на експедицията. Този план също предвиждаше ганимедецът да се прехвърли в подводницата на Манмът малко преди извадената от гела „Смугла дама“ да бъде спусната в марсианската атмосфера. Щом заплаваше в океаните на Марс, Манмът трябваше да изпълни ролята на таксиметров шофьор — да закара Корос III до мястото, което ганимедският командир избере за шпионската си мисия. Корос бе свалил различни детайли от операцията, които нямаха отношение към Манмът.

„Все още ме интересува твоята теория за драматичното построение на сонетите, приятелю. Надявам се, че ще доживеем да анализиращ по-голяма част от цикъла“.

„Ами Пруст?! — отвърна Манмът. — Защо Пруст, след като през цялото си съществуване си изучавал Шекспир?“

„Пруст може би е по-велик изследовател на времето, паметта и възприятието“ — поясни Орфу.

Манмът издаде статично пращане.

Очуканият йониец излъчи буботенето си по аудиоканала.

— Изгарям от нетърпение да те убедя, че и от двамата можеш да извлечеш удоволствие и поука, приятелю Манмът.

Съобщението от Корос III пристигна по общия канал: „Ако желаете, можете да увеличите широчината на видеоканалите — приближаваме плазмения пръстен на Йо“.

Манмът отвори всички видеосензори. Предпочиташе да наблюдава външните събития през обективите на Орфу от Йо, но в момента по-интересните картини се получаваха от предните камери на кораба, при това не непременно във видимия спектър на светлината.

Ускоряваха към грамадното, покрито с червени и жълти петна лице на Йо, като се приближаваха към луната изпод равнината на еклиптиката и се готвеха да минат над северния й полюс, преди да влетят в енергийната тръба между Йо и Юпитер.

По време на краткото пътуване от Европа Орфу и Ри По бяха свалили съответната информация за този район от пространството на Юпитер. Европейецът Манмът винаги се беше съсредоточавал главно върху звуковите и някои визуалносветлинни аспекти в черните океани, ала сега възприемаше Юпитеровата магнитосфера като шумно и оживено място. По декаметровите радиочестоти виждаше плътния плазмен пръстен на Йо и разположената под прав ъгъл спрямо него енергийна тръба, стигаща като широки рога до северния и южния полюс на Юпитер. Далеч от гиганта и неговите луни, извън магнитопаузата, Манмът усещаше турбулентността на главната ударна вълна, блискаща като могъщ бял прибой някакъв невидим риф, и долавяше йонното пращане на акустичните вълни след дългото им пътуване от Слънцето. От космоса на Юпитер самото Слънце се виждаше просто като много ярка звезда.

Докато корабът прелиташе над Йо и навлизаше в енергийната тръба, Манмът чуваше свиренето и съскането на малката луна при

преминаването ѝ през собствения ѝ плазмен пръстен. Виждаше дълбоките пояси на екваториалните емисии и трябваше да намали декаметровия и километровия радио-рев, идващ от самата енергийна тръба. Целият Галилеев космос представляваше радиационна и електромагнитна пещ — той бе прекарал цялото си съществуване с този фонов рев във виртуалните си уши, — но преходът от пръстена към енергийната тръба толкова близо до Юпитер прати водопади от измъчени електрони, виещи около кораба им като банши, умоляващо да го пуснат в заключен дом. Това ново преживяване му се стори малко разстройващо.

После се озоваха в енергийната тръба и Корос III извика: „Дръжте се!“, преди аудиоканалите да бъдат заглушени от ураганния рев.

Плазменият пръстен на Йо представляваше исполинска поничка от заредени частици, разбърквани в опашката от серен диоксид, водороден сулфид и други газове, оставяни — и после отново натрупвани — от стихийната родна луна на Орфу. Докато се носеше по своята скоростна 1.77-дневна орбита около Юпитер, врязвайки се в магнитното поле на газовия гигант и собствения си плазмен пръстен, Йо образуваше мощен електрически поток между себе си и планетата, двурог цилиндър с невероятно концентрирани магнитни вълни, наречени „енергийна тръба“. Тръбата свързваше северния и южния магнитен полюс на Юпитер и беше причина за невероятните полюсни сияния; краищата ѝ носеха постоянно електричество със сила около пет мегаампера и генерираха над два трилиона вата енергия.

Преди няколко десетилетия Консорциумът на Петте луни бе решил, че е ужасно разсипничество да не използват тези два трилиона вата енергия.

Под тях прелетя северният полюс на Йо. Различни серни вулкани, особено Прометей, извисяващ се далеч на юг до екватора на луната, бълваха лава на височина над сто и четирийсет километра, сякаш стихийната луна ги обстрелваще и се опитваше да ги накара да се върнат, преди да достигнат точката на необратимост.

Късно. Вече я бяха достигнали.

Навигационните данни по общия преден видеоканал показваха навлизането им в енергийната тръба и проектираха пътя им към

ножицата. Юпитер бързо се приближаваше към тях и запълваше обектива като раирана стена.

Физическите остриета на ножицата — двураменен, въртящ се магнитен ускорител, вграден в естествения ускорител на частици, какъвто представляваше енергийната тръба на Йо — бяха дълги осем хиляди километра, съвсем малка частица от дългата над половин милион километра енергийна тръба, свързваща северните полюси на Йо и Юпитер.

Ала ножицата можеше да се движи. Както му бе казал Орфу, „Ъгловото ускорение може да е чудно нещо, мой малки приятелю“.

Корабът, носещ любимата подводница на Манмът, се беше приближил към Йо и енергийната тръба — макар и с пълно ускорение от йонните буксири — едва с около двайсет и четири километра в секунда, по-малко от осемдесет и шест хиляди километра в час. С тази скорост щяха да им трябват още над четири часа само за да изминат разстоянието между северните полюси на Йо и Юпитер и цели з-години, за да стигнат до Марс. Но те нямаха намерение да продължават да пълзят така.

Навлязоха в пращящото, ревящо, трептящо поле на енергийната тръба, откриха върха на ножицата, ориентираха се спрямо горното острие и използваха ускоряващите свойства на тръбата, за да запратят кораба-соленоид през петкилометровите бобини на двуполусния суперпроводников ускорител. Щом корпусът премина през първия портал като тромава топка за крокет, минаваща през първата от няколко хиляди вратички, острието на ускорителната ножица започна да се разтваря и диференциалната му ъглова скорост наближи — и теоретично даже надмина — скоростта на светлината. След миг изхвърчаха от върха, като използваха толкова голяма част от онези два трилиона вата енергия, колкото можеше да им осигури ускорителната ножица.

За 2.6 секунди корабът и всичко в него премина от безтегловност почти до 3000 g.

Юпитер само за миг профуча и остана под тях. Манмът забави кадъра на всичките си монитори, за да вижда отдалечаването им.

— Уха! — извика Орфу от външния корпус.

Корабът и подводницата се напрегнаха, заскърцаха, застанаха и завиха от ускорението, ала също като моравеките, бяха направени от

яка материя — самата „Смугла дама“ беше построена да издържа налягане от няколко милиона килограма на квадратен сантиметър в дълбоките морета на Европа.

— Мамка му — рече Манмът. Искаше да прати ругатнята само до Орфу от Йо, но успя да я излъчи до тримата си колеги.

— Абсолютно — съгласи се Ри По.

Яркото полярно сияние на Юпитер — блестящ овал, заобикалящ северния полюс на газовия гигант, придружаван от пламтящата следа на Йо между енергийната тръба и атмосферата — остана под тях и скоро съвсем изчезна.

Ганимед, който само допреди няколко секунди се намиреше на милиони километри разстояние, се понесе към тях, профуча покрай кораба и се изгуби от поглед.

— Урук Сулкус — каза по общия канал Корос III и Манмът първо си помисли, че моравекският командир се дави или ругае, но после долови сантименталните нотки в обикновено спокойния му глас и предположи, че ганимедецът говори за място на повърхността на родния си свят — зърната за миг набраздена и мръсна снежна топка.

Миниатюрната луна Хималия, която не беше посещавал никой от екипажа — а и никой нямаше желание, — се стрелва покрай кораба като светулка.

— Минахме през предния край на главната ударна вълна — съобща с безизразния си калистански глас Ри По. — За пръв път излизаме от локалното езеро, поне този моравек.

Манмът погледна екраните си. Данните на Ри По показваха, че са на петдесет и три Юпитерови диаметра разстояние и продължават да ускоряват. Трябваше да провери неизползваните банки памет, за да види, че диаметърът на гиганта е почти сто четирийсет и два хиляди километра, преди да придобие представа за скоростта им. Корабът описваше дъга над равнината на еклиптиката, но Манмът смътно си спомняше, че според плана слънчевата гравитация трябва да ги насочи обратно надолу към Марс, който в момента се намиреше от другата страна на Слънцето. Във всеки случай навигацията не бе негова грижа. Неговата работа щеше да започне, когато кацнеха в марсианския океан, а плаването в него му се струваше елементарно — много слънчева светлина, висока температура, малка дълбочина, без значимо налягане, звезди, по които да се ориентира нощем, геопозициониращи сателити,

които щяха да спуснат в орбита, за да ги насочват денем, почти никаква радиация в сравнение с повърхността на Европа. И никакви кракени! Никакъв лед. *Никакъв лед!* Струваше му се прекалено елементарно.

Естествено, ако постчовеците бяха враждебно настроени, имаше голяма вероятност моравеките да не просъществуват до края на пътуването и влизането в атмосферата на Марс и дори да успееш, спокойно можеха да не се завърнат в домовете си в пространството на Юпитер, ала в момента Манмът с нищо не можеше да промени това положение. Мислите му се върнаха към Сонет 127.

— Всички добре ли са? — попита Корос III.

Всички отговориха утвърдително. Тези няколко хиляди гравитации не бяха достатъчни, за да смажат екипажа. Духът бе висок.

Ри По пусна още навигационна информация и факти от областта на космическите полети, ала Манмът не им обръщаше внимание. Вече беше привлечен в гравитационното поле на Сонет 127, първия от сонетите за „смулата дама“.

8. АРДИС

Деймън спа спокойно и сънува жени.

Струваше му се малко смешно, ако не и странно, че сънува жени само когато не спи с тях. Сякаш всяка нощ се нуждаеше от топла женска плът до себе си и подсъзнанието му я осигуряваше, ако собствените му усилия не успееха. Когато се събуди в удобната спалня в Ардис Хол, сънят се разпокъса и избяга, но наред с обичайната утринна ерекция остана достатъчно, за да запази смътен спомен за тялото на Ада или на жена, която много приличаше на Ада, топла, с бяла кожа, благоуханна, с налят задник, едър бюст и плътни бедра. Деймън с нетърпение очакваше предстоящото състезание и в тази прелестна утрин не се съмняваше, че ще успее.

По-късно взе душ, избърсна се, безупречно се облече в стил, който смяташе за спортно провинциален — памучен панталон на бели и сини райета, шевиотен елек, пастелно сако, бяла копринена риза и рубинено шалче, любимия му дървен бастун, черни кожени мокасини, малко по-здрави от обичайните му бални лачени обувки — закусва в огряната от слънчеви лъчи зимна градина и за свое задоволство научи, че Хана и онзи Харман са си заминали рано сутринта. „Готвят се за вечерното леене“ — загадъчно поясни Ада и Деймън не се интересуваше достатъчно, за да продължи да я разпитва. Просто се радваше, че Харман си е отишъл.

Ада не поведе разговори на абсурдни теми като книги и космически кораби, но прекара сутринта с него, влезе в ролята на екскурзовод и му показа многобройните крила и фронтонни галерии на Ардис Хол, разкошните му винарски изби, тайни проходи и древни тавани. Той си спомняше, че по време на първото му гостуване тук го бяха завели на подобна обиколка и тогава лекомислената малка Ада се бе качила пред него по една паянтова стълба на покрива — и тогава, наблюдателен, както винаги, за такива открития, Деймън беше зърнал

младежкия рай под вдигнатата ѝ пола: отлично си спомняше млечните бедра и тъмните сенки между тях.

Тази сутрин се качиха по същата стълба на същата платформа, ала този път Ада му даде знак да води, усмихвайки се на галантните му възражения, че тя трябва да е първа, и усмивката ѝ загатваше за някакъв фриволен спомен за случая, който според Деймън навремето бе останал незабелязан за нея.

Ардис Хол беше висока сграда и монтираната между фронтите платформа, чиито махагонови дъски все още лъщяха, се издигаше почти на двайсет метра над чакълена аля, на която като ръждиви изправени скарабей стояха войникси. Деймън не се приближи до ръба, но Ада не обърна внимание на опасността и отправи замечтан поглед към продълговатата морава и далечните очертания на гората.

— Не би ли дал всичко платформата все още да можеше да лети?
— попита тя. — Макар и само за няколко дни?

— Не. Защо?

Младата жена посочи с фината си ръка.

— Даже с детска летяща платформа можеш да се извисиш над гората и реката, над ония хълмове на запад, да летиш дни наред и да се отдалечиш на много дни оттук, от всеки факсвъзел.

— Но защо?

Ада го погледна за миг.

— Не си ли любопитен? Какво има там?

Деймън изгупа елека си, сякаш се отърсваше от трохи.

— Това е нелепо, мила моя. Там няма нищо интересно... само пустош... никакви хора. Ами че всичките ми познати живеят най-много на няколко километра от факсвъзел. Пък и там има тиранозаври.

— Тиранозаври ли? В нашата гора? — смая се Ада. — Глупости. Никога не сме виждали тиранозаври тук. Кой ти каза, братовчеде?

— Ти, мила моя. При предишното ми гостуване преди половин двайсетилетка.

Ада поклати глава.

— Сигурно съм се майтапила.

Деймън се замисли, замисли се за годините на страх от перспективата отново да гостува в Ардис, за годините на тиранозавърски кошмари. Можеше само да се намръщи.

Ада явно прочете мислите му и се поусмихна.

— Някога питал ли си се, братовчеде Деймън, защо постчовеците са решили да задържат броя ни на един милион? Защо не милион и един? Или деветстотин хиляди деветстотин деветдесет и девет? Защо точно милион?

Той запремигва в опит да открие в мислите ѝ връзката между детската летяща платформа от Изгубената ера, динозаврите и броя на човешкото население, който беше еднакъв от... ами, винаги. Не му харесваше и това, че тя, Ада, напомня за роднинството им, тъй като старите суеверия понякога пречеха на сексуалните връзки между роднини.

— Според мен тези несериозни разсъждения причиняват стомашно разстройство дори в такъв прекрасен ден, мила моя — отвърна Деймън. — Може ли да поговорим на по-уместна тема?

— Естествено — съгласи се Ада и му отправи мила усмивка. — Какво ще кажеш да слезем долу, да намерим някой от другите гости преди обяда и нашето пътуване до мястото на леенето?

Този път тя слезе по стълбата първа.

Летящите слуги поднесоха обяда на северната веранда. Деймън дружелюбно поговори с някои от младежите — явно за вечерното „леене“ бяха пристигнали по факса още няколцина гости — и след храна мнозина си намериха дивани из къщата или удобни шезлонги на сенчестата морава, на които да полегнат, покрили очи с торинските си савани. Обичайното време под савана беше около час, затова Деймън закрачи покрай дърветата, като гледаше за пеперуди.

Ада го настигна в подножието на хълма.

— Не използваш ли савана, братовчеде Деймън?

— Не — отвърна той и усети, че отговорът му е прозвучал превзето. — Свикнал съм с тях след почти цяло десетилетие, обаче се въздържах. И ти ли се въздържах, Ада, мила моя?

— Не винаги — рече младата жена. Въртеше в ръцете си пъстър слънчобран и меката светлина хвърляше прелестно сияние върху светлата ѝ кожа. — Сегиз-тогиз се осведомявам за събитията, но като че ли съм прекалено заета, за да се пристрастя като много други напоследък.

— Саваните са станали вездесъщи.

Ада спря под сянката на гигантски бряст с ниски клони, отпусна слънчобрана и го затвори.

— Опитвал ли си?

— О, да. Точно между двайсетилетките ми беше много на мода. Няколко седмици се наслаждавах на... на ония жестокости. — Не успя да скрие отвращението си при спомена за това. — Оттогава престанах.

— Против насилието ли си, братовчеде?

Деймън махна с ръка.

— По-точно съм против неговата... безразборност.

Ада тихо се засмя.

— Поради същата причина се въздържа и Харман. Двамата имате нещо общо.

Тази мисъл прозвуча толкова абсурдно, че Деймън не реагира а само побутна няколко сухи листа на земята с върха на бастуна си.

Ада вдигна поглед към слънцето, вместо да задейства часовата функция на дланта си.

— Скоро ще започнат да се събуждат. „Един час под савана е равен на осем часа бурни преживявания“.

— О — рече Деймън и се зачуди дали в този случай клишетото всъщност не е игра на думи. Изражението й, винаги учтиво, но граничещо с дяволито, не издаваше нищо. — Това леене... много ли ще продължи?

— Почти цяла нощ.

Той изненадано запремигва.

— Нали няма да нощуваме на реката или там, където ще се разиграе събитието? — Запита се дали нощуването под звездите и пръстените ще увеличи вероятността да преспи с младата жена.

— На мястото на леенето ще има провизии за онези, които искат да останат там цяла нощ — поясни Ада. — Хана обещава невероятно зрелище. Но повечето ще се върнем в имението някъде след полунощ.

— Ще има ли вино и други напитки на... хм... леенето? — попита Деймън.

— Определено.

Беше негов ред да се усмихне. Нека другите гледат спектакъла, той щеше цяла вечер да налива напитки на Ада, да последва нейната „бурна“ насока на многозначителен разговор, да я изпрати до имението (с малко късмет и грижливо планиране, само двамата в тясна

едноколка), да я залее с цялата сила на своето внимание — и с още съвсем мъничко късмет тази нощ нямаше да сънува жени.

Късно следобед двайсетина от гостите в имението — някои бърбещи за преживените под савана събития, за това как Менелай бил пронизан с отровна стрела или някакви подобни глупости — бяха събрани от услужливите слуги и заедно заминаха за „мястото на леенето“ с керван от дрошки и едноколки. Едни войникси теглеха колите, а други тичаха отстрани като охрана, въпреки че щом в гората нямаше тиранозаври, помисли си Деймън, защо трябваше да ги охраняват?

Беше уредил да е в първата едноколка с домакинята и Ада му сочеше интересни дървета, долчета и потоци по над трикилометровия черен път до реката. Деймън заемаше повече място от тяхната страна на червената кожена пейка, отколкото предполагаше приятната му закръгленост, и бе възнаграден с допира на бедрото на Ада в неговото през цялото пътуване.

Целта им, видя той, когато излязоха на варовиковия хребет над речната долина, не беше самата река, а един приток, широк стотина метра, където ерозията и наводненията бяха образували пясъчна ивица, нещо като плаж, и там се извисяваше паянтова постройка от дънери, клони, стълби, улеи, рампи и стълбища. Заприлича му на ешафод, макар че никога не бе виждал истински ешафод, естествено. От плиткия приток се издигаха факли и самата паянтова сграда наполовина беше върху пясъка, наполовина — над водата. На стотина метра оттам, точно преди вливането на притока в реката, имаше тесен остров, обрасъл със сагови палми и папрати, и от него изригнаха птици и дребни летящи влечуги които разкъсаха вечерната тишина с крясъци и обезумяло пляскане с криле. Деймън разсеяно се запита дали на островчето няма и пеперуди.

В един тревист участък над плажа бяха опънати пъстри копринени палатки, шезлонги и дълги маси с храна. Насам-натам се носеха слуги и прелитаха над главите на пристигащите гости.

Деймън слезе след Ада от едноколката и позна неколцина работници на странното скеле: на върха Хана с червена забрадка връзваше още структурни елементи. На пет-шест метра под нея

оглупелият Харман, гол до кръста, потен, със странно почерняла кожа, подклаждаше огън. Други младежи, навярно приятели на Хана и Ада, сновяха по дъсчените скелета и стълби и носеха тежки товари пясък, клони и кръгли камъни за строежа. В глинената основа на постройката пламтеше буен огън и в привечерното небе хвърчаха искри. Действията на всички работници изглеждаха целенасочени, макар че Деймън не виждаше за какво може да служи високата купчина съчки, вейки, улеи, глина, пясък и огън.

Долетия слуга и му предложи чаша. Той прие и отиде да потърси шезлонг на сянка.

— Това е леярска вагрянка — по-късно същата вечер обясни на събралите се гости Хана. — Построихме я за около седмица, карахме материали по реката с канута. Рязахме и огъвахме клони.

Бяха поднесли разкошна вечеря. Слънцето все още осветяваше високите хълмове от отсамната страна на реката, ала самата долина тънеше в сянка и двата пръстена ярко сияеха в помръкващото небе. Към тях се носеха искри, мехът пуфтеше, пещта ревеше. Деймън си взе поредната чаша, осмата или десетата, и предложи друга на Ада, която поклати глава я отново насочи вниманието си към Хана.

— Изплетохме нещо като кошница и облицовахме центъра на вагрянката, кладенеца, с огнеупорна глина. Направихме го с лопата, като смесихме сух пясък, бентонит^[1] и вода. После омесихме топки от глинестата каша, увихме ги в мокра папрат и листа, за да не изсъхнат, и облицовахме кладенеца с тях. Така дървената вагрянка няма да се подпали.

Деймън нямаше представа накъде бие тази жена. Защо бяха издигнали тази голяма недодялана постройка от дърво и после бяха запалили огън в основата ѝ, щом не искаха да изгори? Истинска лудница.

— През последните няколко дни поддържахме огъня в пещта и гасяхме всички случайни пожари във вагрянката — продължи Хана. — Затова я построихме близо до реката.

— Прекрасно — измърмори Деймън и отиде да си потърси нова чаша, докато Хана и нейните приятели — дори непоносимият Харман — продължаваха да дуднат, използвайки безсмислени термини като

„коксова подложка“, „ветрови пояс“, „фурма“ (според обяснението на Хана това означавало някакво въздушно отворче в облицованата им с глина пещ, край която младата Ема не преставаше да работи с меха), „топилна зона“, „изпускателен отвор“ и „отвор за шлака“. Всичко това звучеше варварски и смътно неприлично на Деймън.

— А сега е време да видим дали работи — обяви Хана. Гласът ѝ едновременно разкриваше умора и възбуда.

Гостите трябваше да се отдръпнат на пясъчния бряг на реката. Деймън се върна на поляната при масите, докато всички младежи — и онзи проклет Харман — развиха бясна дейност. Искрите полетяха високо към небето. Хана се втурна към върха на така наречената вагрянка, докато Харман се взираше в пламтящата глинена пещ долу и викаше да му донесат едно-друго. Ема надуваше меха, докато не я смени някакъв мършав мъж, казваше се Лоус. Деймън с едно ухо слушаше задъханите обяснения на Ада, която излагаше още подробности на събралите се приятели. Долавяше изрази като „вдухваща тръба“, „вдухващ отвор“ и „изстудена шлака“ (въпреки че пламъците бушуваха още по-буйно). Деймън се отдалечи на още пет-шест метра.

— Изпускателна температура две хиляди и триста градуса — извика Харман на Хана. Слабата жена избърса потта от челото си, направи някакви настройки на върха на вагрянката и кимна. Деймън разбърка напитката си и се зачуди кога най-после ще има възможност да остане насаме с Ада в едноколката на връщане в Ардис Хол.

Изведнъж настана смут, който го накара да вдигне поглед от чашата си, убеден, че ще види цялата постройка в пламъци, а Хана и Харман — горящи като сламени чучела. Не позна. Докато Хана наистина гасеше с одеяло запалилата се стълба под върха на вагрянката — и отпъждаше услужливите слуги и даже един войникс, приближил се да защити изпадналите в беда човеци — Харман и други двама бяха престанали да подклаждат огнената пещ и тъкмо бяха отворили „изпускателния отвор“, през който по дървените улеи към брега потече нещо като жълта лава.

Някои гости се втурнаха напред, ала виковете на Хана и излъчващата се от течния метал топлина ги спряха.

Грубо издяланите облицовани улеи димяха, но не избухнаха в пламъци. Жълто-червеният метал лениво потече от вагрянката,

заобиколи стълбите и напълни поставения в пясъка кръстовиден калъп.

Хана бързо се спусна по стълбата и помогна на Харман да запуши изпускателния отвор. Двамата надникнаха през една дупка в пещта, направиха нещо с — както обясни на един от гостите Ада — „отвора за шлака“ (който се различаваше от изпускателния отвор, бегло забеляза Деймън), после младата жена и възрастният мъж — който скоро щеше да е мъртъв възрастен мъж, жестоко си помисли Деймън — скочиха от постройката на пясъка и изтичаха да погледнат калъпа.

Към брега се стекоха още гости. Деймън бавно се запъти натам, като остави чашата си върху подноса на минаващ покрай него слуга.

Въздухът край реката беше много студен, но топлината от нажежения до червено калъп в пясъка го удари по лицето като огнен юмрук.

Течният метал изстиваше в червено-сива кръстовидна маса.

— Какво е това? — високо попита Деймън. — Някакъв религиозен символ ли?

— Не — отвърна Хана, свали си забрадката и избърса потното си, омацано със сажди лице. И през цялото време се усмихваше като ненормална. — Това е първата бронзова отливка от... от колко години, Харман? Хиляда?

— Сигурно три пъти повече — тихо рече възрастният мъж.

Гостите замърмориха и заръкопляскаха.

Деймън се засмя.

— И каква е ползата от нея?

Харман го погледна — беше гол до кръста и потен — и попита:

— Каква е ползата от новороденото дете?

— Точно това казвам и аз — съгласи се Деймън. — Шумно, вонящо... безполезно.

Другите престанаха да му обръщат внимание. Ада прегърна Хана, Харман и останалите работници, все едно наистина бяха направили нещо важно. Гостите се мотаеха насам-натам. Харман и Хана се качиха по стълбите и се засуетиха около пещта, занадничаха през отворите ѝ и започнаха да бъркат в огъня с метални пръчки, като че ли щеше да има ново изливане на лава. Явно това пиротехническо зрелище щеше да продължи до късно през нощта.

Изведнъж на Деймън му се допика и той подмина масите към импровизираната тоалетна, но после реши — в духа на цялата тази варварска безсмислица — да отговори на този зов на природата на открито. Изкачи се по тревистата тераса към тъмните силуети на дърветата, следвайки една пърхаща пеперуда монарх. В нея нямаше нищо необичайно, освен че беше късно вечерта и сезонът ѝ бе отминал. След като и последният войникс остана зад него, Деймън навлезе под високите клони на брястовете и саговите палми.

Някой, може би Ада, извика нещо от речния бряг на трийсетина метра от него, ала Деймън вече си беше разкопчал панталона и не искаше да се прояви като простак. Вместо да се обърне, за да отговори, той продължи още пет-шест метра и напълно се скри в горския мрак. Щеше да му отнеме само минутка.

— Уф — рече Деймън, без да откъсва поглед от оранжевите криле на пеперудата на три метра над него, докато струята урина оплискваше един тъмен дънер.

Ловко навеждайки се под надвисналите клони, грамадният алозавър, дълъг десет метра от муцуната до опашката, връхлетя от мрака с трийсет километра в час.

Деймън имаше време да изкрещи, ала предпочете да си закопчае панталона, вместо да се обърне и да избяга по гола пишка. Въпреки цялата си развратност той беше срамежлив човек и сега вдигна тежкия си дървен бастун, за да отблъсне звяра.

Алозавърът едновременно налага бастуна и ръката и я откъсна от рамото му. Деймън отново нададе вик и се завъртя сред фонтан от собствената си кръв.

Чудовището го повали на земята и отхапа другата му ръка — подхвърли я във въздуха и ловко я погълна, — после затисна безръкото, ала мятало се тяло на жертвата с ноктестата си лапа и отново наведе ужасната си глава. Нехайно, почти игриво прехапа Деймън на две и на един залък глътна главата и горната му половина. Ребрата и гръбначният стълб с хрущене изчезнаха в пастта на звяра. Накрая алозавърът погълна краката и долната му половина — подхвърляше парчета месо наоколо като куче, разкъсващо плъх.

Тогава започна факсът — още докато двата войникса убиваха динозавъра.

— О, божичко! — извика Ада, спряла в края на гората, докато войниксите довършваха кървавата си работа.

— Каква гадост — рече Харман и махна на другите гости да не се приближават. — Не го ли предупреди да не излиза от периметъра на войниксите? Не му ли каза за динозаврите?

— Той ме попита за тиранозаври — затиснала устата си с длан, отвърна младата жена. — Казах му, че тук няма тиранозаври.

— Напълно вярно — съгласи се Харман.

Пещта зад тях продължаваше да реве и да бълва искри в помръкващото небе.

[1] Шуплеста глина, образувана от разлагане на вулканична пепел, поемаща големи количества вода. — Б.пр. ↑

9. ИЛИОН И ОЛИМП

Афродита ме превърна в шпионин. Знам с какво винаги сме наказвали шпионите ние, смъртните. Мога само да си представям какво ще ми направят боговете. Като се замисля май по-скоро не мога.

Тая сутрин, ден след като станах таен агент на богинята на любовта, Атина се телепортира квантово от Олимп и се преобразява в троянеца Лаодок. В изпълнение на Зевсовата заповед илионските воители да нарушат примирието тя намира стрелеца Пандар, син Ликаонов.

Аз си слагам шлема на Хадес и персоналният телепортаторен медальон, които ми даде моята муза, телепортирам се след Атина, преобразявам се в троянския водач Ехепол и тръгвам по дирите на богинята.

„Защо избрах Ехепол? Защо името на този второстепенен водач ми е познато?“ Сещам се, че на Ехепол му остават още само няколко часа живот, че ако Атина успее да използва Лаодок и да наруши примирието, в главата на този троянец, поне според Омир, ще се забие аргивско копие.

„Е, господин Ехепол може да си получи тялото и самоличността обратно преди да се случи това“.

В Омировата „Илиада“ това нарушаване на примирието става точно след като Афродита отмъква Парис от единоборството с Менелай, обаче в действителността на *тая* Троянска война неосъщественият се сблъсък между Менелай и Парис се е случил преди години. Това примирие е по-тривиално — представители на цар Приам се срещат с ахейците, за да се споразумеят за прекъсване на сраженията за празници, погребения или нещо подобно. Ако питате мен, една от причините за проточването на обсадата почти цяло десетилетие са тъкмо тези прекъсвания на битките — религиозните празници на гърците и троянците са толкова много, колкото на нашите индийци през ХХI в. и колкото бяха официалните почивни дни на

американските пощенски служители. Човек се чуди как успяват да се избиват помежду си сред всички тия тържества, жертвоприношения и десетдневни погребални обреди.

В момента ме вълнува въпросът — толкова скоро след като се бях заклел да въстана срещу волята на боговете (само за да се окажа още по-послушна пионка на тяхната воля) — с каква бързина и острота се отклоняват от Омировия разказ истинските събития на войната. Несъответствията в миналото, последователността на Прегледа на войските например или неосъщественият двубой между Парис и Менелай са второстепенни и лесно се обясняват с желанието на Омир да включи някои минали случки в краткия интервал на епоса, обхващащ десетата година от войната. Ами ако събитията *наистина* се развият другояче? Ами ако тая сутрин отида при... да речем при Агамемнон и понижа с копието си (с копието на бедния обречен Ехепол естествено, обаче съвсем истинско копие) сърцето на царя? Боговете са способни на много неща, ала не могат да съживяват смъртни. (Нито мъртви богове, колкото и странно да звучи.)

„Кой си ти, Хокънбери, че да се бъркаш на Съдбата и да оспорваш волята на боговете?“ — пита един страхлив професорски глас, който съм слушал и на който съм се подчинявал през по-голямата част от истинския си живот.

„Това съм аз, Томас Хокънбери — разнася се отговорът от сегашната ми същност, колкото и фрагментарна да е тя, — и в момента ми писнаха тия побъркани от могъщество разбойници, дето се наричат богове“.

В новата си роля на шпионин, а не на схоластик, заставам достатъчно близо, за да чуя диалога между Атина — преобразена в Лаодок — и оня шут (обаче страхотен стрелец) Пандар. Обръщайки се като към друг троянски воин, Атина/Лаодок ласкае суетата на идиота, казва му, че Парис ще го обсипе с дарове, ако убие Менелай, и даже го сравнява с най-великия стрелец, Аполон — ако улучи жертвата.

Пандар се хваща на въдицата и кара неколцина свои приятели да го скрият с щитовете си, докато приготви лъка си и избере идеалната стрела за убийството. Векове наред схоластиците, учените, които са се занимавали с „Илиада“, са спорили по въпроса дали гърците и троянците са използвали отровни стрели. Повечето схоластици, сред които и аз, твърдахме обратното — това поведение просто не ни се

струваше достойно за високите стандарти на бойната доблест. Грешахме. Понякога все пак използват отрова. При това смъртоносна и бързодействаща. Което обяснява защо много рани, изброени в „Илиадата“, толкова бързо водят до фатален край.

Пандар стреля. Блестящо. Проследявам стрелата, която изминава стотици метри, описва дъга и се понася точно към рижиия Агамемнонов брат. Тя ще прониза Менелай, който стои пред воините си и гледа как пратениците дрънкат на неутрална територия. Ще го прониза, ако не се намеси някой от божествените приятели на гърците.

Както и става. С подсиленото си зрение виждам Атина да изоставя тялото на Лаодок и да се телепортира при Менелай. Богинята играе двойна игра — примамва троянците да нарушат примирието и после тича на помощ на един от любимците си, Менелай. Невидима за приятели и врагове, ала видима за мен, тя отбива стрелата с ръка, тъй както майка отпъжда мухата от своята заспала рожба. (Струва ми се, че заимствам това сравнение, обаче толкова отдавна съм чел „Илиадата“, и в превод, и в оригинал, че не съм сигурен.)

Въпреки това обаче стрелата улучва целта. Менелай извиква от болка и пада. Стрелата стърчи от корема му, точно над слабините. Нима Атина се е провалила?

Настава смут. Приамовите пратеници избягват зад троянските редици, а ахейските им колеги бързат да се скрият зад гръцките щитовете. Агамемнон, който до този момент е използвал примирието, за да направи преглед на войските си (тъй като прегледът е на сутринта след бунта на Ахил, може би той цели да демонстрира Агамемноновото върховенство), сега заварва брат си да се гърчи на земята, заобиколен от гръцки вождове.

Насочвам късата си палка. Въпреки че такива носят някои второстепенни троянски водачи, тя не е на Ехепол, а моя, стандартно въоръжение за схоластиците. Палката всъщност е тазер и микрофон, който улавя и усилва звука от над три километра разстояние, след което го праща в слушалките, които винаги нося в Илионското поле.

Агамемнон произнася невероятно хвалебствие на брат си. Виждам го да повдига главата и раменете му и го чувам да се заклева, че жестоко ще отмъсти на троянците за убийството на благородния Менелай, после започва да мрънка, че това щяло да обезсърчи ахейците, че въпреки кървавото отмъщение на Агамемнон те щели да

се откажат от войната и да се качат на черните си кораби. В края на краищата, каква полза да спасяват Елена, щом нейният съпруг рогоносец е мъртъв? Прегърнал стенещия си брат, Агамемнон се прави на пророк:

— Мили ми братко, твоите кости ще гният близо до Троя и без да е свършено твоето дело. — Адски ободряващо. Тъкмо каквото иска да чуе един смъртник.

— Чакай, чакай, не бързай да ме погребваш, батко. Острата вража стрела не попадна на място опасно. Виждаш ли? Тя проби медния ми боен пояс и ме улучи в любовния прът, който и без това щях да изгубя, а не в ташаците или корема.

— А, да. — Агамемнон намръщено се визира в раната. Стрелата се е забила съвсем плитко. Гласът му звучи едва ли не разочаровано. Сега цялото хвалебствие става съмнително, като че ли доста се е потрудил върху него.

— Обаче стрелата все пак е отровна — изпъшква Менелай, сякаш се опитва да ободри брат си. Златният му шлем се е търкулнал на земята при падането — рижата му коса е сплъстена от пот и от нея стърчат сламки.

Агамемнон пуска раменете и главата на брат си толкова бързо, че Менелай насмалко да се строполи на земята, ако воините му не го подхващат, изправя се, вика своя глашатай Талтибий и му заповядва да намери Махаон, сина на Асклепий, негов личен лекар, при това адски добър, тъй като се предполага, че е усвоил занаята от дружелюбния кентавър Хирон.

Сега заприличва на бойно поле от всяка епоха — проснат на земята мъж крещи, кълне и плаче, когато болката потича през първоначалния шок от раняването, наоколо приклякат приятелите му, безпомощни, безполезни, после пристига лекарят с помощниците си, дава нареждания, изваждат острия бронзов връх от разкъсаната плът, изсмукват отровата, превързват раната, а Менелай продължава да квичи като пословичната заклана свиня.

Агамемнон оставя брат си в ръцете на Махаон и отива да подбере хората си за сражение, въпреки че ахейците, макар и в отсъствието на Ахил, изглеждат гневни и кисели и нямат нужда от подкана, за да се отправят на бой.

Двайсет минути след необмисления изстрел на Пандар примирието приключва и гърците нападат троянските редици по над трикилометрова отсечка от прах и кръв.

Време е да напусна тялото на Ехепол, преди клетникът да умре с копие в челото.

Не си спомням много за истинския си живот на Земята. Не помня дали съм бил женен, имал ли съм деца, къде съм живял — освен мъгляви образи на пълен с книги кабинет, в който чета и подготвям лекциите си — и почти нищо за университета в Индиана, в който съм преподавал, освен образи на каменни и тухлени сгради на хълм с прекрасен изглед на изток. Една от странните особености на схоластика е това, че фрагментите от несхоластичните спомени се завръщат след месеци и години, поради което боговете не ни оставят да живеем толкова дълго. Аз съм най-старото изключение.

Обаче си спомням курсовете и лицата на студентите, лекциите си, дискусии около овална маса. Спомням си, че млада жена със свежо лице пита: „Но защо Троянската война е продължила толкова много?“ Изкушавам се да ѝ посоча, спомням си също аз, че тя е израснала в епоха на бързи закуски и бързи войни, „Макдоналдс“ и Войната в Персийския залив, „Арбис“ и войната срещу тероризма, но че в древността гърците и техните врагове нямало защо да припират с воюването, също както и с разкошните пиршества.

За да не изгубя вниманието на студентите обаче, обясних на курса, че тия герои са се радвали на боевете — че една от думите им за битка е „харме“, която има еднакъв корен с „хайро“ — „радвам се“. Прочетох им откъса, в който двама изправени един срещу друг воини са наречени „хармеи гету-суной“ — „възрадвани в битка“. Изложих им гръцката концепция за „аристея“, двубой или сражения между малки групи, в които боецът може да покаже храбростта си, и подчертах значението на тоя вид война за древните, разказах им, че помащабните битки често спирани, за да могат войните от двете страни да наблюдават такива примери за „аристея“.

— Тъъ... та значи, искате да кажете... тъъ — заекна една студентка, чийто мозък явно буксуваше и заекването ѝ илюстрираше оня досаден дефект на говора и мисленето, който се разпространяваше

като вирус сред младите американци в края на ХХ век — че войната е щяла... въз... да е много по-кратка, ако не бяха... въз... спирали за тая арист... а бе, там както се казваше?

— Точно така — въздъгнах аз и погледнах стария стенен часовник с надежда за избавление.

Ала сега, след повече от девет години наблюдение на същата тая „аристея“ в действие, със сигурност мога да заявя, че тъкмо тия толкова любими и на троянците, и на аргивците двубои са една от причините за безкрайната и точеща се като сироп обсада. И подобно на повечето средни американци, пътували прекалено дълго във Франция, едно от най-големите ми желаниа сега бе да се върна към бързата закуска — или в този случай, към бързата война. Малко бомби, малко въздушни десанти, бум-бам, мерси мадам, и айде вкъщи при Пенелопа.

Само че не и днес.

Ехепол е първият троянски водач, който загива при ахейското нападение.

Може би защото още е замаян и объркан, след като бях заел тялото му, обаче когато неговата група троянски воители се приближава към гръцкия отряд начело с Несторовия син Антилох, добър приятел на Ахил, нещастният Ехепол се забавя да вдигне дългото си копие и Антилох пръв нанася удар. Бронзовият връх минава през гривата на шлема на Талисиевия син, забива се в черепа му, изважда едното му око и изкарва мозъка измежду зъбите му. Ехепол рухва като крепост, както обича да казва Омир.

Сега пред мен се разкрива сцена, на каквата често съм ставал свидетел, но която никога не престава да ме интригува. Гърците и троянците се сражават на първо място за честта, вярно, обаче веднага след това идва плячката. Тия хора са професионални воители — убийството е техният занаят и плячката е възнаграждението им. Голяма част и от честта, и от плячката е изисканото, прекрасно изработено защитно снаряжение на повалените им врагове — щит, нагръдник, наколенници, боен пояс. За гръцките герои тези трофеи са същото, каквото е броят на победите за сиукския воин, при това много по-доходно. В най-добрия случай защитното снаряжение на вожда е от бронз и често е обковано със злато и украсено със скъпоценни камъни.

И така, започва битката за снаряжението на убития вожд Ехепол.

Ахейският пълководец Елефенор се втурва напред, улавя Ехепол за глезените и повлича окървавения труп през гората от копия, мечове и щитове. През годините съм виждал Елефенор из ахейския стан, наблюдавал съм го да се бие в по-незначителни сражения. Той е грамаден, с великански плещи, яки ръце, тежки бедра — не е най-умният от Агамемноновите бойци, но е едър, силен, смел и полезен здравеняк. Та Елефенор, син Халкодонтос, миналия юни навършил трийсет и осем години, водач на абантите и господар на Евбея, замъква Ехеполовия труп зад напредващите ахейски нападатели и се захваща да го съблича.

Тогава Агенор, троянски воин, син на Атенор и баща на Ехеклей (които съм виждал по улиците на Илион), се промъква между сражаващите се ахейци и зърва голите ребра на Елефенор, който се е навел ниско под закрилата на щита си и досъблича тялото на убития. Агенор се хвърля напред и забива копието си в здравеняка, пробива ребрата му и превръща сърцето му в безформена каша. Елефенор повръща кръв и се строполява на земята. Дотичват още троянски бойци и отблъскват ахейската атака, докато Агенор освобождава върха на копието си и се заема да свали бойния пояс, наколенниците и нагръдника на Елефенор. Други троянци замъкват полуголото тяло на Ехепол обратно към троянските редици.

Сражението се завихря около тия две жертви. Ахеецът Аякс, Големия Аякс, така нареченият Аякс Теламонов от Саламин, който не бива да се бърка с Малкия Аякс, водач на локрийците, с оръжие си пробива път напред, прибира меча си в ножницата и с копие пронизва съвсем младия троянец Симоесий, който се е приближил, за да прикрие отстъплението на Агенор.

Само преди седмица със Симоесий — бях преобразен като троянеца Стенел — бяхме пили вино и си бяхме разправяли мръсни истории в тихите градини зад яките стени на Илион. Шестнайсетгодишното момче — така и беше останало неженено, дори никога не беше спало с жена — ми обясни, че баща му Антемион го нарекъл на река Симоент, която тече точно край скромния им дом на километър и половина от крепостните стени. Когато черните кораби на ахейците се появили на хоризонта, Симоесий още не бил навършил шест и допреди няколко седмици баща му не позволявал на

чувствителното момче да се сражава с войската извън стените на Илион. Симоесий ми призна, че ужасно го било страх да не умре, преди да е докоснал женска гърд и да е почувствал какво е да си влюбен.

Големия Аякс надава рев и замахва с копие — отблъсква настрани щита на Симоесий и го улучва над дясната гърд, промушва рамото му и бронзовият връх изскача от разкъсания му гръб. Момчето се свлича на колене и смаяно се вторачва — първо в Аякс, после в стърчащото от гърдите му копие. Теламонидът стъпва със сандал върху лицето му, освобождава копието си и оставя трупа да се просне по очи върху окървавения пръст. После удря по нагръдника си и изревава на хората си да го последват.

Застанал на не повече от осем метра оттам, троянецът Антиф запраща копието си към Големия Аякс, ала не попада в целта и улучва в слабините ахееца Левк, който помага на Одисей да извлекат тялото на друг троянски водач. Копието излиза през ануса на клетника заедно със сиво-червените му черва. Левк се строполява върху трупа на троянеца, ала не умира веднага, гърчи се, дърпа копието и се опитва да го изтръгне от слабините си, но само успява да изсипе още вътрешности в собствения си скут. И през цялото време, докато се бори с копието, Левк крещи и стиска окървавения ръка на приятеля си Одисей.

Накрая Левк умира и очите му се изцъклят. С едната си ръка продължава здраво да стиска копието на Антиф, с другата се е вкопчил в ръката на царя на Итака. Одисей се отскубва от мъртвеца и рязко се обръща кръгом с пламнали под ръба на бронзовия му шлем очи в търсене на жертва — без значение коя. Той мята копието си и се втурва след него. В просеката, която героят отваря в троянските редици, навлизат още ахейци.

Копието му убива Демокоонт, незаконен син на илионския цар Приам. Бях в града през онова утро преди девет години, когато Демокоонт пристигна на помощ на обсадената Троя. Всички знаеха, че Приам е поставил младежа начело на прословутите си конюшни в Абид, град на североизток от Троя на южния бряг на Хелеспонта, за да не се мярка пред очите на жена му и законните му синове. Отглежданите в Абид коне бяха най-бързи и най-расови на света и се говореше, че Демокоонт смятал за чест да го назначат за главен коняр

на толкова ранна възраст. В момента младият троянец обръща глава към безумния боен вик на Одисей. Бронзовият връх го улучва в лявото слепоочие и излиза през дясното, поваля го и прикована разбития му череп към една прекатурена колесница. Демокоонт буквално така и не разбира какво го е сполетяло.

Троянците вече отстъпват по целия фронт, огъват се пред яростта на Одисей и Големия Аякс, като се опитват да отнесат знатните си жертви, ако е възможно, или ги оставят на бойното поле.

Хектор, най-великият и най-доблестен илионски воин, скача от колесницата си и навлиза сред отстъпващите редици в опит да им въздейства с копие и меч си, окуражава троянците да не отстъпват, ала точно там ахейската атака е прекалено силна и даже Хектор се огъва, като през цялото време насърчава хората си. Докато отстъпват, троянците се съпротивляват, бият се с мечове и хвърлят копия.

Преобразен в обикновен троянски копиеносец, аз отстъпвам побързо от повечето и се движа извън обсега на копията, без да се боя от малодушието си. Малко по-рано се бях скрил от погледа на смъртните и бях избързал напред, за да видя Атина зад ахейските редици — към нея скоро се присъедини Хера, като и двете богини бяха невидими за хората — ала боят се беше завързал прекалено внезапно и се бе развихрил толкова свирепо, че след смъртта на Ехепол бях напуснал фронта и следях събитията с помощта на подсиленото си зрение и тазерния си микрофон.

Не щеш ли всичко замръзва. Въздухът се сгъстява. Копията спират в полет, течащата кръв секва. Хора, на които им остават секунди живот, получават отсрочка, за която така и няма да разберат. Всичко се вцепенява, всякакво движение се преустановява.

Боговете пак си играят с времето.

Пръв се появява Аполон. Колесницата му се телепортира недалеч от Хектор. После пристига богът на войната Арес, гневно разговаря с Атина и Хера и прелита с колесницата си над бойното поле, за да кацне близо до Аполон. Към тях се присъединява Афродита и се озърта към мен — към мястото, където се преструвам, че съм замръзнал като другите смъртни — само за миг, след което се усмихва и влиза в разговор с двамата си протроянски съюзници Арес и Аполон. С периферното си зрение виждам, че богинята сочи и жестикулира към бойното поле като някакъв цицест Джордж Патън^[1].

Боговете са тук, за да се бият.

Аполон вдига ръка, звукът с трясък се възобновява, времето връхлита като цунами от прах и движение и клането продължава.

[1] Джордж Смит Патън (1885–1945) — американски генерал, участвал във Втората световна война. — Б.пр. ↑

10.

КРАТЕРЪТ ПАРИЖ

Ада, Харман и Хана изчакаха двата дни, обикновено съблюдавани като минимален период след пребиваване в булатория, и се прехвърлиха по факса в кратера Париж, за да потърсят Деймън. Там беше късно, тъмно, студено и валеше, както установиха още щом излязоха изпод покрива на факсвъзела „Строгийт лъв“. Харман им намери закрит файтон и един войникс ги понесе на северозапад по суходолие, пълно с бели черепи, покрай километрични редици срутени къщи.

— Никога не съм била в кратера Париж — каза Хана. Младата жена — оставаха само два месеца до първата ѝ двайсетилетка — не обичаше големите градове. Със своите двайсет и пет хиляди полупостоянни жители КП беше един от най-многолюдните факсвъзли на Земята.

— Това е една от причините да се прехвърлим във възела „Строгийт лъв“ вместо в „Хотела на инвалидите“, който е по-близо до дома на Деймън — поясни Ада. — Всичко в този град е древно. Струва си човек да отдели време, за да го разгледа.

Хана кимна, ала личеше, че се съмнява. Безкрайните редици къщи от камък и стомана, повечето покрити с лъскав вечнопласт, изглеждаха пусти, тъмни и евтино лъскави под дъжда. Тук-там по мрачните улици се носеха слуги и светещи глобуси, войникси мълчаливо и неподвижно стояха на пост по ъглите, ала почти не се виждаха хора. Но, както отбеляза Харман, вече минаваше десет вечерта. Даже толкова космополитен град като кратера Париж трябваше да спи.

— *Онова* там наистина е интересно. — Хана посочи фигурата, която се издигаше на триста метра над града.

Харман кимна.

— Тя е от началото на Изгубената ера. Някои твърдят, че е стара колкото самия кратер Париж, може би дори колкото града,

съществувал тук преди кратера. Тя е символ на града и хората, които са я построили.

— Интересно — повтори Хана. Високата триста метра фигура изобразяваше гола жена и изглеждаше направена от някакъв прозрачен полимер. От време на време ниски облаци скриваха главата, ала когато за кратко се показваше, младата жена виждаше, че лицето няма никакви черти освен зейнали в усмивка червени устни. Черни пружини, дълги петнайсетина метра, се виеха като къдри от сферичната глава Краката бяха разкрачени, стъпалата оставаха зад тъмните сгради на запад, но бедрата бяха широки колкото Ардис Хол. Гърдите бяха огромни, топчести, нелепи — ту се пълнеха, ту се изпразваха с кипяща фотолуминесцентна червена течност която се стичаше надолу в корема и краката, после пак се издигаше чак до вдигнатите ръце и усмихнатото лице. Светлината от светеция корем, гърди и грамаден задник обагреше в рубиненочервено върховете на високите постройки из целия кратер.

— Как се казва? — попита тя.

— La putain enorme — отвърна Ада.

— Какво означава това?

— Никой не знае — рече Харман и нареди на войникса да завие наляво по някакъв паянтов мост. Колата затрополи по участък, който някога трябваше да е бил остров в реката, сега пълна със сухи черепи, към руините на доста голяма сграда. Зад порутените стени светеше нисък лилав купол, напомнящ на странно яйце в гнездо от пръснати камъни.

— Чакай тук — заповяда Харман на войникса и поведе двете жени през обраслите развалини към сияйния купол.

В средата имаше бяла каменна плоча, висока около метър и двайсет. От основата ѝ излизаха канали, водещи към канавки в каменния под. Зад и над плочата се издигаше примитивна статуя на гол мъж, издялана от същата бяла скала. Мъжът държеше лък и остра стрела.

— Това е мрамор. — Хана прокара длан по повърхността на камъка. Познаваше го. — Каква е тази сграда?

— Храм на Аполон — поясни Харман.

— Чувала съм за тези нови храмове, но никога не ги бях виждала — рече Ада. — Мислех, че се срещат рядко — просто импровизирани

олтари в гората, нещо такова.

— Такива храмове има из целия кратер Париж и другите големи градове — осведоми я Харман. — Храмове на Атина, Зевс, Арес... на всички богове от разказа на савана.

— Канавките и каналите... — започна Хана.

— ... са за отвеждане на кръвта на жертвените животни — довърши Харман. — Главно овце и говеда.

Хана се отдръпна от плочата и скръсти ръце на гърдите си.

— Нали хората не... убиват животните?

— Не — успокои я Харман. — Карат войниците да ги убиват. Засега.

Ада застана на прага. Дъждът се стичаше по светещия портал и го превръщаше в пурпурен водопад.

— Каква е била тази сграда по-рано? Имам предвид руините?

— Убеден съм, че е била храм от Изгубената ера — заяви Харман.

— На Аполон ли? — Хана стоеше вцепенено, скръстените ѝ ръце бяха плътно притиснати към тялото.

— Едва ли. Сред останките има парчета от статуи — нито на богове, нито на хора или войници. Нещо като... демони, струва ми се. Наричали са ги „водоливници“, обаче нямам представа какво са изобразявали.

— Да се махаме оттук — каза Ада.

Оттатък реката от черепи и на запад към кратера широките булеварди свършваха там, където сградите от Изгубената ера бяха покрити с по-нови, по-високи постройки — някои съвсем нови, навярно на по-малко от хиляда години — мрежа от черен бъквивъглерод и лъщящ от дъжда бамбук. Хана повика една от функциите си, за да открие Деймън, и светещият правоъгълник над лявата ѝ длан засия съответно в кехлибарено, червено и зелено, докато се изкачваха по стълбища и асансьори до мецанина и оттам на висяща еспланада на петнайсет етажа над старите покриви, а след това — от еспланадата до жилищните равнища. Хана спря до парапета на еспланадата и погледна надолу, хипнотизирана като повечето посетители, които идваха за пръв път, вторачени в немигащото червено око в бездънния

черен кръг на кратера. Ада трябваше да я хване за лакътя и да я задърпа към следващия асансьор.

За тяхна изненада вратата на купола на Деймън отвори човек — жена, — а не слуга. Ада представи групата и жената, която изглеждаше около четирийсет и пет годишна като всички на три-четири двайсетилетки, се представи като Марина, майка на Деймън. Поведе ги по боядисани в топли цветове коридори, после се качиха по вътрешни стълбища и минаха през общи помещения, за да стигнат до частните апартаменти в куполния комплекс.

Марина спря пред красива махагонова врата.

— Слугата донесе съобщението, че идвате, естествено, но не съм казала на Деймън. Той още е... объркан... от злополуката.

— Нима не си спомня? — попита Харман.

— О, разбира се, че не — отвърна Марина. Беше привлекателна жена и Ада откри прилика със сина ѝ в червената ѝ коса и приятно набитата ѝ фигура. — Но нали знаете какво казват за тези неща... клетките си спомнят.

„Само че това не са същите клетки“ — помисли си Ада, ала си премълча.

— Деймън ще се разстрои ли от нас? — попита Хана. Ада усети, че младата жена по-скоро е любопитна, отколкото загрижена.

Марина грациозно махна с ръка, сякаш искаше да каже „Ще видим“. Почука на вратата и я отвори, след като приглушеният глас на Деймън ги покани да влязат.

Стаята беше просторна и драпирана с тъкани в наситени цветове, свободно носещи се във въздуха копринени гоблени и дантелени завеси, ограждащи леглото на Деймън, но цялата отсрещна стена бе стъклена и водеше към частна веранда. Лампите в голямото помещение светеха слабо, ала ярко осветената периферия на града описваше дъги от двете страни на балкона и на около половин километър оттатък тъмния кратер се виждаха светещи глобуси и меки електрически светлини. Деймън седеше на удобно кресло до мокрия от дъжда прозорец, и се взираше навън, сякаш в светлините. Запремигва при вида на Ада, Харман и Хана, но после им даде знак да се приближат към меката мебел. Когато тримата се настаниха, Марина се извини и излезе. Стъклените врати бяха отворени и проникващият през мрежите студен въздух миришеше на дъжд и мокър бамбук.

— Искахме да видим как си — каза Ада. — И исках лично да ти се извиня за злополуката... задето не се погрижих по-добре за свой гост.

Деймън се усмихна и сви рамене, но ръцете му леко трепереха. Той ги отпусна върху голите си под копринения халат колене.

— Спомням си само как нещо грамадно се приближаваше с трясък през дърветата — и вонята на лещ, това си го спомням. И после — как се възстановявам в булаторните резервоарни ясли. Естествено слугите ми разказаха какво се е случило. Щеше да е смешно, ако не беше толкова... отвратително.

Ада кимна, наведе се към него и стисна ръката му.

— Много се извинявам, Деймън ур. През последните десетилетия алозаврите съвсем рядко навлизат в имението и войниксите винаги ни пазят...

Деймън се намръщи, но не отдръпна ръката си.

— Явно обаче не са успели да опазят мен.

— Виж, това наистина е странно — съгласи се Харман, кръстоса крака и почука по картонените странични облегалки на креслото си. — Извънредно странно. Не си спомням кога за последен път войникс не е успял да защити човек в такава ситуация.

Деймън го погледна.

— Нима сте свикнали със ситуации, в които рекомбинирани животни изяждат хора, Харман ур?

— Ни най-малко. Имах предвид ситуации, в които човешки същества са изложени на опасност.

— Още веднъж се извинявам — каза Ада. — Неизправното функциониране на войниксите е необяснимо, но моята небрежност е непростима. Извинявам се за провала на уикенда ви в Ардис Хол и за смутеното ви чувство за хармония.

— Смутено, да... тази дума не може да опише какво е да те разкъса шесттонен хищник — отвърна Деймън, но се поусмихна и съвсем леко кимна, за да покаже, че приема извинението.

Харман се наведе към него и склучи ръце; и докато говореше, ги движеше нагоре-надолу.

— Последният ни разговор остана недовършен, Деймън ур...

— За космическия кораб. — Ироничният тон на Деймън бе прелял в сарказъм.

Това не смути Харман. Сключените му длани се повдигаха и отпускаха с всяка следваща сричка.

— Да. Но не само за космическия кораб... това е крайната цел естествено... обаче ни устройва всякаква летяща машина. Платформа. Ултрасветлинен кораб. Каквото и да е, стига да ни даде възможност да проучваме пространствата между факсвъзлите...

Деймън се отпусна назад — по-далеч от напрегнатото лице на Харман — и скръсти ръце.

— Защо продължавате да упорствате? Защо ме занимавате с тези неща?

Ада го докосна по ръката.

— Деймън, с Хана научихме от различни хора, че на едно тържество в Уланбат преди около месец, струва ми се, си казал на наши познати, че някой бил виждал космически кораб... и че летял между възлите...

За миг Деймън успя да си придаде едновременно неразбиращ и сърдит вид, но после се засмя и поклати глава.

— Вещицата.

— Каква вещица? — попита Хана.

Деймън разпери ръце със същия грациозен жест като майка си.

— Така й викахме. Забравил съм истинското й име. Смахната жена. Явно в последната си двайсетилетка... — Той хвърли поглед към Харман. — В по-късните си години хората губят представа за действителността.

Харман се усмихна и не обърна внимание на подигравката.

— Наистина ли не си спомняте името й?

Деймън отново разпери ръце, този път не толкова грациозно.

— Не.

— Къде се запознахте с нея? — попита Ада.

— На миналия Горящ човек^[1], преди година и половина. Забравил съм къде беше... някъде на студено. Просто тръгнах с едни приятели от Чом, когато се прехвърлиха по факса там. Никога не съм се интересувал много от церемониите от Изгубената ера, обаче на тържеството имаше страшно много привлекателни млади жени.

— И аз бях там — с грейнали очи се обади Хана. — Дойдоха десетина хиляди души.

Харман извади многократно сгънат лист хартия от джоба на туниката си и започна да го разгъва върху отоманката помежду им.

— Спомняш ли си кой беше възелът?

Хана поклати глава.

— Беше един от полузабравените възли. От празните. Организаторите разпратиха кода в деня преди началото на церемонията. Никой не живее там, струва ми се. Скалиста долина, заобиколена със сняг. Помня, че беше светло денонощно през петте дни на Горящия човек. И студено. Слугите бяха вдигнали Планково поле над цялата долина и тук-там имаше нагреватели, така че не беше неприятно, но никой не можеше да напуска долината.

Харман погледна избелелия лист микропергамент, покрит с криви линии, точки и тайнствени руни като в книгите. После посочи една точка в долната част.

— Ето тук. Някога това е било Антарктида. Възелът се казва „Сухата долина“.

Деймън го погледна неразбиращо.

— Това е карта, върху която работя от петдесет години — поясни Харман. — Двумерно изображение на Земята с всички известни факсвъзли, заедно с кодовете. През Изгубената ера един от седемте континента се наричал Антарктида. Имам отбелязани седем антарктически факсвъзела, обаче само единият, тази Суха долина, за която съм чувал, но никога не съм посещавал, не е покрит със сняг и лед.

Това очевидно не говореше нищо на Деймън. Дори Ада и Хана изглеждаха объркани.

— Няма значение — продължи Харман. — Но щом слънцето е светело денонощно, тази Суха долина е най-вероятният факсвъзел. През полярните лета има дни, през които слънцето там не залязва.

— Слънцето не залязва и през юни в Чом — с явна досада рече Деймън. — Той близо ли е до вашата суха долина?

— Не. — Харман посочи една точка в горния край на картата. — Почти съм сигурен, че Чом е на този голям полуостров тук, точно над полярния кръг. Близо до северния, а не до южния полюс.

— Какво е северен полюс? — попита Ада.

Деймън погледна двете жени.

— А аз си мислех, че вещицата на Горящия човек е побъркана.

— Спомняте ли си какво друго каза онази жена, вещицата? — Харман очевидно бе прекалено развълнуван, за да се обиди.

По-младият мъж уморено поклати глава.

— Само празни приказки. Бяхме пили много. Това беше нощта на изгарянето и заради проклетата светлина не бяхме спали няколко денонощия — само дремахме по някой и друг час в големите оранжеви палатки. Това беше последната нощ и тогава обикновено има оргии, та си мислех, че тя може да... обаче беше прекалено стара за моя вкус.

— Но е споменала за космически кораб, нали? — Харман полагаше видими усилия да не изгуби търпение.

Деймън отново сви рамене.

— Някой от присъстващите... младеж на годините на Хана... мрънкаше, че от последния факс насам нямаме свръхзвукови машини, за да летим, и онази вещица... тя беше адски мълчалива, но явно беше и адски пияна... та тя каза, че имаме, че имало платформи и свръхзвукови машини, стига да знаеш къде да ги търсиш. Твърдеше, че постоянно летяла с тях.

— Ами за космическия кораб? — подсети го Харман.

— Каза, че била виждала космически кораб, нищо повече — отвърна Деймън и заразтрива слепоочията си, сякаш го боляха. — До някакъв музей. Попитах я кой музей, но тя не отговори.

— Защо я наричате „вещица“? — попита Хана.

— Не съм го измислил аз. Всички й викаха така — оправда се Деймън. — Струва ми се, защото каза, че не се прехвърлила по факса, а дошла пеш, след като това явно беше невъзможно... долината нямаше други възли и сгради, пък и Планковото поле изцяло я изолираше.

— Вярно е — потвърди Хана. — Онзи последен Горящ човек трябва да е най-далечното място, на което съм се прехвърляла. Жалко, че не съм се запознала с онази жена.

— Спомням си, че я видях само две нощи — прибави Деймън. — Първата и последната. И странеше от другите, освен по време на онзи шантав разговор.

— Откъде разбра, че е стара? — тихо попита Ада.

— Искаш да кажеш освен от явната й смахнатост ли?

— Да.

Деймън въздъхна.

— Изглеждаше стара. Сякаш прекалено много пъти беше посещавала булаторията... — Той замълча и се намръщи, явно замислен за собственото си неотдавнашно посещение там. — Изглеждаше по-стара от всеки, когото съм виждал. Струва ми се, че дори имаше бразди по лицето.

— Бръчки ли? — попита Хана. Момичето като че ли му завиждаше.

— Обаче не си спомняте името ѝ, така ли? — настоя Харман.

Деймън поклати глава.

— Онази нощ някой край огъня я повика по име, но не мога точно да... И аз бях пил много, нали разбирате, и не бях спал.

Харман погледна Ада, пое си дъх и попита:

— Възможно ли е да се е казвала Сави?

Деймън сепнато вдигна глава.

— Да. Мисля, че така беше. Сави... да, звучи ми познато. Необичайно. — Забеляза, че Харман и Ада се споглеждат многозначително. — Какво? Това важно ли е? Познавате ли я?

— Скитницата еврейка — отвърна Ада. — Чувал ли си тази легенда?

Деймън уморено се усмихна.

— За жената, която преди хиляда и четиристотин години някак си пропуснала последния факс и оттогава е обречена вечно да се скита по земята ли? Естествено. Обаче не знаех че жената от легендата си има име.

— Сави — рече Харман. — Така се казва.

Марина доведе двама слуги, които носеха чаши греяно вино и поднос със сирене и хляб. Докато ядяха и пиеха, неловкото мълчание беше нарушавано от общи разговори.

— Довечера ще се прехвърлим по факса там — каза Харман на Хана и Ада. — В Сухата долина. Може да е останала някаква следа.

Хана държеше вдигащата пара чаша с две ръце.

— Не виждам как е възможно. Както каза Деймън, онзи Горящ човек беше преди повече от година и половина.

— Кога ще е следващият? — попита Ада. Тя никога не ходеше на церемонии от онази безумна епоха.

Отговори й Харман.

— Никой не знае. Тайното общество на Горящия човек насрочва времето и осведомява хората само дни преди събитието. Понякога интервалите са само няколко месеца, друг път — дванайсет години. Церемонията в Сухата долина е била последната. Ако си бил на някои от предишните три, винаги те канят. Аз я пропуснах, защото обикалях из Атлантическия пролом.

— Искам да дойда с вас, когато отидете да търсите онази жена — обади се Деймън.

Всички, включително майка му, го погледнаха изненадано.

— Във форма ли си? — попита Ада.

Той не обърна внимание на въпроса й.

— Ще имате нужда от мен, за да я позная, ако я намерите. Онази... Сави.

— Добре — съгласи се Харман. — Ще сме ви благодарни за помощта.

— Но ще се прехвърлим утре сутрин — каза Деймън. — Не тази вечер. Уморен съм.

— Разбира се — рече Ада и погледна Хана и Харман. — Ще се прехвърлим ли обратно в Ардис?

— Глупости — заяви Марина. — Тази вечер сте наши гости. Имаме удобен апартамент за гости на горния етаж. — Тя забеляза погледа, който Ада отправи на Деймън. — Синът ми е много уморен след... злополуката. Понякога спи повече от десет часа. Ако останете да ни гостувате, ще можете да тръгнете веднага щом се събуди. След закуска.

— Разбира се — повтори Ада. Между кратера Париж и Ардис имаше седем часа разлика — в Ардис Хол още не бе време за вечеря, — но подобно на всички факсови пътешественици, те бяха свикнали да се приспособяват към местните часови пояси.

— Ще ви заведем в стаите ви — каза Марина и ги поведе, следвана от двамата слуги.

„Стаите“ всъщност бяха малки самостоятелни апартаменти на етажа над дома на Марина и Деймън. До тях се стигаше по широко вито стълбище. Хана одобри жилището, ала после отиде сама да

обиколи кратера Париж. Харман пожела лека нощ и се оттегли. Ада заключи вратата си, разгледа интересните гоблени, полюбува се на гледката от балкона — дъждът бе спрял и през разкъсващите се облаци се виждаха пръстените и луната — прибра се вътре и си поръча лека вечеря. След това взе вана и повече от половин час се кисна в горещата ароматизирана вода. Напрегнатите ѝ мускули постепенно се отпуснаха.

Беше се запознала с Харман само преди дванайсет дни, ала ѝ се струваше много по-отдавна. Той и неговите интереси я заинтригуваха. Бе отишла на тържеството по случай лятното слънцестоене в имението на своя приятелка край развалините на Сингапур не защото обичаше тържествата — когато имаше възможност, обикновено избягваше и прехвърлянето по факса, и празненствата, и ходеше почти изключително на малки събирания в домовете на стари приятели — а защото по-младата ѝ приятелка Хана щеше да е там и настояваше тя да присъства. Тържеството по случай слънцестоенето в известен смисъл беше забавно и много от хората бяха интересни, тъй като приятелката ѝ съвсем наскоро бе отпразнувала четвъртата си двайсетилетка — Ада обичаше компанията на по-възрастни хора, — но после се беше запознала с Харман: бе се натъкнала на него, докато той се ровеше из библиотеката в имението. Той бе затворен, дори темерут, ала Ада го беше предразположила, прилагайки същата тактика, каквато използваша по-опитните ѝ приятели, за да я накарат да се разприказва.

Не знаеше какво да мисли за способността му да чете без четяща функция — Харман ѝ призна за нея едва на следващата им среща в дома на друга тяхна приятелка само шест дни преди събирането в Ардис Хол, — но колкото повече мислеше за това, толкова повече се удивляваше. Винаги се беше смятала за високообразована — знаеше всички разпространени народни песни и легенди, помнеше наизуст единайсетте рода и всичките им представители, както и много от факсвъзлите — ала широките познания и невероятната любознателност на Харман я изумяваха.

Картата, която бе разгънал пред Деймън, толкова недооценена дори от любознателната и смела Хана, продължаваше да я смайва. Никога не се беше натъквала на концепцията за „карта“, преди Харман да ѝ покаже чертежите преди по-малко от седмица. Именно той ѝ бе обяснил, че Земята е кръгла. Колцина от приятелите ѝ го знаеха? Колцина от тях се бяха питали каква е *формата* на планетата, на която

живеят? Каква полза имаше от това знание? „Светът“ беше твой дом и човек използваше факс мрежата, за да се обикаля домовете на приятелите си. Кой се замисляше за формата на физическата структура под и до факс мрежата? И защо да се замислят?

Още през първата седмица от познанството си с Харман тя разбра, че интересът му към отдавна изчезналите постчовеци граничи с фиксидея. „Не — поправи се Ада, отпусната в топлата вода, като придвижваше мехурчетата нагоре по гърдите си към гърлото си с дългите си бели пръсти, — това направо си е фиксидея. Той не престава да мисли за постчовеците — къде са, защо са си отишли“.

Не знаеше отговора естествено, ала вече споделяше неговото любопитство, възприемаше го като игра, като приключение. И постоянно задаваше въпроси, които биха накарали всеки от приятелите ѝ просто да се засмее. Защо ние хората сме само един милион? Защо постчовеците са избрали тъкмо този брой? Защо не сме нито един повече или по-малко? И защо на всеки от нас са отредени по сто години? Защо ни избавят дори от собственото ни безумие, за да живеем по сто години?

Въпросите бяха толкова прости и дълбоки, че бяха смущаващи — все едно да чуеш възрастен да пита защо има пъп.

Но Ада се беше включила в търсенето — на летяща машина или може би космически кораб, за да отлети на пръстените и лично да попита постчовеците, а сега и заради онази легенда за Скитницата еврейка от епохата на последния факс — и всеки ден ѝ носеше все нови вълнения.

„Например изяждането на Деймън от алозавър“.

Тя се изчерви и видя как светлата ѝ кожа почервява до линията на водата и мехурчетата. Това беше ужасно конфузно. Никой от другите гости не си спомняше да се е случвало нещо подобно. Защо войниксите не го бяха защитили?

„Всъщност какви са войниксите? — я бе попитал Харман в дървесния жилищен комплекс край Сингапур преди дванайсет дни. — Откъде идват? Дали са ги създали човеците от Изгубената ера? Дали са резултат на рубиконовата деменция? Или са ги създали постчовеците? Или са чужди в този свят и време и са тук с някакви свои цели?“

Спомни си неловкия си смях онази вечер, когато седяха на терасата под асмата с чаши шампанско в ръце и той толкова сериозно ѝ

беше задал такъв абсурден въпрос. Но тогава не бе могла да отговори — нито приятелите ѝ през следващите дни, въпреки че се смееха по-нервно от нея — и сега, след като цял живот беше виждала войникси, тя ги гледаше с любопитство, граничещо с тревога. Хана започваше да реагира по същия начин.

„Всъщност какъв си ти?“ — бе се запитала по-рано вечерта Ада, когато бяха слезли от фйтона в кратера Париж и бяха оставили войникса там, привидно безок, с мокра от дъжда ръждива коруба и кожена качулка, със скрити смъртоносни ножове и извадени манипулаторни щипци, все още хванал тегличите на колата.

Тя излезе от водата, избърса се, наметна тънък халат и каза на слугите да я оставят сама. Те се измъкнаха през една от осмозните стенни мембрани. Ада излезе на балкона.

Терасата на Харман бе отдясно, но беше отделена с бамбуков параван, който стърчеше на метър и двайсет извън парапета. Младата жена се приближи до стената, за момент постоя до перилата, вторачена в червеното око на кратера, после вдигна поглед към проясняващото се небе с неговите звезди и движещи се пръстени. Прехвърли крак през парапета, притискайки вътрешната страна на бедрото си към гладкия мокър бамбук, и боса запристъпва по тесния перваз.

За миг стъпи на верандата само с пръстите на краката си и заопипва от отсрещната страна на паравана, за да намери съответната издатина. Гравитацията я притегляше надолу към бездната. „Какво ли ще е да полетя към пламтящата магма, да знам, че след няколко ужасни и напълно свободни минути падане ще умра?“ Никога нямаше да разбере. Ако паднеше, ако пръстите на краката и ръцете ѝ се изплъзнаха, когато се събудеше в булаторните резервоари, нямаше да си спомня следващите секунди и минути. Постчовеците не осигуряваха на хората спомени от собствената им смърт.

Ада притисна гърди към ръба на паравана, с усилие запази равновесие и прехвърли левия си крак. Босото ѝ стъпало намери тесния бамбуков перваз, който водеше към верандата на Харман. Не посмя да погледне дали възрастният мъж е на балкона си, или на прага на стъклената врата — цялото ѝ внимание беше съсредоточено върху мокрия хлъзгав бамбук.

Стигна до верандата и стъпи на перваза, толкова здраво вкопчена в парапета, че ръцете ѝ трепереха. Усети, че силите ѝ я напускат в

следадреналинов пристъп на слабост, и бързо праметна левия си крак. Халатът ѝ се разтвори и Ада одраска вътрешната страна на крака си в парапета.

Харман седеше по турски на мек бял шезлонг и я наблюдаваше. Балконът му беше осветен от свещ, поставена в стъклено шише.

— Можеше да ми помогнеш — прошепна тя, без да знае нито защо го е казала, нито защо шепне. Виждаше, че Харман също е само по тънък копринен халат, завързан съвсем хлабаво. Той се усмихна и поклати глава.

— И сама се справяше отлично. Но защо просто не дойде да почукаш на вратата?

Ада дълбоко си пое дъх и вместо отговор развърза колана на халата си и го остави да се разтвори. От небето над кратера нахлуваше студен въздух, ала по-топли течения милваха долната част на корема ѝ.

Харман се изправи, приближи се към нея, вгледа се в очите ѝ, загърна халата ѝ и го завърза, без да я докосва с пръсти.

— За мен е чест — също прошепна той. — Но не още, Ада. Не още. — Хвана я за ръка и я поведе към шезлонга.

Когато легнаха един до друг, младата жена изненадано запремигва и се изчерви от нещо като унижение — не беше сигурна дали от отблъскването, или от собственото си безсрамие. Харман се пресегна зад стола и взе два кремави торински шала. Сгъна ги така, че извезаните микровериги да застанат на нужното място.

— Аз не... — започна Ада.

— Знам. Само този път. Мисля, че ще се случи нещо важно. Нека го споделим.

Тя се отпусна по гръб на меката възглавница и остави Харман да нагласи савана върху очите ѝ. Усети го, че ляга до нея и леко отпуска дясната си длан върху нейната лява ръка.

Образите, звуците и усещанията потекоха.

[1] Ежегоден празник в Невада. — Б.пр. ↑

11. ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Боговете са слезли да си поиграят. По-точно, слезли са да убиват.

Битката вече бушува от известно време — бог Аполон окуражава троянците, Атина насърчава аргивците, други богове се излежават в сянката на едно дърво на най-близкия хълм, от време на време се смеят и Ирида и другите им слуги им наливат вино. Досега видях тракийския водач Пейрой, храбър троянски съюзник, да убива сивоокия Диор с камък. Диор, втори вожд на епейската гръцка войска, се просна само със строшен глезен, след като обезумелият за кръв Пейрой хвърли камъка, но повечето другари на гърка отстъпиха, Пейрой си проправи път през неколцината останали да защитят падналия си водач и безпомощният Диор трябваше да лежи, докато врагът му го прониза в корема с дългото си лято копие, извади червата му на острия меден връх и продължи да го върти, а Диор надаваше крясъци.

Това беше основното за последния половин час на сражението и ме обзе огромно облекчение, когато Атина Палада вдигна ръка, получи разрешение от наблюдаващите богове и спря времето и движението.

С подсиленото си зрение — подсилено с контактните лещи, получени от боговете — виждам, че оттатък неутралната ивица от гръцки и троянски копия Атина превръща Тидеевия син Диомед в машина за убиване. Почти в буквалния смисъл. Подобно на самите богове и мен, човекът Диомед сега ще бъде отчасти машина, очите, кожата и самата му кръв ще бъдат подсилени с помощта на нанотехнологии от някаква бъдеща епоха, далеч от моя кратък живот. В замразеното време Атина поставя контактни лещи, подобни на моите, в очите на ахееца, позволява му да вижда боговете и някак си да забавя мъничко времето, когато се съсредоточава в разгара на битката, и така — за голите очи на обикновените наблюдатели — трикратно да ускорява своята реакция. Омир пише, че Атина „му запали край шлема и щита сияние вечно“, и сега разбирам тая метафора: с помощта на нанотехнологията в дланта и предлакътницата си богинята превръща

слабото латентно електромагнитно поле около тялото на Диомед в сериозно силово поле. На инфрачервена светлина торсът, ръцете, щитът и шлемът на героя изведнъж засияват като „звездата, която най-ярка наесен между звездите сияе“. Докато наблюдавам озарения Диомед в гъстия кехлибар на замразеното от боговете време, ми хрумва, че Омир трябва да е имал предвид Сириус, кучешката звезда, която в края на лятото е най-ярка в гръцкото (и троянското) небе. Тая нощ тя блести в небето на изток.

Пред очите ми Атина инжектира милиарди нанотехнологични молекулярни машини в бедрото на Диомед. Както винаги при такава наноинвазия, човешкото тяло я приема като инфекция и температурата на Тидеевия син се повишава поне с пет градуса. Виждам как нашественическата армия от молекулярни машини се издига по бедрото към сърцето му, от сърцето тръгва към белите дробове, ръцете и пак към краката му, и от топлината тялото му още по-силно засиява под моето инфрачервено зрение.

През тия няколко проточили се минути сечта на бойното поле около мен временно е престанала. Десетина метра наляво виждам колесница, замръзнала в мехур от прах, човешка пот и конски лиги. Троянският колесничар, нисък спокоен мъж, казва се Фегей и е син на главния троянски жрец на бог Хефест и брат на якия Идей — в преображенията си през последните няколко години десетки пъти съм ял хляб и съм пил вино с Идей — се е вкаменил, надвесен над предницата на колесницата си, с лявата си ръка се е хванал за ръба, а с дясната е вдигнал дълго копие. Идей стои до брат си, замръзнал, докато с една ръка шибва неподвижните коне, а с другата стиска опънатите юзди. Колесницата е спряла, докато се е носила към Диомед, и хората нямат представа, че богинята Атина си играе на кукли с избрания от нея герой, облича го в силови полета и му дава контактни лещи и наноусилватели като момиченце което си играе със своята Барби. (Спомням си момиченце което си играе с кукли Барби, може би сестричка от моето детство. Не вярвам да съм имал дъщеря. Не съм сигурен, естествено, защото спомените, които си възстановявам през последните няколко месеца, са като парчета стъкло с мътни отражения.)

Достатъчно близо съм до колесницата, за да видя изписаното на загорялото лице на Фегей ликуване и страха, замръзнал в немигащите

му кафяви очи. Ако Омир вярно е разказал всичко, след по-малко от минута героят ще е мъртъв.

Виждам и други богове да се тълпят на бойното поле като лешояди при мърша. Там е богът на войната Арес, който се материализира от моята страна на фронта и се приближава до замръзналата колесница на Идей и неговия обречен брат. Арес разтваря своето силово поле зад колесницата, носеща двамата братя към смъртта.

„Защо го е грижа какво ще се случи с тия двамата?“ Вярно, Арес не е почитател на гърците — явно се е научил да ги мрази в тая война и винаги, щом може, ги убива чрез свои оръдия или с лична намеса — обаче откъде е тая очевидна загриженост за Фегей и брат му Идей? Дали просто контрира стратегията на Атина да окаже помощ на Диомед? Тая шахматна игра с истински хора, които падат, крещят и умират, ужасно ми е омръзнала. Ала стратегията все пак ме заинтригува.

После се сещам, че богът на войната май е брат на Хефест, бога на огъня, само по майка, може би от Тал. Дарес, бащата на Фегей и Идей, дълго и вярно е служил на бога на огъня зад стените на Троя.

Тая идиотска война е по-объркана и безсмислена и от Виетнамската, която мъгляво си спомням от младостта си.

Изведнъж Афродита, моята нова господарка, се телепортира на трийсетина метра наляво от мен. И тя е дошла на помощ на троянците и за да се порадва на клането. Обаче...

През последните замразени секунди, преди времето да продължи своя ход, ми хрумва, че ако сражението се развие според стария епос, през следващия час самата Афродита ще бъде ранена от Диомед. Защо е дошла, щом знае, че смъртен ще я рани?

През последните девет години постоянно се сблъсквам с един и същи отговор, ала сега тоя факт ме връхлита със силата и яркостта на ядрен взрив: боговете не знаят какво ще се случи! Изглежда, само на Зевс е позволено да наднича в списъците на Съдбата.

Всички ние схоластиците сме наясно с това — Зевс ни е забранил да обсъждаме бъдещите събития с боговете и те нямат право да ни разпитват за следващите песни на „Илиада“. Нашата задача е само да потвърждаваме факта, че Омировият епос е правдиво отражение на събитията от деня, който ни е възложено да наблюдаваме

и документираме. С Найтенхелзър много пъти сме обсъждали парадоксалната слепота на боговете за предстоящите събития.

Знам, че Афродита ще бъде ранена днес, обаче самата тя не подозира. Как да използвам тази информация? Ако я предупредя, Зевс ще узнае — нямам представа как, обаче съм сигурен, че ще узнае — и ще ме превърне в прах, а на Афродита ще наложи някакво по-меко наказание. Как да използвам информацията, че Афродита, богинята, която ми е дала тия дарове, за да шпионирам, днес (може би) ще бъде ранена от Диомед?

Нямам време да търся отговора. Атина престава да се суети около Диомед и освобождава пространството и времето.

Нахлува истинска светлина, страшен шум и бързи движения. Диомед пристъпва напред, тялото, лицето и щитът му блестят и другите смъртни също виждат светлината, както неговите ахейски другари, така и троянските му врагове.

Идей завършва движението си и шиба конете. Колесницата с рев и трясък хвърчи към гръцките редици, право към сепнатия Диомед.

Фегей мята копието си по Тидеевия син и върхът му прелита на сантиметри над лявото му рамо.

Целият зачервен, с мокро от трескава пот и бойна жар чело Диомед хвърля своето копие и улучва Фегей — „право в гръдта“, струва ми се, беше изпял на гръцки Омир. Фегей се смъква от колесницата, пада на земята и няколко пъти се претъркулва. Копието се строшава и накрая трупът се просва в праха на колесницата, която героят е управлявал само преди пет секунди. В Илионското поле смъртта настъпва бързо.

Идей скача от колесницата, претъркаля се и се изправя с меч в ръка, готов да брани братовото си тяло.

Диомед грабва ново копие и пак се втурва напред с явното намерение да набучи Идей по същия начин, по който току-що е убил брат му. Троянецът си плюе на петите и панически зарязва трупа на брат си в праха, ала Диомед е майстор на копието и го праща точно между плешките му.

Богът на войната Арес полита напред — *буквално* полита напред със същия левитатор, какъвто боговете са дали и на мен — и отново спира времето, за да защити Идей от копието, замръзнало на няма и три метра от гърба на тичащия младеж. После го обгръща в силовото

си поле и освобождава времето, колкото енергийният щит да отклони медния връх. След това телепортира ужасения герой от бойното поле и го праща на сигурно място. За изумените и уплашени троянци сякаш непрогледна мъгла е отмъкнала техния другар.

Значи Аресовият брат Хефест, богът на огъня, няма да изгуби и двамата си бъдещи жреци, мисля си, обаче в следващия момент отскачам назад, защото битката продължава и други гърци се затичват след Диомед в пробива, образувал се след убийството на Фегей. Празната колесница подскача по скалистото поле и скоро ликуващите ахейци я взимат като плячка.

Арес се връща, телепортира се в полуматериално състояние, висок божествен силует, и се опитва да събере троянците, вика им с божествен глас да се прегрупират и да отблъснат Диомед. Ала те се пръскат — някои ужасено бягат при приближаването на огнения Тидеев син, други покорно се обръщат при еквивия глас на бога на войната. Не щеш ли, Атина прелита над главите на гърци и троянци, хваща Арес за китката и настойчиво зашепва в ухото на разярения бог.

Двамата се телепортират.

Пак поглеждам наляво и богинята Афродита, невидима за гърци и троянци, които се сражават, псуват и умират около нея, ми дава знак с ръка да ги последвам.

Надявам шлема на смъртта и ставам невидим за всички богове освен нея. После задействам медальона на шията си и се телепортирам след Атина и Арес по техните дири в пространство-времето със същата лекота, с каквато човек проследява стъпки по мокър пясък.

Лесно е да си бог. Ако имаш нужното снаряжение.

Не са се телепортирали надалече, само на петнайсетина километра, на сенчесто място на брега на Скамандър, който боговете наричат Ксант — широката река, течаща през Илионското поле. Когато се материализирам на петнайсетина крачки от тях, главата на Арес рязко се завърта и той се вторачва право в мен. За миг си мисля, че шлемът на Хадес не действа, че ме виждат и че с мен е свършено.

— Какво има? — пита Атина.

— Стори ми се, че... усетих нещо. Раздвижване. Квантово раздвижване.

Богинята обръща сивите си очи в моята посока.

— Там няма нищо. Виждам във всички фазоизместващи спектри.

— И аз — изсумтява Арес и се извъръща от мен. Треперливо въздъхвам — колкото мога по-тихо. Хадесовият шлем ме скрива. Богът на войната закрачва назад-напред по речния бряг. — Напоследък Зевс е навсякъде.

Атина тръгва с него.

— Да, татко ни е ядосан на всички.

— Тогава защо го предизвикваш?

Богинята спира.

— Как го предизвиквам? Като защитавам своите ахейци от смърт ли?

— Като подготвяш Диомед да всява смърт — отвърща Арес. За пръв път забелязвам, че къдравата коса на високия, идеално мускулист бог има риж оттенък. — Това е опасно нещо, Атино.

Богинята тихо се засмива.

— От девет години се намесваме в тая война. Та това е Играта, за Бога. Нали тъкмо това *правим*. Знаем, че точно днес се каниш да се намесиш на страната на своя любим Илион и да натръшкаш моите аргивци като овце. Това не е ли опасно — това активно участие на бог във войната?

— Не толкова, колкото да въоръжиш едната или другата страна с нанотехнология. Не толкова, колкото да ги снабдиш с фазоизместващи полета. Ти какво си мислиш, Атино? Да не се опитваш да направиш ония смъртни богове като нас?

Атина пак се засмива, обаче забелязва, че смехът ѝ само още повече ядосва Арес, и изражението ѝ става сериозно.

— Братко, знаеш, че Диомед скоро пак ще си е същият като преди, само искам да остане жив. Твоята драгоценна сестричка Афродита вече окуражи троянския стрелец Пандар да рани един от моите любимци, Менелай, и в тоя момент шепне в ухото на троянеца: „Убий Диомед“.

Арес свива рамене. Знаем, че Афродита е негова съюзница и подстрекателка. Също като нацупено момченце — два и половина метрово нацупено момченце с пулсиращо енергийно поле — той вдига едно камъче и го хвърля във водата.

— Има ли значение дали Диомед ще умре днес, или догодина? Той е смъртен. Така или иначе ще умре.

Сега Атина не скрива смеха си.

— *Естествено*, че ще умре, скъпи ми братко. И *естествено*, че животът и смъртта на един смъртен не означават нищо за нас... за мен. Обаче трябва да играем *Играта*. Няма да оставя оная подла курва Афродита да промени волята на Съдбите.

— Кой от нас знае волята на Съдбите? — изсумтява Арес. Продължава да се цупи, скръстил ръце на мощните си гърди.

— Татко.

— Зевс *твърди*, че я знае — презрително изрича богът на войната.

— Съмняваш ли се в нашия повелител и господар? — Гласът на Атина е почти, ала не съвсем весел и насмешлив.

Арес бързо се оглежда и за миг ме обзема страх, че съм се издал с някакъв шум, както съм стъпил върху един плосък камък, или че съм оставил стъпки по пясъка. Обаче погледът на бога на войната се плъзга през мен.

— Не проявявам неуважение към нашия татко — заявява Арес накрая и гласът му ми напомня за Ричард Никсън, когато говореше в скрития микрофон в Овалния кабинет, знаейки за неговото съществуване. За да документира лъжите си. — Моята вяност, преданост и любов изцяло са насочени към Зевс, Палада.

— Което нашият татко определено забелязва и сигурно ти отвръща със същото — вече без да крие сарказма си, отвръща Атина.

Внезапно Арес рязко вдига глава и извиква:

— Проклета да си! Довела си ме тук просто за да ме отдалечиш от бойното поле, докато твоите отвратителни ахейци убият повече от моите троянци.

— Естествено — презрително изрича Атина и за момент ми се струва, че ще присъствам на нещо, каквото не съм виждал през тези девет години — пряко стълкновение между двама богове.

Вместо това Арес рита пясъка в последна проява на сприхавост и се телепортира. Атина се засмива, прикляка край Скамандър и наплисква лицето си със студена вода.

— Глупак — прошепва тя, предполагам, на себе си, ала приемам думата за отправена към мен: нали ме пази единствено изкривяващото

поле на Хадесовия шлем. „Глупак“ ми се струва точна преценка за безумието ми.

Атина се телепортира на бойното поле. След минута, посветена на треперене от собствената ми глупост, аз се фазоизмествам подире ѝ.

Гърците и троянците още се избиват взаимно. Нищо ново.

Намирам единствения друг схоластик, който се вижда на полето. За голото око Найтенхелзър е един от мърлявите троянски пешаци в задните редици на илионската войска, обаче аз забелязвам издайническото зелено сияние, с което боговете са ни белязали дори в преобразен вид, затова смъквам шлема на Хадес, приемам формата на Фалк — троянец, който съвсем скоро ще бъде убит от Антилох — и отивам при Найтенхелзър, който стои на един нисък хълм и наблюдава клането.

— Добро утро, схоластик Хокънбери — ме поздравява той, когато приближавам. Говорим на английски. Никой троянец не е достатъчно близо, за да ни чуе сред звъна на бронз и грохота на колесници, пък и тия разнородни коалиции са свикнали със странни племенни езици и диалекти.

— Добро утро, схоластик Найтенхелзър.

— Къде бяхте през последния половин час?

— Почивах си — отвърщам. Случва се. Понякога сечта идва до гуша даже на нас схоластиците и ние се телепортираме в Троя да откънем за около час — или да обърнем по някое шише вино. — Много ли пропуснах?

Найтенхелзър свива рамене.

— Преди дващестина минути се появи Диомед и беше улучен от стрела. Точно по график.

— Стрелата на Пандар — казвам и кимам. Пандар е същият троянски стрелец, който по-рано беше ранил Менелай.

— Видях Афродита да подстрекава Пандар — осведомява ме здравенякът Найтенхелзър. Напъхал е ръце в джобовете на грубия си плащ. Троянските плащове нямат джобове естествено и той трябваше да си ги пришие.

Виж, *това* вече беше новост. Омир не е пъл за това, че Афродита е подстрекавала Пандар да простреля Диомед, а само за това, че Атина

го е окуражила да рани Менелай, та войната да продължи. Клетият Пандар буквално е шут на боговете — през последния ден от живота си.

— Къде е ранен Диомед? — питам.

— В рамото. Стенел беше там и изтегли стрелата. Явно не е била отровна. Преди минута Атина се телепортира в мелето, отведе любимеца си Диомед и „тялото леко му стори, нозете, ръцете — чевръсти“ — цитира превода на епоса Найтенхелзър.

— Пак с нанотехнология — въздъхвам. — Диомед уби ли вече стрелеца?

— Преди около пет минути.

— Пандар изнесе ли оная безкрайна реч, преди Диомед да му види сметката? В любимия ми превод Пандар оплаква участието си в четирийсет стиха, води дълъг диалог с троянския водач Еней — да, *същия* Еней — и двамата препусват към Диомед с колесница и мятат копия по ранения ахеец.

— Не — отвърща Найтенхелзър. — Когато стрелата му пропусна целта си, Пандар каза само: „Проклет да съм“. После с Еней се хвърлиха на колесницата, Пандар запрати копие по Диомед, прободя щита и нагръдника му — обаче върхът не стигна до плътта му — и каза „по дяволите“ в мига, преди Диомедовото копие да го пронизва точно между очите. Поредният пример, предполагам, за Омировата поетична волност в репликите на героите.

— Ами Еней? — Тая схватка е толкова важна за историята, колкото и самата „Илиада“. Не мога да повярвам, че съм я пропуснал.

— Афродита го спаси само преди минута — потвърждава Найтенхелзър. Еней е смъртният син на богинята на любовта и тя грижливо бди над него. — Диомед му раздробя бедрената кост с камък, точно като в епоса, обаче Афродита спаси раненото си момченце със силовото поле и в момента го отнася някъде. Диомед е бесен.

Засланям очите си с длан.

— Къде е сега Диомед? — Обаче виждам гръцкия воин преди Найтенхелзър да ми го посочи: на стотина метра от нас, напред мелето далеч зад троянските редици. Във въздуха около пламналия герой, който сече, кълца и мушка, хвърчат кървави пръски, от двете му страни са струпани купчини трупове. Той сякаш си пробива път през

вълни от човешка плът, за да настигне бавно отстъпващата Афродита. — Господи — прошепвам.

— Да — съгласява се другият схоластик. — През последните няколко минути той уби Астиной и Хипейрон, Абант и Полиид, Ксанти Тоон, Ехемон и Хромий... всички двойки, водачи.

— Защо по двойки? — размишлявам на глас. Найтенхелзър ме поглежда така, сякаш съм глупав студент първокурсник.

— Бяха в колесници, Хокънбери. По двама в колесница. Диомед ги убиваше, когато колесниците се приближаваха към него.

— Аха — отвърщам засрамено. Вниманието ми не е насочено към погубените троянски водачи, а към Афродита. Богинята току-що е престанала да отстъпва от троянските редици, все още носи ранения Еней и в момента наперено обикаля насам-натам пред очите на суетящите се и уплашени троянци, които бягат от атакуващия Диомед. Афродита ги принуждава да се върнат обратно в мелето с електрически мълнии и тласъци с искрящо силово поле.

Диомед вижда богинята и обезумява. Пробива последната защитна линия на троянците, изправя се срещу самата Афродита и безмълвно замахва с дългото си копие. Тя почти небрежно вдига силово поле, без да пуска ранения Еней — явно не се страхува от нападението на обикновен смъртен.

Забравила е, че Атина е „бърникала“ Диомед.

Той се хвърля напред, силовото поле на богинята запращава и поддава, ахеецът мята дългото си копие и острието пронизва личното силово поле на Афродита, копринените ѝ одежди и божествената ѝ плът. Острият като бръснач връх се забива в китката на богинята и отвътре се показват червени мускули и бяла кост. Бликва златиста — вместо червена — кръв.

Афродита зяпва раната за миг, после изкрещява — нечовешки крясък, мощен и изкуствено усилен, женски рев от тонколони на адски рок концерт.

Без да спира да крещи, тя се олюлява и изпуска Еней.

Вместо да продължи успешната си атака срещу нея, Диомед изтегля меч си и се приготвя да обезглави изпадналия в несвоят Еней.

Феб Аполон, сребролъкият, се телепортира между обезумелия Диомед и проснатия троянец и задържа ахееца на разстояние с пулсиращо полукълбо от плазмено силово поле. Заслепен от

кръвожадност, Диомед замахва с меч към полусферата и неговото червено поле се сблъсква с жълтия енергиен щит на Аполон. Афродита все още се е вторачила в обезобразената си китка и като че ли всеки момент ще изгуби съзнание и безпомощно ще се строполи пред беснеещия Диомед. Поради силните болки богинята явно не е в състояние да се съсредоточи достатъчно, за да се телепортира.

Изведнъж се появява огнената колесница на брат ѝ — той изтласква настрани троянци и гърци, като разширява плазмения отпечатък на кораба, и каца до сестра си. Афродита хълца и стене от болки, опитва се да обясни, че Диомед е полудял.

— Готов е да се бие и с татко ни Зевс! — изкрещява богинята и се отпуска в ръцете на бога на войната.

— Можеш ли да управляваш колесницата? — пита Арес.

— Не! — Сега вече Афродита наистина изгубва съзнание и се свлича в обятията на брат си, все още хванала ранената си лява китка с окървавената си дясна ръка. Гледката е странно смущаваща. На боговете и богините не им тече кръв. Поне за девет години не съм виждал да им тече кръв.

Богинята Ирида, личният глашатай на Зевс, се появява на бойното поле между колесницата и силовото поле на Аполон. Богът продължава да пази падналия Еней. Троянците са отстъпили и са се облещили, а застъпващите се енергийни полета удържат Диомед. В инфрачервения спектър ахеецът излъчва яростна топлина и прилича на воин от пулсираща лава.

— Заведи я при майка ѝ — заповядва Арес и оставя отпускнатата Афродита на пода на колесницата. Ирида издига енергийния кораб в небето и се фазоизмества.

— Удивително — ахва Найтенхелзър.

— Фантастично, да го еба — съгласявам се. За пръв път от девет години виждам грък или троянец да напада бог. Обръщам се и установявам, че Найтенхелзър ме зяпа изумено. Понякога забравям, че схоластикът е от предишни десетилетия. — Ами така си е — прибавям отбранително.

Иска ми се да последвам Афродита на Олимп и да видя какво ще се случи между нея и Зевс. Омир го е описал, естествено, обаче между епоса и истинските събития от днес вече има достатъчно несъответствия, за да ме гложди любопитство.

Започвам да се отдалечавам от Найтенхелзър, който наблюдава развитието на действията толкова унесено, че не забелязва тръгването ми, и се приготвям да си сложа шлема на Хадес и да завъртя копчето на личния телепортаторен медальон. Само че на бойното поле се случва нещо.

Диомед надава боен вик, висок почти колкото все още кънтящия мъчителен крясък на Афродита, и пак напада Еней и Аполон. Тоя път наноподсиленото му тяло и фазоизместващият меч преминават през външните пластове на Аполоновия енергиен щит.

Богът стои неподвижно, докато Диомед си проправя път през искрящото силово поле, все едно разравя невидим сняг.

После въздухът затрептява от усиления глас на Феб, който сигурно се чува на четири-пет километра.

— Помисли, Диомеде! Отстъпи! Сложи край на това човешко безумие — да воюваш с боговете. Ние не сме от една и съща класа, човече. И никога няма да бъдем. — От внушителния си два и половина метров ръст Аполон се превръща във великан, висок над шест метра.

Диомед спира атаката си и отстъпва, въпреки че не е ясно дали причината е временен страх, или пълно изтощение.

Аполон се навежда и затъмнява силовите полета около себе си и падналия Еней. Когато след минута черната мъгла изчезва, бога го няма, ала троянският герой още лежи там ранен, с раздробено бедро, и кръвта му изтича. Троянците се втурват към него и образуват кръг около своя зарязан водач преди Диомед да го посече.

Това не е Еней. Знам, че Аполон е оставил холографско копие и е пренесъл истинския ранен царски син в Пергам, илионската цитадела, където с помощта на своята нанотехнологична божествена медицина богинята Лета и сестрата на Арес Артемида ще спасят живота на Еней и за минути ще излекуват раните му.

Готвя се да се прехвърля на Олимп, но Аполон изведнъж отново се телепортира на бойното поле, скрит от очите на смъртните. Арес, който продължава да окуражава троянците зад своя енергиен щит, вдига поглед при появата му.

— О, Арес, убиецо на смъртни, покорителю на крепости, нима ще оставиш това кучешко лайно да те обижда така? — Невидим за ахейците, Аполон сочи задъхания Диомед, който вече идва.

— Да ме обижда ли? С какво ме е обидил?

— Идиот такъв — тръби Аполон на ултразвукови честоти, които чуват само боговете, схоластиците и кучетата в Троя. Кучетата започват да вият страховито. — Тоя... тоя *смъртен* току-що се нахвърли срещу сестра ти, богинята на любовта, и преряза сухожилията на безсмъртната ѝ китка. Диомед нападна дори *мен*, един от най-могъщите богове. Атина го превърна в нещо свръхчовешко, за да направи кръвожадния Арес, бога на войната, за посмешище!

Арес рязко завърта глава към задъхания Диомед, който е престанал да обръща внимание на бога след неуспеха на опита си да пробие силовите му полета.

— Той се подиграва с *мен*!? — изкрещява Арес и викът му се чува чак на Олимп. През годините съм забелязал, че Арес е доста глупав за бог. Днешното му поведение го доказва. — Той смее да ми се *надсмива*!!??

— Убий го — все още на ултразвукова честота вика Аполон. — Изтръгни му сърцето и го изяж. — И сребролькият бог се телепортира.

Арес обезумява. Решавам, че още не мога да си тръгна. Отчаяно ми се ще да се телепортирам на Олимп и да видя колко тежко е ранена Афродита, обаче това тук просто е прекалено интересно, за да го пропусна.

Богът на войната първо се преобразява в тракийския вожд Акамант и се затичва насам-натам сред суетящите се троянци, призовава ги да се върнат в битката и да отблъснат гърците, които са образували клин и нахлуват след Диомед в троянските редици. После приема формата на Сарпедон и се подиграва на Хектор — героят с рядка съдржаност стои настрана от сражението, но засрамен от обвиненията, отива при хората си. Когато вижда, че Приамовият син събира основната част на троянските воители, Арес възвръща собствения си вид и се включва в кръга бойци, който отблъсква гърците от холограмата на безпомощния Еней.

Признавам, че през тези девет години не бях виждал толкова свирепа битка. Ако Омир ни е научил на нещо, това е, че човекът е деликатен съсъд, шише от плът, пълно с кръв и черва, които само чакат да бъдат разсипани.

И сега се разсипват.

Ахейците не чакат Арес да постигне целта си и с колесници и копия се втурват в атака под дивото водачество на Диомед и Одисей.

Цвилят коне. Колесници се трошат и търкалят. Конници строят жребците си в стена от остри върхове на копия и лъскави щитове. Диомед пак запламтява от бойна жар, призовава хората си да нападат и убива всеки изпречил се на пътя му троянец.

Аполон отново се появява на бойното поле сред вихър от пурпурна мъгла и пуска излекувания истински Еней в мелето. Младежът не само е оздравял — той сияе със същата светлина като Диомед, след като Атина беше свършила с него. Троянците, които вече се събират зад Хектор, вкупом надават вик при вида на своя възкръснал водач и се понасят в контранастъпление.

Сега Еней и Диомед повеждат хората си едни срещу други и трепят вражески водачи наред, докато Аполон и Арес вкарват в мелето още троянци. Виждам, че Еней убива безгрижните ахейски близнаци Орсилох и Кретон.

Менелай, чиято рана вече е заздравяла, профучава покрай Одисей и се затичва към Еней. Чувам смеха на Арес. Богът на войната тотално ще се изкефи, ако братът на Агамемнон, истинският съпруг на Елена, мъжът, който е започнал тая война, изгубвайки жена си, бъде посечен. Еней и Менелай се счепкват и другите воители отстъпват от почит към аристеята. Двамата мушкат и финтират с копия, мушкат и финтират.

Не щеш ли, Несторовият брат Антилох, добър приятел на забравения от всички Ахил, се хвърля напред и застава рамо до рамо с Менелай, явно от страх, че ако не се намеси, гръцката кауза ще умре с техния вожд.

Озовал се пред двама легендарни убийци, вместо само пред един, Еней почва да отстъпва.

На двеста метра източно от това стълкновение Хектор е навлязъл в ахейските редици с такава свирепост, че даже Диомед се огъва пред него с хората си. Със своето подсилено зрение той сигурно вижда невидимия за другите Арес който се сражава на страната на Приамовия син.

Все още ми се ще да си тръгна, за да видя как е Афродита, обаче в момента не мога да се откъсна. Забелязвам, че Найтенхелзър бясно си води бележки в ансибъла си. Това ме кара да се засмея, защото хилядите благородни троянци и аргивци, които се сражават пред нас,

са неграмотни като двегодишни малчугани. Ако намерят записките му, даже да са на гръцки, пак няма да означават нищо за тях.

Сега в действията се включват всички богове.

Хера и Атина се появяват отново. Хеба, богинята на младостта и слугиня на по-старите богове, се спуска с летяща колесница, Хера поема управлението и Атина също скача вътре, като захвърля одеждите си, докато си закопчава нагръдника. Бойната ѝ риза лъщи. Тя вдига пращящ енергиен щит, който сияе в яркожълто и пулсиращо червено, и мечът ѝ мята мълнии към Земята.

— Гледай! — донася се до мен викът на Найтенхелзър. От север се носят истински мълнии, грамадни черни облаци, издигащи се на дванайсет хиляди метра в горещото следобедно небе. Изведнъж облакът приема формата и лика на Зевс.

— АМИ ТОГАВА ДЕЙСТВАЙТЕ, ЖЕНО И ДЪЩЕ — изтътва гърмът от бурята. — ПРЕМЕРИ СИЛИ С БОГА НА ВОЙНАТА, АТИНО. ПОВАЛИ ГО, АКО МОЖЕШ!

Черни облаци се кълбят ниско над бойното поле, дъжд и мълнии брулят и троянци, и аргивци.

Хера спуска колесницата над главите на гърците, после още пониско, и пръска троянците като кегли от кожа и бронз.

Атина се мята в истинска колесница до изтощения окървавен Диомед и неговия верен колесничар Стенел.

— *Свърши ли за днес, смъртни?* — изкрещява тя на Тидеевия син. Последната дума е пропита със сарказъм. — *Нима си по-долу от баща си, че да спреш, когато съперниците ти се бият толкова ожесточено?* — Палада посочва Хектор и Арес, които помитат гърците с вихреното си настъпление.

— Богиньо — задъхано изрича Диомед, — безсмъртният Арес закриля Хектор и...

— *НИМА АЗ НЕ ТЕ ЗАКРИЛЯМ?* — изревава Атина. Вече висока четири и половина метра, тя не престава да расте и се извисява над избледняващото сияние на Диомед.

— Да, богиньо, само че...

— *Диомеде, радост на сърцето ми, посечи троянеца и бога, който го закриля!*

Диомед се сепва, дори се ужасява.

— Ние, смъртните, не можем да убием бог...

— *Къде е написано това?* — отеква гласът на Атина в като се надвесва над него, му инжектира нещо ново, влива му енергия от божественото си поле. После сграбчва нещастния Стенел, праща го на десет метра от колесницата, хваща юздите и я подкарва право напред към Хектор, Арес и цялата троянска войска.

Тидеевият син вдига копието си, като че ли наистина се кани да убие бог — да пониже Арес.

А Афродита иска аз да убия самата Атина, мисля си, и сърцето ми се разтуптява от ужас и вълнение. Нещата в Троянското поле скоро могат да станат съвсем различни от предсказанията на Омир.

12. НАД АСТЕРОИДНИЯ ПОЯС

Корабът започна да намалява скоростта почти незабавно след като напусна магнитосферата на Юпитер и огромната им балистична дъга над равнината на еклиптиката до Марс от отсрещната страна на Слънцето щеше да отнеме няколко стандартни дни, а не часове. За щастие на Манмът и Орфу от Йо, тъй като имаха да обсъждат много неща.

Скоро след заминаването им Ри По и Корос III в предния контролен модул съобщиха, че разгръщат боровото платно. Манмът наблюдаваше операцията по сензорите на кораба — кръглото платно се разгъна и се провлачи на седем километра зад тях, опънато на осем бъквивъглеродни въжета, после се опъна в пълния си петкилометров радиус. На Манмът, който следеше кърмовата видеокамера, му приличаше на черен кръг, пробит в звездното небе.

Орфу от Йо излезе от яслата и се спусна по главния кабел, по соленоидния пръстен и после по поддържащите кабели като някакъв рачешки Квазимодо — изпитваше всичко, подръпваше всичко, тичаше по реакторните дюзи над повърхността на платното, за да провери за процепи, скъсани шевове и дефекти. Не откри нищо нередно и със странна и внушителна безтегловна грациозност се затича обратно към кораба.

Корос III заповяда да стартират модифицираното магнитно витло на Матлоф/Фенъли и Манмът усети и регистрира промяната в енергията на кораба, когато устройството на носа генерира витлово поле с радиус хиляда и четиристотин километра — изтласкваше свободни йони и концентрираше събирация се слънчев вятър.

„Кога скоростта ще се понижи достатъчно, за да спрем при Марс?“ попита по общия канал Манмът, като си мислеше, че ще му отговори Орфу.

Ала получи отговор от надменния Корос III. „Тъй като скоростта на кораба се понижава и се увеличава ефикасната зона на витлото, без

температурата на платното да достигне точката си на топене при хиляда и седемстотин градуса, корабната маса е равна на четири по десет на шеста степен и следователно понижаването на сегашната ни скорост от нула цяло хиляда деветстотин деветдесет и две на нула цяло нула нула едно от скоростта на светлината — точката на сигурно пресичане — ще отнеме двацет и три цяло и шест десети стандартни години“.

„Двацет и три цяло и шест десети стандартни години!“ — извика Манмът по общия канал. Щяха да имат повече време за обсъждания, отколкото се надяваше.

„Това ще ни забави само до все още високата скорост триста километра в секунда — поясни Корос III. — Навлизането в системата с една хилядна от скоростта на светлината никак не е лесна работа“.

„Явно ни очаква тежко кацане на Марс“ — отбеляза Манмът.

Орфу избоботи по канала.

В разговора се включи калистанският навигатор. „Понижаването на скоростта ни няма да зависи само от йонното борово платно, Манмът. Самият полет ще отнеме по-малко от единайсет стандартни дни. И скоростта ни при влизане в марсианска орбита ще е под шест километра в секунда“.

„Това вече е по-добре — рече Манмът. Намираще се в контролната люлка на «Смуглата дама», ала познатите му сензори и средства за управление бяха тъмни. Чувстваше се странно да получава всички данни от сензорите на по-големия кораб вместо от своята животоподдържаща система. — Откъде идва разликата?“

„От слънчевия вятър — отговори по кабелната връзка на яслата Орфу. — Тук той има средна скорост тристатина километра в секунда и йонната му плътност е десет на шеста степен протона в кубичен метър. Ние потеглихме с половин резервоар юпитерски водород и четвърт резервоар деутерий и с помощта на витлото на Матлоф/Фенъли ще извлечем още от слънчевия вятър, за да запалим четирите ядрени двигателя на носа точно след като подминем Слънцето. Оттам ще започне истинското понижаване на скоростта“.

„Нямам търпение“ — отвърна Манмът.

„И аз“ — съгласи се Орфу от Йо. Манмът си помисли, че великанският моравек или няма усет за ирония, или има доста черно чувство за хумор.

Докато корабът прелиташе на около сто и четирийсет милиона километра над астероидния пояс, Манмът четеше „A la recherche du temps perdu“ — „По следите на изгубеното време“ от Пруст.

Орфу беше свалил френския език с всичките му класически тънкости, наред с романа и биографични сведения за Пруст, но в крайна сметка Манмът прочете книгата в петте английски превода, тъй като английският беше изгубеният език, върху който съсредоточаваше проучванията си през последния 3-век и половина, и се чувстваше по-уверен да преценява литература на него. Орфу се бе подсмихнал на това и беше напомнил на по-дребния моравек, че сравнението на Пруст с любимия на Манмът Шекспир е грешка, че двамата са толкова различни, колкото е различен скалистият, тераформиран вътрешносистемен свят, за който пътуваха, от познатите им Юпитерови луни, ала Манмът въпреки това го прочете на английски.

Когато свърши — разбираше, че това е само повърхностен многократен прочит, обаче нямаше търпение да започнат диалога — се свърза с Орфу по теснолъчевия канал, тъй като йонийският моравек беше напуснал яслата си и отново проверяваше боровото платно, този път здраво завързан със спасителни въжета заради понижаването на скоростта.

„Не знам — каза Манмът. — Просто не разбирам. Всичко това ми прилича на възбудени размисли на естет“.

„На естет ли? — Орфу завъртя едно от комуникационните си стълбчета, за да засече тесния лъч, докато манипулаторите и камшичетата му заваряваха една кабелна връзка. Манмът го наблюдаваше по задната видеокамера и бялата волтова дъга му приличаше на звезда на черния фон на платното зад тромавата грамада на йониеца. — За Пруст ли говориш, Манмът, или за неговия разказвач Марсел?“

„Да не би да има разлика?“ Още докато пращаше този саркастичен въпрос, Манмът разбра, че не е справедлив. През последните дванайсет 3-години бе пратил на Орфу стотици, може би дори хиляди имейли, в които му обясняваше разликата между Поета „Уил“ в сонетите и историческия творец Шекспир. Подозираше, че

въпреки плътността и непроницаемостта на Пруст самоличността на автора и героите му са също толкова сложни.

Орфу от Йо не обърна внимание на въпроса му и отговори: „Признай, че комичното въображение на Пруст ти е харесало. Той преди всичко е сатирик“.

„Нима има комично въображение? Забелязах известна комедийност в творбата“. Манмът не се шегуваше. Не че човешкото чувство за хумор му беше чуждо, на него и изобщо на моравеките — дори най-древните самоеволюиращи, съвсем смътно разумни работи от началото на епохата на космическите полети, създадени и пратени от хората преди рубиконовата пандемия, бяха програмирани да разбират хумор. Общуването с човеците, истинското двустранно общуване, не бе възможно без хумор. Той беше също толкова човешки, колкото гнева, логиката, ревността и гордостта, все елементи, които Манмът бе открил и отбелязал в безкрайния роман на французина. Обаче Пруст — комик? Неговите образи — комични герои? Не го виждаше така и ако Орфу имаше право, пропускът му беше невероятен. Именно Манмът десетилетия наред бе търсил игрословиците и сатирата в пиесите на Барда, именно той беше изровил и най-скритата ирония в сонетите на Шекспир.

„Виж — чу, докато Орфу тичаше обратно към кораба по опънатото бъквивъглеродно въже. Реактивните дюзи пулсираха. — Прочети пак тази част от «Една любов на Суан», където, заробен от невярната и капризна Одет, Суан използва цялото си умение на емоционален изнудвач, за да не я пусне в театъра сама. Открий хумора тук, приятелю“. И свали текста.

— Заклевам ти се — казваше ѝ той няколко минути преди тръгването ѝ за театъра, — че когато те моля да не отиваш, ако бях егоист, дълбоко в себе си щях да предпочета ти да ми откажеш, защото имам най-различни задължения тази вечер; ще се уловя сам в клопката си и ще бъда сериозно затруднен, ако противно на всичките ми очаквания ти ми отговориш, че няма да отидеш. Но моите задължения, моите развлечения не са най-главното. Аз съм длъжен да мисля за тебе. Може би ще дойде ден, когато,

напълно отдалечен от тебе, ти с право ще ме упрекнеш, че не съм те предупреждавал в решителните мигове, когато съм чувствал, че постъпките ти заслужават строго порицание, че те постепенно подкопават любовта. Как да ти кажа, в този случай важното не е „Нощта на Клеопатра“ (що за заглавие!). Важното е дали ти си толкова ниско в интелектуално отношение същество, същество, лишено едва ли не от всяко очарование, презряно същество, неспособно да се откаже от едно развлечение. Как би могъл човек да те обича, ако действително си такава? Ами че ти тогава не си личност, не си дори несъвършено създание, податливо поне на усъвършенстване. В такъв случай си безформена течност, която се люшка накъдето я излееш, риба без памет и разсъдък, която сто пъти на ден се блъска в стъклата на аквариума, без да проумее, че те не са вода. Не разбираш ли, че в резултат на твоя отговор — не казвам естествено, че веднага ще престана да те обичам — ти няма вече да ми се струваш така желана, ако разбира, че не си личност, че стоиш по-долу от всичко, че не бих могъл да те поставя над нищо. Естествено аз бих могъл да те помоля — без да ти изтъквам всички тия доводи — да не отиваш на тази нищо и никаква „Нощ на Клеопатра“ (не бих искал дори да си мърся езика с това име, но ти ме принуждаваш!), уверен, че ти всъщност ще отидеш. Но понеже съм решил да държа сметка за отговора ти и да си направя съответните изводи, сметнах, че е по-честно да те предупредя.

От известно време Одет даваше признаци на вълнение и колебливост. Понеже не виждаше нищо смислено в цялата тая негова реч, ясно ѝ беше, че може да я причисли към категорията „конско“ или към обичайните сцени на укори и молби; дългогодишният ѝ опит с мъжете ѝ даваше възможност да заключи, без да вникне в подробностите, че те произнасят подобни словоизлияния само когато са влюбени, а щом са влюбени, няма защо да изпълнява молбите им, тъй като това е най-добрият начин да се влюбят още по-силно. Затова би слушала най-

спокойно Суан, ако не се тревожеше, че времето минава и ако той поговори още малко, в края на краищата „ще изпусне овертюрата“; впрочем тя му изтъкна това с нежна и смутена, но упорита усмивка.^[1]

Манмът се засмя високо в тясната контролна кабина на „Смуглата дама“. Сега вече го виждаше. Блестящ хумор. При първия прочит на откъса се беше съсредоточил върху човешката ревност и очевидния опит на героя Суан да манипулира поведението на жената Одет. Сега му бе... ясно.

„Благодаря — каза той, докато шестметровият моравек с форма на мечоопашат рак се настаняваше в яслата си. — Струва ми се, че вече чувам струящия хумор. Оценявам го. Всичко е различно от духа, езика и структурата на Шекспир, обаче все пак нещо е... същото“.

„Маниакалният интерес към загадката какво е да си човек — предположи Орфу. — Твоят Шекспир разглежда всички аспекти на човешката природа от гледна точка на реакцията на героите към събитията. Героите на Пруст се заравят дълбоко в паметта, за да открият същите аспекти. Твоят Бард може би е като Корос Трети, който ръководи тази експедиция. Моят скъп Пруст по-скоро е като теб, обвит в пашкула на «Смуглата дама», ровещ надълбоко в търсене на географията на рифовете, твърдото дъно, други живи същества и целия свят с помощта на ехолот“.

Манмът обмисли думите му в продължение на няколко богати наносекунди. „Не виждам как твоят Пруст е разгадал загадката — или по-точно как се е *опитал* да я разгадае, освен чрез потъване в паметта“.

„Не само в паметта, приятелю Манмът, а и във *времето*“.

На десетки метри разстояние, скрит зад почти неуязвимия си и непробиваем двоен корпус на подводницата и носещия я кораб, Манмът се почувства така, сякаш йониецът се е пресегнал и го е докоснал някак лично, някак дълбоко.

„Времето е отделно от паметта — промълви по личния им канал Манмът. Говореше главно на себе си. — Но дали паметта е отделна от времето?“

„Точно така! — отекна гласът на Орфу. — Точно така. Героите на Пруст, на първо място «аз» или разказвачът «Марсел» но също и нашият нещастен Суан, имат три възможности да надушат и разгадаят непроницаемата загадка на живота. Техните три подхода са неуспешни, но самата история някак си успява, въпреки провала на своя разказвач и дори на автора!“

Манмът известно време мълчаливо мисли за това. Превключи зрението си от външна на вътрешна камера, към сложностите на самия кораб и неговото страховито кръгло платно, обърнато „надолу“ към скалите, към Пояса. Поиска пълно увеличение на образа и го получи.

На черния фон се премяташе самотен астероид. Нямаше опасност от удар. Не само, че техният кораб вече се намираше на сто и петдесет милиона километра над равнината на еклиптиката и с ослепителна скорост профучаваше покрай Пояса, но и този астероид — Манмът влезе в навигационните бази данни на Ри По и разпозна скалата като Гаспра — се отдалечаваше от тях. Въпреки това тя представляваше истински миниатюрен свят — в общите сведения се съобщаваше, че размерите ѝ са двайсет на шестнайсет на единайсет километра — грамада с неправилна форма, напомняща на заострен картоф, цялата покрита с кратери. По-интересното беше, че в образа се забелязваха очевидни изкуствени елементи — прави линии, издълбани в скалата, проблясъци в тъмните кратери, групи светлинни източници върху сплескания „нос“ на астероида.

„Астровеки — тихо каза Орфу. Явно гледаше същия видеоизточник. — Из Пояса са пръснати няколко милиона“.

„Враждебно ли са настроени, както твърдят всички?“ Още щом прати въпроса, Манмът се разтревожи, че ще прозвучи уплашено.

„Не знам. Предполагам, че е така — защото са решили да еволюират в много по-конкурентна култура от нашата. Говори се, че се боят и ненавиждат постчовеците и откровено мразят нас, далечните моравеки. Корос Трети може би знае дали легендите за тяхната свирепост са верни“.

„Корос ли? Защо тъкмо той?“

„Малцина моравеки го знаят, но преди шейсетина 3-години той ръководи експедиция до астероидите от името на Астейг/Че и Консорциума на Петте луни. С него имаше деветима моравеки. Върнаха се само още трима“.

Манмът се замисли за миг. Искаше му се да знае повече за оръжията — ако астровеците се опитаха да ги убият, дали разполагаха с енергийно оръжие или хиперкинетична ракета, която да улучи кораба им? Едва ли — не и при сегашната им скорост от над нула цяло сто деветдесет и три от скоростта на светлината. „Какви са трите начина, по които героите на Пруст са се опитали да разгадаят загадката на живота и не са успели?“ — попита той Орфу.

Едрият моравек от дълбокия космос се прокашля. „Първо тръгват по линията на аристократичността, титлата, рожденото право и земевладелското дворянство — започна Орфу. — Разказвачът Марсел в продължение на около две хиляди страници опитва по този път. Е, поне вярва, че по-важното благородство е особеност на характера. Обаче накрая не стигат доникъде“.

„Просто снобизъм“ — отбеляза Манмът.

„Изобщо не е *просто* снобизъм, приятелю — с оживен глас възрази Орфу. — Пруст е смятал снобизма за спойката, която държи обществото — всяко общество през всяка епоха. В книгата той го проучва на всички равнища и различните му проявления не престават да го интересуват“.

„За разлика от мен“ — тихо каза Манмът с надеждата, че тази откровеност няма да оскърби приятеля му.

Субзвукото боботене на Орфу отново завибрира и увери Манмът, че не го е обидил.

„Кой е вторият път, по който се е опитал да отговори на загадката на живота?“ — попита той.

„Любовта“ — отвърна йониецът.

„Любовта ли?“ — повтори Манмът. По над трите хиляди страници на „По следите на изгубеното време“ имаше много любов, ала изглеждаше ужасно... безнадеждна.

„Любовта — изтътна Орфу. — Романтичната любов и физическото желание“.

„Искаш да кажеш романтичната любов, която Марсел — и Суан, естествено — изпитват към семейството си, към бабата на Марсел, така ли?“

„Не, Манмът, романтичната привързаност към познатите неща, към самия спомен и към хората, които попадат в областта на познатите неща“.

Европейският моравек погледна премятащия се астероид. Според инфобара на Ри По Гаспра се завърташе напълно около оста си за около седем стандартни часа. Манмът се зачуди дали такова място изобщо може да е източник на познатост, на романтична привързаност, за него или за което и да е друго разумно същество. „За разлика от мрачните морета на Европа“.

„Моля?“

Манмът усети, че органичните му пластове настръхват, когато разбра, че е размишлявал гласно по частния канал. „Нищо. Защо любовта не е довела до отговора на загадката на живота?“

„Защото Пруст е знаел — и неговите герои са открили, — че нито любовта, нито нейният по-благороден роднина, приятелството, могат да устоят на ентропийните мечове на ревността, скуката, познатостта и егоизма“ — отвърна Орфу и за пръв път в прякото им общуване на Манмът му се стори, че долавя тъжни нотки в гласа на едрия моравек.

„Никога ли?“

„Никога — потвърди Орфу и тежко въздъхна. — Спомняш ли си последните редове от «Една любов на Суан»? «И като си помисля само, че похабих толкова години от живота си, че исках да умра, че изживях най-голямата си любов заради жена, която не ми харесваше и изобщо не беше моя тип!»^[2]“

„Забелязах, но тогава не знаех дали това трябва да е ужасно смешно, ужасно горчиво или неизразимо тъжно. Какво е по-точно?“

„И трите, приятелю — отговори Орфу от Йо. — И трите“.

„Какъв е третият път на героите на Пруст към загадката на живота?“ — попита Манмът и увеличи притока на кислород в кабината, за да разнесе паяжината от тъга, която заплашваше да обгърне сърцето му.

„Хайде да оставим това за някой друг път — предложи Орфу навярно усетил настроението на събеседника си. — Корос Трети ще увеличи радиуса на витлото и може би ще е забавно да гледаме фойерверките по рентгеновия спектър“.

Минаха покрай орбитата на Марс и нямаше нищо за гледане — естествено, планетата се намираще от отсрещната страна на Слънцето.

Ден по-късно подминаха земната орбита и пак нямаше нищо за гледане — Земята беше далеч в обиколката си по равнината на еклиптиката. На мониторите се виждаше ясно само Меркурий, над който прелетяха, но ревът и ослепителното сияние на Слънцето изпълни всички екрани.

Преди да минат над Слънцето в перихелий от едва деветдесет и седем милиона километра, спуснаха боровото платно, навиха го и го сгънаха в задния купол. Орфу помогна на дистанционните манипулатори да свършат тази работа и Манмът наблюдаваше на корабните екрани как приятелят му снове назад-напред. Белезите и вдлъбнатините по повърхността му ясно се различаваха на ярката слънчева светлина.

Два часа преди да запалят ядрените двигатели Корос III изненада Манмът, като покани всички да се съберат в контролния модул до върховете на магнитното витло.

В кораба нямаше вътрешни коридори. Щом скоростта им се понижеше и влезе в марсианска орбита, Корос трябваше да се прехвърли на „Смуглата дама“ по въжета. Манмът се съмняваше, че ще успее да прекоси корпуса, за да стигне до контролната кабина.

„Защо трябва физически да се събираме, за да разговаряме? — попита той Орфу по частния им канал. — Пък ти и без това не можеш да влезеш в контролния модул“.

„Мога да вися отвън, да ви гледам през илюминатора и да разговарям по кабелна връзка с контролния модул“.

„Защо не заседаваме по комуникационните канали?“

„Не знам, но след сто и четиринайсет минути запалваме двигателите. Най-добре да дойда в трюма да те взема“.

Така и сториха. Европейецът нямаше проблеми с вакуума и силната радиация естествено, ала мисълта да се откачи от кораба и да го остави го беше смутила. Орфу го чакаше в трюма и Манмът бе възнаграден с незабравимата гледка на „Смуглата дама“, ярко осветена от ослепителните слънчеви лъчи, натикана в кораба като осолена акула в търбуха на кракен.

С помощта на манипулаторите си Орфу постави Манмът в една заградена ниша в корубата си и се насочи по обезопасяващите въжета покрай тъмния корпус на кораба, нагоре по пръстеновидните ребра и напред към контролния модул. По-дребният моравек хвърли поглед

към сферичните ядрени двигатели, монтирани върху носа като проектантски недомислици, и направи справка за времето — час и четири минути до запалването.

Разгледа ултрастелт обшивката на корпуса — абсолютно черна пореста материя, която правеше кораба, без ядрените двигатели, боровото платно и другите детайли, теоретично невидим за очи, радари, гравитонно отражение, инфрачервени, ултравиолетови и неутринови скенери. „Но какво значение има дали ще стигнем върху четири стълба ядрен пламък за два дни?“

Контролният модул имаше херметичен шлюз. Манмът помогна на Орфу да включи изолирания си кабел, после мина през шлюза и продължи да диша въздух по стария начин.

— Корабът разполага с оръжие — без предисловие съобщи Корос III, като изричаше думите по въздуха. Многофасетните му очи и черната му хуманоидна коруба отразяваха червените халогенни светлини.

Третият моравек в херметизираната контролна кабина, мъничкият калистанец Ри По, заемаше третия връх на моравския триъгълник.

„Чуваш ли ни?“ — попита по частния си канал Манмът. Орфу се виждаше през предните прозорци.

„О, да“.

— Защо ни го казваш сега? — попита Манмът ганимедеца.

— Реших, че двамата с йониеца имате право да го знаете. Тук е заложено самото ви съществуване.

Манмът погледна навигатора.

— Значи ти си знаел за оръжията, така ли?

— Знаех за вградените в кораба отбранителни оръжия — отвърна Ри По. — До този момент нямах представа, че на повърхността ще бъдат закарани оръжия. Обаче е логично да се предположи.

— „На повърхността“ — повтори Манмът. — В корпуса на „Смуглата дама“ има оръжия. — Това всъщност не беше въпрос.

Корос III кимна — древен хуманоиден знак за потвърждение.

— Какви по-точно? — попита Манмът.

— Не съм упълномощен да ти кажа — сковано заяви високият ганимедец.

— Е, аз пък може да не съм упълномощен да превозвам оръжия със своята подводница — изсумтя Манмът.

— Нямах възможност за избор по този въпрос — рече Корос III. Гласът му прозвуча по-скоро тъжно, отколкото надменно.

Европейският моравек кипна.

„Той е прав — успокой го Орфу и Манмът разбра, че йониецът говори по частния канал. — Никой от нас вече няма възможност за избор. Трябва да продължим“.

— Тогава защо ни го казваш? — пак попита Манмът.

Отговори му Ри По.

— Откакто прелетяхме над Слънцето, наблюдаваме Марс. От това разстояние уредите ни потвърждават квантовата активност, регистрирана от космоса на Юпитер — обаче интензивността ѝ е няколко величини по-голяма, отколкото бяхме изчислили. Този свят представлява опасност за цялата Слънчева система.

„Защо? — попита Орфу. — Постчовеците векове наред са експериментирали с квантово изместване в орбиталните си градове около Земята“.

Корос III поклати глава по онзи смътно човешки начин, макар че на Манмът не му идваше наум думата „смътно“, когато се взираше във високата лъскавочерна фигура с блестящи очи на муха.

— Не до такава степен — поясни ръководителят на експедицията им. — Квантовото фазоизместване, което в момента се регистрира на Марс, възлиза на дупка в тъканта на пространство-времето. Тя не е стабилна. Това не е разумна употреба на квантова технология.

„Има ли нещо общо с войниците?“ — поинтересува се Орфу. Повечето юпитерски моравеки знаеха за легендарните войници само това, че на планетата Земя се е наблюдавало безпрецедентно количество фазоизместваща активност, когато преди повече от две хиляди 3-години съществата за пръв път били споменати в засечените постчовешки неутринови излъчвания.

— Не знаем дали са замесени войниците, нито дали още са на Земята — отговори Корос. — Повтарям, смятам се за морално задължен да ви осведомя, че на този кораб и на подводницата, с която Манмът ще ме превози, има оръжия. Вие няма да вземете решението

за употреба на тези оръжия. Отговорността лежи изцяло върху мен, когато съм на този кораб, и върху Ри По за отбрана на кораба, когато с Манмът се спуснем на планетата. Решението за употреба на сила на самия Марс ще бъде само мое.

— В такъв случай оръжията на кораба са само отбранителни и няма да се използват срещу цели на Марс, така ли? — попита Манмът.

— Няма — отвърна Ри По. — Оръжията на кораба са само отбранителни.

„Но сред оръжията на борда на «Смуглата дама» има и такива за масово унищожение“ — предположи Орфу от Йо.

Корос III се поколеба: очевидно претегляше заповедите си и правото на екипажа да знае.

— Да — накрая потвърди той.

Манмът се замисли какви може да са тези оръжия за масово унищожение. Ядрени бомби? Неутринови излъчватели? Плазмени експлозивни? Антиматериални устройства? Бомби черни дупки за взривяване на цели планети? Нямаше представа. През неколковековното си съществуване не беше придобил опит с оръжията, освен не много опасните мрежи, остени и галванизатори, необходими за защита от кракени или улавяне на европейски морски животни.

— Корос — тихо попита той, — имахте ли оръжия на онази експедиция до астероидите преди няколко десетилетия?

— Не — отвърна ганимедецът. — Нямаше нужда. Колкото и войнствени и свирепи да бяха станали през по-късните етапи на еволюцията си, астероидните моравеки не представляваха опасност за съществуването на никое разумно същество в Слънчевата система. — Той им посочи времето: до запалването на ядрените двигатели оставаха четирийсет и една минути. — Други въпроси?

Орфу имаше въпрос. „Защо сме обвити в ултрастелт, щом се приближаваме към Марс с четири ядрени следи, с които сме като супернова, денонощно видима за всички на марсианската повърхност, които имат очи? Я почакай... *опитваш* се да предизвикаш реакция. Да ги накараш да ни нападнат“.

— Да — отново потвърди Корос. — Това беше най-лесният начин да преценим намеренията им. Ядрените двигатели ще угаснат, докато сме още на осемнайсет милиона километра от Марс. Ако

дотогава не са се опитали да ни пресрещнат, ще изхвърлим двигателите, соленоидните пръстени и всички други външни устройства и ще влезем в марсианска орбита с пасивни контрамерки, криейки местонахождението си. В момента не ни е известно дали постчовеците — или някакви други същества, които са тераформирали Марс и го обитават — са изградили технологична или посттехнологична цивилизация.

Манмът се замисли. Щяха да изхвърлят всички двигатели, с които можеха да се завърнат.

„Според мен тази интензивна квантова фазоизместваща активност е признак за нещо доста технологично“ — обадя Орфу.

— Възможно е — каза Ри По. — Но във вселената винаги има луди учени.

С това загадъчно изявление срещата приключи, въздухът от контролната кабина беше изпуснат и Орфу отнесе Манмът обратно в неговата подводница в корабния трюм.

Четирите двигателя се запалиха по график. През следващите два дни Манмът бе прикован в гравитационното си кресло, докато корабът се носеше върху равнината на еклиптиката към Марс с над 400 g. Трюмът, в който се намираше „Смуглата дама“, отново беше напълнен с гел, но не и жилищният му отсек, и тежестта и липсата на движение започнаха да му омръзват. Манмът не можеше да си представи натиска, на който бе подложен Орфу в своята ясла. Марс и всички образи от предната камера бяха замъглени от ослепителните пламъци на четирите двигателя, ала Манмът прекарваше времето, като наблюдаваше корпуса и звездите зад кърмата и препрочиташе части от „A la recherche du temps perdu“, в които откриваше връзки и разлики с любимите си Шекспирови сонети.

Любовта на Манмът и Орфу към човешките езици и литература от Изгубената ера не беше чак толкова необичайна. Преди повече от две хиляди 3-години първите моравеки, пратени в космоса на Юпитер да проучат луните и да установят контакт с разумните същества в атмосферата на планетата, бяха програмирани от първите постчовеци с подробни пълносетивни записи на човешката история, култура и изкуства. Рубиконът вече се беше случил, естествено, а преди него и

Голямото отстъпление, ала все още имаше надежда да спасят паметта и документите от човешкото минало, въпреки че последните девет хиляди сто и четиринайсет старостилни човеци на Земята не можеха да бъдат спасени с последния факс. През вековете след прекъсване на връзката със Зелената планета човешкото изкуство, литература и история бяха станали хоби на хиляди вакуумни и лунни моравеки. Някогашният, партньор на Манмът, Урцвайл, който преди осемнайсет ю-години беше загинал при ледопад под европейския леден кратер Тир Макула, бе страстен почитател на Библията. Манмът и досега пазеше тази книга под отрупаната си работна маса до изолираната с гел лава-лампа, която му беше подарил Урцвайл.

Манмът наблюдаваше филтрираните пламъци на ядрените двигатели на видеомонитора си и се опитваше да свърже своята представа за историческия Марсел Пруст — човек, прекарал последните три години от живота си в своята прочута звукоизолирана с корк стая, заобиколен от постоянно прииждащи коректури, стари ръкописи и шишета с наркотични лекарства, от време на време посещаван от жигола и работници, монтирали един от първите телефони в Париж — с разказвача Марсел, заел се с изтощителното търсене в „По следите на изгубеното време“. Манмът имаше огромна памет — можеше да повика карти на Париж от 1921 г., да сваля всяка снимка, скица или портрет на Пруст, да види платното на Вермеер, накарало неговата героиня да припадне, да свърже всеки герой от книгите с всички исторически личности, познати на автора — ала всичко това не му помагаше особено да разбере творбата. Знаеше, че човешкото изкуство просто превъзхожда човеците.

Четири тайни пътя към истината за загадката на живота, беше казал Орфу. Първият — маниакалният интерес на Пруст към благородничеството, аристокрацията, висшите ешелони на обществото — очевидно не водеше доникъде. Манмът нямаше нужда да прехвърли трите хиляди страници с официални вечери като героя на Пруст, за да го проумее.

Вторият, идеята за любовта като ключ към загадката на живота, пленяваше въображението на Манмът, подобно на Шекспир, но по съвсем друг начин. Пруст определено се беше опитал да разгледа всички страни на човешката любов — хетеросексуална, хомосексуална, бисексуална, роднинска, колегиална, междуличностна

— както и любовта към места, вещи и самия живот. И европейският моравек трябваше да се съгласи с анализа на Орфу, че Пруст отхвърля любовта като верен път към цялостното проникновение.

Третият път за Марсел бе изкуството — изобразителното изкуство и музиката — и той го беше отвел до красотата, и не и до истината.

„Какъв е четвъртият път? И щом той не е помогнал на героите, какъв е истинският път зад страниците, неизвестен на героите, ала навярно съзрян от самия творец?“

За да разбере, Манмът само трябваше да отвори канал до Орфу. Потънали в мислите си, през този последен ден на понижаване на скоростта двамата приятели почти не бяха разговаряли. „Ще ми обясни по-късно — помисли си европеецът. — А дотогава сигурно ще го видя и сам... и ще установя дали има връзка с Шекспировия анализ на онова, което се крие зад любовта“. В края на сонетите Бардът категорично отхвърляше сантименталната, романтичната и физическата любов.

Ядрените двигатели угаснаха. Избавлението от високата гравитация и вибриращия шум му подежда почти ужасяващо.

Сферичните двигатели моментално бяха изхвърлени. Малки ракети ги отдалечиха от траекторията на кораба.

„Спускане на платното и соленоида“ — разнесе се по общия канал гласът на Орфу. Манмът видя по различни камери изхвърлянето на тези елементи в космоса.

Той отново превключи на предната камера. Марс вече ясно се виждаше, само на осемнайсет милиона километра пред и под тях. Ри По пусна траекторни подложки. Подхождането им изглеждаше идеално. Малки вътрешни йонни дюзи продължаваха да понижават скоростта на кораба и се готвеха да го въведат в полярна орбита.

„Няма данни за радари и други сензори, проследяващи спускането ни — съобщи Корос III. — Няма опит за прихващане“.

Манмът си помисли, че ганимедецът има изключително чувство за лично достойнство, но и склонност да съобщава очевидното.

„Получаваме информацията по пасивните сензори“ — каза Ри По.

Манмът провери данните. Ако се приближаваха към Европа, да речем, дисплеите щяха да засичат радиосигнали, гравитонни

отражения, микровълни и множество други технологични емисии, идващи от обитаваната от моравеки луна. Марс мълчеше. Тераформираната планета обаче определено изглеждаше обитаема. Монтираният на носа телескоп вече показваше белите къщи на Монс Олимпус, правите или заоблени пътища, каменните глави по брега на Северното море и дори кадри на движение и дейност, ала нямаше радиотрафик и микровълнови излъчвания, не се засичаха електромагнитните следи на технологична цивилизация. Манмът си спомни израза на Ри По — „луди учени“.

„Пригответе се за влизане в марсианска орбита след шестнайсет часа — обяви Корос. — Ще наблюдаваме от орбита още двацет и четири часа. Манмът, пригответи подводницата за спускане след трийсет часа“.

„Слушам“ — потвърди той по общия канал.

През по-голямата част от двацет и четирите часа, които прекараха в полярна орбита, Марс изглеждаше съвсем мирен.

В кратера Стикни на Фобос имаше изкуствени устройства — рудодобивни машини, останки от магнитен ускорител, разбити жилищни куполи и роботи — но те бяха студени, прашни, надупчени и датираха отпреди повече от три хилядолетия. Онези, които бяха тераформирали Марс през последния век, нямаха нищо общо с древните артефакти на вътрешната луна.

Беше виждал кадри от някогашната Червена планета — макар винаги да я бе смятал по-скоро за оранжева, отколкото червена — но тя вече не беше червеникавооранжева. Когато прелетяха над северния полюс, видяха какво е останало от полярната ледена шапка — киша, лишена от въглероден двуоксид по време на тераформирането, бял остров в синьото северно море. Над океана се кълбяха облаци, покриващи повече от половината северно полукълбо. Планините все още бяха възоранжеви и повечето материци бяха кафяви, ала и без телескоп се виждаха удивително зелени гори и поля.

Никои не ги предизвика: нямаше радиоповиквания, радар, тесен лъч, лазер или модулирано неутриново сканиране. Напрегнатите минути преливаха в дълги часове на мълчание; четиримата моравеки се готвеха за спускането на „Смуглата дама“.

На Марс очевидно имаше живот — човешки или постчовешки, както изглеждаше, наред поне с още един вид — носачите на каменните глави, може би хора, но дребни и зелени на телескопските снимки. Покрай северното крайбрежие и по пълните с вода каньони на Валес Маринерис плаваха кораби с бели платна, но не бяха много. Още няколко платна се виждаха по кратерното море, което някога бе представлявало котловината Хелас. На Монс Олимпус имаше очевидни признаци за живот — и поне един високотехнологичен ескалатор по склоновете на вулкана. Снимаха пет-шест летящи машини близо до върха на Олимп, зърнаха още няколко бели къщи и терасирани градини по високите склонове на вулканите в Тарзис — Аскрезус Монс, Павонис Монс и Арсия Монс — но нямаше следи от могъща планетна цивилизация. Корос III обяви по общия канал, че според него на четирите вулкана живеят най-много три хиляди от светлокожите хуманоидни наглед хора, а в палатковите лагери по крайбрежията — двайсетина хиляди зелени работници.

По-голямата част от Марс пустееше. Тераформирана, но пуста.

„Това едва ли е опасно за всички разумни форми на живот в Слънчевата система, нали?“ — попита Орфу от Йо.

Отговори му Ри По. „Погледни квантовия профил на планетата“.

— Господи — гласно ахна Манмът в празната си екоясла. Марс представляваше ослепително червено сияние от квантово изместване и линиите на потоците се сливаха в най-големия вулкан, Монс Олимпус.

„Възможно ли е няколкото летящи машини да са причина за този квантов хаос? — смаяно рече Орфу. — Те не се регистрират в електромагнитния спектър и определено не се движат с химично гориво“.

„Не — отвърна Корос III. — Въпреки че влизат и излизат от квантовия поток, няколкото летящи машини не го генерират. Или поне не са главният му източник“.

Манмът цяла минута наблюдава странната квантова карта, преди да се осмели да изрече предположението, което обмисляше от няколко дни. „Има ли смисъл да установим връзка с тях по радиостанция или друг начин? Или просто да кацнем открито на Монс Олимпус? Да пристигнем като приятели, а не като шпиони?“

„Обсъдихме този курс на действие — заяви Корос. — Но квантовата активност е толкова интензивна, че смятаме за нужно да

съберем повече информация, преди да разкрием присъствието си“.

„Да съберем информация и да доближим онези оръжия за масово унищожение колкото може повече до вулкана“, с известна горчивина си помисли Манмът. Никога не беше искал да е военен. Моравеките не бяха проектирани да се сражават и мисълта да убива разумни същества се сблъскваше с програмиране, старо колкото самия му вид.

Въпреки това Манмът приготви „Смуглата дама“ за спускане, задейства вътрешната енергия на подводницата, отдели всички животоподдържащи системи от кораба и остава свързан с него само с комуникационните кабели, които щяха да бъдат прерязани при излизането им от трюма. Подводницата бе обвита в ултрастелт и носът и кърмата ѝ бяха опасани с реактивни дюзи, но те щяха да бъдат управлявани от Корос III по време на спускането на повърхността и после щяха да ги изхвърлят. Едва след като потънеха в океана, Манмът щеше да получи управлението на своята подводница.

„Готвя се да се спусна в подводницата“ — обади се от контролния модул Корос III.

„Имаш разрешение за влизане в подводницата“ — отвърна Манмът, въпреки че титулярът им не бе поискал разрешение. Той не бе европейец и не познаваше протокола. Включи се предупреждение, че вратите на корабния трюм се отварят.

Манмът включи видеокамерата от корпуса, където стоеше Орфу. Йониецът забеляза оказаното му внимание. „Довиждане за известно време, приятелю — каза той. — Пак ще се срещнем“.

„Надявам се“ — отвърна Манмът, отвори долния шлюз на подводницата и се приготви да прекъсне последните комуникационни кабели.

„Почакай — спря го Ри По. — Заобикаляме лимба на планетата“.

Камерите в контролния модул показаха Корос III, който се вмъкна през току-що отворилия се херметичен шлюз и застана на пулта. Манмът отдръпна пръст от бутона, с който щеше да задейства експлозивите.

Нещо се показваше иззад Марс. В момента го засичаха само като радарен сигнал. Предният телескоп се насочи към него.

„Сигурно са го изстреляли от Олимп, докато не сме го виждали“ — рече Орфу.

„В момента го викам“ — съобщи Ри По.

Манмът се включи на честотите, на които се обаждаше корабът им. Сигналът не отговаряше.

„Виждате ли го?“ — попита Корос III.

Манмът го виждаше. Обектът нямаше и два метра дължина — открита колесница без коне, заобиколена с блестящо силово поле. В нея се возеха двама хуманоиди, мъж и жена. Жената управляваше машината, а мъжът, по висок от нея, просто стоеше и се взираше право напред, сякаш виждаше обвития в стелт кораб на около осем хиляди километра разстояние. Жената беше висока и царствена блондинка. Мъжът имаше къса сива коса и бяла брада.

Смехът на Орфу избоботи по общия канал. „Прилича на Господ. Не знам коя е приятелката му“.

Сякаш чул тази обида, сивокосият вдигна ръка.

Картината проблесна и угасна в същия миг, в който Манмът се разтърси в коланите на високогравитационното си кресло. Корабът с ужасяваща сила се разтърси два пъти и диво се запремята. Центробежните сили запратиха Манмът надясно, после нагоре и наляво.

„Добре ли сте всички? — извика той по общия канал. — Чувате ли ме?“

В продължение на няколко секунди премятане му отговаряше само мълчание и статичен шум, после спокойният глас на Орфу надвика пращането. „Чувам те, приятелю“.

„Добре ли сте всички? Корабът наред ли е? Стреляхме ли по тях?“

„Аз съм повреден и ослепен — сред съскане и пращане отвърна йониецът, — но видях какво се случи, преди взривът да ме ослепи. Не сме стреляли по тях. Обаче корабът е... половината от него липсва, Манмът“.

„Как така липсва половината? — глупаво попита европейският моравек. — Какво...“

„Някакво енергийно копие. Контролният модул... с Корос и Ри По... го няма. Изпари се. Целият нос е унищожен. Горната част на корпуса е стопена. Корабът се премята два пъти в секунда и започва да се разчупва. Моята коруба е пробита. Реактивните ми дюзи ги няма. Както и повечето ми манипулатори. Губя енергия и се пропуквам. Спусни подводницата от кораба — бързо!“

„Не знам как! — извика Манмът. — Корос държеше контролния пакет. Не знам...“

Изведнъж корабът отново се разтърси и комуникационните връзки и видеовръзките окончателно се разпаднаха. Той чу силното съскане на корпуса и разбра, че корабът около него се топи. Включи камерите на подводницата и навсякъде видя само плазмено сияние.

„Смуглата дама“ се запремята още по-диво — Манмът не можеше да определи дали следва движението на загиващия кораб, или собствената си инерция. Той задейства още камери, подводните дюзи на подводницата и аварийната контролна система. Половината системи не функционираха или реагираха със закъснение.

„Орфу?“ — Никакъв отговор. Премятането се ускоряваше. Херметизираният за пристигането на Корос трюм на „Смуглата дама“ изведнъж изпусна цялата си атмосфера и това още повече ускори въртенето на подводницата.

„Идвам при теб, Орфу“ — извика Манмът, взриви вътрешния шлюз и преряза коланите си. Някъде зад него, или в разпадащия се кораб, или в самата „Смугла дама“, нещо избухна и го запрати към контролния пулт. Светът потъна в мрак.

[1] Пр. Л. Сталева. — Б.пр. ↑

[2] Пр. Л. Сталева. — Б.пр. ↑

13. СУХАТА ДОЛИНА

На сутринта след обилна закуска, приготвена от слугите на майката на Деймън в дома ѝ в кратера Париж, Ада, Харман, Хана и Деймън се прехвърлиха по факса на мястото на последния Горящ човек.

Факсвъзелът светеше, естествено, но извън кръглия павилион цареше тъмна нощ и воят на вятъра се чуваше дори през полупропускливото силово поле. Харман се обърна към Деймън.

— Това е кодът, който ми дадоха — двайсет и едно осемдесет и шест. Смяташ ли, че е същото място?

— Това е *факсвъзел* — отговори по-младият мъж. — Всички си приличат. Пък и навън е *тъмно*. И няма никой. Откъде да знам дали е същото място, което посетих преди година и половина, през деня, при това заобиколен от купища хора?

— Кодът ми звучи познато — обади се Хана. — Аз следвах други хора, обаче си спомням, че възелът на Горящия човек имаше голям номер, по-рано никога не се бях прехвърляла там.

— На колко години си била тогава? — презрително попита Деймън. — На седемнайсет, нали?

— Малко по-голяма — ледено го срязва Хана. Докато Деймън беше отпуснат и блед, тя бе мускулеста и загоряла. Сякаш осъзнавайки тази разлика — въпреки че никога не беше чувал за човешки същества, които влизат във физически сблъсък, освен в торинската драма — той отстъпи малко назад.

Без да обръща внимание на разменените реплики, Ада се приближи до края на павилиона и опря тънките си пръсти върху силовото поле. То се развълнува и огъна, но не поддаде.

— *Плътно е* — съобщи младата жена. — Не можем да излезем.

— Глупости — възрази Харман, отиде при нея я двамата заедно натиснаха с цялата си тежест еластичния, но здрав енергиен щит. В

края на краищата се оказа, че не е полупропусклив — или поне не за физически тела като хората.

— Никога не съм чувала за такова нещо — каза Хана и заедно с тях опря рамо в невидимата стена. — Какъв смисъл има от силово поле във факспавилион?

— В капан сме! — възкликна Деймън. — Като плъхове.

— Идиот — изсумтя Хана. Като че ли този ден двамата просто не можеха да се разберат. — Винаги можем да си тръгнем по факса. Порталът е точно зад гърба ти и още работи.

Сякаш за да докажат правотата ѝ, от искрящия факспортал се появиха двама сферични многофункционални слуги и полетяха към хората.

— Това поле не ни позволява да излезем — съобщи им Ада.

— Да, Ада *ур* — съгласи се едната машина. — Извинете, че се забавихме да ви се притечем на помощ. Този факсвъзел се използва... рядко.

— И какво от това? — Харман скръсти ръце и намръщено се вторачи в първия слуга. Другата сфера се понесе към една от складовите ниши в бялата колона на павилиона. — Откога факсвъзлите се запечатват?

— Приемете още веднъж моите извинения, Харман *ур* — отговори машината с почти мъжкия глас, използван от всички многофункционални слуги. — По това време на годината климатът навън е крайно неблагоприятен. Ако излезехте без термокожи, вероятността да останете живи щеше да е минимална.

Вторият слуга извади от нишата четири термокожи, обиколи четиримата и им раздаде по-тънките от хартия молекулярни костюми.

Деймън озадачено повдигна костюма.

— Това шега ли е?

— Не — отвърна Харман. — Носил съм такова нещо.

— И аз — каза Хана.

Деймън разгъна термокожата. Все едно държеше дим.

— Няма да мога да я облека върху дрехите си.

— Тя не е пригодена за носене върху дрехи — поясни Харман. — Трябва да прилепне върху кожата. Има и качулка, но можеш да виждаш и чуваш през нея.

— Може ли да облечем дрехите си отгоре? — попита Ада. В гласа ѝ се долавяха загрижени нотки. След безсмисления и екхибиционизъм предишната нощ тя не бе в настроение за авантюри. Поне що се отнасяше до голотата.

Отговори ѝ първият слуга:

— Освен обувки не се препоръчва да носите други пластове, Ада ур. За да е ефикасна, термокожата трябва да е в пълна осмоза. Другите дрехи снижават ефикасността ѝ.

— Сигурно се шегуващ — намръщи се Деймън.

— Винаги можем да се прехвърлим вкъщи и да си вземем най-топлите дрехи — каза Харман. — Обаче не съм сигурен, че ще са достатъчни за условията навън. — Той погледна искрящото силово поле. Вятърът виеше все така страховито.

— Да — потвърди вторият слуга, — обикновените якета, палта и пелерини не са достатъчни за Сухата долина. Ако предпочитате, за трийсет минути можем да направим по-дискретни дрехи за екстремн климат и да ги донесем.

— По дяволите — отклони предложението Ада. — Искам да видя какво има навън. — Тя се запъти към центъра на павилиона, заобиколи факспортала и започна да се съблича пред очите на всички. Хана направи пет крачки, застана до нея и смъкна туниката и копринените си шалвари.

Деймън се облеци. Харман го докосна по ръката, отведе го до отсрещната страна на кръга и също започна да сваля дрехите си. Докато се събличаше, Деймън на няколко пъти погледна през рамо към жените — кожата на Ада сияеше на халогенната светлина. Смуглата Хана беше слаба и мускулеста. Както нахлузваше крачолите на термокожата, тя вдигна очи и се намръщи на Деймън. Той бързо се извърна.

Когато четиримата отново се изправиха в средата на павилиона само по обувки или ботуши и термокожи, Ада се засмя.

— В тези неща сме по-голи, отколкото без тях.

Деймън засрамено се разшава, осъзнал верността на думите ѝ, но Харман се усмихна през маската си. Термокожата по-скоро приличаше на боя, отколкото на дреха.

— Защо сме различни на цвят? — попита Деймън. Ада беше яркожълта, Хана — оранжева, Харман — яркосин, а самият той —

зелен.

— За да се разпознавате лесно — поясни слугата, сякаш въпросът бе отправен към него.

Ада пак се засмя — със свободен, спокоен, дързък смях, който накара двамата мъже да я погледнат.

— Извинявайте — рече тя. — Просто... просто се разпознаваме даже отдалече.

Харман отиде при силовото поле, опря синята си ръка върху него и попита слугите:

— Вече може ли да излезем?

Машините не отговориха, ала енергийният щит слабо затрептя, дланта на Харман мина през него и синьото му тяло сякаш се плъзна през сребрист водопад.

Слугите последваха четиримата във ветровития мрак.

— Нямаме нужда от вас — каза им Харман. Деймън забеляза, че вятърът заглушава гласа му, но въпреки това се чуваше ясно през качулката на термокожата. В молекулярния костюм имаше някакво предавателно устройство и слушалки.

— Извинявам се, Харман *ур*, но се налага — отговори първият слуга. — Заради светлината. — Двете сфери осветяваха неравната повърхност с множество лъчи.

Харман поклати глава.

— И преди съм носил термокожи, и във високите планини, и в далечния север. В лещите на качулките са вградени светлоусилвателни устройства. — Той опипа нещо на слепоочието си. — Ето, сега виждам идеално. Звездите са много ярки.

— Божичко — възкликна Ада, когато устройството ѝ за нощно виждане се задейства. Вместо малките кръгове светлина, хвърляни от фенерите на слугите, сега се виждаше цялата Суха долина, всяка скала, всеки камък, окъпани в ярка светлина. Когато вдигна поглед към небето, сияйните звезди я накараха да ахне. Тя обърна глава и видя, че осветеният павилион на факсвъзела прилича на бумтяща огнена пещ. Термокожите им блестяха в пъстри багри.

— Това е... прекрасно — каза Хана. После се отдалечи на двайсет крачки от групата, като скачаше от камък на камък. Намираха

се на дъното на обширна камениста долина с постепенно издигащи се скали от двете страни. Над тях снегът по склоновете сияеше в ярко синьо-бяло на звездната светлина, ала в самата долина нямаше сняг. Пред звездите като фосфоресциращи овце се носеха облаци. Вятърът виеше оковях и ги брулеше.

— Студено ми е — заяви Деймън. Пълничкият младеж пристъпваше от крак на крак. Беше обут само по пантофки.

— Можете да се върнете в павилиона и да ни оставите — нареди на слугите Харман.

— При цялото ни уважение, Харман ур, нашата програма за охрана на личността не ни позволява да ви оставим сами тук с риск да се нараните или изгубите в Сухата долина — възрази едната сфера. — Но ще се отдалечим на сто метра, ако предпочитате така.

— Предпочитаме — заяви той. — И изключете проклетите си фенери. Много са ярки за нашите леци за нощно виждане.

Слугите се подчиниха и полетяха към павилиона на факсвъзела. Хана ги поведе през долината. Нямаше дървета и трева, нямаше признаци на каквото и да било живот, освен четиримата човеци, които сияеха в пъстри цветове.

— Какво търсим? — попита Хана и прескочи нещо, което трябва да беше пресъхнал поток, ако тук изобщо имаше потоци.

— Тук ли беше Горящият човек? — попита Харман.

Деймън и Хана се огледаха.

— Възможно е — накрая отвърна по-младият мъж. — Но имаше... нали разбираш, шатри, павилиони, тоалетни, куполи и силово поле над цялата долина, големи отоплителни печки, Горящият човек, дневната светлина и... и изобщо тогава беше различно. Не толкова студено. — Той предпазливо заподскача от крак на крак.

— Хана? — обърна се към нея Деймън.

— Не съм сигурна. Онова място също беше скалисто и пустинно, обаче... Деймън е прав, тогава имаше хиляди хора и на светло изглеждаше различно. Не знам.

Ада пое водачеството.

— Хайде да се разгърнем и да потърсим някакви признаци, че Горящият човек е бил тук... лагерни огънове, купчини камъни... каквото и да е. Макар да се съмнявам, че тази вечер ще открием твоята Скитница еврейка, Харман.

— Шшт. — Той се озърна през синьото си рамо към далечните слуги, но после се сети, че и без това разговарят по радиостанция. — Добре — въздъхна Харман, — хайде да се разгърнем, да речем, на стотина метра един от друг, и да потърсим нещо, което...

От един страничен каньон се появи висока, съвсем смътно хуманоидна фигура. Съществуто се запровира между скалите с позната тромава грациозност.

— Връщай се — заповяда Харман, когато то се доближи на десетина метра. — Тук нямаме нужда от войникси.

Отговори му един от слугите — гласът му прозвуча в ушите им, въпреки че самата сфера се носеше далеч зад тях.

— Трябва да настоем, госпожи и господа. Това е най-отдалеченият и враждебен от всички известни факсвъзли. Не можем да рискуваме нещо да ви се случи.

— Има ли динозаври? — нервно попита Деймън.

Ада отново се засмя и посочи с ръце мрака.

— Съмнявам се, Деймън. Трябва да са от някаква издръжлива рекомбинантна зимна порода, за каквата не съм чувала.

— Всичко е възможно — рече Хана и посочи голяма скала до входа на друг страничен каньон на петдесетина метра надясно от тях. — Онова там може да е алозавър, който чака само нас.

Деймън отстъпи назад и едва не се препъна в един камък.

— Тук няма никакви динозаври — успокои го Харман. — Едва ли има нещо живо. Прекалено е студено. Ако се съмнявате, повдигнете си качулките за малко.

Другите го направиха. Възклицанията им отекнаха в молекулярните слушалки.

— Стой на разстояние, освен ако не те повикаме — нареди Харман на войникса. Съществуто се отдалечи на трийсетина крачки.

Продължиха в долината — на северозапад според ориентиращата функция на дланите им. Звездите вибрираха от силния вятър и от време на време четиримата трябваше да се подслоняват зад големи скали, за да не ги отвее вихърът. Когато временно стихваше, се разгръщаха отново.

— Тук има нещо — разнесе се гласът на Ада.

Другите забързано се насочиха към жълтата фигура, отдалечена на трийсетина метра южно от тях. Тя се взираше в нещо, което от

разстояние приличаше на камък, но когато се приближи, Деймън видя щръкнали косми или козина, странни перки и черни дупки или очи. Създанието сякаш беше издялано от старо дърво.

— Това е тюлен — рече Харман.

— Какво? — попита Хана и приклепна, за да докосне неподвижната фигура.

— Морски бозайник. Виждал съм ги край брега... далеч от факсвъзлите. — Той също се наведе над трупа на животното. — Това нещо е изсъхнало... точната дума е „мумифицирало“ се е. Може да е тук от няколко века. Или от хилядолетия.

— Значи сме близо до бряг — заключи Ада.

— Не непременно — възрази Харман, изправи се и се огледа.

— Спомням си ей оная голяма скала — обади се Деймън. — Павилионът за бира беше издигнат точно под нея. — Той бавно тръгна към скалния склон.

— Сигурен ли си? — попита Ада, когато го настигнаха. Каменната плоча се издигаше самотно към студено пламтящите звезди и бягащите облаци. Всички затърсиха по земята следи от палатката, лагерни огньове или едноколки, ала нямаше нищо.

— Това е било преди година и половина — рече Харман. — Слугите сигурно добре са почистили и...

— Божичко — прекъсна го Хана.

Всички моментално се обърнаха. Младата жена гледаше към небето. Те вдигнаха глави, но още преди това забелязаха играта на пъстра светлина по околните скали.

Нощното небе бе оживяло от искрящо танцуващо сияние — сини, жълти и червени ивици.

— Какво е това? — промълви Ада.

— Не знам — също шепнешком отвърна Харман. Светлината продължи да вибрира по ясните части от небето. Възрастният мъж повдигна качулката на термокожата си. — Господи, и без лещи за нощно виждане пак е ярко. Струва ми се, че преди десетилетия съм виждал нещо подобно, когато бях...

— Слуги, каква е тази светлина? — прекъсна го Деймън.

— Атмосферно явление, свързано с взаимодействието на натоварените слънчеви частици и земното електромагнитно поле — разнесе се гласът на далечната машина. — Вече не помним

подробностите на научното обяснение, но го наричат с различни имена, сред които...

— Добре — обади се Харман. — Стига... ей! — Той пак си смъкна качулката и се вторачи в каменната плота пред тях.

По нея имаше сложни врязвания. Не изглеждаха дело на вятъра или други природни сили.

— Какво е това? — отново попита Ада. — Не са като символите в книгите.

— Вярно, не са — съгласи се Харман.

— Нещо от Горящия човек? — предположи Хана.

— Не си спомням врязвания по скалата до шатрата за бира — заяви Деймън. — Може обаче слугите да са издраскали повърхността, докато са разчиствали след празника.

— Възможно е — съгласи се Харман.

— Да продължаваме ли да търсим наоколо? — попита Ада. — Някаква следа от онази жена? Или поне от Горящия човек? Може да е останала пепел.

— На този вятър ли? — засмя се Деймън. — След година и половина?

— Яма — не отстъпваше младата жена. — Лагерен огън. Бихме могли...

— Не — отсече Харман. — Тук няма да намерим нищо. Хайде да се прехвърлим някъде на топло и да обядваме.

Ада обърна жълтата си глава и го погледна, но не възрази.

Двамата слуги вече летяха към тях, войникът се извисяваше точно зад сферите.

— Тръгваме си — осведоми Харман по-близкия слуга. — Можете да ни осветите пътя до факспавилиона с лъчите си.

В Уланбат тъкмо минаваше пладне и обичайните стотина гости се забавляваха на тържеството по случай втората двайсетилетка на Тоби, което се провеждаше на седемдесет и деветия етаж на Небесните кръгове. Висящите градини шумоляха и шепнеха под ветреца, който подухваше от червената пустиня. Деймън видя множество млади мъже и жени, които не бяха забелязали отсъствието му през последните няколко дни, и последва Харман, Хана и Ада. Взеха си топла храна от

дългата банкетна маса и студено вино от един слуга. Харман ги отведе от навалищата до каменна маса край ниската стена в края на кръга. По утъпканата магистрала Гоби на двеста и петдесет метра под тях се нижеха камилски кервани, водени от слуги и следвани от войникси.

— Какво има? — попита Ада, когато седнаха на сянка и започнаха да се хранят. — Знам, че си видял нещо в Сухата долина.

Харман понечи да отговори, замълча и изчака един слуга да ги подмине, после я попита:

— Някога чудила ли си се дали слугата не е същият, който малко преди това си видяла някъде другаде? Всички си приличат като две капки вода.

— Това е нелепо — заяви Деймън. Между хапките пилешко бутче той облизваше пръстите си и отпиваше глътки ледено вино.

— Възможно е — отвърна Харман.

— Какво видя в Сухата долина? — попита Хана. — Ония врязвания по скалата ли?

Деймън се засмя.

— Това *не беше* нищо. Знам цифрите. Всички знаем цифрите. Това не бяха цифри.

— Това бяха цифри, написани с думи.

— Не приличаха на знаците в книгите — отбеляза Ада. — Думи.

— Да — съгласи се Харман. — Според мен буквите бяха ръкописни. Всички думи бяха наклонени, свързани една с друга и изтъркани от вятъра — подозирам, че са били написани на последния Горящ човек — но не успях да ги прочета.

— Думи — отново се засмя Деймън. — Преди малко каза, че били цифри.

— Какви бяха цифрите? — попита Хана.

Харман пак се огледа предпазливо и прошепна:

— Осем-осем-четири-девет.

Ада поклати глава.

— Звучи като код на факсвъзел, но числото е прекалено голямо. Никога не съм чувала за код, който започва с две осмици.

— Няма такъв — отсече Деймън.

Харман сви рамене.

— Възможно е. Обаче когато свършим тук, ще опитам във факсвъзела.

Ада отпрати поглед към далечния хоризонт. Пръстените се виждаха над тях, два млечни наниза на бледосиния фон на небето.

— Затова ли задържа четирите термокожи, вместо да ги хвърлиш в кошчето за смет, както ни казаха слугите?

— Не знаех, че си забелязала — рече Харман, усмихна се широко и отпи глътка вино. — Опитах се да го направя тайно. Сигурно не ме бива много в тайните. Поне слугите вече се прехвърлиха.

Сякаш по даден знак, към тях се приближи слуга и напълни чашите им. Докато изисканите ръце, облечени в бели ръкавици, им наливаха вино, малката сферична машина висеше извън стената — на двеста и петдесет метра над червено-жълтата земя.

Ако Харман не бе настоял да си облекат термокожите и да ги носят под дрехите по време на прехвърлянето, можеха да загинат.

— Мили Боже, къде сме? — изкрещя Деймън. — Какво става?

Нямаше факспавилион. Кодът 8849 ги беше довел направо в черния хаос. Виеше вятър. Стъпваха върху лед. На всяка крачка се блъскаха в остри неща. Даже факспорталът бе изчезнал зад тях.

— Ада! — извика Харман. — Светлината! — Качулките им имаха лещи за нощно виждане, но в момента никой не си ги беше сложил и в абсолютния мрак като че ли нямаше достатъчно светлина, която да бъде усилена.

— Опитвам се да го включа... ето! — Фенерчето, което бе взела назаем от Тоби, хвърли тънък лъч в нощта и освети отворена врата, покрита със скреж, еднометрови шушулки и замръзнали вълни от лед. Ада завъртя лъча и видя три покрити с термокожа изненадани лица.

— Няма павилион — каза Харман.

— Всеки факсвъзел има павилион — възрази Деймън. — Не може да има портал без павилион. Нали така?

— Не и едно време — настоя Харман. — Когато е имало три хиляди частни възела.

— Какви ги говориш? — извика по-младият мъж. — Да се махаме оттук!

Ада отново бе насочила лъча към пространството, където се бяха прехвърлили. Нямаше портал. Намираха се в стаичка с лавици, плотове и стени, покрити с лед. За разлика от всички факспавилиони, в

центъра на помещението нямаше факсвъзелен подиум с кодова плоча. И това означаваше, че няма път назад. Милиони снежинки танцуваха в лъча на фенерчето. Зад стените виеше вятър.

— Деймън, по-рано ти каза нещо, което сега ми се струва вярно — рече Харман.

— Какво? Какво към казал?

— Че сме в капан. Като плъхове.

Деймън запремигва. Лъчът се плъзна по заскрежените стени. Вятърът зави още по-пронизително.

— Звучи като вятъра в Сухата долина — отбеляза Хана. — Но там нямаше сгради. Или имаше?

— Съмнявам се — отвърна Харман. — Но подозирам, че пак сме на Антарктида.

— Къде? — с тракащи зъби попита Деймън. — Какво е ант... антатида?

— Студеното място, където бяхме сутринта — поясни Ада и излезе навън. Останали на тъмно, другите забързаха след нея като гъсета. — Тук има коридор — съобщи младата жена. — Внимавайте къде стъпвате. Подът е покрит с трийсет сантиметра лед и сняг.

Замръзналият коридор водеше до замръзнала кухня, замръзналата кухня — до замръзнала дневна с прекатурени заснежени дивани. Ада прокара лъча по стена с прозорци, покрити с три пласта лед.

— Струва ми се, че знам къде се намираме — прошепна Харман.

— Това няма значение — отрязва го Хана. — Как ще се *измъкнем*?

— Почакай — спря я Ада и насочи лъча на фенерчето си към ледения под, така че лицата на всички се осветиха от отразената светлина. — Искам да знам къде според теб се намираме.

— Според историята, която съм чувал, онази жена, Скитницата еврейка, имала дом на един вулкан на Антарктида.

— В Сухата долина ли? — попита Деймън. Младият мъж нервно се взираше в мрака. — Господи, *замръзвам*.

Хана пристъпи към него толкова бързо, че той се олюля назад и едва не се подхлъзна.

— Глупако, трябва да си сложиш качулката на термокожата — каза тя. — Всички трябва да го направим. Иначе ще измръзнем. Освен

това губим адски много телесна топлина през темето. — Тя издърпа зелената качулка от ризата му и я нахлузи на главата му.

Всички я последваха.

— Така е по-добре — призна Харман. — Вече мога да виждам. И чувам по-добре — слушалките на костюма заглушават воя на вятъра.

— Ти каза, че домът на онази жена се намирал край Сухата долина. Достатъчно ли е близо, за да стигнем до факспавилиона?

Харман безпомощно разпери ръце.

— Не знам. Питал съм се дали пеш е отишла на Горящия човек, обаче не познавам района. Разстоянието дотам може да е един километър, а може и да е хиляда.

Деймън се вторачи в черните заледени прозорци. Вятърът огъваше еластичните стъкла.

— Никъде не излизам — категорично заяви той. — За нищо на света.

— За пръв път съм съгласна с Деймън — присъедини се към него Хана.

— Нищо не разбирам — рече Ада. — Нали каза, че онази жена е живяла тук отдавна, преди много векове. Как може да...

— Не знам — отвърна Харман, взе фенерчето от ръката и и тръгна по следващия коридор. Спряха го нещо като бели решетки. Пред погледите на другите възрастният мъж се върна в заснежената дневна, вдигна най-тежкото, което успя да намъкне от леда — една маса, чиито крака се отчупиха — разби ледените шушулки и проправи пътека в снежния коридор.

— Къде отиваш? — извика Деймън. — Какъв смисъл има? Никой не е бил там от милион години. Просто ще замръзнем, когато...

Харман отвори вратата в дъното на коридора с ритник. Оттам нахлу светлина. И топлина. Другите трима колкото може по-бързо го последваха по коварната повърхност.

Подобно на помещението, в което се бяха прехвърлили по факса, тази стая бе квадратна и без прозорци. За разлика от другата обаче, тук беше топло и нямаше сняг и лед. И за разлика от другата, имаше овална метална машина, дълга четири и половина метра. Машината безшумно висеше на метър над бетонния под и над горната ѝ повърхност като стъклен купол искреше силово поле. Там имаше шест

вдлъбнатини, покрити с мека черна материя, всяка нагодена като за човешко тяло, с две къси ръкохватки или лостове до местата за ръцете.

— Като че ли някой е очаквал да сме с двама повече — прошепна Хана.

— Какво е това? — попита Деймън.

— Според мен е аероскутер... казва се още бетеер — също тихо отвърна Харман.

— *Какво?* Какво означава това?

— Не знам — призна Харман. — Но хората през изгубените епохи са летели с такива. — Той докосна силовото поле и то се разтвори като живак под пръстите му, потече по дланта му и я погълна до китката.

— Внимавай! — предупреди го Ада, ала Харман коленичи, после легна по корем и се настани върху черната материя. Главата и гърбът му се издигаха съвсем мъничко над заоблената външна повърхност на машината.

— Чудесно е — окуражи ги той. — Удобно е. И топло.

Това ги накара да се решат. Ада първа пропълзля отгоре, изпъна се по корем и хвана двете ръкохватки.

— Това някакви щурвали ли са?

— Нямам представа — отвърна Харман, докато Хана и Деймън се настаняваха в крайните вдлъбнатини, като оставиха свободни двете в средата.

— Не можеш ли да го управляваш? — попита Ада, този път малко по-остро. — От книгите?

Той само поклати глава.

— Тогава какво *правим* тук?

— Експериментираме. — Харман завъртя горния край на дясната си ръкохватка. Там имаше червен бутон. Той го натисна.

Стената пред тях изчезна, сякаш отнесена в антарктическата нощ. Покрай тях нахлу леден вятър и сняг, като че ли въздухът в помещението бе изсмукан навън и бурята беше заела неговото място.

Харман отвори уста да извика „Дръжте се!“, ала преди да успее да го направи, машината с невероятна скорост изхвърча от стаята, като ги притисна в метала и ги накара с всички сили да се вкопчат в ръкохватките.

Куполът на силовото поле ги предпази, когато аероскутерът, бетеерът, *нещото* излетя от заледения бял вулкан и събори сградите, прилепени откъм морската му страна. Лещите за нощно виждане в качулките на термокожите им показаха боровата гора по заледеното крайбрежие, изоставената и затрупана със сняг автоматизирана техника в залива, после бялото море — замръзналото море.

Самолетът се издигна на триста метра над замръзналото море и се понесе над него.

Харман пусна едната ръкохватка, колкото да активира ориентиращата функция на дланта си.

— Североизток — каза на другите той по комуникатора на костюма.

Никой не му отговори. Всички се бяха вкопчили и трепереха прекалено силно, за да обсъждат посоката, в която машината ги носеше към смъртта им.

Харман обаче не им каза, че ако старите карти, които бе разглеждал, са верни, в тази посока няма нищо в продължение на хиляди километри. Абсолютно нищо.

След десет минути аероскутерът започна да губи височина. Ледовете бяха свършили и сега летяха над черна вода, осеяна с айсберги.

— Какво става? — попита Ада. Срамуваше се от треперещия си глас. — Енергията ли свърши... горивото... там с каквото се движи?

— Не знам — призна Харман.

На трийсетина метра над водата скутерът престана да се спуска.

— Вижте — извика Хана, пусна ръкохватката и посочи напред.

Изведнъж от студеното море се показва нещо грамадно и живо, покрито с раковини и разядена плът. Лещите им за нощно виждане регистрираха топлината на бозайник като пулсираща кръв. Към тях се стрелна водна струя и Хана усети пропускания от силовото поле въздух.

— Какво... — започна Деймън.

— Мисля, че се казва... кит... обаче смятах, че са изчезнали преди хилядолетия — рече Харман.

— Може постчовеците да са ги възродили — предположи по интеркома на костюмите им Ада.

— Възможно е.

Продължаваха да се носят над открито море, все на изток-североизток, и след още няколко минути на същата височина започнаха да си поотдъхват, да свикват със странната нова ситуация, както от памтивека бяха правили хората. Харман се беше обърнал на една страна и гледаше ярките звезди, появяващи се между разпокъсаните облаци. Ада ги сепна с вик:

— Вижте! Напред!

Над мрачния хоризонт изплуваше голям айсберг. Аероскутерът се носеше право към него. Бяха прелетели над още няколко ледени планини, но нито една чак толкова широка — километри в двете посоки, сияещи като синьо-бяла стена на техните лещи за нощно виждане — и висока. Върхът в чудовищната грамада очевидно се издигаше над сегашната им височина.

— Какво можем да направим? — попита Ада.

Харман поклати глава. Нямаше представа с каква скорост се движат — дрошката, теглена от войникс, беше най-бързото превозно средство, с което бяха пътували — ала знаеше, че сблъсъкът със сигурност ще ги убие.

— Имаш ли други бутони на ръкохватката? — Гласът на Хана бе странно спокоен.

— Не.

— Можем да скочим — обади се Деймън. Аероскутерът слабо се наклони, Деймън се надигна и главата му почти опря в купола от силово поле.

— Не — повтори Харман, този път повелително. — Няма да оцелееш и трийсет секунди в това море, даже да останеш жив след падането... което е невъзможно. Лягай.

Деймън отново се отпусна по корем.

Аероскутерът нито намаляваше скоростта, нито променяше курса си. Предната страна на айсберга — Харман предполагаше, че широчината му е над три километра — бързо се приближаваше и уголемяваше. Издигаше се най-малко на сто метра над водата. Щяха да се блъснат в точка на две трети от височината на ледената стена.

— Нищо не можем да направим, нали? — Думите на Ада прозвучаха по-скоро като констатация, отколкото като въпрос.

Харман смъкна качулката си и я погледна. В кабината от силово поле не беше чак толкова студено.

— Мисля, че не можем — потвърди той. — Съжалявам. — Протегна дясната си ръка и стисна лявата ѝ длан. Тя също свали качулката на термокожата си, за да му покаже очите си. Двамата сплетоха пръсти за няколко секунди.

Неколкостотин метра преди жестокия сблъсък аероскутерът отново намали скоростта и набра височина. Мина едва на три метра над върха на айсберга, зави надясно и полетя на юг над ледената повърхност. После отново намали скоростта, увисна във въздуха и кацна върху айсберга. Снегът засъска под нажежената му долна страна.

Всички останаха легнали около минута, вкопчени в ръкохватките.

Куполът изчезна и изведнъж лицето на Харман запари от ужасен студ и вятър. Той побърза да си сложи качулката и погледна към Ада — тя правеше същото.

— Да бягаме от това нещо, преди да реши да ни заведе някъде другаде — тихо каза Хана по комуникатора.

Слязоха. Вятърът ги караше да се олюляват, поутихваше, после пак започваше да ги брули. По външните дрехи и качулките им се сипеха морски пръски.

— А сега? — прошепна Ада.

Сякаш в отговор на въпроса ѝ запремигва двойна редица инфрачервени светлини, които очертаха широк три метра път от аероскутера, продължаващ стотина метра към... нищо.

Тръгнаха заедно, хванати за ръце, за да устоят на вятъра. Ако не бяха с лещи за нощно виждане, щяха да обърнат гръб към вятъра и да се изгубят за секунди — и да паднат от ръба на айсберга някъде надясно от тях.

Пътят свършваше с дупка в ледената повърхност. В леда бяха изсечени стъпала, които потъваха към друга червена светлина далеч надолу.

— Ще слезем ли? — попита Хана.

— Имаме ли друг избор? — въздъхна Деймън.

Стъпалата бяха хлъзгави, но към дясната стена с метални клинове и халки бе прикрепено катераческо въже и четиримата здраво се държаха за него, докато се спускаха. Харман преброи четирийсет стъпала, после стълбището свърши със стена от лед. Не, стъпалата продължаваха надясно и надолу — този път петдесет, — след това наляво и още петдесет надолу. Цялото стълбище беше осветено от инфрачервени лампи, вградени в леда.

Долу започваше коридор, който потъваше надълбоко в айсберга — бе осветен със зелени, сини и червени лампи. Тук-там стигаха до разклонения, но единият коридор винаги беше тъмен, а другият — осветен. Веднъж се изкачиха по полегат тунел, друг път се спускаха в разстояние на над трийсет метра. Завоите и разклоненията станаха прекалено объркани, за да ги запомнят.

— Някой ни очаква — промълви Хана.

— Разчитам на това — отвърна Ада.

Стигнаха в просторна зала. Леденият таван се извисяваше на десет метра над тях, стените бяха осеяни с входове, свързани с ледени стълбища, подът бе издигнат на различни нива. Върху подиуми светеха в оранжево отоплителни тела, в стените, пода и тавана бяха монтирани различни лампи. На един от ниските подиуми имаше нещо като рунтави животински кожи, възглавници и ниска маса, отрупана с паници с храна, кани и бокали. Четиримата се събраха около масата и зяпнаха подозрително ястията.

— Спокойно — разнесе се женски глас зад тях. — Храната не е отровна.

Беше се появила от високата ледена врата до платформата и сега се спускаше по зигзаговидните стъпала към тях. Харман имаше време да забележи цвета на косата ѝ, сиво-бял, изключително рядко срещан избор, освен при малцина ексцентрици, и лицето ѝ: покрито с бръчки, точно както бе казал Деймън. Тази жена наистина беше *стара* и никой от тях, освен Деймън на последния Горящ човек, не бе виждал човек на такава възраст. Видът ѝ потресе дори Харман с неговите деветдесет и девет години.

И беше невероятно красива. Имаше решителна походка и носеше обикновена синя туника, кадифен панталон и здрави ботуши. Единственият ексцентричен щрих бе червената вълнена пелерина, наметната на раменете ѝ. Кройката ѝ беше сложна и материята никога

не се спускаше на прости гънки. Когато жената се качи на подиума на няколко крачки от тях, Харман видя тъмния метален предмет в дясната ѝ ръка.

Сякаш също за пръв път забелязала устройството, тя го насочи към пътниците.

— Някой от вас знае ли какво е това?

— Не — едновременно прошепнаха Деймън, Ада и Хана.

— Аз знам — отвърна Харман. — Някакво оръжие от Изгубената ера.

Другите трима го погледнаха. Бяха виждали оръжия в торинската драма — мечове, копия, щитове, лъкове и стрели — но те нямаха толкова механичен вид, колкото това тъпо черно нещо.

— Правилно — потвърди жената. — Казва се „пистолет“ и има само една функция — убива.

Деймън пристъпи към старицата.

— Ще ни убиеш ли? Затова ли ни доведе чак тук?

Тя се усмихна, остави оръжието на масата до една фруктиера с портокали и каза:

— Здравей, Деймън. Радвам се да те видя пак, макар че не съм сигурна дали си ме спомняш от предишната ни среща. Ти беше в доста напреднал стадий на опиянение.

— Спомням си те, Сави — хладно отвърна младият мъж.

— Добре дошли и вие, Хана, Ада и Харман — продължи старицата. — Ти с огромно упорство издири следите, Харман. — Странната им домакиня седна върху кожите, даде им знак и четиримата един по един насядаха около ниската маса. Сави взе един портокал, предложи го и след като другите отказаха, започна да го бели с нокти.

— Не сме се срещали — каза Харман. — Откъде знаеш името ми... имената ни?

— Ти остави ясна следа след себе си — какво е почтителното обръщение напоследък? Харман ур.

— Каква следа?

— Отдалечи се от факсвъзлите достатъчно, за да се наложи войникът да те последва. Научил си се да четеш. Издири малкото останали библиотеки на света... включително библиотеката на Ада ур. — Тя кимна към младата жена, която отговори на жеста ѝ.

— Откъде знаеш, че войникът ме е последвал? — попита Харман.

— Войниксите следят всеки необикновен човек — поясни Сава, разчупи портокала, постави парчетата на ленени салфетки и ги раздаде на гостите си, като остави и за себе си. Този път четиримата приеха. — Аз те наблюдавам — погледна го старицата.

— Защо? — Харман сведе очи към портокала и остави салфетката на масата. — Защо ме шпионираш? И как?

— Това са два отделни въпроса, млади приятелю.

Тези думи го накараха да се усмихне. Никой от познатите му отдавна не го бе наричал „млад“.

— Тогава отговори на първия. Защо ме шпионираш?

Сави си изяде портокала и облиза пръстите си. Харман видя, че Ада унесено се взира във възрастната жена, наблюдава сбръчканите ѝ пръсти и старчески пигментираните ръце. Дори да забелязваше интереса ѝ, старицата не ѝ обръщаше внимание.

— Харман... може ли да пропусна това „ур“? — И продължи, без да изчака отговор: — Харман, в момента ти си единственият човек на Земята от над триста хиляди души... единственият човек освен мен... който може да чете писано слово. Или поне, който иска.

— Но... — започна Харман.

— Триста хиляди души — прекъсна го Хана. — Ние сме един милион. *Винаги* сме били толкова.

Сави се усмихна и поклати глава.

— Мила моя, кой ти е казал, че днес на Земята живеят един милион души?

— Ами... никой... искам да кажа... всеки знае...

— Точно така — кимна Сави. — Всеки знае. Обаче няма механизъм за преброяване на населението.

— Но когато някой се възнася на пръстените... — продължи Хана, ясно издавайки смущението си.

— Се ражда ново дете — довърши старицата. — Да. И аз го забелязах през последните хиляда години. Но вие не сте един милион. А много по-малко.

— Защо им е на постчовеците да ни лъжат? — попита Деймън.

Сави повдигна вежди.

— Напоследък да сте разговаряли с постчовеците, Деймън *ур*?

Той сигурно сметна въпроса за реторичен, защото не отговори.

— Аз съм разговаряла с постчовеците — тихо прибави Сави, другите мълчаливо зачакаха. Поне за Харман и Ада тази идея бе поразителна.

— Но това беше много отдавна. — Старицата говореше толкова тихо, че гостите трябваше да се наведат към нея, за да я чуват. — Много отдавна. Преди последния факс. — Изумително сиво-сини само допреди миг, сега очите ѝ сякаш помътняха, зареяха се в пространството.

Харман поклати глава.

— Аз чух за теб, Скитницата еврейка, последната от твоята изгубена ера, обаче не разбрах как може да си жива след петата двайсетилетка?

Грубостта му накара Ада да премигне, ала Сави, изглежда, не се обиди.

— На първо място, столетната продължителност на живота е сравнително нова за хората, скъпи мои. Постчовеците я измислиха едва след последния факс. Едва след като оплескаха всичко — нашето бъдеще, бъдещето на Земята, с оня катастрофален последен факс. Само векове след като другите девет хиляди сто и тринайсет пострубиконови хора бяха прехвърлени по факса в неутриновия поток — за да не се завърнат никога, *въпреки че постчовеците им обещаха* — едва след този... геноцид... вашите драгоценни постчовеци възстановиха населението на Земята и им хрумна тая идея за стоте години и теоретично стадно население от един милион души...

Сави замълча и си пое дъх. Явно се вълнуваше. Пое си дъх още веднъж и посочи каните на масата.

— Има чай, ако искате. Или много силно вино. Аз ще си наляя вино. — И докато го правеше, ръцете ѝ едва забележимо трепереха. Старицата въпросително погледна чашите им. Деймън поклати глава. Хана и Ада приеха чай. Харман поиска чаша червено вино.

— Харман — отново започна тя, вече по-спокойно — преди да се отклоня от отговора си, ти ми зададе два въпроса. Първо, защо съм те забелязала. Второ, как толкова дълго съм наблюдавала. Отговорът на първия ти въпрос е, че ме интересува всичко, което интересува и безпокои войниките, а твоето поведение през последните десетилетия ги интересуваше и безпокоеше...

— Но защo им е на войниксите да ме забелязват и да се интересуват от мен... — изненада се Харман.

Сави го накара да замълчи с вдигане на показалец.

— В отговор на втория ти въпрос мога да кажа, че през последните векове оцелях, като спях много и се криех, когато бях будна. Придвижвам се или с аероскутер — днес вие пътувахте с такава машина, — или изминавам разстоянията между факспавилионите пеш.

— Не разбирам — обади се Ада. — Как може да вървите пеш между факсвъзлите?

Сави се изправи. Другите я последваха.

— Знам, че сте преживели напрегнат ден, млади приятели, но ако решите да ме последвате, ви предстои много. В противен случай аероскутерът ще ви върне при най-близкия факспавилион... на някогашната Африка, струва ми се. Вие решавате. — Тя погледна Деймън. — Всеки от вас трябва да реши.

Хана допи чая си и остави чашата.

— И какво ще ни покажете, ако ви последваме, Сави *ур*?

— Много неща, детето ми. Но на първо място ще ви науча да летите и да обикаляте места, за които не сте и чували... места, за които не сте и мечтали.

Четиримата се спогледаха. Харман и Ада си кимнаха — бяха съгласни да последват жената.

— Да, бройте и мен — присъедини се към тях Хана. Деймън мълчаливо обмисли отговора си.

— Ще дойда — накрая каза той. — Но преди това все пак искам от това силно вино.

Сави напълни чашата му.

14.

НИСКА ОРБИТА ОКОЛО МАРС

Манмът пренастрои системите си и направи бърз анализ на щетите. Нищо фатално нито за органичните, нито за кибернетичните му части. Експлозията беше предизвикала бързо дехерметизиране на три предни баластни резервоара, но дванайсет бяха останали невредими. Провери вътрешните часовници — бе прекарал по-малко от трийсет и шест секунди в безсъзнание преди пренастройването и продължаваше да е виртуално свързан със своята подводница на обичайните вълни. „Смуглата дама“ съобщаваше за бясно премятане, дребна пробойна на корпуса, претоварване на мониторните системи, температура на корпуса над точката на кипене и десетки други проблеми, но нито един от тях не изискваше непосредственото внимание на Манмът. Той рестартира видеовръзките, ала виждаше само нажежената до червено вътрешност на трюма на космическия кораб, отворените му врати и през тях — премятащи се звезди.

„Орфу?“

Не получи отговор нито по общия, нито по теснолъчевия и главния канал. Не се чуваше дори пращане.

Херметичният шлюз продължаваше да е отворен. Той взе персонална реактивна раница и микрофиброво въже и се измъкна през люка — бореше се с векторните сили на премятането, хващаше се за ръкохватки, които познаваше от десетилетията работа на морското дъно. Увери се, че люковете на трюма на подводницата са отворени докрай, изчисли колко място ще му трябва и наслуки изхвърли няколко от грижливо складираните машини на Корос. Те изхвърчаха от разпадащия се космически кораб, запремятаха се сред „капките“ стопен метал от корпуса и потоците плазма. Моравекът не знаеше дали изхвърля оръжията за масово унищожение, които Корос беше възнамерявал да вземе на повърхността — „На моя кораб!“, помисли си Манмът със същия гняв, какъвто бе изпитал и по-рано — или екипировка, която щеше да му трябва, за да оцелее, ако изобщо

стигнаше на Марс. В този момент това не го интересуваше. Имаше нужда от свободно място.

Завърза въжето за скобите по корпуса на „Смуглата дама“ и се изстреля в космоса, като внимаваше да не се блъсне в разбитите люкове на корабния трюм.

Щом се отдалечи на безопасно разстояние от сто метра от премятащия се кораб, се завъртя в кръг, за да направи първата си лична преценка на щетите.

Беше по-лошо, отколкото си мислеше. Както бе казал Орфу, липсваше целият нос на кораба — контролният модул и всичко на десет метра от него. Отрязан, сякаш изобщо не е съществувал. Само сияещият разпръскващ се облак плазма около носа показваше къде са били Корос III и Ри По.

Останалата част от корпуса беше напукана и разцепена. Манмът можеше само да гадае за катастрофалните резултати, ако ядрените двигатели, водородните резервоари, витлото на Матлоф/Фенъли и другите двигателни устройства не бяха изхвърлени много преди атаката. Вторичните експлозии сигурно щяха да изпарят тях двамата с Орфу.

„Орфу?“ Манмът използва радиостанцията и теснолъчевия излъчвател, ала рефлекторните антени бяха пометени от корпуса. Не получи отговор.

Като се опитваше да избягва летящите шрапнели, сияещите капки стопен метал и разширяващия се плазмен облак и същевременно да държи въжето хлабаво, за да не бъде мятан насам-натам около загиващия кораб, той се издигна и прелетя над него с помощта на реактивната си раница. Премятането вече беше толкова диво — звездите, Марс, звездите, Марс — че трябваше да затвори очи и да използва радарната информация на раницата, за да определя пътя си покрай кораба.

Орфу все още бе в яслата си. В първия момент Манмът се зарадва — радарът показваше, че приятелят му е невредим — но после активира очите си и видя истината.

Взривът, който беше откъснал носа, бе обгорил и напукал горната страна на корпуса чак до яслата на Орфу и както беше съобщил йониецът, бе разтрошил и покрил със сажди една трета от дебелината му коруба. Предните му манипулатори липсваха. Предните

му комуникационни антени бяха отнесени. Заедно с очите му. Последните три метра от горната му броня бяха покрити с цепнатини.

— Орфу! — извика Манмът по прекия теснолъчев канал.

Нищо.

Като вкара в действие и последния мегабайт от изчислителните си възможности, Манмът определи векторите и се насочи към горната страна на корпуса. Десетте реактивни дюзи изхвърляха микроструи, за да коригират опасната му траектория. Накрая се доближи на метър от кораба, свали универсалната бормашина от колана на раницата, заби клин с халка в метала и прокара въжето си през него, за да не се оплете.

Опъна силно въжето, залюля се като махало и описа дъга обратно до яслата на Орфу — въпреки че дупката в корпуса по-скоро можеше да се определи като овъглен кратер.

Вкопчи се в корубата на Орфу и включи комуникационен кабел точно зад липсващите му очи.

— Орфу?

— Манмът? — Гласът на йониеца бе дрезгав, но силен. И главно изненадан. — Къде си? Как се свързваш с мен? Всичките ми комуникационни средства са унищожени.

Манмът беше обзет от радост, каквато му бяха носили само неколцина Шекспирови герои.

— В пряк контакт сме. Ще те измъкна оттук.

— Пълен идиотизъм! — отекна гласът на огромния моравек. — Аз съм безполезен. Не...

— Млъкни — прекъсна го Манмът. — Имам въже. Трябва да те завържа за него. Къде обаче...

— На около два метра зад сензорния ми сноп има скоба — отвърна Орфу.

— Вече няма. — Не му се щеше да забие клин в тялото на приятеля си, ала ако се наложеше, щеше да го направи.

— Ами... — започна Орфу и замълча за няколко ужасяващи секунди, очевидно осъзнал мащабите на щетите си. — Тогава отзад. Най-далече от взрива. Точно над дюзите.

Манмът нямаше нужда да му съобщава, че външните дюзи също ги няма. Отблъсна се с крака назад, намери скобата и завърза микрофибровото въже с неразкъсваем възел. Ако моравекът Манмът

имаше нещо общо с човешките Моряци през предишните хилядолетия в земните морета, това бе, че можеше да прави яки възли.

— Дръж се, Орфу. Ще те изтегля. Не се тревожи, ако изгубим контакт. В момента действат много векторни сили.

— Това е безумие! — извика Орфу. — В „Смуглата дама“ няма място и няма да съм ти полезен с нищо, даже да ме качиш на подводницата. Не ми е останало нищо, с което да се държа.

— Тихо — спокойно отвърна Манмът. — Приятелю.

Задейства всички дюзи на реактивната раница и в същия момент отпусна въжето.

Реактивните дюзи измъкнаха Орфу от яслата му. Премятането на кораба довърши останалото и залюля двамата моравеки на сто метра от корпуса.

Делта- ν изчисления замъглиха зрителното му поле, Марс и звездите продължаваха да разменят местата си през две секунди. Манмът остави въжето да се опъне и задейства дюзите — изразходваше енергия с ужасяваща бързина, но успяваше да компенсират скоростта на премятането и се изтегляше по дългото въже към „Смуглата дама“.

Масата на Орфу беше значителна и изтеглянето се затрудняваше от премятането, но въжето не можеше да се скъса, нито волята на Манмът — да се огъне. Той уверено се приближаваше към отворения трюм на очакващата го подводница.

Космическият кораб започна да се разпада, парчета от кърмата се отчупваха и профучаваха покрай вкопчилият се в корубата на приятеля си Манмът. Два тона метал изсвистяха на по-малко от пет метра от главата на по-дребния моравек. Той продължи да се движи към отворения трюм.

Напразно. Корабът се разпадаше около „Смуглата дама“, нови взривове го разкъсваха. Манмът нямаше да стигне до подводницата, преди тя да бъде унищожена.

— Добре — промълви той. — Значи планината трябва да дойде при Мохамед.

— Моля? — извика Орфу. Гласът му за пръв път звучеше загрижено.

Европеецът бе забравил, че кабелната връзка все още действа.

— Нищо. Дръж се.

— Как да се държа, приятелю? Манипулаторите и дланите ми ги няма. *Tu* трябва да ме държиш.

— Добре — отвърна Манмът и задейства и последната дюза на реактивната раница — вече трябваше да премине на аварийния резерв.

Получи се. „Смуглата дама“ изплува от тъмния трюм само секунди преди търбухът на космическия кораб да започне да се разпада.

Манмът отлетя на разстояние. По очуканата коруба на Орфу се посипаха капки течен метал.

— Съжалявам — прошепна европейецът и използва последното си останало гориво, за да отдалечи премятащата се подводница от загиващия кораб.

— За какво? — попита Орфу.

— Няма значение — задъхано отвърна Манмът. — После ще ти обясня.

С теглене, натискане, бутане и влачене той натика грамадния йониец в почти празния трюм. В мрака бе по-добре — вече не му се виеше свят от бясно редуващите се звезди/планета/звезди/планета. Манмът разположи приятеля си в главната трюмна ниша и задейства подвижните скоби.

Сега Орфу беше в безопасност. Имаше вероятност и тримата — „Смуглата дама“ и двамата моравеки — да са обречени, но поне щяха заедно да приключат съществуването си. Манмът включи комуникационните кабели на подводницата в порта, после каза на приятеля си:

— Вече си на сигурно място. — Органичните части на тялото му приближаваха точката на претоварване. — Сега ще прережа прекия комуникационен кабел.

— Какво... — започна йониецът, ала Манмът преряза кабела и с ръце се изтегли през шлюза на трюма. Шлюзът успешно се затвори.

С последни сили мина през пълния с вакуум вътрешен коридор до еконишата, вмъкна се през люка, но не херметизира помещението, а се свърза с животоподдържащата система. Потече двуоксид. Комуникаторът запраця. Корабните системи функционираха.

— Чуваш ли ме? — попита Манмът.

— Къде си?

— В контролната кабина.

— Какво е положението, Манмът?

— Корабът се разпадна. Подводницата е повече или по-малко невредима, включително стелт обвивката и предната и задната дюза, обаче нямам представа как да ги управлявам.

— Да ги управляваш ли? — После Орфу явно го осени. — Нима все пак ще се опиташ да навлезеш в атмосферата на Марс?

— Имаме ли друг избор?

Последваха една-две секунди мълчание, докато Орфу обмисляше отговора си.

— Съгласен съм — каза той накрая. — Смяташ ли, че можеш да вкараш подводницата в атмосферата?

— Категорично не — почти бодро заяви Манмът. — Ще ти кача софтуера на Корос и ще те оставя да управляваш ти.

По комуникатора се разнесе нещо като смесица от боботене и кихане, макар на Манмът да му бе невероятно трудно да повярва, че приятелят му се смее тъкмо в този момент.

— Сигурно се шегуваш. Аз съм сляп — липсват не само очите и камерите ми, цялата ми оптическа мрежа е изгоряла. По същество представлявам малко мозък в скъсана кошница. Каж ми, че се шегуваш.

Манмът свали програмите от бази данните на подводницата за външните допълнителни дюзи и парашути и активира камерите на корпуса. От ужасното премятане продължаваше да му се вие свят. Марс изпълни зрителното му поле — полярна шапка, синьо море, полярна шапка, синьо море, малко черен космос, полярна шапка — и на Манмът му призля.

— Така — когато приключи с преточването на софтуера, заяви той. — Аз ще съм ти очи. Ще ти давам необходимите навигационни данни. Стабилизирай ни и ни закарай на Марс.

Този път не можеше да сбърка буботеция смях.

— Естествено, защо не? По дяволите, дори само падането ще ни унищожи.

И запали дюзите на „Смуглата дама“.

15. ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Буквално насила воден на бой от войнствената, обгърната в облак и управляваща конете Атина, Диомед атакува Арес.

Никога не съм виждал такова нещо. Първо Афродита е ранена от наноподсиления аргивец, Тидеевия син, а сега самият бог на войната е призван на двубой от Диомед. Аристия с бог. Невероятно.

В обичайния си стил Арес едва тая сутрин е обещал на Зевс и Атина, че ще помага на гърците, и подтикван от подигравките на Аполон и собствената си коварна природа, сега безпощадно напада аргивците. Преди минути богът на войната уби Перифант, сина на Охезий, най-добрия воин от етолийския контингент на гърците, и тъкмо го съблича гол, когато вдига поглед и вижда носещата се към него колесница на Атина. Самата богиня в момента е скрита в стелт облак. Арес трябва да знае, че *някой* бог или богиня управлява колесницата, обаче не губи време в опит да види през облака — защото бърза да убие Диомед.

Арес напада пръв и запраща копието си с точност, присъща само на бог. То полита нагоре над ръба на колесницата и се понася право към сърцето на гърка, ала Атина се пресяга от своя черен облак и го отблъсква. За миг Арес само може невярващо да зяпне своето божествено изковано копие, чийто волфрамов връх се забива в каменистата почва.

Колесницата продължава да се приближава. Ред е на Диомед — той се надвесва и мята своето енергийно подсилено медно копие. Планковото поле на Атина Палада позволява на човешкото оръжие да проникне първо през силовото поле на бога на войната, после през богато украсения му пояс и накрая да се забие в божествените му черва.

Разтърсващият вой на Афродита е като хленчене в сравнение с мъчителния рев на Арес. Спомням си, Омир пише, че богът „извика от болка както войска деветхилядна и десетхилядна вика, щом като вече

започне страхотната битка на Арес“. Оказва се, че това е омаловажаване. За втори път през този кървав ден двете войски спират клането от смъртния страх, с който ги е изпълнил божественият тътен. Даже благородният Хектор, който в момента се е съсредоточил върху не особено благородното занимание да сече аргивска плът, за да догони и убие отстъпващия Одисей, спира атаката си и обръща глава към ивицата окървавена земя, където е ранен Арес.

Диомед скача от колесницата на Атина, за да довърши бога на войната, обаче Арес, който продължава да се гърчи от божествена болка, се измества, уголемява се, губи човешкия си вид. Във въздуха около Тидеевия син и другите суетящи се гърци и троянци, които се сражават над вече забравения труп на Перифант, изведнъж полита прах, останки, парчета плат и кожа. Арес напуска богочовешкото си тяло и се превръща в... нещо друго. На мястото, където допреди миг е стоял високият бог Арес, сега се издига вихрен циклон черна плазмена енергия, чието статично електричество се разрежда на случайни мълнии, поразяващи и аргивци, и троянци.

Диомед преустановява настъплението си и отскача назад — яростта на циклона явно временно е притъпила кръвожадността му.

После Арес изчезва, телепортира се, притиснал червата си със златистите си от божествена кръв ръце, и бойното поле остава почти съвсем неподвижно, сякаш боговете пак са спрели времето. Но не — птиците летят, прахът се стеле, духа вятър. Сегашната неподвижност е чисто благоговение, ни повече, ни по-малко.

— Някога виждал ли си такова нещо, Хокънбери? — сепва ме гласът на Найтенхелзър. Забравил съм за присъствието му.

— Не — признавам аз. Мълчаливо изчакваме, докато смъртната битка не продължи, докато скритата в облак Атина не изчезне от връхлитащата Диомедова колесница, после добавям: „Ще се преобразя и ще видя как приема всичко това царското семейство на крепостните стени на Илион.“ — И се скривам от погледа му.

За преобразяване, преобразявам се, обаче това е само хитрост, за да прикрия истинското си изчезване. Скрит от праха в смута сред троянските редици, аз нахлузвам шлема на смъртта, задействам медальона и се телепортирам по дирите на ранения Арес, като се насочвам по квантовата следа през изкривеното пространство до Олимп.

Излизам от квантовото изместване не на тревистите склонове на върха, нито в Голямата зала на боговете, а в някакво огромно помещение, което повече прилича на медицинска клиника от края на ХХ век, отколкото на сградите и вътрешните пространства, които съм виждал на Олимп. В стерилното наглед помещение забелязвам групи богове и други същества и около половин минута след фазоизместването затаявам дъх — за пореден път, с разтуптяно сърце чакам дали тия богове и техните слуги ще усетят моята поява.

Явно не я усещат.

Арес е на някаква операционна маса и три хуманоидни, ала не съвсем човешки същества или машини са се надвесили над него. Може да са работи — въпреки че са по-лъскави и изглеждат по-органични и по-извънземни от всеки робот, който сме си представяли по мое време. Виждам, че единият е започнал интравенозно вливане, докато другият прокарва ултравиолетов лъч по разкъсания корем на пациента.

Богът на войната продължава да държи червата си с окървавените си ръце. Изглежда измъчен, уплашен и разгневен. С други думи, прилича на човек.

Покрай дългата бяла стена се издигат исполински вани, високи над шест метра и пълни с клокочеца лилава течност, различни тръби, проводници и... богове: високи, загорели, свършени човешки форми в различен стадий на възстановяване или разлагане. Виждам отворени органични кухини, бели кости, набраздена червена плът, отвратително лъснал гол череп. Не разпознавам другите божествени форми, обаче във втория резервоар плува Афродита, гола, със затворени очи, разпуснатата коса, с идеално тяло, освен че идеалната ѝ длан е почти напълно отсечена от идеалната ѝ ръка. Гъмжащ куп зелени червеи се вият около сухожилията и костите ѝ и или ги разяждат, или ги свързват. Или и двете. Извързвам се.

Зевс влиза в дългата зала и вихрено прекосява пространството между медицинските монитори, профучава покрай работи, обвити в нещо като синтетична плът, между богове, които свеждат глави и почтително се отдръпват от пътя му. За миг великият бог обръща глава в моята посока, пронизващите очи под сивите вежди поглеждат право към мен и аз разбирам, че съм разкрит.

Чакам Зевс да ме прониже с мълнията си. Не се случва нищо. Той се извръща — усмихва ли се? — и спира пред Арес, който все още седи прегърбен на операционната маса между суетящите се машини и хуманоидните роботи.

Гръмовержецът застава пред ранения бог със скръстени ръце, надиплена тога, наведена глава, идеално подстригана брада и рошави сиви вежди. Голата му гръд излъчва бронзова светлина и сила, изражението му е свирепо — по-скоро на ядосан училищен директор, отколкото на загрижен баща, бих казал аз.

Арес проговаря пръв.

— Татко наш Зевсе, защо не се сърдиш на тези човешки злодейства, на тези кръвопролития? Ние сме вечни, безсмъртни богове, обаче дявол да го вземе, търпим тежки беди и обиди — поради нашите божествени спорове и разнопосочни желания — всеки път, щом правим услуги на тия смрадливи смъртни. И не стига, че трябва да се бием с тия нанообезумели смъртни псета, господарю Зевсе, но и се налага да се бием с *теб*.

Арес си поема дъх, сбърчва лице от болка и зачаква. Зевс не отговаря и продължава да се мръщи, сякаш обмисля думите на бога на войната.

— А пък *Атина* — задъхано продължава раненият бог. — Ти позволи на това момиченце да прекали, о, Крониде. Още откакто я роди от главата си — тая рожба на *хаоса* и опустошението, — ти винаги си я оставял да прави каквото си иска, никога не си пречупвал безразсъдната ѝ воля. А сега тя превърна смъртния Диомед в свое оръжие, подтикна го да беснее против нас, боговете.

Арес е възбуден и разярен. Хвърчат слюнки. Виждам синьо-сивите му черва сред златистата му кръв.

— Първо накара оня... оня... *смъртен* да нападне Афродита, да я рани в китката, да пролее божествената ѝ кръв. Слугите на Лечителя ми съобщиха, че тя ще се възстановява във ваната цял ден. После *Атина* подстрекава Диомед да се нахвърли срещу мен — *срещу мен, бога на войната* — и неговото наноподсилено тяло беше достатъчно бързо, че да ме прати във ваните за дни или седмици и даже можеше да се наложи да бъда възкресен, ако не ме бяха спасили бързите ми нозе. Ако ме беше пронизал в сърцето с копие си, още щях да се гърча сред грозните купища мъртви или щях жив и безсилен да страдам от

удари медни, слаб като някой бездиханен призрак от някогашните ни дни на Земята и...

— СТИГА!! — изревава Зевс и не само прекъсва словоизлиянията на Арес, но и кара всички богове и роботи в залата да замръзнат. — Не ща да чувам хленча ти, Арес, лъжлива, двулика, вероломна врабчова пръдня, нещастно недоносче такова.

Арес запримигва и отваря уста, ала — разумно, струва ми се — се отказва да възрази.

— Само се чуй как скимтиш от някаква си драскотина — презрително изсумтява Зевс и протяга великанската си длан, сякаш се готви да унищожи бога на войната. — Тебе аз мразя най-силно от всички личинки, избрани да станат богове, когато настъпи моментът за нашата Промяна, тебе, нещастен лицемер. Тебе, страхливецо, който обичаш спорове, разпри и битки. Имаш характера опак и мъчен на майка си, Арес, и нейния бяс — признавам, че едвам я укротявам с думи, особено когато вземе присърце някое свое любимо начинание като например да изстреби ахейците до последния човек.

Арес се превива надве, сякаш думите на Зевс му причиняват болка, обаче подозирам, че причината всъщност е летящият сферичен робот, който зашива лигавицата на стомаха му с нещо като портативна шевна машина.

Гръмовержецът не обръща внимание на действията на медиците и започва да се разхожда назад-напред. Стига на на два метра от мен, преди да се обърне и да застане пред превиващия се от болка Арес.

— Надявам се, че толкова страдаш по вината и съветите на Хера, *о, боже на войната...* — Долавям божествения сарказъм в гласа му. — С чиста съвест щях да те оставя да умреш...

Арес вдига глава вече с истинско смайване и ужас.

Зевс се засмива на изражението му.

— Не знаеш ли, че можем да умираме? Така, че нито възстановяването във вани, нито рекомбинантното възкресение не може да ни помогне? Можем, синко, можем.

Арес смутено свежда очи. Роботът почти е приключил с натъпкването на божествените черва и зашиването на мускулната тъкан.

— Лечителю! — отеква гласът на Зевс и иззад клокочещите вани се появява нещо високо и абсолютно нечовешко. Повече прилича на

стоножка, отколкото на машина, с множество ръце, всяка с множество стави, и червени очи като на муха, разположени на четири и половина метра височина върху членестото тяло. Ремъци, устройства и странни органични неща висят от исполинското насекомо.

— Ти все пак си мой потомък — казва Зевс на Арес. Гласът на Гръмовежеца е омекнал. — Ти си мой син, както аз съм син на Кронос. Майка ти те роди от мене.

Арес протяга окървавената си ръка, сякаш за да хване Зевс за китката, но върховният бог не му обръща внимание.

— Ала ми повярвай, Арес, ако друг някой безсмъртен те беше създал такова говно, повярвай ми, отдавна щях да те захвърля по-долу от оная дълбока тъмна яма, в която до ден днешен се гърчат титаните.

После дава знак на Лечителя да се приближи, обръща се и напуска залата.

Отдръпвам се — както и другите присъстващи богове. Великанският Лечител повдига Арес с пет от ръцете си, пренася го до една празна вана, включва го към различни системи, пипала и нишки и го пуска в клокочещата лилава течност. Още щом лицето му потъва под повърхността, богът на войната затваря очи, зелените червеи заприиждат през отворите в стъклото и се захващат на работа с разкъсаните му черва.

Решавам, че е време да си тръгна.

Научавам ритъма на квантово телепортиране с тоя медальон. Ясно си представяш мястото, където искаш да стигнеш, и устройството те пренася там. Ясно си представям университетския кампус в Индиана през последните години на XX век. Устройството не действа. Въздъхвам и си представям схоластичното общежитие в подножието на Олимп.

Медальонът мигом ме фазоизмества там. Появявам се — макар че не се виждам заради шлема на Хадес — точно до червените стъпала пред зелените врати на червената каменна казарма.

Преживял съм адски тежък ден и единственото ми желание е да намеря леглото си, да захвърля цялото си снаряжение и да поспя. Нека Найтенхелзър докладва на музата.

Сякаш съм я повикал с мислите си, виждам музата да се появява само на два метра от мен и да отваря вратата на казармата. Смаян съм. Тя никога не е идвала в казармата — винаги ние се качваме с кристалния ескалатор при нея.

Сигурен, че Хадесовата технология ме скрива, влизам подире ѝ в общата стая.

— Хокънбери! — извиква с могъщия си божествен глас музата.

Младият схоластик Бликс, специалист по Омир от XXII век, който кара нощни смени в Илион, излиза от стаята си на първия етаж. Търка очи и изглежда изумен.

— Къде е Хокънбери? — пита музата.

Бликс поклаща глава и зяпва. Младежът спи по боксери и лекъосан потник.

— Хокънбери! — нетърпеливо повтаря музата. — Найтенхелзър каза, че отишъл в Илион, обаче там го няма. Не ми е докладвал. Виждал ли си някой схоластик от дневната смяна?

— Не, богиньо — отвърща нещастният Бликс и прекланя глава в някакво подобие на почителност.

— Лягай си — отвратено нарежда музата, излиза навън и поглежда надолу към брега, където зелените човечета влачат каменните си глави от каменоломната, после се телепортира с тихо изплющяване на прииждащ въздух.

Мога да я проследя през квантовото пространство, обаче защо? Явно иска да си вземе шлема и медальона. Докато Афродита е във ваната, аз само я излагам на риск — базирам се, че освен богинята на любовта само музата знае за шпионските ми възможности с тия джунджурии.

А може би даже музата не знае как се кани да ме използва Афродита...

Да шпионирам Атина и после да я убия.

Защо? Дори суровите думи на Зевс към сина му Арес да са верни — че боговете могат да умират от истинска смърт, — възможно ли е да бъдат убити от обикновен смъртен? Днес Диомед положи всички усилия да убие двама богове.

И успя да ги извади от строя, да ги прати във вани, целите покрити със зелени червеи.

Поклащам глава. Изведнъж се чувствам адски уморен и объркан. С опита ми да не се подчиня на боговете, започнал само преди едно денонощие, окончателно е свършено. До утре по това време Афродита ще ме унищожи.

Къде да ида?

Не мога дълго да се крия от боговете и ако стане ясно, че се опитвам, Афродита още по-рано ще си направи жартиери от червата ми. Щом утре се върне на сцената, богинята на любовта ще ме види — ще ме открие.

Мога да се телепортирам на бойното поле и да се оставя музата да ме намери. Това навярно е най-големият ми шанс. Даже да ми отнеме снаряжението, сигурно ще ме остави жив, докато извадят Афродита от ваната. Какво имам за губене?

Един ден. Афродита ще остане във ваната един ден и никой друг бог няма да ме вижда, докато тя се върне. *Един ден.*

С други думи, остава ми още ден живот.

Като имам това предвид, накрая решавам къде ще отида.

16.

ЮЖНОТО ПОЛЯРНО МОРЕ

Четиримата пътешественици в края на краищата решиха да похапнат.

Сави изчезна за няколко минути в един от осветените си тунели и се върна с по-топли ястия — пиле, стоплен ориз, чушки с къри и агнешко на скара. Само преди няколко часа гостите ѝ насила бяха предъвквали храната, ала сега лапаха с ентузиазъм.

— Ако сте уморени, можете да пренощувате тук, преди да потеглим — предложи Сави. — В съседните стаи има меки легла.

Всички отговориха, че не са чак толкова уморени — в кратера Париж бе едва привечер. Деймън се огледа, преглътна хапката си печено агнешко и попита:

— Защо живееш в... — Обърна се към Харман. — Как го нарече?

— Айсберг — отвърна възрастният мъж.

Деймън кимна, задъвка пак, преглътна и отново погледна Сави.

— Защо живееш в айсберг?

Тя се усмихна.

— Точно този мой дом навярно е резултат от... да речем... старческа носталгия. — Видя, че Харман я наблюдава напрегнато, и прибави: — Бях в нещо като творчески отпуск на един айсберг като този, когато преди хиляда и четиристотин години без мен започна последният факс.

— Мислех, че при последния факс всички са били записани — рече Ада и избърса пръстите си в красивата жълтокафява ленена салфетка. — Милионите старостилни човеци.

Сави поклати глава.

— Какви ти милиони, мила моя! Когато постчовеците проведоха последния си факс, ние бяхме малко повече от девет хиляди. Доколкото мога да кажа, нито един от онези хора, мнозина от които — мои приятели, не беше възкресен след Хиатуса. От пандемията

оцеляхме само евреите, нали разбирате, заради устойчивостта си на рубиконовия вирус.

— Какви са тези евреи? — попита Хана. — Или по-точно какви са били тези евреи?

— В общи линии, теоретично създадена раса — поясни Сави. — Полуизчезнала генетична група, образувана в резултат на културна и религиозна изолация в продължение на няколко хиляди години. — Тя замълча и погледна четиримата си гости. Само изражението на Харман предполагаше, че може би има някаква представа за какво говори възрастната жена.

— Всъщност това няма значение — тихо продължи тя. — Но тъкмо затова си чул да ме наричат „Скитницата еврейка“, Харман. Аз се превърнах в мит. В легенда. Изразът „Скитницата еврейка“ оцеля и след като значението му беше забравено. — Сави пак се усмихна, само че този път тъжно.

— Как си пропуснала последния факс? — попита Харман. — Защо постчовеците са те оставили?

— Не знам. Векове наред съм си задавала този въпрос. Може би за да послужи като... свидетелка.

— Като свидетелка ли? — повтори Ада. — На какво?

— През вековете преди и след последния факс на небето и Земята протекоха множество странни промени, мила моя. Постчовеците може би са решили, че някой — дори това да е само един старостилен човек — трябва да стане свидетел на всички тези промени.

— Какви са тези промени? — попита Хана. — Не разбирам.

— Да, мила моя, не разбираш, нали? Ти, родителите ти и родителите на родителите на твоите родители сте познавали свят, който като че ли изобщо не се променя, освен някои отделни хора — при това с постоянното темпо от един човек на сто години. Не, промените, за които говоря, не бяха забележими, естествено. Това обаче не е Земята, която са познавали първите старостилни хора и ранните постчовеци.

— Каква е разликата? — попита Деймън. Гласът му показваше на всички, че отговорът едва ли го интересува особено.

Сави впери в него ясните си сиво-сини очи.

— На първо място, нещо съвсем дребно, естествено, определено съвсем дребно в сравнение с всички други, но въпреки това важно за мен — няма други евреи.

Тя им показва тоалетните и ги посъветва да си свалят термокожите за пътуването.

— Няма ли да ни трябват? — попита Деймън.

— На аероскутера ще е студено — отвърна Сави. — Но ще издържим. И после няма да имате нужда от тях.

Ада си свали термокожата и се върна на дивана в голямото помещение. Когато Сави дойде, младата жена разглеждаше ледените стени и мислеше за всичко случило се. Сави носеше по-дебел панталон отпреди, по-здрави и по-високи ботуши, подплатена пелерина и ниско нахлупена шапка. Косата ѝ бе завързана на сива опашка. Избелялата ѝ тъмнозелена раница изглеждаше тежка. Ада никога не беше виждала жена да се облича точно така и стилът на старицата ѝ хареса. Усецаше, че Сави изобщо много ѝ допада.

Изглежда, допадаше и на Харман, но с оръжието на колана.

— Още ли смяташ да застреляш някой от нас? — попита той.

— Не — отвърна Сави. — Поне не сега. Но от време на време се налага да стрелям по други неща.

Докато излязат навън и стигнат до аероскутера, наистина им беше студено — вятърът продължаваше да вие и валеше сняг, — но под силовото поле на купола бе по-топло. Сави зае предното място, където на идване беше лежал Харман, а Ада се настани на своето място отдясно; забеляза, че когато старицата прокара длан над черния капак под ръкохватката, там се появи холографски контролен пулт.

— Откъде пък изникна *това*? — попита Харман от мястото си вляво от нея. Мястото между Деймън и Хана остана празно.

— Нямаше да можете сами да управлявате скутера на идване — поясни Сави, провери дали всички са готови, завъртя ръкохватката, машината забръмча, издигна се вертикално на двеста — двеста и петдесет метра над леда, направи обратен лупинг — силовото поле ги държеше притиснати на местата им, ала имаха *чувството*, че между тях и ужасната смърт, очакваща ги долу при синия лед и черното море,

няма нищо друго освен въздух — после зави наляво и се понесе нагоре към звездите.

Когато полетяха на северозапад вече с висока скорост и на сериозна височина, Харман посочи с лявата си ръка и пръстите му се притиснаха към еластичното силово поле.

— С този скутер можем ли да стигнем там?

— Къде? — разсеяно попита Сави, все още съсредоточена върху холографските дисплеи. После вдигна очи. — На п-пръстена ли?

Харман почти се бе обърнал по гръб и се взираше в полярния пръстен, движещ се от север на юг над тях — десетките хиляди елементи пламтяха поразително ярко в ясения рядък въздух на тази височина.

— Да — отвърна той.

Сави поклати глава.

— Това е скутер, а не космически кораб. П-пръстенът е *високо*.
Защо искаш да отидеш там?

Харман остави въпроса ѝ без отговор.

— Знаеш ли къде можем да намерим космически кораб?

Старицата отново се усмихна. Ада я наблюдаваше внимателно и забелязваше разликите в израженията ѝ — усмивките с истинска топлота, студените и тези, които предполагаха нещо особено ледено или иронично.

— Може би — каза тя, ала някакви нотки в гласа ѝ предупреждаваха да не я разпитва повече.

— Наистина ли си се срещала с постчовеци? — любопитства Хана.

— Да — потвърди Сави, като леко повиши глас, за да надвика бръмченето на аероскутера, който уверено се носеше на север — Наистина.

— Как изглеждаха? — с копнеж попита момичето.

— Първо, всички бяха жени.

Тези думи накараха Харман да запремигва.

— Жени ли?

— Да. Мнозина от нас подозираха, че на Земята идват само неколцина постчовеци, обаче ни се представят в различен вид. Само жени. Може да не е имало мъже. Може да не са запазили половете при контролираната си еволюция. Кой знае?

— Имаха ли имена? — обади се Деймън.

Сави кимна.

— Онази, която познавах най-добре... е, която вижах най-често... се казваше Мойра.

— Как изглеждаха? — повтори Хана. — Какво правеха?

— Предпочитаха да летят, отколкото да вървят — тайнствено съобщава Сави. — Обичаха да организират тържества за нас, старостилните хора. Често говореха с делфийски загадки.

В продължение на минута никой не каза нищо, само вятърът свиреше над поливъглеродния корпус и купола от силово поле.

— Често ли слизаха от пръстените? — накрая попита Ада.

Сави отново поклати глава.

— Не. Накрая съвсем рядко, през няколкото години преди последния факс. Но се говореше, че имали инсталации в Средиземноморския басейн.

— Какъв е този средиземноморски басейн? — попита Харман.

Сави се усмихна и на Ада ѝ се стори, че старицата отново е весела.

— Хиляда години преди последния факс постчовеците пресушиха едно голямо море на юг от Европа — преградиха го между една скала, казваше се Гибралтар, и края на Северна Африка — и забраниха достъпа на старостилни хора до него. Голяма част беше превърната в ниви — поне така ни съобщиха постчовеците, — обаче преди да ме разкрият и изхвърлят, аз го обиколих и установих, че там има... хм, навярно най-точното определение е „градове“, ако нещо полупроводниково може да се нарече „град“.

— Какво е „полупроводник“? — попита Хана.

— Няма значение, дете.

Харман отново легна по корем, подпря се на лакти и поклати глава.

— Никога не съм чувал за този средиземноморски басейн. Нито за Гибралтар. Нито за... как се казваше? Северна Африка.

— Знам, че си открил няколко карти, Харман, и си се научил да ги разчиташ... в известен смисъл. Обаче те не струват. И са стари. Малкото книги, които постчовеците оставиха през тази постписмена епоха, бяха неясни... безобидни.

Харман отново се намръщи. Продължиха полета на север в мълчание.

Аероскутерът ги отведе от полярната нощ в слънчев следобед, далеч от мрачния океан, на височина, за която можеха само да гадаят, със скорост, за която можеха само да мечтаят. П-пръстенът избледняваше, небето постепенно синееше и е-пръстенът се показва на север.

Летяха над суша, скрита под високи бели облаци, после видяха снежни върхове и ледени долини. Сави спусна машината по-ниско на изток от върховете и полетяха на няколко хиляди метра над джунгла и зелена савана, все още толкова бързо, че само след минути върховете се смалиха в точки на хоризонта, после се появиха други планини.

— Това Южна Америка ли е? — попита Харман.

— Някога беше — отвърна Сави.

— Какво значи това?

— Че континентите доста са се променили след съставянето на картите, които си виждал — поясни старицата. — И впоследствие имаха други имена, даже по няколко. На твоите карти имаше ли суша, свързана със Северна Америка?

— Да.

— Вече я няма. — Тя докосна холографските символи, завъртя ръкохватката и аероскутерът се спусна още по-ниско.

Ада се надигна на лакти и се огледа. Машината летеше безшумно точно над върхарите на дърветата — сагови палми, гигантски папрати, древни дървета без листа. На запад се издигаха планини. Хълмистите пасища на изток бяха осеяни с още от тези примитивни дървета. Големи животни бавно се движеха — като ходещи камъни — край реки и езера. Тревопасни създания с невероятни муцуни бяха покрити с бели, кафяви, жълти и червени ивици. Ада никога не бе виждала такива.

Изведнъж едно такова стадо се хвърли в паническо бягство на трийсетина метра под аероскутера. Гонеха го пет-шест подобни на птици животни — грамадни, високи над два и половина метра, предположи Ада, с пъстра перушина, огромни клюнове и грозни лица. Тревопасните бягаха бързо — с шейсет, шейсет и пет километра в час,

реши младата жена през секундите, преди скутерът да се отдалечи — ала птиците се движеха още по-бързо, навярно със сто километра в час, четири пъти по-бързо от дрошка и едноколка.

— Какво... — започна Хана.

— Форусракоиди — каза Сави. — След Рубикона аРНКистите се отдадоха на няколко века диви игри. Изглежда уместно, тъй като истинските форусракоиди са бродили из тези равнини и хълмове преди около два милиона години, обаче всичките тия рекомбинантни ужаси като вашите динозаври на север всяват хаос в екологията. Постчовеците обещаха да разчистят всичко през Хиатуса на последния факс, обаче не го направиха.

— Какво е „аРНКист“? — попита Ада. Животните — червеноклюните форусракоиди и техните жертви — бяха изчезнали в далечината зад тях. Сега на запад се виждаха по-големи стада от поедри животни, преследвани от същества, напомнящи на тигри. Аероскутерът се издигна по-нависоко и зави към планините.

Сави уморено въздъхна.

— РНК художници. Рекомбинантни наемници. Социални бунтари и шегаджии със синтезатори и контрабандни регенови цистерни. — Тя погледна Ада, после Харман и се обърна назад към Деймън и Хана. — Няма значение, деца.

Продължиха да летят още петнайсет минути над джунгли, след това завиха на запад към една планинска верига. Около и между върховете под тях се носеха облаци, по скутера се сипеше сняг, ала силовото поле задържаше стихииите навън.

Сави докосна холографския образ и машината намали скоростта и зави на запад към при вечерното слънце. Летяха много високо.

— Божичко! — ахна Харман.

Пред тях два остри върха се издигаха от двете страни на тясна седловина, покрита с тревисти тераси и истински древни руини, каменни стени без покриви. Над тях двата върха бяха свързани с висящ мост, също от Изгубената ера, но очевидно не толкова древен. Освен него нямаше други пътища — шосето свършваше с каменна стена.

Аероскутерът закръжи във въздуха.

— Висящ мост — промълви Харман. — Чел съм за тях.

Ада я биваше да преценява големината на нещата и сега предположи, че мостът е дълъг около километър и половина, въпреки

че пътят се беше разрушил на десетки места и отдолу се виждаше ръждиво желязо и гол въздух. Двете кули, по които се бяха запазили следи от стара оранжева боя, но иначе бяха предимно ръждиви, бяха високи над двеста метра и върховете им се издигаха по-високо от планините от двете страни. Кулите бяха покрити с нещо зелено, което отдалеч приличаше на бръшлян, ала когато скутерът се приближи, Ада видя, че „зеленината“ е изкуствена — зелени балони, стълбища и сфери от еластичен прозрачен материал. Всичко това обгръщаше кулите и тежките кабели на моста и висеше над разрушения път. От високите върхове се носеха облаци, сливаха се с мъглата, издигаща се от дълбоките каньони под руините, вихреха се около южната кула и скриваха шосето и висящите кабели.

— Как се казва това място? — попита Ада.

— Голдън Гейт при Мачу Пикчу — отвърна Сави и докосна пулта, за да приближи скутера.

— Какво значи това? — поинтересува се Деймън.

— Нямам представа.

Насочиха се към северната кула — мътнооранжева и ръждива под ярката слънчева светлина, — бавно и внимателно се издигнаха към върха и безшумно кацнаха.

Силовото поле се вдигна. Сави кимна и всички слязоха, почваха да се протягат и да се оглеждат. Въздухът беше студен и много рядък.

Деймън отиде при ръждивия ръб на кулата и се наведе, за да погледне надолу. Все пак беше израснал в кратера Париж и не се страхуваше от височини.

— На твоето място нямаше да го правя — предупреди го Сави. — Тук няма булатория. Смъртта далеч от факсвъзел е окончателна.

Той се дръпна и едва не падна в бързината да се отдалечи от ръба.

— Какви ги говориш?

— Бях съвсем ясна. — Сави преметна раницата си на дясното си рамо. — Тук няма нито факс, нито булатория. Опитай се да останеш жив, докато не се върнеш там, където има.

Ада вдигна поглед към двата пръстена, които се виждаха в редкия въздух.

— Мислех, че постчовеците могат да ни прехвърлят отвсякъде, ако... изпаднем в беда.

— На пръстените — безизразно отвърна Сави. — Където булаторията те лекува. Където се възнасяш след петата двайсетилетка, за да се присъединиш към постчовеците.

— Да — тихо потвърди Ада.

Старицата поклати глава.

— Когато се случи нещо лошо, постчовеците не те прехвърлят по факса, за да те възродят. Всичко това са митове, меко казано. С други думи — глупости.

Харман отвори уста да се обади, но Деймън го изпревари.

— Аз съвсем наскоро бях там — гневно заяви той. — В булаторията. На пръстените.

— В булаторията, да — рече Сави. — Обаче не са те излекували постчовеците. Ако изобщо са там горе, на тях хич и не им пука за теб. Пък и се съмнявам, че още са там.

Стояха на върха на ръждивата кула, който се издигаше на повече от сто и петдесет метра над тревистата седловина и каменните руини. Вятърът от върховете ги брулеше и развяваше косите им.

— След последната си двайсетилетка всички отиваме при постчовеците... — тихо започна Хана.

Сави се засмя и ги поведе към една неправилна стъклена сфера, която се издигаше над западния край на древната кула.

Главните помещения водеха към други стаи, преддверия, стълбища, замръзнали асансьори и по-малки стаички. На Ада ѝ се стори странно, че небето, оранжевите кули, висящите кабели, джунглата и пътят долу не се виждат зелени през материала, нито процеждащата се слънчева светлина — зеленото стъкло някак си вярно пропускаше цветовете.

Сави ги поведе надолу от един зелен модул към следващия, от една страна на двойната кула към друга по тънки тунели, които би трябвало да се люлеят под силния вятър, ала бяха неподвижни. Някои помещения стърчаха на десетина-петнайсет метра от кулата и Ада нямаше представа как зелената сфера е закрепена към бетона и стоманата.

Едни стаи бяха празни. В други имаше... артефакти. В едно помещение на планинския фон се очертаваха силуети на животински

скелети. В друго имаше витрини с копия на машини, в следващото — плексигласови кубове със зародиши на стотици същества, нито едно от които човешко, ала всички смуцаващо хуманоидни. В друга стая над и сред наблюдателите се движеха избелели холограми на звезди и пръстени.

— Какво е това място? — поинтересува се Харман.

— Нещо като музей — отвърна Сави. — Струва ми се, че повечето важни експонати липсват.

— И кой го е създал? — попита Хана. Старицата сви рамене.

— Едва ли са постчовеците. Не знам. Обаче съм съвсем сигурна, че мостът — или поне оригиналът на този мост, защото сегашният може да е копие — някога се е издигал над вода край един град от Изгубената ера на някогашното западно крайбрежие на континента на север отук. Чувал ли си за такова нещо, Харман?

— Не.

— Може да съм го сънувала — с мрачен смях рече Сави. — След всички тия векове сън паметта ми понякога ми изневерява.

— Ти спомена, че си спала много през вековете — каза Деймън. На Ада ѝ се стори, че младежът се държи малко грубо. — За какво говореше?

Сави ги спря при дълго вито стълбище в зелената стъклена тръба, висяща между кабелите, и посочи редица предмети, които приличаха на кристални ковчези.

— За вид криогенен сън — отвърна тя. — Само че не студен — което е глупаво, защото тъкмо това означава думата „криос“. Някои от тия пашкули още работят, все още замразяват молекулярното движение. Не чрез студ, а чрез някаква микротехнология, която черпи енергия от моста.

— От моста ли? — изненада се Ада.

— Цялото това нещо е слънчева електростанция — поясни Сави. — Или поне зелените части.

Младата жена погледна пращните кристални ковчези и се опита да си представи, че заспива в един от тях и чака... колко? Години, докато се събуди ли? Десетилетия? Векове? Потрепери.

Видя, че Сави я наблюдава, и се изчерви. Но старицата се усмихна. С искрено весела усмивка, реши Ада.

Изкачиха се по дълъг цилиндър от зелено стъкло, висящ на оръфан ръждив кабел, по-дебел от човешки ръст. Ада усети, че стъпва внимателно и се опитва да повдига тежестта си само със силата на волята си, тъй като се страхуваше, че общата им маса ще събори цилиндъра, кабела и целия мост. Отново забеляза, че Сави я гледа. Този път не се изчерви, а ѝ се намръщи — беше ѝ омръзнало от вниманието на старицата.

Изведнъж четиримата сепнато се заковаха на място. Като че ли бяха влезли в заседателна зала, пълна с хора — хора, стоящи покрай стените на помещението, мъже и жени в странно облекло, седящи на бюра и изправени зад контролни пултове, хора, които не се движеха и изобщо не погледнаха към тях.

— Те не са истински — заключи Деймън, приближи се до най-близкия човек — облечен в пращен сив костюм с някакво парче плат на шията — и го докосна по лицето.

Петимата тръгнаха от фигура на фигура, разглеждаха тези мъже и жени със странни дрехи, хора със странни прически и необичайни татуировки, накити, цвят на косата и кожата.

— Чел съм, че някога правели слугите с човешки вид... — започна Харман.

— Не — прекъсна го Сави. — Това не са работи. Това са манекени.

— Моля? — не разбра Деймън.

Тя му обясни значението на думата.

— Знаеш ли на кого са копия? — попита Хана. — И защо са тук?

— Не — отвърна Сави и ги остави да обиколят фигурите.

В дъното на помещението, на разкошен дървен стол, тапициран с кожа, поставен в стъклена ниша, сякаш е гордостта на тази „изложба“, седеше мъж. Дори в това положение се виждаше, че е по-нисък от повечето други манекени. Носеше жълто-кафява туника, която приличаше на къса, стегната в кръста рокля от груб памук или вълна. Краката му бяха обути в сандали. Ниският мъж можеше да е смешен, ако лицето му — къса къдрава сива коса, орлов нос и пронизателни сиви очи, дръзко вперени напред изпод тежки вежди — не бяха толкова властни, че Ада неволно се приближи предпазливо. Мускулите му бяха толкова издути, ръцете му бяха покрити с толкова много белези, късите пръсти спокойно, ала с толкова много сила бяха

отпуснати върху дървените странични облегалки на стола — всичко в изваяната фигура оставяше впечатление за така спотаена сила и на волята, и на тялото — че Ада спря метър и половина от него. Мъжът бе забележимо по-стар, отколкото хората избираха да изглеждат на тази възраст — някъде между втората двайсетилетка на Деймън и старостта на Сави. Туниката му беше разтворена на гърдите и Ада виждаше посивяващите косми по широката му бронзова гръд.

Деймън забързано се приближи към витрината и каза:

— Познавам този човек. Виждал съм го.

— От торинската драма — прибави Хана.

— Да, да — съгласи се Деймън и щракна с пръсти в опит да си спомни. — Казва се...

— Одисей — довърши мъжът на стола, изправи се и пристъпи към стреснатия Деймън. — Одисей, син на Лаерт.

17.

МАРС

— Стабилизира се — каза Манмът на Орфу по кабелния канал. — Скоростта на въртене се понижи до едно завъртане на шест секунди. Отклонението от курса приближава нула.

— Ще се опитам да прекратя въртенето — отвърна Орфу. — Съобщи ми, когато полярната шапка попадне във визирния кръст.

— Виж, недей. По дяволите, това е ужасно. — Манмът се опитваше да ориентира съда към бялото петно на полярната шапка на Марс сред виелица от премятащи се останки и все още нажежена плазма.

— Така е — обади се Орфу от трюма. — И аз съм в същото състояние.

— Нямах предвид теб.

— Знам. Обаче това не променя нещата. Бих дал половината си томове на Пруст, ако можех да си върна поне едно от шестте си очи.

— Ще те включим към някоя видеокамера — обеща Манмът. — Проклятие! Пак се премятаме.

— Остави подводницата да се премята, докато не наближим атмосферата — отвърна йониецът. — Пести горивото и енергията ни. И това с видеокамерата няма да стане. След като ме включи тук, направих анализ на щетите и не липсват само очите и камерите. Когато корабът беше улучен, аз гледах към носа и проблясъкът изгори всички канали чак на органично равнище. Вътрешните ми оптични нерви са изпепелени.

— Съжалявам — каза Манмът. Гадеше му се — не само от премятането. След малко добави: — Почти всичките ни консумативи са на изчерпване — вода, въздух, гориво за реактивните раници. Сигурен ли си, че искаш да останем сред тези отломки?

— Така е най-добре. На радара се виждаме просто като един от множеството късове от унищожения космически кораб.

— На *радара* ли? — учуди се Манмът. — Видя ли какво ни нападна? Това беше *колесница*, по дяволите. Смяташ ли че колесниците имат радари?

Орфу буботещо се засмя.

— А ти смяташ ли, че *колесниците* могат да изстрелват енергийни копия като онова, което изпари една трета от кораба, включително Корос и Ри По? Да, Манмът, *видях* колесницата — това беше последното, което видях. Обаче дори за миг не вярвам, че наистина е било колесница с великански мъж и жена, препускащи във вакуума на космоса. Тъхъ. Адски ефектно... прекалено ефектно.

Манмът нямаше какво да му отговори. Щеше му се Орфу да спре премятането — подводницата отново се отклоняваше от курса, — но всичко друго сред падащите останки се премяташе и беше логично и те да правят същото.

— Искаш ли да поговорим за Шекспировите сонети? — попита Орфу от Йо.

— Ебаваш ли се с мен? — Моравеките обичаха древните човешки разговорни думи и изрази, колкото по-мръсни, толкова по-добре.

— Да — потвърди Орфу. — Определено се ебавам с теб, приятелю.

— Я чакай, я чакай — каза Манмът. — Отломките се нажежават до червено. Ние също. Йонизираме се. — Беше доволен, че гласът му е останал спокоен. По-големите късове от унищожения кораб пред тях сияеха в мътночервено. Носът на „Смуглата дама“ също. Външните й сензори започваха да съобщават, че температурата на корпуса се повишава. Навлизаха в атмосферата на Марс.

— Време е да се стабилизираме — заяви Орфу, като правеше всичко възможно с частичния софтуер на Корос III и допълнителните дюзи, монтирани на подводницата. — Спряхме ли да се премятаме?

— Не съвсем.

— Не можем да чакаме повече. Ще завъртя тая купчина старо желязо, преди да сме изгорели.

— Тая „купчина старо желязо“ се казва „Смуглата дама“ и може да ни спаси живота — студено отговори Манмът.

— Добре де, добре — съгласи се йониецът. — Съобщи ми, когато визирният кръст на задния видеомонитор попадне върху лимба на

Марс над полюса. Тогава ще започна да компенсирам премятането. Господи, какво не бих дал да си върна едно от очите. Извинявай, няма да го повтарям повече.

Манмът следеше монитора. Поради разширяващия се облак отломки, през последните трийсетина минути единствените сигурни данни, които можеше да предаде на Орфу, идваха от самия Марс. Виждаха се дори двете малки луни. Дюзите кухо запулсираха и повредената подводница бавно се завъртя. Предната камера изгуби Марс и показа червена плазма, нажежен до бяло течен метал и милиони сияещи парчета, които някога бяха представлявали техния космически кораб и спътниците им.

Оранжево-червено-кафяво-зелената грамада на Марс изпълни задната камера и визирният кръст, който Орфу бе поискал от Манмът да начертае на монитора, започна да се издига нагоре, нагоре, пресичайки изпъстреното с облаци крайбрежие, синьото море, после бялата...

— Полярната шапка — каза Манмът. — Горният лимб.

— Добре — отвърна Орфу. Всички дюзи засвистяха. — Сега виждаш ли полюса на задната камера?

— Не.

— Някакви познати звезди?

— Не. Корпусът обаче продължава да се йонизира.

— Ще използвам дюзите на кърмата като спирачни ракети — съобщи йониецът.

— Корос Трети възнамеряваше да използва дюзите на носа, за да понижи скоростта преди навлизането в атмосферата — възрази Манмът. Кърмата ставаше все по-тъмночервена.

— Пазя ги за навлизането в самата атмосфера — отвърна Орфу.

— Защо?

— Ще видиш.

— Ако тези дюзи останат на местата си, няма ли да избухнат, когато се нажежат при навлизането?

— Възможно е — изсумтя другият моравек.

— Подводницата здравата е очукана — продължи Манмът — Има ли вероятност корпусът да се разпадне?

— Естествено, че има. — Орфу запали тежките йонни дюзи.

Ускорението притисна Манмът в креслото му. След трийсет секунди ревът и вибрациите спряха. Разнесе се силен тропот — пръстенът с дюзите за контролиране на височината бе изхвърлен в космоса.

Покрай задната камера профуча огнено кълбо — камерата на носа вече показваше гледката зад тях, тъй като навлизаха в атмосферата с кърмата напред.

— Определено стигнахме атмосферата. — Манмът забеляза, че гласът му вече не е толкова спокоен. Никога не бе навлизал в истинска планетна атмосфера и от мисълта за толкова плътно натъпкани молекули му се пригаждаше още повече. — Изхвърлените дюзи токущо се нажежиха до бяло и избухнаха в пламъци. Кърмата започва да сияе. Главният пръстен на носа също, макар и по-слабо. Изглежда, кърмата поема основната част от топлината и ударната вълна. Леле — падаме зад някакви горящи отломки, като че ли сме в силна метеоритна буря.

— Добре — рече Орфу. — Дръж се.

Останките от моравекския космически кораб се забиха в сгъстената марсианска атмосфера точно така, както Манмът го бе описал на Орфу — като метеоритна буря. По-големите отломки имаха маса няколко метрични тона и широчина десетки метри. Стотици огнени кълба профучаха по бледосиньото марсианско небе и глухият им екот разцепи тишината в северното полукълбо. Те прекосиха северната полярна шапка и като ято огнени птици продължиха на юг над морето Тетида, като оставяха дълги опашки от плазмена пара. Сякаш по-скоро летяха, отколкото падаха.

В продължение на стотици милиони години Марс почти не беше имал атмосфера — около осем милибара, предимно въглероден диоксид, за разлика от плътната земна атмосфера с налягане от хиляда и четиринайсет милибара на морското равнище. В резултат на непонятен за моравеките процес планетата бе тераформирана за по-малко от век и атмосферата ѝ беше достигнала напълно годните за дишане осемстотин и четирийсет милибара.

Огнените кълба профучаха в неправилен строй над северното полукълбо. Някои от по-малките отломки — достатъчно големи, за да

навлязат в атмосферата, ала достатъчно малки, за да бъдат отклонени от плътния въздух — започнаха да падат на около осемстотин километра южно от полюса. Ако човек ги наблюдаваше от космоса, сякаш някакво божество изстрелваше картечен откос грамадни трасиращи куршуми по северния океан на Марс.

„Смуглата дама“ беше един от тези трасиращи куршуми. Стелт материалът около кърмата и две трети от корпуса изгоря и се вля в плазмената опашка зад падащата подводница. Външните антени и сензори го последваха. После корпусът започна да се овъглява, отлюспва и цепи.

— Хм... — обади се от ускорителното си кресло Манмът, — не трябва ли да помислим за разтваряне на парашутите? — Достатъчно добре бе запознат с плана на Корос за кацане, за да е наясно, че парашутите от бъквивъглеродни влакна трябва да се разтворят на височина петнайсетина хиляди метра и плавно да ги спуснат в океана. Последните образи на марсианския океан преди камерата на кърмата да изгори го бяха убедили, че са по-ниско от петнайсет хиляди метра и продължават да падат *много* бързо.

— Още не — изсумтя Орфу. Йониецът нямаше ускорително кресло в трюма и гравитацията явно му се отразяваше. — Засечи височината с радара.

— Радара го няма — съобщи Манмът.

— Сонарът работи ли?

— Ще проверя. — Колкото и да беше удивително, той наистина работеше и показваше, че плътната — е, течната — повърхност е на разстояние от осем хиляди и двеста метра, осем хиляди... седем хиляди и осемстотин. Манмът предаде информацията на Орфу и прибави: — Вече ще разтворим ли парашутите?

— Отломките не разтварят парашути.

— И какво от това?

— Наистина ли искаш да те засекаат всичките им сензори?

— *Чиш* сензори? — изсумтя Манмът, но разбираше какво иска да каже Орфу. И все пак... — Пет хиляди метра — съобщи той. — Скорост три хиляди и двеста километра в час. Наистина ли сме готови да се блъснем във водата с тая скорост?

— Не — отвърна йониецът. — Дори да останем живи след сблъсъка, ще бъдем погребани под стотици метри тиня. Не каза ли, че

този северен океан е дълбок само неколкостотин метра?

— Да.

— Сега ще завъртя кораба.

— *Моля?* — После обаче Манмът чу мощното изтътване на реактивния пръстен — само някои дюзи — и жироскопите бясно се завъртяха.

„Смуглата дама“ мъчително се запремята. Вятърът и триенето се опитваха да разкъсат корпуса, отнесоха и последните сензори и пробиха десетки отсеци. Манмът изключи виещите аларми.

Една от последните работещи видеокамери на носа показва падащите в океана отломки и плазма и европейският меровек предположи, че след секунди ще дойде техният ред.

— Парашутите! — почти викна Манмът. — Моля те!

— Не — отсече йониецът и запали главните дюзи, които трябваше да изхвърлят в орбита.

Промяната в скоростта запрати Манмът напред и натискът към опасващите го колани го накара с носталгия да си помисли за ускорителния гел, който бяха използвали при маневрата в енергийната тръба на Йо. Около падащата подводница като коринтски колони се издигнаха нови стълбове пара и океанът изпълни видеоекрана. Дюзите ревяха и понижаваха скоростта им. Манмът видя как целият пръстен отхвърча зад тях в мига, в който дюзите угаснаха. Намираха се само на хиляда метра над океана и повърхността му изглеждаше твърда като леда на Европа.

— Парашу... — започна той. Вече не се срамуваше, че моли приятеля си.

Двата грамадни парашута най-после се разтвориха. Всичко пред Манмът почервения, после потъна в черен мрак.

Забиха се в морето Тетида.

— Орфу? Орфу? — Около Манмът цареше тъмнина и тишина. Моравекът се опитваше да задейства контролните си дисплеи. Еконишата му беше невредима, притокът на диоксид продължаваше. Удивително. Вътрешните му часовници съобщаваха, че от сблъсъка са изтекли три минути. Скоростта им бе нула. — Орфу?

— Уффф — разнесе се по кабелния канал. — Будиш ме всеки път, щом се опитам да поспя.

— Как си?

— По-точният въпрос е къде съм — избуботи йониецът. — Измъкнах се от нишата. Даже не съм сигурен, че още съм в „Смуглата дама“. Ако съм вътре, корпусът тук е пробит — потънал съм във вода. Солена вода. Чакай, може просто да съм се изпуснал.

— Все още си свързан с комуникационния кабел — отбеляза Манмът, без да обръща внимание на последните му думи. — Сигурно още си в трюма. Получавам информация от сонара. Затънали сме в тинята на дъното, но само на няколко метра и на осемдесетина метра от повърхността.

— Чудя се на колко ли части съм — замислено рече Орфу.

— Не мърдай — нареди Манмът. — Ще се изключа от кабела и ще слеза при теб.

— Как бих могъл да мръдна, приятелю? Всичките ми манипулатори и камшичета са се възнесли в оня голям моравекски рай на небето. Аз съм рак без щипци. Не съм съвсем сигурен за корубата си. Манмът... почакай!

— Какво има? — Манмът тъкмо откопчаваше коланите си и изключваше кабелите за виртуален контрол.

— Ако... някак си... се добереш до мен, стига вътрешният коридор да не е сплескан и люковете да не са непоправимо изкривени или запоеани от топлината при навлизането в атмосферата... какво ще правиш с мен?

— Ще видя дали си добре — отвърна Манмът и освободи оптичните проводници. И без това всички монитори бяха черни.

— Помисли, приятелю — продължи Орфу. — Ще ме извлечеш оттук, ако не се разпадна в ръцете ти, и после какво? Няма да мина през вътрешните ти коридори. Даже да ме измъкнеш от подводницата, пак няма да се побера в твоята екониша и определено не мога да се прилепя към корпуса. Нима ще извървиш хиляда километра по океанското дъно, като ме носиш на гръб?

Манмът се поколеба.

— Аз все още функционирам — каза йониецът. — Или поне все още мога да влизам в контакт. Даже имам приток на диоксид и електрическа енергия. Трябва да съм в трюма, дори да е наводнен.

Защо не ремонтираш „Смуглата дама“ и не ни закараш някъде на удобно място, преди да помислим за нещо друго?

Манмът премина на външно дишане и няколко пъти дълбоко си пое дъх.

— Имаш право — накрая отстъпи той. — Да видим кое как.

„Смуглата дама“ умираше.

Манмът беше работил в тази подводница повече от един земен век и знаеше, че е издръжлива. Със съответната подготовка можеше да понесе налягане от много метрични тонове на квадратен сантиметър и натиска на ускорението в енергийната тръба от 3000 g, ала яката малка подводница бе толкова здрава, колкото най-слабата ѝ част, а енергийната тежест на атаката в марсианска орбита беше надхвърлила този толеранс.

По корпуса имаше пукнатини и непоправимо обгорели места. В момента се бяха забили с носа надолу в над три метра тиня и твърдо морско дъно и само няколко метра от кърмата стърчаха над тинята. Корпусът беше огънат, люковете на трюма бяха изкривени и не можеха да се отворят, десет от осемнайсетте баластни резервоара бяха пробити. Вътрешният коридор между контролната кабина на Манмът и трюма бе наводнен и частично разрушен. Почти целият стелт материал беше изгорял, наред с всички външни сензори. Три от четирите сонарни антени бяха извън строя и четвъртата можеше да праща сигнал единствено напред. Работеше само един от четирите двигателя и маневрените дюзи бяха унищожени.

Още по-голям проблем представляваха щетите, нанесени на корабните енергийни системи: главният реактор беше повреден от токов удар по време на атаката и работеше с осем процента от капацитета си. Клетките работеха с резервна енергия. Това бе достатъчно за животоподдържащия минимум, но хранителният преобразувател беше непоправимо повреден и имаха вода само за няколко дни.

И накрая, кислородният преобразувател не работеше. Горивните клетки не произвеждаха въздух. Много преди водата и храната им да свършат, Манмът и Орфу щяха да останат без кислород. Европейският меровек имаше вътрешни източници на въздух, ала само за един-два з-

дни. Можеше да се надява само, че тъй като Орфу месеци наред работеше в космоса, нещо толкова дребно като липсата на кислород няма да му навреди. Реши да попита йониеца за това по-късно.

Съобщения за повреди се получиха и от оцелелите ИИ системи. Ако прекараше поне един месец на ледения док в „Конамара Хаос“, обслужвана от десетки ремонтни моравеки, „Смуглата дама“ можеше да бъде спасена. Иначе дните ѝ, независимо дали се измерваха в марсиански слънца, земни дни, или европейски седмици, бяха преброени.

Манмът установи връзка с умълчалия се Орфу по кабелния канал — боеше се, че приятелят му ще престане да съществува съвсем ненадейно, — представи му положението в положителна светлина и изстреля перископен буй. Буйт се изстрелваше от онази част на кърмата, която все още се намираще над тинята, и работеше.

Самото устройство бе по-малко от дланта на Манмът. Разполагаше с различни видео и инфосензори. Заприижда информация.

— Добра новина — съобщи европейският меровек.

— Консорциумът на Петте луни е пратил спасителна експедиция — избуботи Орфу.

— Не чак толкова добра. — Вместо да свали невизуалните данни, Манмът ги обобщи, за да накара приятеля си да слуша и разговаря. — Буйт работи. Нещо повече, комуникационните и навигационните сателити, които Корос Трети и Ри По спуснаха в орбита, още са там. Питам се защо... онези които ни нападаха... не са ги унищожили.

— Ние бяхме нападнати от старозаветен бог и неговото гадже — отвърна Орфу. — Те може да не благоволяват да обръщат внимание на комуникационни сателити.

— Мисля, че повече приличаха на гръцки, отколкото на старозаветни божества — възрази Манмът. — Искаш ли да чуеш данните, които получавам в момента?

— Естествено.

— Според навигационния сателит се намираме в южните краища на Хризе Планиция, част от северния океан, само на около триста и четирийсет километра от брега на Ксанте Тера. Имаме късмет. Тази част от Ацидалия и Хризе е като грамаден залив. Ако траекторията ни

беше неколкостотин километра на запад, щяхме да паднем върху хълмовете на Темпе Тера. На същото разстояние на изток е Арабия Тера. Още няколко секунди полет на юг над планините на Ксанте Тера и...

— Щяхме да сме частици от горните пластове на атмосферата — довърши Орфу.

— Точно така — потвърди Манмът. — Но ако успеем да измъкнем „Смуглата дама“, можем да влезем направо в делтата на Валес Маринерис, ако се наложи.

— Вие с Корос трябваше да кацнете в другото полукълбо отбеляза йониецът. — На север от Монс Олимпус. Задачата ви беше да проведете разузнаване и да доставите това устройство в трюма на Олимп. Не ме убеждавай, че подводницата е в достатъчно добро състояние, за да ни пренесе около полуостров Темпе Тера...

— Не е — призна Манмът. Всъщност щяха да извадят невероятен късмет, ако „Смуглата дама“ останеше цяла и продължеше да функционира достатъчно време, за да стигнат до най-близката суша, ала нямаше намерение да го каже на приятеля си.

— Има ли някаква друга добра новина? — попита Орфу.

— Ами, на повърхността е прекрасен ден. Навсякъде наоколо има вода, докдето стига погледът на буя. Умерено вълнение. Синьо небе. Приятна температура...

— Търсят ли ни?

— Моля? — не разбра Манмът.

— Някой... издирва ли ни?

— Да — отвърна европейецът. — Пасивният радар показва няколко от онези летящи машини...

— Колесници.

— ... няколко от онези летящи машини, кръстосващи над морето в хилядите квадратни километри, в които паднаха останките от космическия кораб.

— Значи ни търсят — заключи Орфу.

— Не се регистрира радарно или неутриново търсене — посочи Манмът. — Абсолютно нищо в енергийния спектър...

— Могат ли да ни намерят, Манмът? — безизразно попита йониецът.

Манмът се поколеба. Не искаше да лъже приятеля си.

— Могат — каза накрая. — Почти със сигурност, ако използваха моравекска техника, но те явно не използват. Просто... *гледат*. Може би с просто око и магнитометри.

— Обаче лесно ни откриха в орбита. И ни улучиха.

— Да. — Нямахше съмнение, че колесницата и нейните пътници са разполагали с устройство за фиксиране на целта, идеално функциониращо на разстояние осем хиляди километра.

— Прибра ли буя?

— Да — потвърди Манмът. Последваха няколко секунди мълчание, нарушавано само от скърцането на повредения корпус, съскането на вентилацията и шума на различни помпи, напразно опитващи се да изпразнят наводнените сектори. — В наша полза са няколко фактора — накрая каза той. — Първо, в цялото поле с останки има десетки тонове метал от космическия кораб. Първите сблъсъци не бяха чак толкова далеч на юг от полярната шапка. Второ, ние потънахме с носа надолу и единствената част от подводницата, която се подава над тинята, все още е обвита в разкъсани парчета стелт материал. Трето, енергията ни е на изчерпване и почти не може да се засече. Четвърто...

— Да? — окуражи го Орфу.

Манмът мислеше за изчерпващата се енергия и оскъдните запаси въздух и вода.

— Четвърто — продължи той, — те все още не знаят защо сме тук.

Орфу тихо избуботи.

— Съмнявам се, че и ние знаем, приятелю. — И след около минута мълчание прибави: — Е, имаш право. Ако не ни открият през следващите няколко часа, може би имаме шанс. Или има още лоши новини?

Манмът се поколеба.

— Имаме известен проблем със снабдяването с въздух — накрая призна той.

— Сериозно ли е?

— Изобщо не произвеждаме въздух.

— Е, значи все пак е сериозно — рече йониецът. — С какъв запас разполагаме?

— За около осемдесет часа. За двамата естествено. Или над два пъти повече, ако е само за мен.

Орфу избуботи по интеркома.

— Само за теб ли? Да не се каниш да ми спреш кранчето, приятелю? Органичните ми части имат нужда от въздух, както ти е известно.

Манмът не отговори веднага.

— Мислех, че... ти си вакуумен моравек... Искам да кажа.

— Мислил си, че прекарвам дълги месеци в космоса, без да се връщам на Йо — въздъхна Орфу. — Аз произвеждам кислород с вътрешните си горивни клетки, като използвам енергия от фотоелектрическите панели върху корубата ми.

Манмът усети, че пулсът му се забавя. Шансовете им да се спасят рязко се увеличаваха, ако Орфу наистина не се нуждаеше от корабния въздух.

— Само че фотоелектрическите ми панели бяха отнесени — тихо прибави йониецът — и след атаката горивните ми клетки не произвеждат диоксид. Съществувам единствено благодарение на притока на кислород от кораба. Съжалявам, Манмът.

— Виж — побърза да го успокои другият моравек. — И без това имах намерение да продължа да снабдявам с въздух и двамата. Това не е проблем. Пресметнах — при сегашната консумация разполагаме с осемдесетина часа. И мога да я понижа още. Цялата контролна кабина и моята екониша са наводнени. Ще разпределя запасите ни. След осемдесет часа ще изплуваме за въздух. Дотогава търсенето трябва да е приключило.

— Сигурен ли си, че ще успееш да изкараш „Смуглата дама“ от тинята? — попита Орфу.

— Абсолютно — твърдо го излъга Манмът.

— Тогава предлагам да се спотайваме на дъното в продължение на... да речем... три слънца, три марсиански дни, около седемдесет и три часа, и да видим дали търсенето им наистина ще приключи. Или дванайсет часа след последния радарен контакт с тях. Кое то дойде първо. Така ще имаме ли достатъчно време да се измъкнем от тинята и да изплуваме на повърхността, преди да изчерпим кислорода и енергията си?

Манмът погледна виртуалната си стена, цялата червена от алармени сигнали.

— Седемдесет и три часа би трябвало да ни оставят достатъчно време — отвърна той. — Обаче ако се махнат преди това, трябва да изплуваме на повърхността и да се насочим към брега. На повърхността „Дамата“ може да развива двайсетина възела и ще ни трябва близо ден и половина, за да се доберем до сушата, особено ако сме придирчиви и търсим подходящо място.

— Просто ще трябва да избягваме да сме придирчиви — каза Орфу. — Добре, изглежда, че през следващите два дни ни очаква скука. Искаш ли да поиграем покер? Носиш ли виртуалните карти?

— Да — засмя се Манмът.

— Нали не би обрал един сляп моравек?

Европеецът, който бе започнал да сваля масата със зелено сукно, рязко спря.

— *Майтаня* се, за бога — успокои го Орфу. — Видеовъзлите ми ги няма, обаче все още ми е останало достатъчно памет и части от мозъка. Дай да поиграем шах.

Три слънца се равняваха на седемдесет и три цяло и осем десети часа и Манмът не искаше да остане толкова дълго на морското дъно. Реакторът губеше енергия по-бързо, отколкото беше предвидил — помпите изразходваха повече енергия, отколкото бе планирал — и всички животоподдържащи системи функционираха на ръба.

През първия период на сън той превключи на вътрешна енергия, взе лостове и режещи инструменти и се спусна по тесните коридори в трюма. Вътрешните пространства бяха наводнени, вертикалната галерия тънеше в пълен мрак. Манмът включи нараменните си лампи и заплува по-ниско. Водата беше много по-топла от морето на Европа. Изкривени греди запречваха последните десетина метра. Той ги преряза с оксижена. Трябваше да провери състоянието на Орфу.

На два метра от херметичния шлюз на трюма трябваше да спре. Сблъсъкът бе огънал задната стена и почти я беше сплескал към предната. И без това тесният коридор сега бе широк по-малко от десет сантиметра. Виждаше люка на трюма — затворен, огънат и изкривен — ала не можеше да стигне до него. Трябваше да пробие едната или и

двете дебели стени и после навярно да отвори люка с оксигена. Това щеше да му отнеме шест-седем часа и имаше един основен проблем — оксигенът работеше с кислород, точно като тях двамата с Орфу. Кислородът, който отделише за рязането, щеше да намали запаса им от въздух.

Няколко минути Манмът плува с главата надолу в мрака. В двата лъча от нараменните му лампи пред фотоклетките му се носеше тиня. *Трябваше* да вземе решение. Щом се събудеше и разбереше какво става, Орфу щеше да се опита да го разубеди. И логиката диктуваше да се остави да бъде разубеден. Даже да си пробиеше път през стените за шест-седем часа, йониецът имаше право — Манмът нямаше да успее да премести грамадния моравек, докато се намираха на морското дъно. Дори да му окажеше първа помощ с инструментите и системните данни, с които разполагаше за собствената си поддръжка, те можеха да се окажат негодни за огромния вакуумен моравек. Ако наистина можеше да измъкне „Смуглата дама“ от тинята и да изплува на повърхността, *тогава* щеше да е най-подходящият момент да помогне на Орфу — дори да се наложеше да пробие външния люк на трюма или самия корпус. Поне щяха да разполагат с достатъчно диоксид. И можеше да извади йониеца, да намери начин да го прикрепи към горната страна на корпуса на слънце и въздух.

Манмът се обърна, заплува нагоре по задръстения с тиня и останки коридор и се вмъкна през шлюза в личната си кабина. И прибра режещите инструменти — за по-късно.

Тъкмо се бе настанил на ускорителното кресло, когато по кабелния канал се разнесе гласът на Орфу:

— Буден ли си, Манмът?

— Да.

— Къде си?

— На пулта. Къде другаде?

— Да. — Мощният глас на йониеца звучеше уморено и старчески. — Значи съм сънувал. Стори ми се, че усещам вибрации. Помислих си, че може да си... не знам.

— Заспивай — рече Манмът. Моравеките спяха, макар и само за да сънуват. — Ще те събудя за пускането на буя след два часа.

Изстрелваше буя за няколко секунди на всеки дванайсет часа, бързо оглеждаше небето и спокойното море и го прибираще. В края на първите четирийсет и осем часа летящи машини продължаваха денонощно да кръжат в небесата, ала по на север, по-близо до полюса.

Манмът се чувстваше сравнително удобно. Контролната му кабина и свързаната с нея екониша бяха невредими, само слабо бяха наклонени. Ако искаше, можеше да се раздвижва. Още няколко обитаеми помещения бяха наводнени, включително научноизследователската лаборатория и някогашното работно място на Урцвайл, но въпреки че помпите скоро ги изпразниха, той не си направи труда да ги пълни с въздух. Всъщност първото, което беше направил, след като с Орфу начертаха план за действие, бе да свърже диоксидната си тръба и да източи кислорода от еконишата и контролната кабина. Каза си, че така пести кислород, ала знаеше, че причината отчасти са угризенията му, задето живее в комфорт, докато Орфу се мъчи — мъките му бяха екзистенциални естествено — в тъмната вода в трюма. Засега нищо не можеше да направи по този въпрос — не и докато три четвърти от корпуса на повредената подводница бяха под тинята, — но влезе в пълната с вакуум лаборатория и сглоби комуникатори и други неща, които щяха да му трябват, ако успееше да освободи йониеца.

И себе си, помисли си Манмът, макар че за него отделянето от „Смуглата дама“ не означаваше свобода. Всички морски криботи от Европа носеха в себе си зрънце агорафобия — истински ужас от открити пространства — и техните еволюирали моравекски потомци я бяха наследили. На втория ден, след осемдесетата партия шах, Орфу попита:

— „Смуглата дама“ има някаква аварийна система, нали?

Манмът се бе надявал йониецът да не знае този факт.

— Да — призна той.

— Каква?

— Малка спасителна капсула — намусено отвърна Манмът. — Не много по-голяма от мен. Предвидена е главно за оцеляване при огромно налягане и за изплуване на повърхността.

— Но има буй, двигател, автономна животоподдържаща и навигационна система, нали? Вода и храна?

— Да. И какво от това? — „Ти и без това няма да влезеш вътре, а не мога да те тегля зад капсулата“.

— Нищо.

— Не ми се мисли за напускане на „Смуглата дама“ — откровено рече Манмът. — Пък и в момента не се налага. Остават още два дни.

— Добре.

— Говоря сериозно.

— *Добре*, Манмът. Просто съм любопитен.

Ако в този момент Орфу се бе засмял, Манмът спокойно можеше да се вмъкне в спасителната капсула и да се изстреля. Сърдеше се на йониеца, че изобщо повдига този въпрос.

— Искаш ли да изиграем още една партия шах? — попита Манмът.

— Не и през този живот — заяви Орфу.

Шейсет и един часа след сблъсъка радарът засичаше само една колесница, но тя кръжеше само на осем километра над тях и десет на север. Манмът колкото можеше по-бързо прибра перископния буй.

Послуша музика по интеркома — Брамс. В наводнения трюм Орфу навярно правеше същото.

— Някога питал ли си се защо и двамата сме хуманисти, Манмът? — ненадейно попита йониецът.

— Какво искаш да кажеш?

— Нали разбираш — хуманисти. Всички моравеки са еволюирали или като нас в хуманисти с нашия странен интерес към древния човешки род, или в по-интерактивни типове като Корос Трети. Тъкмо те изграждат моравекските общества, Консорциума на Петте луни, политическите партии... и така нататък.

— Изобщо не съм забелязал — призна Манмът.

— Поднасяш ме.

Манмът се умълча. Започваше да разбира, че за близо век и половина съществуване е успял да остане невеж за почти всичко важно. Познаваше само студентите морета на Европа — които никога вече нямаше да види — и тази подводница, която след няколко часа или само ден щеше да престане да съществува като функциониращо тяло. Заедно с Шекспировите сонети и пиеси.

Едва устоя да не се засмее по кабелния канал. „Какво може да е по-безполезно?“

Сякаш отново прочел мислите му, Орфу попита:

— Какво би казал за това положение Бардът?

Манмът сканираше данните за енергията. Не можеха да чакат седемдесет и три часа. Трябваше да се опитат да се освободят през следващите шест. И дори тогава, ако не успееш да се измъкнат, реакторът можеше окончателно да престане да функционира, да се претовари и...

— Манмът?

— Извинявай. Бях задрямал. Какво питаше за Барда?

— Той сто на сто има какво да каже за корабокрушенията — рече Орфу. — Струва ми се, че си спомням доста корабокрушения у Шекспир.

— О, да — потвърди Манмът. — Доста корабокрушения. В „Дванайсетата нощ“, „Бурята“, списъкът продължава. Обаче се съмнявам, че в пиесите има нещо, което може да ни помогне в тази ситуация.

— Разкажи ми за някои корабокрушения.

Манмът поклати глава във вакуума. Знаеше, че Орфу просто се опитва да го разсее от действителността.

— Ти ми разкажи за своя любим Пруст — помоли той. — Разказвачът Марсел случайно споменава ли дали се е губил на Марс?

— Всъщност да — с едва доловим намек за буботене отвърна йониецът.

— Шегуваш се.

— *Никога* не се шегувам за „A la recherche du temps perdu“ — заяви Орфу с глас, който почти, ала не съвсем, убеди Манмът в сериозността на приятеля му.

— Добре де, какво казва Пруст за оцеляването на Марс? — След пет минути Манмът отново щеше да изстреля перископния буй и да изкара подводницата на повърхността, дори колесницата да кръжеше на десет метра над тях.

— В том трети на френското издание, том пети на английския превод, който свалих за теб, Марсел казва, че ако неочаквано се озовем на Марс и ни пораснат криле и нова дихателна система, това няма да

ни направи нови същества — отвърна Орфу. — Стига да използваме същите сетива. Стига да запазим старото си съзнание.

— Майтапиш ме — рече Манмът.

— *Никога* не се майтапя за възприятията на героя Марсел в „*A la recherche du temps perdu*“ — за пореден път заяви Орфус глас, който показваше на Манмът, че йоннецът все пак се майтапи, ала не точно за това странно споменаване на Марс. — Не прочете ли изданията, които ти пратих в началото на пътуването ни?

— Прочетох ги — каза Манмът. — Наистина. Просто прескочих последните две хиляди страници.

— Е, това не е нещо необичайно — призна приятелят му. — Виж, ето един откъс, който следва цитата за крилето и новия бял дроб на Марс. На френски ли го искаш, или на английски?

— На английски — побърза да отговори Манмът. Толкова близо до ужасната смърт от задушаване нямаше желание да се измъчва допълнително и с френски.

„Единственото истинско пътешествие, единственият извор на младостта — изрецитира Орфу, — не е в пътешествията из чужди земи, а в придобиването на нови очи, във виждането на вселената с очите на друг, на стотици други, и във виждането на стотиците вселени, които вижда всеки от тях, които е всеки от тях“.

Манмът наистина за миг забрави за неминуемото им задушаване и се замисли над тези думи.

— Това е четвъртият и окончателен отговор на загадката на живота, нали, Орфу?

Йоннецът мълчеше.

— Ти каза — продължи Манмът, — че първите три пътя били неуспешни за Марсел. Той се опитва да повярва в снобизма. Опитва се да повярва в дружбата и любовта. Опитва се да повярва в изкуството. И нито едно от тях не се е получило като трансцендентна тема. Това е четвъртият път. Този, по който... — Той не успя да намери точната дума или израз.

— Съзнанието напуска границите на съзнанието — промълви Орфу. — Въображението захвърля оковите на въображението.

— Да — въздъхна Манмът. — Разбирам.

— Трябва. Сега ти си моите очи. Трябва да гледам вселената през твоите очи.

Европейският меровек не отговори веднага, замислен в тишината, нарушавана само от свистенето на диоксида.

— Хайде да опитаме да извадим „Смуглата дама“ на повърхността — рече той накрая.

— Ами перископният буй?

— Да вървят по дяволите, даже да ни причакват. Предпочитам да умра в бой, отколкото да се задуша в тая тиня.

— Добре — съгласи се Орфу. — Ти каза „да опитаме“ да извадим „Дамата“ на повърхността. Съмняваш ли се, че ще успееш да ни измъкнеш от тинята?

— Нямам никаква представа дали ще успеем да се освободим — призна Манмът: вече мислено превключваше виртуални ключове, задействаше реактора и запалваше дюзи. — Но ще опитаме след... осемнайсет секунди. Дръж се, приятелю.

— Тъй като щипците, манипулаторите и камшичетата ми ги няма, предполагам, че говориш метафорично — отвърна Орфу.

— Дръж се със зъби — посъветва го Манмът. — Шест секунди.

— Аз съм моравек — малко възмутено заяви йониецът. — Нямам зъби. Какво си...

Изведнъж кабелният канал беше заглушен от рева на всички дюзи, скърцането на поддаващите стени и ужасяващото пъшкане на „Смуглата дама“, която се мъчеше да се освободи от тинестата прегръдка на Марс.

18.

ИЛИОН

Градът — Илион, Троя, Приамовият град, Пергам — е най-красив нощем.

Стените, всяка висока над трийсет метра, са осветени с факли и огрени от мангали по укрепленията, както и от огньовете на войската, лагеруваща в полето под града. Троя е град с високи кули и повечето от тях са осветени до късно през нощта, прозорците греят, във вътрешните дворове също е светло, терасите и балконите сияят от свещи, огнища и още факли. Илионските улици са широки и грижливо настлани — веднъж се опитах да пъхна острието на ножа си между плочите и не успях, — и повечето са осветени от отворените врати, факлите, забучени в скобите по стените, и от готварските огньовете на хилядите нетроянски воители и техните семейства, които сега живеят там, всички съюзници на Илион.

Даже сенките в Илион са живи. Млади мъже и жени от подолните класи се любят по сумрачните улички и сенчестите тераси. Охранени псета и хитри котараци се прокрадват от сянка на сянка из уличките и дворовете и притичват по краищата на широките пътища, където през деня са нападали плодове и зеленчуци, риба и месо, останали от пазарските колички изцяло на тяхно разположение, и после пак потъват в здрача на тесните улички и мрака под виадуктите.

Илионските жители не се страхуват от глад и жажда. При първия знак за появата на ахейците, много седмици преди да пристигнат черните кораби, в града бяха докарани стотици говеда и хиляди овце и стопанствата на площ от хиляда квадратни километра около града опустяха. Редовно карат още добитък и той стига до Илион въпреки вялите опити на гърците да го спрат. Същите хитри селяни и търговци, които продават храна на ахейците, снабдяват обсадените със зеленчуци и плодове.

Троя е построена на това място преди толкова много столетия главно заради водоносния пласт под нея — градът разполага с четири

грамадни кладенеца, в които винаги има прясна вода — обаче Приам за всеки случай отдавна е заповядал да отклонят един приток на Симоент на север от Илион и да го отвеждат по лесно охраняеми канали и подземни водопроводи на територията на града. Гърците по-трудно се снабдяват с прясна вода от формално обсадените троянци.

Населението на Илион — може би най-големия град на Земята по онова време — се е удвоило от началото на войната. Първо в града потърсиха убежище селяни, рибари и други странстващи бивши обитатели на Илионското поле. След тях пристигнаха войските на троянските съюзници — воините често водеха със себе си своите жени, деца, старци, кучета и добитък.

Тези съюзници се състоят от различни групи: „троянците“, които не са от самата Троя — дарданци и други от по-малки градове и външни области далеч от Илион, включително верните бойци от земите под Ида и от северни райони като Ликия. Тук са и адрестейците и други воители от земи на много левги източно от Троя, както и пеласгите от Южна Лариса.

От Европа са дошли тракийците, пеонците и киконите. От южните брегове на Черно море са хализоните — обитатели на долината на Халис, свързани с халибските рудари от древните легенди. Чуват се песните и псувните на пафлагонците и енетите, народ от земите още по-на север по Черно море, от който може би произлизат бъдещите венецианци. От Централна Северна Мала Азия идват рошавите мизи — Еном и Наст са двама от тях, прекарал съм с тях известно време и според Омир те ще бъдат посечени от Ахил в речната битка — толкова ужасно клане, че Скамандър не само месеци наред ще остане червен, но и ще бъде задръстен от труповете на всички погубени от Пелеевия син, сред които Наст и Еном.

По буйната си коса, странните си бронзови доспехи и вонята се познават фригийци, меонци, карийци и ликийци.

Илион гъмжи от народ и е възхитително жив и шумен по цял ден, освен по два-три часа нощем. Това е най-красивият и величествен град на света — през тая епоха, по мое време или през който да било период от цялата история на човечеството.

Мисля си за това, докато лежа гол до Елена Троянска в леглото ѝ; чаршафите ухалят на секс и на нашите тела и ветрецът лъха прохлада

през завесите. Някъде тътне гръм — задава се буря. Елена се разшавва и прошепва името ми.

— Хок-ън-бе-риии...

Дойдох в града привечер, след като се телепортирах от олимпийската болница на боговете. Знаех, че музата ме издирва, за да ме убие, и че ако тя не ме открие днес, Афродита ще ме намери, когато излезе от лечебната си вана.

Бях възнамерявал да се смеся с войниците и да догледам края на тоя дълъг ден на сражения — някъде навън на привечерното слънце и прах Диомед продължаваше да трепе троянци, — ала когато видях Хектор да крачи към града само с неколцина от обичайната си свита, се преобразих в един познат, Долон, копиеносец и верен следотърсач, който скоро щеше да бъде убит от Одисей и Диомед, и последвах Приамовия син. Знатният воин влезе през Скейските порти — главните порти на Илион, направени от яки дъбови дъски, високи колкото десетима мъже с ръста на Аякс — и моментално беше обсаден от троянските съпруги и щерки, разпитващи за мъжете, синовете, братята и любимите си.

Гледах как високият червен троянски гребен на Хекторовия шлем пори женското множество — главата и раменете на героя плуваха над морето от умолителни лица — и накрая спря, за да се обърне към растящата навалица.

— Молете боговете, троянки — само им рече той, обърна се и тръгна към Приамовия дворец. Неколцина войници кръстосаха дългите си копия и прикриха отстъплението му, възпирайки виещата женска гмеж. Аз стоях при последните четирима от стражата му и безмълвно го придружих в разкошния палат на Приам, известен, както казва Омир, с блестящите стаи с колони от мрамор изгладен.

Ние, от стражата, се отдръпнахме до стената — нощните сенки вече се спускаха над вътрешните дворове и спалните — и застанахме на пост, докато Хектор за кратко се срещна с майка си.

— Не ми носи вино, майко. — Той отблъсна чашата, която една слугиня му поднасяше по нейно нареждане. — Не сега. Прекалено съм уморен. Виното ще изпие и сетните сили и смелост, които са ми

останали. Освен това целият съм изцапан с прах и кръви от битката — страх ме е вино да лея за Зевс с ръце неумити.

— Защо си напуснал боя, сине, щом не си тук, за да молиш боговете? — попита майка му, жена, която редица години съм виждал да проявява топлота и добросърдечие.

— Ти трябва да ги молиш — отвърна Хектор и остави шлема си на стола до себе си. Наистина беше мръсен — лицето му бе покрито с прах и кръв, превърнати от потта му в червеникава кал — и седеше така, както може да седи само напълно изтощен човек, с лакти на коленете, сведена глава и глух глас. — В храма иди на Атина Палада, свикай почетните троянки и вземи пеплоса, който най-много от всички одежди обичаш. Сложи го върху колената на златната статуя на Атина и обещавай ѝ за жертва в храма дванайсет едногодишни юници, ако се съжали над Троя. Помоли суровата богиня да пощади нашия град, нашите троянски съпруги и безпомощни деца от кръвожадния Диомед.

— Дотам ли се стигна? — промълви Хекторовата майка, наведе се и хвана окървавената длан на сина си. — Накрая дотам ли се стигна?

— Да — потвърди Хектор, с мъка се изправи, нахлупи шлема си и излезе от залата.

Заедно с другите трима копиеносци последвах изнемощелия герой, който извървя шестте преки до дома на Парис и Елена — голям дворец с разкошни тераси, жилищни кули и уединени дворове.

Хектор профуча покрай стражи и слуги, изкачи се по стъпалата и рязко отвори вратата на спалнята на Парис и Елена. Почти очаквах да видя брат му в леглото с отвлечената му любовница — Омир пее, че няколко часа по-рано, след като спасяват Парис от стълкновението с Менелай, похотливите любовници се оттеглят в леглото — обаче Парис пробваше доспехите си, а Елена седеше наблизо и обясняваше на робините какво да бродират.

— Какво правиш, мамка ти? — озъби се Хектор на брат си. — Седиш си тук като женчо, като хленчецо бебе, играеш си с доспехите си, докато истинските троянски мъже гинат със стотици, докато врагът се тълпи около стръмната крепост и дъни ушите ни с чуждите си бойни викове! Тръгвай, проклет изменник такъв! Тръгвай преди Троя да е пламнала от вражески огън!

Вместо да възрази възмутено, царственият Парис само се усмихна.

— Заслужил съм си ругателствата ти, Хекторе. Ти ме похули с право.

— Тогава си стани от задника и обличай тия доспехи — грубо отвърна Хектор, но гневът в гласа му изведнъж се беше стопил, или от умора, или от спокойния отказ на Парис да се защити.

— Ще го направя, но първо ме изслушай. Искам да ти кажа нещо.

Хектор мълчеше и леко се олюляваше на обутите си в сандали нозе. Носеше шлема си под лявата си мишница, а в дясната си ръка стискаше дълго копие, взето от водача на нашата малка гвардия. Опря се на него като на тояга.

— Не останах в спалнята толкова време само от омраза и гняв към троянци — продължи Парис и посочи Елена и нейните робини, сякаш бяха част от мебелировката. — А от мъка.

— От мъка ли? — презрително повтори Хектор.

— От мъка — потвърди брат му. — От мъка заради днешното ми малодушие — въпреки че боговете не по моя воля ме отнесоха от двубоя с Менелай. И от мъка заради участието на нашия град.

— Тая участ не е написана върху камък — изсумтя Хектор. — Можем да спрем Диомед и неговите обезумели за кръв воители. Облечи си доспехите. Върни се на бойното поле с мен. Остава още около час до вечерта. Можем да убием много гърци под кървавите лъчи на залязващото слънце и още повече в прохладния здрач.

При тия думи Парис се усмихна и се изправи.

— Имаш право. Сега войната е най-доброто нещо дори за мен, най-великия любовник на света, а не най-великия воин. Съдбата и победата са променливи, Хекторе, ту насам, ту натам, като редица невъоръжени мъже под град от вражески стрели.

Хектор си сложи шлема и безмълвно зачака — явно нямаше вяра на обещанието на брат си да се върне в боя.

— Ти върви — рече му Парис. — Аз трябва да си сложа всички тия доспехи. Върви, ще те настигна.

Хектор не каза нищо, не искаше да тръгне без Парис, ала Хубавата Елена — а наистина беше хубавица — стана и тръгва по мраморния под. Сандалите ѝ тихо шляпаха по хладния мрамор.

— Мили приятелю — с леко треперещ от вълнение глас промълви тя и го докосна по ръката, — мили ми девере, девер на омразна кучка, прокобна, коварна курветина, женски ужас, вледеняващ кръвта, о, как ми се иска майка ми да ме беше удавила в черното Йонийско море, когато съм се родила, вместо сега да съм причина за всичко това. — Не издържа, отдръпна ръка от Хектор и зариде.

Знатният Хектор запремигва, вдигна ръка, сякаш за да я докосне по косата, спря и засрамено се прокашля. Подобно на много герои, великият Хектор се чувстваше неловко в присъствието на други жени освен съпругата си. Преди да успее да отговори, Елена продължи — все още разплакана, хълцаше между риданията си.

— Или, благородни Хекторе, ако боговете наистина са ми предопределили всички тия ужасни години на кръвопролития, ще ми се съпруга да станех поне на герой-воин, а не на любовник, мъж с воля да прави нещо повече за своя град от това да води жена си в леглото през дългия следобед на гибелта на града си.

Парис пристъпи към нея, сякаш да я зашлеви, ала близостта му до високия Хектор го спря. Ние, пехотинците до стената, се вирахме в тавана и се преструвахме, че нямаме уши.

Елена погледна Парис. Очите ѝ бяха зачервени и влажни. И продължи да говори на Хектор, сякаш брат му — нейният похитител и предполагаем втори съпруг — го няма в стаята.

— Той... е заслужил... искреното презрение на истинските мъже. Лишен е от устойчивост на духа, от смелост. Такъв е, такъв и ще... остане.

Парис запремигва и по бузите му плъзна червенина, сякаш го беше шамаросала.

— Обаче той ще получи отплата за малодушието си, Хекторе — продължи Елена и плю на мраморния под. — Кълна ти се, че ще получи отплата за слабостта си. Заклевам се в боровете.

Парис сърдито излезе.

Елена се обърна към изправения, покрит с мръсотия воин.

— Хайде, ела и седни до мен, девере. Теб мъка ти гложде душата най-много от всички — заради мене безсрамната, Хекторе. — Тя седна и потупа мястото до себе си. — Ние двамата сме свързани с обща участ, Хекторе. Зевс пося в гърдите ни семето на милион жертви, на гибелта на нашата епоха. Мили ми Хекторе. Ние сме смъртни. И

дватама ще умрем. Ала после ще бъдем прославяни ние от бъдните хора...

Сякаш не желаете да слуша повече, Хектор се обърна и изхвърча от стаята, като си сложи високия шлем и той заблестя на косите лъчи на привечерното слънце.

За последен път погледнах седналата със сведена глава Елена, изпих с очи съвършените ѝ бели ръце, мекотата на гърдите ѝ, прозиращи под тънката дреха, после вдигнах копието си — копието на следотърсача Долон — и тръгнах след Хектор и другите трима верни копиеносци.

Важно е да го разкажа така. Елена се разшавва, прошепва името ми, ала пак заспива. *Моето* име. Прошепва „Хок-ън-бе-риии“ и сякаш ме пронизва в сърцето.

И сега, легнал до най-красивата жена в древния свят, навярно най-красивата жена в историята или поне жената, в чието име са загинали най-много мъже, си спомням още неща за живота си. За някогашния си живот. За *истинския* си живот.

Бях женен. Жена ми се казваше Сюзан. Запознахме се като студенти в Бостънския колеж, оженихме се скоро след завършването. Сюзан беше училищна психоложка, обаче рядко работеше, след като през 1972 година се преместихме в Индиана и аз започнах да преподавам в щатския университет. Нямахме деца, но не поради липса на опити. Сюзан беше жива, когато се разболях от рак на черния дроб и постъпих в болница.

„За Бога, защо си спомням всичко това тъкмо *сега*? След девет години почти без лични спомени, защо си спомням Сюзан? Защо ме пробуждат острите късове от някогашния ми живот?“

Не вярвам в Бог с главно „Б“ и въпреки очевидната им материалност, не вярвам в боговете с техните малки „б“. Не вярвам, че са истинските сили във вселената. Обаче вярвам в курвенската богиня Ирония. Тя обхваща всички времена. Тя властва над хора, богове и Бог.

И чувството ѝ за хумор е доста черничко.

Също като Ромео, легнал до своята Жулиета, аз чувам бурята, която приближава от югозапад, гръмотевицата отеква над двора, вятърът

развява завесите на терасите от двете страни на голямата спалня. Елена се разшавва, ала не се събужда. Все още.

Затварям очи и се преструвам, че спя още няколко минути. Очите ми дращят, сякаш под клепачите имам пясък. Прекалено съм стар, за да бодърствам толкова дълго, особено след като три пъти съм се любил с най-красивата и чувствена жена на света.

След като оставихме Елена и Парис, последвахме Хектор до дома му. Героят, който почти никога през живота си не беше бягал от битка, бягаше от изкушението, което му предлагаше Елена — бягаше при жена си Андромаха и едногодишния им син.

През всичките си девет години на наблюдения и мотаене из Илион никога не бях разговарял с Хекторовата съпруга, обаче знаех нейната история. Всички в Илион я знаеха.

Андромаха също беше хубавица — не можеше да се сравнява с Елена или богините, вярно, ала беше красива в по-човешки смисъл — и произхождаше от царски род. Идваше от Тива в троянската област Киликия и баща ѝ беше местният цар Еетион, обичан от мнозина и уважаван от всички. Малкият им дворец се издигал в подножието на Плак, на сред гора, прочута с дървения си материал — великите Скейски порти бяха направени от киликийско дърво, както впрочем и обсадните кули зад гръцките редици на по-малко от три километра разстояние.

Ахил убил баща ѝ, посякъл го в битка, когато повел хората си срещу външните троянски градове скоро след дебаркирането на гръците. Андромаха имала седем братя — нито един от тях воин, всички овчари и говедари — и Ахил ги убил в същия ден, намерил ги по пасищата, гонел ги из чукарите. Явно нямал намерение да остави жив мъжки наследник на киликийския царски род. Оная нощ Ахил поръчал на хората си да облекат трупа на Еетион в бронзови доспехи и да го изгорят на клада с всички почести, и да издигнат надгробна могила върху пепелта на стария цар. Ала телата на братята на Андромаха останали да лежат непогребани по нивите и в горите, храна за вълците.

Макар да взел богата плячка от десетки градове, Ахил поискал буквално царски откуп за Еетионовата царица, майката на Андромаха.

И я получил. По онова време Илион още бил богат и можел да се пазари с нашествениците.

Майката на Андромаха се завърнала в пустите зали на двореца си в Киликия и там, както Хекторовата съпруга често разказваше за злочестата си съдба, „Артемида със лък я срази във двореца ни бащин“.

Е, в известен смисъл.

Артемида, щерка на Зевс и Лета и сестра на Аполон, е богиня на лова — вчера я видях на Олимп — обаче е и покровителка на родилките. По някое време в „Илиада“ разяреният Аполон се разкрещява на сестра си пред баща им Зевс, че гръмовецът я оставял да убива родилки.

Майката на Андромаха умряла девет месеца след като била взета в плен от Ахил в деня, в който бил убит Еетион. Умряла, докато раждала детето на убиеца на съпруга си.

Хайде сега ми кажете, че не курвенската богиня Ирония управлява света.

Андромаха и бебето не си бяха вкъщи. Хектор тичешком обиколи стаите, а ние, четиримата копиеносци, останахме да пазим входа, без да се намесваме. Героят явно беше уплашен и видимо проявяваше по-силна тревога, отколкото го бях виждал да показва на бойното поле. Той се върна на прага и спря две влизащи слугини.

— Къде е Андромаха? Да не е отишла в храма на Атина с другите почтени троянки? Или е в дома на сестра ми? Или е на гости при съпругите на братята ми?

— Господарката отиде на крепостната стена, господарю, отвърна най-старата слугиня. — Всички троянки чуха за днешните ужасни сражения, за яростта на Диомед и злощастиято на синовете на Илион. Жена ти отиде на голямата троянска кула да види какво става, да узнае дали нейният господари съпруг е жив. Тичаше като обезумяла, господарю, и дойката тичаше подире ѝ с детето.

Едва успяхме да настигнем Хектор, който се втурна към Скейските порти. На една пряка от портата разбрах, че *не бива* да оставам с него. Това събитие, срещата на Хектор и Андромаха на

крепостната стена, беше прекалено важно. Щяха да го наблюдават прекалено много богове. Музата можеше да е там и да ме причаква.

На неколкостотин метра от портите изостанах от подтичващите копиеносци и се смесих с навалищата на една странична уличка. Сенките вече се бяха сгъстили, захладняваше, но високите кули на Илион все още бяха осветени от залязващото червено слънце.

Избрах една от тях и се изкачих по витото вътрешно стълбище, все още в тялото на копиеносеца Долон.

Кулата беше построена като минаре — въпреки че до раждането на исляма оставаха хилядолетия — и аз бях сам на тесния кръгъл балкон. Слънцето блестеше в очите ми, обаче аз поляризирах зрителните си филтри и увеличих фокуса на божествените си контактни лещи, за да наблюдавам срещата на крепостната стена.

Андромаха се втурна по укреплението и се хвърли в обятията на съпруга си, който я вдигна и я завъртя във въздуха. Лъснатият му шлем отразяваше плътната привечерна светлина. Другите воители и съпруги се бяха отдръпнали, за да оставят своя вожд и жена му насаме. Наблизо остана само слугинята на Андромаха с едногодишното момченце на ръце.

Можех да подслушам разговора им с тазерния си микрофон, обаче предпочетох само да ги гледам, да виждам как се движат устните им, да изучавам израженията им. След облекчението да види съпруга си жив и невредим Андромаха се намръщи и заговори бързо и настойчиво. От Омировия разказ в общи линии си спомнях какво казваше — преразказ на неволите си, на самотата ѝ след убийството на баща ѝ и братята ѝ. Всъщност даже можех да прочета по устните ѝ някои нейни думи:

— Хекторе, ти си ми всичко, и татко, и майка почтена, ти си ми брат и съпруг неразделен във възраст цветуща! Хайде смили се сега и не ме напущай. Не се връщай в Илионското поле, та да не умреш там и тялото ти да не бъде замъкнато зад колесница ахейска, дорде плътта ти изтлее от костите. Остани тук! Сражавай се тук. Защищавай града ни като се сражаваш от укрепленията.

— Не мога — отвърна Хектор и шлемът му проблесна, когато бавно поклати глава.

— *Можеш* — видях да възразява Андромаха със сгърчено от любов и страх лице. — *Трябва*. Задръж войската си при оная

смокиня... виждаш ли я? Там нашият любим Илион е най-уязвим за тяхното настъпление. Трижди вече аргивците я нападаха там с надеждата да превземат града ни, трижди ги повеждаха най-храбрите им воители — двамата Аяксовци, Големият и Малкият, Идоменей и страховитият Диомед. Може би прорицател ги насочва към слабото ни място. Сражавай се тук, съпруже! Защиатавай ни тук!

— Не мога.

— *Можеш* — извика Андромаха и се откъсна от прегръдките му.
— Обаче няма да го сториш!

— Да — помръднаха устните на Хектор. — Няма.

— Знаеш ли какво ще се случи с мен, благородни Хекторе, когато ти загинеш от своята благородна смърт и станеш храна на ахейските псета?

Видях, че Хектор потръпва, но не отговаря.

— Ще ме отвлекат за курва на някой потен гръцки вожд! — толкова високо изкрещя Андромаха, че я чух от половин пряка. — Ще ме отведаат в Аргос като робиня на Големия или Малкия Аякс, на Диомед или някой по-прост гръцки водач, за да ме чука, когато му скимне!

— Да — измъчено, ала твърдо отвърна Хектор. — Но аз ще съм мъртъв и затрупан с пръст, която ще заглушава виковете ти.

— Да, о, да — изкрещя Андромаха, като едновременно плачеше и се смееше. — Благородният Хектор ще е мъртъв. И твоят син, когото всички илионци наричат Астианакс, „господаря на града“, ще е роб на ахейските свине, продаден далеч от майка си, превърната в робиня и курва. Това ще е твоето благородно наследство, о, благородни Хекторе!

С тези думи Андромаха повика бавачката, грабна детето от нея и го вдигна като щит между себе си и Хектор.

Сега видях мъката, изписана на неговото лице, ала той протегна ръце към момченцето.

— Ела при мен, Скамандре — повика сина си той с името, което му беше дал, вместо прозвището, използвано от народа.

Детето се сгуши в майка си и се разплака. Чух хълцането му от кулата, на която стоях — на пет-шест покрива от сцената.

Беше заради шлема. Шлемът на Хектор. Полиран лъскав бронз, покрит с петна кръв и кал, отразяващ слънчевите лъчи и изкривяващ образа на парапета и самото дете. Шлемът с огненочервената конска

грива и чудовищно лъскавите метални предпазители около очите и носа на героя.

Уплашено от баща си, момчето се притисна към майчината си гръд.

В такъв момент човек би очаквал Хектор да е съкрушен — да не получи сетна прегръдка от сина си? — но той се засмя, отметна глава и отново се засмя, весело и дълго. След малко Андромаха също се засмя.

Хектор смъкна бойния шлем от главата си и го остави на стената — металът заблестя на залязващото слънце. После грабна сина си а започна да го прегръща и да го подхвърля във въздуха, докато детето не запищя, вече не от страх, а от удоволствие. Гушна сина си в извивката на силната си дясна ръка, с лявата Приамовият син притисна Андромаха към себе си.

Все още усмихнат, Хектор вдигна лице към небето.

— Чуй ме, Зевсе! Чуйте ме, всички безсмъртни!

Всички стражи и жени на крепостната стена се умълчаха. Над улиците се възцари неестествена тишина. Силният глас на Хектор стигаше чак до мен.

— Дарете сина ми обичен, както баща си да стане известен сред всички троянци! Тъй да е силен и храбър! И нека Скамандър, син на Хектор, някой ден Илион с мощ да владее, нека да казват за него „Той и баща си по храброст надмина“! Това е моята молитва, богове, и не искам друго от вас.

С тия думи Хектор подаде детето на Андромаха, целуна ги и се отпрати обратно към бойното поле.

Признавам, че през часовете непосредствено след сбогуването на Хектор с жена му се чувствах зле. Настроението ми не се подобряваше от това, че знаех какво ще се случи — на другата година Андромаха наистина щеше да бъде прогонена от горящия град в земята, където щеше да се превърне в скъпа робиня на други мъже. Ахеецът, който щеше да я плени, Пир, обречен да стане прародител на молосийските царе и да получи гробница на герой в Делфи, щеше да откъсне Хекторовия син Скамандър, наричан от троянците Астианакс, „господар на града“, от гръдта на бавачката и да го хвърли от високата стена. Същият тоя Пир щеше да убие бащата на Хектор и Парис, цар

Приам, на олтара на Зевс в собствения му дворец. Домът на Приам за една нощ щеше да бъде разрушен. Угнетяваща мисъл.

С това не се оправдавам за следващите си действия, а само отчасти ги обяснявам.

Скитах по илионските улици до късно вечерта. Никога през деветте си години като схоластик не се бях чувствал по-самотен и потиснат. Вече не бях преобразен като Долон, но все още бях облечен като троянски копиеносец — всеки момент готов да нахлупя шлема на Хадес и да се телепортирам с медальона. Скоро отново се озовах близо до двореца на Елена. Признавам, че през годините често бях ходил там — открадвах малко време между схоластичните си наблюдения, отивах тайно в града, за да я видя... да видя Елена, най-красивата и съблазнителна жена на света. Колко пъти бях стоял отгатък улицата срещу тоя многоетажен дворец, вторачен в него като влюбено момче, колко пъти бях чакал, докато запалят светлините в горните покои и тераси с напразната надежда просто да зърна тая жена?

Не щеш ли, от смахнатия ми унес ме откъсна по-смразяваща гледка — летяща колесница, която бавно се носеше над улиците и покривите, скрита за очите на смъртните, ала не и за моето подсилено зрение. От парапета се надвесваше моята муза. Никога не я бях виждал да лети толкова ниско над града или полето. Знаех, че търси мен.

Моментално си сложих шлема на Хадес и се скрих — поне се надявах — от богове и хора. Технологията май сработи. Колесницата на музата прелетя на по-малко от трийсет метра над мен, без да намали скоростта.

Когато отмина и закръжи над главното пазарище на десетина преки на изток, задействах левитатора си. Всички схоластици имаме такива левитатори, обаче ги използваме съвсем рядко. Понякога след объркващи сражения на бойното поле се издигах в небето, за да придобия по-цялостна представа за тактическото положение, и после отлигах в Илион — при дома на Елена, където няколко минути с надежда се взирах, преди да се телепортирам в казармата си на Олимп.

Но не и сега. Издигнах се над улицата и прелетях над копиеносците, които вардеха главния вход на двореца на Парис и Елена, над високата стена, и кацнах на един от балконите във вътрешния двор пред покоите на любовниците. С разтуптяно сърце влязох през отворената врата, като отметнах развяващите се завеси.

Сандалите ми бяха почти безшумни по каменния под. Кучетата в двореца щяха да ме усетят — шлемът на Хадес не скриваше миризмата, — ала всичките бяха на приземния етаж и на двора, а не тук, където живееше царствената двойка.

Елена се къпеше. Прислужваха ѝ три слугини и босите им ходила оставяха мокри стъпки, докато носеха топла вода по мраморните стъпала, водещи към вградената в пода вана. Обграждаха я тюлени завеси, но тъй като мангалите и висящите лампи бяха зад тях, тънката тъкан не скриваше гледката. Все още невидим, заставах точно пред леко помръдващата материя и вперих очи в къпещата се Елена.

„Та значи това са циците, станали причина да потеглят хиляда кораба“, помислих си и веднага се изругах, задето съм такъв идиот.

Да ви я опиша ли? Да ви обясня ли защо красотата ѝ, нейната гола красота въздейства върху мъже, отдалечени на три хилядолетия в студеното време?

Няма да го сторя — и не от благоразумие или благоприличие. Красотата на Елена надхвърля скромните ми писателски способности. Виждам съм толкова много женски гърди — имаше ли нещо уникално в меката, налята гръд на Елена? Или нещо по-съвършено в триъгълника от тъмни косми между краката ѝ? Или по-вълнуващо в белите ѝ мускулести крака? Или по-удивително в млечнобелия ѝ задник, силния ѝ гръб и тесните ѝ рамене?

Разбира се, че имаше. Само че аз не съм оня, който ще ви обясни разликата. Аз бях обикновен учен и — поне във фантазиите си от своя изгубен живот — навярно писател. Човек трябва да е по-велик поет от Омир, от Данте, даже от Шекспир, за да опише красотата на Елена.

Излязох от стаята на прохладната пуста тераса пред спалнята ѝ и докоснах тънката гривна, която ми позволяваше да се преобразявам. Контролният панел на гривната само светеше, обаче аз доближих палеца към устата си и изредих съответните символи. В него бяха записани данните за всички мъже, които бях записал през последните девет години. Теоретично можех да се преобразя и в жена, ала никога не бях намирал причини да го направя и тая вечер също определено нямах такива.

Трябва да ви кажа нещо за преобразяването — това не е пререждане на молекули, стомана, плът и кост. Нямам представа от същността на процеса, въпреки че преди пет-шест години схоластикът

от ХХІ век Хаякава, който не преживя дълго, се опита да ми обясни теорията. Хаякава постоянно подчертаваше запазването на материя и енергия — каквото и да значи това, — обаче аз не обръщах внимание на тая част от обясненията му.

Явно преобразяването се извършва на квантовото равнище на нещата. Какво не е така при тия богове? Хаякава ми каза да си представя всички човешки същества тук, включително нас с него, като постоянни вероятностни вълни. На квантово равнище, каза той, човешките същества — и всичко останало във физическата вселена — съществуват от един миг до следващия като разбиваща се вълна — молекули, памет, стари рани, чувства, мустаци, вонящ на бира дъх, всичко! Тия гривни, които ни даваха боговете, записвали вероятностните вълни и ни позволявали да прекъсваме и записваме оригиналите — и за кратко да сливаме своите вероятностни вълни със записаните, да пренасяме своите спомени и воля в новото тяло. Нямам представа защо това не нарушава любимия на Хаякава закон за съхранение на масата и енергията... обаче той все твърдеше, че било така.

Това узурпиране на чуждо тяло и поведение е причината ние схоластиците почти винаги да се преобразяваме във второстепенни фигури от битката за Троя, буквално копиеносци като безименния телохранител, чието тяло бях възприел след Долоновото. Ако трябваше да се превърнем в Одисей, да речем, или в Хектор, Ахил или Агамемнон, щяхме да приличаме на тях, обаче поведението ни щеше да си е нашето — абсолютно неподобаващо на героичния характер на истинската личност — и с всеки следващ момент, в който обитавахме фигурата, все повече щяхме да отдалечаваме събитията от тая разгръщаща се действителност, която до такава степен съответстваше на „Илиадата“.

Нямам представа къде отиваше истинската личност, когато се преобразявахме в нея. Сигурно вероятностната ѝ вълна просто продължаваше да се носи на квантово равнище и не се разбиваше, докато не приключехме с нейното тяло и глас. Сигурно вероятностната вълна се записваше в гривната, която носехме, в някаква машина или божествен микрочип на Монс Олимпус. Не знам и това не ме интересува особено. Веднъж попитах Хаякава, малко преди той да

разсърди музата и да изчезне завинаги, дали можем да използваме преобразяващите гривни, за да се превърнем в някой бог. Той се засмя.

— Боговете си пазят вероятностните вълни, Хокънбери. На твое място не бих се опитал да се правя на тях.

Сега задействах гривната и запрехвърлях стотиците мъже, които бях записал в нея, докато не открих оня, когото исках. *Парис*. Музата навярно отдавна щеше да прекрати съществуването ми, ако знаеше, че съм сканирал Парис за бъдещо преобразяване. Схоластиците не се намесват.

„Къде е Парис в момента?“ С палец на активиращата икона се опитах да си спомня. Събитията от тоя следобед и вечерта — сблъсъка между Хектор, Парис и Елена, срещата на Хектор с жена му и сина му на крепостната стена — всичко това се случва в края на Шеста песен от „Илиада“. Нали? Не можех да разсъждавам. Гърдите ми се свиваха от самота. Виеше ми се свят, сякаш цял следобед бях пил.

Да, в края на Шеста песен. Хектор оставя Андромаха и Парис го настига, преди да излезе от града — или тъкмо когато брат му излиза от града. Какво гласеше любимият ми превод? „Парис се дълго не бави във своята къща висока“. Вторият съпруг на Елена облича доспехите си, както е обещал, и се втурва да настигне Хектор. Дватамата заедно излизат през Скейските порти и продължават битката. Спомням си, че бях написал статия за една научна конференция, в която анализирах Омировата метафора на Парис, тичащ като жребец, откъснал се от въжетото, с развяваща се като грива коса върху плещите, копнеещ да влезе в битка и така нататък, и така нататък.

„Къде е Парис в момента? След залез-слънце? Какво съм пропуснал, докато се скитах по улиците и зяпах циците на Елена?“

Това беше в Седма песен, а винаги бях смятал Седма песен от „Илиада“ за пълен миш-маш. Тя слага край на дългия ден, започнал във Втора песен с убийството на ахееца Менестей от Парис и пронизването на гърлото на Еионей от Хектор. Толкова за съпружеските прегръдки и бащинските ласки. После има още битки, Хектор влиза в двубой с Големия Аякс и...

Какво? Нищо сериозно. Аякс побеждаваше — той беше подобрият воин, — обаче боговете пак се бяха скарали за изхода от двубоя, имаше много приказки от страна на гърци и троянци, много вилнеене, после Хектор и Аякс си размениха доспехите и се държаха

като стари приятели, след това се договориха за примирие, докато съберат мъртвите за погребални клади, и...

„Къде е Парис тая нощ, по дяволите? Дали остава при Хектор и войската, за да надзирава примирието и да говори на погребалните обреди? Или постъпва в съответствие с ролята си и се връща в леглото на Елена?“

— На кой му пука? — попитах на глас, натиснах активиращата иконка върху гривната и се преобразих в Парис.

Все още бях невидим и носех шлема на Хадес, левитатора, цялото си снаряжение.

Смъкнах шлема и всичко останало, освен преобразяващата гривна и малкия телепортаторен медальон, който висеше на шията ми, и скрих вещите си под триножника на мангала в ъгъла на терасата. Сега бях просто Парис в бойни доспехи. Свалих ги и оставих и тях на балкона. Вече бях Парис само по мека туника. Ако музата прелетеше над мен, нямаше да мога да се защитя с друго, освен да се телепортирам.

Повторно влязох в банята. Когато разтворих завесите, Елена ме погледна изненадано.

— Господарю? — каза тя и първо забелязах предизвикателството в очите ѝ, а после и сведения поглед, който можеше да означава извинение или покорство след предишните ѝ сурови думи. — Оставете ни — нареди Елена на слугините и те побързаха да излязат с мокрите си крака.

Елена Троянска бавно се спусна по стъпалата от ваната. Косата ѝ беше суха, освен мокрите кичури по ключиците и гърдите ѝ, главата ѝ продължаваше да е сведена, ала очите ѝ бяха насочени към мен през дългите мигли.

— Какво желаеш от мен, съпруже?

Трябваше два пъти да опитам, преди гласът ми да проработи.

— Ела в леглото — казах накрая с гласа на Парис.

19.

ГОЛДЪН ГЕЙТ ПРИ МАЧУ ПИКЧУ

Преминавах от една зелена сфера в следващата, спускаха се по неподвижни ескалатори и галерии от зелено стъкло, свързващи гигантските кабели, носещи висящия под тях път. Одисей вървеше с тях.

— Ти наистина ли си Одисей от торинската драма? — попита Хана.

— Никога не съм гледал торинската драма — отвърна той.

Ада забеляза, че мъжът, който се наричаше Одисей, всъщност нито потвърждава, нито отрича, а само заобикаля въпроса.

— Как се озова тук? — попита Харман. — И *откъде* идваш?

— Сложен въпрос — каза Одисей. — Известно време пътувах, опитвах се да се прибера у дома. Това е само спирка по пътя, място за отдих, и след няколко седмици продължавам. Предпочитам по-късно да ви разкажа историята си, ако не възразявате. Сигурно на вечеря. Сави *ур* навярно ще ми помогне да изложи последователно отделните части.

На Ада ѝ се стори изключително странно, че някой може да говори английски, като че ли това не е родният му език — никога не беше чувала акцент. На нейния основаващ се на факса свят, където всички живееха навсякъде — и никъде — дори нямаше регионални диалекти.

Шестимата излязоха на върха на кулата, където Сави бе приземила аероскутера. Слънцето тъкмо докосваше по-южния от двата остри върха, между които се простираше мостът. От запад духаше силен студен вятър. Отидоха при парапета и погледнаха надолу към тревистата седловина с нейните терасирани руини на повече от двеста и петдесет метра под тях.

— Когато преди три седмици за последен път бях на Голдън Гейт, Одисей лежеше в един от криотемпоралните саркофази, в които обикновено спя аз — каза Сави. — Появата му — и нейното значение

— стана причина най-после да се свържа с вас, да оставя онези указания на скалата в Сухата долина.

Ада, Харман, Хана и Деймън зяпнаха старицата, явно без да разбират истинския смисъл на думите ѝ. Тя не им обясни нищо повече. Четиримата зачакаха Одисей да каже нещо, което да разсее мъглата.

— Какво има за вечеря? — попита той.

— Пак същото — отвърна Сави.

Брадятият мъж кимна, после каза:

— А, не. — Посочи с дебелия си тъп показалец Харман, после Деймън, и продължи: — Вие двамата. До залез-слънце остава един час. Подходящо време за лов. Искате ли да дойдете с мен?

— Не! — заяви Деймън.

— Да — каза Харман.

— Аз искам да дойда — обади се Ада и сама се изненада от настойчивия си глас. — Моля те.

Одисей я зяпна, после се съгласи:

— Добре.

— И аз би трябвало да дойда с вас — каза Сави. В гласа ѝ прозвучаха нотки на съмнение.

— Мога да се оправям с твоята машина. — Одисей кимна към аероскутера.

— Знам, но... — Тя докосна черното оръжие на колана си.

— Няма нужда. Аз търся само храна, не война. Там долу няма да има войникси.

Сави все пак се колебаеше.

Одисей погледна Ада и Харман и каза:

— Чакайте тук. Ще се върна веднага щом взема копието и щита си.

Харман се засмя, но в следващия миг разбра, че плещестият мъж в светла туника не се шегува.

Одисей наистина можеше да управлява скутера. Излетяха от върха на кулата, описаха кръг над планинската седловина с нейните руини, хвърлящи сенки на полегатите слънчеви лъчи, и с висока скорост се понесоха към една долина.

— Нали каза, че ще ловуваш под моста? — надвика свистенето на вятъра Харман.

Одисей поклати глава. Ада забеляза, че сребрилата му коса се спуска по врата му като къдрава грива.

— Там няма нищо освен ягуари, катерици и призраци — отвърна Одисей. — За да намерим дивеч, трябва да излезем от равнините. И имам предвид нещо съвсем конкретно.

Излетяха от устието на клисурата и се понесоха над планинските пасища, осеяни с високи сагови палми и гигантски папрати. Слънцето залязваше и всичко в равнината хвърляше дълги сенки. Долу се появи стадо — едри тревопасни животни, които Ада не познаваше, с кафява козина и задници на бели ивици. Бяха стотици. Приличаха на антилопи, но бяха три пъти по-едри, с дълги крака със странни стави, дълги гъвкави шии и провиснали муцуни, напомнящи на розови маркучи. Аероскутерът прелетя над тях абсолютно безшумно и те не му обърнаха никакво внимание.

— Какви са тези животни? — попита Харман.

— Стават за ядене — отвърна Одисей, закръжи по-ниско и приземи скутера зад някакви високи папрати на трийсетина метра откъм подветрената страна на стадото. Слънцето залязваше.

Освен две абсурдно дълги копия, всяко дълго почти колкото скутера — краищата им стърчаха много извън силовото поле и кърмата, — Одисей носеше кръгъл щит от сложно обработен бронз и пластове волска кожа, а също къс меч в ножница и нож, затъкнат в колана на туниката му. Близостта на човек от фантастичната торинска драма за Троя със света на Ада или поне с тази шантава версия на нейния свят смайваше момичето, което бе лягало под торинския саван по-често, отколкото беше признало на Харман. Ада се изправи и понечи да последва Одисей и Харман.

— Не — изсумтя Одисей. — Ти ще останеш при машината.

— Как ли пък не! — сопна му се тя.

Брадятият мъж въздъхна и им прошепна:

— Вие двамата останете тук зад храстите. Не мърдайте. Ако нещо се приближи, качете се на скутера и спуснете силовото поле.

— Не знам как става — също шепнешком отвърна Харман.

— Оставих ИИ включен — поясни Одисей. — Просто легнете и кажете „задействай силовото поле“.

Взе двете копия, тръгна през тревистата равнина и бавно, безшумно почна да се приближава към пасящите животни. Ада чуваше как откъсват тревата със зъби, усещаше острата им миризма. Животните не избягаха уплашено при привличаването на мъжа и когато онези в края на стадото най-после го погледнаха, Одисей вече беше на десетина метра от тях. Той спря, отпусна едното копие и щита и вдигна другото.

Тревопасните бяха спрели да пасат и предпазливо наблюдаваха странното двуного, обаче не изглеждаха обезпокоени.

Могъщото тяло на Одисей се изви и се изпъна. Копието полетя право напред, улучи най-близкото животно над гърдите и почти излезе от другия край на дългата му дебела шия. То се завъртя, издаде задавено хриптене и тежко се строполи на земята.

Другите запръхтяха, заблеяха и побягнаха — движеха се на зигзаг по начин, какъвто Ада никога не бе виждала. Странните стави на краката им им позволяваха да променят посоката почти мигновено. Скоро цялото стадо се скри от поглед в една клисура на около километър на север.

Одисей приклепна до мъртвото животно и извади късия извит нож от пояса си. С няколко бързи движения разпори корема му, извади вътрешностите и червата и ги хвърли на тревата — освен черния дроб, който остави върху парче найлон — после одра кожата от единия бут, отрязва голямо парче месо и го остави до дроба. След това преряза гърлото на животното, източи кръвта на тревата, измъкна копието си, като внимаваше да не го счупи, и грижливо го избърса в тревата.

На Ада ѝ се зави свят и тя реши да поседне, за да не припадне. Никога не беше виждала човек да убива животно, още по-малко толкова вещо да го корми и дере. Струваше ѝ се ужасно... *майсторски*. Срамуваше се от реакцията си и се страхуваше да не припадне, затова наведе глава към коленете си. Пред стиснатите ѝ очи затанцуваха черни петна.

Харман загрижено я докосна по гърба, но когато тя му махна да се разкара, закрочи към трупа.

— Стой там! — извика му Одисей.

Харман объркано спря.

— Те избягаха. Нямаш ли нужда от помощ, за да пренесеш...

Одисей вдигна ръка, за да му даде знак да не се приближава.

— Намислил съм друг дивеч. Това е само... Не мърдай!

Две черно-бяло-червени двуноги се приближаваха с невероятна скорост — по-бързо, отколкото бяха избягали тревопасните. Ада затаи дъх, Харман се вцепени.

Съществата тичаха към окървавения труп на тревопасното и коленичилиия Одисей със стотина километра в час, после рязко спряха, като вдигнаха облачета прах. Ада видя, че това са птиците, които бяха видели от аероскутера — „форусракоиди“ както ги беше нарекла Сави — ала странно смешните от въздуха, напомнящи на щрауси създания, крачещи като тромави пилета, отблизо бяха ужасяващи.

Двата форусракоида бяха спрели на пет крачки от трупа, вперили очи в Одисей. Бяха високи над два и половина метра и мускулестите им тела бяха покрити с къси бели пера. Перата по зачатъчните им криле и могъщите им крака, дебели колкото ханша на Ада, бяха черни. Клюновете им сигурно бяха дълги поне метър и двайсет, зловещо криви и червени около устата — сякаш потопени в кръв. Яките челюстни мускули се издуваха под пет-шест дълги червени пера, щръкнали от теметата им. Очите им бяха ужасяващо, злобно жълти, обточени със сини кръгове и разположени под вежди като на гущери. Освен хищните човки те имаха здрави нокти — дълги цял лакът — и още по-страшен наглед нокът на сгъвката на зачатъчните криле.

Ада веднага разбра, че тези чудовища не са обикновени мършояди, а жестоки хищници.

Одисей се изправи, стиснал едното дълго копие в лявата си ръка и окървавеното — в дясната. Форусракоидите едновременно завъртяха глава един към друг, жълтите очи срещнаха жълти очи и ловната двойка се раздели като опитни танцьори — готвеха се да нападнат човека от двете страни. Момичето усети смрадта на леш, която се донасяше от чудовищата. Не се съмняваше, че мощните голи крака могат на един скок да оттласнат птиците на повече от пет-шест метра към жертвата им — в случая Одисей. Освен това беше очевидно, че животните действат идеално като двойка убийци.

Одисей не ги изчака да се приготвят за нападение. Със зловеща грациозност той хвърли право напред първото си копие, което прониза мускулестата гръд на лявата птица, После се извъртя към другата. Първият форусракоид нададе ужасен крясък, който вледени дробовете на Ада, но миг по-късно му отговори ревът на Одисей, който прескочи

трупа на тревопасното, прехвърли второто копие от лявата в дясната си ръка и замахна с бронзовия връх към дясното око на чудовището.

Първата птица политна назад, като се опитваше да изтръгне с нокти щръкналото от гърдите ѝ копие, и успя да го счупи. Другарката ѝ избегна атаката на Одисей — отметна глава назад като кобра. Явно изненадана от нападението на това дребно голо двуного, тя с два подскока се отдалечи на три метра и клъвна към копието. После повтори.

След всяка атака Одисей трябваше бързо да отдръпва копието, за да не бъде изтръгнато от ръцете му. Като продължаваше да крещи, той отстъпи назад, препъна се в кървавия труп на първата птица и се претърколи настрани.

Форусракоидът видя в това своя шанс и го използва — подскочи на два метра във въздуха и се стовари с протегнати нокти върху Одисей.

Брадатият воин с плавно движение коленичи и опря дръжката на копието в земята миг преди птицата да се набучи на бронзовия връх с цялата си тежест и да го вкара през мускулестите си гърди в сърцето си. Одисей отново се претърколи, за да не бъде премазан от грамадния форусракоид, който безжизнено се строполи на земята.

— Внимавай! — извика Харман и се затича към него.

Първата птица — от раната ѝ шуртеше кръв и върхът на строшеното копие продължаваше да стърчи от гърдите ѝ — бързо се приближаваше в гръб на Одисей. Главата ѝ полетя напред върху дългата ѝ перната змийска шия и грамадният клюн клъвна мястото, където щеше да е темето на Одисей ако той не беше реагирал. Воинът обаче се хвърли напред, вместо назад и пак се претърколи, само че този път беше с празни ръце. Чудовището профуча покрай него и се завъртя невъобразимо бързо.

— Ей! — извика Харман и замери с някакъв камък великанската птица.

Форусракоидът вдигна глава, жълтите му очи запремигнаха от това нахалство, и после се понесе към Харман, който изруга и си плю на петите. След миг осъзна, че не може да избяга от чудовището, и се обърна с разкрасени крака и вдигнати юмруци, готов да посрещне атаката с голи ръце.

Ада се огледа за камък, пръчка, за каквото и да е оръжие. Нямахше нищо.

Одисей вдигна щита си, стъпи на трупа на тревопасното и се метна на гърба на фोरусракоида, като изтегли късия си меч в движение.

Птицата продължаваше да тича към Харман и Ада, ала бе завъртяла шия назад и кълевеше с червения си клон кръглия щит на Одисей. Всеки път щом масивната ѝ човка изтракваше, воинът се смъкваше назад, но макар че рязко се накланяше като ездач от торинската драма, продължаваше стиска с крака тялото на птицата. После, когато чудовището обърна глава напред и потърси жертвата си с жълтите си очи, Одисей се наведе към белоперата му шия и я преряза.

Скочи на земята и затича към Харман. Гигантската птица се строполи на няма и три метра пред тях. Кръв шурна като фонтан на метър и половина във въздуха, после червената струя отслабна и съвсем секна, когато огромното сърце престана да бие.

Задъхан, покрит с кръв от тревопасното и фोरусракоида и оплескан с трева и кал, високо вдигнал окървавения си меч и щит, Одисей се усмихна и викна:

— Исках само една за вечеря, обаче ще вземем малко и от втората.

Ада се приближи до Харман. Очите ѝ гледаха невярващо.

Одисей отиде при по-близката птица, отрязва грамадната ѝ глава, после заби ножа си в гърдите ѝ и с лекота отдели плът, кожа и пера, все едно помагаше на някого да съблече дебело палто.

— Ще имам нужда от още найлонови торби — подметна той на Харман и Ада. — Те са в шкафчето в задния край на скутера. Просто кажете: „Отвори шкафчето“ на машината и тя ще се подчини. Обаче побързайте.

Одисей избърса кръвта от брадата си с опакото на ръката си и се ухили, белите му зъби лъснаха.

— Тези птици надушват кръв от десет левги... а по залез-слънце из равнините има стотици ловни двойки.

Харман се обърна и с всички сили се затича към аероскутера за найлоновите торби.

Щяха да вечерят в стъклената зала, свързана с южната кула. Сави топлеше полуфабрикати в обикновен микровълнов балон, ала Ада се заинтригува — никога не беше виждала храна, толкова фино сготвена от човек. Отсъствието на слуги в Голдън Гейт бе още по-осезаемо по време на вечерята.

Одисей беше навън върху широката подпора на моста — бе издигнал примитивна структура от камък и метал, в която гореше дърва, донесени от равнината. Започваше да вали и той трябваше да разпали огъня, за да не го остави да угасне. Пламъците осветяваха ръждата и избелялата оранжева боя.

Харман отпиваше от джина си и го наблюдаваше през прозрачната зелена стена.

— Това да не е някакъв олтар на неговите езически богове?

— Не съвсем — отвърна Сави. — Просто така си готви храната. — Тя донесе чинии на кръглата маса. — Ще го повикаш ли? Нашата храна изстива, докато той кремира своята, а над планините бушува гръмотевична буря. Не е много разумно да си навън на моста, когато наоколо падат мълнии.

Когато най-послед седнаха, Одисей остави дървените паници с горещо месо на съседния плот, за да не се налага никой да гледа почернелите от огъня късове. Сави им предложи кана вино. Тя последна напълни чашата си и Ада я чу да прошепва:

— Барух ата адонаи, елоейно мелех ха олам, бореи при хагафен^[1].

— Какво значи това? — тихо попита младата жена. Всички други се смееха на някакво остроумие на Деймън и изглежда, не бяха обърнали внимание на Сави. Ада бе чувала да се говори на чужд език само в торинската драма — там сражаващите се мъже изричаха непонятни думи, ала саванът някак си ги превеждаше и всеки разбираше смисъла, без всъщност да слуша.

Сави поклати глава, ала Ада не можеше да каже дали старицата не знае смисъла, или не е склонна да ѝ го разкрие.

— Разгледах всички етажи на моста и балоните около него — възбудено разказваше Хана. — Металът на самия мост е стар и ръждив, но е... удивителен. И в някои помещения долу има странни

метални фигури. Напълно самостоятелни, не са част от друга структура. Някои имат форма на мъже и жени.

Сави остро се засмя и пак си наля вино. Този път не придружи това действие със странни думи.

— Това са статуи — поясни Одисей. — Скулптури. Никога ли не си виждала статуи?

Хана бавно поклати глава. Въпреки че години наред се беше учила да топи и лее метал, идеята да прави неща с форма на хора и други живи същества бе смайваща.

— Те нямат изкуство — безцеремонно се обърна към воина Сави. — Нямат скулптура, картини, художествени занаяти, фотография, холография, даже генетично манипулиране. Нямат музика, танци, балет, спорт и песни. Нямат театър, архитектура, кабуки, абсолютно нищо. Творческите им заложби са като на... новоизлюпено пиле. Не, взимам си думите назад... даже птиците пеят и свиват гнезда. Тия модерни „елои“ са безмълвни кукувици и обитават чужди гнезда, без поне да им изпеят нещо за отплата. — Сави започваше леко да фъфли.

Одисей погледна Хана, Ада, Деймън и Харман с непроницаемо изражение. През това време четиримата гости зяпаха Сави и се чудеха защо гласът ѝ е толкова сърдит.

— Но пък нямат и литература — като гледаше Одисей в очите, продължи старицата. — Също като вас.

Одисей ѝ се усмихна. Ада позна усмивката от онзи момент, когато той режеше месо от бута на тревопасното животно. Беше се изкъпал преди вечеря, дори сивата му къдрава коса бе измита с шампоан, ала младата жена въпреки това си представяше ръцете и брадата му целите в кръв. Не беше нейна работа, ала не ѝ се струваше благоразумно Сави да го предизвиква така.

— Дописмени, запознай се с постписмените. — Тя разпери пръсти, сякаш го запознаваше с другите четирима. После вдигна показалец. — А, забравих нашия приятел Харман. Той е Балзакът и Шекспирът на сегашните отпадъци от старостилното човечество. Чете горе-долу на равнището на шестгодишно дете от Изгубената ера, нали, Харман ур? Мърдаш ли си устните, когато сричаш думите, а?

— Да — поусмихна се Харман. — Мърдам си устните, когато чета. Не знаех, че има друг начин. И ми трябваша повече от четири

двайсетилетки, докато стигна на това равнище. — На Ада ѝ се стори, че деветдесет и девет годишният мъж знае, че го обиждат, но това не го интересува, тъй като е любопитен какво ще каже Сави.

Младата жена се прокашля със заекване и попита Одисей:

— Какво беше животното, което... уби... днес? Не форусракоидите, другото?

— Мисля за него просто като за „тревопасното с провиснал нос“ — отвърна воинът. — Искаш ли да опиташ? — Той вдигна блюдото с почерняло от огъня месо и го поднесе на Ада.

От любезност тя си взе най-малкото парченце, като предпазливо го набучи на вилицата.

— И аз ще си взема — обади се Харман. Блюдото обиколи масата. Хана и Деймън се намръщиха, помиришаха месото, учтиво се усмигнаха и отказаха. Когато месото стигна до Сави, тя безмълвно го предаде на Одисей.

Ада отхапа колкото можеше по-малка хапка. Беше апетитно — като пържола, само че с по-остър, по-плътен вкус. Дървесният пушек му придаваше аромат, различен от този на микровълновите уреди. Тя си отрязва по-голямо парче.

Одисей се хранеше само с къс остър нож — режеше тънки ивици и ги дъвчеше, както са забучени на острието. Ада се опита да не го гледа.

— Макраухения — каза Сави, докато ядеше салатата си и сготвения на микровълнов балон ориз.

Ада я погледна, зачудена дали това не е част от чуждоезиковия ритуал на старицата.

— Моля? — попита Деймън.

— Макраухения. Така се казва животното, което нашият гръцки приятел е убил и другите двама наши приятели нагъват така, като че ли няма да има второ. Преди два милиона години тези животни са изобилствали в южноамериканските равнини, но са изчезнали преди хората да се появят в Южна Америка. Върнаха ги аРНКистите през ония шантави години след Рубикона, преди постчовеците да прекратят хаотичното възраждане на изчезнали видове. След като възродиха макраухенията обаче, някои аРНКисти решиха да възродят и форусракоидите. АРНКистските гении забравиха, че тези птици милиони години са били най-страшният хищник в Южна Америка.

Поне докато от Северна Америка не мигрирали смилодонтите — след като равнището на подпочвените води спаднало и се появил сухоземният мост между континентите. Знаете ли, че Панамският провлак пак е под вода? Че континентите отново са откъснати? — Тя ги огледа, явно пияна, войнствена и сигурна в знанията си — а те си нямаха и представа за какво говори.

Харман отпи глътка вино и попита:

— Може ли да узнаем какво са „смилодонти“?

Сави сви рамене.

— Просто големи гадни саблезъби котки. Ядат фोरусракоиди за обяд и си чистят саблените зъби с ноктите им. Идиотските аРНКисти все пак възродиха саблезъбите тигри, обаче не тук. В Индия. Някой от вас знае ли къде е това... къде беше това? Къде би трябвало да е? Постчовеците я откъсваха от Азия и я превърнаха в архипелаг.

Петимата се бяха вторачили в нея.

— Благодаря, че ми напомни — отвърна Одисей със своя скован акцент, изправи се и отиде при плота. — Следващото ястие — фोरусракоид. — Той пренесе голямото блюдо на масата. — Отдавна се глася да опитам този деликатес, обаче до днес нямах време да отида на лов за тях. Кой ще ми направи компания?

Всички освен Деймън и Сави проявиха желание да опитат — и всички си наляха още вино. Бурята навън се беше развихрила и мълниите падаха около моста и осветяваха седловината и руините долу, както и облаците и чукарите от двете страни.

Ада, Харман и Хана отхапаха от светлото месо и после пиха много вода и вино. Одисей дъвчеше хапка след хапка от острието на ножа си.

— Прилича ми на... пилешко — наруши мълчанието Ада.

— Да — съгласи се Хана. — Определено на пилешко.

— Пилешко със странен, остър, нагарчащ вкус — прибави Харман.

— Лешояд — каза Одисей. — На мен ми прилича на лешояд. — Откъсна със зъби голяма хапка, сдъвка я, преглътна и се ухили. — Ако някога пак готвя фोरусракоид, ще му сложа много сос.

Петимата мълчаливо ядяха стотвения си на микровълнов балон ориз. Одисей си сложи допълнително форусракоид и макраухения и ги проми с поне десет чаши вино. Мълчанието щеше да е неловко, ако не беше бурята. Вятърът се бе усилил, непрекъснато падаха мълнии — хвърляха бели проблясъци в слабо осветения балон на трапезарията, — а гръмотевиците и без това щяха да заглушат разговора. Зеленият балон като че ли съвсем слабо се люлееше от урагана и четиримата гости се споглеждаха с едва скрито безпокойство.

— Спокойно — каза Сави. Вече не изглеждаше нито сърдита, нито чак толкова пияна, като че ли предишните й сурови думи бяха дали известен отдушник на натрупаната й горчивина. — Паригласът не провежда електричество и сме здраво прикрепени за моста — докато той се държи, няма да паднем и ние. — Допи виното си и се усмихна криво. — Мостът е адски стар и не гарантирам, че ще остане цял.

Когато бурята поутихна и старицата им предложи кафе и чай, затоплени в старовремски стъклени съдове, Харман напомни на воина:

— Ти обеща да ни разкажеш как си се озовал тук, Одисей *ур*.

— Искате да ви изпея за всичките си перипетии, за постоянното си отклоняване от курса в дните, след като с другарите ми плячкосахме свещените хълмове на Пергам ли? — тихо попита воинът.

— Да — отвърна Хана.

— Ще го сторя — заяви брадатият мъж. — Но първо, струва ми се, Сави *ур* има да обсъди нещо с вас.

Те погледнаха старицата и зачакаха.

— Нужна ми е вашата помощ — започна Сави. — Векове наред избягвах да се разкривам пред вашия свят, пред войниксите и другите наблюдатели, които ми желаят злото, но Одисей не е тук случайно и неговите цели служат на моите. Питам ви дали ще го вземете със себе си в някой от вашите домове, където могат да го посещават други и където ще може да се среща с ваши приятели и да разговаря с тях.

Ада, Харман, Деймън и Хана се спогледаха.

— Защо просто не се прехвърли по факса където желае? — попита Деймън.

Сави поклати глава.

— Също като мен, Одисей не може да се прехвърля по факса.

— Това е глупаво — възрази младият мъж. — Всеки може да се прехвърля по факса.

Тя въздъхна и изсипа остатъка от виното в чашата си.

— Знаеш ли какво представлява факсът, момчето ми?

Деймън се засмя.

— Естествено. Това е начинът да стигнеш от мястото, където се намиращ, до мястото, където искаш да отидеш.

— Но как *функционира*? — попита Сави.

Той поклати глава на глупостта ѝ.

— Какво искаш да кажеш с това „как функционира“? Просто функционира. Като слугите или водата от чешмата. Използваш факспортал, за да пътуваш от едно място до друго, от един факсвъзел до следващия.

Харман вдигна ръка.

— Мисля, че Сави *ур* пита как функционира машината, която ни позволява да се прехвърляме по факса, Деймън *ур*.

— И аз на няколко пъти съм си задавала този въпрос — обади се Хана. — Знам как се строи пещ за леене на метал. Обаче как се строи факспортал, който ни праща от едно място на друго, без да се налага да... да вървим между тях?...

Сави се засмя.

— Той не ви праща никъде, мили деца. Вашите факспортали не ви пращат никъде. Те ви унищожават. Разкъсват атомите ви. Даже не пращат атомите ви никъде, а само ги съхраняват, докато потрябват на следващия, който пожелае да се прехвърли. Когато се прехвърляте, вие не *отивате* никъде. Просто умираете и оставяте някъде другаде да бъде създаден друг.

Одисей отпиваше от виното си и наблюдаваше отдалечаващата се буря, явно отегчен от обясненията на Сави. Другите четирима я зяпаха.

— Това... — заекна Ада, — това...

— Това е безумно — довърши Деймън.

— Така е — усмихна се старицата.

Харман се прокашля и остави чашата си с кафе.

— Ако всеки път щом се прехвърляме, ние умираме, Сави *ур*, как така си спомняме всичко, когато... пристигнем... някъде другаде? — Той вдигна дясната си ръка. — А и този малък белег. Получих го преди седем години, когато бях на деветдесет и две. Обикновено такива дребни проблеми се премахват, когато на всяка двайсетилетка ходим в

булаторията, обаче... — Харман замълча, сякаш сам си беше отговорил.

— Да — каза Сави. — Машинните мозъци зад факспорталите помнят вашите дребни недъзи, също както и спомените и личностната ви клетъчна структура. Те пращат информацията — не вас, а *информацията* — от факсвъзел на факсвъзел, актуализират ви и на всеки двайсет години поправят стареещите ви клетки. Вие го наричате „ходене в булаторията“. Но според теб защо изчезвате на стотния си рожден ден, Харман *ур*? Защо престават да ви подновяват, когато навършите сто години? И къде отивате тогава?

Вместо Харман отговори Деймън.

— На пръстените, глупачко. На петата двайсетилетка всички се възнасяме на пръстените.

— За да станете постчовеци. — Сави сви презрително устни. — За да се възнесете на небето и да седнете отдясно на... някого.

— Да — потвърди Хана, ала отговорът ѝ прозвуча като въпрос.

— Не — заяви старицата. — Не знам какво става с матрицата на спомените ви, която логосферата съхранява, докато не завършите сто години, обаче знам, че не пращат информацията на пръстените. Може да я пазят, но подозирам, че просто я унищожават.

За втори път през този дълъг ден на Ада ѝ се стори, че ще припадне. И все пак тя първа си възвърна дар слово.

— Защо вие с Одисей *ур* не можете да използвате факсвъзлите, Сави *ур*? Или просто не желаете? — „Не желаете да бъдете унищожавани, атомите на тялото ви да бъдат разкъсвани като телата на тревопасното и фोरусракоида, с които вечеряме“. Ада топна пръсти в чашата си с вода и докосна с връхчетата им бузата си.

— Одисей не може да се прехвърля по факса, защото логосферата не го е записала — тихо поясни Сави. — Първият му опит да го направи ще е и последен.

— Каква е тази логосфера? — попита Харман.

Сави отново поклати глава.

— Това е сложен въпрос. Прекалено сложен за една старица, която днес е пила прекалено много.

— Но ще ни го обясниш, нали? — настоя Харман.

— Утре ще ви *покажа* всичко — обеща Сави. — Преди пътищата ни пак да се разделят.

Ада погледна Харман. Той едва сдържаше възбудата си.

— Но тази логосфера... каквото и да представлява, има ли твой запис? — попита Хана. — За факсвъзлите? Значи ти все пак *можеш* да се прехвърляш?

Сави за кой ли път се усмихна криво.

— О, да. Това ми напомня за времето преди повече от хиляда и четиристотин години, когато се прехвърлях ежедневно. Логосферата ме очаква като някакъв невидим фोरусракоид... и моментално ще ме познае, ако се опитам да мина през някой от обикновените ви факспорти. Но това ще е и моят последен опит.

— Не разбирам — учуди се Хана.

— Хайде за малко да оставим всички тия технически двусмислици. Да приемем, че нито Одисей, нито аз можем да използваме вашите безценни факспорти. А ако посетя вашето прекрасно общество, като долетя със скутер, това ще ми струва живота.

— Защо? — попита Харман. — В нашия свят няма насилие. Освен в торинската драма. А никой от нас не вярва, че тя се развива в действителност. — Той подчертано погледна Одисей, ала сивокосият мъж не реагира по никакъв начин.

Сави отпи от виното си.

— Просто ми повярвайте, че ако се появя открито, ще бъде унищожена. Повярвайте ми също, че се налага Одисей да получи възможност да се среща с хора, да разговаря с тях, да бъде чул. Ако ви върна у дома, някой от вас ще го приеме ли за свой гост за две седмици? Или за месец?

— За три седмици — прекъсна я Одисей. Гласът му прозвуча грубо, като че ли го ядосваше фактът, че разговарят за него, сякаш не присъства. — Не повече.

— Добре — съгласи се Сави. — За три седмици. Някой от вас ще окаже ли за три седмици гостоприемство на този пришълец в чужда земя?

— Одисей няма ли да е в същата опасност, в каквата би се намирала ти? — попита Деймън.

— Одисей *ур* сам може да се грижи за себе си — заяви тя. Четиримата помълчаха малко в опит да проумеят същността на молбата.

— Аз съм готов да окажа гостоприемство на Одисей, но също искам да отида на онова място, където според теб е възможно да има космически кораб, Сави ур — накрая рече Харман. — Моята цел е да отида на пръстените. И както отбеляза ти, вече приближавам последната си двайсетилетка — нямам време за губене. Предпочитам да прекарам това време в търсене на пресушеното море, където постчовеците имали машини, годни да летят до е- и п-пръстена. Ако ме научиш да пилотирам твоя скутер, може би...

Сави заразтрива челото си, сякаш я болеше глава.

— Средиземноморският басейн ли? Там не можеш да летиш, Харман ур.

— Искаш да кажеш, че е забранено ли?

— Не. Искам да кажа, че *не можеш* да летиш там. Скутерите и другите летящи машини не функционират над Басейна. — Тя замълча и ги огледа един по един. — Но до Басейна може да се стигне пеш или с кола. През вековете съм се опитвала и не съм успявала, обаче мога да те заведа там. Стига някой от приятелите ти да се съгласи да приеме Одисей за три седмици.

— Искам да дойда с теб и Харман — обади се Ада.

— И аз — включи се Деймън. — Искам да видя тоя Басейн.

Харман изненадано погледна младия мъж.

— По дяволите — каза Деймън. — Аз не съм страхливец. Басирам се, че съм единственият тук, който е бил изяден от алозавър.

— Пия за това — засмя се Одисей и пресуши остатъка от виното си.

Сави се обърна към Хана и каза:

— Оставаш ти, мила моя.

— С удоволствие ще приема Одисей — отвърна момичето. — Но аз не ходя толкова често на тържества. Живея с майка си и тя също не дава често приеми.

— Не, боя се, че така няма да се получи — навъси се Сави. — Одисей има само три седмици и трябва да започнем с място, което е известно и където много хора остават за уикенда. Всъщност Ардис Хол щеше да е идеалното имение.

— Откъде знаеш за Ардис Хол, Сави ур? — учуди се Ада. — Пък и откъде знаеш, че Харман може да чете, и изобщо всичко за света, щом не можеш да обикаляш сред нас или да използваш факсвъзли?

— Наблюдавам — отговори старицата. — Наблюдавам, чакам и понякога летя на места, където мога да се омесвам с вас.

— Като Горящия човек — рече Хана.

— Да — потвърди Сави и добави: — Всички сте изтощени. Искате ли да ви покажа стаите, за да поспите? Утре сутрин ще продължим разговора. Просто оставете съдовете, ще ги измия по-късно.

Мисълта за миене на съдовете не беше хрумнала на гостите. Ада отново се огледа и почувства отсъствието на слугите и войниксите.

Искаше ѝ се да възрази срещу това принудително оттегляне за сън — все пак още не бяха чули разказа на Одисей, — но погледна приятелите си: очите на Хана бяха кухи от умора, Деймън беше пиян и едва си крепеше главата, лицето на Харман издаваше възрастта му — и усети че изтощението обзема и самата нея. Бяха преживели невероятен ден. Бе време за сън.

Одисей остана на масата, докато Сави изведе другите четирима от трапезарията. Минаха по коридори, осветени само от отдалечаващите се мълнии, качиха се с покрит със стъкло ескалатор, които се виеше около кулата на Голдън Гейт и продължиха по дълга галерия към няколко балонни стаи на върха на северната кула. Тези спални не бяха физически свързани с кулата, а само със стъкления коридор, и висяха в пространството като зелен грозд.

Сави им предложи отделни стаи и даде знак на Хана да влезе в първата спалня по коридора. Младата жена се поколеба на прага. Дори подът на тясното помещение беше прозрачен — тя направи крачка напред и незабавно отскочи назад в убежището на относителната плътност на покрития с килим коридор.

— Съвсем безопасно е — окуражи я Сави.

— Добре — отвърна Хана и опита пак. Леглото бе разположено до отсрещната стена, до стената на коридора имаше оградена с параван тоалетна чиния и мивка, скрити от другите спални, но облите стени и подът бяха толкова прозрачни, че се виждаха осветените от мълниите камъни и урви на двеста и петдесет метра под тях.

Хана предпазливо закрачи по прозрачния под и накрая се отпусна на солидното легло. Другите трима се засмяха и заръкопляскаха.

— Ако през нощта се наложи да отида до тоалетната, може да не ми стигне смелост пак да мина по пода — призна момичето.

— Ще свикнеш, Хана *ур* — обеща ѝ Сави. — Можеш да затваряш и отваряш вратата с гласно изречена команда, а ключалката се заключва само с твоя глас.

— Врата, затвори се — каза Хана.

Вратата се затвори. Сави остави другите трима по стаите им — първо Деймън, който със залитане се строполи на леглото, очевидно без да се страхува от празното пространство под краката си, после Харман, който им пожела лека нощ, преди да нареди на вратата да се затвори, и накрая Ада.

— Спокойни сънища, мила моя — рече старицата. — Тук изгревите са невероятно красиви и се надявам, че утре сутрин гледката ще ти хареса. Ще се видим на закуска.

На леглото бяха постлани чисти копринени чаршафи. Ада отиде в тоалетната, набързо взе горещ душ, изсуши си косата, остави дрехите си на плата до мивката, облече си копринената нощница и се върна при леглото. Щом се пъкна под завивките, обърна лице към стената и погледна планинските върхове и облаците. Бурята вече бе отминала на изток, мълниците осветяваха отвътре отдалечаващите се облаци и околните върхове и седловината бяха огрени от луната. Далеч надолу се виждаше пътят и каменните руини. Какво беше казал Одисей за това място? Че било обитавано само от ягуари, катерици и призраци ли? Вторачена в бледосивите древни камъни на лунните лъчи, Ада почти можеше да повярва в призраци.

На вратата тихо се почука.

Тя се измъкна от леглото, мина на пръсти по студения под и попита:

— Кой е?

— Харман.

Сърцето ѝ заблъска в гърдите. Беше се надявала Харман да дойде.

— Врата, отвори се — прошепна младата жена и се отдръпна. Ръцете и тънката ѝ нощница изглеждаха млечнобели на лунната светлина.

Харман влезе и спря. Ада прошепна на вратата да се затвори. Харман беше само по синя копринена пижама. Ада зачака той да я

прегърне, да я грабне на ръце и да я пренесе на мекото легло до прозрачната обла стена. Какво щеше да е, зачуди се тя, да се любят, сякаш летят над тези облаци, над тези планини?

— Трябва да поговоря с теб — тихо каза Харман.

Ада кимна.

— Мисля, че е важно през следващите няколко седмици Одисей да отиде на подходящо място — заяви възрастният мъж. — И се съмнявам, че къщичката на майката на Хана е подходяща.

Младата жена се почувства глупаво и скръсти ръце на гърдите си. Стори ѝ се, че усеща студения планински въздух през стъклото под краката си.

— Ти не знаеш нито какво иска да направи Одисей, нито защо — прошепна тя.

— Не, но ако наистина е Одисей, може да е *изключително* важно. И Сави е права... Ардис Хол е идеалното място, където той може да се среща с хора.

В гърдите на Ада бликна леден гняв. Кой беше този човек, че да ѝ нарежда какво да прави?

— Щом смяташ, че е толкова важно да бъде подслонен някъде, защо не го поканиш в своя дом като *свой* гост?

— Аз нямам дом — отвърна Харман.

Тези думи я накараха да запремигва — не можеше да ги разбере. *Всеки* си имаше дом.

— Дълги години пътувах — поясни той. — Имам само дрехите на гърба си, както и книгите, които събирам — пазя ги в едно празно помещение в кратера Париж.

Ада отвори уста да каже нещо, ала не ѝ хрумна нищо. Харман пристъпи към нея, толкова близо, че тя усети мириса му на мъж и сапун. Преди да дойде в стаята ѝ, той също се беше изкъпал. „Нима ще се любим след този разговор?“ — помисли си тя и усети, че гневът я напуска също толкова бързо, колкото я бе обзел.

— Трябва да замина за Средиземноморския басейн със Сави — каза Харман. — Повече от шейсет години търся начин да отида на е- и п-пръстените, Ада. Сега съм толкова близо... е, трябва да замина.

Гневът ѝ отново припламна.

— Но и аз искам да дойда с теб! Искам да видя този Басейн... да намеря космически кораб, да отида на пръстените. Затова ти помагах

през последните няколко седмици.

— Знам — промълви той и нежно я хвана за ръката. — И аз искам да дойдеш с мен. Но това нещо с Одисей може да се окаже важно.

— Разбирам, само че...

— А Хана просто не познава толкова много хора. Нито има пространство да посреща гости.

— Разбирам, обаче...

— И Ардис Хол *наистина* е идеалното място — прошепна Харман. Пусна ръката ѝ, ала продължи да я държи с поглед. Ада виждаше звездите зад прозрачния объл таван над тях.

— Знам, че Ардис Хол е идеалното място — каза тя. Беше ѝ тъжно. — Но ние изобщо не знаем какво иска този Одисей... нито кой всъщност е той.

— Така е — съгласи се Харман. — Обаче най-добрият начин да узнаем е ти да му окажеш гостоприемство, докато аз търся космически кораб в Средиземноморския басейн. Обещавам ти, че ако намеря машина, която може да ни отведе на пръстените, ще дойда да те взема и заедно ще отлетим там.

Ада се поколеба. Лицето ѝ беше леко повдигнато към неговото и тя усещаше, че ако продължат да мълчат, той ще я целуне.

Изведнъж проблесна светкавица и гърмът от отдалечаващата се буря разтърси зеления стъклен балон.

— Добре — промълви тя. — Ще приема Одисей и ще взема Хана да ми помага в Ардис Хол за три седмици. Но само ако ми обещаеш, че ще ме вземеш на пръстените, ако намериш начин да отидеш там.

— Обещавам — отвърна Харман. И после все пак я целуна, ала по бузата, както би я целунал баща ѝ, помисли си Ада, ако някога го беше познавала.

Той се обърна, като че ли се канеше да си тръгне, но преди Ада да успее да нареди на вратата да се отвори, отново я погледна. И попита:

— Какво мислиш за Одисей?

— Какво искаш да кажеш? Питаш дали смятам, че наистина е Одисей ли? — Въпросът я объркваше.

— Не. Питам какво *мислиш* за него. Интересува ли те?

— Искаш да кажеш дали ме интересува неговата история, така ли? Да, любопитна съм. Обаче трябва да я изслушам, преди да реша дали казва истината за много неща.

— Не, всъщност... — Харман замълча и поглади брадичката си. Изглеждаше засрамен. — Искам да кажа, намираш ли го за *интересен*? Привлича ли те?

Ада не можеше да не се засмее. Някъде на изток също се кикотеха гръмотевиците на отдалечаващата се буря.

— Идиот такъв — накрая каза тя и без да чака повече, го прегърна и го целуна.

Няколко секунди Харман отговаряше пасивно, после също я прегърна и целуна. През тънката коприна, която ги разделяше, Ада усети растящата му възбуда. Лунната светлина обливаше кожата на лицата и ръцете им като бяло мляко. Изведнъж силен повей на вятъра връхлетя моста и балонът под краката им се разлюля.

Харман вдигна Ада и я отнесе на леглото.

[1] Благословен да е Господ, Бог наш, цар на вселената, който дава плода на лозата (ивр.). — Б.пр. ↑

20.

МОРЕТО ТЕТИДА НА МАРС

— Мисля, че намразих Барда заради Фалстаф.

— Как така? — попита Манмът по кабелния канал. Беше адски зает — насочваше умиращата подводница към все още далечния бряг с колебливата скорост осем възела, като същевременно се опитваше да поддържа корабните функции, да следи небето за вражески колесници с перископния буй и изобщо да се бори за избавлението им, колкото и малка да беше вероятността да успее. Орфу повече от два часа бе мълчал в трюма на „Смуглата дама“. А сега — това.

— Та какво каза за Фалстаф? — попита Манмът.

— Просто казах, че Фалстаф ме отблъсна от Шекспир и ме насочи към Пруст — отвърна йониецът.

— Струва ми се по-логично да харесваш Фалстаф — заяви Манмът. — Той е адски забавен.

— Наистина го харесвах — потвърди Орфу. — По дяволите, даже се отъждествявах с Фалстаф. Искях да съм Фалстаф. Известно време си мислех, че *приличам* на Фалстаф.

Манмът се опита да си го представи. Безуспешно. После отново насочи вниманието си към корабните функции и перископа.

— Какво те накара да промениш отношението си?

— Спомняш ли си онази сцена в „Хенри Четвърти“, първа част, когато Фалстаф намира трупа на Хенри Пърси на бойното поле?

— Да. — Перископът и радарът показваха, че в небето няма колесници. Манмът беше принуден да изключи реактора през нощта и акумулаторните запаси бяха спаднали до четири процента, което му позволяваше скорост от шест възела. И продължаваха да губят енергия. Знаеше, че скоро отново трябва да изкара „Смуглата дама“ на повърхността: при всяко изплуване се снабдяваше с марсиански въздух за собственото си оцеляване, складираше го в екояслата и го дишаше, докато не стане негоден. Целият произвеждан от кораба въздух отиваше за Орфу. Подводницата не бе проектирана да се отваря за

„атмосферата“ на Европа и се налагаше да прескача десетки правила за безопасност, за да се снабдява с марсиански въздух.

— Фалстаф намущква трупа на Пърси в бедрото само за да се увери, че е мъртъв — каза приятелят му. — После го мята на гръб и се опитва да си припише убийството му.

— Точно така — потвърди Манмът. Сонарът показваше, че са на трийсет километра от брега, ала от него нямаше и следа в перископа, а той не искаше да насочва радара към сушата. Пригответи се да изпусне баластните резервоари и отново да изплува, но беше готов отново да се потопи, ако на радара се появи нещо. — „Най-доброто на храбростта е нейното благоразумие и тъкмо това най-добро нейно качество ми спаси живота“ — цитира той. — Всички коментари на Шекспир, които съм чел, Блум, Годард, Брадли, Морган, Хазлит и даже Емерсън, твърдят, че Фалстаф може би е един от най-великите образи, създавани от Барда.

— Да — рече Орфу и помълча малко, докато подводницата се разтърсваше от изпразването на баластните резервоари. Когато отново се стабилизира и се възцари тишина, освен пликането на океана в корпуса, той заяви: — Но аз намирам Фалстаф за жалък.

— Жалък ли? — „Смуглата дама“ изплува на повърхността. Тъкмо се съмваше и слънцето — много по-голямо от ярката точица, с която Манмът бе свикнал на Европа — се показваше на хоризонта. Той отвори клапите и види чистия солен въздух.

— „В какво е изкусен, освен в хитростите? В какво е хитър, освен в подлостите? В какво е подъл, освен във всичко?“ — произнесе Орфу.

— Но принц Хал се шегува. — Манмът реши да продължи по повърхността. Това беше много опасно — докато бяха под водата, радарът засичаше летящи колесници през час-два — обаче така можеха да се движат с осем възела и да удължат изчерпващите се енергийни запаси.

— Нима? — възрази йониецът. — Той отблъсква стария самохвалко във втората част на „Хенри Четвърти“.

— И това води до смъртта на Фалстаф — напомни му Манмът: дишаше чистия въздух и си мислеше за Орфу, затворен в черния наводнен трюм, свързан с живота само с диоксидната тръба и интеркома. Когато бяха изплували за пръв път, той бе осъзнал, че няма

да може да извади огромния йониец оттам преди да стигнат на сушата. — „Кралят разби сърцето му“ — цитира той мистрис Скокли.

— Реших, че е заслужил да бъде отблъснат — настоя Орфу. — Когато му заповядват да събере войници за войната с Пърси, Фалстаф взима подкупи, за да остави на мира годните, и събира само неудачници. Хора, които нарича „пушечно месо“.

Манмът усети, че „Смуглата дама“ се понася по-бързо напред по ниските вълни. Продължаваше да следи сонара, радара и перископа.

— Всички смятат, че Фалстаф е много по-интересен образ от Хал — възрази той. — Забавен, реалистичен, настроен против войната, остроумен. Хазлит пише, че „свободата, извоювана с хумор, е същността на Фалстаф“.

— Да — каза приятелят му. — Обаче що за свобода е това? Свободата да се подиграваш с всичко ли? Свободата да си крадец и страхливец?

— Сър Джон все пак е рицар — заяви Манмът. Изведнъж вниманието му се насочи към думите на Орфу — циничния и ироничен коментатор на безумието на моравекското съществуване. — Говориш като Корос Трети — отбеляза той.

Това накара йониеца да избуботи:

— От мен никога няма да излезе воин.

— Нима Корос е бил воин? Смяташ ли, че е убивал моравеки по време на експедицията си до Пояса? — полюбопитства Манмът.

— Никога няма да узнаем какво се е случило там и се съмнявам, че Корос е проявявал по-голяма склонност към войната от останалите миролюбиви моравеки. Обаче е бил подготвен за ръководител — нещо, с което Фалстаф се подиграва даже на любимия си принц Хал.

— И ти смяташ, че сме тук с подобна задача? — попита Манмът. На юг имаше мъгла.

— Нещо такова.

— И че ще ти се наложи по-скоро да си Пърси, отколкото Фалстаф, така ли?

Орфу от Йо отново избуботи.

— Може да е късно за това. „Губих време и ето Времето погуби мен“.

— Това не е Фалстаф.

— Ричард Втори — разнесе се гласът от трюма.

— Смяташ, че си прекалено стар за онова, което ни очаква ли? — Самият Манмът се чудеше какво ги очаква.

— Е, наистина се чувствам поостарял, без очи, без крака, без ръце, без зъби и без коруба — каза йониецът.

— Ти никога не си имал зъби — напомни му Манмът. Експедицията на Корос бе имала за цел да проведе разузнаване около големия вулкан, Олимп, и да пренесе Устройството в трюма колкото може по-близо до върха. Но „Смуглата дама“ умираше и Орфу също може би щеше да умре. Даже да останеше жив, нямаше да е в състояние да вижда, да се движи и да се грижи за себе си, ако успееш да стигнат до сушата. Как Манмът щеше да пренесе Устройството на повече от три хиляди километра по сушата, без онези с колесниците да го разкрият и да унищожат и него, и неговия приятел?

„Ще мислиш за това, когато закараш «Дамата» на сушата и измъкнеш Орфу от трюма — каза си той. — Всяко нещо с времето си“. В синьото небе не се забелязваше опасност, но Манмът се чувстваше ужасно оголен, докато подводницата продължаваше да се носи на юг по вълните.

— Твоят приятел Пруст има ли какво да ни посъветва? — попита Орфу той.

— По-скоро Тенисън в своя „Одисей“.

— Кой е Одисей?

Последва смаяно мълчание.

— О, приятелю, този пропуск в иначе отличното ти образование трябва да се поправи — въздъхна накрая йониецът. — Възможно е да се наложи да знаем колкото може повече за...

— Чакай — прекъсна го Манмът. И повтори: — Чакай!

— Какво има?

— Земя — отвърна европейският меровек. — Виждам земя.

— Нещо друго? Подробности?

— Променям увеличението.

Орфу зачака, после попита:

— Е?

— Каменните лица — съобщи Манмът. — Виждам каменните лица — повечето са върху върхове на скали. Простира се на изток докъдето ми стигат очите.

— Само на изток ли? Ами на запад?

— Не. Редицата от лица свършва горе-долу там, където ще стигнем ние. Забелязвам движение. Стотици хора или други същества, които се движат по скалите и плажа.

— По-добре да се потопим — предложи Орфу. — И да изчакаме да се мръкне, преди да излезем на сушата. Да намерим подводна пещера или нещо подобно, където да...

— Късно е — рече Манмът. — На „Дамата“ са й останали по-малко от четирийсет минути живот. Пък и онези спряха да влачат каменните лица. Стичат се на брега със стотици. Видели са ни.

21. ИЛИОН

Бих могъл да ви кажа какво е да се любиш с Елена Троянска. Обаче няма. И не само защото това ще е пълна простащина от моя страна. Подробности просто не са от значение за моето повествование. Но откровено мога да кажа, че ако отмъстителната муза или побеснялата Афродита ме бяха открили точно след като с Елена бяхме приключили първия тур любене, да речем, минута след като се бяхме претърколили настрани един от друг върху мокрите от пот чаршафи, за да си поемем дъх и да усетим прохладния ветреца, който предшестваше бурята, и ако музата и богинята бяха влетели и ме бяха убили, е, без страх от противоречие мога да ви кажа, че краткият втори живот на Томас Хокънбери щеше да е щастлив. И поне щеше да свърши с ликуване.

Минута след този миг съвършенство тя опря кама в корема ми и попита.

— Кой си ти?

— Твоят... — започнах и млъкнах. Нещо в очите ѝ ме накара да се откажа от лъжата, че съм Парис, преди да успея да я изрека.

— Ако кажеш, че си моят нов съпруг, ще трябва да забия този нож в червата ти — спокойно заяви тя. — Ако си бог, това няма да има значение. Обаче ако не си...

— Не съм — изпелтечих. Острието на камата бе достатъчно силно притиснато, за да пусне кръв от кожата ми. „Откъде се появи пък сега този нож?“ Дали го беше крила във възглавниците, докато се бяхме любили?

— Щом не си бог, как си взел лика на Парис?

Осъзнах, че това е Елена Троянска, смъртната щерка на Зевс, жена, живееща във вселена, в която богове и богини постоянно правят секс със смъртни, свят, в който преобразяването е нещо обичайно и за богове, и за обикновени хора, свят, в който концепцията за причина и следствие има съвсем друго значение.

— Боговете ме дариха със способността да се преобра... да променям лика си — отвърнах.

— Кой си ти? — повтори тя. — *Какво си ти?* — Не изглеждаше сърдита, нито даже особено смаяна. Говореше спокойно, красивото ѝ лице не бе разкрито от страх или гняв. Обаче острието продължаваше силно да се притиска в корема ми. Елена очакваше отговор.

— Казвам се Томас Хокънбери. Схоластик съм. — Знаех, че това не ѝ говори нищо. Името ми звучеше чуждо даже на мен, прекалено твърдо за техния по-мек древен език.

— То-мас Хок-ън-бе-риии — промълви Елена. — Звучи ми на персийски.

— Не, всъщност е на холандски, немски и ирландски.

Видях, че се намръщва, и разбрах, че тия думи не само ѝ са непонятни, но и направо ѝ се струват безумни.

— Облечи се — каза тя. — Ще поговорим на терасата.

Просторната спалня на Елена имаше тераси от двете страни. Едната гледаше към вътрешния двор, а другата — на юг и изток над града. Левитаторът и останалото ми снаряжение — освен телепортаторния медальон и преобразяващата гривна, с които бях скочил в леглото — бяха скрити зад завесата на терасата към двора. Елена ме заведе на външната тераса. Носехме тънки наметки. Елена държеше късия си остър нож в ръка, докато стояхме до парапета и гледахме неравномерно проблясващите светкавици на бурята.

— Бог ли си? — попита тя.

За малко да отговоря „да“ — това щеше да е най-лесният начин да я разубеда да ме изкорми, — обаче изпитах внезапно, необяснимо и непреодолимо желание поне веднъж да кажа истината.

— Не — признах аз. — Не съм бог.

Тя кимна.

— Знаех си, че не си. Щях да те изкормя като риба, ако ме беше излъгал. — Тя мрачно се усмихна. — Не се любиш като бог.

„Виж ти“ — помислих си, ала нямаше какво да отговоря.

— Как така си взел лика и тялото на Парис?

— Боговете ми дадоха способността да го правя.

— Защо? — Камата бе само на сантиметри от голата ми под наметката кожа.

Свих рамене, обаче после се сетих, че това движение не е много популярно сред древните.

— Дадох ми тая способност със собствени цели. Аз им служа. Наблюдавам войната и им докладвам. По-лесно е, когато мога да взимам тялото на... други мъже.

Това като че ли не я изненада.

— Къде е моят троянски любовник? Какво си направил с истинския Парис?

— Нищо му няма — отвърнах. — Когато изоставя това подобие, той ще продължи да върши каквото е правил преди моето преобразя... преди да приема лика му.

— И къде ще бъде?

Тоя въпрос ми се стори малко странен.

— Където щеше да бъде и ако не бях приемал неговия лик — казах накрая. — Мисля, че съвсем наскоро е напуснал града, за да се приготви заедно с Хектор за утрешните сражения. — Всъщност, когато напуснех тялото му, Парис щеше да е точно там, където щеше да бъде, даже да не бях взел неговата самоличност — сигурно да спи в някоя шатра, да се сражава или да се въргала с някоя робиня в стана на Хектор. Обаче ми беше трудничко да го обясня на Елена. Съмнявах се, че ще оцени лекцията за функциите на вероятностните вълни и квантовотемпоралната синхронност. Не можех да обясня защо нито Парис, нито околните му няма непременно да забележат неговото отсъствие, нито как събитията могат да се свържат с „Илиада“ така, все едно не съм прекъсвал разбиването на вероятностната вълна в темпоралната последователност. Квантовият континуум можеше да бъде възстановен още щом изключех преобразяващата функция.

Мама му стара, и аз не ги разбирах тия неща.

— Напусни тялото му — заповяда Елена. — Покажи ми истинския си лик.

— Господарке, ако... — понечих да възразя, обаче ръката ѝ направи светкавично движение, острието проби коприната в кожата ми и усетих, че по корема ми се стича кръв.

Съвсем бавно вдигнах дясната си ръка, отворих светещите функции и докоснах иконката на преобразяващата гривна.

Отново си бях Томас Хокънбери — по-нисък, по-мършав, по-несръчен, с малко късоглед поглед и оредяваща коса.

Елена примига и бързо замахна с камата — по-бързо, отколкото си бях мислил, че е способен да се движи човек. Чух звук от раздиране. Само че не беше срязала коремните ми мускули, а само шнурчето на наметалото и самата копринена тъкан.

— Не мърдай — прошепна тя. После Елена Троянска разтвори наметката ми и я смъкна от раменете ми.

Стоях гол и бял пред тази невероятна жена. Ако на някой речник някога му дотрябва дефиниция на „жалък“, ще е достатъчно да използва моята снимка в оня момент.

— Можеш да си сложиш наметката — разреши тя след малко.

Направих го. Платът бе разпорен, затова трябваше да го придържам с ръка. Елена като че ли мислеше за нещо. Няколко минути двамата стояхме на терасата в мълчание. Въпреки че беше късно, илионските кули грееха от светлината на факлите. По бастионите на далечните стени мъждукаха стражеви огънове. Още по̀ на юг, зад Скейските порти, горяха погребалните клади. На югозапад мълнии разцепваха буреносните облаци. Не се виждаха звезди и въздухът миришеше на приближаващ дъжд откъм планината Ида.

— Как разбра, че не съм Парис? — попитах накрая.

Елена с премигване се откъсна от унеса си и се поусмихна.

— Жената може да забрави цвета на очите на любимия си, гласа му, даже усмивката и лика му, но не може да забрави как се ебе съпругът ѝ.

Беше мой ред да запремигвам изненадано и не само от вулгарния език на Елена. Омир буквално пееше възхвали за външния вид на Парис, сравняваше го с „жребец, във обора запиран на ясли“, описваше как е бързал да настигне брат си същата оная нощ извън градските стени, „с устрем, уверен в нозете си бързи... все нависоко си вдига главата и грива развява върху плещите си мощни, уверен във своята хубост“. На езика на тийнейджърите от моя предишен живот Парис беше трепач. И докато бях в леглото на Елена, аз бях имал неговата буйна коса, неговото загоряло от слънцето тяло, неговия гладък корем, неговите намазани с мас мускули, неговия...

— Твоят пенис е по-голям — каза Елена.

Пак запремигнах. Вече два пъти. Тя не беше използвала думата „пенис“, естествено — латинският още не се бе развил в истински език — а жаргонната гръцка дума, която беше избрала, повече се доближаваше до „кур“. Обаче това нямаше значение. Когато се бяхме любили, аз бях имал пениса на Парис...

— Не, не така разбрах, че не си моят любовник — обясни ми Елена. Явно ми четеше мислите. — Просто го отбелязвам.

— Тогава как...

— Да — продължи тя. — По това как ме обладаваш, Хок-ън-бе-рииии.

Нямаше какво да ѝ отговоря и даже да имах какво да ѝ кажа, нямаше да мога да го изрека ясно.

Елена пак се усмихна.

— Парис първо ме облада не в Спарта, където ме спечели, нито в Илион, където ме доведе, а на островчето Краная на път за насам.

Не бях чувал за такъв остров и на старогръцки думата просто означаваше „скалист“, затова реших, че Парис е прекъснал пътуването им, за да се отбие на някое скалисто безименно островче и да го направи с Елена, без да му пречи присъствието на екипажа. Което означаваше, че Парис е бил... нетърпелив. „Както и ти, Хокънбери“ — разнесе се гласът на нещо не съвсем различно от моята съвест. Късно беше за съвест.

— Оттогава той ме е обладал — и аз него — стотици пъти — тихо рече Елена. — Но никога като тая нощ. Никога като тая нощ.

Едновременно се смутих и се почувствах горд. Хубаво ли беше това? Дали бе комплимент? Не, чакай... това беше нелепо. Омир възпява Парис като богоподобно създание с неговата физическа красота и чар, велик любовник, неустойчив за жени и богини, което трябваше да значи, че Елена иска да каже...

— Ти — прекъсна хаотичните ми мисли тя — *ти* беше... *искрен*.

Искрен. Увих се в наметката и отправих поглед към приближаващата се буря, за да скрия срама си. Искрен.

— Откровен — промълви Елена. — Съвсем откровен.

Ако скоро не млъкнеше и не престанеше да търси синоними на „жалък“, сигурно щях да изтръгна кинжала от ръката ѝ и сам да си прережа гърлото.

— Боговете ли те пратиха при мен? — попита тя.

Отново понечих да излъжа. Тази волева жена определено нямаше да изкорми пратеник на боговете. Обаче пак се отказах. Елена Троянска като че ли притежаваше почти телепатична способност да ми чете мислите. Пък и ми беше приятно поне веднъж да казвам истината.

— Не — признах аз. — Никой не ме е пратил.

— Дошъл си само защото си искал да спиш с мен, така ли?

„Е, сега поне не е вулгарна“.

— Да — отвърнах. — Искам да кажа, не.

Тя ме погледна. Някъде в града шумно се разсмя мъж, последван от жена. Илион никога не заспиваше.

— Искам да кажа... бях самотен. От началото на войната съм съвсем сам, няма с кого да си поговоря, няма кого да погалья...

— Достатъчно ме гали — отбеляза Елена.

По гласа ѝ не можех да преценя дали думите ѝ са саркастични, или обвинителни.

— Да — просто отвърнах аз.

— Женен ли си, Хок-ън-бе-рииии?

— Да. Не. — Пак поклатих глава. Сигурно ѝ изглеждах като пълен идиот. — Струва ми се, че съм бил женен, но ако е така, жена ми е мъртва.

— Как така ти се *струва*, че си бил женен?

— Боговете ме доведоха на Олимп през времето и пространството — поясних аз. Знаех, че няма да разбере, обаче не ме интересуваше. — *Струва* ми се, че в другия си живот съм умрял и те някак са ме възкресили. Само че не ми върнаха всички спомени. Картините от истинския ми живот идват и си отиват... като сънища.

— Разбирам — каза Елена. Гласът ѝ ми показа, че кой знае как — поразително — наистина ме е разбрала.

— На конкретен бог или богиня ли служиш, Хок-ън-бе-рииии?
— попита тя.

— Докладвам на една от музите, но едва вчера научих, че Афродита управлява съдбата ми.

Елена ме погледна изненадано и промълви:

— Афродита управлява и моята. Вчера, когато спаси Парис от яростта на Менелай и го върна тук в леглото ни, Афродита ми заповяда да отида при него. Когато възразих, тя побесня и ме заплаши да ме

направи мишена на изпепеляващата омраза — по собствените ѝ думи — и на троянци, и на ахейци.

— Богинята на любовта — тихо отбелязах аз.

— Богинята на похотта — поправи ме Елена. — А аз знам много за похотта, Хок-ън-бе-риии.

За пореден път не знаех какво да отговоря.

— Майка ми се казваше Леда, наричана Щерка на Нощта — продължи тя, — и Зевс дойде, и я изчука, приел формата на лебед — грамаден надървен лебед. Вкъщи имаше стенопис, на който бяха изобразени двамата ми по-големи братя, олтар на Зевс и мен като яйце, очакващо да бъде измътено.

Не можах да се сдържа — избухнах в смях. После коремните ми мускули се стегнаха в очакване на камата.

Вместо това Елена широко се усмихна.

— Да. Знам какво е да те похитят и да си пионка на боговете, Хок-ън-бе-риии.

— Да — казах. — Когато Парис е дошъл в Спарта...

— Не — прекъсна ме тя. — Когато бях единайсетгодишна, Хок-ън-бе-риии, Тезей, който обедини етическите общини и ги превърна в града Атина, ме похити — отвлече ме от храма на Артемида Ортия. Забременях от него и му родих момиче, Ифигения, която не можех да погледна с обич и затова я дадох на Клитемнестра и Агамемнон да я отгледат като свое дете. От тоя брак ме спасиха братята ми и ме върнаха в Спарта. После Тезей тръгна с Херакъл на война срещу амазонките и междувременно опустоши ада, ожени се за амазонка и разгледа критския лабиринт и Минотавъра.

Виеше ми се свят. Всеки един от тия гърци, троянци и богове си имаше история и с повод и без повод я разправяше. Обаче какво общо имаше това с...

— Аз знам много за похотта, Хок-ън-бе-риии — повтори Елена. — Великият цар Менелай ме поиска за жена, въпреки че такива мъже обичат девизи, обичат рода си повече от живота, въпреки че аз бях вмирисана стока в мъжки свят, който толкова много обича своите девизи. И после, подтикнат от Афродита, Парис дойде отново да ме отвлече, да ме доведе в Троя като своя... плячка.

Елена прекъсна словоизлиянието си и изпитателно се втренчи в мен. Не се сещах какво да отговоря. Зад спокойните ѝ, иронични думи

се криеше бездънна бездна от горчивина. Не, не горчивина, осъзнах аз, вирайки се в очите ѝ, а тъга. Ужасна, уморена тъга.

— Хок-ън-бе-риии — продължи тя. — Мислиш ли, че съм най-красивата жена на света? Да ме отвлечеш ли си дошъл?

— Не, не съм дошъл да те отвлека. Няма къде да те заведа. Моите дни са преброени от гнева на боговете — аз предадох своята муза и нейната господарка Афродита и щом се излекува от раните, които вчера ѝ нанесе Диомед, Афродита със сигурност ще ме изличи от лицето на земята.

— Наистина ли?

— Да.

— Ела в леглото... Хок-ън-бе-риии.

Събуждам се в сивия час преди зазоряване, след като съм спал само два-три часа след последните ни два тура любене, обаче се чувствам идеално отпочинал. Гърбът ми е обърнат към Елена, ала някак си усещам, че тя също лежи будна и това голямо легло с красиво резбовани стълбове.

— Хок-ън-бе-риии?

— Да?

— Как служиш на Афродита и другите богове?

Замислям се за малко и после се претъркулвам. Най-красивата жена на света лежи на бледата светлина, приповдигна лакът, дългата ѝ тъмна коса, разрошена от любовните ни игри, се стича по голото ѝ рамо и ръка, очите ѝ, с големи тъмни зеници, напрегнато са вперени в мен.

— Какво искаш да кажеш? — питам, въпреки че знам.

— Защо боговете са те довели през времето и пространството, както казваш ти, да им служиш? Какво толкова знаеш, че да имат нужда от него?

Затварям очи за момент. Как да ѝ го обясня? Лудост е да ѝ отговоря откровено. Обаче, както вече признах, ужасно ми е писнало да лъжа.

— Знам нещо за войната, която се води — отвърщам. — Знам някои събития, които ще се случат... които може да се случат.

— Като оракул ли служиш?

— Не.

— Тогава си пророк? Жрец, на когото някой бог е дал такава пророческа дарба?

— Не.

— Тогава не разбирам — казва Елена.

Надигам се и премествам няколко възглавници, за да седна удобно. Още е тъмно, но на двора запява птичка.

— Там, откъдето идвам, има една песен, един епос за тая война — прошепвам аз. — Казва се „Илиада“. Досега събитията от истинската война напомнят нещата, за които се пее в епоса.

— Говориш така, като че ли в земята, от която идваш, обсадата и войната вече са били стара работа — отбелязва Елена. — Като че ли всичко това вече се е случило.

„Не й го признавай. Това е безумие“.

— Да — отвърщам. — Така е.

— Ти си една от Съдбите.

— Не. Аз съм просто човек.

Елена се усмихва лукаво и докосва долината между гърдите си, където само преди няколко часа съм свършвал.

— *Знам го, Хок-ън-бе-риии.*

Изчервявам се, поглаждам бузите си и усещам наболата четина. Тая сутрин няма да се избърсна в казармата на схоластиците. „Защо да си правиш труда? Имаш само няколко часа живот“.

— Ще отговориш ли на въпросите ми за бъдещето? — с ужасно мек глас пита тя.

„Това ще е лудост!“

— Не знам нищо за твоето бъдеще — казвам неискрено. — Само подробностите от тая песен, а и между нея и истинските събития има много несъответствия...

— Ще отговориш ли на въпросите ми за бъдещето? — Елена поставя ръка върху гърдите ми.

— Да.

— Илион обречен ли е? — Гласът й е уверен, спокоен, мек.

— Да.

— Със сила ли ще бъде превзет, или с хитрост?

„За бога, не можеш да й го кажеш“ — мисля си.

— С хитрост — казвам.

Елена се усмихва и промълвява:

— Одисей.

Не отговорям. Ако не ѝ разкрия подробностите, тия факти навярно няма да се отразят върху събитията.

— Парис ще бъде ли убит пред стените на Троя?

— Да.

— От Ахил ли?

„Без подробности!“ — протестира съвестта ми.

— Не. — „Майната му!“

— Ами благородният Хектор?

— Убит. — Чувствам се като някакъв зъл съдия, който издава смъртна присъда.

— От Ахил ли?

— Да.

— Ами Ахил? Той ще се завърне ли жив от тая война?

— Не. — „Неговата участ ще се реши още щом убие Хектор и той още отначало го е знаел... знаел го е от пророчеството, което години наред е носил в себе си като рак. Дълъг живот или слава? Омир казва, че Ахил сам е трябвало... ще трябва да вземе това решение. Но според пророчеството, ако избере дълъг живот, ще бъде известен само като човек, а не като полубог, какъвто ще стане, ако убие Хектор в двубой. Обаче има избор. Бъдещето не е предопределено!“

— Ами цар Приам?

— Убит — прошепвам прегракнало. „Посечен в собствения си палат, в собствения си храм на Зевс. Накълцан на кървави парчета като добиче, принесено в жертва на боговете“.

— Ами момченцето на Хектор, Скамандър, когото народът нарича Астианакс?

— Убит — казвам и затварям очи, за да не виждам как Пир хвърля пищящото дете от стената.

— Ами Андромаха? — шепне Елена. — Жената на Хектор?

— Робиня — отвръщам. Сигурен съм, че ако продължи да ме разпитва, ще се побъркам. От разстояние всичко си е наред — от схоластичната позиция на безпристрастен наблюдател. Ала сега говоря за хората, които познавам и... с които съм спал. Изумен съм, че Елена не ме разпитва за своята участ. Сигурно няма да ме попита.

— А аз ще загина ли с Илион? — все така спокойно пита тя. Поемам си дъх.

— Не.

— Но Менелай ще ме намери, така ли?

— Да. — Чувствам се като ония шантави гадателски играчки, които бяха страшно популярни в детството ми. Защо да не ѝ отговоря като тях? Това повече би съответствало на стила на Делфийския оракул. „Бъдещето е мъгливо“. Или „Питай пак“.

Вече е късно.

— Менелай ме открива, обаче не ме убива, така ли? Ще се спася ли от гнева му?

— Да. — Спомням си разказа на Одисей в „Одисеята“ — как Менелай намира Елена да се крие в покоите на Деифоб в големия царски дворец край светилището на палациона и се хвърля срещу нея с изтеглен меч тоя рогоносец, за да убие тая красива жена. Елена разголя гърдите си пред своя съпруг, сякаш го кани да я прониже, сякаш го желае — и тогава Менелай захвърля меча и я целува. Не е ясно дали Деифоб, един от Приамовите синове, е убит от Атрида преди, или след като...

— Но той ме връща в Спарта, така ли? — шепне Елена. — Парис е мъртъв, Хектор е мъртъв, всички велики воители на Илион са мъртви или ще бъдат посечени, всички велики троянки са мъртви или ще бъдат поробени, самият град е изгорен, стените му са срутени, кулите му са съборени, земята е поръсена със сол, та нищо да не поникне отново... обаче аз оставам жива и Менелай ме връща в Спарта, така ли?

— Нещо такова. — Чувам колко неубедително звучи отговорът ми.

Елена се изтъркулва от леглото, става и гола излиза на терасата към двора. За миг забравям ролята си на Касандра и почти благоговейно зяпам тъмната ѝ коса, която се спуска по гърба ѝ, идеалния ѝ задник и силните ѝ крака. Тя стои гола на парапета и без да се обръща към мен, пита:

— Ами ти, Хок-ън-бе-рииии? Съдбите разкривали ли са ти твоята участ с тая своя песен?

— Не — признавам. — Аз не съм достатъчно важен, за да присъствам в епоса. Обаче съм почти сигурен, че днес ще умра.

Елена се обръща. Очаквам да плаче след всичко, което съм ѝ казал — ако изобщо ми вярва, — обаче тя се подсмива.

— Само „почти“ ли?

— Да.

— Заради гнева на Афродита ли ще умреш днес?

— Да.

— Аз съм изпитвала този гняв, Хок-ън-бе-риии. Ако ѝ скимне да те убие, ще го направи.

„Много ме успокои“. Известно време мълча. Откъм отворената врата на терасата към града се донасят монотонни напеви.

— Какво е това?

— Троянките още умоляват Атина за милост и божествена закрила, пеят и принасят жертви в храма ѝ, както заповяда Хектор — пояснява Елена, отново ми обръща гръб и се взира във вътрешния двор, сякаш се опитва да види самотната пееща птица.

„Късно е за милостта на Атина“ — казвам си. После, без да се замислям, казвам на глас:

— Афродита иска да убия Атина. Даде ми шлема на Хадес и други средства, за да го направя.

Елена рязко обръща глава и въпреки слабата светлина виждам смаяното ѝ изражение, бледността ѝ. Като че ли най-после е реагирала на всичките ми ужасни предсказания. Гола, тя се връща и сядва на ръба на леглото, където съм се подпрял на лакът.

— Да убиеш Атина ли каза? — прошепва тя. Гласът ѝ е съвсем тих.

Кимвам.

— Значи боговете могат да бъдат убивани, така ли? — пита Елена и аз едва я чувам, макар и само от трийсетина сантиметра.

— Мисля, че могат — потвърждавам. — Вчера например чух Зевс да казва на Арес, че боговете могат да умират. — И ѝ обяснявам за Афродита и Арес, за техните рани, за странните места, където се лекуват, че по някое време днес Афродита ще излезе от оная вана — че сигурно вече е излязла, тъй като Олимп е в същия часови пояс като Илион и там също вече е „утре“.

— Ти можеш да ходиш на Олимп?! — промълвява тя и сякаш потъва в размисъл. Изражението ѝ бавно прелива от изумление в... какво? — Да сновеш между Илион и Олимп, когато *поискаш*?

Колебая се. Знам, че вече съм ѝ разкрил прекалено много. Ами ако тая Елена е само моята преобразена муза? Убеден съм, че не е. Не ме питайте защо. И по дяволите, даже да е така...

— Да. — Сега и аз шепна, въпреки че дворецът още не се е събудил. — Мога да ходя на Олимп, когато поискам, и да съм невидим за боговете. — Освен единствената птичка, заблудена да смята, че вече е почти ден, градът и палатът са зловещо смълчани. На предния вход има стражи, знам, обаче не чувам тътренето на сандалите им и стърженето на копията им по камъка. Илионските улици, които никога не утихват напълно, сага сякаш са замрели. Секнали са даже женските молитви в храма на Атина.

— Афродита даде ли ти нещо, с което да убиеш Атина, Хокънбери? Някакво божествено оръжие?

— Не. — Не ѝ казвам за шлема на Хадес, телепортаторния медальон и тазерната ми палка. Тия неща не могат да убият богиня.

Не щеш ли, късата кама пак се появява в ръката ѝ, само на сантиметри от кожата ми. „Къде го крие това нещо?“ Е, и двамата си имаме тайни.

Камата се приближава.

— Ако сега те убия, това ще промени ли песента за Илион? — прошепва Елена. — Ще промени ли бъдещето... това бъдеще?

„Сега не е моментът за откровения, малкия“, предупреждава ме разумната част от ума ми. Обаче въпреки това казвам истината.

— Не знам. Не виждам как. Ако ми е... писано да умра днес, сигурно няма значение дали ще е от твоята ръка, или от ръката на Афродита. Така или иначе, аз не съм актьор в тая драма, а само наблюдател.

Елена кима, но изглежда разсеяна, сякаш въпросът ѝ за моята смърт и без това не е от значение за нея. Отмества камата и върхът ѝ почти докосва твърдата бяла плът под брадичката ѝ.

— Ако сега отнема своя живот, песента ще се промени ли?

— Не виждам как това ще спаси Илион или ще промени изхода от войната. — Което не е съвсем вярно. Елена е централен образ в Омировата „Илиада“ и нямам представа дали гърците ще останат да довършат битката, ако тя се самоубие. За какво ще се бият, след като Елена е мъртва? „За слава, чест, плячка“. Но пък, след като Елена престане да е достъпна плячка за Агамемнон и Менелай, а Ахил

продължава да се цупи в шатрата си, дали обикновеното плячкосване ще е достатъчно, за да задържи десетките хиляди други ахейци? Те вече близо десетилетие опустошават островите и троянските крайбрежни градове. Може да са се наситили и да си търсят оправдание. Нали тъкмо затова Менелай прие двубоят с Парис да определи всичко, преди Афродита да спаси Приамовия син? „И да го върне на това легло, където само преди часове Елена и Парис са правили секс“. Самоубийството на Елена можеше да сложи край на войната.

Тя отпуска камата.

— От десет години мисля за това самоубийство, Хок-ън-бе-риии. Но имам прекалено силна страст за живот и прекалено малко обичам смъртта, въпреки че заслужавам да умра.

— Не заслужаваш да умреш — възразявам аз.

Елена се усмихва.

— Хектор заслужава ли да умре? А детето му? А царственият Приам, който е по-великодушен към мен и от баща? Всички ония хора, които чуваш да се събуждат в града, заслужават ли да умрат? Ами воините, Ахил и останалите, които вече слязоха в студения Хадес, заслужават ли да умрат заради една капризна жена, която предпочита страстта, суетата и похищението пред верността? Ами хилядите троянки, които служат на боговете и съпрузите си, но които ще бъдат откъснати от домовете и децата си и ще бъдат продадени в робство заради мен? Те заслужават ли такава съдба, Хок-ън-бериии, само защото аз съм предпочела да остана жива?

— Ти не заслужаваш да умреш — повтарям упорито. Уханието ѝ още е по моята кожа, по пръстите и в косата ми.

— Добре — отвръща Елена и пъхва камата под дюшека. — Тогава ще ми помогнеш ли да остана жива и свободна? Ще ми помогнеш ли да сложа край на тая война? Или поне да променя изхода ѝ?

— Какво искаш да кажеш? — Изведнъж ставам предпазлив. Нямам интерес да помагам на троянците във войната. Пък и не бих могъл да им помогна, даже да опитам. Прекалено много сили са замесени, да не споменавам боговете. — Елена, аз сериозно ти казах, че не ми остава никакво време. Днес Афродита ще излезе от лечебната си вана и въпреки че известно време съм в състояние да се крия от

другите богове тя може да ме открие, когато пожелае. Даже да не ме убие веднага за непокорството ми, няма да съм свободен да действам през краткото време, което ми е останало като схоластик.

Тя смъква завивката от тялото ми. Светлината се усилва и сега я виждам по-ясно, отколкото предишната вечер в банята. Елена премята крак и ме възсяда с една ръка на гърдите ми, докато другата се спуска надолу, намира и окуражава.

— Чуй ме — казва най-красивата жена на света и ме гледа над гърдите си. — Ако ще променяш съдбата ни, трябва да намериш повратната точка.

Приемам думите ѝ за покана и се опитвам да проникна в нея.

— Не, не още — прошепва Елена. — Чуй ме, Хок-ън-бе-рииии. Ако ще променяш съдбата ни, *трябва да намериш повратната точка*. И не говоря за това, което правиш в момента.

Трудно е, обаче спирам, колкото да я изслушам.

Час и половина по-късно градът се съживява и аз вървя по улиците, напълно облечен в схоластическото си снаряжение и преобразен като тракийски копиеносец. Слънцето е изгряло и градът окончателно се е събудил — улиците гъмжат от народ, отварят се сергии, мучат волове, тичат дечурлига, наперени воители нагъват закуската си, преди да отидат да убиват.

Близо до пазарището откривам Найтенхелзър — преобразен като дардански страж, но видим като Найтенхелзър през моите лещи — да закусва в една гостилница, която двамата често посещаваме. Той вдига поглед и също ме познава.

Не избягвам, нито се скривам с шлема на Хадес. Сядам до него на масата под едно ниско дърво и си поръчвам хляб, чирози и плодове за закуска.

— Нашата муза призори те търси в казармата — осведомява ме Найтенхелзър. — И после пак при стените. Изглежда, много иска да те намери.

— Страх ли те е да не те види с мен? — питам аз. — Искаш ли да си тръгна?

Найтенхелзър свива рамене.

— Животът на всички нас, схоластиците, и без това е взет назаем. Има ли значение? *Tempus edax rerum*.

Толкова отдавна мисля на старогръцки, че ми трябва секунда, за да преведа латинската сентенция. „Времето поглъща всичко“. Може и така да е, обаче аз искам нещо повече от него. Разчупвам прясната гореща пита и ям, удивлявам се на възхитителния ѝ вкус и на сладкото вино. Тая сутрин всичко изглежда и ухае по-свежо, по-чисто, по-ново и по-уязвило. Може да е заради нощния дъжд. А може да е заради нещо друго.

— Миришеш подозрително на парфюм — отбелязва Найтенхелзър.

Отначало само се изчервявам — нима той усеща мириса на среднощния ми разврат? — но после разбирам за какво говори. Елена настоя да се изкъпя с нея, преди да изляза. Старата робиня, която ръководеше пълненето на ваната с гореща вода, научих аз, беше Етра, щерка на Питей, жена на Егей и майка на прочутия Тезей — владетеля на Атина и мъжа, похитил Елена на единайсетгодишна възраст. Спомнях си името Етра от колежа, обаче моят преподавател доктор Фъртиг, прекрасен специалист по Омир, твърдеше, че било избрано случайно — „Етра, щерка на Питей“ навярно звучало добре на Омир или някой негов епически предшественик, който имал нужда от име на обикновена слугиня, твърдеше доктор Фъртиг, и знатната Тезеева майка не можела да е робиня на Елена в Троя. Е... *сбъркали сте*, доктор Фъртиг. Само преди половин час, докато се излеждах в мраморната вана с голата Елена, тя спомена, че старата робиня Етра наистина била майка на Тезей... че когато я спасили от плен, братята ѝ Кастор и Полидевк отвлекли старицата за наказание и Парис я довел в Троя заедно с любовницата си.

— За какво се замисли, Хокънбери? — пита Найтенхелзър.

Отново се изчервявам. В момента си мисля за меките гърди на Елена, които се виждат през мехурчетата във водата. Хапвам риба и казвам:

— Снощи не бях на бойното поле. Случи ли се нещо интересно?

— Нищо особено. Само големият двубой между Хектор и Аякс. Само последният сблъсък, който чакаме, откакто ахейските кораби опряха носове в брега. Само *цялата* Седма песен.

— А, това ли — въздъхвам. Седма песен разказва за вълнуващия двубой между Хектор и ахейския великан, обаче всъщност не се случва нищо. Нито един от двамата не е ранен, въпреки че Аякс явно е подобрият воин, и когато става прекалено тъмно за бой, Аякс и Хектор сключват примирие, разменят в дар доспехите и оръжието си и двете страни се заемат да изгорят мъртъвците си. Не съм пропуснал нищо важно, нищо, заради което да се откажа дори само от един миг с Елена.

— Имаше нещо странно — прибавя Найтенхелзър.

Хапвам хляб и чакам.

— Нали знаеш, че Хектор трябваше да излезе от града с брат си Парис и двамата трябваше да поведат троянците в битка. Омир казва, че Парис убива Менестей в началото на сражението.

— Да?

— И по-късно, спомняш ли си, когато съветникът на цар Приам, Антенор, призовава троянските си сънародници да върнат Елена и всички съкровища, ограбени от Аргос — да ги върнат и да оставят ахейците да си идат в мир?

— Това е докато Аякс и Хектор са в дружески отношения, след като не успяват да се убият взаимно и си разменят дарове на бойното поле, нали?

— Да.

— Е, и какво?

Найтенхелзър оставя чашата си.

— Ами, Парис трябваше да отговори на Антенор и да окуражи троянците да откажат да предадат Елена, но да предложи да предадат съкровищата в замяна на мира.

— И? — Загрявам накъде вървят нещата. Стомахът ми внезапно се свива.

— Е, снощи Парис го нямаше — не излезе от Скейските порти с Хектор, не уби Менестей и даже не предложи да сключат мир.

Кимам и дъвча. После питам:

— И?

— Ами че това е едно от най-големите несъответствия, които сме виждали, нали, Хокънбери?

Отново трябва да свия рамене.

— Не знам. В Седма песен ахейците строят защитния си вал и ров край брега, обаче ние с теб знаем, че валът и ровът са си там още

от първия месец след пристигането им. Омир понякога оплесква хронологията.

Найтенхелзър ме поглежда и казва:

— Възможно е. Но отсъствието на Парис и фактът, че не отхвърли предложението на Антенор да предадат Елена, бяха странни. Накрая цар Приам говори вместо сина си — бил убеден, че Парис за нищо на света няма да предаде жената, обаче можел да предаде съкровищата. Но в негово отсъствие много троянци мърмореха одобрително. През всичките години, откакто съм тук, Хокънбери, двете страни никога не са били по-близо до сключване на мир.

Вледенявам се. Моето своеволие с Елена нощес, дългото ми въплъщение в Парис вече е променило нещо важно в хода на нещата. Ако музата знаеше подробностите на „Илиада“ — а тя не ги знае, — веднага щеше да разбере, че съм заел мястото на Парис в леглото на Елена.

— Докладва ли за несъответствието на музата? — питам тихо. Смяната на Найтенхелзър трябваше да е приключила с падането на нощта. Тъй като аз отсъствах, снощи той е бил единственият дежурен схоластик. Беше длъжен да докладва за такива особености.

Колегата ми бавно предъква зальк хляб.

— Не — отвърща накрая. — Не съм диктувал на словесния камък.

Въздъхвам.

— Благодаря ти.

— Дай по-добре да тръгваме — казва той. Гостилницата се пълни с троянци, които чакат да се освободят места. Докато аз хвърлям няколко монети на масата, Найтенхелзър ме хваща за ръката. — Знаеш ли какво правиш, Хокънбери?

Поглеждам го в очите. Гласът ми е твърд.

— Ни най-малко.

Излизаме на улицата и тръгваме в противоположни посоки. Аз завивам в една пуста уличка, нахлузвам шлема на Хадес и докосвам телепортаторния медальон.

На връх Олимп е изгрев слънце. Белите сгради и зелените морави отразяват плътната, ала по-слаба светлина. Винаги съм се

чудил защо слънцето изглежда по-малко на и около Олимп, отколкото в небето над Илион.

Бях си представил колесницата до сградата на музата и затова бях пристигнал там. Затаявам дъх, когато тя се спуска от утринното небе и каца на няма и пет метра от мен, обаче Аполон слиза и се отдалечава, без да ме забележи. Шлемът на Хадес още действа.

Качвам се в колесницата и докосвам бронзовата плоча отпред. Внимателно бях наблюдавал музата, докато летяхме над езерото. На сантиметри над бронза засиява прозрачен дисплей. Натискам иконките в същата последователност като музата.

Колесницата се поклаща, издига се, отново се поклаща и се стабилизира, докато аз местя светещия виртуален енергиен регулатор до дисплея. Дърпам го наляво и колесницата завива наляво на петнайсет метра над върха. Докосвам иконката със стрелка напред и колесницата се понася напредна юг над синьото езеро. Ако някой бог я наблюдава, тя сигурно му се струва празна.

Прелитам над езерото, набирам малко височина и се опитвам да открия сградата. „Там — точно зад Великата зала на боговете“.

Някаква богиня — не я познавам — извиква от предните стъпала на грамадната постройка и сочи моята привидно празна колесница, ала вече е късно — намерил съм сградата, която ми трябва: грамадна, бяла, с отворен вход.

Започвам да усвоявам управлението на колесницата. Спускам се на шест метра височина и шеметно летя към сградата. Трябва да повдигна лявата страна на колесницата почти перпендикулярно на земята — не падам, в машината има някаква изкуствена гравитация — и профучавам между исполинските колони със седемдесет-осемдесет километра в час.

Вътре всичко е както го помня: грамадните вани, пълни с клокочеца лилава течност, зелените червеи, гъмжащи около безжизнено отпуснатите в тях богове. Лечителят — великанската стоножка с метални ръце и червени очи — е от отсрещната страна на възкресителната вана на Афродита и навярно се готви да я извади. Червените му очи поглеждат към мен и многобройните му ръце затреперват, когато колесницата полита в тихото пространство, ала съществото не стои между мен и моята цел и аз се понасям напред, преди то или нещо друго да успее да ме спре.

Едва в последния момент решавам да скоча, вместо да остна в колесницата. Трябва да е заради спомена за Елена, заради нощта с Елена — заради възкръсналата радост от живота в часовете с Елена.

Все още невидим с шлема на Хадес, скачам от бясно хвърчащата колесница, падам, усещам, че натъртвам или счупвам дясното си рамо, и с търкаляне спирам на пода. Колесницата продължава право към възкресителната вана, разбива пластмаса и стомана и вдига виолетови пръски на трийсет метра височина в огромното помещение. Нещо — част от колесницата или голям къс стъкло от ваната — разсича стоногия Лечител на две половини.

Тялото на Афродита се изтъргулва на пода с вълна от лилава течност и гърчеща се маса зелени червеи. Другите вани — включително ваната на Арес в неговото червеево гнездо — се разклащат, но не се строшават и не се преобръщат.

Задействат се аларми и сирени и ме оглушават.

Опитвам да се изправя, обаче главата, левият ми крак и дясното ми рамо ужасно ме болят и пак се свличам на пода. Запълзявам към единия край на залата в опит да стоя настрани от зелената гадост. Страх ме е, че химикалите може да ми направят нещо, ала повече ме е страх, че ако не успея да се махна навреме, течността ще очертае тялото ми. Черни петна танцуват пред очите ми и усещам, че ще припадна. Богове и летящи роботи се втурват в грамадната медицинска зала.

През секундите, преди да изгубя съзнание, виждам могъщия Зевс да влиза с развят плащ и свъсено чело.

Онова, което ще се случи после, ще трябва да мине без мен. Отпускам чело на хладния под, затварям очи и оставям мрака да ме залее.

22.

БРЕГЪТ НА ХРИЗЕ ПЛАНИЦИЯ

— Аз убих своя приятел Орфу от Йо — каза Манмът на Уилям Шекспир.

Двамата се разхождаха по брега на Темза. Манмът знаеше че е късното лято на 1592 година, макар че не знаеше откъде знае. Реката гъмжеше от гемии, лодки и нискомачтови речни кораби. Зад Тюдоровите сгради и паянтови жилища на северния бряг се издигаха лондонските камбанарии и няколко криви кули. Над реката и зад бордеите по двата бряга висеше гореща мараня.

— Трябваше да спася Орфу, но не успях — продължи Манмът. Трябваше да крачи бързо, за да не изостава от драматурга.

Шекспир беше набит трийсетинагодишен мъж, любезен, облечен по-изискано, отколкото Манмът очакваше от актьор или драматург. Лицето на младежа представляваше остър овал с вече оредяваща коса, бакенбарди, брадичка и тънки мустаци — сякаш колебливо експериментираше с по-сериозна брада. Косата му бе кестенява, очите — сивкавозелени, носеше черен жакет, от който излизаше широка мека яка на бяла риза с увиснали шнурчета. На лявото си ухо носеше малка златна халка.

На Манмът му се искаше да му зададе хиляди въпроси — Какво пише в момента? Какъв е животът в този град, които скоро щеше да бъде пометен от чума? Каква е тайната структура на сонетите? — ала можеше да говори само за Орфу.

— Опитих се да го спася — обясни той. — Реакторът на „Смулата дама“ угасна и после акумулаторите свършиха на по-малко от пет километра от брега. Търсех заливче в някоя от многобройните пещери, място, където да скрия подводницата.

— „Смулата дама“ ли? — попита Шекспир. — Така ли се казва корабът ти?

— Да.

— Моля, продължавай.

— С Орфу приказвахме за каменните лица — продължи Манмът. — Беше нощ — приближавахме се към брега през нощта под прикритието на мрака, обаче аз гледах с телескоп за нощно виждане и му описвах лицата. Той още беше жив. Корабът произвеждаше достатъчно диоксид за него.

— Какво е диоксид?

— Въздух — поясни моравекът. — Както казах, описвах му огромните каменни глави...

— Какви огромни каменни глави? Статуи ли?

— Каменни монолити, високи двайсетина метра.

— Познаваше ли лика на статуите? Беше ли някой твой познат, прочут владетел или завоевател?

— Беше прекалено далеч, за да различа подробностите — отвърна Манмът.

Бяха стигнали до широк сводест мост, покрит с триетажни сгради. Между тях минаваше около четириметрова улица, нещо като път през тунел, и в момента пешеходци в пъстри одежди водеха стадо овце на север към града. На колове по целия пасаж бяха набучени човешки глави, някои изсъхнали и мумифицирани, други почти само черепи, освен кичури коса или късове изтляла плът, трети поразително запазени, още с руменина по бузите и червени устни.

— Какво е това? — попита европейският меровек. Органичните му части се свиха.

— Лондонският мост — осведоми го Шекспир. — Разкажи какво се случи с твоя приятел.

Манмът се покатери върху каменната стена, която служеше за парапет. На изток се виждаше мрачна кула — където предполагаше, че се намира Кулата от „Ричард III“. Знаеше, че или сънува, или самият той умира от липса на въздух, и нямаше желание сънят му да свърши преди да зададе някой и друг въпрос на Шекспир.

— Започнахте ли вече да пишете сонетите си, господин Шекспир?

Драматургът се усмихна и погледна зловонната Темза, после насочи очи към смрадливия град. Навсякъде течеше помия, трупове на коне и говеда се разлагаха из тресавищата, от отворените канали се стичаха отвратителни миазми и плискаха в застоялите води. Манмът

изключи всичко това от обонятелните си системи. Не знаеше как понася това този човек със своя истински нос.

— Откъде знаеш за моя експеримент със сонета? — попита Барда.

Манмът имитира човешко свиване на рамене.

— Просто предположих. Значи сте ги започнали?

— Засега си играя с формата — призна Шекспир.

— И кой е Момъка от сонетите? — полюбопитства Манмът; едва дишаше при мисълта за разгадаването на тази древна загадка. — Да не е Хенри Райътесли, граф Саутхамптън?

Шекспир изненадано запремигва и внимателно погледна моравека.

— Изглежда, вървиш плътно по петите ми за тия неща, малки ми Калибане?

Манмът кимна.

— Значи Райътесли е Момъка от сонетите, така ли?

— Идущия октомври негова светлост ще навърши деветнайсет години и казват, че по долната му устна е поникнал мъх — отвърна драматургът. — Едва ли може да се нарече Момък.

— Тогава Уилям Хърбърт — предположи Манмът. — Той е само дванайсетгодишен и след девет години ще стане третият граф Пембрук.

— Ти знаеш датите на бъдещите възкачвания?! — иронично попита Шекспир. — Нима господарят Калибан плава по морето на времето, както по онзи океан на Марс, за който разказва?

Манмът беше прекалено развълнуван от разгадаването на тази загадка, за да отговори.

— През хиляда шестстотин двайсет и трета година вие ще посветите големия том на Уилям Хърбърт и неговия брат и когато отпечатате сонетите си, ще ги посветите на „господин У.Х“.

Шекспир зяпаше моравека, сякаш е трескав сън. На Манмът му се прииска да каже „Не, вие сте сън на един умиращ ум, господин Шекспир, не аз“.

— Просто ми се струва интересно, че имате за любовник младеж или момче — рече той.

Реакцията на поета го изненада — Шекспир измъкна кинжал от пояса си и го опря под брадичката му.

— Имаш ли око, малки Калибане, за да забия ножа си в него?

Като внимаваше да не отпуска тежестта на своята семпер-плът върху острието, Манмът лекичко поклати глава.

— Извинявам се. Аз съм чужденец във вашия град и във вашата страна и обноските ви не са ми познати.

— Виждаш ли най-близките три глави на коловете на моста? — попита драматургът.

Манмът погледна натам, без да мърда глава.

— Да.

— По това време миналата седмица и те не познаваха нашите обноси — изсъска Шекспир.

— Ясно — отвърна меровекът.

Барда прибра камата в кожената кания. Манмът си спомни, че той е актьор, склонен към жестове и преувеличения, въпреки че ножът не бе сценичен реквизит. Реакцията на Шекспир също не даваше отрицателен отговор на въпроса.

Двамата отново се вгледаха в реката. Слънцето висеше невероятно голямо, оранжево и ниско в речната мараня на запад. Поетът тихо заговори:

— Ако напиша тия сонети, Калибане, ще го направя, за да изследвам своите провали, слабости, компромиси, самоизмами и тъжни двусмислици по същия начин, по който човек бърка в кървавата дупка във венеца си в търсене на липсващия си зъб след пиянско сбиване. Как уби приятеля си, оня Орфу от Йо?

На Манмът му трябваше малко време, докато превключи на новата тема.

— Не успях да вкарам „Смуглата дама“ в залива и в пещерата, която видях на брега — накрая отговори той. — Опитах и не успях. Реакторът на подводницата угасна внезапно, енергията се изчерпи. „Дамата“ заседна в по-малко от четири клафтера вода на три километра от пещерата. Опитах да изпразня всички баластни резервоари, за да я наклоня настрани — за да освободя люковете на трюма и да се добера до приятеля си, — обаче подводницата беше заседнала окончателно.

Погледна поета. Шекспир явно го слушаше. Сградите на моста аленееха от залеза.

— Излязох навън, преминах на вътрешен диоксид и часове наред останах под водата — продължи Манмът. — Използвах лостове, последния ацетилен и манипулаторните си пръсти, но не успях да отворя люковете, не успях да разчистя отломките в наводнения коридор до трюма. Орфу известно време поддържаше връзка по кабелния канал, но после го изгубих — когато вътрешните системи отказаха. Не беше уплашен, а само уморен... ужасно уморен. Чак до края, когато връзката прекъсна. Беше тъмно. Сигурно съм изпаднал в несвяст. Сигурно в момента съм на дъното на марсианския океан, мъртъв заедно с Орфу или умиращ, и сънувам този разговор, докато последните клетки на органичния ми мозък умират.

— В гърдта ти бият множество сърца — монотонно произнесе Шекспир, — които считаш от години спрели, в лика му виждаш скъпите лица на толкова приятели измрели!

Манмът се свести и установи, че е на брега, под полегатите марсиански утринни лъчи, заобиколен от десетки зелени човечета. Бяха се навели над него, зяпаха го с черните си очички, дълбоко хлътнали в зелените им прозрачни лица, и отстъпиха, когато Манмът седна с тихо бръмчене на серво-механизмите си.

Наистина бяха малки. Самият той бе малко по-висок от метър. Тези... същества... бяха по-ниски. Имаха хуманоидна форма, повече от Манмът, но видът им не беше човешки. Бяха двуноги, имаха ръце и крака, ала нямаха уши, нос и уста. Не носеха дрехи и дланите им бяха трипръсти, почти като на анимационните герои, които меровекът беше виждал в медийните архиви от Изгубената ера. Бяха и безполови, забеляза той, и плътта им, ако изобщо бе плът, беше прозрачна като мека пластмаса — виждаха се вътрешности без органи и вени, тела, пълни с плаващи зелени топки и съсиреци, които се премятаха като в любимата лава-лампа на Манмът, сега изоставена в потъналата подводница.

По изсечената в скалата пътека се стичаха още зелени човечета. На около километър на изток се виждаха последните издигнати каменни лица. Върху продълговатата дъсчена платформа до ръба на скалата високо над плажа лежеше друга глава, завързана с въжета. Детайлите на лицата не се различаваха.

„По дяволите тия глави. — Манмът огледа морето и плажа. Топлите вълни се разбиваха с монотонността на метроном. — Къде е «Смуглата дама»?“

И я видя — на двеста метра от брега. Над повърхността се издигаше част от горната половина на корпуса с командния мостик. Дълбокомерът и сонарът бяха умрели преди подводницата и Манмът бе прибягнал до може би най-древното и най-мъчително средство на морския капитан — да изкара кораба си на сушата. Беше преминал на вътрешно хранване с диоксид, докато с бясно темпо се бе опитвал да освободи люковете на трюма от песъчливото и тинесто морско дъно, ала сега разбираше, че сигурно е изгубил съзнание и през нощта вълните са го изхвърлили.

„Орфу!“ Колко време бе прекарал в несвяст и бе сънувал Шекспир? Вътрешният му хронометър показваше, че са изтекли малко по-малко от четири часа.

„Той още може да е жив“. Понечи да закрачи към водата — и после да върви по дъното чак до заседналата подводница.

Десетина зелени човечета му препречиха пътя. После двайсет. После петдесет. Още сто го обградиха на плажа.

Манмът никога не беше вдигал гневно ръка или манипулатор, ала сега бе готов да се бие, ако се наложи, да удря, блъска и рита, за да си проправи път сред тълпата. Но първо щеше да опита да ги убеди.

— Дръпнете се от пътя ми. — Усиленият му на пълна мощност глас отекна в мароканския въздух. — Моля.

Черните очи на зелените лица сезираха в него. Но те нито имаха уши да го чуят, нито уста — да му отговорят.

Манмът се засмя тъжно и започна да ги разблъсква. Знаеше, че колкото и по-силен да е от тях, те могат да го победят със самия си брой — да седят отгоре му, докато го разглобяват. При мисълта за такова насилие, от негова или тяхна страна, органичните му вътрешности се свиха от ужас.

Едно от зелените човечета вдигна ръка, сякаш да му даде знак да спре. Манмът го послуша. Всички зелени глави се обърнаха надясно и погледнаха към плажа. Тълпата чудодейно се разтвори и се приближи зелено човече, което приличаше на всички други, спря пред Манмът и протегна двете си ръце, като че ли му поднасяше невидима паница или се молеше.

Моравекът не го разбра. Не искаше да си губи времето и в разговори на езика на жестовете, дори да го владееше. Орфу можеше още да е жив.

Понечи да мине покрай човечето, но десетки други сгъстиха редиците си зад своя представител и му преградиха пътя. Или трябваше да се бие *веднага*, или да обърне внимание на жестикулиращата зелена фигура.

От гърдите на Манмът се изтръгна въздишка, която много приличаше на човешко изпъшкване, той спря и протегна ръце в подражание на жеста на зеленото човече.

Пратеникът поклати глава, хвана лявата китка на Манмът — и органичните, и моравекските сензори му показаха, че зелените пръсти са студени — и я натисна надолу. После стисна дясната му ръка и я задърпа към себе си, докато пръстите и дланта на моравека не се притиснаха в хладната прозрачна плът.

Съществуването продължи да дърпа ръката му и да се притиска напред и накрая дланта на моравека хлътна в плоските гърди и... проникна в тях.

Манмът понечи удивено да отдръпне ръка, ала зеленото човече не го пускаше. Моравекът *видя* тъмната си длан да потъва в течността, която клокочеше в гърдите му, *усети* как прозрачната плът плътно обхваща предмишницата му.

Всички зелени човечета вдигнаха ръце към гърдите си.

Разперените пръсти на Манмът докоснаха нещо твърдо, почти сферично. Видя зелено кълбо, голямо приблизително колкото човешко сърце, разположено в средата на гърдите на човечето. Дланта му усети пулсиране.

Зеленото човече отново го задърпа и Манмът разбра и хвана органа с органичните си пръсти.

КАКВО ИСКАШ?

Изумен, Манмът едва не го пусна. После се насили да остане неподвижен, стиснал в дланта си зеленото сърце на човечето. Беше *усетил* как въпросът потича към мозъка му с пулсиране и вибрации.

Не с думи, определено не на английски, френски, руски, китайски, първичен или който и да било друг познат му език. Не знаеше как да реагира адекватно, затова отговори с глас.

— Искам да спася своя приятел, който е на онзи кораб.

Сто и петдесет зелени глави едновременно се обърнаха да погледнат подводницата. Триста черни очи в продължение на няколко секунди се взираха в него, после пак се насочиха към Манмът.

КАЖИ
НИ
С
МИСЛИ
КЪДЕ
Е
ТОЙ

Манмът затвори очи и си представи Орфу в трюма, видя люковете и вътрешния коридор. Вибриращият отговор запулсира нагоре по ръката му:

ЧАКАЙ

Ръката му изведнъж се освободи и той я измъкна от стегнатата плът на зеленото човече с ясно доловим плясък. Съществуването се свлече на пясъка, претърколи се на една страна и остана неподвижно — зелените топки в тялото му престанаха да плават, черните му очи побеляха и сляпо се изцъклиха, пръстите му потръпнаха и после се вцепениха. Сто четирийсет и няколкото други се извърнаха и ефикасно се заеха със задачата да спасят Орфу.

Манмът се строполи на пясъка до безжизнения труп на пратеника. „Майко Божия — помисли си моравекът. — Общуването ги убива“.

По стръмната пътека от скалата продължаваха да прииждат зелени човечета. Двеста. После триста. Шестстотин. Манмът престана да се опитва да ги брои и като пренебрегна молбата на мъртвия пратеник да чака, нагази в прибоя и тръгна към заседналата подводница. Спусна се през шлюза на командния мостик в сухата си екоясла и провери дали някой акумулатор не се е задействал. Не бяха. Мина през вътрешния шлюз в наводнения коридор към трюма и заплува до сплескания корпус. Оттам не можеше да стигне до Орфу. Върна се в контролната кабина и отново опита кабелния канал. Мълчание. Взе томчето със сонетите, спасено във водонепроницаемия си калъф, и събра още някои вещи в раницата си — дистанционния комуникатор, който беше сглобил за Орфу, в случай че успееше да го измъкне, дисковете с корабните дневници, разпечатани карти, сигнален пистолет, акумулаторни клетки — и излезе навън през командния мостик.

Зелените човечета бяха донесли грамадни намотки от черното си въже, с което бяха теглили каменната глава по скалата. Имаха и десетки валове, върху които се бе движила огромната платформа. Работеха с невероятна ефикасност — някои плуваха до подводницата и завързваха въжета над и под ватерлинията, други забиваха метални пръчки дълбоко в пясъка, монтираха скрипци на скалата и прокарваха въжета от брега до подводницата и обратно.

„Смуглата дама“ беше тежка — особено с наводнения реактор, трюм и коридори — и Манмът не можеше да си представи, че тези зелени човечета наистина ще я измъкнат.

Обаче успяха.

След двайсет минути между подводницата и брега бяха опънати стотици въжета и в двата им края имаше множество зелени човечета. Те разбираха, че операцията е спасителна и първо задърпаха въжетата от брега — образува се нещо като черна паяжина до плажа на изток, — за да преобърнат подводницата на десния ѝ борд.

На моравека инстинктивно му се искаше да помогне с тегленето, ала знаеше, че е безполезно. Вместо това чакаше на корпуса на „Смуглата дама“ и веднага щом люковете на трюма бяха измъкнати от тинята, се гмурна в плитката вода с акумулаторен лост, включил нараменните си прожектори на пълна мощност.

Люковете на трюма бяха изкривени и частично стопени при навлизането в атмосферата. Манмът успя да ги отвори само няколко сантиметра. Доплака му се от разочарование и той заудря по корпуса с безсилна ярост, но изведнъж усети, че не е сам, и се обърна в тинестата вода.

Шест зелени човечета стояха наблизко на дъното и го наблюдаваха. Очевидно нямаха нужда да дишат.

Тъй като не искаше отново да „общува“ с цената на смъртта на някой от тях, Манмът посочи открития люк, после повърхността, имитира навиване на въже и усукване около разкъсания метален ръб. Накрая се престори, че тегли въжето.

Шестте зелени човечета едновременно кимнаха, отблъснаха се от дъното и заплуваха към повърхността на три метра над тях.

След минута се върнаха — вече шейсет. Някои носеха въжета, други — черни пръчки, измъкнати от валовете, с които бяха теглили каменните глави. И пак заработиха с невероятна ефикасност, някои групово — отваряха с още няколко сантиметра люковете в двата срещуположни края на трюма, други провираха въжето вътре, сякаш вдяват конец. След минути под блокиралите люкове бяха прокарани десетки въжета. Човечетата пак се отблъснаха към повърхността и дадоха знак на Манмът да ги последва.

Той отново дишаше въздух, усещаше слънчевите лъчи по полимера и кожата си и стоеше върху корпуса на „Смуглата дама“, докато стотици зелени човечета прокаряваха въжетата през системата от скрипци на скалата и ги теглеха.

Подводницата заскърца, корпусът запъшка, водата се размъти и „Дамата“ се наклони още трийсет градуса надясно, после се завъртя, дъното се издигна във въздуха и кърмата се насочи към брега. Изкривените люкове се огънаха, ала не се отвориха.

Манмът повторно ги атакува с акумулаторния си лост. Полустопеният метал не поддаваше. Ацетиленовата му горелка бе останала без енергия.

Зелените човечета внимателно го накараха да се откаже от безплодните си усилия и той с препъване тръгна по хлъзгавия корпус към трюма, решен да се бори с изкривените люкове, докато не угаснат енергийните му клетки, но после видя, че зелените човечета още не са приключили работата си.

Те навързаха и снадиха въжета и превърнаха петдесетте отделни парчета в едно цяло. После прокараха въжетата нагоре по скалата през грамадни скрипци, свързани с решетка от поддържащи пръчки, които някак си бяха забили в камъка. Накрая десетина пъти усукаха въжетата около шията на гигантската каменна глава и ги завързаха.

Пет зелени човечета се приближиха и натиснаха Манмът във водата, за да го принудят да се отдалечи от подводницата.

Той не вярваше на очите си. Беше смятал, че грамадните каменни глави са свещени за зелените човечета, че издигането им по брега е религиозен или психологически императив, изискващ цялото им време, енергия и всеотдайност, че каменните глави са единственият им приоритет. Явно бе сбъркал.

Стотици зелени фигурки завъртяха главата върху платформата, минаха зад нея и я избутаха от скалата.

Каменната глава — обърната с лице към скалата — падна от шейсет метра височина, стовари се върху камъните в подножието и се пръсна на десетки парчета, но въжето засвистя в скрипците, пръчките изскочиха от камъка, завързаните краища откъснаха люковете на подводницата и ги запратиха на двайсет метра във въздуха, преди да издигнат разкривения метал нагоре по скалата и после да го спуснат обратно.

Стотици зелени човечета заплуваха към подводницата, ала Манмът ги изпревари и отново включи прожекторите си.

В трюма бяха и трите неща, които беше оставил там, включително голямото Устройство, което трябваше да пренесат на Монс Олимпус. Както и натиканият в яслата, очукан, разкъсан и безмълвен Орфу от Йо.

Манмът изхаби останалата енергия на лоста си, за да разкъса фланците и скобите. Грамадният корпус на йониеца се освободи и цопна в морската вода. Трюмът обаче беше отворен нагоре, подводницата лежеше по гръб и Манмът не можеше да измъкне приятеля си от частично наводненото помещение.

Заедно с него във водата бяха скочили десетина зелени човечета. Те хванаха напуканата разкривена коруба на Орфу и вмъкнаха зелените си ръце и крака под тремавото му тяло. После заедно намериха опора и го повдигнаха. Като работеха мълчаливо, без да се подхлъзват и да го изпускат, го извадиха от трюма, внимателно го

увиха с възета, плъзнаха го по полегатия корпус на „Смуглата дама“, спуснаха го във водата, поставиха под него плаващи валове, завързаха ги като сал и бавно започнаха да бутат йониеца към брега.

Зелените човечета — вече поне хиляда на сушата — се отдръпнаха и оставиха Манмът да провери дали Орфу е жив. Вакуумният меровек лежеше неподвижно на червения пясъчен плаж като великански трилобит, изхвърлен от буря на брега през някоя от мъгливите праисторически епохи на Земята.

Като обходи небето с поглед в търсене на летящи колесници — отдавна не се бяха появявали, — Манмът изпразни раницата и водонепроницаемите си чанти с инструменти. Първо взе пет от малките, но тежки акумулатори, свърза ги последователно и прокара жицата до една от оцелелите клеми на Орфу. Грамадният йониец не реагира, ала виртуалният индикатор показа, че някъде тече енергия. Манмът се покатери по корубата на приятеля си — за пръв път виждаше физическите му повреди на дневна светлина — и монтира радиоприемника в контактния цокъл. Провери връзката — прие вълново пращение — и включи микрофона си.

— Орфу?

Никакъв отговор.

— Орфу?

Тишина. Зелените човечета го наблюдаваха безстрастно.

— Орфу?

В продължение на пет минути сканира всички комуникационни честоти и многократно провери връзките на приемника. Работеше. За разлика от Орфу.

— Орфу?

Не беше точно тишина. Манмът чуваше повече външен шум, отколкото през целия си живот: плисъка на вълните в пясъка, свистенето на вятъра край скалите зад него, тихите движения на зелените човечета, които от време на време пристъпваха от крак на крак — хиляди нюанси на вибрации в плътната планетна атмосфера. Мълчеше само комуникационният канал — и Орфу.

— Орфу? — Европейският меровек провери хронометъра. Бяха изтекли над трийсет минути. Той неохотно и бавно се плъзна по

корубата на йониеца, извървя петнайсетина крачки до брега и седна на мокрия пясък, докъдето стигаха вълните. Зелените човечета отново го наобиколиха почтително. Манмът ги погледна — стена от зелени телца, безизразни лица и немигащи черни очи.

— Нямате ли си друга работа? — попита той. Гласът му прозвуча странно и задавено за собствените му аудиоприемници. Сигурно заради акустиката на марсианската атмосфера.

Зелените човечета не помръднаха. Каменната глава се бе пръснала на хиляди късчета в подножието на скалата, ала зелените човечета не й обръщаха внимание. Десетки въжета висяха от подводницата, зарязана в ниския пенлив прибор.

Заля го внезапно и невъобразимо дълбоко чувство за загуба. През трите юпитерски десетилетия — над триста марсиански години — на своето съществуване бе имал три тесни връзки. Първо със „Смуглата дама“, която беше само полуразумна машина, ала той бе проектиран специално за нея и идеално ѝ подходеше. Сега „Дамата“ беше мъртва. После с някогашния си партньор Урцвайл, убит преди осемнайсет ю-години, половината от живота на Манмът. А сега и Орфу.

Намираще се на стотици милиони километри от дома, сам, негоден, необучен, неподготвен за експедицията, на която го бяха пратили. Как щеше да измине петте хиляди километра до Монс Олимпус, за да остави там Устройството? И какво, ако успееше? Корос III навярно бе знаел какво да прави там, каква всъщност е целта на тази експедиция, но Манмът си нямаше и представа.

„Престани да се самосъжालяваш“ — помисли си той. Погледна зелените човечета. Определено трябваше да е илюзия, че изглеждаха съкрушени. Те не бяха преживели смъртта на един от своите, как можеха да проявяват чувства заради края на един моравек, разумна машина, каквато изобщо не си бяха представяли?

Знаеше, че ще се наложи отново да установи контакт с тях, но му беше противна мисълта да бръкне в гърдите на някое от съществата и да го убие чрез общуване. Не, нямаше да го направи, докато не станеше наложително.

Изправи се, върна се при трупа на Орфу и започна да изключва акумулаторните клетки.

— Ей, още ям — обади се йониецът по общия канал.

Манмът толкова се сепна, че отскочи.

— Господи, ти си жив!

— Доколкото някой от нас, моравеките, наистина е „жив“.

— Дяволите да те вземат! — На Манмът едновременно му се искаше да се разсмее и да заплаче, ала още повече — да удари огромния очукан мечоопашат рак. — Защо не ми отговори, когато те виках?

— Какво искаш да кажеш? Хибернирах. Още откакто въздухът и енергията на „Смуглата дама“ се изчерпаха. Нима очакваш да си приказвам с теб, докато хибернирам?

— Какво е това хиберниране? Никога не съм чувал меровеки да хибернират.

— Вие европейските меровеки не го ли правите? — попита йониецът.

— Явно не.

— Е, какво да ти кажа? Когато работим сами в радиационния пръстен на Йо или където и да било другаде в пространството на Юпитер, ние, вакуумните меровеки, понякога изпадаме в ситуации, в които просто трябва да се изключим за известно време, докато някой ни се притече на помощ и ни презареди. Случва се. Не често, обаче се случва.

— Колко време можеш да... хибернираш? — попита Манмът. Гневът му отстъпваше мястото си на нещо като замайване.

— Не много. Около петстотин часа.

Европейският меровек вдигна един камък и го тресна в корубата на Орфу.

— Чу ли нещо? — попита йониецът.

Манмът въздъхна, седна на пясъка до Орфу близо до мястото, където се бяха намирали очите му, и започна да му описва положението.

Орфу убеди Манмът, че трябва пак да влезе в контакт със зелените човечета с помощта на преводач. На йониеца мисълта да причинява смъртта на някое зелено човече му бе също толкова противна, колкото и на Манмът, още повече защото зелените човечета го бяха спасили, ала заяви, че експедицията зависи от това. И че трябва

да побързат. Манмът отново опита да разговаря с тях, опита и с езика на жестовете, рисува на пясъка карти на брега, на който се намираха, в на вулкана, до който трябваше да стигнат, дори прибегне до начина на идиота да говори на чужд език — с викане. Зелените човечета го наблюдаваха спокойно и не реагираха. Накрая едно взе инициативата, пристъпи напред, хвана ръката на меровека и я притегли към гърдите си.

— Да го направя ли? — попита Манмът по комуникационния канал.

— Трябва — отвърна Орфу.

Манмът потръпна, когато дланта му проникна в поддаващата плът и пръстите му обхванаха топката, която можеше да е само пулсиращо зелено сърце в топлата, гъста като сироп течност в тялото на зеленото човече.

КАК
ДА
ТИ
ПОМОГНЕМ?

Искаше му се да зададе стотици въпроси, ала Орфу му помогна да ускори нещата.

— Подводницата — каза йониецът. — Трябва да я скрием, преди да прелети колесница.

С помощта на език и образи Манмът предаде мисълта за преместването на подводницата на около километър на запад, където щяха да я изтеглят в една пещера, издълбана във вдаващите се в морето скали.

ДА

Десетки зелени човечета се захванаха на работа още докато Манмът стоеше с ръка, дълбоко потънала в гърдите на преводача — започнаха да забиват пръчки в пясъка, да прокарват още въжета до

„Смуглата дама“ и да монтират скрипци. Преводачът чакаше, ръката на меровека бе стиснала сърцето му.

— Искам да го попитам за каменните глави — каза Манмът по комуникационния канал. — Искам да го попитам кои са и защо го правят.

— Може, но едва след като се опитаме да стигнем до Олимп — каза Орфу.

Манмът въздъхна и предаде молбата — представи си Монс Олимпус, както го бяха видели от орбита, и попита дали зелените човечета могат да им помогнат да стигнат дотам или по суша през планината Темпе Тера, или на изток по брега на Тетида, дълъг над четири хиляди километра, и после на юг по брега на Алба Патера.

ТОВА

НЕ

Е

ВЪЗМОЖНО

— Какво иска да каже? — попита Орфу, когато чу отговора. — Че не могат да ни помогнат или че пътят на изток няма да ни отведе до Олимп?

Манмът предаде въпроса на Орфу за изясняване на отговора.

НЕ

Е

ВЪЗМОЖНО

ДА

ПЪТУВАТЕ

НА

ИЗТОК

ТАЙНО,

ЗАЩОТО

ОБИТАТЕЛИТЕ

НА

ОЛИМП

ЩЕ
ВИ
ВИДЯТ
И
ЩЕ ВИ УБИЯТ

— Попитай го дали има друг път — каза Орфу. — Навярно ще можем да стигнем по суша по Казеи Валес.

НЕ.
ЩЕ
ОТИДЕТЕ
ДО
ЛАБИРИНТА
НОКТИС
С
ФЕЛУКА

— Какво е „фелука“? — попита Орфу, когато Манмът му предаде отговора. — Звучи като италиански десерт?

— Това е двумачтов платноход с триъгълно платно — поясни приятелят му, чието обучение за черните морета на Европа включваше всичко възможно за сваляне, свързано с плаването в течните морета на Земята. — Преди хилядолетия са порели вълните на Средиземно море.

— Питай ги кога можем да тръгнем.

— Кога можем да тръгнем? — предаде Манмът и усети въпроса като вибрация между пръстите си и гъделичкане в мозъка си.

ШЛЕПЪТ
ПРИСТИГА
УТРЕ
СУТРИН.
ФЕЛУКАТА
ЩЕ

ДОЙДЕ
С
НЕГО.
МОЖЕТЕ
ДА
ЗАМИНЕТЕ
УТРЕ

— Ще ни трябват още някои неща от подводницата — каза Манмът и предаде образи на Устройството и другите две неща в трюма, представи си как зелените човечета ги изваждат на брега и ги пренасят в морската пещера. После прати картини на зелени човечета, бутаци и Орфу до същото място.

Сякаш в отговор десетки зелени човечета нагазиха във водата и заплуваха към кораба. Други се приближиха до йониеца и започнаха да поставят валове под платформа, предвидена за размерите на вакуумния меровек.

— Не мога да държа повече сърцето на този човек — каза Манмът по комуникационния канал. — Все едно съм стиснал електрическа жица.

— Тогава го пусни — отвърна приятелят му.

— Но...

— Пусни го.

Манмът благодари на преводача — благодари на всички зелени човечета — и измъкна ръката си. Също като първия посредник, зеленото човече се строполи на пясъка, потрепери, изсъска и умря.

— Господи — промълви европейският меровек и се облегна на корубата на Орфу. Зелените човечета вече повдигаха грамадата на йониеца.

— Какво правят?

Манмът описа тялото на преводача и работата, която се вършеше наоколо — приготовленията за пренасяне на Орфу, Устройството и другите неща, които зелените човечета вече влачеха от подводницата, въжетата, завързани за „Дамата“, стотиците човечета, които ги теглеха към пещерата, където подводницата щеше да е скрита от наблюдатели от небето.

— Ще дойда с теб в пещерата — каза Манмът. Трупът на посредника приличаше на суха спаружена кафява люспа върху червения пясък. Всички вътрешни органи се бяха свили и течността му беше изтекла — пясъкът под него беше заприличал на червена кръв. Другите зелени човечета не му обръщаха внимание — вече влачеха Орфу към пещерата.

— Не — възрази Орфу. — Знаеш какво трябва да направиш.

— Вече ти описах лицата, когато ги видях от морето.

— Това беше през нощта, през перископния буй — отбеляза йониецът. — Трябва да разгледаме едно-две през деня.

— Главата е на парчета. — Манмът имаше чувството, че ще се разплаче. — Следващата е на цял километър на изток. Горے на скалите.

— Върви — нареди Орфу. — Ще поддържахме връзка по комуникационния канал, докато ме търтят до пещерата. През почти целия път ще виждаш какво правят с „Дамата“.

Манмът неохотно се подчини и закричи на изток — в обратна посока на тази, в която зелените човечета теглеха неговата мъртва подводница и влачеха приятеля му към хладната сянка на морската пещера.

Падналата глава се беше разбила на толкова много късове, че чертите ѝ бяха неузнаваеми. Манмът с усилие се заизкачва по пътеката, по която зелените човечета се спускаха с очевидна лекота. Беше тясна и ужасяващо стръмна, а и мокрият пясъчник беше хлъзгав.

Меровекът спря за миг горе, за да зареди акумулаторните си клетки и да се огледа. На север, докъдето му стигаха очите, се простираше морето Тетида. На юг навътре в сушата червеният камък отстъпваше мястото си на ниски червени хълмове. На няколко километра Манмът видя зелени шубраци, покриващи подножието на планината. Тук-там по пътеката, по която пое на изток, растеше трева.

Спря да разгледа площадката и дупката, останали от главата, която зелените човечета бяха пожертвали, като я бяха бутнали от скалата, за да отворят люковете на трюма. Всичко беше грижливо подготвено и ясно се виждаше как стволът в основата на шията на грамадните каменни глави влиза в дупката и фигурата си застава на мястото. Зелените човечета наистина бяха майстори каменоделци.

Силуетът на следващата глава се очертаваше на източния хоризонт. Моравекът не бе създаден за ходене — неговата главна функция беше да седи в изследователска подводница, понякога да плува — и когато се умори да е двуног, преобразува структурата на ставите и гръбначния си стълб и известно време вървя на четири крака като куче.

Когато стигна до следващата глава, спря и установи, че камъкът в шията е пълен с нещо като цимент. Погледна на изток към пътеката, оставена по скалата от валовете и крачетата на хиляди зелени човечета, и на запад, където зеленото множество почти бе изтеглило подводницата и Орфу до пещерата в скалния нос.

— Стигна ли? — разнесе се гласът на йониеца.

— Да. Облегнал съм се на нея.

— Виждаш ли лицето?

— Ъгълът отдолу не е подходящ — отвърна Манмът. — Виждам само устните, брадичката и ноздрите.

— Излез пак на плажа. Тези лица са предвидени да се гледат от морето.

— Но... — започна европейският меровек, като погледна надолу към стръмната урва, спускаща се поне сто метра до пясъка. В хлъзгавата скала имаше едва забележима пътека. — Ако си строша врата, докато слизам, ти ще си виновен, по дяволите!

— Ясно — отвърна Орфу. — Усещам вибрациите, докато ме влачат, обаче нямам представа на какво разстояние сме от пещерата. Виждаш ли ме?

Манмът погледна на запад, увеличи образа и каза:

— Още двеста метра. Слизам долу. Сигурен ли си, че искаш да проверя и следващата глава? Дотам има още цял километър, а от орбита всички глави изглеждаха еднакви.

— Смятам, че трябва да я проверим — настоя приятелят му.

— Каза безногият моравек — измърмори Манмът и заслиза по стръмнината към плажа.

Застана колкото се може по-далече — отстъпваше назад, докато вълните не заплискаха краката му. Лицето се виждаше ясно, ала не му бе познато. Безмълвен, потънал в мислите си, той продължи още

километър на изток покрай водата. Следващото лице не се различаваше от първото: гордо, властно, внушително, напрегнато вперило поглед в морето — набръчкано лице на старец с почти плешиво теме и дълга коса, спускаща се от двете страни, малки очички с бръчки в ъгълчетата под свъсени вежди, високи, чисто изсечени в камъка скули, малка, но решителна брадичка, тънки стиснати устни и същото строго изражение.

— Това е старец — съобщи Манмът по комуникационния канал.
— Определено възрастен мъж, обаче не отговаря на никого от историческите база данни.

В продължение на няколко секунди се чуваше само пращане.

— Невероятно — отвърна Орфу. — Защо някакъв старец от Земята заслужава хиляди такива каменни глави по цялото марсианско крайбрежие?

— Нямам представа.

— Дали не е някой от онези с колесниците? — попита йониецът.
— Прилича ли ти на бог?

— Не на гръцки бог — отвърна Манмът. — Просто властен, но кисел старец. Може ли вече да сляза? Преди някой сивобразен бог в тога да долети с колесница и да ме види как зяпам като турист?

— Да — каза Орфу. — Мисля, че вече трябва да се върнеш.

23.

ТЕКСАСКАТА СЕКВОЕНА ГОРА

Одисей не разказа за пътешествията си на закуска в зеления балон на върха на Голдън Гейт при Мачу Пикчу. Никой не си спомни да го помоли. На Ада ѝ се стори, че всички изглеждат потънали в мисли, и скоро разбра причината.

Почти не беше спала, но пък бе прекарала с Харман най-прекрасната нощ в живота си. И преди беше „правила секс“ — коя жена на нейната възраст не беше? — ала сега съзнаваше, че никога не се е *любила*. Харман бе невероятно нежен и в същото време жадно настойчив, стремеше се да задоволи нейните желания, но и своите, беше чувствен, но излъчваше мощ. Заспиваха, свити заедно на тясното легло до облия стъклен прозорец, после се будеха и телата им продължаваха да се любят преди разсъдъкът им да се проясни напълно. Когато слънцето изгря над върха на изток от Мачу Пикчу, Ада се чувстваше нов човек — не, това не беше вярно, разбра тя, чувстваше се *по-мощна*, по-пълна, по-последователна личност.

Хана също се държеше странно тази сутрин — зачервена, с изострени реакции, попиваше всяка дума на Одисей и после почти засрамено извърщаше очи. „Боже мой! — осъзна Ада, когато вече приключваха закуската и се готвеха да потеглят, да отлетят на север към Ардис Хол. — Хана е спала с Одисей!“

Отначало не можеше да повярва, тъй като по време на дружбата им момичето никога не беше споменавало, че е спало с мъж, нито коментираше сексуални въпроси, но после зърна погледите, които приятелката ѝ отправяше на брадатия варварин, и физическите признаци — Хана седеше срещу Одисей и тялото ѝ реагираше на всяко негово движение, ръцете ѝ потрепваха, тя се навеждаше напред — и Ада разбра, че тази нощ в балоните на върха на Голдън Гейт не е бодърствала само тя.

Деймън определено бе в по-добро настроение от предишната вечер, оживено разпитваше за Средиземноморския басейн и нямаше

търпение да тръгне с Харман и Сави, но явно беше нервен. Сави изглеждаше затворена, почти тъжна, и бързаше да потеглят.

Харман мълчеше и очевидно мислеше за Ада, макар че другите не го забелязваха. Тя зърна погледите му веднъж-дваж и нещо топло се раздвижи в гърдите ѝ, когато Харман ѝ се усмихна. По-късно той постави ръка върху крака ѝ под масата и два пъти я потупа.

— Е, какъв е планът? — попита Деймън, докато дояждаха горещите кроасани — Ада смаяно бе наблюдавала Сави, докато старицата ги беше пекла — с масло, горски плодове, пресен сок и ароматно кафе.

— Планът е да закараме Одисей, Хана и Ада в Ардис Хол — закъсняваме, ако искаме да стигнем преди залез-слънце — и после ние с теб и Харман ще продължим за Средиземноморския басейн — отвърна Сави. — Още ли си готов да участваш в експедицията, Деймън ур?

— Разбира се. — На Ада ѝ се стори, че Деймън не е особено готов, по-скоро изглеждаше уморен, унил или и двете.

— Тогава да вървим да си съберем багажа и да потегляме — каза старицата.

Полетяха със същия аероскутер, с който бяха пристигнали, макар Хана да каза на Ада, че в хангара, свързан с южната кула на моста, има още летящи машини. В задния край на малкия скутер имаше изненадващо много отделения за раницата и другите вещи на Сави, но се оказа, че най-много багаж носи Одисей — включително къс меч в ножница, щит, дрехи и двете копия, с които беше убил форусракоидите. Сави лежеше в средата отпред и управляваше машината. Отляво бе Ада, отдясно — Харман. Деймън, Одисей и Хана се настаняха на трите задни места.

Полетяха на изток над висока планина, после се спуснаха пониско и завиха на север над гъста джунгла и широка кафява река, която според Сави се казвала Амазонка. Видяха няколко сини стъклени пирамиди — върховете им се издигаха на хиляди метри и разкъсваха ниските дъждовни облаци. Старицата не им обясни какви са пирамидите, но пък и те бяха прекалено уморени, за да я попитат.

Половин час след като последните пирамиди изчезнаха зад тях, Сави рязко зави наляво и полетяха на запад-северозапад, отново над висока планина. Въздухът беше толкова рядък, че балонът от силово поле се затвори въпреки малката им относителна височина от сто и петдесет метра над планината.

— Не се ли отклоняваме от пътя? — след дълго мълчание попита Харман.

Сави кимна и каза:

— Трябва да заобиколя зоринските монолити, които минават по крайбрежния шелф на някогашните Перу, Еквадор и Колумбия. Някои от тях още са въоръжени и автоматизирани.

— Какви са тези зорински монолити? — попита Хана.

— Нищо опасно, поне днес — лаконично отвърна старицата.

— С каква скорост се движим? — попита Ада.

— Бавно — каза Сави и погледна виртуалния дисплей около китките и дланите си. — В момента с около четиристотин и осемдесет километра в час.

Ада се опита да си представи тази скорост. Не успя. Никога не беше пътувала с нещо по-бързо от дрошка, теглена от войникс, а нямаше представа колко бързо се движат дрошките. Сигурно с по-малко от четиристотин и осемдесет километра, помисли си тя. Планините и хребетите под тях определено оставаха назад много по-бързо от познатия пейзаж по пътя от факспортала до Ардис Хол.

Продължиха да летят около час.

— Вратът ме заболя да се навеждам през ръба на скутера, а куполът е прекалено нисък, за да седна — заяви по някое време Хана. — Ще ми се... — И писна. Ада, Деймън и Харман също изкрещяха.

Сави бе прокарала длан през виртуалния контролен пулт и скутерът под тях просто беше изчезнал. През кратките секунди преди силно да стисне клепачи Ада видя съвършена илюзия: шестима души заедно с багажа си и копията на Одисей летяха във въздуха, сякаш носени от невидима сила.

— Предупреди ни, ако пак решиш да направиш нещо такова — с треперещ глас каза Харман на Сави.

Старицата само измърмори нещо под нос.

Една-две минути Ада опипва студения метал пред себе си и меката кожа на седалката под краката, корема и гърдите си, преди да

посмее да отвори очи. „Не падам, не падам, не падам“ — убеждаваше се тя. „Разбира се, че ПАДАШ“ — казваха и очите ѝ, и вътрешното ѝ ухо. Младата жена отново стисна клепачи и ги отвори едва когато излязоха от планината и полетяха над някакъв полуостров на северозапад.

— Реших, че може би ще искаш да видиш това — обърна се Сави към Харман, сякаш останалите нямаше да разберат за какво говори.

Пред тях океанът прорязваше провлака — отворът бе широк поне сто и петдесет километра. Възрастната жена издигна машината по-високо и зави на север над открито море.

— На картите, които съм виждал, е показан непрекъснат провлак, свързващ Северна и Южна Америка — каза Харман, надигна се и погледна назад.

— Картите, които си виждал, са безполезни — заяви Сави и леко размърда пръсти. Аероскутерът полетя по-бързо и набра височина.

Малко след пладне отново се появи суша. Старицата спусна скутера и скоро се понесоха над блата, които отстъпиха мястото си на безкрайни гори от секвоя — най-високите се издигаха на осемдесет-деветдесет метра във влажния въздух.

— Някой иска ли да се разтъпче, когато спрем за обяд? — попита Сави. — Или да се уедини, ако се обажда природата?

Четирима от петимата пътници шумно гласуваха „за“. Одисей се подсмихна. Беше задрямал.

Обядваха на една полянка на полегат склон, в сянката на високи дървета. Двата бледи пръстена се движеха в синьото небе над тях.

— Тук има ли динозаври? — попита Деймън.

— Не — успокой го Сави. — Обикновено предпочитат средните и северните части на континента.

Младият мъж се поуспокои, ала рязко се понадигна, когато Одисей каза:

— Сави *ур* сигурно иска да каже, че тук има по-свирепи хищници, които прогонват рекомбинантните динозаври.

Сави се намръщи на брадатия воин и поклати глава, сякаш той бе непоправимо дете. Деймън се вторачи в сенките под дърветата и се премести по-близо до аероскутера, за да довърши обяда си.

Хана, която рядко откъсваше поглед от Одисей, все пак отдели време, за да извади торинския си шал от джоба си и да го постави върху очите си. Полегна за няколко минути, докато другите мълчаливо се хранеха на сянка в неподвижния зной. После седна, свали парчето плат, извезано с микроелектрически вериги, и попита:

— Одисей, искаш ли да видиш какво се случва с теб и другарите ти във войната за укрепения град?

— Не — отвърна гъркът, отхапа парче студено месо от фोरусракоида с белите си зъби, бавно го сдъвка и отпи от меха с вино, с който не се разделяше.

— Зевс е разгневен и наклони везните в полза на троянците под водачеството на Хектор — без да обръща внимание на съдържаността му, продължи Хана. — Те отблъснаха гърците зад рова и палисадата и сега се бият край черните кораби. Изглежда, вашите ще изгубят. Всички велики царе, даже ти, се обърнахте в бягство. Само Нестор остана да се сражава.

— Бъбриво старче — изсумтя Одисей. — Остана, защото убиха коня под краката му.

Ада погледна Хана и се усмихна. Момичето целеше да въвлече Одисей в разговор и явно си мислеше, че е успяло. Тя лично не вярваше, че този абсолютно реален мъж — загорял от слънцето, целият в белези, толкова различен от булаторно изражданите мъже — е същият човек като Одисей от торинската драма. Също като повечето умни хора, които познаваше, Ада смяташе, че торинският саван им показва виртуално представление, навярно записано през Изгубената ера.

— Спомняш ли си сражението при черните кораби? — упорстваше Хана.

Одисей пак изсумтя и отвърна:

— Спомням си гуляя вечерта преди оня отвратително гаден ден. От остров Лемнос пристигнаха трийсет кораба с вино — хиляда пълни делви, достатъчно, за да удавим троянската войска, ако не му бяхме намерили по-добра употреба. Евней, Язоновият син, го прати като дар за Атридите — Агамемнон и Менелай. — Той изгледа с присвити очи Хана и другите. — Виж, разказът за пътешествието на Язон си струва да се чуе.

Всички освен Сави неразбиращо зяпнаха якия воин с протегнатата в кръста туника.

— Язон и неговите аргонавти — повтори Одисей, като местеше поглед от лице на лице. — Не може да не сте чували за това.

Сави наруши засраменото мълчание.

— Те не са чували никакви истории, сине Лаертов. Нашите така наречени старостилни човеци нямат минало, митове, никакви легенди — освен торинския саван. Те са точно толкова абсолютно постписмени, колкото ти и твоите другари сте дописмени.

— Не ни трябва чертички върху кора, пергамент или кал, за да караме другите да се съобразяват с нас — изръмжа Одисей. — Писмото е било опитвано още преди нас и са го изоставили като непотребно.

— Наистина — сухо отвърна Сави. — „Мразя невежата тълпа“. Струва ми се, че го е казал Хораций.

Одисей я стрелна с гневен поглед.

— Ще ни разкажеш ли за този Язон и неговите... какви бяха? — попита Хана и се изчерви, което окончателно убеди Ада, че предишната нощ приятелката ѝ е спала с Одисей.

— Ар-го-нав-ти — бавно повтори той, като наблягаше на всяка сричка, сякаш говори на дете. — Не, няма да ви разкажа.

Ада усети, че погледът ѝ се е зареял към Харман и мислите ѝ са заблуждали към дългата предишна нощ. Искаше ѝ се двамата да се уединят и да си поговорят насаме за онова, което бяха споделили, или, ако няма такава възможност, просто да затвори очи във влажния зной на скритата под шарена сянка поляна и да подремне, навярно да сънува как се любят. „Или още по-добре — помисли си тя, загледана в Харман през спуснатите си мигли, — да се измъкнем в гората и пак да се любим, вместо само да сънувам“.

Ала Харман като че ли не забелязваше погледите ѝ и телепатичният му приемник явно беше изключен. Любимият на Ада изглеждаше развеселен и заинтригуван от забележките на Одисей.

— Ще ни разкажеш ли нещо за вашата война от торинската драма? — помоли той брадатия грък.

— Казва се Троянска война и майната му на вашия торински парцал — отвърна Одисей, но вече здравата се беше напил с вино от

меха и бе омекнал. — Обаче мога да ви разкажа нещо, дето вашата драгоценна пачавра не го знае.

— Да, моля те — рече Хана и се премести по-близо до него.

— Господи, опази ни от разказвачи — измърмори Сави, стана и тръгна към гората.

Деймън с видимо безпокойство я проследи с поглед.

— Наистина ли мислите, че тук има по-страшни хищници от динозаврите? — без да се обръща конкретно към никого, попита той.

— Сави сама може да се грижи за себе си — успокои го Харман. — Тя има оръжие.

— Но ако нещо все пак я изяде, кой ще кара скутера? — вторачен в гората, настоя младият мъж.

— Шшт — каза му Хана и погали Одисей по китката с дългите си загорели пръсти. — Разкажи ни историята, която торинският саван не знае. Моля те.

Гъркът се намръщи, но Ада и Харман закимаха и той изтупа трохите от брадата си и започна.

— Тая случка не е била и няма да бъде показана в драмата на вашия торински парцал. Събитията, които ще ви разкажа, се случиха след смъртта на Хектор и Парис, обаче преди дървения кон.

— Парис умира ли? — прекъсна го Деймън.

— Хектор умира ли? — попита Хана.

— Какъв е този дървен кон? — присъедини се към хора Ада.

Одисей затвори очи и прокара пръсти през късата си брада.

— Може ли да продължа, без да ме прекъсвате?

Всички кимнаха.

— Събитията, които ще ви опиша, се случиха след смъртта на Хектор и Парис, обаче преди дървения кон. По онова време сред най-ценните си съкровища Илион притежаваше един божествен образ, който беше паднал от небето — вие го наричате „метеорит“ — метал, излят от самия Зевс, поколения преди нашата война, като знак за одобрението на бащата на боговете за основаването на града. Тая метална фигура се казваше паладион, защото имаше формата на Палада... не на Атина Палада, както наричаме нашата богиня, а на Палада, другарка на Атина в нейната младост. Оная другата Палада —

на нашия език ударението на самата дума може да я променя от женски в мъжки род, но тук е близка до латинската дума „virago“, която значи „силна девица“ — та оная другата Палада била убита в тренировка с Атина. И тъкмо Илиос, понякога наричан Ил, баща на Лаомедонт, който на свой ред щял да стане баща на Приам, Титон, Ламп, Клитий и Хикетаон, една сутрин намерил звездния камък пред шатрата си и разбрал какво представлява.

Та тоя древен паладион, отдавна таен източник на богатството и могъществото на Илион, беше три лакътя висок, имаше копие в дясната си ръка и хурка и вретено в лявата и се свързваше с богинята на смъртта и съдбата. Ил и другите прадеди на защитниците на Троя поръчали да направят много копия на паладиона в най-различен ръст и троянците криеха тия фалшиви статуи също като истинската, тъй като всеки знаеше, че съществуването на самия Илион зависи от запазването на паладиона. Самите богове ми разкриха тоя факт насън през ония последни седмици на обсадата и аз изложих на Диомед плана си да се вмъкна в града и да открия истинския паладион, та после двамата заедно да се върнем, да го откраднем и да обречем Илион на гибел.

Първо се преоблякох в дрипи като просяк и наредих на собствения си слуга да ме нашиба с камшик, та тялото ми да се покрие с рани. Разбирате ли, троянците са известни с милозливостта си, когато се налага да бичуват слугите си — те обикновено разглезват робите и никой троянски слуга в добро семейство не бива допускан да пътува извън града в дрипави дрехи и със следи от бич — затова реших, че дрипите, вонята и главно кървавите следи ще карат гражданите засрамено да се извързват при вида ми, идеална маскировка за шпионин, не смятате ли?

Избрах себе си за тая задача, защото бях най-безшумен и опитен от всички ахейци, а и защото вече бях влизал зад стените на Троя преди повече от десет години, начело на пратеничество, за да се опитаме да уредим мирното освобождаване на Елена, преди да пристигнат черните ни кораби и да започне войната. Тия преговори явно се провалиха — всички ние, истинските аргивци, се бяхме надявали да се провалят, тъй като изгаряхме от желание за бой и бяхме алчни за плячка — обаче добре си спомнях плана на града зад ония грамадни стени и порти.

В съня ми боговете — най-вероятно Атина, защото тя поддържаше нашата кауза повече от всеки друг — ми бяха разкрили, че паладионът и неговите многобройни копия са скрити някъде в царския палат на Приам, но не ми казаха къде точно, нито как да разпознава истинския паладион.

Изчаках най-дълбоките часове на нощта, когато огньовете по укрепленията вече гаснат и човешките сетива са най-слаби, и тогава с помощта на кука и въже изкатерих високите стени, убих един страж и скрих трупа му под копите сено, струпани зад стените за тракийската конница. Илион беше голям, най-големият град на света, и ми отне доста време скитане по улиците, дорде стигна до Приамовия дворец. На два пъти ме спираха въоръжени стражи, обаче аз сумтях, издавах странни звуци и безсмислено жестикулирах с покритите си с кървави следи ръце и те ме взимаха за малоумен роб, основателно бичуван заради идиотизма си, и ме пускаха да си вървя по пътя.

Приамовият палат беше голям — имаше петдесет спални, по една за петдесетимата царски синове — и се охраняваше от най-елитната троянска войска. На всички порти и пред всеки прозорец вардеха съвсем будни стражи, други караулеха във вътрешните дворове и на стените, и това не бяха сънливите войници, които разсеяно ми махаха с ръка да мина колкото и късно да беше, колкото и кървави да бяха раните ми, колкото и идиотско да беше сумтенето ми, затова продължих няколко преки на юг до дома на Елена, който също беше добре заварден, но не чак толкова, след като заклах втория си троянец за оная нощ и доколкото можах, скрих и неговото тяло.

След смъртта на Парис в двубой с лъкове Елена се омъжи за друг Приамов син, Деифоб, когото троянците наричаха „богозрачен“, ала на когото ние ахейците викахме „волски задник“ на бойното поле. Обаче оная нощ новият ѝ съпруг не си беше вкъщи и Елена спеше сама. Аз я събудих.

Не вярвам, че щях да я убия, ако се беше разпищяла за помощ — познавах я от много години, нали разбирате, и като гост в почтения дом на Менелай, и преди това, като един от първите ѝ ухажори, когато започна да се озърта за мъж, въпреки че това беше просто формалност, тъй като още тогава бях щастливо женен за Пенелопа. Тъкмо аз посъветвах Тиндарей да поиска кандидатите да се закълнат, че ще приемат избора на Елена, и така да избегне кръвопролитие, което

щяха да предизвикат недоволните. Мисля, че тя винаги ми е била благодарна за тоя съвет.

Елена не се разпищя за помощ, когато я събудих от неспокойния ѝ сън в илионския ѝ дом. Веднага ме позна, прегърна ме и ме попита за здравето на истинския си съпруг Менелай, а също на дъщеря си, която беше далеч. Казах ѝ, че всички са добре — обаче не споменах, че Менелай два пъти е бил раняван тежко и пет-шест пъти — по-леко, включително последното улучване със стрела в хълбока, и че е в кисело настроение. Вместо това ѝ обясних колко много липсва на мъжа си, дъщеря си и роднините им в Спарта.

Тогава Елена се засмя.

— Моят господар и съпруг Менелай иска да ме убие и ти го знаеш, Одисее — заяви тя. — И съм сигурна, че ще го направи, когато високите стени и Скейските порти скоро паднат, както предсказва Касандра.

Не бях чул за това пророчество — делфийският оракул и Атина Палада са единствените пророци, на които имам вяра — обаче не можех да споря с нея — струваше ми се вероятно Менелай наистина да ѝ пререже гърлото след всички тия горчиви години на нейните изневери в обятията и леглата на враговете му. Ала не ѝ го казах. Казах ѝ, че ще се застъпя пред Атрид Менелай, че ще го убедя да я пощади, ако тя не ме предаде тая нощ, а ми помогне да се промъкна в Приамовия дворец и ми обясни как да разпозная истинския паладион.

— И без това нямаше да те предам, Одисее, сине Лаертов, верни и ловки съветнико — отвърна Елена и ми разкри как да проникна в палата и да разпозная истинския паладион, щом го видя сред имитациите.

Само че вече приближаваше изгрев слънце. Беше късно да изпълня задачата си. Затова излязох на улицата, прехвърлих се през градските стени и на другия ден спях до късно, изкъпах се, нахраних се и се напих, и накарах Махаон, Асклепиевия син и най-добър лечител на служба във войската, да бинтова раните ми и да ги намаже с мехлем.

На другата вечер, тъй като знаех, че ще имам нужда от съюзник, защото не можех едновременно да се бия и да нося тежкия паладионов камък, посветих в плана си Диомед. В най-дълбокия час на нощта двамата с Тидеевия син се покатерихме по стената, като убихме един

от стражите с точно насочена стрела. После бързо се спуснахме по улиците, тоя път без тъпи сценки с бичувани роби — безшумно убивахме всеки, който се опиташе да ни спре, и се вмъкнахме в Приамовия дворец по един отходен канал, за който ми беше казала Елена.

Диомед, горд мъж като мнозина от дебелоглавите аргивски герои, не искаше да гази в канала за нищо на света, даже за да осигури гибелта на Илион. Мърмореше, сумтеше и пъшкеше, и вече беше в отворително настроение, когато на всичкото отгоре се наложи да се проврем през дупката на един от кенефите в избата на двореца, където се намираха съкровищниците на Приам, на сигурно място в казармата на елитната му гвардия.

Движехме се безшумно, ала вонята ни издаваше и трябваше да убием първите двацет стражи, с които се сблъскахме в коридорите. Двацет и първият ни показа как да отворим вратите на съкровищницата, без да задействаме алармите и капаните, след което Диомед преряза и неговото гърло.

Освен тоновете злато, планините скъпоценни камъни, купищата бисери, камарите везани платове, ковчежета с диаманти и много от останалите богатства на легендарния Изток, там имаше ниши с четирийсетина статуи на паладиона. Бяха еднакви във всичко, освен на ръст.

— Елена каза да взема най-малката — казах на Диомед и го направих: увих паладиона в червения плащ, който бях смъкнал от последния убит страж. Държахме гибелта на Илион в ръцете си. Сега само трябваше да избягаме.

И не щеш ли в тоя момент Диомед реши, че иска да ограби Приамовата съкровищница, оная нощ, веднага, тутакси. Огромната плячка беше прекалено съблазнителна за това алчно тъпо копеле. Той беше готов да размени десет години от нашата кръв и мъки за неколкостотин товара злато.

Аз го... разубедих. Няма да ви описвам двубоя, след като оставих увития в червен плат паладион на пода и изтеглих меча си, за да попреча на сина на Тидей, царя на Аргос, да провали задачата ни заради алчността си. Боят приключи бързо. Победих с хитрост. Добре, щом настоявате, ще ви кажа — нямаше нищо благородно. Нямаше аристея. Предложих да си съблечем вонящите туники, преди да се

бием, и докато този идиот се събличаше, го замерих с една буца злато и го повалих в несвят. После избягах от Приамовия дворец с тежкия паладион в едната ръка и още по-тежкия гол Диомед, праметнат през рамото ми.

Не можех да се прехвърля през стената с такъв товар, затова бях готов да го зарежа до мястото, където големият отходен канал се изливаше в реката под стените на Илион, обаче тъкмо тогава Диомед дойде на себе си и се съгласи да напусне града с мен. Измъкнахме се безшумно. Абсолютно безшумно. Него ден той не ми проговори, нито следващата седмица, нито след падането и плякосването на Троя, нито докато се готвехме да отплаваме за дома.

Нито аз съм му проговарял оттогава.

Трябва да прибавя, че скоро след това, след като отнесох паладиона в нашия аргивски стан, където го скрихмем добре, убедени, че са настъпили сетните часове на Троя, започнахме да строим грамадния дървен кон. Той имаше три цели — първо, да пренесе мен и внимателно подбрана група от най-верните ми воители в града, второ, да накара троянците сами да вдигнат големия каменен трегер над Скейските порти, за да пуснат оброка в града си, тъй като според пророчеството преди падането на Илион трябваше да се изпълнят следните две неща: паладионът да изчезне и трегерът на Скейските порти да бъде разрушен, и трето, последно, ние построихме огромния кон като дар за Атина, за да компенсират загубата на нейния паладион, тъй като тя също беше известна като Хипия, „конната богиня“, защото тъкмо Атина сложила юздите и обзидала Пегас за Белерофонт и пак тя изпитвала огромно удоволствие при всяка възможност да язди и да се упражнява със своите коне.

И това, приятели, е моят кратък разказ за открадването на паладиона и гибелта на Илион. Надявам се, че ви е харесал. Имате ли въпроси?

Ада погледна Харман. „Това ли беше неговият кратък разказ?“ — помисли си тя и видя, че любимият ѝ улавя нейната мисъл като въздушна целувка.

— Да, аз имам въпрос — обади се Деймън.

Одисей кимна.

— Защо понякога използваш името Троя, а друг път — Илион?
— попита пълничкият млад мъж.

Одисей леко поклати глава, изправи се, взе ножницата и късия си меч от скутера и тръгна към гората.

24.

ИЛИОН, ИНДИАНА И ОЛИМП

Зевс е разгневен. И преди съм го виждал разгневен, обаче тоя път е невероятно, ужасно разгневен.

Когато бащата на боговете се втурва в развалините на олимпийската лечебна зала, оглежда щетите, зяпва тялото на Афродита, безжизнено проснато сред гъмжило гърчещи се зелени червеи на мокрия под, и после се обръща да се вторачи в моята посока, аз съм убеден, че ме *вижда* — че погледът му минава през шлема на Хадес и той ме *вижда*. Ала макар че няколко секунди се визира право през мен и премигва с леденостудените си сиви очи, сякаш стига до някакво решение, той отново се извъръща и аз, Томас Хокънбери, някога от Университета на Индиана и напоследък от леглото на Елена Троянска, съм оставен да продължа да живея.

Дясната ми ръка и левият ми крак са силно натъртени, но нищо не е счупено и — все още скрит с шлема на Хадес от десетките богове, стичащи се в лечебната зала — аз избягвам от сградата, и се телепортирам на единственото място, което ми идва наум, освен спалнята на Елена, където мога да си почина и да се възстановя. Казармата на схоластиците в подножието на Олимп.

По стар навик отивам в своята ниша, на своето голо легло, обаче не си свалям шлема на Хадес, когато се тръшвам на него и неспокойно задремвам. Преживал съм адски дълъг ден, нощ и утро. Невидимият човек спи.

Събуждам се от крясъци и трясъци на долния етаж. Изскачам в коридора и покрай мен профучава схоластикът Бликс — всъщност за малко да се блъсне в мен, тъй като не ме вижда — и задъхано обяснява на друг схоластик, Кембъл:

— Музата е тук и убива всички!

Вярно е. Свивам се в ъгъла на едно стълбище, докато музата — нашата муза, оная, която Афродита нарича Мелета — поваля неколцината бягащи схоластици, останали живи в пламтящата казарма.

Богинята хвърля с ръце мълнии чиста енергия — изтъркани и банални, ала ужасяващо ефикасни срещу обикновена човешка плът. Бликс е обречен, но не се сецам за нищо, с което мога да помогна на него и другите.

„Найтенхелзър“. Флегматичният схоластик е единственият ми истински приятел през последните години. Задъхан, аз изтичвам до стаята му в казармата. Мраморът е напукан, дървото гори, стъклото на прозореца се е стопило, обаче няма овъглен труп като ония, които задръстват коридорите и общите помещения. Нито едно от тия изгорели тела не изглежда достатъчно едро, за да е снажният Найтенхелзър. Изведнъж от третата врата се разнасят нови крясъци, после настава тишина, чува се само усиливащият се рев на пламъците. Поглеждам през един прозорец и виждам музата да прелита с колесницата си, теглена от холографски коне. Почти изпадам в паника, кашлям, задавям се от дима — ако още беше в казармата, музата щеше да ме чуе — и се насилвам да си представя Илион и гостилницата, където за последен път съм видял Найтенхелзър. После хващам телепортаторния медальон, завъртам го и избягвам.

Няма го в гостилницата, където съм го видял рано сутринта. Прехвърлям се на бойното поле — няма го и на обичайната му позиция на хребета над троянските редици. Оставам колкото да забележа, че Хектор и Парис предвождат троянската войска в успешна атака срещу бягащите аргивци, след което се телепортирам на едно сенчесто място зад гръцките линии, близо до техния ров и палисада, където също съм се натъквал на Найтенхелзър.

Там е, преобразен като Долопс, син на Клитий, на когото остават няколко дни живот, преди да бъде убит от Хектор, ако Омир е прав. Без да си правя труда да приема друго тяло, освен това на непохватния Хокънбери, аз смъквам шлема на Хадес и се затичвам към него.

— Хокънбери, какво... — Найтенхелзър е изумен от непрофесионалното ми поведение и от реакцията на ахейците наоколо. Да привлече вниманието е последното нещо, което иска един схоластик. Освен, може би, да бъде изпепелен от отмъстителната муза. Нямам представа защо нашата муза изтребва всички схоластици, обаче предполагам, че някак си съм причинил това клане на невинни.

— Трябва да се махаме оттук — надвиквам глъчката на тичащите подкрепления, цвилещите коне и трополящите колесници. Изглежда,

че е пробит центърът на гръцките редици.

— Какви ги говориш? Днес е важен ден. Хектор и Парис...

— Майната им на Хектор и Парис — прекъсвам го.

Музата се е материализирала високо над троянските редици, където двамата с Найтенхелзър често заемат позиция. Друга муза управлява летящата ѝ колесница, докато тя се надвесва и наблюдава войската с подсиленото си зрение. Днес преобразяването няма да спаси нас, смъртните схоластици.

Сякаш за да го потвърди, музата Мелета, „моята“ муза, вдига ръце, изстрелва кохерентен енергиен лъч към земята и поваля троянския пехотинец Диос, който според Омир би трябвало да остане жив, за да бъде размотаван насам-натам в Двадесет и четвърта песен, обаче умира днес сред пламъци и дим. Други троянци отскачат настрана, някои побягват назад към града, ужасени от гнева на тая богиня в ден, предопределен за победа от Зевс. Ала Хектор и Парис са на близо половин километър на югоизток, продължават настъплението и даже не поглеждат назад.

— Това не беше Диос — ахва Найтенхелзър. — А Хюстън.

— Знам — казвам аз и връщам подсиленото си зрение в нормален режим. Хюстън е най-младият и най-нов схоластик. Почти не съм разговарял с него. Сигурно днес е в троянските редици поради моето отсъствие.

Колесницата на музата рязко завива и се понася право към нас. Съмнявам се, че ни е забелязала тая кучка — стоим сред стотици сновящи мъже и коне, — обаче след няколко секунди ще ни види.

Какво да правя? Мога да си сложа шлема на Хадес, пак да избягам като страхливец и да оставя Найтенхелзър да умре, също както предадох Бликс и другите. Качулката не може да скрие и двамата ни от божественото зрение на Мелета. „Можем и да побегнем — към черните кораби“. Няма да направим и двајсетина крачки.

Колесницата се спуска още по-ниско и се обгръща в облак, за да се скрие от сражаващите се под нея гърци и троянци. Със своето наномодифицирано зрение ние с Найтенхелзър обаче виждаме приближаването ѝ.

— Какво правиш, по дяволите? — вика Найтенхелзър и едва не изпуска записващата си палка, когато се мятам върху него и го

обгръщам с две ръце и един крак — мършав пехотинец, опитващ се да изнасили мечок.

Преметнал ръка през шията на снажния схоластик, аз стискам телепортаторния медальон и го завъртам.

Нямам представа дали ще се получи. Не би трябвало. Медальонът е предназначен да телепортира само оня, който го носи. Обаче когато се телепортирам, дрехите ми минават заедно с мен и неведнъж съм пренасял разни неща през Планковото пространство, следователно квантовото поле обхваща нещата, с които тялото ми е в контакт или които обгръщат ръцете ми.

Какво пък, по дяволите? Струва си да опитам.

Материализираме се в мрак, премятаме се по склон и се откъсваме един от друг. Бясно се оглеждам в опит да определя къде сме. Не съм имал време да си представя конкретно място — просто бях поискал да съм другаде и бях телепортирал и двама ни... някъде.

„Къде?“

На лунната светлина едва виждам Найтенхелзър — зяпа ме уплашено, като че ли всеки момент може пак да го нагряба. Без да му обръщам внимание, вдигам очи към небето — звезди, сребърна луна, Млечният път — и после ги свеждам към земята: високи дървета, тревист склон, течаща наблизко река.

Определено сме на Земята, ала не ми прилича на Пелопонес, нито на Мала Азия.

— Къде сме? — пита Найтенхелзър, изправя се и се отупва. — Какво става? Защо е нощ?

„Обратната страна на древния свят“ — мисля си. Казвам:

— Според мен сме в Индиана.

— *В Индиана ли?* — Найтенхелзър отново отстъпва от мен.

— Индиана през хиляда и двестната година преди Христа — уточнявам аз. — Плюс-минус един век. — Ръката и кракът пак ме болят от търкалянето по склона.

— Как се озовахме тук? — Найтенхелзър винаги е бил мекушав, малко кисел по своя разхвърлян, мечешки начин ала никога не се е сърдил сериозно. Сега ми се струва сърдит.

— Телепортирах ни.

— Какви ги говориш, по дяволите? Ние бяхме далеч от телепортаторния портал!

Не му обръщам внимание, сядам на един камък и започвам да разтривам ръката си. В Индиана няма много хълмове, даже в предишния ми живот там, обаче около Блумингтън, където живеехме със Сюзан, имаше хълмисти горски местности. Предполагам, че в паниката си съм си представил... е, дома си. Щеше ми се телепортаторният медальон да ни беше прехвърлил и във времето, освен в пространството, и да ни беше стоварил в края на XX век в Индиана, но нещо в чистия мрак на нощното небе и чистия въздух ми подсказва противното.

„Кой е тук през 1200 година преди Христа?“ Индианците. Каква ирония ще е, ако телепортаторният медальон ни е спасил от неминуема смърт от ръката на нашата муза — буквално — само за да ни пренесе в Новия свят, където да бъдем скалпирани от индианци. „Повечето племена не са скалпирали жертвите си преди пристигането на белия човек — монотонно напомня педантичната част от професорския ми ум. — Макар да си спомням, че понякога са режели уши като доказателство за убийството“.

— Хокънбери? — вика ме Найтенхелзър. Седнал е на един камък, голям колкото табуретка — не много близо до мен, забелязвам аз — и разтрива лактите и коленете си.

— Мисля, мисля — доколкото мога, имитирам гласа на Джек Бени^[1].

— Е, когато свършиш да мислиш, може би ще ми кажеш защо музата преди малко уби младия Хюстън — изсумтява Найтенхелзър.

Това ме отрезвява, обаче не съм сигурен какво да му отговоря.

— С боговете стават разни неща — съобщавам накрая. — Заговори. Интриги. Съзаклятия.

— Разказвай де — разнася се едновременно ироничната и сериозна молба на другия схоластик.

Разпервам ръце.

— Афродита се опитваше да ме използва, за да убие Атина.

Найтенхелзър ме зяпва. Успява — едва — да не позволи на ченето си да увисне.

— Знам какво си мислиш — продължавам. — Защо тъкмо мен? Защо е избрала Хокънбери? Защо му е дала способността да се телепортира съвсем сам и да се крие с шлема на Хадес? И съм съгласен — няма никаква логика.

— Не си мислех това — възразява той. Метеорит разсича звездното небе над нас. Някъде в гората оттатък хълма бухал надава не точно бухащия си крясък. — Просто се чудех как ти е малкото име.

Сега е мой ред да го зяпна.

— Защо?

— Защото боговете не ни насърчават да се обръщаме на малко име и ни беше страх да се опознаваме помежду си, тъй като те постоянно заменяха схоластиците — пояснява едрият мъж, който прилича на мечок даже на тъмно. — Затова питам за малкото ти име.

— Томас — отвърщам след миг. — Том. А твоето?

— Кийт — казва човекът, когото бегло познавам от четири години, изправя се и поглежда тъмната гора. — Е, а сега, Том?

Насекоми, жаби и други нощни създания шумолят в черната гора. Освен ако не ни дебнат истински индианци.

— Знаеш ли как... искам да кажа, ходил ли си често на екскурзии... искам да кажа... — започнах аз.

— Искаш да кажеш дали ще умра, ако ме оставиш тук сам ли? — пита Найтенхелзър... Кийт.

— Да.

— Не знам. Сигурно. Обаче подозирам, че тук вероятността да остана жив е много по-голяма, отколкото на Илионското поле. Поне докато Музата размахва томахащата на войната...

Предполагам, че в момента и Кийт мисли за индианците.

— Освен това си нося всичките си схоластически играчки и пълното снаряжение. Мога да паля огън, да летя с левитатора, ако се наложи, да се преобразя в индианец, ако е необходимо, даже да използвам тазера. С други думи, телепортирай се където трябва и прави каквото е нужно — заключава Найтенхелзър. — После ще ми разкажеш подробностите... ако изобщо има после.

Кимам и ставам. Чувствам се странно... разбирам, че не бива да го оставя сам, обаче не виждам друг избор.

— Ще успееш ли да се върнеш? — пита той. — Искам да кажа тук. За да ме вземеш.

— Да, струва ми се.

— Струва ли ти се? *Струва ли ти се?* — Найтенхелзър прокарва пръсти през буйната си коса. — Надявам се... че не си бил декан на своя факултет, Хокънбери.

Периодът на малките имена май е приключил.

Във вселената няма място, на което по-малко да ми се ще да отида, отколкото на Олимп. Когато пристигам, обитателите на тоя връх са се събрали в Голямата зала на боговете. Проверявам дали съм нахлузил добре шлема на Хадес и дали не хвърлям сянка, после се вмъквам в грамадната сграда в стила на Партенона.

През своите над девет години като схоластик никога не съм срещал толкова много богове накуп. Отстрани на продълговатия холографски басейн седи Зевс, високо на своя златен трон, по-огромен, отколкото съм го виждал. Както съм споменавал, боговете обикновено са високи около два и петдесет — два и седемдесет, освен когато приемат смъртно тяло, а Зевс най-често се извисява с метър — метър и двайсет над тях, божествен възрастен сред своите космически деца. Ала днес той е висок над седем и половина метра и мускулестите му предмишници са дълги колкото моето тяло. Бегло се чудя как се връзва това със запазването на масата и енергията, на което преди години се опита да ме научи един друг схоластик, обаче сега това не е важно. Заставам до стената, далеч от сновящите богове, и не издавам нито звук, не мърдам и не кихам, за да не ме усетят всички тия изтънчени супергеройски сетива — ето *това* е важното.

Мислех си, че познавам всички богове и богини по име, но сега виждам десетки, които не са ми известни. Другите, които най-много са участвали във войната за Троя, изпъкват в навалицата като кинозвезди на среща на нископоставени политици, ала дори най-нищожният от тия богове е по-висок, по-силен, по-красив и по-съвършен от всяка човешка кинозвезда, която помня от другия си живот. Най-близо до Зевс, от отсрещната страна на холографския басейн, който разделя залата като дълъг ров, виждам Атина Палада, бога на войната Арес (явно е излязъл от лечебната си вана, останала невредима, когато разбих ваната на Афродита), по-малките братя на Зевс — морския бог Посейдон (който рядко идва на Олимп) и Хадес, царя на отвъдния свят. Хермес, синът на Зевс, стои край басейна — великанският убиец е строен и красив като всички негови статуи, които съм виждал. Друг Зевсов син, Дионис, богът на екстатичното освобождение, разговаря с Хера и — противно на масовия си образ — не държи бокал вино в

ръка. За бог на екстатичното освобождение Дионис изглежда блед, кекав и намусен — като човек едва в третата седмица на програма за дезинтоксикация. Зад тях, по-стар на вид, отколкото е, се е изправил Нерей, истинският морски бог, Старецът от морето. Пръстите на ръцете и краката му са с ципи и под мишниците му се виждат хриле.

Съдбите и Фуриите също са там и сноват случайно или нарочно между боговете и богините. Те са богове — своеобразни — обаче понякога притежават регулаторна власт над другите богове. Няма човешки вид като обикновените богове и богини и признавам, че не знам почти нищо за тях, освен че не живеят на Олимп, а на един от трите вулкана далеч на югоизток близо до мястото, което обитават музите.

Тук е и моята муза, Мелета, застанала е със сестрите си Мнема и Аеда. „По-модерните“ музи също са в тълпата — истинските Калиопа, Полихимния, Урания, Ерато, Клио, Евтерпа, Мелпомена, Терпсихора и Талия. Точно зад музите са топбогините. Афродита я няма сред тях — за пръв път го забелязвам. Ако беше, щеше да ме вижда така, както аз — всички тия божества. Обаче присъства майка ѝ Диона. В момента разговаря с Хера и Хермес и изглежда адски сериозна. Близо до тая група са Деметра, богинята на реколтата, и дъщеря ѝ Персефона, Хадесовата жена. Зад тях виждам Паситея, една от грациите. Още по в дъното, както подобава на по-долното им място, са nereидите, голи до кръста, прелестни и коварни наглед.

Метабогинята Нощ е застанала сама. Роклята и булото ѝ са толкова тъмнолилави, че изглеждат почти черни и даже другите богове и богини я избягват. Не знам нищо за Ноцта, освен слуховете, че дори Зевс се бои от нея, и никога досега не съм я виждал на Олимп.

Чувствам се като фен в тълпата от зяпачи за връчването на Оскарите, опитвайки се да различа суперзвездите от второстепенните богове. Хеба например стои близо до мъжете — тя е богиня на младостта, щерка на Зевс и Хера, обаче е слугиня на боговете... а там, с червена като буен огън коса, е Хефест, великият ковач, приказва с жена си Харита, която е само една от грациите. Йерарархията на боговете и богините, не за пръв път си мисля, е сложно нещо.

Изведнъж богинята Ирида, вестителката на Зевс, полита напред — да, полита — и пляска с ръце.

— Бащата ще говори — съобщава тя с ясен и чист като флейта глас.

Десетките разговори моментално секват и огромната еклива зала утихва.

Зевс се изправя. Златният му трон и златните стъпала пред него сияят и го окъпват в божествена светлина.

— Чуйте ме, богове и богини — започва той. Гласът му е тих, ала толкова мощен, че усещам вибрациите му във високите мраморни стени. — Днес някой бог или богиня се опита да нарани Афродита, която в момента се възстановява в нашата лечебна зала, и въпреки че ще остане жива, ще ѝ трябват много дни, за да оздравее. *Днес някой бог или богиня се опита да убие безсмъртен — опита да убие един от нас, които не сме предопределени за смърт.*

Надига се шепот, смаяни възклицания огласят гигантското помещение.

— *ТИХО!!!* — изревава Зевс и тоя път гласът му е толкова силен, че ме поваля и плъзга по мраморния под като торнадо. За щастие не блъскам боговете и богините и шумът, който вдигам, е заглушен от ехото на Зевсовия вик.

— Чуйте ме, богове и богини — продължава той. — Никоя красива богиня, никой бог да не се опитва да наруши строгата ми заповед. Ще се покорите на волята ми. *НЕЗАБАВНО!*

Тоя път съм готов за вулканичната сила на гласа му и се вкопчвам в една колона, докато поривът премине.

— Изслушайте ме — казва Зевс. Сега почти шепне и усещането за могъществото му е още по-ужасно. — Всеки бог, който наруши заповедта ми, помагайки на троянците или ахейците като през последния месец, този бог или богиня моментално ще бъде отзован, шибан от моята светкавица и бичуван от моята гръмотевица, завинаги опозорен и прогонен от Олимп. Опитайте се да не ми се подчините и ще разберете какво е да си захвърлен в мрака на Тартара на половин вселена отгук в пространството и времето, в най-дълбоката пропаст, която зее под нашата квантова същност.

Докато говори, продълговатият холографски басейн кипва и започва да клокочи, става мастиленочерен, после се превръща в нещо различно от холограма — правоъгълната структура, която прилича на десет олимпийски басейна, разположени последователно, пълни с

кипящо, клокочещо черно масло, изведнъж надава рев и се преобразява в дупка, водеща към тъмно, огнено и ужасяващо дълбоко място. Бълва воня на сяра и боговете и богините се отдръпват назад.

— Вижте Тартар — извиква Зевс, — най-дълбоката част от царството на Хадес, дълбоко под ада, както Хадесовото царство е под самата земя. Помните ли вие, висши богове и богини сред нас, когато ме подкрепихте в оная десетгодишна война с титаните, царували преди нас? Помните ли, че захвърлих Кронос и Рея, собствените си родители, зад ония железни порти и медни прагове, да, и Япет, въпреки божественото му могъщество?

Залата мълчи, само приглушени резове и крясъци се донасят от отворения Тартар. Изобщо не се съмнявам, че това е дупка към ада, а не холограма, отворила се на няма и десетина метра от мен.

— *ЩОМ СЪМ ХВЪРЛИЛ РОДИТЕЛИТЕ СИ В ТАЯ ЯМА НА ЯМИТЕ ЗА ЦЯЛА ВЕЧНОСТ* — изревава Зевс, — *СЪМНЯВАТЕ ЛИ СЕ И ЗА МИГ, ЧЕ ЩЕ ХВЪРЛЯ ВАШИТЕ ПИЩЯЩИ ДУШИЦИ ТАМ?*

Боговете и богините не отговарят, само отстъпват още няколко крачки от зловонната пропаст.

Зевс страховито се усмихва.

— Хайде, изпитайте ме, безсмъртни, за да дадем урок на всички.

От тавана на залата пада грамадно златно въже и се изпъва над адската яма. Богове и богини тичешком се отдръпват от пътя му. То се екот се стоварва върху мрамора. По-дебело е от буксирно котвено въже и изглежда изтъкано от хиляди нишки истинско злато. Сигурно тежи много тонове.

Зевс се спуска по златните стъпала и повдига въжето, държи го с лекота във великанските си ръце.

— Хванете своя край — почти весело заповядва той.

Боговете и богините се споглеждат и не помръдват.

— *ХВАНЕТЕ СВОЯ КРАЙ!*

Стотици безсмъртни и техните безсмъртни слуги се втурват да се подчинят, все едно деца, които ще теглят въже. След миг Зевс остава сам от едната страна на ямата на Тартар, небрежно хванал въжето. Тълпата богове и богини е от другата страна и безброй могъщи божествени ръце са стиснали златните нишки.

— Съборете ме вътре — изрича Гръмовержецът. — Съборете ме от небето на земята, в Хадес и още по-дълбоко, в зловонните дълбини на Тартара. Съборете ме, казвам ви.

Нито един бог не помръдва бронзов мускул.

— *СЪБОРЕТЕ МЕ, ЗАПОВЯДВАМ ВИ!* — Зевс стиска златното въже и започва да го тегли. Сандалите на боговете се хлъзгат, скърцат и стържат по мрамора. Неколкостотин богове и богини се приближават към ямата, някои се препъват, други се строполяват на колене.

— *ДЪРПАЙТЕ, ПРОКЛЕТИ ДА СТЕ!* — изревава бащата на боговете. — *ДЪРПАЙТЕ ИЛИ ЩЕ ПАДНЕТЕ В ЗЛОВОННИЯ ТАРТАР И ЩЕ СЕ МЪЧИТЕ ТАМ, ДОРДЕ САМОТО ВРЕМЕ ИЗТЛЕЕ ПО КОСТИТЕ НА ВСЕЛЕНАТА!*

Зевс отново дръпва и двацет метра златно въже се навиват на пода зад него. Редицата богове и богини, грации, фурни, нерейди, нимфи и прочее от другата страна — всички дърпат, освен тъмнолилавата Нощ — се пързаят към ямата. Атина е първа и е само на десет метра от ръба, когато извиква:

— Дърпайте, богове! Съборете го вътре това старо копеле!

Арес, Аполон, Хермес, Посейдон и останалите от най-могъщите богове напъват сили. Престават да се хлъзгат. Въжето се опъва още повече, нищи се и скърца от напрежение. Богините пищят и едновременно дърпат — Хера, Зевсовата съпруга, дърпа най-силно. Златното въже се обтяга като струна.

Зевс се засмива. Досега ги е държал всичките само с една ръка. Сега хваща въжето с две ръце и отново дръпва.

Боговете се разкрещават като дечурлига в лунапарк. Атина и другите около нея се плъзгат по мрамора, сякаш е лед, все по-близо към кипящия Тартар, десетки по-нисши безсмъртни се предават и се хвърлят настрани от въжето. Ала Атина не желае да го пусне. Сивооката богиня все повече се доближава до ръба на димящия отвор на ада. Като че ли цялата редица напъващи се, потящи се, проклинащи безсмъртни ще падне вътре.

Зевс отново се размива и пуска въжето. Десетки богове и богини политат назад и се стоварват на безсмъртните си задници.

— Чуйте ме, богове и богини, деца, братя, сестри, синове и дъщери, братовчеди и слуги — не можете да ме съборите — казва Гръмовержецът. После се връща на трона си и сядва. — Даже да си

изкълчите ръцете, да дърпате до смърт, не можете да ме помръднете, ако аз не пожелая. Аз съм Зевс, най-висшият, най-могъщият сред царете.

Той вдига грамадния си показалец.

— Но... ако аз реша наистина да ви съборя, ще ви обеса в черния космос над Тартара, ще ви завържа за земята и морето, ще ви забуча на тоя връх, наречен Олимп, и ще ви оставя да висите там в мрак, докато слънцето изстине.

Ако не бях видял всичко това с очите си, щях да си помисля, че дъртото копеле блъфира. Вече съм убеден в обратното.

Атина се изправя — на не повече от метър от ръба на ямата.

— Татко наш, Крониде, който си на най-високия трон на небето, ние знаем твоята мощ, господарю. Кой може да застане насреща ти? Не и ние...

Всички безсмъртни сякаш затаяват дъх. Сприхавият нрав на Атина е всеизвестен, тя често не проявява никакъв такт — ако каже и една грешна дума...

— Въпреки това ние се съжالياваме над тия смъртни, моите обречени аргивски копиеносци, които играят своите второстепенни роли на своята второстепенна сцена, умират от своята ужасна смърт, давят се в собствената си кръв в края на своя кратък живот — произнася сивооката Зевсова щерка.

Тя прави две крачки напред и върховете на сандалите ѝ увисват над ръба на черната яма. Някъде хиляди метри под нея в раздирания от светкавици мрак на Тартара нещо огромно изревава от болка и страх.

— Да, Зевсе — продължава Атина, — ние ще стоим настрана от войната, както ни заповядваш. Но ни разреши поне да предлагаме на своите смъртни любимци тактика, която може да ги спаси, за да не бъдат повалени под мълнията на твоя безсмъртен гняв.

Зевс дълго гледа дъщеря си и за пръв път не мога да разчета изражението му. Гняв? Насмешка? Нетърпение?

— Тритогенея — скъпа третородна дъще — отвърща той, — твоята смелост винаги ми е носила главоболия. Ала не унивай, защото урокът, който ви дадох днес, не произтича от гняв, а само се опитва да покаже на всички присъстващи тук последиците от тяхното непокорство.

И с тия думи Зевс слиза от трона си. Личната му колесница полита между исполинските колони, меднокопитните му коне — истински, виждам аз, а не холограми — кацат до него и златистите им гриви се веят зад тях. Той надява златните си доспехи, вдига бича от стойката, качва се в колесницата, изплющява с камшик и излита във въздуха, прави кръг над залата на трийсет метра над главите на боговете и богините, преди да излети между колоните и да изчезне сред трясък на квантова гръмотевица.

Боговете, богините и по-нископоставените същества бавно се разотиват — шушукат си и заговорничат, и никой, убеден съм в това, няма намерение да се подчини на своя повелител и цар.

А аз — аз просто известно време оставам да седя там, невидим и щастлив от това обстоятелство. Ченето ми е увиснало и дишам като пребито псе в горещ ден. Имам чувството, че се лигавя.

Понякога на Олимп е трудно напълно да повярваш в причинно-следствената връзка и научните методи.

[1] Джак Бени (1894–1975) — американски радио, телевизионен и кинокомик. — Б.пр. ↑

25.

ТЕКСАСКАТА СЕКВОЕНА ГОРА

Деймън беше съвсем сам, само той и скутерът на горската поляна, и това не му харесваше.

След като Сави се отдалечи, Одисей разказа безкрайната си, безсмислена история и накрая също потъна в гората. Хана изчака малко и го последва. (Сутринта Деймън веднага бе разбрал, че момичето и брадатият са спали заедно предишната нощ — сексуалният му радар рядко грешеше.) Няколко минути по-късно Ада и старецът Харман казаха, че отиват да се поразходят, и навлязоха сред дърветата в противоположната посока. (Деймън знаеше, че и те са правили секс през нощта. Явно той и старата вещица Сави бяха единствените, които не се бяха забавлявали.)

И сега Деймън стоеше сам на горската поляна, облеган на корпуса на аероскутера и заслушан в шумоленето на листа и дращенето на съчки в тъмната гора. Да, това изобщо не му харесваше. Ако се появише алозавър, той беше готов да скочи в скутера — но после? Не знаеше как се работи с холографския пулт, камо ли как се включва силовото поле или се излита. Динозавърът щеше да го получи на тепсия.

Помисли си дали да не се развика, да закрепци на Сави и другите да се върнат, ала веднага се отказа. Дали шумът привличаше динозаврите и другите хищници? Нямаше намерение да проверява. Чувстваше се отвратително — не само се страхуваше, но и му се ходеше до тоалетната. Другите се бяха оттеглили в гората с тоалетната хартия, която им бе дала Сави, но Деймън беше културен човек и никога не ходеше до тоалетната без... хм... без тоалетна. А и сега не бе време да се учи. Естествено, не знаеше след колко часа ще стигнат в Ардис Хол, пък и Сави говореше така, като че ли изобщо не се готви да спира там, а само да остави Хана, Ада и нелепия самозванец, който се обявяваше за Одисей, и после да продължи за Средиземноморския

басейн, където и да се намираше той. Деймън знаеше, че не може да изтърпи чак толкова дълго.

Съзнаваше, че по-скоро е обезсърчен, отколкото уплашен. Предишния ден всички се бяха изненадали от желанието му да тръгне със старицата и Харман на тяхната абсурдна експедиция, ала никой не се досещаше за истинската причина да избере тази възможност. На първо място го беше страх от динозаврите около Ардис Хол. Нямаше да се върне там. Второ, всички тези приказки, че прехвърлянето по факса е своеобразно унищожаване и пресъздаване на хората, го правеха крайно нервни. Е, кой нямаше да е нервни толкова скоро след посещение в булаторията, при положение, че знае, че истинското му тяло е било унищожено? Деймън се бе прехвърлял по факса почти всеки ден от живота си, ала сега мисълта за влизане във факспортал, след като му бяха обяснили, че факсът ще унищожи мускулите, костите, мозъка и паметта му и после просто ще направи негово копие някъде другаде, стига старицата да казваше истината, е, тази мисъл не му даваше мира.

Затова предпочете още няколко дни да попътува с аероекутера и да отложи срещата с динозаврите в Ардис, както и унищожаването на атомите и молекулите му във факса.

Сега искаше само тоалетна и някой слуга или майка му да му сготви вечеря. Може би щеше да каже на старицата да го остави в кратера Париж, след като мине през Ардис. Не беше чак толкова далече, нали? Въпреки че бе виждал драскулките на Харман — неговата „карта“, — Деймън нямаше представа за световната география. Всичко се намираше на абсолютно еднакво разстояние — само на един факспортал.

Старицата се появи от гората и видя Деймън сам, облегнат на увисналия ниско над земята скутер.

— Къде са другите?

— И аз това се питах. Първо изчезна варваринът. После Хана тръгна подире му. След това Ада и Харман се отдалечиха ей натам... — Той посочи високите дървета в отсречния край на поляната.

— Защо не използваш дланта си? — попита Сави и се усмихна, като че ли думите ѝ я бяха развеселили.

— Вече опитах — отвърна Деймън. — На твоя айс... както там се казваше. И на моста. И тук. Не действа. — Той вдигна лявата си

ръка, помисли за ориентиращата функция и показа празния бял правоъгълник.

— Това е само непосредствената ориентираща функция — отбеляза Сави. — Само стрелка, която да те насочва, когато се приближиш към целта, все едно търсиш някакъв том в библиотека, обаче си попаднал на грешната пътека. Използвай далечната или близката мрежа.

Деймън я зяпна. Още откакто я беше зърнал за пръв път, се съмняваше, че е наред.

— Уф, добре — усмихна се Сави с мрачната си усмивка. — Съвсем сте забравили функциите. Поколение след поколение.

— Какви ги говориш? — попита той. — Старите функции като четящата вече не действат. Още откакто са си заминали постчовеците. — Младият мъж посочи пръстените, които пресичаха ивицата синьо небе над поляната.

— Глупости — изсумтя Сави, приближи се до него, хвана лявата му ръка и я обърна с дланта към себе си. — Представи си три червени кръга със сини квадратчета в центъра.

— Какво?

— Чу ме. — Старицата продължаваше да държи ръката му.

„Безумие“ — помисли си Деймън, но си представи три червени кръга със сини квадратчета в центъра.

Вместо правоъгълничето с бяло-жълта светлина, което генерираше ориентиращата функция, на петнайсет сантиметра над дланта му се появи голям син овал.

— Ей! — извика Деймън, дръпна ръката си и бясно я размаха, сякаш върху нея бе кацнало грамадно насекомо. Синият овал продължаваше да сияе.

— Спокойно — каза Сави. — Сега е празен. Просто си представи някого.

— Кого? — Усещането определено не му харесваше — тялото му правеше нещо, за което той не беше подозирал.

— Когото и да е. Някой свой близък.

Деймън затвори очи и си представи лицето на майка си. Когато отново вдигна клепачи, синият овал се бе покрил с диаграми. Улични мрежи, река, думи, които не можеше да прочете — поглед отгоре към един черен кръг, който можеше да е само вътрешността на кратера

Париж. Образът се увеличи и младият мъж внезапно се озова в стилизирана сграда, на петия етаж, апартаментите до кратера — не неговия дом. Две стилизирани човешки фигури, анимационни герои, но с истински човешки лица, в легло, жената върху мъжа, движеха се...

Деймън стисна юмрук и изключи овала.

— Съжалявам — рече Сави. — Забравих, че напоследък никой не използва инхибитори на далечната мрежа. Гаджето ти ли беше?

— Майка ми. — В устата му загорча. Това бе апартаментът на Гоман в отсрещния край на кратера — познаваше разположението на стаите от детството си, когато си играеше във вътрешните помещения, докато майка му се забавляваше с високия тъмнокож мъж с мек като вино глас. Той не харесваше Гоман и не знаеше, че майка му още ходи с него. Според думите на Харман в кратера Париж вече беше нощ.

— Хайде да потърсим Хана, Ада и другите — предложи Сави и се подсмихна. — Макар че и на тях може би ще им се прииска да са активирали инхибиторите на далечната мрежа.

Деймън не желаше да разтвори юмрук.

— Изчисти го — посъветва го старицата.

— Как?

— Как изчистваш ориентиращата си стрелка?

— Просто си я представям угаснала — отвърна Деймън и прибави наум „глупачко“.

— Направи го.

Синият овал угасна.

— Задействаш близката мрежа, като си представяш един жълт кръг със зелен триъгълник в средата — поясни Сави. Тя погледна дланта си и над нея се появи яркожълт правоъгълник.

Деймън последва примера ѝ.

— Помисли за Хана — каза Сави.

Той си представи момичето. На дланите и на двамата се появи континент — Северна Америка, ала Деймън не можеше да я разпознае — после образът се насочи към централната южна част, продължи на север по крайбрежието, появиха се върволици нечетивни думи и топографски карти, стилизирани дървета и стилизирана женска фигура с главата на Хана върху анимационно тяло, крачеща сама — не, не сама, разбра Деймън, защото до нея се движеше въпросителен знак.

Сави отново се подсмихна.

— Близката мрежа не знае как да обработи Одисей.

— Не виждам Одисей — рече Деймън.

Сави се пресегна в неговия жълт холографски куб, докосна въпросителния знак и посочи две червени фигури в края на облака.

— Това сме ние — поясни старицата. — Ада и Харман трябва да са на север извън мрежата.

— Откъде знаеш, че това е Хана? — попита Деймън, въпреки че виждаше темето ѝ.

— Помисли „близък план“. — Сави му показва облака над дланта си. Образът се беше приближил отпред и се виждаше стилизираната Хана с истинското ѝ лице сред стилизирани дървета и край стилизиран поток.

Той си помисли „близък план“ и се смая от чистотата на картината. Виждаше сенките на дърветата по лицето ѝ. Тя оживено разговаряше с въпросителния знак, който се носеше до нея. Деймън се радваше, че не е сварил Хана по време на секс.

Старицата сигурно си бе представила Ада и Харман, защото нейният жълт облак се промени и показва две фигури, движещи се върху топографски символи някъде на север от неподвижните червени точки на Сави и Деймън.

— Всички са живи, никой не е изяден от динозаври — отбеляза Сави. — Обаче адски ми се ще да се върнат, за да продължим пътя си. Става късно. Ако беше едно време, щях да ги повикам по дланите им и да им кажа веднага да идват тук.

— Нима можеш да се свързваш по дланта си? — смая се Деймън и повдигна голата си ръка.

— Естествено.

— Защо ние не го знаем? — Гласът му звучеше почти сърдито.

Тя сви рамене.

— Вие, така наречените старостилни човеци, вече не знаете почти нищо.

— Какво искаш да кажеш с това „така наречените старостилни“? — Деймън вече определено беше ядосан.

— Наистина ли си мислиш, че хората от Изгубената ера, старостилните човеци, са имали цялата тая генетично изменена наномашинария в клетките и телата си? — попита Сави.

— Да — отвърна той, макар да разбираше, че не знае абсолютно нищо за старостилните човеци от Изгубената ера. Те просто не го интересуваха.

Старицата уморено го погледна в очите. Ала може би всички древни добулаторни човеци изглеждаха толкова зле — Деймън нямаше представа.

— Трябва да ги доведем — каза Сави. — Аз ще потърся Хана и Одисей, ти повикай Ада и Харман. Настрой дланта си на близката мрежа, включи ориентиращата функция по обичайния начин и ще ги намериш. Кажим им, че рейсът тръгва.

Деймън не знаеше какво означава „рейс“, но това нямаше значение.

— Има ли други функции? — попита той, преди Сави да се отдалечи.

— Стотици.

— Покажи ми някоя. — Не й вярваше — чак пък стотици, — ала дори само още една-две щяха да го направят популярен на тържествата, да привлекат интереса на младите жени.

Сави въздъхна и се облегна на аероскутера. Надигна се вятър и зашумоля в клоните на секвойата над тях.

— Мога да ти покажа функцията, която накрая прогони постчовеците от Земята — тихо рече тя. — Общата мрежа.

Деймън пак сви юмрук и отдръпна ръка.

— Не искам, ако е опасно.

— Не е опасно — успокой го старицата. — Поне за нас. Ето, аз ще опитам първа. — Тя отпусна ръка, разтвори пръсти и докосна дланта му по начин, който му се стори почти възбуждащ. После постави лявата си длан до неговата.

— Представи си четири сини правоъгълника над три червени кръга над четири зелени триъгълника — прошепна възрастната жена.

Деймън се намръщи — това бе трудно, фигурите се разбягваха на ръба на способността му да задържи образа — но накрая успя със затворени очи.

— Отвори си очите — каза Сави.

Той се подчини и след миг втрещено се вкопчи в скутера с две ръце.

Нямаше облак. Нямаше нечетивни карти и анимационни фигури.

Всичко в зрителното му поле се беше преобразило. Околните дървета, на които по-рано не обръщаше внимание, освен за да потърси сянката им, бяха станали прозрачни, пласт след пласт пулсираща жива тъкан, мъртва кора, пъпки, вени, мъртва вътрешна материя със структурни вектори и пръстени, по които течаха колони от данни, живи зелени и червени структури — иглички, дървесна тъкан, флоема, вода, захар, енергия, слънчева светлина. Знаеше, че ако може да прочете течащите данни, ще разбере точната хидрология на живото чудо, което представляваше това дърво, ще узнае точно какво налягане е нужно за осмотичното издигане на всичката тази вода от корените — можеше да погледне надолу и да *види* корените в пръстта, да види енергийния обмен от почвата в тези корени и дългото стотици метри пътешествие от корените до вертикалните тръбички, издигащи тази вода — стотици метри нагоре, сякаш великан смучеше със сламка! — и после страничното движение на водата, водни молекули по тръби, широки само молекули, по клони, разширяващи се на петнайсет, дваисет, дваисет и пет метра, живота и хранителните вещества в тази вода, енергия от слънцето...

Вдигна поглед и видя слънчевата светлина като абстрактен енергиен дъжд, какъвто представляваше — слънчева светлина, обсипваща боровите иглички и поглъщана в тях, слънчева светлина, обсипваща хумуса под краката му и стопляща бактериите в него. Можеше да преброи тези неуморни бактерии! Светът около него вреше от информация, информационно цунами, милиони микроекологии, едновременно взаимодействащи помежду си, енергия с енергия. Дори смъртта участваше в сложния танц на вода, светлина, енергия, живот, възраждане, растеж, секс и глад, вихрещ се навсякъде около него.

Видя една умряла мишка, почти заровена в хумуса в отсрещния край на поляната, вече превърнала се само в козинка и кости, ала все още излъчваща червена енергия, докато бактериите пируваха, от яйцата на мухите се излюпваха личинки на следобедната слънчева светлина и бавно разпадащите се сложни протеинови молекули продължаваха на молекулярно равнище, и...

Задъхан, почти повръщаш, Деймън се завъртя в опит да избяга от тази функция, ала навсякъде цареше същата сложност — постоянни приливи и отливи на препредавана енергия, поглъщане на хранителни вещества, хранене на клетки, молекули, танцуващи в прозрачните

дървета, дишаща почва, небе, пламтящо от светлинния дъжд, радйопослания от звездите.

Затисна очите си с длани, ала вече беше късно — бе погледнал Сави — старица, но в същото време галактика от живот. Живот, загнезден в неутроните на мозъка ѝ зад ухиления череп, проблясващи като светкавици по очния ѝ нерв и в милиардите милиони форми на живот в червата ѝ, активни и безразлични — докато се опитваше да откъсне очи, младият мъж допусна грешката да погледне надолу към себе си, покрай себе си към своята връзка с въздуха, земята и небето...

— Изключи! — каза Сави и умът на Деймън повтори командата.

Ярката обедна светлина, която се отразяваше от дърветата и покритата с иглички земя, изведнъж му се стори мрачна като посред нощ. Краката му отказаха да работят. Задъхан, той се свлече по борда на скутера и се просна на земята, претърколи се по корем с протегнати ръце и притисна лице към боровите иглички.

Сави приклекна до него, потупа го по рамото и каза:

— Ще те оставя за малко. Почини си. Ще доведе другите.

Когато Харман ѝ предложи да се разходят, Ада се колебаеше — боеше се, че Сави ще се ядоса или ще се уплаши от отсъствието на всички, когато се върне — но Хана вече беше изтичала да търси Одисей и младата жена не искаше да остане при скутера сама с Деймън. Освен това не знаеше дали ще има друга възможност да поговори насаме с любимия си, преди да се върне в Ардис и той да отлети за Средиземноморския басейн със Сави.

Изкачиха се по един хълм, после тръгнаха покрай поток по отсрещния склон. Гората кънтеше от птичи песни, ала не видяха животни, по-едри от катеричка. Харман изглеждаше потънал в размисъл и докосна Ада само веднъж, когато ѝ подаде ръка, за да ѝ помогне да прескочи потока над един триметров водопад. Тя се зачуди дали не е било грешка да прекарат нощта заедно, но когато спряха да си починат в подножието на водопада, видя, че Харман я наблюдава, зърна любовта и нежността в погледа му и се изпълни с щастие, че са станали любовници.

— Познаваш ли баща си, Ада? — попита я той. Въпросът му я накара да премигне. Не беше точно шокиращ — хората познаваха

бащите си, естествено, поне теоретично, обаче рядко питаха за това.

— Питаш дали знам кой е бил ли? — уточни младата жена.

Харман поклати глава.

— Питам дали го *познаваш*. Виждала ли си го?

— Не — отвърна тя. — Знам името му от майка си, но мисля, че е... навършил петата си двайсетилетка преди година. — За малко да каже, че се е „възнесъл на пръстените“, най-разпространеният евфемизъм за телесния преход в рая на постчовеците. Сърцето ѝ се разтуптя, когато се зачуди защо ѝ задава такъв странен въпрос. Дали смяташе, че има вероятност *той* да е баща ѝ? Случваше се, разбира се. Млади жени се любеха с по-възрастни мъже, които можеха да са техните анонимни семенни бащи — кръвосмешението не беше табу, тъй като от такъв съюз не можеше да се роди дете, и нямаше братя и сестри, защото всяка жена можеше да роди само веднъж — но мисълта все пак бе странно смуцаваща.

— Аз не знам кой е баща ми — рече Харман. — Според Сави някога, дори след Изгубената ера, бащите били почти също толкова важни за децата, колкото са сега майките.

— Не мога да си го представя — все още смутена, призна Ада. Какво се опитваше да ѝ каже? Че е прекалено стар за нея ли? Това бяха глупости.

— Ако някога стана баща, искам детето да ме познава — продължи той. — Искам да съм с него, докато расте... също като майка.

Ада беше прекалено смаяна, за да отговори.

Харман отново закрачи и тя го последва под дърветата. На сянка бе по-прохладно, но и по-задушно. Водопадът тихо ромолеше зад тях. Младата жена уплашено се огледа.

— Чу ли нещо? — попита Харман.

— Не. Просто... нещо не е наред.

— Няма слуги — каза той. — Нито войникси.

Имаше право. Бяха сами. Отсъствието на вездесъщите слуги и войникси през последните два дни ѝ се струваше като липсващ фон шум, ала сега, когато бяха сами, само те двамата, това беше още по-очевидно.

Изведнъж, без причина, тя потръпна.

— Можеш ли да намериш обратния път до скутера?

Харман кимна.

— Наблюдавах терена и слънцето. — Той посочи с тоягата, на която се подпираше. — Поляната е точно зад онзи хълм.

Ада се усмихна, ала не бе съвсем сигурна. Провери ориентиращата функция на дланта си, но откакто бяха напуснали Антарктида, виртуалният дисплей беше празен. И преди бе ходила в гора — обикновено в своето имение, — само че никога без слуга, който да я отведе обратно, и без войникс, който да я пази. Всички тези мисли обаче оставаха на заден план — смущаваше я странният въпрос и коментар на Харман.

— Защо говориш за бащите? — попита тя.

Възрастният мъж я погледна. Спускаха се по склона, все по-навътре в гората. Под секвоите цареше сумрак, разкъсван само от коси снопове слънчеви лъчи.

— Тази сутрин Сави ми каза нещо — отвърна той. — Че съм достатъчно стар, за да съм ти дядо. Че се отправям на тази експедиция, за да намеря булаторията — и че се въртя около теб, защото не искам да приема последната си двайсетилетка.

Първата реакция на Ада бе гняв, незабавно последван от остра ревност. Гняв към глупавата забележка на Сави — на старицата не ѝ влизаше в работата с кого спи Ада и колко е възрастен той. Ревност заради факта, че сутринта Харман бе напуснал леглото им, за да разговаря със Сави. Ада просто го беше целунала на раздяла и после се бе облякла, разочарована, че любовникът ѝ не иска да прекара още час с нея, преди всички да станат за закуска, ала уважаваше неговото решение и предполагаше, че става рано просто по стар навик.

Но какво толкова важно го беше накарало да я остави призори, за да отиде да разговаря със Сави? Нима не се готвеше да прекара следващите няколко дни с нея в глупавото си търсене на космически кораб? Всъщност, осъзна Ада, Сави заемаше *нейното* място в това търсене.

Вгледа се в лицето на Харман — изглеждаше много по-млад от Одисей с неговите бръчици в ъгълчетата на очите и сива коса — и видя, че не е забелязал обзелите я гняв и ревност. Продължаваше да е потънал в размисъл и Ада се зачуди дали вниманието му към нея през последните няколко дни — завършило с прекрасното им любене предишната нощ — не е само отклонение, само прелюдия към секса, а

не неговото обичайно поведение. Съмняваше се, ала не знаеше. Дали близостта, която изпитваше към Харман, не беше илюзия, породена от увлечението ѝ по него?

— Знаеш ли как избираш да забременееш? — Харман разсеяно продължаваше да рови земята с тоягата.

Ада смаяно спря. Този въпрос бе... поразителен.

Харман също спря и я погледна така, като че ли не е казал нищо необичайно.

— Знаеш ли какъв е механизмът? — поясни той. Явно все още не съзнаваше неуместността на въпроса. Мъжете и жените просто не разговаряха за такива неща.

— Ако ще ми четеш лекция за птичките и пчеличките, малко си закъснял — отвърна Ада.

Възрастният мъж спокойно се засмя. През последните две седмици този смях бе омайвал Ада. Сега просто адски я дразнеше.

— Не питам за секса, мила — поясни той. Младата жена забеляза, че за пръв път използва гальовно обръщение към нея, ала не бе в настроение да го оцени. — Питам за момента, когато получиш разрешение да забременееш, сигурно след няколко десетилетия, и избираш донора на сперма.

Тя се изчервяваше и фактът, че не можеше да престане да се изчервява, я ядоса. И от това се изчерви още повече.

— Не разбирам за какво говориш.

Естествено, че разбираше. Тъкмо мъжете не биваше да знаят или обсъждат тези неща. Повечето жени решаваха да се кандидатират за бременност към третата си двайсетилетка. Обикновено изчаквателният период беше една-две години, преди да получат разрешение — предадено от постчовеците чрез слугите. Тогава жената прекъсваше сексуалните си връзки, взимаше предписания стимулатор за бременност и избираше кой от бившите ѝ партньори да стане семенен баща на детето ѝ. След дни забременяваше и останалото бе древно като... е, като самото човечество.

— Говоря за механизма, чрез който определяш избраната сперма — продължи Харман. — Истинските старостилни жени не са имали такъв избор...

— Глупости — изсумтя Ада. — *Ние* сме старостилните хора. Винаги е било така.

Харман бавно, почти тъжно поклати глава.

— Не. Даже по времето на Сави, само преди хиляда и четиристотин години, забременяването е ставало по-импулсивно. Тя казва, че съхранението на спермата и изборният механизъм са ни били вградени от постчовеците, били са вградени в жените въз основа на генетична структура, получена от пеперуди.

— От пеперуди ли?! — възкликна Ада, вече не просто смаяна, а окончателно разгневена. Думите му бяха колкото нелепи, толкова и унижителни. — Какви ги говориш, по дяволите, Харман ур?

Той рязко обърна глава, като че ли едва сега забелязваше реакцията ѝ, сякаш преминаването към предишната официалност го връщаше в действителността като шамар по лицето.

— Вярно е — настоя Харман. — Извинявай, ако съм те разстроил, но Сави казва, че постчовеците генетично са структурирали тази способност за избор на спермата години след сношението от гените на вид пеперуди, наречен...

— Стига! — свила юмруци, извика Ада. Никога през живота си не беше удряла никого, нито бе пожелавала, но в този момент ѝ се искаше да замахне към Харман. — Сави казва това, Сави казва онова. Писна ми от тази стара кучка. Даже не вярвам, че е чак толкова стара... нито мъдра. Просто е побъркана. Връщам се при скутера. — Тя тръгна през гората.

— Ада! — опита се да я спре Харман.

Младата жена не му обърна внимание и продължи нагоре по склона, като се подхлъзваше по боровите иглички и мократа пръст.

— Ада!

Тя крачеше, без да се обръща.

— Ада, вървиш в грешна посока!

Хана настигна Одисей на неколкостотин метра от поляната. Когато я чу да си проправя път през гъсталака, той рязко се завъртя и постави ръка върху дръжката на меча си, но после видя кой е и се отпусна.

— Какво искаш, момиче?

— Искам да видя меча ти — отвърна тя и отметна тъмната коса от лицето си.

Гъркът се засмя.

— Защо не? — Откачи кожената каишка от колана си и ѝ подаде оръжието. — Обаче внимавай, момиче. Мога да се бръсна с него, ако реша да не нося брада.

Хана взе късия меч и колебливо го претегли в ръце.

— Сави ми каза, че работиш с метал — продължи Одисей, наведе се над един поток, грабна с шепи и пи. — Каза, че може би си единственият човек в целия този смел нов свят, който може да лее бронз.

Момичето сви рамене.

— Майка ми си спомняше старите разкази за леене на метал. Когато бях малка, си играеше с мен с огън и открити огнища. Сега продължавам експериментите. — Тя завъртя меча над главата си.

— Гледала си ни да се бием с торинския си шал.

Хана кимна.

— И какво от това?

— Държиш меча както трябва, момиче. Сечеш, вместо да мушкаш. Това оръжие е направено за отсичане на крайници и изкормване, а не за по-фини неща.

Тя сбърчи лице, подаде му меча и попита:

— С него ли се биеш на Илионското поле? С него ли беше, когато си откраднал паладиона?

— Не. — Одисей вдигна меча вертикално и процеждащите се между високите клони лъчи затанцуваха по повърхността му. — Точно този меч ми е подарък от... една жена... по време на пътешествията ми.

Хана зачака да ѝ обясни, ала вместо да ѝ разкаже нова история, воинът попита:

— Искаш ли да видиш какво го прави по-различен?

Тя кимна.

Одисей почука два пъти с палец по предпазителя на дръжка и мечът изведнъж леко заискри. Хана се наведе към него. Да, от острието се чуваше тихо, но постоянно бръмчене. Тя протегна пръсти към метала, ала ръката на гърка светкавично се стрелна напред и я хвана за китката.

— Ако го докоснеш сега, момиче, ще останеш без пръсти.

— Защо? — Хана не се опита да освободи ръката си и след няколко секунди той сам я пусна.

— Вибрира — отвърна Одисей; държеше острието точно под равнището на очите. Хана отново забеляза, че двамата са еднакви на ръст. Предишната вечер го беше чула в зелената зала на моста, след като другите се бяха оттеглили, бе излязла заедно с него на разходка, после часове бяха разговаряли в неговата стая и накрая тя си беше легнала на пода до леглото му. Ада си мислеше, че са станали любовници — тя нямаше нищо против и не се сещаше за причина да разубеждава приятелката си.

— Сякаш пее — каза тя и леко се завъртя, за да чуе високото бръмчене.

Одисей звучно се засмя, макар че Хана не знаеше защо.

— Не се бой — каза той. — Не ми го е подхвърлила някоя Господарка на езерото, въпреки че това не е много далеч от истината. — И пак се засмя.

Момичето погледна брадатия воин. Нямаше представа за какво говори. Чудеше се дали той знае.

— Защо вибрира? — попита Хана.

— Отдръпни се — нареди широкоплещестият грък.

Повечето секвои наоколо бяха дебели от метър и половина до три метра, някои още повече, но на едно слънчево място на няколко метра наляво растеше по-малко дърво, навярно трийсетинагодишно, петнайсет метра високо, с диаметър на дънера около половин метър.

Одисей зае стабилна поза, стисна меч с една ръка и лениво замахна към дънера със спокоен удар отляво.

Острието описа толкова плавна дъга, че сякаш изобщо не улучи целта. Не се чу шум от удар. След няколко секунди дървото потрепери, наклони се и тежко се стовари на земята.

Одисей отново почука ръкохватката и тихото вибриране спря.

Хана се приближи и разгледа високия до гърдите ѝ пън и падналото дърво. Двете повърхности изглеждаха като хирургически разделени. Момичето постави длан върху пъна. Нямаше сок и стърготини. Дървото беше гладко, сякаш покрито с пластмаса. Тя се обърна към Одисей.

— Този меч сигурно е много полезен при обсадата на Троя.

— Не си ме слушала внимателно, момиче. — Одисей пхна оръжието в ножницата и я пристегна на широкия си колан. — Получих този подарък няколко години след войната, когато започнах пътешествията си. Ако го бях имал в Илион... — Той зловещо се ухили. — Нямахте да остане троянец, бог или богиня с глава на раменете си, момиче. Гарантирам ти го.

Хана усети, че отвръща на усмивката му. Двамата не бяха любовници — засега, — но тя възнамеряваше да остане в Ардис Хол, докато Одисей гостува в имението, и кой знаеше какво може да се случи?

— А, тук ли сте били — каза Сави от склона над тях. После стисна юмрук и ориентиращото поле над дланта ѝ угасна.

— Стана ли време да тръгваме? — попита Одисей. Говореше на Сави, ала поглеждаше Хана, като че ли са стари съзаклятници.

— Да, стана — потвърди старицата.

26.

МЕЖДУ ЕОС ХАЗМА И КОПРАТЕС ХАЗМА В ЦЕНТРАЛНА ИЗТОЧНА ВАЛЕС МАРИНЕРИС

След три седмици пътуване на запад по река — всъщност вътрешно море — Валес Маринерис Манмът бе на ръба да изгуби моравекския си разум.

Управляваната от четирийсет зелени човечета фелука беше само един от многобройните кораби, порещи водата на изток или запад в залятата долина или в посока север — юг по устието, вливащо се в морето Хризе Планиция, част от северния океан Тетида. Освен с десетките други фелуки с екипажи от зелени човечета, ежедневно се разминаваха най-малко с по три стометрови шлепа — всички караха по четири грамадни неиздялани камъка за глави и идваха от каменоломните, намиращи се от южната страна на Ноктис Лабиринтус в западния край на Валес Маринерис, все още на около две хиляди и осемстотин километра от пътуващата на запад фелука на Манмът.

Бяха пренесли Орфу от Йо на борда и го бяха закрепили в долната част на средната палуба, скрит с навес от въздушни наблюдатели и завързан до товара и други неща, взети от „Смуглата дама“. Дори самата мисъл за подводницата, оставена в плитката морска пещера край брега на Хризе Планиция на около хиляда и петстотин километра зад тях, потискаше Манмът.

До това пътуване не беше знаел, че е способен на униние, на толкова ужасно емоционално разстройство и безнадеждност, които почти не му оставяха воля и още по-малко амбиция, но насилствената раздяла с подводницата му бе показала колко ужасно може да се чувства. Слепият, сакат, качен на борда като безполезен баласт Орфу изглеждаше в бодър дух, макар Манмът постепенно да откриваше, че

приятелят му рядко и извънредно деликатно разкрива истинските си чувства.

Както им бяха обещали, фелуката доплава рано на другата марсианска сутрин след пристигането им на брега и докато зелените човечета товареха клетия йониец на борда, Манмът няколко пъти се спусна в наводнената подводница, за да извади всички подвижни акумулатори, слънчеви батерии, свързочна техника, дискове с корабни дневници и цялото навигационно оборудване, което успя да демонтира.

— Плуваш гол до кораба и преди да се върнеш си натъпкваш джобовете с бисквити, а? — полита онази сутрин Орфу, след като Манмът му описа действията си.

— Моля? — Европейският меровек се зачуди дали приятелят му най-после не е изгубил разсъдъка си.

— Малко несъответствие в „Робинзон Крузо“ на Дефо — избуботи Орфу. — Винаги съм обичал несъответствията.

— Изобщо не съм го чел — призна Манмът. Не беше в настроение за шеги. Изоставянето на „Смуглата дама“ го измъчваше.

През първите три седмици от пътуването си обсъждаха неговата реакция, тъй като нямаха какво друго да правят, освен да разговарят за различни неща. Късообхватният радиоприемник, който Манмът бе монтирал в комуникационния жак на Орфу, работеше добре.

— Ти страдаш колкото от депресия, толкова и от агорафобия — заключи йониецът.

— Защо?

— Ти си проектиран, програмиран и обучен да бъдеш част от подводницата, скрит под леда на Европа, в мрак и смазващи дълбини, спокоен в тясното си жизнено пространство — поясни приятелят му. — Даже кратките ти изплувания на повърхността не са те подготвили за тези далечни гледки, безкрайни хоризонти и сини небеса.

— В момента небето не е синьо. — Манмът не успя да измисли нищо повече в отговор. Беше ранна утрин и по това време на деня Валес Маринерис обикновено бе пълна с ниски облаци и гъста мъгла. Зелените човечета свиваха платната и гребяха с весла — общо трийсет човечета, по петнайсет на всеки борд, сякаш неуморни — винаги когато вятърът не тласкаше двумачтовия платноход. На носа, предната мачта, двата борда и кърмата светеха фенери и корабът едва се

движеше. Тази част от Валес Маринерис беше широка над сто и двайсет километра и скоро щяха да навлязат в отсечка, широка двеста километра — по-скоро вътрешно море, отколкото река, където дори в ясни дни високите скали на северния или южния бряг бяха невидими в далечината — ала по тези канали плаваха достатъчно кораби, за да оправдават предпазливостта в такава мъгла.

Манмът разбираше, че Орфу е прав — че проблемът му отчасти се състои в агорафобията, тъй като в ясни дни, когато се виждаше надалеч, угнетеността му се задълбочаваше още повече — но също беше наясно, че нещата са по-сложни от елементарното откъсване от сигурната ясла и сензорните жакове на „Дамата“. Той бе морски капитан и от историята на програмирането си, както и от по-късни четива знаеше, че нищо не наранява капитаните повече от загубата на техните кораби. Отгоре на всичко му бяха възложили важната задача да закара Корос III до океанската база на Монс Олимпус и той се бе провалил. Ганимедецът беше мъртъв, както и Ри По, моравекът, който трябваше да чака в орбита, за да приеме, разтълкува и предаде важните разузнавателни сведения на Корос.

„На кого? Как? Кога?“ Нямаше представа.

През седмиците на тихото им пътуване разговаряха и за това. Нощем бе по-тихо, тъй като зелените човечета изпадаха в хибернация още щом слънцето залезеше, след като закотвиха фелуката със сложна морска котва — с помощта на ехолот Манмът беше установил, че водата под тях е дълбока над шест километра, — и се събуждаха едва когато на другата сутрин слънчевите лъчи докоснеха прозрачната им зелена кожа. Изглеждаше очевидно, че получават енергия само от слънцето, дори от разсеяната в утринната мъгла светлина. Манмът никога не ги беше виждал да ядат или отделят. Можеше да ги попита, но макар Орфу да предполагаше, че зеленото човече всъщност не „умира“ след общуване — че те притежават съвкупно съзнание и не са сбор от истински индивиди, — Манмът не вярваше в тази хипотеза достатъчно, за да бръкне в гърдите на друг зелен преводач, да стисне кълбото, което можеше да е сърце, и да му зададе въпроси, които можеха да почакаат някой и друг ден.

Но не изпитваше никакви задръжки да задава въпроси на Орфу.

— Защо ни пратиха? — попита на десетия ден той. — Ние не знаем същността на задачата и дори да я знаехме, не сме подходящи да

я изпълним. Истинска лудост е, че са ни пратили тук толкова невежи.

— Моравекските администратори са свикнали да разпределят задълженията — отвърна Орфу. — Ти беше най-подходящ да откараш Корос Трети при вулкана. Аз бях най-подходящият моравек да обслужвам космическия кораб. Изобщо не им е хрумнало, че двамата с теб ще останем сами и ще трябва да изпълним задачите на другите двама.

— Защо? — попита Манмът. — Те трябва да са били наясно, че експедицията е опасна.

Орфу тихо избуботи.

— Сигурно са си мислили, че ако се случи най-лошото, ще загинем всички.

— И едва не стана така — измърмори европейският моравек. — И определено не е късно.

— Опиши ми деня — помоли приятелят му. — Вдигна ли се вече мъглата?

Дните, гледките и нощите бяха красиви. Познанията на Манмът за световите с годна за дишане атмосфера идваха главно от база данните му за Земята и този тераформиран Марс представляваше интересно отклонение от тях.

Цветът на небето варираше от ярко светлосин по пладне до розово-червен по залез-слънце. Понякога златистата светлина обливаше всичко със сиянието си. Самото слънце изглеждаше значително по-малко, отколкото се виждаше от Земята на старите видеозаписи, ала бе невъобразимо по-голямо, по-ярко и по-топло от всяко слънце, известно на галилейските моравеки през последните две хиляди 3-години. Духаше слаб ветрец, който миришеше на солено море и понякога — удивително — на растителност.

— Някога чудил ли си се защо са ни дали това сетиво? — попита Орфу, когато Манмът му описа мириса на растителност при навлизането в широкото устие на Валес Маринерис откъм Тетида.

— Кое?

— Обонянието.

Европейският меровек се замисли. Винаги беше приемал обонянието си за даденост, макар и безполезно под водата или на

повърхността на Европа и напълно излишно в еконишата на „Смуглата дама“ — с други думи, навсякъде, където съществуваше.

— Мога да усетя миризмата на токсични изпарения в подводницата или херметичните помещения в базата „Конамара Хаос“ — накрая отвърна той, макар да разбираше, че отговорът му не е задоволителен. Моравеките имаха по-сигурни вградени сензори за такива опасности.

Йониецът тихо избуботи.

— И аз можех да усетя мириса на сяра, когато бях на повърхността на Йо, но на кого му трябва това?

— Можеш ли да усещаш мирис? — учуди се Манмът. — Това не е много логично за вакуумен моравек.

— Така е — съгласи се приятелят му. — Нито фактът, че прекарвам... прекарвах... повечето си време в гледане на нещата в човешкия спектър на видимата светлина, обаче го правех при всяка възможност.

Манмът се замисли и за това. Той правеше същото, въпреки че лесно виждаше в инфрачервените и ултравиолетовите диапазони на спектъра. Знаеше, че зрението на Орфу включва радиочестоти и магнитни линии, каквито старостилните човеци не бяха притежавали и които бяха много по-необходими за моравек, работещ при силната радиация в Галилеевия космос. Тогава защо приятелят му най-често избираше ограничените човешки „видими“ дължини на вълните?

— Струва ми се, защото нашите създатели и всички следващи поколения моравеки тайно са искали да са хора — отговори на неизречения въпрос на Манмът йониецът — този път без иронично или весело буботене. — Ефектът на Пинокио.

Манмът не се съгласи с това, но беше прекалено потиснат, за да спори.

— На какво мирише сега? — попита Орфу.

— На гнила растителност — отвърна Манмът, докато фелуката завиваше по широкото устие. — Мирише на Шекспировата Темза при отлив.

За да не полудее от бездействие, през първата седмица от плаването им по реката Манмът разглоби и разгледа другите три неща,

донесени от подводницата. Орфу беше четвъртото.

Най-малкият артефакт, гладък овоид, не много по-голям от компактното тяло на Манмът, бе Устройството — най-важният елемент от задачата на покойния Корос III. Манмът и Орфу знаеха само, че ганимедецът трябва да го занесе на Монс Олимпус и при определени, неизвестни на двамата обстоятелства да го задейства.

Манмът сканира Устройството със сонар и свали малка част от огледалната му транссплавна броня. Не успя да установи функцията му. Истинската машина, ако изобщо беше машина, бе макромолекулярна, по същество нанооформена механизирана молекула с ядро от огромна енергия, съдържана само от вътрешните полета на макромолекулата. Единственото „същинско устройство“, свързано с бронята, което Манмът успя да открие, представляваше електрически превключвател. Електрически ток от трийсет и два волта, насочен към съответното място на бронята, щеше да... да направи нещо с макромолекулата.

— Може да е бомба — предположи Манмът, след като върна квадратния сантиметър от металната броня на мястото му.

— И то каква бомба — измърмори Орфу. — Може да взриви цяла планета.

Манмът отправи поглед към стените на канала, по който плаваха — все още бяха на три километра от високите южни скали, издигащи се край вътрешното море — и си представи, че всички тези красиви червени тераси ги няма. Помисли си за високите ризофори, които растяха в тресавищата по устието, за причудливите форми на преципа, покриващ скалите в долината, даже за прелестното синьо небе с бели облачета, и се опита да си представи всичко това унищожено от квантова експлозия, достатъчно мощна, за да разцепи целия свят. Не му се струваше редно.

— Сещаш ли се какво друго може да е Устройството освен бомба? — попита той Орфу.

— В момента нищо не ми идва наум — отвърна йониецът. — Обаче нещо, което съдържа толкова огромна експлозивна квантова енергия, надхвърля моите технически познания. Бих те посъветвал да пипаш внимателно Устройството, да му подложиш възглавници или нещо подобно, но щом вече оцеля от атаката на колесницата и

проникването в атмосферата, едва ли е толкова деликатно. Тегли му един шут и карай нататък. Какъв е следващият артефакт?

Следващият предмет бе малко по-голям от Устройството, но много по-понятен.

— Някакъв комуникатор — каза Манмът. — В момента е сгънат, но ако го задействам, ще се разгъне върху триножника си, ще насочи голяма сателитна антена към небето и ще изстреля сериозна струя... не знам точно от какво. Закодирана енергия по теснолъчевия канал или може би дори модулирана гравитация.

— Защо му е било на Корос такова нещо? — попита Орфу. — Комуникационните сателити още са в орбита и космическият кораб можеше да излъчва всякакви сигнали до Галилеевия космос. По дяволите, даже твоята подводница можеше да установи връзка с дома.

— Може да не е било предназначено за контакт с Юпитер — предположи Манмът.

— Ами с кого?

Европейският моравек нямаше представа.

— Как е щял Корос да шифрова съобщението? — зачуди се йониецът.

— Има виртуални жакове — отговори Манмът, след като внимателно разгледа компактния уред под нановъглеродния кожух. — Можем да свалим всичко, което сме видели и научили, да го шифроваме и да го задействаме. Освен ако не се изисква шифър за активиране. Искаш ли да се включи в него и да провери?

— Не, още не.

— Тогава ще го затворя.

— Какъв източник на енергия използва този комуникатор? — поинтересува се Орфу, преди приятелят му да успее да затвори устройството.

По-дребният меровек не познаваше точно тази технология, но описа магнитния контейнер и схемата на силовото поле.

— Божичко — възкликна йониецът. — Това е фелшенмаса на Чевков. Изкуствена антиматерия, с каквато е работила първата междузвездна сонда на Консорциума. Тук има достатъчно енергия, за да останем живи още няколко земни века, ако открием как да я използваме.

Органичното сърце на Манмът се разтуптя.

— Можем ли да заменим с това нещо ядрения реактор на „Дамата“?

Орфу помълча няколко безкрайни секунди и накрая каза:

— Съмнявам се. Прекалено много енергия се освобождава прекалено бързо и е прекалено трудно да се овладее. Ние с теб бихме могли да черпим от полето ѝ, обаче мисля, че нямаше да успеем да задвижим „Смуглата дама“ с нея даже подводницата да беше ремонтирана. А и ти каза, че не можеш да я ремонтираш сам, нали?

— Просто не е възможно другаде освен на ледените докове в „Конамара Хаос“. — Манмът изпитваше странна смесица от съжаление и облекчение при вестта, че клетата „Дама“ не може да се поправи. Колкото и да го потискаше смъртта на подводницата му, мисълта да обърнат и да плават още две хиляди километра до нея го угнетяваше още повече.

Последният артефакт от товара беше най-голям, най-тежък и най-неразгадаем.

Контейнерът представляваше бамбуков сандък, висок метър и половина и два метра широк, обвит в прозрачен трансполимер. След кратък оглед се установи, че е пълен със стотици квадратни метри микротънък полиетилен със стелт функция и втъкани нишки, представляващи слънчеви батерии, двайсет и четири свързани конични титанови сегмента, четири херметични кутии хелий, смес от кислород, азот и метанол, осем атмосферни пулсови дюзи с външно управление и накрая дванайсет сгънати петнайсетметрови бъквивъглеродни въжета, завързани за четирите страни на сандъка.

— Предавам се — след няколко минути чудене, бърникане и сгъване въздъхна Манмът. — Какво е това, по дяволите?

— Балон — отвърна Орфу.

Приятелят му поклати моравекската си глава. В атмосферата на Юпитер имаше и живи, и моравекски балонни същества, други плуваха в супата на Сатурн, обаче за какво му бе на Корос III изкуствен балон на Марс?

Йониецът му прати отговора в момента, в който Манмът го чу в собствения си ум.

— Задачата на Корос е била да стигне до върха на Олимп, до мястото на квантово смущение, и за тази цел е трябвало да се изкачи на вулкана. Какви са размерите на този... балон?

Манмът му каза.

— Пълен с хелий на марсианското морско равнище, това означава диаметър от над шейсет и височина около трийсет и пет метра, което спокойно може да издигне коша с теб, Устройството и комуникатора до самия космос... или до върха на Олимп — заключи Орфу. — Явно намерението на Корос е било такова. Има ли трансполимерен гюрук — някакво надуваемо покривало?

— Да.

— Тогава няма съмнение.

— Но на южния склон на Монс Олимпус има ескалатор — глупаво напомни Манмът.

— Корос и моравеките, които са подготвили експедицията, не са го знаели — отбеляза йониецът.

Приятелят му за миг извърна очи от балона, за да помисли. Южните скали на Валес Маринерис бяха само тънка червена линия на синьо-зеления хоризонт и фелуката навлизаше все по-дълбоко в централните канали на устието.

— Кошът е прекалено малък за теб — съобщи той.

— Естествено.

— Ще направя по-голям.

— Наистина ли смяташ, че ще се качим на върха на Монс Олимпус?

— Не знам, но съм сигурен, че ще ни остават над две хиляди километра до вулкана, когато... ако изобщо стигнем до западния край на Валес Маринерис с това корабче. Нямах представа как ще минем през хаоса на Ноктис Лабиринтус и платото Тарзис до Олимп, но този... балон... може да свърши работа. Евентуално.

— Можем да започнем веднага — предложи Орфу. — Така ще е по-бързо от тази... как се казваше?

— Фелука. — Манмът погледна такелажата и платната, които рязко се открояваха на розово-синьото небе. Няколко зелени човечета с лекота подскачаха от въже на въже. — Не, не бива да използваме балона, преди да е наложително. Тъканта му е покрита с хамелеонов стелт пласт, както и кошът, но не съм убеден, че онези с летящите колесници не могат да го засекаат. Ще го надуем, когато стигнем до Ноктис Лабиринтус. Полетът и без това ще е дълъг и труден, тъй като между нас и Олимп се издигат три от най-високите вулкани на Марс.

Орфу избуботи почти на субзвуково равнище.

— „Осемдесет дни около света“, а?

— Не около целия свят — възрази приятелят му. — Като броим и плаването с кораба, трябва да изминем само малко повече от една четвърт от него.

Манмът реши да убие времето и да се отърси от мрачното си настроение, като чете Шекспировите сонети от физическата книга, която бе взел от „Смуглата дама“. Не се получи — през последните няколко години се беше унасял в анализи, разкриване на скрити структури, словесни връзки и драматично съдържание и сега сонетите му се струваха тъжни. Тъжни и доста гадни.

Манмът моравекът не можеше да се интересува лично какво прави „Уил поетът“ с „Момъка“ в сонетите или какво очаква в замяна — Манмът нямаше нито пенис, нито анус и не копнееше да има — ала многословните ласкателства и скандални заплахи към глуповатия, но богат „момък“ от страна на по-възрастния поет бяха потискащи и граничеха с извратеност. Той се прехвърли на сонетите за „Смуглата дама“, но те бяха още по-цинични и перверзни. Беше съгласен с анализа, че интересът на поета към тази жена е насочен точно към нейната разпуснатост — ако трябваше да се вярва на поета, тази жена с тъмна коса, тъмни очи, мургава гръд и тъмни зърна не бе уличница, а нещо като курва.

Отдавна беше свалил очерка на Фройд от 1910 година „Един особен тип избор на обект, правен от мъжете“, в който знахарят от Изгубената ера описваше случаи с мъже, сексуално възбуждащи се само от жени, известни със своята разпуснатост. Шекспир не се колебаеше да опише женската вагина като „залив, открит за всеки съд“ и презрително да възкликне „лукавата любов“, имайки предвид разпуснатостта на своята Смугла дама. Манмът години наред щастливо се беше ровил в дълбоките равнища и драматични структури зад тези вулгаризми, но днес, когато слънцето залязваше над огромното вътрешно море и скалите розовееха и червенееха на север, той виждаше сонетите само като мръсни чаршафи, лични изповеди на похотлив поет.

— Сонетите си ли четеш? — попита Орфу.

Манмът затвори книгата.

— Как разбра? Да не си станал телепат, след като изгуби очите си?

— Още не — избуботи йониецът. Грамадната му рачешка коруба беше завързана за палубата на десет метра от носа, където седеше Манмът. — Просто понякога твоето мълчание е по-литературно от друг път.

Приятелят му се изправи и се обърна към залеза. Зелените човечета сновяха по такелажата и котвеното въже, подготвяйки кораба за съня си.

— Защо са програмирали някои от нас да сме предразположени към човешки книги? — попита той. — Каква полза за моравеките, след като човешкият род може вече да е изчезнал?

— И аз съм си задавал този въпрос — рече Орфу. — Корос Трети и Ри По бяха лишени от този недъг, но ти сигурно познаваш други, които са били обсебени от човешката литература.

— Моят някогашен партньор Урцвайл постоянно препрочиташе Библията — потвърди Манмът. — Изучава я десетилетия наред.

— Да, както аз и моя Пруст. — Йониецът изтананика няколко такта от „Аз и моята сянка“. — Знаеш ли какво е общото между всички тия неща, около които гравитираме, Манмът?

Другият моравек се замисли за миг и накрая призна:

— Не.

— Те са неизчерпаеми.

— Неизчерпаеми ли?

— Да. Ако бяхме хора, точно тези пиеси, романи и стихове щяха да са като къщи, в които винаги се отварят нови стаи, тайни стълбища, скрити тавани... такива неща.

— Аха. — Манмът не разбираше метафората.

— Днес не ми се струваш доволен от Барда — каза Орфу.

— Струва ми се, че тази неизчерпаемост ме е изчерпала — призна Манмът.

— Какво става на палубата? Оживено ли е?

Европейският моравек откъсна очи от залеза. Три четвърти от екипажа безшумно тичаха, завързваха, пристягаха и спускаха котвата. Оставаха само три-четири минути слънчева светлина преди зелените

човечета да потънат в хибернация — просто лягаха, свиваха се на кълбо и се изключваха за през нощта.

— Вибрациите по палубата ли усети? — попита Манмът приятеля си. Освен миризмата, това бе последното сетиво, останало на Орфу.

— Не, просто знам кое време на деня е — поясни йониецът. — Защо не им помогнеш?

— Моля?

— Помогни им — повтори вакуумният моравек. — Ти си опитен моряк. Или поне можеш да различиш корабно въже от ножовка.

— Само ще им се пречкам. — Манмът погледна работещите бързо и прецизно зелени човечета. Те сновяха по такелажата и мачтите като маймунките, които бе гледал на видеозаписи. — Ние може да не сме телепати, но съм убеден, че те са — прибави той. — Няма нужда от моята помощ.

— Глупости. Направи нещо полезно. Аз ще почета за мосю Суан и неговата невярна приятелка.

Манмът се поколеба за момент, ала после пхна незаменимата книга със сонети в раницата си, затича се към средната палуба и се включи в спускането на триъгълното платно. Отначало зелените човечета прекъснаха синхронизираната си дейност и го зяпнаха — антрацитночерните им очички се вторачиха в него от безизразните им прозрачни зелени лица, — но после му направиха място и като поглеждаше залязващото слънце и вдишваше чистия марсиански въздух, моравекът с желание се захвана на работа.

През следващите няколко седмици настроението на Манмът от угнетеност преля в удовлетворение и накрая в моравекската равностойност на щастие. Всеки ден работеше заедно със зелените човечета, водеше разговори с Орфу, докато кърпеше платна, снаждаше такелаж, търкаше палубата, вдигаше котвата и стоеше на румпела. Фелуката напредваше с четирийсетина километра дневно, което изглеждаше нищожно, докато не се вземеше предвид, че плаваха срещу течението, че ветровете бяха непостоянни и че през повечето време се налагаше да гребат и че през нощта съвсем спираха. Тъй като Валес Маринерис беше дълга четири хиляди километра — почти

колкото държавата от Изгубената ера, наречена Съединени щати — Манмът се бе примирил, че ще осъществят прехода за стотина марсиански дни. След западния край на вътрешното море, постоянно си напомняше той, а Орфу му напомняше, когато той забравяше, ги очакваха още хиляда и осемстотинте километра на платото Тарзис.

Манмът не бързаше. Удоволствията на платнохода — доколкото можеше да каже, корабът си нямаше име, а моравекът нямаше намерение да убие още едно зелено човече, за да попита — бяха прости и истински, гледките бяха изумителни, денем слънцето грееше, нощем въздухът бе прохладен и отчаяната настойчивост на тяхната мисия изbledняваше под въздействието на успокоителната цикличност на рутината.

В края на шестата седмица плаване — Манмът работеше върху предната от двете мачти на фелуката — на по-малко от километър пред кораба се появи ниско летяща колесница — само на трийсетина метра над платната — и той нямаше време да се скрие. Беше сам между двата сегмента на мачтата — платната на фелуката бяха триъгълни и двете мачти се състояха от сегменти, като горните бяха наклонени назад — и по такелажа нямаше зелени човечета. Манмът бе напълно открит за погледа на онзи, който управляваше колесницата.

Тя прелетя с неколкостотин километра в час, при това съвсем ниско, и моравекът успя да види, че двата коня, които я теглеха, са холограми. Вътре стоеше само един мъж в жълто-кафява туника, здраво стиснал виртуалните юзди. Имаше златиста кожа и излъчваше могъща красота, дългата му руса коса се развяваше зад него. Така и не благоволи да погледне надолу.

Манмът използва възможността да проучи машината и фигурата с всичките видеофилтри, честоти и дължини на вълните, които имаше на разположение, като препращаше данните по теснолъчевия канал на Орфу в случай че богът от колесницата го види и реши да го повали от мачтата с едно махване на ръка. Конете, юздите и колелата бяха холографски, ала колесницата бе съвсем истинска — от титан и злато. Не засече ракети, йонен пулс и реактивна следа, но енергията покриваше целия електромагнитен спектър — достатъчно, за да заглуши радиовръзката на моравеките, ако не използваха теснолъчевия канал. Нещо повече, летящата машина оставяше четириизмерни потоци квантова енергия. Част от енергийния ѝ профил се улавяше в

силово поле, което Манмът ясно виждаше в инфрачервения спектър — енергиен щит пред колесницата, който я пазеше от вятъра, и по-голям защитен балон около цялата машина. Радваше се, че не е хвърлил камък, нито е стрелял по нея — ако имаше камък или енергийно оръжие, а той нямаше. Силовото поле, изчисли Орфу, можеше да се справи с всякаква опасност, освен може би ядрен взрив.

— С какво лети? — попита вакуумният моравек, когато колесницата се смали на изток. — Магнитното поле на Марс не е достатъчно силно, за да задвижва каквато и да било електромагнитна летяща машина.

— Според мен с квантова енергия — отвърна от предната мачта Манмът. Денят беше ветровит и фелуката силно се клатеше под напора на вълните.

Орфу изсумтя.

— Насоченото квантово изкривяване може да разкъса времето и пространството — както и хората и планетите, — но не виждам как може да задвижи колесница.

Приятелят му сви рамене, въпреки че йониецът не можеше да го види изпод навеса на палубата — а и изобщо.

— Е, поне няма витла — отвърна Манмът. — Ще ти сваля данните, но ми се стори, че тая тромава машина следва квантово изкривена гънка.

— Странно. Но даже хиляда такива летящи машини не могат да обяснят квантовото изкривяване, което Ри По регистрира на Монс Олимпус.

— Така е — съгласи се европейският моравек. — Добре, че този... бог... не ни видя.

Двамата се умълчаха. Манмът се заслуша в плисъка на вълните, които се разбиваха в носа на фелуката, и плющенето на големите платна. Такелажът тихо звънтеше на вятъра и тази музика му доставяше искрена наслада. Харесваше му и люлеенето на кораба, което с лекота компенсираше, като се държеше за мачтата с една ръка и за най-близкото опънато въже с другата. Вече бяха навлезли в най-широката част на залятата долина, в район, наречен Мелас Хазма. На север започваше огромното субморе Кандор Хазма. Дълбочината надхвърляше осем километра, но на хоризонта на юг се очертаваха

силуетите на големи острови — дълги неколкостотин километра и широки трийсет-четирийсет.

— Може да те е видял и просто да е повикал по радиостанцията подкрепления от Олимп — предположи Орфу.

Манмът прати радиоеквивалента на въздишка.

— Както винаги, си оптимист.

— Реалист — поправи го приятелят му. После гласът му стана сериозен. — Знаеш ли, Манмът, скоро пак ще се наложи да разговаряш със зелените човечета. Трябва да им зададем много въпроси.

— Знам. — От тази мисъл му призляваше.

— Може би трябва да надуем балона по-рано, отколкото възнамерявахме — продължи Орфу. Манмът беше отделил няколко дни, за да направи по-широк и дълбок кош, като използва бамбука на стария и дъски от една от вътрешните стени на фелуката. Зелените човечета не бяха възразили.

— Все пак смятам, че не бива да избързваме — настоя Манмът. — Дори не сме сигурни за преобладаващите ветрове този месец, а щом балонът попадне във въздушните течения, дюзите няма да са ни от голяма полза. Трябва колкото може повече да се приближим към Олимп, преди да рискуваме с балона.

— Съгласен съм — след кратко мълчание отвърна Орфу. — Време е обаче пак да поговорим със зелените човечета. Според мен те не използват телепатия — нито при общуването си с теб, нито помежду си.

— Как така? — Манмът погледна към десетината човечета, които работеха по предния такелаж. — Тогава как го правят? Те нямат уста и уши, не предават данни по радиото, теснолъчевата връзка, мазерната или светлинната честота.

— Мисля, че информацията е в частиците в телата им — поясни йониецът. — Нанопакети кодирани данни. Затова настояват да стискаш с ръка онзи вътрешен орган — той е нещо като телеграфна централа, — а ръката ти, за разлика от общите ти манипулатори, е органична. В кръвоносната ти система чрез осмоза проникват живи молекулярни машини и стигат до органичния ти мозък, където превеждат информацията.

— Тогава как общуват помежду си? — усъмни се Манмът. Телепатичната теория му харесваше повече.

— По същия начин. Чрез допир. Кожата им е полупропусклива, сигурно данните преминават при всеки случаен контакт.

— Не знам. — Европейският моравек се замисли. — Спомняш ли си, че този екипаж като че ли знаеше всичко за нас, когато пристигна фелуката? Например къде отиваме. Имах чувството, че нашето присъствие им е предадено телепатично по цялата мрежа на зелените човечета.

— Да, и на мен ми се струваше така — съгласи се Орфу. — Обаче освен факта, че нито човешката, нито моравекската наука не е установила даже само теоретична основа за съществуване на телепатия, бръсначът на Окам^[1] предполага, че екипажът на фелуката е научил за нас чрез елементарен физически контакт със зелените човечета на нашия бряг — или от други, които са били там.

— Нанопакети от данни в кръвоносната система, а? — Манмът не си направи труда да скрие скептицизма си. — Но въпреки това някой от тези индивиди трябва да умре, ако искаме да му зададем още въпроси.

— За съжаление — потвърди приятелят му, без отново да повдигне аргумента, че зелените човечета навярно не притежават повече индивидуалност от клетките на човешката кожа.

Няколко зелени човечета с лекотата на акробати се покатериха по предната мачта до Манмът, отвързаха въжетата и спуснаха триъгълното платно. Когато на връщане го подминаха, му кимнаха дружелюбно със зелените си глави.

— Мисля да отложа разговора с тях — каза Манмът. — В момента на южния хоризонт се задава грамаден кафяво-червен облак и те ще имат нужда от всичките си хора, за да приготвят кораба за приближаващата се буря.

[1] Принцип, гласящ: „Величините не бива да се умножават повече от необходимото“. — Б.пр. ↑

27.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Троянците трепят гърците.

След като отпрати ултиматума си към другите богове, Зевс се телепортира на Земята със златната си колесница, каца на склона на Ида, най-високата планина край Илион, и се настанява на грамадния си трон на върха, отправил поглед към полето, високите стени на града и стотиците ахейски бойни кораби на брега и закотвени по-навътре в морето. Другите богове са прекалено уплашени, за да дойдат да си играят след демонстрацията на сила от страна на Зевс, затова бащата на боговете вади златните си везни и претегля съдбата на мъжете долу — едната тежест е отлята във формата на троянски конник, а другата — на аргивски копиеносец с бронзови доспехи.

Гръмовецът вдига високо свещените везни, задържа рамото в средата и ахейският черен ден пада надолу, а късметът на троянците се вдига нагоре. Зевс се усмихва, а аз съм достатъчно близо, за да видя, че дъртият мръсник натиска везните с палец.

Троянците се изсипват от градските порти като стършели от разбунено гнездо. Небето е надвиснало ниско, сиво, кипи от тъмна енергия и мълниите на Зевс често удрят бойното поле — и винаги сред аргивците и дългокосите ахейци. Въпреки че ясно виждат гневните знаци на царя на боговете, гърците продължават да налитат на бой — какво друго могат да правят? — Илионското поле ехти от трясъка на щитовете, звъна на копия, трополенето на колесници и крясъците на умиращите.

Битката още отначало започва зле за ахейците. Сред редиците им падат светкавици и пърлят мъжете като опаковани в бронз пилета на скара. Хектор се носи напред като природна стихия: кроткият мъж, на когото се бях възхищавал на илионските стени, е изчезнал, заменен от окървавен убиец, който поваля враговете си като стръкове трева и окуражава хората си за още кръв, още сеч. Неговите воители се подчиняват, цялата троянска войска и съюзниците ѝ викват сякаш с

едно гърло и заедно се втурват в атака, прегазват отстъпващите ахейци като цунами от бронз и кожа.

Парис — когото едва предишния ден бях описал като суетен женчо и на когото после бях сложил рога — язди до брат си и също прилича на обладана от демон машина за убиване. Неговата специалност е стрелбата с лък и днес като че ли лъковете никога не пропускат. Ахейци и аргивци падат с дългите стрели на Парис в гърлата, сърцата, гениталиите и очите. Всеки изстрел улучва целта.

Хектор си проправя път през всеки възел на гръцка съпротива, сече вратове като стъбла на маргаритки и не чува молбите за милост в глухотата на убийствената си ярост. Ахейците почти успяват да организират силите си срещу троянската атака, но мълния синя енергия от кълбящите се облаци избухва сред тях като космическа граната и гърмът се смесва с виковете на умиращите.

Идомей и великият цар Агамемнон се втурват в бягство. После Големият и Малкият Аякс, участници в хиляди битки, изгубват кураж и напускат бойното поле. Одисей „дълготърпелив“ не може да издържи устрема и решава да се спаси на корабите си. Тича адски бързо за толкова късокрак човек. Единственият, който не побягва, е старият Нестор, и това е само защото съпругът на Елена е прострелял водещия му кон и в паниката си другите жребци са оплели ремъците си. Нестор разсича ремъците с меч си, явно с намерението да опразни бойното поле колкото може по-бързо, обаче колесницата на Хектор полита напред, мъжете около Нестор падат убити от стрелите на Парис, които щръкнат от гърдите и шиите им, и конете побягват още по-бързо от избягалите гръцки герои, като оставят стареца изправен в своята неподвижна колесница да чака шеметно приближаващия се Хектор.

Когато Одисей го подминава тичешком, без дори да хвърли поглед към него, Нестор извиква: „Сине божествен Лаертов, царю Одисей хитроумен! Где през тълпата ти бягаш...“, обаче сарказмът му е напразен. Одисей изчезва в облака прах на паническото си отстъпление, без да обърне внимание на стария си приятел.

Диомед, когото винаги повече го е страх да не го обявят за страхливец, отколкото от мъките и смъртта, препуска обратно към мелето, явно с намерението да спаси Нестор и да отблъсне Хектор. Мята Нестор до себе си като сбръчкан чувал мръсно пране и старият колесничар хваща юздите с две ръце, и не *отдалечава* Диомедовата

колесница от връхлитащия Приамов син, а я насочва към него. Диомед се приближава достатъчно, за да хвърли копието си, но успява да убие само Хекторовия колесничар Ениопей, син на Тебей, и за миг, когато трупът му полита назад върху изненаданите пехотинци, останали без водач, конете на Хектор се изправят на задните си крака и всичко се променя.

Чел съм, че в много битки настъпва такъв момент, в който всичко увисва в равновесие. Докато Хектор се мъчи да овладее конете си и троянците около него объркано спират, гърците виждат възможност да обърнат нещата в своя полза и се втурват в отворилата се пролука към стария Нестор и Диомед. Ахейците временно пак са взели инициативата, диво крещат и посичат мъжете, предвождащи троянското настъпление.

Тогава Зевс отново се намесва. Изтрещява гръм. Светкавица разцепва земята и конете изчезват сред ярки пламъци и смрад на сяра и горящи копита. Ахейските колесници около Диомед и Нестор избухват в хаос от конска плът и хвърчащи трупове. Бронзът се топи, кожените щитове пламват. Даже на дебелоглавия Диомед му става ясно, че днес Зевс не е доволен от него.

Нестор се опитва да обърне отстъпващите коне, обаче те са неуправляеми. Колесницата, вече съвсем сама, тъй като другите ахейци са подвили опашки и са си плюли на петите, се носи към десетте хиляди разлютени троянци.

— Бързо, Диомеде, грабвай юздите и ми помогни да обърнем тия жребци! — вика Нестор. — Ако продължим сражението, ще намерим смъртта си!

Тидеевият син взема юздите от ръцете на стареца, ала не обръща колесницата.

— Стари войнико, ако днес избягам, Хектор така ще се хвали пред войските си: „С уплах от мене синът на Тидея избяга във стана“.

Нестор го сграбчва за мускулестото гърло.

— Ти какво, да не си шестгодишен? Обръщай тая тъпа колесница, нещастник такъв, иначе Хектор ще си направи жартиери от червата ни преди в Троя да стане време за чай!

Или нещо подобно. Аз съм на стотина метра от тях, когато се случва всичко това, и дистанционният микрофон на тазерната ми палка като че ли не работи нормално. Освен това съм приел облика на

троянски пехотинец, тичам заедно с останалите и наблюдавам случващото се през рамо, докато стрелите на Парис падат около и сред нас.

В продължение на две-три секунди Диомед мъчително обмисля дилемата, после обръща конете и насочва колесницата към черните кораби, където ще са в безопасност.

— Ха! — надвиква глъчката Хектор. Той има нов колесничар, Архептолем, красивия син на Ифит, и напада с новия жар на човек, който искрено си обича работата. — Ха! Накарах те да побегнеш, Диомеде! Страхливец такъв! Женчо! Кукличка! Пръдня смрадлива!

Диомед се обръща в колесницата си, сбърчил лице от гняв и срам, ала Нестор държи юздите, а конете сами са определили в коя посока е по-безопасно. Колесницата трополи по камъни и коловози и прегазва бягащи гръцки пехотинци в дивото препускане на конете към брега. Сега единствената възможност Диомед да се бие с Хектор е да скочи на земята и да се сражава с хилядите троянци пеш. Той предпочита да не го прави.

„Ако ще променяш съдбата ни, трябва да намериш повратната точка“ — ми каза Елена сутринта.

После ме разпитва за знанията ми за „Илиада“ — макар да ги приемаше като мои пророчества за бъдещето — и настояваше да намеря повратната точка, оня момент в десетгодишната война, около който се върти всичко. С други думи, фокуса на Съдбата.

Аз мънках и увъртах, разсеях нея и себе си с последен тур любене, обаче през последвалите шантави часове продължих да размишлявам над този въпрос.

„Ако ще променяш съдбата ни, трябва да намериш повратната точка“.

Бях готов да заложа университетския си пост, че повратната точка на тая трагична история шеметно приближава — пратеничеството при Ахил.

Събитията досега повече или по-малко продължават да следват епоса, въпреки че Афродита и Арес са отстранени поради раните си. Зевс наложи волята си и се намеси на страната на троянците. Нямам намерение да се телепортирам на Олимп, освен ако не се наложи,

обаче се сещам, че Омировият разказ се разиграва и там — Хера фучи, че нейните аргивци губят, и се опитва да убеди Посейдон да ги защити, ала „земетръсецът“ е изумен от това предложение и няма желание да се бие със Зевс. После, когато гърците са разгромени, Атина ще се съблече гола, после ще надене най-хубавите си доспехи и лъскав нагръдник — е, признавам, че може би си струва да се телепортирам на Олимп, за да видя *това* — но е спряна от Зевсовата вестителка Ирида. Посланието ще е кратко и ясно:

„Ако двете с Хера се изправите с оръжие насреща ми, мое сивооко момиче, ще убия конете ви, както са запрегнати, ще ви поваля и двете от колесницата, ще я разбия и така жестоко ще ви прониза с мълниите си, че десет години ще се лекувате във ваните преди зелените червеи да успеят да ви зашият раните“.

Атина ще остане на Олимп. След няколко часа успешна контраатака гърците ще претърпят още по-тежки загуби и ще отстъпят зад укрепленията си — окоп, изкопан преди десет години, скоро след дебаркирането им, с хиляда подострени кола, и всичко това неотдавна възстановено по заповед на Агамемнон — ала дори зад стената паникьосаните ахейци ще изгубят надежда и ще гласуват да си отплават у дома.

Агамемнон ще се опита да ги окуражи, като даде разкошен пир на своите вождове — докато Хектор и неговите хиляди организират последната атака, която ще свърши с изгарянето на черните кораби на ахейците и окончателното приключване на войната — и на пира гръцкият цар Нестор ще заяви, че единствената им надежда е Агамемнон да се помири с Ахил.

Агамемнон ще се съгласи да плати на Ахил царски откуп, даже *повече* от царски откуп — седем триножника, десет таланта злато, двайсет бакърени казана, дванайсет хранени коня, седем красиви робини и не си спомням още какво. По-важното е, че подкупът ще включва Бризеида, щерката на Бриз — младата робиня, която е в центъра на целия спор. За да завърже подаръка с червена панделка, Агамемнон ще се закълне, че никога не е спал с нея. И накрая ще прибави седем крепости, седем гръцки царства — Кардамила, Хира, Енопа, Антея, Фера, Епея и Педас. Естествено той нито ги притежава, нито властва над тях, с други думи, подарява земите на своите съседи, обаче предполагам, че е важна идеята.

Единственото, което не предлага Агамемнон, е извинение. Атридът все още е прекалено горд, за да се преклони. „Хайде Ахил да отстъпи пред мене! — след няколко часа ще извика той на Нестор, Одисей, Диомед и другите водачи. — Аз имам власт по-голяма, а също по-стар съм на възраст от него“.

Одисей и другите ще измислят изход, въпреки Агамемноновата надменност. Те разбират, че ако отнесат вестта за връщането на Бризеида и всички тия чудни дарове и случайно изпуснат момента с „Аз имам власт по-голяма“, има вероятност Ахил да се върне във войната. Това пратеничество поне им дава някаква надежда.

Само че тук започва сложната част — и тъкмо това е мястото, където все още може да се открие повратният момент.

Като учен, аз съм наясно, че пратеничеството при Ахил е сърцето и повратната точка на „Илиада“. Решенията на Ахил при изслушването на молбите на пратениците ще определят хода на всички бъдещи събития — смъртта на Хектор и Ахил, падането на Илион.

Тук обаче е деликатният момент. Омир изключително грижливо подбира думите си — навярно по-грижливо от всеки друг разказвач в историята. Той ни съобщава, че Нестор ще определи петима души за пратеници при Ахил — Феникс, Големия Аякс, Одисей, Одий и Еврибат. Последните двама са обикновени вестители, включени само от протоколни съображения, и няма да влязат в Ахиловата шатра с истинските посланици, нито ще участват в преговорите.

Проблемът е, че изборът на тоя Феникс е странен — досега той не се е появявал в историята и по-скоро е мирмидонски наставник и слуга на Ахил, отколкото военачалник, и не е логично да бъде пращан, за да убеждава своя господар. Отгоре на това, когато пратениците „тръгнаха вече по стръмния бряг на морето шумящо“ на път за шатрата на Ахил, Омир използва глаголната форма в двойствено число, тоест глаголът е в нещо средно между единствено и множествено число, свързан с действие, извършвано от *двама души*, в случая Аякс и Одисей. Омир използва още седем думи, които на тогавашния — днешния — гръцки език са свързани с *двама*, а не трима души.

Къде е Феникс по пътя от Агамемноновия стан до шатрата на Ахил? Дали някак си вече не е стигнал и там не ги чака? Това е абсурдно.

Много учени, и преди, и по мое време, твърдят, че Феникс е недодялана добавка към разказа, образ, прибавен векове по-късно, което обяснява двойствената глаголна форма, обаче тази теория не взема предвид факта, че той ще произнесе най-дългата и сложна реч от тримата пратеници. Тя представлява великолепно отклонение, абсолютно типично за Омир.

Сякаш самият сляп поет се е объркал дали пратениците при Ахил са двама, или трима и точно каква е ролята на Феникс в разговора, който ще определи съдбата на всички герои.

Имам няколко часа да помисля за това.

„Ако ще променяш съдбата ни, трябва да намериш повратната точка“.

Обаче дотогава остават часове. Тук още е следобед и троянците спират пред ахейския ров, докато гърците сноват наоколо като мравки зад своята палисада от камъни и подострени колове. Преобразен като потен ахейски копиеносец, аз успявам да се приближа до Агамемнон, когато царят първо гълчи хората си и после моли Зевс за помощ в техния най-черен час.

— Засрамете се! — крещи Атридът на своята мърлява войска. Чуват го само една стотна от мъжете, естествено, при отсъствието на мегафони в древността, но Агамемнон има мощен глас и ония отпред предават думите му на другите.

— Срам! Позор! Обличате се като юначни воители, обаче сте такива само на вид! Заклехте се да изгорите тоя град, а се тъпчете с говеждо, купено за моя сметка, и се наливате с вино, купено и докарано тук за моя сметка, а я се вижте! Победена сган! Хвалехте се, че всеки от вас можел сам да излезе на сто троянци — на двеста! — а сега не можете да се справите и с един смъртен — Хектор.

— Той всеки момент ще е тук с ордите си, ще изгори корабите ни и тая самохвална войска от... *герои*... — Агамемнон изрича думата с презрение — ще побегне у дома при жените и децата си... *за моя сметка!*

Царят обръща гръб на хората си и вдига ръце към небето на юг, към Ида, откъдето идват бурите, гръмотевиците и светкавиците.

— Татко наш Зевсе велики, кого от царете всевластни наказва с тази беда и му взе чутовната слава? С какво те оскърбих? Ни веднъж — кълна се, нито един-единствен път! — не отминах твоите чудесни олтари, даже по време на плаването ни насам, а спирах и бутове тлъсти говежди изгарях. Молбата ни беше проста — да сринем стените на Илион из основи, да убием неговите герои, да изнасилим жените му, да поробим народа му. Толкова ли много искахме? Татко Крониде всесилен, изпълни молбата ми: остави хората ми да избягат живи, поне това. Не позволявай на Хектор и тия троянци да ни победят като мулета!

Чувал съм Агамемнон да произнася и по-красноречиви речи — по дяволите, *всичките* му речи, които съм чувал, са по-красноречиви и разбирам защо се е наложило Омир да я преработи — обаче в тоя миг се случва чудо. Или поне ахейците го приемат като чудо.

Изневиделица се появява орел, който долита от юг, грамаден орел, който носи в ноктите си еленче.

Тълпата, която се е втурнала към корабите и избавлението в открито море и съвсем за кратко е спряла да изслуша речта на Агамемнон, се заковава на място и сочи небето.

Орелът кръжи, снижава се и пуска все още подритващото еленче върху едно пясъчно възвишение точно до каменния олтар, който ахейците са издигнали на Зевс при дебаркирането си преди толкова много години.

Това решава проблема. След петнайсет секунди смаяно мълчание мъжете надават рев — мъже, само допреди десет минути треперещи от страх, ала сега отново превърнали се във войска, със сърца и ръце, укрепнали от тоя ясен знак за Зевсовата прошка и одобрение — и петдесетте хиляди ахейци и аргивци без повече суетене отново се строят зад своите вождове, впрягат конете в колесниците, изкарват ги по мостовете над рова и битката продължава.

Идва часът на стрелеца.

Въпреки че Диомед повежда контранастъплението, плътно следван от Атридите Агамемнон и Менелай, на свой ред следвани от Големия и Малкия Аякс, и въпреки че тия герои взимат своята дан от

троянци с копия и мечове, сражението се е съсредоточило около ахейския стрелец Тевкър, Теламоново копеле, брат на Големия Аякс.

Тевкър винаги е бил смятан за отличен стрелец и през годините съм го виждал да убива десетки троянци, обаче днес е настъпил часът на славата му. Двамата с Аякс действат заедно — Тевкър кляка под прикритието на щита на брат си — Големия Аякс има исполински правоъгълен щит, какъвто според военните историци изобщо не се е използвал по времето на Троянската война — и когато вдига щита си, Тевкър стреля изпод него по троянските редици на шейсетина метра. Тоя ден, изглежда, не пропуска нито веднъж.

Първо убива Орсилох — пронизва дребосъка в сърцето, После и Офелест — улучва го в дясното око, когато троянецът надзърта над кожения си щит. След това Детор и Хромий падат смъртно ранени от две бързи, идеално насочени стрели. Всеки път щом Тевкър стреля, троянците също пращат дъжд от копия и стрели в напразен опит да го убият, ала Големия Аякс прикляка над него и огромният му щит отклонява всяка опасност.

Троянската стрелба секва, Аякс вдига щита си и Тевкър улучва Ликофонт, княз на своя далечен град, обаче само го ранява. Когато Ликофонтовите вождове му се притичват на помощ, Тевкър забива втора стрела в черния дроб на падналия герой.

Полиеменовият син Амопаон пада, пронизан в гърлото от Тевкър. Кръв бликва на метър и половина във въздуха и могъщият Амопаон се опитва да се изправи, но стрелата го е приковала към земята и той умира от загуба на кръв след по-малко от минута. Треперещото му, подритващо тяло безжизнено се отпуска в праха. Ахейците ликуват. Познавам... познавах Амопаон. Троянецът се хранеше в гостилничката на открито, където обичахме да се срещаме с Найтенхелзър, и много пъти сме разговаряли за най-различни неща. Веднъж той ми разказа, че баща му Полиемен познавал Одисей в помирни времена. При едно свое пътуване до Итака той отишъл на лов с дружелюбните гърци и убил глиган, който бил нанесъл дълбока рана в крака на Одисей и щял да го погуби, ако копието на Полиемен не го улучило. Според Амопаон Лаертовият син до ден днешен носи тоя белег.

Аякс прикляка, вдига великанския си метален щит като покрив над себе си и брат си и троянските стрели затрополяват по него. Героят

се изправя заедно с щита си и от осемдесет метра Тевкър прострелва Меланип в слабините. Стрелата излиза през ануса му и троянецът се строполява. Другарите му се отдръпват и бърчат лица, докато Меланип се мята в праха и умира. Ахейците отново ликуващо изреват.

Агамемнон скача от колесницата си и насърчително вика на Тевкър, обещава му плячка от триножници или чистокръвни коне — ако Зевс и Атина му позволили да плякоса съкровищниците на Троя — и прибавя към обещанията си красива троянка за леглото на стрелеца, може би Хекторовата съпруга Андромаха.

Предложението му разгневява Тевкър.

— Сине Агреев прославен, смяташ ли, че ще положа още поголеми усилия, насърчен от твоите приказки за плячка? Стрелям колкото мога по-бързо и точно. Осем стрели — осем убити.

— Стреляй по Хектор! — вика Агамемнон.

— *Вече* стрелях по Хектор — с почервено лице изкрещява Тевкър. — През цялото време се целех в него. Просто не мога да улуча това зло куче!

Агамемнон млъква.

Сякаш в отговор на предизвикателството, Хектор ненадейно насочва колесницата си към предните троянски редици и се опитва да събере хората си, които са уплашени от сполуките на стрелеца.

Тоя път Аякс не си прави труда да вдига щита си, защото Тевкър се изправя, опъва тетивата, внимателно се прицелва и стреля.

Стрелата изсвистява само на педя от сърцето на Хектор и улучва Горготион, когато тоя Приамов син минава зад колесницата на брат си. Здравенякът Горготион се изненадва, зяпна стърчащата от тялото му стрела, като че ли е станал обект на някаква войнишка шега, ала после главата му като че ли прекалено натежава за яката му шия, клюмва на рамото му под тежестта на шлема и Горготион се строполява на окървавения пясък.

— Проклятие! — ругае Тевкър и пак стреля. Сега Хектор е най-близо от всички троянци и се е обърнал точно към стрелеца.

Тая стрела улучва в гърдите Хекторовия колесничар Архептолем. Бойните коне се изправят на задните си крака и скачат напред с хълбоци, облени от Архептолемовата кръв. Младежът полита назад и се просва в праха.

— Кебрионе! — вика Хектор, хваща юздите и призовава брат си, също копеле на развратния Приам, за свой колесничар. Кебрион се мята в колесницата в мига, в който Хектор скача от нея. Разярен, извън себе си от гняв и мъка от смъртта на верния Архептолем, той се втурва в ничията земя, лесна мишена за Тевкър, и грабва най-големия, най-ръбест камък, който може да вдигне с една ръка.

Хектор сякаш е забравил всички тънкости на военното изкуство, с които многократно се е хвалил, и е възприел тактиката на пещерния човек. Замахва с лявата си ръка и се готви да хвърли камъка. До днес не бях забелязал, че може да си служи и с двете ръце.

Тевкър вижда своя шанс, вади нова стрела от колчана и опъва тетивата, прицелва се в сърцето на Хектор, сигурен, че ще успее да стреля, може би даже два пъти, преди Приамовият син да хвърли камъка.

Сбъркал е. Хектор хвърля силно, бързо, ловко и точно.

Камъкът улучва стрелеца в ключицата, точно до гърлото, миг преди той да изстреля стрелата. Изпращяват кости. Късат се сухожилия. Ръката на Тевкър увисва, тетивата се къса и стрелата се забива в земята между сандалите му.

Хектор се затичва напред, пръска ахейците пред себе си като пилци, троянските стрелци обсипват със стрели падналия Тевкър, ала Големия Аякс не изоставя брат си и го покрива с огромния си като стена щит, докато други ахейци отблъскват троянската пехота. По призива — всъщност рев — на Аякс Мекистей и Аластор се втурват и пренасят стенещия ахейски стрелец по моста над рова в сянката на кухите кораби.

Обаче петнайсетте минути слава на Тевкър са изтекли.

От този момент положението на гърците бързо се влошава. Хектор вижда в избавлението си нов знак за Зевсовата обич и одобрение и повежда хората си в атака срещу обезсърчените отстъпващи ахейци. Агамемнон, Менелай и другите царе, които само преди няколко часа ликуващо бяха водили хората си в битка, сега са провесили нос. Отначало ахейците са прекалено уплашени дори само да завардят позициите си зад рова и палисадата и единственото, което спира троянците да не изгорят корабите, е залезът на слънцето и внезапно спусналият се мрак.

Докато в редиците им цари хаос, някои гърци вече приготвят корабите си за отплаване, други седят вцепенени и с кухи погледи. Хектор постъпва като Хенри V и неуморно снове сред троянците — окуражава хората си призори да продължат кървавата сеч и праща мъже в града да доведат волове за жертви на боговете и угощение, отпуска дажби вино, подсладено с мед, вика каруци с прясно изпечен хляб, който изгладнелите троянци нападат, сякаш е самият Агамемнон, и дава заповед за запалване на стотици стражеви огньовете точно зад ахейския ров, та да не позволят на уплашените гърци да заспят през нощта. Нахлузвам си шлема на Хадес и навлизам невидим сред троянците.

— Утре ще изкормя Диомед като риба пред собствените му хора, ако тая нощ не реши да избяга — вика Хектор на ликуващите си воители. — Ще му строша гръбнака с върха на копието си и ще забуча главата на тоя самохвалко над Скейските порти!

Троянците изреват. Стражевите огньовете хвърлят искри към ярките звезди. Невидим за богове и хора, аз прекосявам моста над рова, минавам между подострените колове и отново тръгвам сред обезверените гърци.

Време е за истината или последиците. Агамемнон вече е свикал съвета на своите вождове и в момента обсъждат непосредствените си действия — да избягат или да пратят посланици при Ахил?

Вече няма връщане. Преобразявам се във формата на Феникс, верния мирмидонски наставник и приятел на Ахил, и тръгвам по изстиващия пясък, за да участвам в съвета.

„Ако ще променяш съдбата ни, трябва да намериш повратната точка“.

28.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКИЯТ БАСЕЙН

Сави следваше Атлантическия пролом през океана; понякога се спускаше ниско над повърхността, като през няколко километра издигаше или снижаваше аероскутера, за да избегне свързващите конуси, които кръстосваха Пролома като прозрачни тръби в дълъг зелен коридор.

Изпънат по очи отляво на старицата, Деймън виждаше мрачното лице на легналия от дясната ѝ страна Харман и празните пътнически места зад тях. Младият мъж си мислеше за последното денонощие.

Когато излетяха от онова място с гигантските дървета, Харман и Ада изглеждаха скарани. Отначало това зарадва Деймън. Не знаеше каква е причината за промяната в отношенията им естествено, но виждаше, че след разходката си в гората са сърдити — Ада се държеше хладно и резервирано, ала вътрешно кипеше, а Харман беше явно смутен. Но след няколко часовия полет до Ардис и събитията там — и решението на Деймън да продължи с тая глупава експедиция — напрежението между възрастния мъж и Ада определено бе последната му грижа.

Пристигнаха в Ардис привечер. От въздуха имението изглеждаше различно, поне на Деймън, макар че разположението на хълмовете, гората, ливадите и реката беше точно такова, каквото си го спомняше. Винаги, когато си помислеше за излета на реката и за глупавата металургична демонстрация на Хана, той си спомняше за нападналия го динозавър и сърцето му се разтуптяваше.

— През последната част от Изгубената ера тази област се е казвала Охайо — каза Сави, докато кръжаха в небето. — Поне така ми се струва.

— Мислех, че се е казвала Северна Америка — учуди се Харман.

— Да, и това е вярно — потвърди старицата. — Имали са много имена за едни и същи места.

Кацнаха на около половин километър от Ардис Хол, на едно пасище на север от дърветата. На Деймън още му се ходеше до тоалетната, ала нямаше намерение да извърви пеш целия път до имението, ако имаше и най-нищожна вероятност да срещне динозаври.

— Напълно безопасно е — безцеремонно заяви Ада, когато забеляза колебанието му — той единствен остана да лежи в скутера. — Войниксите патрулират в радиус от четири-пет километра около къщата.

— На какво разстояние от къщата беше металургичният излет на Хана? — попита младият мъж.

— На пет и половина километра — отвърна Хана: стоеше до Одисей зад скутера.

Ада се обърна към Сави.

— Сигурна ли си, че не искаш да дойдеш в къщата?

— Не мога. — Старицата ѝ протегна ръка и след няколко секунди Ада я стисна. Деймън никога не бе виждал жени да се ръкуват. — Ще почакам тук Харман и Деймън.

Ада погледна Харман.

— Нали ще се качиш за малко с нас до Ардис?

— Само за да се сбогувам. — Известно време двамата продължиха напрегнато да се взират един в друг.

— Може ли просто вече да *тръгваме*? — сприхаво въздъхна Деймън и сам долови хленчещите нотки в гласа си. Не го интересуваше. *Тръбваше* час по-скоро да отиде в къщата.

Всички освен Сави тръгнаха към къщата през ливада с висока до кръста трева. Тук-там подминаваха добитък — Деймън отдалече заобикаляше всяка крава, тъй като едрите животни го плашеха. Изведнъж от дърветата към тях се насочи самотен войникс.

— Крайно време беше — заяви младият мъж. — Това ходене пеш е смехотворно. — Той посочи фигурата от желязо и кожа. — Ей, ти! Върни се в къщата и докарай две големи едноколки, за да ни откараш там!

Колкото и да бе невероятно, войниксът не му обърна внимание и продължи към петимата човеци — или по-точно към Одисей.

Щом безокият войникс се приближи, брадатият воин отблъсна Хана от себе си.

— Той просто е любопитен — опита се да го успокои Ада, въпреки че ѝ липсваше убеденост. — Сигурно никога не е...

Когато войникът стигна на метър и половина от Одисей, гъркът измъкна меча си, включи бръмчащото острие с палец, замахна с две ръце и разреже привидно непробиваемата гърдна обвивка и лявата ръка на съществото. За миг войникът остана неподвижен, явно също толкова изумен от поведението на Одисей, колкото бяха четиримата човеци, после горната му половина се плъзна, наклони се и падна на земята с гърчещи се ръце. Долната половина и краката му продължиха да стоят още няколко секунди, преди да се строполят в тревата.

За миг не се чуваше нищо освен шумоленето на вятъра във високата трева. После Харман извика:

— Защо го направи, по дяволите?

От двете части на войника течеше синя течност, гъста като кръв.

Брадатыят воин посочи дясната ръка на войника, все още свързана с торса му.

— Беше извадил убиващите си дискове. — И почна да бърше меча в тревата.

И наистина, режещите дискове — използвани за защита на хората от опасности като динозаври — бяха извадени от манипулаторните му лапи.

— Не разбирам — промълви Ада.

— Той не те е познал. — Хана се дръпна от гърка. — Може да си е помислил, че представляваш заплаха за нас.

— Не — отсече Одисей и пхна късия си меч в ножницата.

Деймън ужасено се вираше в напречното сечение на войника — меки бели органи, множество бели тръбички, нещо като розови гроздове, определено различни от часовниковия механизъм и зъбните колелца, които винаги си бе представял. От ненадейността на насилието и вида на белите вътрешности едва не изпусна червата си.

— Хайде — каза той и бързо закрачи към Ардис Хол. Другите погрешно приеха поведението му за проява на водачество и го последваха.

След като отиде до тоалетната, изкъпа се, избърсна се, нареди на първия срещнат слуга в Ардис да му донесе чисти нови дрехи и после

отиде в кухнята да намери нещо за ядене, Деймън осъзна, че е лудост да продължи с Харман и смахнатата старица. Защо?

Въпреки отсъствието на Ада — или може би тъкмо заради това? — Ардис Хол беше пълен с приятели, прехвърлили се по факса на гости. Слугите задоволяваха исканията им за храна и напитки. Неколцина младежи — сред които няколко млади хубавици, които Деймън познаваше от други тържества, други места, от щастливия си живот преди Харман и всички тия глупости — играеха на топка на обширната полегата морава. Вечерта бе прекрасна, по тревата пълзяха дълги сенки, във въздуха се носеше звънлив смях и слугите поднасяха вечеря на дългата маса под гигантския бряст.

Той разбра, че може да остане тук, да се нахрани както трябва и да си отспи или — още по-добре — да повика войникс за краткото пътуване с едноколка до факспортала и да спи в собственото си легло в кратера Париж след късна вечеря, стотвена от майка му. Тя му липсваше — повече от два дни не бяха поддържали никаква връзка. Погледна войникса на кръглата алея от едната страна на голямата къща и го обзе безпокойство — унищожаването на онзи войникс от Одисей беше неоправдано и безумно. Войниксите не биваше да се повреждат и унищожават, както не биваше да се пали огън в дрошка и да се троши покъщнина. Това бе нелепо и за пореден път го убеждаваше, че трябва моментално да се махне от тези хора.

Огледа се. Харман и Ада тихо, но оживено разговаряха. Понататък на полегатата морава Хана запознаваше Одисей с неколцина любопитни гости. Войниксите стояха надалеч от брадатия мъж, но Деймън нямаше представа дали е случайно. Дали поддържаха връзка помежду си? И в такъв случай как? Никога не ги беше чувал да издават какъвто и да било звук.

Даде знак на войникса да му докара едноколка тъкмо когато Ада и Харман приключиха разговора си. Младата жена тръгна към къщата, а събеседникът ѝ се приближи до Деймън. Лицето му беше толкова мрачно, че младежът отстъпи.

— Идваш ли с нас?

— Аз... хм... не — заекна Деймън. Войниксът дотича с едноколката: кожената ѝ седалка лъщеше на изкуственото осветление.

Без да каже нито дума повече, Харман се обърна и тръгна към ливадата зад къщата.

Деймън се качи на колата, нареди: „Към факспортала“ и се облегна удобно. Под колелото захрущяха бели черупки от миди. Една от младите жени на моравата — май се казваше Илио — му извика: „Довиждане“. Едноколката затрополи към пътя, теглена от безмълвния войникс.

— Спри — заповяда Деймън. Войниксът се закова на място, без да изпуска тегличите. Вътрешният жироскоп тихо забръмча.

Младият мъж погледна назад към Ардис Хол. Харман вече не се виждаше. Кой знае защо, Деймън се опита да си спомни къде се е запознал с Илио — на тържество в Белинбад преди две лета? На четвъртата двайсетилетка на Върна в Чом само преди няколко месеца? На едно от собствените му тържества с преспиване в кратера Париж?

Не си спомняше. Беше ли спал с нея? Представи си я гола, но това можеше да е спомен от голо къпане или от живото изкуство, модерно миналата зима. Не се сецаше дали е лягал с тази жена. Бяха страшно много.

Опита се да си припомни втората двайсетилетка на Тоби в Уланбат само преди три дни. Беше му като в мъгла — смях, секс и пиене, сливащи се с всички други тържества около всички други факсвъзли. Ала когато се опита да си спомни Сухата долина на... как се казваше? Антарктида ли?... или айсберга, или моста „Голдън Гейт“ над Мачу Пикчу, или дори тъпата секвоена гора... всичко бе ясно и отчетливо.

Деймън скочи от едноколката и закри към полето. „Това е лудост — помисли си той. — Лудост, лудост, лудост“. По средата на пътя до гората тронаво се затича.

Аероскутера го нямаше — на мястото му се виждаше само хлътване във високата трева край някаква каменна стена.

— По дяволите — изруга Деймън и погледна привечерното небе, пусто, освен въртящите се пръстени — екваториалния и полярния. — По дяволите. — Седна тежко на хлъзгавата от мъха каменна стена. Слънцето залязваше зад гърба му. Кой знае защо, му се доплака.

Скутерът се появи ниско над дърветата на север, описа кръг и увисна на три метра над земята.

— Предположих, че си променил решението си — извика Сави. — Ще се повозиш ли?

Деймън се изправи.

Летяха на изток в мрак, толкова високо, че звездите и орбиталните пръстени осветяваха горната страна на облаци, вече сияещи от мълниите, разкъсващи млечната им вътрешност като видима перисталтика. Спряха близо до брега и пренощуваха в странна къща на едно дърво, състояща се от отделни апартаменти, свързани с платформи и вити стълбища. Имаше водопровод, ала не и слуги и войникси, и наоколо не се мяркаха други хора и жилища.

— Много такива места ли имаш? — попита Харман.

— Да — потвърди старицата. — Нали разбираш, освен вашите триста факсвъзела, по-голямата част от Земята пустее. Поне няма хора. Тук-там си имам любими места.

Седнаха на една открита платформа в средната част на високото дърво. На поляната под тях блещукаха светулки. Наоколо се виждаха грамадни древни ръждиви машини, обрасли в трева и папрат и полузаровени в пръстта. Лъчите на пръстените се процеждаха между листата и обагряха високата трева с меката си бяла светлина. Бурите, над които бяха прелетели, още не бяха стигнали чак толкова на изток и нощта беше топла и ясна. Въпреки че нямаше слуги, фризерите бяха пълни с храна и Сави поднесе нудълси, месо и риба. Деймън почти започваше да свиква със странната идея човек сам да си готви храната.

— Знаеш ли защо постчовеците са напуснали Земята и не са се върнали? — внезапно попита Харман.

Деймън си спомни странното инфовидение, което бе преживял на поляната в секвоената гора. Дори само от спомена му се пригади.

— Да — отвърна старицата. — Мисля, че знам.

— Ще ни кажеш ли?

— Не точно сега. — Сави стана и се качи по витото стълбище до една осветена стая, която се издигаше на десет метра над земята.

Харман и Деймън се спогледаха, ала нямаха какво да си кажат, така че скоро се оттеглиха в своите стаи.

Продължиха по Пролома през Атлантика с висока скорост, спуснаха се на юг, преди да стигнат до суша, и се понесоха успоредно на нещо, което Сави нарече Херкулесови ръце.

— Удивително — възкликна Харман и се надигна почти на колене, за да погледне наляво, докато лети на юг.

Деймън трябваше да се съгласи. Между високата планина на север — която Сави нарече Гибралтар — и друга, по-ниска, на петнайсетина километра южно от нея, океанът просто свършваше пред дълбоката котловина, простираща се на изток. От дъното ѝ се издигаха върволица грамадни златни човешки длани, всяка висока над сто и петдесет метра. Разперените им пръсти поддържаха стената на Атлантика, отделяща го от сухия Средиземноморски басейн, спускащ се като долина в облаците и мъглите на изток.

— Защо са тези ръце? — попита Деймън, когато стигнаха сушата от южната страна на покрития с мъгли Басейн и отново завиха на изток. — Защо постчовеците не са използвали обикновено силово поле, което да задържа морето, както са направили в Пролома?

Старицата поклати глава.

— Херкулесовите ръце са били тук преди да се родя и постчовеците никога не са ни казвали защо е така. Винаги съм предполагала, че това е просто прищявка от тяхна страна.

— Прищявка значи — повтори Харман. Това, изглежда, го смущаваше.

— Сигурна ли си, че не можем да прелетим през Басейна? — попита Деймън.

— Абсолютно — потвърди Сави. — Скутерът ще падне от небето като камък.

Привечер прелетяха над блата, езера, папратови гори и широки реки в земя, която Сави нарече Северна Сахара. Скоро мочурищата отстъпиха и земята стана по-суха, по-скалиста. През саваната и в скалистите планини видяха стотици стада от огромни животни на ивици — не динозаври, но също толкова големи.

— Какви са тези животни? — поинтересува се Деймън.

Сави поклати глава.

— Нямам представа.

— Ако беше тук, Одисей сигурно щеше да поиска да убие едно от тях и да го изяде на вечеря — усмихна се Харман.

Старицата се ухили.

И отново бе привечер, когато се спуснаха ниско, закръжиха над странен град със стени, издигнат в планински район само на

четирийсетина километра от Средиземноморския басейн, и кацнаха в скалистото поле западно от града.

— Какво е това място? — попита Деймън. Никога не беше виждал толкова древни стени и сгради и въпреки разстоянието изпитваше известно безпокойство.

— Казва се Ерусалим — отвърна Сави.

— Нали щяхме да ходим в Басейна, за да търсим космически кораби — напомни Харман.

Старицата слезе от аероскутера и се протегна. Изглеждаше много уморена, но пък тя наистина управляваше машината от цели два дни, помисли си Деймън.

— Точно там отиваме — потвърди Сави. — Тук ще намерим транспорт, и искам да видите нещо по залез-слънце.

Тези думи прозвучаха злокобно на Деймън, ала той последва двамата си спътници по скалистото поле през руини от някогашни предградия или по-нови части от стария град, от които сега бяха останали само възвишения, настлани с фин чакъл. Сави ги преведе през порта в стената. Въздухът беше сух и постепенно изстиваше. Косите слънчеви лъчи обагряха древните сгради.

— Това е Яфската порта — осведоми ги тя, като че ли името можеше да им говори нещо. — Това е Давидовата улица, която е отделяла християнския от арменския квартал.

Харман погледна Деймън и той разбра, че дори ученият възрастен мъж, толкова горд с безполезната си способност да чете, никога не е чувал думите „християнски“ и „арменски“. Ала Сави продължаваше да говори, посочи им нещо, наречено „Черквата на Божи гроб“, в руините наляво от тях и двамата не я прекъсваха с въпроси, докато Деймън не се сдържа и не попита:

— Тук няма ли войникси и слуги?

— Вече няма — отвърна тя. — Но когато моите приятели Пинкас и Петра били тук през минутите преди последния факс преди хиляда и четиристотин години, десетките хиляди войникси край Западната стена изведнъж се активизирали. Нямам представа защо. — Старицата спря и ги погледна. — Нали разбирате, войниксите изскочили от темпоралконгломератния облак два века преди последния факс, обаче били неподвижни — ръждиви железни статуи, а не покорни слуги, каквито имате днес. Важно е да го запомните.

— Добре. — В гласа на Харман се долавяха покровителствени нотки. Старицата очевидно дрънкаше безсмислици. — Но нали каза, че по време на последния факс си била в айсберг край Антарктида? Откъде знаеш къде са били приятелите ти и какво са правили войниците?

— От архивите на далечната, близката и общата мрежа. — Сави се обърна и ги поведе на изток по улицата.

Харман отново погледна Деймън, сякаш споделяше неговата загриженост за бълнуванията ѝ, ала младият мъж изпита нещо странно — гордост, превъзходство? — когато си помисли, че знае точно какви са тези мрежи. Той сведе очи към дланта си и задейства ориентиращата функция, ала дисплеят бе празен. Какво щеше да се случи, зачуди се Деймън, ако си представеше четирите сини правоъгълника върху три червени кръга върху четири зелени триъгълника и задействаше инфофункцията, както Сави го беше научила на горската поляна?

Тя спря и отново заговори, сякаш прочела мислите му:

— Тук не бива да задействаш общата мрежа, Деймън. Няма виртуално да се потопиш в енергийно-микrokлиматични взаимодействия като в гората... не и в Ерусалим. Тук ще се сблъскаш с пет хилядолетия мъки, ужас и агресивен антисемитизъм.

— Какво е „антисемитизъм“? — попита Харман.

— Омраза към евреите — поясни Сави.

Двамата мъже въпросително се спогледаха. Това им се струваше нелепо.

Деймън започваше да съжалява, че е променил решението си и се е включил в експедицията. Беше гладен. Слънцето залязваше зад тях. Не знаеше къде ще ношува, ала подозираше, че няма да е в комфорт.

— Хайде — каза старицата и ги поведе към друг квартал, през каменни арки. Накрая излязоха по тясна уличка близо до висока стена.

— Това ли дойдохме да видим? — разочарова се Деймън. Намираха се в задънена улица — вътрешен двор между ниски стени, каменни сгради и голямата стена, зад която се виждаше нещо кръгло и метално. От това място нямаше как да се качат горе.

— Търпение — отвърна Сави и примижа към потъващото слънце. — Днес е Тиша б'Ав, точно като в деня на последния факс.

— Какво е „Тиша б’Ав“? — попита Харман с изражение, което показваше, че му е омръзнало да повтаря безсмислени срички.

— Деветият ден от ав — поясни тя. — Ден на жалеене. И Първият, и Вторият храм са били разрушени на Тиша б’Ав и ми се струва, че войниксите са построили тоя богохулен Трети храм на девети ав, деня на последния факс. — Възрастната жена посочи черния метален полукупол зад стената.

Изведнъж се разнесе толкова мощен екот, че костите и зъбите на Деймън се разтърсиха. Двамата с Харман уплашено отскочиха. Въздухът се изпълни с озон и електричество и косата на Деймън настръхна и се развълнува като висока трева при силен вятър. С експлозивен грохот, по-бърз и силен от гръмотевица, от металния полукупол се стрелна плътен стълб чиста синя ослепително ярка светлина, дебел двайсетина метра, прониза помръкващото небе и прав като стрела потъна в пространството, едва разминавайки се с вечно въртящия се на изток орбитален е-пръстен.

29.

КАНДОР ХАЗМА

В продължение на осем марсиански денонощия прашната буря вдигаше десетметрови вълни, виеше в такелажата и тласкаше малката фелука на север към подветрения бряг и смъртта на всички, включително двамата моравеки.

Зелените човечета бяха опитни моряци, ала нощем преставаха да функционират и сега бяха бездейни през голяма част от деня, тъй като облаците прах скриваха слънцето. Когато се завираха в тъмните си ъгли под палубата и се свиваха на кълбо в нишите, за да не се търкалят, на Манмът му се струваше, че плава с кораб на мъртъвци като „Дракула“ на Брам Стокър, където корабът пристига, управляван само от трупове.

Платната на фелуката бяха направени от як лек полимер, вместо от брезент, но свирепият югоизточен вятър, песъчинките и камъчетата ги раздираха на парцали. Палубата вече не беше сигурно място и през кратките интервали на слънчева светлина двайсет ЗЧ помогнаха на Манмът да пробие дупка и да спусне Орфу долу, където построиха заслон от дъски и мушама, за да скрият йониеца от брулещия вихър. Самият Манмът усещаше, че летящият пясък прониква в сглобките и частите му, когато оставаше прекалено дълго на открито, затова когато можеше, се вмъкваше под палубата при приятеля си и се уверяваше, че е завързан добре, докато фелуката се накланяше на четирийсет градуса настрани и водата — сега смесена с кипящ червен пясък и червена като кръв — проникваше през всяка цепнатина. Дванайсет от четирийсетте зелени човечета на борда работеха с ръчните помпи през всеки свой буден час, а през дългите нощи Манмът продължаваше да изпомпва водата сам.

Бяха използвали вятъра в своя полза преди платната, такелажът и котвата да излязат от строя, работеха с всички сили, плаваха в бурята, за да навлязат по-навътре в централното вътрешно море, очевидно загрижени за високите един километър скали на север зад тях —

изминаха стотици километри през първите два дни. В момента се намираха някъде между Копратес Хазма и островите на Мелас Хазма и гигантският наводнен комплекс от каньони на Кандор Хазма се падаше някъде надясно пред тях.

После вихърът се усили, небето помрачня, зелените човечета се вмъкваха и завързваха в ниши под палубата, изключваха се в тъмнината на пясъчната буря. И двете котви — на носа и кърмата, две сложни полибрезентови устройства с въже, влачеци се на стотици метри под кораба — поддадоха в един и същи ден. Манмът вече знаеше, че на север има километрови скали, ала електростатичните смущения на бурята заглушаваха сателитния му приемник и бяха изминали два дни, откакто не беше виждал звезда или слънцето. Нямаше представа дали скалите и тяхната гибел не са на половин час път.

— Има ли вероятност да потънем? — следобед на четвъртия ден попита Орфу.

— При това доста голяма — отвърна Манмът. Не искаше да лъже приятеля си.

— Можеш ли да плуваш в тази буря?

— Не, но мога да плувам *под* вълните.

— Аз ще потъна като камък — тихо избуботи йониецът. — Колко дълбока каза, че е Валес Маринерис?

— Не съм ти казвал.

— Ами тогава ми кажи сега.

— Около седем километра. — Манмът беше сканирал дълбочината с ехолот само преди час.

— Ще се смачкаш ли на такава дълбочина?

— Не. Работил съм при много по-голямо налягане. Нали за това съм създаден.

— Ами аз?

— Хм... не знам. — Наистина нямаше представа, ала знаеше, че моравекската серия на Орфу е произведена за нулевото налягане на космоса и за случайни навлизания във външната периферия на газов гигант или серните ями на Йо — а не за солени морета, дълбоки няколко хиляди метра. Приятелят му най-вероятно щеше да бъде смачкан като консервена кутия или просто да се взриви много преди да потъне на дъното.

— Има ли вероятност да излезем на брега? — попита Орфу.

— Съмнявам се. Скалите, които видях, бяха огромни и стръмни, почти отвесни. В тази буря в тях сигурно се разбиват петдесет или стометрови вълни.

— Интересна картина — отбеляза приятелят му. — Има ли вероятност зелените човечета да ни откарат в безопасно пристанище?

Манмът се огледа в сумрака под палубата. Зелените човечета се бяха вмъкнали и завързали в нишите си като множество хлорофилни кукли и зелените им ръце и крака се размахваха от бясното клатене на кораба.

— Не знам — отвърна той и съмнението ясно пролича в гласа му.

— Тогава просто ще трябва да ни преведеш през това изпитание — заяви Орфу.

Манмът направи всичко по силите си, за да ги спаси. На петия ден — небето беше кърваво и мрачно, вятърът виеше през раздраните платна, зелените човечета спяха и рулят бе завързан, за да поддържа курса — той спусна останките от платната и взе въжетата и огромните игли, с които бе виждал ЗЧ да шият полибрезента, само че моравекът трябваше да шие, докато петнайсетметровите вълни подмятаха кораба и го заливаха.

Първо направи по-малка импровизирана котва и я спусна от носа, за да го обърне срещу вятъра в опит да избегне невидимия, ала зловец бряг зад тях. Тъкмо започваше да кърпи триъгълното главно платно, когато въжетата на руля се скъсаха. Фелуката се разлюля, яхна няколко грамадни червени вълни, завъртя се и вятърът отново я понесе. Само импровизираната котва им пречеше да се преобърнат. Манмът отиде на носа и когато червените облаци се разкъсаха за миг и корабът се издигна върху гребена на следващата вълна, видя високите скали от северната страна на Ралес Маринерис. След по-малко от час щяха да стигнат до тях, ако скоро не променеше курса.

Моравекът се завърза с въже и отиде на кърмата, за да се увери, че рулят е невредим — наистина бе невредим, но се люлееше свободно на огромния си кардан — после се покатери по мокрото въже, борейки се с шибачите го вълни, прекоси средната палуба, спусна се по стълбичката на втората палуба, намери платформата със скрипци, с

които ЗЧ можеха да направляват кораба, като дърпаха въжетата на румпела, откри две големи въжета, спусна се по друга стълба в мрака на третата палуба, включи нагръдния и нараменния си прожектор, за да освети пътя си, размени манипулаторите си с резци и проби отвор в стената на помещението, в което предполагаше, че се разделят въжетата на румпела. Нямаше представа дали това се отнася и за фелуките от древната Земя — съмняваше се, — но марсианският кораб се управляваше с двоен рул на високата кърма, свързан с две дебели конопени въжета, които се раздвояваха, минаваха покрай двата борда през система от скрипци и после пак се събираха през тази дълга дървена шахта до румпела. През седмиците на тяхното пътешествие Манмът бе разучил такелажата и плана на различните системи от въжета. Ако едното или и двете въжета просто бяха скъсани, а не разнищени от бурята, навярно щеше да успее да ги снади, но трябваше да се добере до тях. Ако бяха скъсани по-близо до румпела, където не можеше да ги достигне, всички на кораба бяха обречени. Дали щеше да скочи в последния момент и да се опита да преплува под убийствения прибой край високите скали в търсене на спокоен пристан някъде по дългия хиляди километри бряг на Кандор Хазма? Едно беше сигурно — не можеше да вземе със себе си Орфу от Йо. Той проби шахтата, превключи прожекторите си на по-голяма мощност и се огледа в двете посоки. Не виждаше въжетата.

— Всичко наред ли е? — попита Орфу.

Радиогласът сепна Манмът.

— Да. Поправям руля. — „Ето ги!“ Двете въжета бяха скъсани и задните им краища бяха на около шест метра в тясната шахта, а предните едва се виждаха на десет метра от него.

— Сигурен ли си, че всичко е наред?

Манмът прибра резците си и отново разгъна всичките си манипулатори и започна да снажда нишките на дебелия коноп толкова бързо, че металните му пръсти сякаш се обвиха в мъгла на светлината на халогенните прожектори, пронизващи мрака на третата палуба. Покрай и по него плискаше вода. Всяка следваща вълна означаваше, че корабът се приближава към очакващите го скали.

— Да — повтори Манмът. — В момента съм зает.

— Ще ти се обадя пак след няколко минути.

— Добре. — „Ако не успея да поправя кормилото, след трийсетина минути ще стигнем до скалите. Ще му го кажа петнайсет минути преди края“.

Е, не беше „Смуглата дама“ — примитивната фелука нямаше име, — но отново имаше кормило. Намираха се на по-малко от километър от брулените от бурята скали. Манмът бе вдигнал закърпените полибрезентови останки от платната и стоеше на руля. Въжето на румпела все още беше здраво и рулят реагираше. Моравекът обърна кораба срещу вятъра и се свърза с Орфу, за да му обясни положението. Каза му истината — че навярно им остават по-малко от петнайсет минути, преди да бъдат изхвърлени на скалите, но че прави всичко възможно да ги спаси.

— Е, оценявам искреността ти — отвърна йониецът. — Мога ли да помогна с нещо?

Манмът с цялата си тежест натисна големия рул и насочи кораба срещу връхлитащата вълна, за да не ги преобърне, после каза:

— Приемам всякакви предложения.

Не се забелязваха никакви признаци, че прашните облаци ще се разкъсат или че вятърът ще утихне. Въжетата звънтяха, разкъсаният полибрезент плющеше и носът изчезна в стена от бяла пяна, която отхвърли Манмът на двайсет метра назад.

— Пак ли? — попита Орфу. — Какво търсите горе? Или да вдигнем ръце и да се издавим? Искате да отидем на дъното, така ли?

Трябваше да минат няколко секунди, докато приятелят му загрее. Докато се носеше по гребена на следващата вълна в почти пълна безтегловност и поглеждаше през рамо приближаващите се скали, моравекът качи „Бурята“ във вторичната си памет и извика:

— Язва да ти разяде гърлото, богохулнико лаещ, куче нечестиво!

— Работете сами тогава!

— Върви да се обесиш, пес неден, кучи син! — надвика бурята Манмът, въпреки че не се налагаше да креци по радиоканала. — Тебе, дързък кресльо, те е страх, че ще се удавиш, повече от нас!

— Гарантирам му, че няма да се удави, ако ще корабът ни да е крехък като орехова черупка и да пропуска като улична жена!

— Дръж против вятъра! Против вятъра! Дай фока и грота! Към открито! Към открито!

— Загубени сме! — изрецитира европейският моравек. — Корабът потъва! Молете се! Коленичете! Сбогом... Чакай малко!

— Не си спомням да има „Чакай малко!“ — възрази Орфу.

— Не, *чакай малко*. В скалите пред нас има пролом — отвор в брега.

— Достатъчно ли е голям, за да влезем в него?

— Ако е отворът на Кандор Хазма, това е воден басейн, по-голям от Конамара Хаос на Европа!

— Не си спомням колко е голям Конамара Хаос — призна йониецът.

— По-голям от три от северноамериканските Големи езера, плюс Хъдсъновия залив — отвърна Манмът. — Кандор Хазма също е грамадно вътрешно море, което се отваря на север... хиляди квадратни километри, в които да маневрираме. Без подветрен бряг!

— Това хубаво ли е? — поинтересува се приятелят му: очевидно не желаше напразно да се обнадеждава.

— Това е шанс за спасение — заяви Манмът и опъна въжетата, за да напълни останките от главното платно с вятър. Изчака да се издигнат върху гребена на следващата вълна, завъртя руля и насочи тежкия кораб надясно към постоянно разширяващия се отвор в крайбрежните скали. — Това е шанс за спасение — повтори моравекът.

Бурята свърши следобед на осмия ден. След един последен кървав дъжд ниските прашни облаци, които вихрите носеха по небето, бушуващият вятър и бесните вълни в Кандор Хазма изчезнаха, небето стана синьо, морето утихна и зелените човечета се размърдаха в нишите си и излязоха на палубата като деца, събудили се от спокоен сън.

Манмът беше изтощен. Въпреки резервната енергия от портативните слънчеви клетки и енергийните им кубове, той бе изчерпан органично, психически, кибернетично и емоционално.

Зелените човечета явно се удивляваха на останките от закърпените платна, снабдените въжета на румпела и другите поправки, извършени от Манмът през последните три дни. После се захванаха на

работа, изтъркаха кървавочервените палуби, зашиха още парчета полибрезент, запушиха пробития корпус, поправиха нацепените мачти, разплетоха въжетата и поеа управлението на фелуката. Европейският моравек надзираваше изваждането на Орфу от наводнената долна палуба, помогна да го закрепят горе под повторно опънатия навес, после си намери слънчево местенце на средната палуба и си позволи да потъне в нещо като унес. Когато затвори очи, отново видя високите вълни, усети люшкането на палубата под краката си и чу воя на вятъра. Повдигна клепащи. Корабът плаваше на юг, носен от слабия югозападен вятър, назад към широкия отвор между Кандор Хазма и Валес Маринерис, място, наречено Мелес Хазма. Манмът отново изключи зрението си и задрям.

Нещо го докосна по рамото и той се събуди. Четирийсетте зелени човечета едно по едно се заточиха покрай него, като пътьом го потупваха по рамото. Моравекът съобщи това на приятеля си по субзвуковия канал.

— Сигурно изразяват благодарността си, задето си ги спасил — предположи йониецът. — Аз щях да го направя, ако имах ръце или крака.

Манмът не отговори, ала не можеше да повярва, че причината наистина е това. Зелените човечета не бяха проявявали никакви емоции — дори когато техните преводачи бяха умирали след общуването с него — и той се съмняваше, че изпитват признателност, въпреки че бяха достатъчно добри моряци за да разбират, че без неговата намеса корабът им е щял да потъне.

— А може пък просто да си мислят, че си късметлия, и затова се отъркват в теб — прибави Орфу.

Преди Манмът да успее да изрази отношение по тази идея, последното зелено човече от върволицата стигна до него, но вместо да го потупа по рамото и да продължи нататък, падна на колене, вдигна дясната му ръка и я притисна към гърдите си.

— О, не — изпъшка по радиоканала европейският моравек. — Искат пак да общуваме.

— Чудесно — отвърна Орфу. — Имаме да им зададем някои въпроси.

— Отговорите не струват смъртта на още едно от тези зелени човечета — възкликна Манмът. Дърпаше ръката си с всички сили, но

черноокото ЗЧ я теглеше към зелената си гръд.

— Възможно е да струват — възрази йониецът. — Дори отделните ЗЧ да преживяват нещо подобно на нашата представа за смъртта, в което се съмнявам. Освен това инициативата е негова. Остави го да установи връзка.

Манмът престана да се съпротивлява и позволи на зеленото човече да вкара ръката му в гърдите си.

Отново изпита смайващото отвратително усещане, когато пръстите му потънаха в топлата гъста течност и обхванаха пулсиращия орган с големина на човешко сърце.

— Този път се опитай да не го стискаш толкова силно — посъветва го Орфу. — Ако общуването наистина става чрез молекулярни пакети органични нанобити, по-малката повърхностна площ на контакта може да ограничи обема на техните мисли.

Манмът кимна, после се сети, че приятелят му не вижда кимването, и се съсредоточи върху странното вибриране от ръката до ума си.

*ИЗРАЗЯВАМЕ ТИ
ПРИЗНАТЕЛНОСТ, ЗАДЕТО
СПАСИ
НАШИЯ КОРАБ.*

— Моля — гласно каза Манмът, като фокусираше мислите през говора си и в същото време предаваше разговора на Орфу по теснолъчевия канал. — Какви всъщност сте вие? Как се наричате?

ЗЕКИ.

Думата не говореше нищо на Манмът. Той усети, че комуникационният орган на зеленото човече пулсира в дланта му и изпита дивото желание да го пусне, да изтръгне юмрук от гърдите на това обречено същество, ала това вече нямаше да им помогне. „Известна ли ти е думата «зеки»?“ — попита той Орфу.

„Един момент — отговори йониецът. — Проверявам в третата си памет. Ето я — от «Един ден от живота на Иван Денисович». «Жаргонна дума, свързана с руската „шарашка“, специален научен или технически институт, в който работят затворници» — затворниците в съветските трудови лагери били наричани «зеки».“

„Съмнявам се, че тези марсиански хлорофилни човечета са затворници от някакъв политически режим на Земята отпреди над две хиляди години“ — рече Манмът. Целият разговор с приятеля му отне по-малко от две секунди. Той се обърна към зеленото човече.

— Ще ни кажете ли откъде сте?

Този път отговорът имаше формата не на думи, а на образи — зелени поля, синьо небе, слънце, много по-голямо от слънцето в марсианското небе, далечни планини, мъгливи заради плътния въздух.

— От Земята ли? — смая се Манмът.

НЕ ЗВЕЗДАТА В ТУКАШНОТО НОЩНО НЕБЕ

гласеше отговорът на зеленото човече.

ДРУГА ЗЕМЯ.

Моравекът се замисли над думите, но не знаеше какъв изясняващ въпрос да му отпрати, освен нескопосното:

— Тогава коя Земя?

Зеленото човече отговори със същите образи на зелени поля, далечни планини, земно слънце. Манмът усещаше, че енергията на съществуването се изчерпва, че сърдечният орган пулсира все по-слабо. „Убивам го“ — панически си помисли той.

„Попитай го за каменните лица“ — разнесе се гласът на Орфу по комуникационния канал.

— Кой е човекът, когото изобразяват каменните глави? — тъпо попита Манмът.

*МАГЪТ.
ОТ КНИГИТЕ.
ГОСПОДАРЯТ НА СИНА НА СИКОРАКСА, КОЙТО
НИ Е ДОВЕЛ ТУК.
МАГЪТ Е ГОСПОДАР ДОРИ НА СЕТЕБОС, БОГА
НА МАЙКАТА НА НАШИЯ ГОСПОДАР.*

„Магът!“ — съобщи Манмът на йониеца.

„Това означава магъосник, вълшебник, влъхва...“

„По дяволите — свирепо, гневно го прекъсна Манмът — губеше времето на тази умираща зелена личност. Сърдечният орган с всяка изтекла секунда пулсираше все по-слабо. — *Знам* какво означава «маг», но не вярвам в магията, и ти също, Орфу“.

„Но изглежда, че нашите ЗЧ вярват — заяви приятелят му. — Попитай за обитателите на Олимп“.

— Кои са хората с колесниците на Олимп? — послушно попита Манмът, като съзнаваше, че не задава въпросите, които трябва. Ала не се сещаше за други.

ОБИКНОВЕНИ БОГОВЕ.

отвърна зеленото човече с нанобитни образи, преобразяващи се в думи.

*ДЪРЖАНИ ТУК В РОБСТВО
ОТ ЗЛО ИЗЧАДИЕ, ЩО МИГ ИЗГОДЕН ЧАКА И
ЗАХАПВА.*

— Кое е... — започна Манмът, ала закъсня — зеленото човече внезапно се строполи по гръб и вместо пулсиращо сърце, в моравекската длан остана само съсухрена обвивка. Тялото на съществото се просна на палубата и започна да изсъхва и да се свива. По дъските потече бистра течност. Антрацитните очи на човечето

хлътнаха в огъващото се навътре зелено лице и то покафявения, сбръчка се и изгуби човешка форма. Други зелени човечета се приближиха и отнесоха спаружената кожа.

Манмът се разтрепери.

— Трябва да намерим друг посредник и да довършим разговора — каза Орфу.

— Не сега — едва успя да произнесе Манмът.

— „Зло изчадие, що миг изгоден чака и захапва“ — цитира йониецът. — Сигурно си познал откъде е това.

Манмът тъпо поклати глава, после си спомни за слепотата на приятеля си.

— Не.

— Но нали изучаваш Шекспир!

— Това не е от Шекспир.

— Не е — съгласи се Орфу. — От Браунинг е. „Калибан и Сетебос“.

— Никога не съм го чувал. — Манмът с усилие се изправи на крака — на два крака — и се заклатушка към парапета. Водата, която плискаше фелуката, вече беше по-скоро синя, отколкото червена. Ако бе човек, разбираше той, в момента щеше да повръща през борда.

— Калибан! — едва не извика по теснолъчевия канал Орфу — „Зло изчадие, що миг изгоден чака и захапва“. Уродливото същество, отчасти морско чудовище, отчасти човек, има майка вещица, Сикоракса, и нейният бог е Сетебос.

Манмът си спомни, че умиращото зелено човече бе използвало същите думи, но точно сега не можеше да се съсредоточи върху значението им. Целият разговор му приличаше на нанизване на кървави мъниста по жива жила.

— Възможно ли е преди три дни зелените човечета да са чули да рецитираме „Бурята“? — попита Орфу.

— Да са ни чули ли? — повтори Манмът. — Та те нямат уши.

— Значи ние, а не те, реагираме на тази странна нова действителност — избуботи йониецът, ала смехът му беше злокобен от обикновено.

— Какви ги говориш? — изсумтя другият моравек. На запад се бяха показали червени скали — издигаха се на седемсемстотин метра над разширяващата се делта на Кандор Хазма.

— Като че ли сме попаднали в някакъв кошмар — произнесе Орфу. — Обаче всичко е напълно логично... в безумието си.

— Какви ги *говориш*? — повтори Манмът. Не бе в настроение за игри.

— Вече знаем кой е изобразен на каменните глави — отговори йониецът.

— Нима?

— Да. Магът. От книгите. Господарят на сина на Сикоракса.

Разумът на Манмът не можеше да свърже тези очевидни точки. Системата му беше пълна с чуждия поток нанобити, мирна, ала умираща яснота, която му бе чужда, но приятна... много приятна.

— Кой? — попита той, без да го интересува дали приятелят му ще го помисли за глупав.

— Просперо — отвърна Орфу.

30.

АХЕЙСКИЯТ СТАН. БРЕГЪТ НА ИЛИОН

Досега събитията се развиват, както ги излага Омир.

Троянците са запалили стотиците си стражеви огньове точно зад ахейския ров, последната отбранителна линия на гърците на брега, обаче в смута си ахейците, претърпели толкова сериозно поражение през дългия ден и вечерта, са се отказали да палят дори обикновени готварски огнища. Преобразил съм се във формата на стария Феникс и съм се включил в съвета край шатрата на Агамемнон, където плачещият Атрид — плаче! Тоя цар на гърцките царе плаче! — съветва вождовете да съберат хората си и да избягат.

Вече съм го виждал да прилага тая стратегия — преструва се, че иска да избяга, за да подтикне хората си към съпротива — обаче тоя път е очевидно, че старият цар е искрен. С чорлава коса, окървавени доспехи, кални от сълзите и праха бузи, Агамемнон иска хората му да избягат, за да си спасят кожата.

Възразява му Диомед, който само дете не нарича своя цар страхливец и обещава, че ако всички други избягат, двамата със Стенел „упорно ще водим войната, докато Троя не сринем“. Останалите ахейци го подкрепят и после идва ред на стария Нестор, който използва преклонната си възраст като разрешение да държи реч и съветва всички да се успокоят, да хапнат нещо, да поставят часови, да пратят хора на пост в рова и първо да обсъдят въпроса, преди да бягат с корабите.

И те постъпват точно както го описва Омир.

После седмината водачи на стражите, начело с Тразимед, сина на Нестор, също далеч не млад, повеждат своите сто воини към новите им защитни позиции между рова и палисадата. Няколкото гърцки огньове — скоро пламва и огънят на Агамемноновия пир — изглеждат жалки в сравнение със стотиците троянски стражеви огньове зад рова, чиито искри летят високо към буреносните облаци.

На пира, даден от Агамемнон, на който присъстват всички ахейски водачи, диалогът продължава точно както го предава Омир. Пръв говори Нестор, възхвалява смелостта и мъдростта на Атрида, обаче по същество му казва, че се е изложил, като е отмъкнал робинята Бризеида от Ахил.

— Старче! Съвсем справедливо за мойта вина ме упрекна! — гласи честният отговор на Агамемнон. — Бил съм безумец. Бил съм безумец и слепец, та да оскърбя така Ахил.

Великият цар млъква, обаче никой от десетките вождове, наклепали около големия огън, не му възразява.

— Бил съм безумен слепец — продължава Атридът, — и даже аз няма това да отричам. Зевс обича този младеж, затова Ахил струва колкото цял батальон... не, колкото цяла армия!

Отново никой не възразява на думите му.

— И тъй като бях обезумял и заслепен от своя гняв, още сега ще уредя нещата, като платя царски откуп, за да го върна в ахейските редици.

Събралите се вождове, сред които Одисей, сумтят в знак на съгласие, докато нагъват говеждо и пилешко.

— Тук пред вас ще посоча подробно своите скъпи дарове, с които ще купя обичта на младия Ахил — вика Агамемнон. — Седем триножника нови и десет таланта от злато, двадесет светли бакъра, дванадесет хранени коня, дето победи печелят в надбягване лудо в полето...

И така нататък, и така нататък. Точно както го е описал Омир. Точно както по-рано ви предсказах аз. И пак както ви предсказах, Агамемнон се заклева да върне Бризеида, необладавана, плюс още двайсет троянки, ако и след като паднат стените на Илион естествено, и като основно блюдо, да даде на Ахил по избор една от щерките си Хризотемида, Лаодика и Ифианаса. Като заклет схоластик, аз си отбелязвам несъответствието с предишните и по-късните разкази, особено отсъствието на Електра и вероятното объркване на името на Ифигения, обаче в момента това не е важно, защото за десерт Агамемнон прибавя „селища седем цветущи“.

И точно както съобщава Омир, Агамемнон предлага тия неща вместо извинение.

— Всичко това ще получи, когато гнева си надмогне — извиква Атридът на слушащите го вождове. В небето отеква гръм и проблесва светкавица, сякаш Зевс е нетърпелив. — Обаче нека ми се покори! Само Хадес, богът на смъртта, е толкова непреклонен, колкото това парвеню. Нека Ахил отстъпи пред мен и ми се поклони! Аз съм по-стар и по-царствен. И твърдя, че съм по-велик от него!

Е, толкова за извиненията.

В момента вали. Постоянен ситен дъжд, разкъсан от мълниите на Зевс и пиянските кръсъци от троянските редици на по-малко от сто метра зад пълния с дъждовна вода ров и калния вал. Искан да бъдат избрани пратениците при Ахил, за да отида на брега с Одисей и Аякс и да приключвам. Това е най-важната нощ в живота ми — поне във втория ми живот като схоластик — и постоянно репетирам какво ще кажа на Ахил.

„Ако ще променяш съдбата ни, трябва да намериш повратната точка“.

Струва ми се, че съм я намерил. Поне някаква повратна точка. Ако успея да осъществя плановете си за тая нощ, определено повече нищо няма да е същото за гърците, боговете и троянците — и за мен. Когато старият Феникс вземе думата в това пратеничество при Ахил, гневът на Пелеевия син не само ще се уталожил, но и каузата му ще се обедини с каузата на Хектор — гърци и троянци ще се обединят срещу самите богове.

— Сине Атреев преславен, царю на мъже Агамемнон — внезапно извиква Нестор. — Никой, даже нашият божествен Ахил, не може да отблъсне такива дарове. Хайде сега да пратим неколцина грижливо избрани мъже да отнесат тия предложения и нашата обич в шатъра на Ахил. Бързо, нека самичък посоча лицата, а те да послушат!

Преобразен в стария Феникс, аз пристъпвам в кръга близо до Големия Аякс, за да ме види Нестор.

— Първо — продължава той, — нека Аякс исполински се заеме с тая задача. И с него нашият ловък и хитър цар Одисей. Двама вестители — Одий и смел Еврибат, да ги следват. Веднага дайте вода за ръцете им! И минута молитвено мълчание, докато всички умоляваме Зевс да ни пожали и да позволи на Ахил да се усмихне на нашите предложения!

Смаяно изчаквам, докато трае ритуалното измиване и вождовете свеждат глави в мълчалива молитва.

Нестор слага край на мълчанието, като окуражава пратениците — четирима, а не петима! — с вика:

— Положете всички усилия! Накарайте го да ни пожали, нашия непобедим, безпощаден Ахил!

И двамата пратеници с двамата вестители напускат кръга ни и се отдалечават по брега.

„Не съм избран! Феникс не е избран! Нестор изобщо не го спомена!“ Омир греши! Събитията от тоя Илион току-що рязко са се отклонили от събитията от „Илиада“ и аз внезапно оставам също толкова сляп за бъдещето, колкото са Елена и другите участници, колкото са боговете, колкото е самият Омир, проклети да са липсващите му очи!

Като залитам на мършавите си старчески крака, на безполезните мършави старчески крака на Феникс, аз си проправям път през кръга гръцки вождове и се затичвам край разбиващите се в брега вълни в опит да настигна Големия Аякс и Одисей.

Настигам ги по средата на пътя до стана на Ахил. Двата са сами и тихо разговарят, докато крачат по мокрия пясък. Когато ме виждат, спират.

— Какво има, Фениксе, сине Аминторов? — пита Големият Аякс. — Изненадах се да те видя на царския пир, тъй като се говореше, че през последните месеци си бил при своите мирмидонски лечители. Агамемнон ли те прати подире ни с някакви последни заръки?

Задъхан, като че ли наистина съм стар, колкото Феникс, аз отвърщам:

— Привет, знатни Аяксе и царю Одисее. Всъщност ме прати Агамемнон да се включа във вашето пратеничество при Ахил.

Големият Аякс изглежда озадачен, обаче Одисей направо е обзет от подозрителност.

— Защо Агамемнон те е избрал за тая задача, почтени старче? Защо изобщо беше в Агамемноновия стан тая опасна нощ, когато троянците лаят оттатък нашия ров като изгладнели псета?

Нямам отговор на втория въпрос, затова се опитвам да увъртя отговора на първия.

— Нестор предложи да дойда с вас, за да ви помогна да си осигурите благоволенията на Ахил, и Агамемнон реши, че наистина е разумно.

— Тогава ела — казва Аякс исполински. — Присъедини се към нас, Фениксе.

— Обаче недей да говориш, освен ако аз не ти кажа — прибавя Одисей и продължава да се вторачва в мен с присвити очи, все едно че съм самозванец. Не че не съм. — Нестор и Агамемнон може да виждат някаква причина да дойдеш в шатъра на Ахил, обаче няма причина да взимаш думата.

— Но... — запъвам се аз. Нямам какво да му възразя. Ако не ми позволят да говоря след Одисей, но преди Аякс като при Омир, ще изгубя всякаква опора, ще изгубя повратната точка, ще се проваля. Ако не ми позволят да говоря, събитията от тая нощ ще се отклонят от „Илиада“. Обаче разбирам, че те вече са се отклонили. Феникс трябваше да бъде избран от Нестор и участието му в пратеничеството да бъде подкрепено от Агамемнон. „Какво става?“

— Ако дойдеш с нас в Ахиловия шатър, стари Фениксе, трябва да чакаш в преддверието заедно с вестителите Одий и Еврибат и да влезеш или да вземеш думата само по моя заповед. Това са условията ми.

— Но... — пак заеквам аз и виждам безполезността на всякакви възражения. Ако Одисей стане още по-подозрителен и ме отпрати в Агамемноновия стан, измамата ми ще се разкрие и заедно с нея — целият ми план да обърна смъртните срещу боговете. — Добре, Одисее — кимам като стария конник и наставник, какъвто е Феникс. — Както заповядаш.

Одисей и Големият Аякс продължават край бурното море и аз тръгвам подире им.

Говорил съм за Ахиловата шатра и вие може би си представяте някаква проста палатка, обаче Пелеевият син живее в нещо, голямо почти колкото шапито на пътуващ цирк, какъвто си спомням от детството си... спомням си от онова, което *започвам да си спомням* от детството си. Изглежда, че Томас Хокънбери все пак е имал друг

живот, и след почти цели десет години тук някои спомени се процеждат обратно в ума ми.

Тая нощ стотиците шатри и огньовете около големия шатър на Ахил представляват също толкова хаотична сцена, колкото и останалата част от дългия километър и половина ахейски лагер. Някои от верните Ахилови мирмидонци подготвят черните му кораби за отплаване, други наблюдават вала, за да защитят своята част от брега в случай, че троянците пробият преди изгрев слънце, трети са се събрали около огньовете като Агамемноновите вождове.

Одий и Еврибат са съобщили за пристигането ни на водачите на стражата и личната гвардия на Ахил застава мирно и ни пуска да влезем в стана. Отдалечаваме се от брега и се изкатерваме по ниската дюна до възвишението, на което се издига Ахиловата шатра. Влизам вътре след двамата ахейци — Големият Аякс навежда глава, за да мине през по-ниския вътрешен вход. Трийсетина сантиметра по-нисък от своя другар, Одисей влиза изправен в цял ръст. Обръща се и ми дава знак да остана в преддверието. Мога да виждам и да чувам какво става вътре, обаче ако остана тук, няма да участвам в срещата.

Точно както разказва Омир, Ахил свири на лира и пее епическа песен за древни герои, не много по-различна от самата „Илиада“. Знаем, че лирата е военен трофей, спечелен, когато Пелеевият син е завладял Тива и е убил Еетион, бащата на Андромаха. Хекторовата съпруга е израснала, слушайки същата тая сребърна лира в сърцето на царския си дом. Сега Патрокъл, най-близкият другар на Ахил, седи срещу него и го чака да свърши своята партия, за да изпее оставащите стихове.

Когато влизат Аякс и Одисей, Ахил спира да свири и изненадано се изправя. Патрокъл също скача на крака.

— Добре дошли! — извиква Пелеевият син и се обръща към приятеля си. — Виж, дошли са ни драги гости, сигурно имат ужасна нужда от мен, за да дойдат тук, и въпреки гнева си, признавам, че това са моите най-свидни другари от всички ахейци.

После повежда двамата пратеници до ниските кресла и им мята дебели пурпурни килими, за да седнат отгоре им.

— Сложи ни веднага големия кратер, сине Менойтиев — обръща се той към Патрокъл. — Ето... сложи го тук. Ще смесим по-силно вино. Да има чаша за всекиго от почтените ми гости.

Наблюдавам тия изненадващо изискани ритуали на героично гостоприемство. Патрокъл поставя тежка дъска до огъня и слага отгоре ѝ месо — овче, козе и изпъстрено със сланина свинско. Автомедонт, приятел и колесничар на двамата, държи резените месо, докато Ахил отрязва избрани мръвки, осолява ги и ги забучва на шишове. Патрокъл разравя жаравата, нарежда шишовите и отново посолява всяко парче.

Усещам, че умирам от глад. Ако сега ми дадат думата — ако от това зависи съдбата на всички, — няма да мога да говоря, защото ми текат лигите.

Сякаш чул куркането на стомаха ми, Ахил надзърта в преддверието и едва не се вцепенява от изненада.

— Фениксе! Почтени учителю, благородни коннико! Мислех, че през последните седмици лежиш болен в шатрата си. Влизай, влизай!

С тия думи младият герой идва в преддверието, прегръща ме и ме завежда до огнището. Ухае на печено овнешко и свинско. Одисей ме стрелва с поглед като с кинжал и безмълвно ме предупреждава да си държа устата затворена по време на разговора.

— Седни, обични ми Фениксе — кани ме Ахил, някогашен ученик на стареца. Обаче ме настанява върху червени, вместо пурпурни възглавници, при това по-далеч от огъня, отколкото са Одисей и Аякс. Ахил е верен на старите си другари, само че разбира от протокол.

Патрокъл донася прясно опечен хляб в панери и Ахил сваля месото от шишовите и го нарежда в дървени блюда.

— Да принесем жертва на боговете, скъпи приятели — казва той и кимва на Патрокъл, който хвърля първите парчета месо, избрани за жертвоприношение, в пламъците.

— А сега яжте — казва Пелеевият син и всички с охота се нахвърляме на хляба, виното и месото.

Докато дъвча и се наслаждавам на храната, мислите ми препускат: как да произнеса речта си, за да променя съдбата на всички, на самите богове? Само допреди час ми се струваше съвсем просто, обаче Одисей не ми повярва, че ме праща Агамемнон. В епоса Одисей говори — предава Агамемноновото предложение на Ахил, — после Ахил отвърща с най-въздействащата и красива реч в „Илиада“, след това Феникс произнася дългия си трисъставен монолог — лична история, параболата на „Молбите“ и алегория на Ахилото положение в

мита за Мелеагър — парадигма, където митичният герой прекалено се бави да приеме предложените му дарове и да се сражава за приятелите си. Речта на Феникс е най-интересна от словата на тримата, пратени да убедят Ахил. И според „Илиада“ тъкмо аргументите на стареца склоняват разгневения Пелеев син да се откаже от клетвата си да отплава на другата сутрин. Когато Аякс вземе думата след мен, Ахил ще се съгласи да остане на другия ден, за да види какво ще направят троянците и ако се наложи, да защити корабите си от врага.

Моят план е да повтора части от дългата реч на Феникс по памет, после да се отклоня, за да вметна собствените си предложения. Обаче виждам, че Одисей ми се мръщи, и знам, че няма да получа такава възможност.

И какво, ако получа? Взел съм предвид факта, че боговете ще проследят тая среща — в края на краищата тя е един от ключовите елементи на „Илиада“, въпреки че сигурно само Зевс го е знаел предварително. Ала даже без да са предварително осведомени, някои богове и богини сигурно наблюдават пратеничеството. Зевс им е заповядал да не се намесват тоя ден и повечето се съобразяват с неговия ултиматум, обаче това навярно още повече разпалва любопитството им за пратеничеството при Ахил. Ако Пелеевият син отстъпи пред Агамемноновия подкуп и убедителността на Одисей, настъплението на Хектор и може би даже волята на самия Зевс ще бъдат осуетени. Ахил е човекът-войска.

Ами ако тая нощ го подмамя към ерес, както съм замислил, ако се опитам да го насъскам срещу боговете, няма ли Зевс моментално да се намеси и да вдигне във въздуха шатрата заедно с всички вътре? И даже Зевс да сдържи гнева си, представям си как Атина, Хера, Аполон или някоя друга заинтересована страна връхлита, за да погуби тоя... „Феникс“... задето е предложил курс на действие, който не отговаря на техните цели. Представил съм си тия неща, естествено, обаче вярвам, че телепортаторният медальон и шлемът на Хадес ще ме спасят.

Но какво, ако се спася с ново бягство и тия герои бъдат убити или обезсърчени от гнева на боговете? Целият план ще е отишъл напразно и всички богове ще разкрият моето присъствие. Тогава шлемът на Хадес и телепортаторният медальон няма да ми помогнат — боговете ще ме проследят до края на света, до праисторическа Индиана, ако се наложи. И точка, както казват самите те.

Одисей навярно ми прави услуга, като не ми позволява да говоря.

„Тогава защо съм тук?“

Утолили сме глада си, празните блюда са отместени настрана, в панерките са останали само корички хляб и сме готови за четвъртата чаша вино. Виждам, че Аякс едва забележимо кима на Одисей.

Великият стратег схваща намека и вдига чашата си в наздравица.

— Сине Пелеев, сполай!

Всички прием. Младият герой свежда русата си глава.

— Виждам, че нищо не липсва на тая гощавка — продължава Одисей с изненадващо тих и мек, почти меден глас. Тоя брадат мъж е най-речовит и лицемерен от всички велики ахейски вождове. — Не ни липсва нищо нито в Агамемноновия стан, нито тук, в дома на Пелеевия син. Ала в тая бурна нощ не бива да мислим сега за пируване сладко — не, сега се плашим от грозна беда, пратена ни от боговете.

Той продължава бавно, плавно, без да бърза, рядко използва реторични ефекти. Описва следобедния разгром, победата на троянците, паниката и желанието на ахейците да избягат и съучастничеството на Зевс.

— Тия нагли троянци и техните самохвални съюзници вдигнаха шатрите си на един хвърлей камък от нашите кораби, Ахиле — казва Одисей. Говори така, сякаш Ахил не е чул всичко това от Патрокъл, Автомедонт и другите си другари. Или просто го е наблюдавал от склона пред шатрата си. — Вече нищо не можело да ги спре. Така се хвалят и палят хиляди стражеви огньове, за да подкрепят заканата си. Канят се в първи зори да запалят с тия огньове нашите кораби и после да изтребят всеки, който е останал жив, и Кронид им праща окуражителни знаци, мълнии, запратени по нашия ляв фланг, а през това време Хектор вилнее и се опиянява от силата си. Той не се бои от нищо, Ахиле, ни от човек, ни от бог. Хектор е като бясно куче и са го обладали демоните на кателепсиса.

Одисей прави пауза. Ахил мълчи. Лицето му не изразява нищо. Неговият приятел Патрокъл през цялото време го наблюдава, ала героят изобщо не го поглежда. От него би излязъл невероятен покерджия.

— Хектор едва ще дочака зората — с още по-мек глас продължава Одисей, — тъй като заплашва в първи зори да отреже емблемите от кърмите на корабите ни, да ги запали с огън стихиен и приклешил всичките ни другари до горящите корпуси, да избие ахейците до крак. Кошмар, Ахиле, страх безпределен обзема сърцето ми, страх ме е, че боговете ще дадат на Хектор възможност да изпълни тия закани и че сме обречени да умрем тук в Илионското поле, далеч от конеразвъдните хълмове на Аргос.

Одисей отново прави пауза. Ахил пак мълчи. Изтляващите въглени пращят. Някъде наблизко някой свири бавна траурна песен на лира. От срещуположната посока се носи пиянски смях на войник, който явно се смята за обречен.

— Даже и късно, щом *искаш*, Ахиле — най-последно повишава глас Одисей, — тръгни да запазиш клетите ахейци, измъчвани от троянския натиск.

И сега хитроумният цар иска Ахил да овладее гнева си и описва Агамемноновото предложение със същите думи, които Атридът е избрал да изброи своите седем триножника нови, дванадесет хранени коня и така нататък, и така нататък. Струва ми се, че малко повече от необходимото се спира на необладаваната Бризеида и троянските девизи, които само чакат да бъдат изнасилени, както и на трите красиви щерки на Агамемнон, обаче свършва с пламенна молба и напомня на Ахил за съвета на родния му баща, наставлението на Пелей да цени дружбата над дрязгите.

— Но ако прекалено силно презираш Атрида, за да приемеш тези подаръци скъпи — завършва Одисей, — поне имай милост за всички ахейци. Включи се в битката и ни спаси сега и вечно като бог ще те тачим. Освен това не забравяй, че ако гневът ти те отблъсне от сраженията, ако омразата ти те прати у дома по винотъмното море, преди да свърши войната с Троя, никога не ще узнаеш дали си можел да погубиш Хектор. Това е шансът ти за тая аристея, Ахиле, тъй като убийствената лудост на Приамовия син утре ще го накара да влезе в близък бой след всички тия години зад високите стени на Илион. Остани и се бий с нас, знатни Ахиле, и сега за пръв път можеш да се изправиш срещу Хектор в двубой.

Трябва да призная, че речта на Одисей е страхотно представление. Ако бях на мястото на младия полубог, възлегнал върху

възглавниците на метър и половина от мен в шатъра, може би щях да бъда убеден. Всички мълчаливо чакаме. Накрая Ахил оставя чашата си и отговаря:

— Сине божествен Лаертов, царю Одисей хитроумен, трябва съвсем откровено и честно да ти кажа как го преценявам аз и как несъмнено ще бъде, та тримата вече да спрете един подир друг да цвърчите. Колкото презирам вратите на мрачния Хадес, толкова презирам и мъж, който говори едно с устата си, ала таи друго в сърцето си.

Тия думи ме карат да запремигвам. Нима са удар срещу Одисей хитроумен, известен на всички ахейци като човек, готов да извърти истината, стига това да отговаря на целите му? Възможно е, обаче Лаертовият син не реагира по никакъв начин, затова запазвам неутрално лицето на Феникс.

— Ще ти го кажа ясно — продължава Ахил. — Нима Агамемнон ще ме спечели, ще ме придума с всички тия... *дарове*? — Героят произнася последната дума с отвращение. — Не. За нищо на света. Нито всички войски и вождове на ахейците ще ме убедят да се върна, тъй като тяхната благодарност е прекалено нищожна и закъсняла... Къде беше благодарността на ахейците през всички ония години, докато воювах с техните врагове, битка след битка, година след година в ярема, ежедневни сражения, без да им се вижда краят?

— Дванайсет града съсипах с корабите си, а пък по суша превзех единайсет, като оросих плодната почва на Трояда с троянска кръв. И от всички тия градове заграбих огромни богатства, планини от плячка, върволици плачещи хубавици, и винаги съм давал най-ценното на Агамемнон — на тоя *Атрид*, който си стоеше спокойно на черните си кораби или се криеше далече зад войската. И той взимаше всичко... всичко, че и отгоре.

Замълча и ни огледа.

— А, да... понякога ви подхвърляше огризки, ала винаги е запазвал лъвския пай за себе си. На всички вас, верните, от които се нуждае, за да крепят властта му, той *раздава* и *взима* само от мен, включително робинята, която щеше да ми стане невеста. Е, майната му, майната им и на него, и на нея, свидни мои другари. Нека Агамемнон спи с Бризеида... стига още да може.

След като негодуванието му отново пламва, Ахил преминава на въпроса за причините мирмидонците, ахейците и аргивците изобщо да водят тая война.

— Заради Елена с нейната буйна и лъскава коса ли? — презрително пита той и продължава, че Менелай и брат му Агамемнон не са единствените мъже тук с липсващи съпруги, с което напомня на Одисей за собствената му жена Пенелопа, оставена сама през тия десет дълги години.

А аз си мисля за Елена, седнала в леглото, със спусната над раменете буйна лъскава коса, с бели на лунната светлина гърди.

Трудно ми е да внимавам в речта на Ахил, въпреки че е точно толкова великолепна и изненадваща, колкото съобщава Омир. Със своя кратък монолог Пелеевият син подкопава самия героичен кодекс, който го превръща в супергерой, кодекса на поведение, който го прави бог в очите на неговите воители и равните му.

Ахил казва, че няма желание да се бие със славния Хектор — нито да го убие, нито да умре от неговата ръка.

Ахил казва, че призори ще отведе хората и корабите си и ще остави ахейците на съдбата им — на милостта на Хектор, когато троянците и неговите пълчища прекосят рова и вала.

Ахил казва, че Агамемнон е куче, облечено в безсрамие, и че няма да се ожени за щерка на стария цар, даже да надминава по хубост и чар Афродита или да е равна по сръчност на Атина.

После Ахил казва нещо наистина удивително. Пелеевият син знаел от майка си, богинята Тетида, че пред него има две възможни съдби: да остане тук, да продължи обсадата на Троя и да убие Хектор, но след няколко дни да загине и той. В тая съдба, обяснила майка му, го очаквала вечна слава в паметта на хора и богове. Другата му съдба била да избяга — да отплава за дома, да изгуби гордостта и славата си, ала да има дълъг и щастлив живот. От него зависело да избере, преди години му разкрила майка му.

И той избира живота, осведомява ни сега Ахил. Тоя... тоя... герой, тая маса мускули и тестостерон, тая жива легенда, тоя полубог... избира живота пред славата. Това е достатъчно, за да накара Одисей смаяно да присвие очи и Аякс да зяпне.

— Затова Одисее и Аяксе, братя мои — завършва Ахил, — върнете се при знатните водачи на Ахея и им предайте моя отговор.

Нека *те* си блъскат главите как да спасят кухите си кораби и хората си, които по това време утре ще бъдат приклучени до горящите корпуси на същите тия кораби. Що се отнася до мълчаливия Феникс...

Когато се обръща към мен, подскачам пет сантиметра над червената възглавница. Дълбоко съм потънал в размисъл над своята реч и моралните изводи от нея и изобщо съм забравил, че сме се събрали на обсъждане.

— Фениксе — снизходително се усмихва Ахил, — Одисей и Аякс трябва да се върнат при своя господар, обаче ти си свободен да пренощуваш тук при нас с Патрокъл и утре да отплаваш за нашата свидна родина. Стига да искаш — насила не ще откарам никого.

Това е моят шанс да взема думата. Без да обръщам внимание на намръщения Одисей, аз се оглеждам, непохватно се изправям и се прокашлям, за да започна дългата реч на Феникс. Как започваше? Толкова години преподаване и изучаване, разкриване на всеки нюанс на всяка старогръцка дума, а сега умът ми е празен.

Аякс също става.

— Докато тоя стар глупак се чуди дали да избяга с теб, Ахиле, аз ще ти кажа, че ти си не по-малко изкуфял от стария Феникс!

Ахил, мъжеубиецът, който не търпи да го оскърбят, героят, който е готов да остави всичките си ахейски другари на произвола на съдбата, вместо да понася обиди от Агамемнон заради някаква си робиня, само се усмихва и повдига вежди.

— Да се откажеш от славата и двайсет хубавици заради една жена, която дори не можеш да имаш... пфу! — извиква Аякс и се обръща. — Хайде, Одисее, това мамино синче никога не е сукало от гърдата на сърдечната дружба. Да го оставим на гнева му и да предадем грозното си послание на очакващите ни ахейци. Наближава изгрев слънце и аз поне имам нужда от малко сън преди битката. Ако утре ще умирам, не искам да умра сънен.

Одисей кимва, изправя се, отново кима по посока на Ахил и напуска шатрата след Големия Аякс.

Все още стоя прав и зяпнал, готов да произнеса дългата трисъставна реч на Феникс — оная хитра реч! — със собствените ми хитри поправки и тайни цели.

Патрокъл и Ахил се изправят, протягат се и се споглеждат. Явно са очаквали това пратеничество и предварително са били наясно със

смайващия отговор на Пелеевия син.

— Фениксе, скъпи ми дядо, потомък на Зевса — топло казва Ахил, — не знам какво точно те е довело тук тая бурна нощ, обаче добре си спомням, когато едно време ме отнасяше на ръце в леглото след уроците. Остани да нощуваш тук, Фениксе. Патрокъл и Автомедонт ще ти приготвят мека постеля. Щом пукне зората, ще отплаваме и ти можеш да дойдеш... или да останеш.

Той вдига ръка за поздрав и влиза във вътрешното помещение на шатрата си, а аз оставам да стоя като глупак, какъвто съм всъщност, онемял във всеки смисъл на думата, поразен от това невероятно отклонение от сюжета на „Илиада“.

Ахил трябва да бъде убеден да остане, даже да не участва в боевете, за да може „Илиада“ сама да постигне своето — троянците пак да победят и гърците да отстъпят, след като всичките им велики вождове бъдат ранени, Одисей, Агамемнон, Менелай, Диомед, абсолютно всички, и тогава, обзет от съчувствие към другарите си, знаейки, че Пелеевият син няма да се включи в сраженията, Патрокъл да надене златните доспехи на Ахил, да трепе троянците и да бъде убит в двубой с Хектор, а тялото му бъде обезобразено и осквернено. Виж, *това* вече ще изкара Ахил от шатрата му, ще го изпълни с убийствен гняв и ще реши съдбата на Хектор, Илион, Андромаха, Елена и всички нас.

„Наистина ли си тръгва?“ Не мога да го проумея. Не само че не съм намерил повратната точка и не съм променил нещата, но и сега цялата „Илиада“ е излязла от релси. Над девет години съм схоластик тук, следя, наблюдавам и докладвам на музата, и ни веднъж не е имало сериозно противоречие между събитията в тая война и Омировия епос. А сега... *това*. Ако Ахил си замине, а той определено има всички намерения да го направи призори, ахейците ще бъдат победени, корабите им ще бъдат изгорени, Илион ще се спаси и Хектор, а не Ахил ще стане великият герой на епоса. Почти няма вероятност да се осъществи Одисеевата „Одисея“... поне не така, както се пее сега. Всичко се е променило. „Само защото истинският Феникс не беше тук, за да произнесе истинската си реч ли? Или боговете са се намесили в тая повратна точка преди аз да имам възможност?“ Никога не ще узная. Моят шанс да убедя Ахил и Одисей в съвета, моят хитър план окончателно е провален.

— Хайде, стари Фениксе — казва Патрокъл и ме хваща за ръка, като че ли съм дете, отвежда ме в едно странично помещение в голямата шатра, където са ми приготвили възглавници и завивки. — Време е за сън. И утре е ден.

31. ЕРУСАЛИМ

— Какво е това? — попита Харман. С Деймън стояха в сянката на Западната стена в Ерусалим, само на няколко крачки зад Сави, и тримата зяпаха плътния лъч синя светлина, който вертикално пронизваше помръкващото небе.

— Мисля, че това са моите приятели — отвърна старицата. — Всичките ми девет хиляди сто и тринайсет приятели — всички старостилни човеци, пометени с последния факс.

Деймън погледна Харман и разбра, че и двамата се съмняват в психическото състояние на Сави.

— Твоите приятели ли? — попита младият мъж. — Това е синя светлина.

Сави откъсна очи от лъча — той осветяваше покривите на древните сгради и стените около тях, окъпваше всичко в синьо сияние, докато денят продължаваше да изтлява — и с мрачна усмивка каза:

— Да. Този лъч синя светлина. Моите приятели. — Тя им даде знак да я последват и ги изведе от двора по същия път, по който бяха дошли — далеч от стената, от лъча синя светлина.

— Постчовеците ни казаха, че последният факс е начин да ни съхранят, за да прочистят света — продължи Сави. Макар и тих, гласът ѝ отекваше в тесните улички. — Планът бил, обясниха ни те, да редуцират кодовете ни — за постчовеците дори тогава всички ние бяхме само факскодове, приятели — да редуцират кодовете ни и да ни включат в непрекъснатата неутринова спирала за десет хиляди години, докато те разчистят планетата.

— Какво значи това? — не разбра Харман. — Как да разчистят планетата?

Минаха под дълга арка. Деймън едва виждаше лицето на отново усмихващата се Сави.

— Към края на Изгубената ера положението стана доста кофти — поясни тя. — И още повече се влоши след Рубикона. После

настъпиха шантавите времена. АРНКисти на свободна практика възраждаха динозаври, форусракоиди и отдавна изчезнали растителни форми, тотално разсипваха земната екология, докато биосферата и инфосферата не започнаха да се сливат в самоосъзната ноосфера — логосферата. Постчовеците бяха избягали на своите пръстени — разумната ноосфера на Земята вече не им вярваше — и то основателно, защото те експериментираха с квантово телепортиране, отваряха портали на места, които не разбираха, отваряха врати, които не биваше да отварят.

Излязоха на една по-широка улица и Харман спря.

— Ще се опиташ ли да ни го обясниш по-ясно, Сави? Не разбираме две трети от приказките ти.

— Как бихте могли? — Старицата погледна Харман с лице, изразяващо или мъка, или гняв. — Как изобщо бихте могли да разберете нещо? Няма история. Няма техника. Няма книги.

— Имаме книги — възрази Харман.

Тя се засмя.

— Какво общо имат тия неща за динозаври и ноосфери със синия лъч? — попита Деймън.

Сави седна на една ниска стена. Надигна се вятър и засвири в натрошените керемиди на покривите. Бързо се захладдаше.

— Трябваше да ни разкарат някъде, докато разчистели нещата — повтори Сави. — Неутринен пръстен, така ни казаха. Без маса. Чиста работа. За десет хиляди години, докато разчистели Земята. По-малко от мигване на око за нас, старостилните хора. Така ни казаха.

— Обаче са оставили теб — отбеляза Харман.

— Да.

— Случайно ли?

— Съмнявам се — отвърна старицата. — Постчовеците не правеха нищо случайно. Сигурно са имали някаква цел. Сигурно са ме наказвали, задето се ровех в истории, които е по-добре да останат погребани. Нали разбирате, аз бях такава — историк. Историк на културата. — Тя пак се засмя — безпричинно, поне от гледна точка на Деймън.

— Значи неутриното е синьо, така ли? — попита той. Беше решен да получи ясен отговор.

Сави отново се засмя.

— Съмнявам се. Според мен то няма цвят... нито чар. Обаче този син лъч се появява на всеки Тиша б'Ав, на всеки девети ав, и нещо ми подсказва, че останалите старостилни човеци, всичките ми приятели, са записани и кодирани в този син лъч. Според мен не го генерира машина. Мисля, че Земята преминава през неутринен лъч всяка година в този момент от орбитата си и машината само прави лъча видим.

— Само че от факса не са минали десет хиляди години — напомни й Харман. — А само хиляда и четиристотин.

Сави уморено кимна.

— И след последния факс нещата не са разчистени, нали, млади приятели? — Тя се изправи, метна раницата си на гръб и направи няколко крачки по улицата, после се закова на място.

— Войникс! — възкликна Деймън. — Сега няма да се наложи да вървим пеш до скутера. Ще го пратим да докара едноколка и...

Войниксът, силует от желязо и кожа, изведнъж сви манипулаторите си и ги замени с режещи дискове. После се понесе право към тях — тичаше по стената на сградата на четири крака като полудял паяк.

Сави бръкна в раницата си и извади черното устройство от пластмаса и метал — „пистолет“, така го беше нарекла — и го насочи към връхлитащия войникс.

Младият мъж бе прекалено смаян, за да помръдне. Той се намираще най-близо до тичащото същество, ала то, изглежда, се беше насочило към Сави и профуча покрай Деймън. Внезапно се разнесе силно трополене, сякаш дървени лопатки тракаха по каменни плочи, и стената се разхвърча сред град от парчета мазилка. Войниксът отхвърча назад и се строполи на паважа. Сави направи крачка към него, прицели се и стреля пак.

По корубата и металния му капак се появиха десетки дупки. Дясната му ръка полетя нагоре, като че ли се опитваше да ги измери с нещо, ала после го улучиха още иглички и крайникът му се откачи, откъсна се и отхвърча назад. Войниксът с усилие се изправи. Единият му режещ диск продължаваше да се върти.

Сави го простреля за трети път и почти го преряза през кръста. Млечносинята му вътрешна течност оплиска стените и паважа. Останките му се свлякоха на земята, потрепериха спазматично и се отпуснаха неподвижно.

Харман и Деймън се приближиха предпазливо, като се опитваха да не стъпват в синята течност и парчетата от съществото. За два дни бяха станали свидетели на унищожаването на два войника.

— Хайде — каза Сави, извади празния кристален пълнител от пистолета и го замени с нов. — Ако наоколо има още войници, ще си имаме сериозни неприятности. Трябва да се върнем при скутера. Бързо.

Поведе ги по тясна улица, зави по друга, още по-тясна, после пак зави по нещо, което даже не беше улица, а пролука между каменни сгради. Излязоха в широк пращен вътрешен двор, минаха под каменна арка и се озоваха в по-малък двор.

— Побързайте — прошепна старицата. Изкачиха се по външно стълбище, прекосиха покривна тераса, цялата жълто-кафява от прах, после се покатериха по дъсчена стълба на още по-висок покрив.

— Какво правим? — тихо попита Харман. — Не трябваше ли да се върнем при скутера?

— Ще го повикам да дойде при нас — поясни Сави, приклепна до ниския перваз на покрива и задейства функцията на близката мрежа, като предпазливо заслони сиянието над дланта си. Харман клекна до нея.

Деймън остана прав. Въздухът на покрива беше прохладен след жегата на павираните улици, гледката бе интересна. Надясно се издигаше синият лъч и окъпваше куполите, покривите и улиците в бледата си светлина. Вече беше тъмно и звездите обсипваха небето. В града нямаше осветление, ала древните куполи, кули и арки отразяваха синьото сияние. Сави им каза, че ограденият лагер на хълма, където пламтеше лъчът, се нарича Харам еш-Шариф, Планината на Храма, а двете сгради с куполи до лъча са Куполът на скалата и джамията Ал-Акса.

— Итба ал-Яхуд! — внезапно се разнесе остър, изкуствено усилен вик от улиците зад тях и отекна в лабиринта от сокаци на запад, между тях и скутера.

— Итба ал-Яхуд!

Сави вдигна очи от дисплея на дланта си.

— Това пък какво е? — прошепна Харман. — Войниксите не говорят.

— Не, това са древните роботизирани мюезини, които призовават за молитва от всички джамии — поясни старицата.

— Итба ал-Яхуд! — кънтеше треперливият, ала настойчив глас над мрачния град. — Ал-джихад! Итба ал-Яхуд!

— По дяволите! — изсумтя Сави и погледна дисплея си. — Нищо чудно, че не отговаря на дистанционното.

— Какво става? — Деймън и Харман се приближиха и приклекнаха, за да погледнат правоъгълния дисплей на сантиметри над дланта ѝ. Виждаше се предницата на скутера, кацнал на мястото, където го бяха оставили. Скалистата равнина и градът изглеждаха зеленикави заради оскъдната светлина. Десетки войникси сновяха наоколо, мятаха се върху машината, блъскаха я с камъни и ги трупаха отгоре ѝ.

— Преодолели са силовото поле и са счупили нещо — каза Сави. — Скутерът не иска да полети към нас.

— Аллах акбар! — викаха екливите треперливи гласове от всички краища на града. — Итба ал-Яхуд! Итба ал-Яхуд!

Тримата отидоха до ръба на покрива. За миг на Деймън му се стори, че сградите, павираните улици и оградените дворове се разтърсват, срутват се и се разпадат под отразената синя светлина, ала после разбра, че по камъка, куполите, стените и покривите пъплят хиляди неща — като нашествие на хлебарки, стичащи се към синия лъч. И едва след цял миг осъзна, че сградите са невероятно далеч, пресметна мащаба и разбра, че пълзящите към тях същества не са нито хлебарки, нито паяци, а войникси.

— Итба ал-Яхуд! — крещеше отвсякъде металическият глас. Сричките отекваха от планината, без да губят безумната си настойчивост.

— Какво значи това? — попита Деймън.

Войниксите пъплека по покривите и през лабиринта от тесни лъкатушни улички. Вълната грамадни насекомоподобни фигури вече бе на по-малко от две преки, достатъчно близо, за да чуват дращенето на режещи дискове и остри манипулатори по камък и плочи. Сави бавно се обърна. Лицето ѝ изглеждаше по-старо отвсякога на пулсиращата синя светлина.

— Итба ал-Яхуд — тихо повтори тя. — Убийте евреите.

32.

ШАТРАТА НА АХИЛ

Трябва да убия Патрокъл.

Тази мисъл ме спохожда като шепот в нощта, докато лежа в мирмидонския стан, в шатрата на Ахил, скрит в обвивката на старческото тяло на Феникс.

Трябва да убия Патрокъл.

Никога не съм убивал човек. Боже Господи, та аз протестирах срещу Виетнамската война като студент, не можех да издържа да гледам как умира кучето ни — наложи се жена ми да го заведе при ветеринаря — и през целия си научен живот съм се смятал за пацифист. Никога не съм *удрял* човек, за Бога.

Трябва да убия Патрокъл.

Няма друг начин. Мислех, че реториката ще е достатъчна, коригираната реторика на стария Феникс, че реториката ще убеди мъжеубиеца Ахил да се срещне с Хектор, да сложат край на тая война, да заровят бойната томахавка.

Да, все едно са ме фраснали по главата.

Решението на Ахил да си замине, да се върне към дълъг живот на удоволствия, без слава, е абсолютно смайващо за схоластик като мен, за всеки специалист по „Илиада“ — обаче е логично. Доблестта продължава да е по-важна от живота за Ахил, само че след Агамемноновите оскърбления той не вижда нищо доблестно в това да убие Хектор и после на свой ред да бъде убит. Одисей, тоя невероятен реторик, красноречиво описа как живите ахейци и безчет поколения след тях ще тачат Ахиловата памет, обаче това изобщо не интересува Ахил. Тук важи единствено *неговата* представа за доблест и няма да има нищо доблестно в това да убива враговете на Агамемнон и да умре за Агамемнон и Менелай. Важи единствено доблестта на Ахил и той предпочита след няколко часа да отплава за родината си и да води живот на обикновен смъртен, да се откаже от възможността да участва в тая братоубийствена война двайсет века преди принц Хал и Азенкур,

отколкото да прави компромиси с честта си тук, на кървавото Илионско поле.

Вече разбирам. Защо не съм го разбирал по-рано? Щом Одисей не успя да убеди Ахил да се включи в сраженията, хитроумният Одисей с медения език, защо смятах, че аз ще успея? Бил съм глупак. Омир ме е направил глупак, обаче резултатът си е все същият.

Трябва да убия Патрокъл.

Скоро след като Одисей и Големия Аякс си тръгнаха, точно след като угасиха факлите и мангалите в главното помещение на Ахиловата шатра, чух да водят робини за удоволствие на Ахил и Патрокъл. Никога не бях виждал нито една от тия робини, обаче знаех имената им — Омир не оставя никого безименен в „Илиада“. Мацката на Ахил (не можех да използвам тая дума като професор в Университета на Индиана в другия си живот, иначе полицията за налагане на политическа коректност щеше да ме уволни, обаче тук не ми се струва уместно да наричам тия кикотещи се сексиграчки „жени“) се казваше Диомеда, щерка на Форбант от остров Лесбос — въпреки че не беше лесбийка. Гаджето на Патрокъл се казваше Ифида. Едва не пригнах, когато ги зърнах да се вмъкват в шатрата — Ахил, който е висок, рус, величествен и мускулист, беше предпочел дребната набита брюнетка с едър бюст Диомеда, докато Патрокъл, който е тъмнокос и много понисък от приятеля си, беше избрал високата слаба плоскогърда блондинка Ифида. В продължение на около половин час чувах смеха на жените, грубия разговор на мъжете и после стоновите и викове на четиримата от покоите на Ахил. Явно героят и неговото другарче не се стесняваха да правят секс в една стая и даже да го обсъждат помежду си, което ме кара да мисля повече за Блумингтън, щата Индиана, за агенти на недвижими имоти или масони на почивка в големия град, отколкото за знатни воители от тая героична епоха. *Варвари.*

После момичетата си отидоха, отново с кикот, и се възцари тишина, освен тихите разговори на стражите пред шатрата и пращенето на пламъците в мангалите, с които се топлеха. Както и чудовищното хъркане, носещо се от спалнята на Ахил. Не бях чул Патрокъл да си тръгва, така че или той, или русокосият герой се дереше така, сякаш има синусит.

И сега лежа тук и обмислям възможностите. Не, първо напускам старческото тяло на Феникс, по дяволите последиците, лежа тук като Томас Хокънбери и обмислям възможностите.

Стиснал съм в ръка телепортаторния медальон. Мога пак да отскоча до спалнята на Елена — със сигурност знам, че Парис е зад рова на километри от Илион и чака да се зазори, та двамата с Хектор да се отправят на последен бой с гърците и да изгорят ахейските кораби. Елена може би ще се зарадва да ме види. А може повече да няма нужда от забавления с нощния гост Хокънбери — колко странно, че някой друг, освен схоластиците, знае името ми! — и може да повика стражите. Това не е проблем, винаги мога да се телепортирам за миг.

Къде?

Мога да се откажа от тоя безумен план да променя хода на „Илиада“, да зарежа целта си да тръгна срещу безсмъртните богове, набелязана оная вечер, когато Агамемнон и Ахил се скараха, да се телепортирам на Олимп, да се извиня на музата и Афродита, когато я източат от ваната, да поискам лична аудиенция при Зевс и да го помоля за прошка.

„Да бе. Каква е вероятността да простят и забравят, Хокънберчо? Ти открадна шлема на Хадес, телепортаторния медальон и цялото си схоластическо снаряжение и ги използва за лични цели. Избяга от музата. И отгоре на всичко отвлече летяща колесница и се опита да убиеш Афродита в лечебната ѝ вана“.

Единственото, на което мога да се надявам, е Зевс, Афродита или музата да ме убият бързо, вместо да ме обърнат с хастара навън или да ме хвърлят в мрачната яма на Тартара, където сигурно ще бъда изяден жив от Кронос и другите варварски титани, затворени там от гръмовержеца.

Не, вече съм си надробил попарата и трябва да си я сърбам. Или там както се казва. Преклонена глава сабя не я сече. Да би мирно седяло, не би чудо видяло. Обаче докато търся поговорка, каквато и да е поговорка, ми хрумва една абсолютно непрофесорска, ала съвсем убедителна мисъл...

„Ако скоро не измисля нещо, тотално ще се преeba“.

Мога да се разбере с Одисей.

Одисей е най-разумният тук, цивилизованият, мъдрият тактик. Одисей може би е отговорът на моите търсения. Има по-голяма вероятност да убедя Одисей, че прекратяването на тая война с троянците и общата кауза срещу прекалено човекоподобните богове са напълно възможни. Честно казано, винаги съм обичал да преподавам „Одисея“ на студентите си повече от „Илиада“. Сбъркал съм, че мога да намеря повратната точка в събитията, като дойда с пратеничеството при Ахил. Не, не Ахил е човекът, към когото трябва да се обърна тая нощ — каквото е останало от тая нощ, — а Одисей, Лаертовият син, мъж, който може да разбере молбите на един учен и необоримата логика на мира.

Ставам и докосвам телепортаторния медальон, готов да потърся Одисей и да му отправя молбата си. Спира ме само един проблем: ако Омир казва истината, знам какво става, докато аз лежа в тая шатра и си блъскам главата. Агамемнон и Менелай не могат да заспят и също размишляват над хода на събитията и преди малко, по-точно преди около час, по-големият брат е повикал Нестор и го пита дали някак могат да избегнат привидно неминуемото клане. Старецът препоръчва да свикат военен съвет с участието на Диомед, Одисей, Малкия Аякс и още неколцина ахейски вождове. Щом се събират, той предлага най-дръзкият сред тях да се промъкне зад троянските редици и да разузнае какви са намеренията на Хектор. Дали след няколко часа троянците и техните съюзници ще се опитат да изгорят корабите? Или е възможно Хектор да се е наситил на кървища и победи и да върне ордите си в града, за да отпразнуват успеха, преди да продължат бойните действия?

За тази задача са избрани Диомед и Одисей и тъй като двамата са били вдигнати от сън за съвета и не носят оръжието си, взимат снаряжението на стражите, включително шлем от бича кожа за Диомед и един прочут микенски шлем със зъби от глиган за Одисей. С лъвската кожа, която е наметнал на плещите си Тидеевият син, и черния шлем на Одисей, осеян с бели зъби, двамата воини представляват ужасяваща гледка.

Да се телепортирам ли на тоя съвет?

Няма смисъл. Диомед и Одисей може вече да са се отправили на своя десант. Възможно е Омир да лъже или да греша, също като с речта на Феникс. Пък и точно сега това няма да ми помогне. Вече не

съм схоластик, а само човек, който се опитва да остане жив и да сложи край на тая война — или поне да я насочи срещу боговете.

Въпреки че тая нощ става още нещо, което ми хрумва и смразява кръвта ми. Когато се отправят на разузнаване, Диомед и Одисей откриват Долон — копиеносеца, чието тяло само преди две нощи бях заел, проследявайки Хектор на срещата му с Елена и Парис — пратен да шпионира в тила на ахейците. Той носи лък и шапка от кожа на невестулка и предпазливо се промъква в мрака сред трупове на убитите в търсене на път през рова и покрай гръцките стражи, ала зоркият Одисей го съзира и двамата с Диомед лягат сред телата, изненадват го и го обезоръжават.

Троянецът ги моли да го пощадят. Одисей ще му каже, ако вече не го е направил, „мисъл за смърт да не сепва духа“ му, и после спокойно и тихо ще източи от младия копиеносец конкретни сведения за диспозицията на Хекторовите троянци и техните съюзници.

Долон изпява всичко — разположението на карийците, пеонците, лелегите и кавконите, местата за сън на пеласгите, упоритите верни ликийци и наперените мизийци, местонахождението на стана на прочутите фригийски конесмирители и меонските колесничари — изпява всичко и моли за милост. Даже предлага да го завържат и да го вземат в плен, докато не се уверят във верността на информацията му.

Одисей ще се усмихне или сигурно вече го е направил, и ще потупа разтреперания, ужасен Долон по рамото — помня мускулестото равновесие на Долоновото тяло, нали се бях преобразявал в това момче — и после Лаертовият син и Диомед ще му вземат шапката, лъка и вълчата кожа, Одисей ще прошепне на тракащото със зъби хлапе, че го разоръжават, преди да го отведат в стана си като пленник, и Диомед ще отсече главата на Долон с един свиреп удар с меча си. Главата на младежа още ще крещи за милост, докато се търкаля по пясъка.

И Одисей ще вземе копието, лъка, шапката от невестулка и вълчата кожа и ще ги предложи на Атина Палада с вика: „Радвай се, дивна богиньо, за тези троянски трофеи! А сега ни предвождай до тракийските шатри, за да убием още мъже и да им откраднем конете. И тия трофеи ще бъдат твои“.

Варвари. Заобиколен съм от варвари. Даже боговете тук са варвари. Едно е сигурно — тая нощ няма да разговарям с Одисей.

Обаче защо Патрокъл трябва да умре?

Защото първия път съм бил прав — Ахил наистина е ключът, повратната точка, чрез която мога да променя съдбата на всички, богове и хора.

Съмнявам се, че Ахил ще замине след няколко часа, когато зората протегне розовите си пръсти. Сигурно ще остане да гледа, също като в Омировия епос, да се наслаждава на новите злополуки на гърците. „Мисля, че сега ахейците ще допълзят в краката ми“ — ще каже той след поредния неуспешен ден, когато са ранени всички велики водачи, Агамемнон, Менелай, Диомед и Одисей. И това е след пратеничеството при Ахил от предишната нощ, когато вече са се унизили да го умоляват да се върне. Ахил ще се наслаждава на поражението на аргивци и ахейци и едва когато Хектор убие приятеля му Патрокъл, в момента хъркащ в съседната стая, мъжеубиецът отново ще излезе на бойното поле.

Ето защо Патрокъл трябва да умре — за да обърне хода на събитията.

Ставам и изброявам нещата, които нося. Къс меч, да, за да се сливам с войската, обаче никога не съм използвал тая проклетия и знам, че дори няма връх. Музата ми го даде като реквизит, а не като оръжие. За истинска защита през тия девет години разполагах със свръхлек пласт бойна броня, достатъчно здрава, за да спре меч, копие и стрела, казвали са ни в казармата на схоластиците, въпреки че никога не се е налагало да я проверявам, и тазер петдесет хиляди волта, монтиран на върха на микрофона, какъвто носим всички. Това оръжие е предназначено само да зашемети нападателя, колкото да избягаме до телепортаторен портал. Освен това разполагам с лещи, усилващи зрението ми, филтри, усилващи слуха ми, откраднатия шлем на Хадес, телепортаторния медальон, който виси на шията ми, и преобразяващата гривна на китката ми.

Не щеш ли, в уморената ми глава започва да се оформя план — или поне част от план.

Действам, преди да съм изгубил кураж. Нахлузвам шлема на Хадес, изчезвам от погледа на смъртни и богове — чувствам се като Фродо, Билбо или Ам-гъл, когато си слагат пръстена — и тръгвам на

пръсти от помещението, в което са постлали на Феникс, към спалнята на Ахил.

Ахил и Патрокъл спят заедно голи, робините отдавна ги няма и Патрокъл е прехвърлил ръка през плещите на мъжеубиеца.

Тая гледка на слабата светлина ме кара да се закова на място. „Ахил е педал? Това значи, че оня тъп асистент от факултета, вманиачен по педерастията и лесбийството, е имал право, че пустословните му статии са били верни, че целият му политически коректен брътвеж е бил верен!“

Изхвърлям тия мисли от главата си. Това не значи нищо друго, освен че съм на три хиляди години от Индиана през ХХІ век и че не знам какво виждам. Тия двама мъже преди малко цели два часа са развратничили с робини и са заспали там, където ги е сварил сънят. Пък и кой го интересува тайният любовен живот на Ахил?

Задействам преобразяващата гривна и повиквам записа от сканирането, което бях направил преди два дни в залата на боговете на Олимп. Не знам дали ще се получи — другите схоластици ми се бяха присмели.

Вероятностни вълни минават през квантови пластове, които са ми непонятни. Въздухът като че ли затреперва, замръзва, после пак затреперва. Смъквам мекия шлем на Хадес от главата си и ставам видим.

Видим като Атина Палада, тритогения, третородната на боговете, Зевсова щерка, закрилница на ахейците. Висок близо два и осемдесет и излъчващ божествена светлина, се приближавам до леглото. Ахил и Патрокъл едновременно се стресват от съня си.

Усещам нестабилността във всеки атом на тая форма. Преобразяващата гривна *не* е предназначена да приемаме тела на богове, обаче макар фигурата ми да жужи като струна на арфа, използвам това кратко време, което ще ми даде квантовото заместване. Полагам усилия да не обръщам внимание на усещането не само, че изведнъж съм се сдобил с гърди и вагина — никога не съм се преобразявал в жена, — но и че съм богиня.

Формата е нестабилна. В душата си знам, че не притежавам способностите на Атина, че само съм заел квантовата ѝ обвивка за тия

няколко секунди. Сякаш ще стане някаква ядрена реакция, ако скоро не се избавя от квантовия вълнов фронт на Атина.

— Ахиле! Събуди се! Стани!

— Богиньо! — извиква бързоногият мъжеубиец и се изгъркулва от възглавниците на пода. — Какво те води тук посред нощ, дъще на Зевс?

Патрокъл търка очи и също с усилие се надига. Двамата са голи, телата им са по-красиво изваяни от най-фините гръцки статуи, необрязаните им пениси висят между мускулестите им загорели бедра.

— ТИХО! — изревавам аз. Гласът на Атина е усилен, свръхчовешки. Знам, че ще събудя другите в шатрата на Ахил и сигурно ще сепна стражите на входа. Имам по-малко от минута. Сякаш за да докаже правотата ми, златната ръка на Атина затреперва, преобразява се в светлата космата китка на професор Томас Хокънбери, после пак се превръща в ръката на Палада. Виждам, че Ахил е свел очи и не забелязва това. Патрокъл зяпа облещен.

— Богиньо, ако съм те оскърбил... — започва Ахил и вдига очи, ала главата му остава сведена.

— ТИШИНА!!! — изревавам аз. — МОЖЕ ЛИ МРАВКА, ПЪЛЗЯЩА В ПРАХТА, ДА ОСКЪРБИ ЧОВЕК? МОЖЕ ЛИ НАЙ-ДОЛНАТА И ГРОЗНА РИБА В МОРЕТО ДА ОСКЪРБИ МОРЯК, ЧИИТО МИСЛИ СА НАСОЧЕНИ КЪМ ДРУГИ НЕЩА?

— Мравка ли? — повтаря Ахил и на красивото му изваяно лице се изписва объркване на сгълчано дете.

— ВИЕ СТЕ ПО-НИЩОЖНИ ОТ МРАВКИ ЗА БОГОВЕТЕ — изревавам аз и пристъпвам напред. Сиянието на Атина ги облива като радиоактивна светлина. — ВИЕ НИ РАЗСМИВАТЕ СЪС СМЪРТТА СИ, АХИЛЕ... СИНЕ ПЕЛЕЕВ И ИДИОТСКО ДЕТЕ НА ТЕТИДА.

— Идиотско дете — повтаря Ахил. По високите му скули плъзва руменина. — Богиньо, с какво...

— МЛЪК, СТРАХЛИВЕЦО! — Дотолкова усилвам гласа на Атина, че могат да чуят оскърблението в Агамемноновия стан на километър и половина по брега. — НЕ НИ Е ГРИЖА ЗА ВАС. ЗА НИКОГО ОТ ВАС. ВАШАТА СМЪРТ НИ РАЗСМИВА... НО НЕ И ТВОЕТО МАЛОДУШИЕ, БЪРЗОНОГИ АХИЛЕ! — Презрително изричам последните думи и превръщам епитета на поета в унизителна обида.

Ахил свива юмруци и пристъпва напред, като че ли се приближава към противник.

— Богиньо Атино, закрилнице на ахейците, винаги съм ти принасял най-отбрани жертви...

— ЖЕРТВИТЕ НА СТРАХЛИВЦИТЕ НЕ ОЗНАЧАВАТ НИЩО ЗА НАС НА ОЛИМП — изревавам аз. Усещам, че вероятностната вълна, която е истинската богиня Атина, приближава критично разбиване. Имам само няколко секунди в тая форма.

— ОТСЕГА НАСЕТНЕ САМИ ЩЕ СИ ПРИНАСЯМЕ ЖЕРТВИ — казвам аз и ръката на Атина се протяга към Патрокъл. Палката е скрита под предмишницата ми, показалецът ми е върху задействащия бутон. — АКО ИСКАШ ТРУПА НА ГАДЖЕТО СИ, ЕЛА СИ ГО ВЗЕМИ ОТ ОЛИМП, СТРАХЛИВЕЦО АХИЛЕ!

Прострелвам Патрокъл в средата на загорелите му обезкосмени гърди и почти невидимите електроди и невидимите жици му вкарват електричество петдесет хиляди волта.

Той се улавя за гърдите, сякаш ударен от мълния, извиква, разтърсва се и се гърчи като в епилептичен пристъп, опикава се и се строполява.

Преди Ахил да успее да реагира — бързоногият воин стои гол със свити юмруци и опулени очи, прекалено смаян, за да помръдне — аз карам Атина да направи две крачки напред, да хване проснатия и привидно мъртъв Патрокъл за косата и грубо да го повлече към изхода.

Ахил идва на себе си, изръмжава и изтегля меча си от ножницата на стола.

Като продължава да тегли безжизнения Патрокъл за косата, фигурата на Атина с треперене изгубва квантова стабилност като екран на повреден телевизор. Стискам медальона си и заедно с Патрокъл се телелортирам извън шатрата на Ахил.

33.

ЕРУСАЛИМ И СРЕДИЗЕМНОМОРСКИЯТ БАСЕЙН

Сави поведе Деймън и Харман надолу по стълби и стълбища и накрая се спуснаха на една от тесните улички. Сиянието на звездите и неутриновият лъч им осигуряваха светлина, колкото да не се блъскат в стените и да не падат в кладенците, докато тичат, въпреки че сенките във входовете и прозорците бяха мастиленочерни. Деймън скоро се задъха и изостана. Никога не беше тичал, дори като дете. Това бе пълен абсурд.

Вече по-близо, на по-малко от една пряка в лабиринта от сгради с плоски покриви, пъплеха стотиците бързащи войникси.

— Итба ал-Яхуд! — дереше се гласът от тонколониите, които Сави беше нарекла „мюезини“.

Старицата ги поведе по една павирана улица, после по друга, потясна и по-тъмна, през открито пространство, осеяно със сияещи човешки кости, и накрая влязоха във вътрешен двор, който бе още потъмен от улицата. Тропотът на лапите и дращането на манипулаторите на тичащите в нощта войникси се приближаваше.

— Итба ал-Яхуд! — сякаш още по-настойчиво призоваваха мюезините.

„От нас тримата само Сави е еврейка, каквото и да значи това — помисли си Деймън. Дробовете му горяха и едва се държеше на крака. — Ако с Харман се отделим от нея, войниксите ще ни оставят на мира, сигурно даже ще ни помогнат да се приберем у дома. Няма защо да споделяме нейната съдба“.

Той рязко спря на прашния паваж. Харман се вмъкна черния правоъгълник на един вход и му махна с ръка да побърза. Младият мъж погледна през рамо, заслушан в шума зад себе си — като дращане на нокти или тракане на кухи кокали в камък, — и на светлината на

синия лъч видя първите десетина войници: тичаха по улицата, която те току-що бяха пресекли.

Сърцето му се сви — не беше свикнал да изпитва страх и в момента мисълта да направи каквото и да било сам му се стори ужасяваща — и той се втурна в тъмния вход след Харман и старицата.

Сави ги поведе по все по-тесни, все по-стари и изтъркани стълбища. Четири етажа надолу извади фенерче от раницата си и го включи, тъй като до тях вече не достигаше отразена светлина. Деймън видя мръсно платно, метнато върху дупка, която му се стори прекалено тясна, за да се провре през нея.

— Бързо — прошепна старицата, отметна зеблото настрани и се вмъкна в отвора. Деймън чу ехо като от кладенец. Харман незабавно последва Сави в мрака.

Младият мъж долови драцене от разрушената къща над тях, но стъпките на войниците не отекваха по стълбището. Поне засега.

Той се наведе над дупката, провря тесните си рамене и установи, че виси над бездънен черен кръг с диаметър по-малко от метър и двайсет, после размаха ръце, напипа железни скоби на отсрещната стена и със сумтене се провря през отвора — древната мазилка драскаше кожата му. Краката му увиснаха в празнотата. Скоро намери опора върху ръждивите стъпала и се запуска след Сави и Харман.

Студен въздух докосна лицето му. Пръстите и ходилата му неуверено се местеха от скоба на скоба, отдолу се чуваше шепот — и изведнъж скобите свършиха и той падна от около метър и половина върху тухлен под.

Харман му помогна да се изправи. Деймън видя кръга на фенерчето на Сави — осветяваше кръгъл тунел от древни камъни и тухли.

— Насам — прошепна Сави и отново се затича, наведена заради ниския таван. Мъжете я последваха — гледаха светлия кръг на фенерчето, вместо собствените си крака.

Стигнаха до разклонение. Сави се консултира с ориентиращата функция на дланта си и зави по левия коридор.

— Не чувам войниците зад нас — отбеляза Харман. Тихият му глас отекна в тясното пространство. Най-висок от тримата, той трябваше да се навежда най-много.

— Над нас са — каза Сави. — Следват ни по улиците.

— Близката мрежа ли използват? — попита Деймън.

— Да. — Тя спря на следващото разклонение и този път избра средния от трите по-малки прохода. Сега вече и тримата трябваше да се наведат ниско, за да влязат.

Харман отново стрелна с очи Деймън — явно въпросите за близката мрежа събуждаха любопитството му, — но не попита нищо.

— Следват вас, нали разбирате — прибави Сави. На силния лъч на фенерчето лицето ѝ изглеждаше още по-старо, почти като череп.

— А не теб, така ли? — изненада се Деймън.

Тя поклати глава.

— Мен ме няма в никоя мрежа. Войниксите изобщо не знаят, че съм тук. Вие двамата обаче присъствате и в далечната, и в близката мрежа. Струва ми се, че най-близкият факспортал е Мантуа. Те знаят, че не сте стигнали чак там.

— Къде отиваме сега? — прошепна Харман. — При скутера ли?

Сави отново поклати глава. Сивата ѝ коса беше мокра от потта или изпаренията и полепваше по черепа ѝ.

— Тези тунели не излизат извън стария град. И войниксите вече са извадили скутера от строя. Насочвам се към трактора.

— Какъв трактор? — попита Деймън, но вместо да му обясни, Сави се обърна и продължи напред.

След стотина крачки кръглият тухлен тунел се превърна в тесен коридор, а след още трийсетина крачки се изкачиха по стълбище и стигнаха до стена.

Сърцето на Деймън се опита да изскочи през гърдите му.

— Какво ще правим? — изпъшка той. — Какво ще правим? Какво ще правим? — Извърна се от светлината и напрегнато се заслуша в мрака.

— Ще се катерим.

Деймън се обърна и видя, че Сави се мушка в нов вертикален кладенец, още по-тесен от онзи, по който се бяха спуснали. В следващия миг светлината над тях угасна.

Харман подскочи към най-долното стъпало, не успя да го хване, тихо изруга, подскочи пак, хвана го и се изтегли. Деймън едва го виждаше. Възрастният мъж се наведе и му подаде ръка.

— Хайде, Деймън. Бързо. Войниксите сигурно вече са горе.

— Тогава защо се качваме там?

— Хайде. — Харман го хвана за ръката и го издърпа нагоре.

Войниксите пробиха стената на сградата точно когато тримата човеци се качваха на трактора.

Грамадната машина заемаше по-голямата част на огромна постройка, която според Сави някога била черква. Когато излязоха по стълбището от подземието, Деймън спря — не разбираше какво вижда. Тракторът приличаше на великански паяк — шестте колела, всяко високо поне три и половина метра, бяха свързани с нещо като спици, в центъра на които сияеше с млечна светлина сферична кабина, напомняща на бяло яйце в средата на паяжина.

Тропането по вратите и стените започна още преди Сави да се покатери по тънката метална стълба, висяща от спиците.

— Бързо — каза тя. Вече не шепнеше.

Трети поред — отново — Деймън си помисли, че много я бива да дава излишни нареждания. Един закован прозорец на двајсетина метра височина се пръсна и петима войникси се вмъкнаха в сградата. Режещите им манипулатори се забиваха в камъка като пикели. Безоките ръждивочервени куполи над корубите им трмаво се завъртяха надолу и се насочиха към трактора и тримата човеци, които се опитваха да се вмъкнат в сферичната кабина. От отсрещната стена се посипаха камъни и през образувалия се отвор влязоха още десетина войникси.

Сави докосна един избелял червен кръг от долната страна на сферата, въведе цифри в появилия се малък жълт енергиен диск и част от стъкленото кълбо се плъзна настрани с високо скрибуцане. Тя се вмъкна вътре и Харман я последва. Деймън сви крака в кабината миг преди първият войникс да се понесе по прашните камъни към него.

Отворът в сферата се затвори. В средата имаше шест контурни седалки от напукана кожа и двамата с Харман заеха страничните, докато Сави прокараваше ръка по някакъв плосък метален клин, щръкнал над предната седалка. Около нея запулсира меко сияещ проекторен пулт. Старицата докосна червена виртуална шайба, завъртя яркожълт кръг покрай един зелен плъзгач и пъхна ръката си в регулаторно гнездо което я обхвана плътно.

— Ами ако не запали? — попита Харман и Деймън го номинира за майстор на реторични въпроси в неподходящи моменти. Няколко войникси се покатериха по високите черни колела и заподскачаха като грамадни скакалци върху стъкленото кълбо. Младият мъж потръпна и се приведе.

— Ако не запали, ще умрем — отвърна Сави и завъртя виртуалния регулатор надясно.

Нямаше рев на двигател, нито бръмчене на жироскоп, а само тихо, едва доловимо жужене. Но предните прожектори на трактора се включиха и оживяха десетки виртуални дисплеи.

Войниксите върху кабината удряха и деряха стъклото... но изведнъж се подхлъзнаха и паднаха на земята от над пет метра височина. Незабавно скочиха на крака и отново започнаха да се опитват да се покатерят по кълбото, ала кой знае защо, вече не можеха да намерят опора върху повърхността, върху която бяха стояли само допреди секунди.

— Това е силово поле, дебело само микрометри — измърмори Сави. Вниманието ѝ беше насочено към светещите иконки на виртуалния пулт. — С нулево триене, за да не се събира сняг и дъждовна вода, обаче явно помага и срещу войникси.

Деймън се обърна да погледне съществата, които се катереха по грамадните колела, удряха металната решетка и дърпаха спиците и скобите, и викна:

— Трябва да се махаме оттук.

— Да. — Сави натисна виртуалния регулатор и тракторът проби стената на древната черква, пропадна няколко метра, преди невероятните му колела да намерят опора, и се понесе напред. Уличката бе малко по-тясна, но това изобщо не забавяше машината — стени на по няколко хиляди години се срутваха покрай тях. Излязоха на Давидовата улица и старицата зави наляво, на запад, в посока, противоположна на синия лъч, който продължаваше да пронизва небето зад тях.

Стотици войникси се втурнаха подире им, десетки други се хвърлиха пред увеличаващата скоростта си трактор — опитваха се да се покатерят на кабината. Тежката машина ги газеше. Петима-шестима се бяха вкопчили в спиците и дращеца въртящите се колела.

— Могат ли да повредят нещо? — попита Харман.

— Не знам — отвърна Сави. — Наближаваме Шо'Орфу Яфа — Яфската порта. Да видим дали ще успеем да се избавим от тях.

Тя зави и събори една ниска арка. Падащите камъни събориха войниците от трактора, ала Деймън се обърна и видя, че повечето от съществата се изправят сред развалините и се присъединяват към преследвачите. Скоро напуснаха стария град и набраха скорост по чакълестия хълм, на който бяха оставили аероскутера — но на мястото на летящата машина имаше каменна грамада, висока десетина метра, заобиколена от четирийсетина войникси. Съществата незабавно напуснаха поста си и се втурнаха да им пресекат пътя. Сави прегази няколко, заобиколи други и излезе от някаква древна магистрала, която водеше на запад.

— Здрава машина — отбеляза Харман.

— Към края на Изгубената ера са строили здрави машини — каза старицата. — С наноподдръжка би трябвало да са почти вечни. — Тя извади лещите за нощно виждане на термокожата си от раницата си и угаси фаровете. Деймън се беше стегнал — взираше се в мрака и слушаше хрущенето на пръснатите по пътя ръждиви останки — навярно изоставени древни транспортни средства — под големите колела. Вече не виждаше преследващите ги войникси, а само отдалечаващия се син лъч, пронизващ небето над тъмния хълм в Ерусалим, но знаеше, че съществата са по петите им.

Сави каза, че до брега на някогашното Средиземно море имало петдесетина километра. Изминаха разстоянието за по-малко от десет минути.

— Вижте — рече тя и намали скоростта. После си свали очилата за нощно виждане и включи фаровете.

Поне петстотин войникси се бяха строили в клин до мястото, където сушата рязко се наклоняваше надолу към сухия Средиземноморски басейн.

— Ще завием ли? — попита Харман.

Сави поклати глава и увеличи скоростта. По-късно Деймън си мислеше, че звукът от сблъсъка на машината с толкова много войникси с толкова висока скорост наподобява градушка по метален покрив — преди години бе гледал градушка в Уланбат. Само че много силна градушка.

Тракторът стигна до някогашния бряг. Сави им викна да се държат и машината литна във въздуха за няколко секунди — над пропастта между брега и някогашното море. После шестте огромни колела се блъснаха в земята, ресорите поеха удара и тракторът се понесе в Басейна. Фаровете изсичаха бели конуси в мрака.

Деймън се обърна и видя оцелелите войникси, осветени от далечния син лъч. Бяха се строили на брега.

— Няма ли да ни последват? — попита той.

— В Басейна ли? Категорично не — отвърна Сави и намали на по-разумна скорост.

Движеха се по гладък път от червена глина през зелени ниви. Над пшеницата, царевицата, слънчогледа и лена се издигаха черни метални кръстове и на всеки кръст се гърчеше голо човешко тяло.

34.

БРЕГЪТ НА ИЛИОН, ИНДИАНА

Ахил вилнееше, ревеше и дереше стената на шатрата, където беше изчезнала богинята Атина с трупа на Патрокъл. После мъжеубиецът полудя.

Дотичаха стражите му. Все още гол, той грабна първия мъж и го запрати към главата на втория. Третият чу рев, изведнъж полетя във въздуха и пробди стената на шатрата. Четвъртият захвърли копието си и се втурна да буди мирмидонците, за да им съобщи, че техният господар и вожд е обладан от демон.

Ахил събра гащите си, туниката, нагръдника, щита, полираните си бронзови наколенници, сандалите и копието си, уви ги на вързоп, вдигна меча си, срязва стената на шатрата и изскочи навън. Събори големия триножник, който пламтеше в средата на стана, и хукна покрай тъмните шатри към черното море, далеч от всички хора — при майка си, богинята Тетида.

Вълните се разбиваха в брега и тук, далеч от всички огньове, се виждаха само белите им гребени. Ахил закрачи по мокрия пясък. Беше гол, доспехите и оръжията му бяха пръснати по брега. Докато крачеше, скубеше дългата си коса и високо стенеше, като сегиз-тогиз мъчително извикваше майчиното си име.

И Тетида, щерка на морския бог Нерей, Стареца от морето, се отзова на Ахиловия зов, появи се от солено-зелените бездни, издигна се от вълните като мъгла, която се сгъсти във високата фигура на знатната богиня. Ахил се затича към нея като разплакано дете, строполи се на колене на пясъка и заридя. Тя притисна главата му към влажната си гърд.

— Рожбо, защо ми ридяеш? Каква ли печал те терзае?

Ахил простена.

— Ти знаеш, трябва да знаеш, майко, не ме карай пак да разказвам всичко.

— Бях при баща си в солено-зелените бездни — промълви Тетида й погали златната коса на сина си. — Тъй като смъртните и боговете спят до късно, не видях какво се е случило. Разкажи ми всичко, сине мой.

И Ахил й разказа, като ридаеше от мъка и се давеше от гняв. Разказа й за появата на Атина Палада, за нейните оскърбления и подигравки. Описа й явното убийство на своя другар Патрокъл.

— Тя отвлече тялото му, майко! — извика безутешният Пелеев син. — Отвлече тялото му, за да не мога дори да му направя достойно погребение!

Тетида го потупа по рамото и също избухна в сълзи.

— О, чедо, мъко моя! Аз раждам само гибел. Защо те отгледах, щом Зевс ще те погуби?

Ахил вдигна обляното си в сълзи лице.

— Значи това наистина е Зевсовата воля? Всъщност Атина Палада уби Патрокъл — а не някой измамен образ на богинята.

— Такава е Зевсовата воля — проплака майка му. — И макар че не съм я видяла, знам, че тази нощ самата богиня Атина ти се е подигравала и е убила твоя другар. О, чедо, Ахиле, ти не само си обречен на кратък живот, но и на живот, изпълнен със скръб.

Ахил се откъсна от нея и се изправи.

— Защо безсмъртните богове ме оскърбяват така, майко? Защо Атина, която от толкова години подкрепя аргивската кауза и особено моята, сега ме изоставя?

— Боговете са непостоянни — отвърна Тетида. От дългата й коса се стичаше вода и капеше по гърдите й. — Сигурно си забелязал.

Синът й нервно започна да крачи по пясъка; свиваше юмруци и ги разпускаше и замахваше към въздуха.

— Това е нелепо! Да ме доведат дотук, толкова често да ми помагат в походите, само за да бъда оскърбен така от Атина и нейния божествен баща.

— Те се срамуват от теб, Ахиле.

Мъжеубиецът се закова на място и обърна преbledнялото си, вцепенено лице към нея, сякаш го беше зашлевила.

— Срамуват се от мен ли? *Срамуват* се от бързоногия Ахил, сина на Пелея и богинята Тетида? Срамуват се от внука на Еак?

— Да — потвърди майка му. — Зевс и по-нисшите богове, сред които Атина, винаги са презирали смъртните, даже вас героите. От високия им връх на Олимп вие изглеждате по-нищожни от насекоми, животът ви е отвратителен, скотски и кратък, самото ви съществуване има смисъл само защото ги размивате със смъртта си. Така че, като се цупеше в шатрата си, докато се решаваше съдбата на войната, ти си разсърдил третородната щерка на Зевс и самия господар на боговете.

— Те убиха Патрокъл! — изрева Ахил и се отдръпна от богинята. Босите му ходила оставяха стъпки по мокрия пясък. Стъпки, които следващите вълни отмиваха.

— Те смятат, че си прекалено страхлив, за да отмъстиш за смъртта му — каза Тетида. — Хвърлили са трупа му на гарваните и лешоядите по чукарите на Олимп.

Ахил простена и падна на колене. Загреба пълни шепи мокър пясък и ги запрати по голите си гърди.

— Защо ми казваш това чак сега, майко? Щом си знаела за презрението на боговете към мен, защо не ме предупреди по-рано? Винаги си ме учила да служа на Зевс и да го почитам. Да се подчинявам на Атина.

— Винаги съм се надявала, че другите богове ще се смилят над нашите смъртни деца — рече Тетида. — Ала студеното сърце на Зевс и войнишкият нрав на Атина си казаха своето. Човешкият род вече не ги интересува. Даже за развлечение. Даже ние, неколцината безсмъртни, които се застъпваме за вас, не сме в безопасност от Зевсовия гняв.

Ахил се изправи и пристъпи към майка си.

— Ти си безсмъртна, майко. Зевс не може да ти навреди.

Тетида мрачно се засмя.

— Бащата на боговете може да убие всеки, когото пожелае, чедо. Даже безсмъртен. Нещо повече, той може да ни заточи в мрачния Тартар, да ни хвърли в оная адска яма, както стори с родния си баща Кронос и ридаещата си майка Рея.

— Значи и ти си в опасност — вцепенено промълви Ахил. Олюляваше се като пиан.

— Аз съм обречена — потвърди Тетида. — Ти също, чедо, ако не направиш единственото, което никой смъртен, даже дръзкият Херакъл, не е опитвал да стори.

— Какво, майко? — На звездната светлина лицето на Ахил претърпяваше смущаващи преображения и изразяваше ту отчаяние, ту ярост, ту нещо повече от ярост.

— Победи боговете — прошепна Тетида. Прибойт почти заглуши думите ѝ. Ахил пристъпи още по-близо и наведе глава, сякаш не вярваше на ушите си. — Победи боговете — повтори тя. — Щурмувай Олимп. Убий Атина. Свали Зевс.

Героят се олюля.

— Възможно ли е това?

— Не, ако действаш сам — отвърна богинята. Около ходилата ѝ се пенеха бели вълни. — Но ако вземеш със себе си своите аргивци и ахейци...

— Тая нощ Агамемнон и брат му управляват ахейците, аргивците и техните съюзници — прекъсна я синът ѝ и хвърли поглед към огньовете, пламтящи из дългия крайбрежен стан, и после към далеч по-многобройните троянски стражеви огньовете отгатакъ защитния ров. — А тая нощ аргивците и ахейците са пред пълен разгром, майко. Призори черните кораби може да изгорят.

— *Може* да изгорят — натърти Тетида. — Днешните победи на троянците са просто поредният знак за капризите на Зевс. Обаче аргивците и ахейците ще те последват към победа даже срещу боговете, Ахиле. Тъкмо тая нощ Агамемнон каза на Одисей, Нестор и другите, които се бяха събрали посред нощ в стана му, че *той* бил по-велик мъж — по-мъдър, по-силен и по-храбър от Ахил. Покажи му, че греши, чедо. Покажи на *всички*, че греши.

Ахил се обърна с гръб към нея. Гледаше далечния Илион, по чиито високи стени ярко пламтяха факли.

— Не мога едновременно да се бия срещу боговете и троянците.

Тетида го стисна за рамото и синът ѝ се обърна към нея.

— Имаш право, чедо, бързоноги Ахиле. Трябва да прекратиш тая безсмислена война с Троя, започнала заради оная кучка, жената на Менелай. Кого го е грижа къде спи смъртната Елена или дали на Атридите Менелай и неговия надменен брат Агамемнон са им турили рога? Прекрати войната. Сключи мир с Хектор. Тая нощ и той има основание да мрази боговете.

Ахил погледна въпросително майка си, ала тя не му обясни. Мъжеубиецът отново отправи очи към факлите в далечния град.

— Ще ми се да можех тая нощ да видя Олимп, за да убия Атина, да сваля Зевс и да си върна тялото на Патрокъл, за да го погребва както подобава. — Гласът му бе тих, но ужасен с безумната си решимост.

— Ще пратя човек да ти покаже пътя — отвърна Тетида.

Той отново рязко се извъртя към нея.

— Кога?

— Утре, след като разговаряш с Хектор и се обедините с троянците. И след като отнемеш властта над аргивците и ахейците от перчещия се Агамемнон.

Ахил запремигва от смайващата дързост на думите ѝ.

— Как ще се разбере с Хектор, без единият от нас да убие другия?

— Ще пратя човек да те заведе и там — обеща Тетида и отстъпи назад. Предутринните вълни се разбиваха в прасците ѝ.

— Чакай, майко! Аз...

— Сега ще ида в дома на татко Зевс, за да намеря съдбата си — промълви майка му. Гласът ѝ почти се изгуби под шума на прибоя. — Ще те подкрепя за сетен път, чедо, ала се боя, че съм обречена на провал и изгнание. Бъди смел, Ахиле! Бъди храбър! Съдбата ти съвсем не е предрешена. Още можеш да избираш между смърт и слава или дълъг живот, но имаш и трети избор, Ахиле, живот и слава... и то каква слава! Никой смъртен не е мечтал за такава слава! Отмъсти за Патрокъл.

— Майко...

— Боговете могат да умират, чедо. Боговете... могат... да... *умират*. — Фигурата ѝ затрептя, промени се, превърна се в мъгла и изчезна.

Ахил дълго остана вторачен в морето — чак докато студената светлина на Зората не започна да се процежда от изток — после се обърна, облече се, обу си сандалите, надяна доспехите и наколенниците си, вдигна тежкия щит, пъкна меча в ножницата, взе копие то си и zakрачи към Агамемноновия стан.

След това представление припадам. През цялото време на диалога преобразяващата ми гривна пиукаше в ухото ми със своя ИИ

глас: „Десет минути енергия до изключване. Шест минути енергия до...“ и така нататък.

Енергията е почти на изчерпване и нямам представа как да заредя устройството. Остават ми малко под три минути време за преобразяване, обаче то ще ми трябва, за да посетя семейството на Хектор.

„Не можеш да отвлечеш дете“ — чувам тихия гласец на онова, което е останало от съвестта ми. „Трябва“ — разнася се единственият възможен отговор.

Трябва.

В момента съм се заел с това. Обмислил съм го. Патрокъл беше ключът към Ахил. Скамандър и Андромаха, Хекторовият син и съпруга, са ключът към Хектор. Единственият ключ.

По-рано, когато се телепортирах на огрения от следобедното слънце хълм в Индиана с безжизнения Патрокъл на ръце, нямаше и следа от Найтенхелзър. Бързо оставих гърка в тревата — не съм хомофоб, обаче се чувствам странно да влача гол мъж — и започнах да викам Кийт Найтенхелзър, ала напразно. Може би древните индианци вече го бяха скалпирали или го бяха приели в племето си. Или пък просто беше преплувал реката и събираще орехи и плодове в гъсталака.

Патрокъл изпъшка и се разшава.

Морално ли е да зарежеш замаян гол мъж като пришълец в чужда земя? Дали щеше да го убие мечка? Едва ли. По-вероятно Патрокъл щеше да намери и убие нещастния Найтенхелзър, въпреки че гъркът беше гол и невъоръжен, а Кийт още имаше бойна броня, тазерна палка и реквизитен меч. Да, бях готов да заложа на Патрокъл. Морално ли е да зарежеш бесния Патрокъл в същата земя, в която бях оставил един миролюбив учен?

Нямах време да мисля за това. Проверих енергията на преобразяващата гривна — установих, че продължава да се изчерпва — и се телепортирах обратно на илионския бряг. Бях научил някои неща за превръщането в богиня от въплъщението ми в ролята на Палада, пък и Тетида нямаше да изисква толкова много енергия, колкото Зевсовата щерка. С малко късмет преобразяващата гривна щеше да ми позволи да довърша сцената с Ахил и да остане малко за семейството на Хектор.

Така и стана. И наистина ми остана малко. Мога да се преобразя за последен път.

Семейството на Хектор. В какво съм се превърнал?

В беглец, мисля си, надявам шлема на Хадес на главата си и тръгвам по пясъка. В отчаян човек.

„Дали ще се изтощи и телепортаторният медальон? Дали в тазера е останал още един заряд, ако случайно ми потрябва в Илион?“

Скоро ще узная. Каква ирония, ако успея да привлека и Ахил, и Хектор за своята кауза, обаче не ми остане енергия да ги телепортирам на Олимп!

По-късно ще мисля за това. По-късно ще мисля за всички тия глупости.

В момента имам среща — в четири сутринта — с жената и сина на Хектор.

35.

НА 12000 МЕТРА НАД ПЛАТОТО ТАРЗИС

— Какво има да каже Пруст за балоните?

— Нищо особено — отвърна Орфу от Йо. — Той изобщо не е обичал пътешествията. Какво казва Шекспир за балоните?

Манмът не отговори на въпроса, а каза:

— Ще ми се да можеше да видиш това.

— И на мен ми се ще да можех да го видя — рече Орфу. — Описвай ми всичко.

Другият моравек вдигна очи.

— Достатъчно сме високо и небето над нас е почти черно, изсветляващо до тъмносиньо, после става по-светлосиньо на хоризонта. Под нас още е облачно — ранните утринни лъчи обагрят облаците в златисто и розово. Облачната покривка зад нас е разкъсана и виждам синята вода и червените скали на Валес Маринерис, които се простират чак до източния хоризонт. На запад, посоката, в която се движим, облците покриват по-голямата част от платото Тарзис — сякаш са обгърнали земята, — обаче трите по-близки вулкана пробиват златистата покривка. Арсия Монс е най-далеч наляво, после Павонис Монс и Аскреус Монс, най на север. Всички са яркочервени от сняг и лед и сияят на утринната светлина.

— Виждаш ли вече Олимп? — попита Орфу.

— О, да. Въпреки че е най-далеч, Монс Олимпус е най-високият вулкан и се издига над западната дъга на планетата. Намира се между Павонис и Аскреус, но явно е по-надалеч. Той също е бял от лед и сняг, обаче върхът му не е заснежен и е червен от изгрева.

— Виждаш ли Ноктис Лабиринтус, където оставихме зеките?

Манмът се наведе от ръба на коша, който беше построил, и погледна назад.

— Не, там още е облачно. Но когато се издигнахме под облаците, виждах цялата каменоломна, пристанището и лабиринта Ноктис. Зад пристанището и кариерите лабиринтът от каньони и свлачища

продължава стотици километри на запад и десетки километри на север и юг.

През последните дни от плаването им с фелуката бе валило, валеше и когато влязоха в оживеното пристанище при каменните кариери на зелените човечета в Ноктис Лабиринтус, валеше още по-проливно, когато Манмът най-после сглоби кош, наду балона от собствените си резервоари и го издигна над града на зеките. Един от тях предложи сърцето си за общуване, ала Манмът поклати глава. Може и да не умираха като индивиди, както твърдеше Орфу, но Манмът не можеше да понесе мисълта, че ще *изхаби* още едно зелено човече. Пък и събралите се зеки незабавно разбраха какво прави с импровизирания кош и му се притекоха на помощ в довършителните работи.

— Как изглежда балонът? — допита Орфу. Вакуумният моравек беше завързан в средата на разширения кош и поставен в рамка, която Манмът бе оковал. До него бяха предавателят и по-малкото Устройство.

— Прилича на грамадна тиква над нас — отвърна приятелят му.

Орфу избуботи по теснолъчевия канал.

— Изобщо *виждал* ли си истинска тиква?

— Не, разбира се, но и двамата с теб сме виждали образи. Балонът е оранжев овоид, около шейсет и пет метра широк и петдесетина висок. Има вертикални ребра като тиква... и е оранжев.

— Мислех, че е обвит в стелтматериал — изненада се Орфу.

— Така е. Стелтматериалът е оранжев. Предполагам, че нашите моравекски дизайнери не са взели предвид факта, че онези, от които се крием, може да имат и очи, и радар.

Този път буботенето на Орфу прозвуча като гръм.

— Типично — отбеляза йониецът. — Типично.

— Бъкивъглеродните въжета са вързани за дъното на балона — продължи описанието Манмът. — Кошът виси на четирийсетина метра под него.

— Добре завързан, надявам се.

— Доколкото ми беше по силите, въпреки че може да съм забравил да завържа някой и друг възел.

Орфу отново избуботи и се умълча. Манмът известно време се наслаждаваше на гледката.

Йониецът проговори чак вечерта. Звездите пламтяха студено, ала Манмът виждаше повече атмосферно сияние, отколкото през целия си живот. Луната Фобос се носеше ниско в небето, Деймос току-що беше изгрял. Облаците и вулканите отразяваха звездната светлина. На север искреше океанът.

— Стигнахме ли вече? — попита Орфу.

— Не. Още ден, ден и половина.

— Вятърът в правилната посока ли ни носи?

— Повече или по-малко.

— Определено „по-малко“, приятелю.

— Движим се на север-северозапад. Може да минем покрай Монс Олимпус.

— Това изисква определено умение. Да пропуснеш вулкан, голям колкото Франция.

— Това все пак е *балон* — напомни му Манмът. — Сигурен съм, че Корос Трети е имал намерение да го надуе в подножието на вулкана, а не на хиляда и двеста километра от него.

— Чакай. Струва ми се, че си спомням нещо — морето Тетида е точно на север от Олимп.

Манмът въздъхна.

— Нали затова направих новия кош във формата на открит кораб.

— Изобщо не си ми го споменавал, докато го строеше.

— Тогава не ми се струваше важно.

Известно време летяха в мълчание. Наближаваха вулканите на Тарзис и Манмът смяташе, че до пладне на другия ден може да подминат най-северния, Аскреус. Ако вятърът продължеше да е променлив, щяха да прелетят на десетина-двайсет километра северно от него. Нямаше нужда дори да променя зрението си на подсилен режим, за да се удиви на красотата на лунната и звездната светлина, която се отразяваше в леда по върховете на четирите вулкана.

— Мислех си за онова нещо с Просперо и Калибан — внезапно се обади Орфу и сепна Манмът, който се беше унесъл.

— Да?

— Предполагам, че и ти мислиш също като мен — че ония статуи на Просперо и фактът, че зелените човечета познават „Бурята“,

са резултат от интереса на някой човешки или постчовешки диктатор към Шекспир.

— Та ние дори не сме сигурни, че каменните глави изобразяват Просперо — възрази Манмът.

— Да, разбира се. Обаче зелените човечета предполагат така, а се съмнявам да са ни излъгали. Сигурно изобщо не могат да лъжат — не и когато общуват с теб чрез молекулярни нанопакети.

Манмът не отговори, ала и той имаше същото впечатление.

— Тези хиляди каменни глави, обграждащи северния океан... — продължи Орфу.

— И залятата котловина Хелас на юг — спомни си орбиталните снимки приятелят му.

— Да. Та тези хиляди каменни глави имат нещо общо с Шекспировите герои.

Манмът кимна — знаеше, че слепият Орфу ще приеме мълчанието му за кимване.

— Ами ако диктаторът наистина е Просперо? — попита йониецът. — А не човек или постчовек?

— Не разбирам — объркано каза другият моравек — тъкмо проверяваше притока на кислород от резервоарите, складирани до Устройството. И той, и Орфу бяха сигурно свързани с тях и получаваха достатъчно количество диоксид. — Какво искаш да кажеш? Че някой постчовек е играл ролята на стария магьосник и се е вживял в нея ли?

— Не. Искам да кажа: *Ами ако диктаторът наистина е Просперо?*

Манмът се разтревожи. Орфу беше очукан и сляп, повреден от огромните количества йонизираща радиация, разтърсен в трюма при падането в северното море. Дали не губеше разсъдъка си?

— Не, не съм луд — възмутено заяви приятелят му. — Слушай ме какво ти говоря.

— Просперо е литературен герой — бавно отвърна Манмът. — Измислен образ. Знаем за него само защото разполагаме с база данни за човешката култура и история, които са били пратени е първите моравеки преди две 3-хилядолетия.

— Така е — съгласи се Орфу. — Просперо е измислен образ и гръцките богове са митологични. И тези тукашни богове просто са

дегизирани човеци или постчовеци. *Ами ако не са?* Ами ако наистина са Просперо... и истински гръцки богове?

Тревогата на Манмът се усили. Бе приел стоически възможността да продължи експедицията сам в случай, че Орфу умре, ала никога не се беше замислял за по-страшната алтернатива да продължи със слепия, сакат и луд Орфу от Йо за спътник в последния етап от мисията. Можеше ли да се насили да изостави Орфу, когато кацнеха?

— Как може боговете или там каквито са тези хора в тоги и летящи колесници, да не са митове или постчовеци, вживели се в ролите си? — попита той. — Да не би да намекваш, че са... извънземни? Древни марсианци, които някак си не са били забелязани при проучването на планетата през Изгубената ера?

— Казвам само: „Ами ако гръцките богове са гръцки богове — тихо отвърна Орфу. — Ами ако Просперо е Просперо? И Калибан е Калибан?“

— Аха. Интересна теория.

— По дяволите, не се дръж покровителствено — изсумтя Орфу. — Знаеш ли нещо за квантовото телепортиране?

— Само теоретичната основа — призна Манмът. — И факта, че на този свят е регистрирана сериозна квантова активност.

— Дупки — рече йониецът.

— Моля?

— Те са като космически дупки. Когато се поддържа такова квантово изместване, дори само за няколко наносекунди, получаваш ефект на постоянна ексцентричност на космическите дупки. Знаеш какво е „ексцентричност“, нали?

— Да — потвърди Манмът, ядосан от начина, по който му говореше приятелят му. — Знам дефинициите на космически дупки, ексцентричности, черни дупки и квантова телепортация — знам и как се свързват всички тези обстоятелства, освен последното, изкривено пространство-време. Но какво общо има това с боговете в тоги и летящи колесници? На Марс си имаме работа с постчовеци. Може би побъркани постчовеци, самоevolюирирали до безумие, обаче все пак постчовеци.

— Може и да си прав — каза Орфу. — Но хайде да разгледаме алтернативата.

— А именно? Че литературните герои внезапно са оживели ли?

— Знаеш ли защо моравекските инженери са се отказали да разработват квантовото телепортиране като начин за пътуване до звездите?

— Защото не е стабилно — отвърна Манмът. — Има свидетелства за злополуки на Земята преди около хиляда и петстотин години. Човеците или постчовеците си играли квантовите космически дупки, нещо не се получило и това по някакъв начин им се отразило. Неблагоприятно.

— Множество моравекски наблюдатели смятат, че им се е отразило тъкмо защото се е *получило* — възрази Орфу.

— Не разбирам.

— Квантовото телепортиране е стара технология — поясни йониецът. — Старостилните хора експериментирали с него още през двайсети и двайсет и първи век, още преди постчовеците да еволюират от човешкия вид. Преди на Земята всичко да се преебе.

— И какво от това?

— Същността на квантовото телепортиране се изразява в това, че не можеш да пращаш големи обекти — нищо по-голямо от фотон, ако може и толкова. Само пълното *квантово състояние* на този фотон.

— Каква е разликата между пълното квантово състояние на нещо или някой и това нещо или някой?

— Никаква. Точно това му е хубавото. Телепортирай фотон или кон и получаващ пълно копие на това нещо. Толкова пълно копие, че по същество е *самият* фотон.

— Или кон — прибави Манмът. Винаги бе обичал да гледа образи на коне. Доколкото знаеха моравеките, истинските коне бяха изчезнали на Земята от хилядолетия.

— Но даже да телепортираш фотон от едно място на друго, законите на квантовата физика изискват телепортираната частица да не носи информация със себе си. Дори информация за собственото си квантово състояние.

— Тогава става малко безполезно, нали? — Фобос беше завършил бързата си обиколка в марсианското нощно небе и залязваше зад далечната дъга на света. Деймос се движеше с по-тържествено темпо.

— Така смятали хората през двайсети и двайсет и първи век. Но после постчовеците започнали да си играят с квантовото телепортиране. Първо на Земята, след това и в орбиталните си градове или там каквито са онези обекти в близка земна орбита.

— И постигнали по-голям успех, така ли? — попита Манмът. — Но ние знаем, че нещо се е объркало преди около хиляда и четиристотин години, горе-долу по времето, когато Земята е проявявала цялата тази квантова активност.

— Нещо се объркало — съгласи се Орфу. — Само че това не бил провал в квантовото телепортиране. Постчовеците или техните мислещи машини разработили система за квантов транспорт, основаваща се на обвързаните частици.

— Мъглява материя — отбеляза приятелят му. Никога не беше проявявал голям интерес към ядрената физика и астрофизиката — по дяволите, към каквато и да било физика.

— Хм, да. — Йониецът очевидно не обичаше да го прекъсват. — Е, та този транспорт действа на квантово равнище и постчовеците започнали да пращат през квантови портали все по-големи обекти.

— И коне ли? — попита Манмът. Не обичаше да му четат лекции.

— Няма такива сведения, но конете на Земята все трябва да са отишли някъде, така че защо не? Виж, Манмът, говоря съвсем сериозно, мисля за това, откакто напуснахме космоса на Юпитер. Може ли да довърша без саркастични подмятания?

Другият моравек метафорично запремигва. Орфу вече не му се струваше луд: и наистина говореше сериозно... и оскърбено.

— Добре. Извинявай.

— Известно ни е, че постчовеците са ускорили квантовите си проучвания — всъщност са си играли с тях — приблизително по времето, когато ние моравеките сме се отказали, преди около хиляда и четиристотин земни години. Докато те са пробивали дупки в пространството наляво и надясно.

— Прощавай — колкото можеше по-тактично го прекъсна Манмът. — Мислех си, че само черните и космическите дупки, както и голите ексцентричности могат да го правят.

— И незатворените квантови тунели.

— Но аз смятах, че квантовото телепортиране е мигновено. — Европейският моравек полагаше всички усилия да го разбере. — Че е *трябвало* да е мигновено.

— Така е. При обвързаните частици или сложните структури преместването на квантовото състояние на единия член на квантовия чифт моментално променя квантовото състояние на другия.

— Тогава как може тунелите да остават незатворени, щом... образуването на тунели... е мигновено?

— Довери ми се. Когато телепортираш нещо голямо, да речем парченце сирене, само количеството предавани случайни квантови данни скаква тъканта на пространството.

— Колко изходни квантови данни има, да речем, в парченце сирене, което тежи три грама?

— Десет на двама и четвърта степен бита — без колебание отвърна Орфу.

— Ами в човек?

— Без да броим човешката памет, а само атомите на човека, десет на двама и осма степен килобайта данни.

— Е, това е само с четири нули повече от парченцето сирене — отбеляза Манмът.

— Майко Божия — простена Орфу. — Тук става дума за *величини от различен порядък*. Това значи...

— Знам какво значи — прекъсна го приятелят му. — Просто пак се майтапех. Продължавай.

— Та преди около хиляда и четиристотин години постчовеците — трябва да са били те, тъй като навремето нашите сонди показвали, че на Земята са останали само около хиляда старостилни човеци, държани в зоопарк като всички почти изчезнали видове — постчовеците започнали да телепортират хора, машини и други обекти.

— Къде? — попита Манмът. — Искам да кажа, къде са ги пращали? На Марс ли? Или в други звездни системи?

— Не, нужен е както предавател, така и приемник с квантова телепортация. Пращали ги от едни точки на Земята в други или в своите орбитални градове, но когато обектите се материализирали, ги очаквала голяма изненада.

— Това има ли нещо общо с една муха? — попита Манмът. Тайният му порок бяха старите филми от ХХ век до края на

Изгубената ера.

— Муха ли? — учуди се Орфу. — Не. Защо?

— Няма значение. Каква била голямата изненада, която ги очаквала след телепортирането?

— Първо, че квантовото телепортиране действало. Но по-важното е, че човекът, животното или предметът, който телепортирали, пренасял информация със себе си. Информация за квантовото си състояние. Информация за всичко, за което не би трябвало да има информация. Включително памет при хората.

— Нали каза, че законите на квантовата механика го забранявали.

— Наистина го забраняват — потвърди йониецът.

— Пак магия, а? — Манмът изпитваше тревога от посоката, в която се беше запътил приятелят му. — Нали си приказвахме за Просперо и гръцките богове?

— Да, но не от твоята саркастична гледна точка — отвърна Орфу от Йо. — Навремето нашите учени смятали, че постчовеците всъщност разменят обвързани двойки с идентични обекти... или хора... в друга вселена.

— В друга вселена — тъпо повтори Манмът. — Като в паралелните вселени ли?

— Не съвсем. Не точно като старата идея за безкраен или почти безкраен брой паралелни вселени. Само няколко, съвсем ограничен брой вселени на квантово фазоизместване, съществуващи едновременно с или близо до нашата.

Манмът нямаше представа за какво говори приятелят му, ала не му го каза.

— Не само едновременно съществуващи квантови, но и *изкуствено* създадени вселени — продължи вакуумният моравек.

— Изкуствено създадени ли? — пак повтори Манмът. — Сътворени от Бог?

— Не. Сътворени от гении.

— Не разбирам.

Деймос вече бе залязъл. Марсианските вулкани бяха огрени от звездна светлина и по дългите им склонове като бледосиви амеби пъплека облаци. Манмът провери вътрешния си хронометър. Един час до марсианския изгрев. Стана му студено.

— Знаеш какво са открили човешките изследователи, когато преди хилядолетия изучавали човешкия ум — каза Орфу. — Още преди да се появят постчовеците. Нашите моравекски умове са построени по същия начин, въпреки че ние използваме както органична, така и изкуствена мозъчна материя.

Приятелят му се опита да си спомни.

— През дваисет и първи век човешките учени работели с квантови компютри. Анализирали биохимичните процеси в синапсите си. И открили, че човешкият ум — не мозък, а ум — не е като компютър, че не е химическа запамятаваща машина, а точно като...

— Постоянна квантова вълна — довърши йониецът. — Изключителни типове съзнание, които са като голи ексцентричности и могат да огъват пространствовремето, да въздействат върху организацията на пространствовремето и да разделят вероятностни вълни на отделни алтернативи. Тук говоря за Шекспир. За Пруст. За Омир.

— Но това е толкова... толкова... толкова... — заекна Манмът.

— Субективистично ли?

— Глупаво — успя да каже другият моравек.

Няколко минути летяха в мълчание. Манмът реши, че е наскърбил чувствата на приятеля си, но точно сега това нямаше значение. След малко той се обади по теснолъчевия канал:

— Значи очакваш да откриеш призраците на истинските гръцки богове, когато стигнем на Монс Олимпус, така ли?

— Не призраци. Но ти сам видя данните от квантовите анализи. Които и да са, тези хора са пробили квантови дупки из целия този свят, всички центрирани около Олимп. Те отиват *някъде*. Идват от *някъде*. Квантовата реалност на тази област е толкова нестабилна, че може да се взриви и да отнесе със себе си част от нашата слънчева система.

— Смяташ ли, че Устройството има такова предназначение? — попита Манмът. — Да взриви квантовите полета, преди да достигнат някаква критична маса?

— Не знам. Възможно е.

— Дали преди хиляда и четиристотин години на Земята се е случило точно това и е прогонило постчовеците в техните орбитални градове? Някакъв квантов провал?

— Не — твърдо заяви Орфу. — Мисля, че случилото се на Земята е резултат от *успеха* на квантовото телепортиране, а не от неговия провал.

— Какво искаш да кажеш? — Манмът не беше убеден, че иска да чуе отговора.

— Мисля, че са пробили квантови тунели в една или повече от тези алтернативни реалности — поясни йониецът. — И са оставили нещо там.

До изгрев слънце продължиха да летят в мълчание.

Слънцето докосна първо върха на балона и обагри оранжевата тъкан в нереална светлина. Бъкивъжетата заблестяха. После лъчите погалиха трите вулкана на Тарзис, отразиха се в леда и златисто се спуснаха надолу по склоновете им като бавно течаща магма. След това слънцето окъпа разкъсващите се облаци в розово и златисто и освети вътрешното море Валес Маринерис чак до източния хоризонт като лазуритна цепнатина в света. Монс Олимпус попадна под светлината минута по-късно и величественият връх сякаш се издигна над западния хоризонт като напредващ галеон със златни и червени платна. После слънцето заблестя по нещо по-близо и по-високо.

— Орфу! — прати по канала Манмът. — Имаме си компания.

— Колесница ли?

— Още е прекалено далеч, за да съм сигурен. Въпреки видеоувеличението слънцето блести и не я виждам добре.

— Можем ли да направим нещо, ако са онези с колесниците? Да си откривал оръжия, без да ме осведомиш?

— Нямаме нищо освен острия си език — отвърна Манмът, вторачен в сияещата точка. Движеше се невероятно бързо и скоро щеше да е при тях. — Освен ако не искаш да задействам Устройството.

— Може би е раничко за това.

— Странно, че Корос Трети е дошъл на тази експедиция без оръжия.

— Не знаем какво е щял да вземе със себе си от командния модул — възрази Орфу. — Обаче това ми напомня за нещо, за което си мислех.

— Да?

— Спомняш ли си, че разговаряхме за секретната експедиция на Корос до астероидния пояс преди години?

— Спомням си. — Слънцето продължаваше да се отразява в приближаващия се обект, ала Манмът вече виждаше, че наистина е колесница с бясно препускащи холографски коне.

— Ами ако това не е била шпионска мисия? — попита Орфу.

— Какво искаш да кажеш?

— Астровеките притежават нещо, което ние от Петте луни изобщо не сме си направили труда да развием в себе си.

— Агресивност ли? — предположи Манмът. — Войнственост?

— Точно така. Ами ако Корос Трети не е бил пратен като шпионин, а като...

— Прощавай — прекъсна го приятелят му. — Но нашият гостенин пристигна. Едър хуманоид с колесница.

Около Манмът се носеше грохот и вълнуваше плата на огромния балон. Колесницата продължи да намалява скоростта и описа кръг около балона на стотина метра разстояние.

— Същият мъж ли е, който ни посрещна в орбита? — съвсем спокойно попита Орфу.

Другият моравек погледна безпомощната черупка, мятана из коша — тя нямаше очи, за да види какво става.

— Не. Онзи гръцки бог имаше сива брада. Този е по-млад и е гладко избръснат. Изглежда висок около три метра. — Манмът вдигна ръка с дланта навън в древния приветствен жест, за да покаже, че няма оръжие. — Мисля, че...

Колесницата се приближи. Мъжът, който стискаше юздите, протегна напред дясната си ръка със свит юмрук и замахна отдясно наляво.

Балонът над тях избухна и хелият засвистя от горящия плат. Манмът се вкопчи в дървения парапет на коша, за да не бъде изхвърлен навън. Гърчещата се пламтяща тъкан, бъквивъглеродните въжета и кошът вече падаха към платото Тарзис на тринайсет километра под тях. Дребният моравек летеше с главата надолу при отрицателна гравитация и единственото, което го държеше за коша, бяха отчаяно вкопчените му в тресящата се стена манипулатори.

Колесницата с нейните призрачни коне се понесе надясно и мина през горящия балон. Мъжът — богът — се пресегна и хвана черното

бъкивъже в грамадения си юмрук. Невероятно, нелепо — вместо да изтръгне ръката му от рамото, неколкотонният кош с разтърсване спря да пада. С другата си ръка мъжът дръпна юздите на конете.

Повлякъл коша и неговото съдържание на четирийсет метра под и зад себе си, богът полетя на запад към Монс Олимпус.

36.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКИЯТ БАСЕЙН

Сави продължи още около час по червения глинест път все по-дълбоко сред нивите и гънките на Средиземноморския басейн. Вече беше тъмно и валеше, проблясваха светкавици и гръмотевиците разтърсваха стъклената сфера на кабината. При един от ярките проблясъци Деймън посочи кръстовете с хуманоидните фигури.

— Онова там хора ли са?

— Не — отвърна Сави. — Калибани.

Преди да успее да им обясни, младият мъж я изпревари.

— Трябва да спрем.

Тя спря, включи фаровете и вътрешното осветление и свали очилата си за нощно виждане.

— Какво има? — Явно виждаше измъченото му изражение.

— Умирам от глад — призна Деймън.

— Имам хранителни блокчета в раницата...

— Умирам от жажда.

— Имам и манерка. Освен това можем да откrexнем кабината и да налеем прясна и студена дъждовна вода...

— Ходи ми се до тоалетната — пак я прекъсна Деймън. — Ужасно.

— Уф, добре — въздъхна Сави. — Тракторът има много удобства, обаче няма тоалетна. Една почивка не е излишна и за трима ни. — Тя докосна два виртуални бутона и силовото поле престана да отблъсква дъжда от стъклото. Страничният сектор на балона с плъзгане се отвори. Нахлу свеж въздух, ухаещ на мокри ниви.

— Навън ли? — без да се опитва да скрие ужаса си, попита Деймън. — На открито?

— В нивата. — Старицата посочи. — Там ще си съвсем сам. — Бръкна в раницата си, извади ролка тоалетна хартия и му откъсна едно парче.

Деймън я зяпна смаяно.

— И на мен ми се ходи по нужда — каза Харман и взе тоалетната хартия от ръката ѝ. — Хайде, Деймън. Мъжете — надясно от трактора. Дамите — наляво. — Той излезе през отвора и се спусна по стълбичката. Младежът го последва, хванал тоалетната хартия като талисман. Сави слезе след него — определено много по-грациозно.

— И аз ще трябва да дойда надясно — осведоми ги тя. — В някой друг ред царевица, обаче не много далеч.

— Защо? — Деймън видя черния пистолет в ръката ѝ. — Аха.

Тя затъкна оръжието в пояса си и тримата излязоха от пътя, прескочиха плитка канавка, прекосиха кален участък от нивата и навлязоха сред високата царевица. Дъждът се усили.

— Ще подгизнем — рече Деймън. — Не си нося самосъхнещи дрехи...

Поредната мълния разцепи небето от облак до облак и гърмът отекна над обширната долина, Сави погледна нагоре.

— Нося термокожите ви в раницата си. Когато се върнем в трактора, можете да ги облечете, докато тези ви дрехи изсъхнат.

— В тази вълшебна раница има ли още нещо, за което искаш да ни разкажеш? — попита Харман.

Старицата поклати глава.

— Малко хранителни блокчета. Пълнители за пистолета. Фенерче и няколко карти, които съм съставила сама. Всичките ни термокожи. Манерка. Още един пуловер за мен. Като че ли е това.

Колкото и да бързаше да се уедини в царевицата, преди да навлезе, Деймън спря и се огледа.

— Дали е безопасно?

Сави сви рамене.

— Няма войникси.

— Ами онези... как ги нарече?

— Калибани. Тази вечер можеш да не се страхуваш от тях.

Той кимна и навлезе в първия ред царевица. Стъблата се издигаха на половин-един метър над главата му. Дъждът тежко плющеше по широките листа. Младият мъж отстъпи назад.

— Тук е съвсем тъмно.

Харман вече беше потънал в царевицата. Сави се отдалечаваше в другата посока, но спря, върна се при Деймън, подаде му фенерчето и каза:

— На мен ми стигат светкавиците.

Той си запроправя път през стъблата и навлезе десетина реда навътре, като се опитваше да се отдалечи от края на насажденията, за да се скрие съвсем. После измина още осемдесет реда за всеки случай. Намери място, което му се стори по-малко кално от другите редове, огледа се наоколо, опря фенерчето на едно стъбло, така че лъчът да свети само нагоре — което му напомни за синия лъч в Ерусалим, — смъкна си панталона, клекна и изкопа плитка дупка с длани. „Как би го нарекла Сави? — зачуди се той. — Лагеруване ли?“

Когато свърши — ужасно облекчение въпреки варварските условия, — направи всичко възможно с мократа тоалетна хартия, установи, че не е достатъчно, пусна я в калната дупка, напипа издутината в джоба на туниката си и извади дългото седемдесетина сантиметра парче плат, което винаги носеше със себе си. Торинския му саван. На светлината на фенерчето, която се отразяваше в царевичните стъбла наоколо, Деймън разгледа финия лен и красиво извезаните микровериги, които пренасяха торинската драма директно в мозъка. Години наред от време на време беше гледал как троянците се бият с ахейците, ала след срещата с истинския Одисей — ако брадатият все пак беше истинският Одисей, както изглеждаше — торинската драма вече не представляваше интерес за него. Гъркът не само бе спал с едно от момичетата, които Деймън се канеше да съблазни, Хана, но и беше заминал в Ардис Хол с главния обект на домогванията му, Ада. Въпреки това той взе красивия ленен плат в ръка, сякаш за да го претегли.

„Да върви по дяволите!“ Деймън го използва — изпита неочаквано удоволствие косвено да изрази отношението си към надменния Одисей по този начин; хвърли го в дупката, затрупа я с кал, вдигна си панталона, поизпъна туниката си, опита се да избърше ръцете си в мокрите от дъжда царевични листа, вдигна фенерчето и тръгна през дващестината реда до края на нивата.

Само че нивата нямаше край. След около трийсет и пет реда той се убеди, че върви в грешна посока. Завъртя се, опита се да определи върнатата — просто трябваше да следва калните си стъпки, — ала се обърка съвсем. И не успя да открие стъпките си. Светкавиците зачестиха, дъждът се усили.

— Помощ! — извика Деймън. Изчака малко, не чу отговор и повторно извика: — Помощ! Изгубих се! — Поредната гръмотевица заглуши виковете му.

Отново се обърна, после пак, реши, че е улучил вярната посока, и се затича през високата царевица, като отблъскваше стъблата с фенерчето. Забрави да брои редовете и измина четирийсетина-петдесет, преди пак да спре.

— Помощ! — Този път нямаше гръмотевица, но въпреки това никой не му отговори; чуваше се само плющенето на дъжда по стъблата.

Тръгна по един ред, като се озърташе за светлина или движение, без да се замисля, че така може би само още повече се отдалечава от другите двама. След няколко минути спря, за да си поеме дъх.

— Помощ! — На по-малко от километър и половина падна мълния и гърмът премина през високата царевица като ударна вълна. Деймън запремигва от блясъка. Забеляза, че надясно царевицата като че ли се разрежда. Това трябваше да е краят на нивата.

Тичешком мина последните петнайсетина реда и изскочи на открито.

Това не беше краят на нивата, откъдето бе влязъл, а поляна, широка пет-шест и дълга десетина метра. В средата ѝ се издигаше голям метален кръст — извисяваше се на два метра над царевицата. Деймън прокара лъча на фенерчето от основата до върха му.

Фигурата не беше на кръста, а по-скоро в кухия метал — голото тяло изглеждаше натикано в изправения стълб, ръцете бяха изпънати на страничните рамене. Лъчът играеше под проливния дъжд.

Това не бе човек — поне зяпналият го Деймън никога не беше виждал такъв човек. Съществуто бе голо и гладко, люспесто и зеленикаво — не зелено като риба, а с цвета, в който младежът винаги си беше представял труповете преди булаторията да прекрати тези варварства. Люспите бяха ситни и многобройни и лъщяха под светлината. Тялото изглеждаше мускулесто, ала ръцете бяха прекалено дълги, предмишниците — прекалено тънки, китките — прекалено мощни, кокалчетата на пръстите — прекалено големи, жълтите нокти — дълги и криви като на звяр, бедрата — прекалено яки, ходилата — трипръсти и странно разширени. Създанието бе мъжко — пенисът и скротумът бяха неприлично разкрити, яркорозови под гладкия

мускулест корем, като костенурка или акула с почти човешки гениталии, но дебелия горна половина на тялото, змийската шия и голата глава бяха най-малко човешките му части. Дъждът се стичаше по мускулите, люспите и жилите му и капеше по грубия черен метал на кръста.

Очите бяха хлътнали под вежди, едновременно маймунски и рибешки, лицето се издаваше напред като муцуна. В зейналата уста Деймън видя дълги жълти зъби — нито човешки, нито животински, по-скоро като на риба, ако рибите бяха чудовища — и прекалено дълъг синкав език, който помръдваше. Мъжът вдигна лъча нагоре и едва отново не изкрещя.

Очите бяха отворени — продълговати и жълти, котешки, без студената близост на котките с хората — с мънички едни прорези в средата. Съществува... как ги беше нарекла Сави? Калибани?... се разшава в нишата си в кръста, разтвори длани и изпъна пръстите си, дългите нокти заблестяха на светлината и краката и тялото му се размърдаха, сякаш се събуждаше и протягаше.

Не беше завързано. Нищо не му пречеше да скочи долу и да се нахвърли върху него.

Деймън понечи да избяга, ала установи, че не може да се обърне с гръб към съществува. То пак се разшава и измъкна дясната си ръка от нишата. Ноктите на краката му, забеляза младият мъж, също бяха жълти и дълги. Между пръстите му имаше ципи.

Зад него се разнесе трясък и рев — други калибани вече бяха слезли от кръстовете си — и Деймън се обърна, за да посрещне атаката им: вдигна фенерчето като тояга, което пък го лиши от светлината му.

Подхлъзна се — или краката му се подкосиха — и падна на колене в калта. Доплака му се, но се съмняваше, че се е разплакал през няколкото секунди, преди тракторът да избухне от царевичния ред и да се извиси като чудовищен паяк над него, нивата, кръста и неподвижния калибан. Осемте му фара бяха включени и го заслепиха. Той вдигна ръка пред лицето си — всъщност по-скоро за да скрие сълзите си, както осъзна по-късно, отколкото да заслони очи от светлината.

Тримата носеха термокожи. Двамата мъже се бяха отпуснали на напуканите си кожени седалки, а старицата лежеше на пода на стъклената сфера. Ядяха хранителните си блокчета, подаваха си манерката и известно време мълчаливо наблюдаваха бурята. Деймън беше помолил Сави да ги отдалечи от нивата, кръста и съществото и тя бе продължила два-три километра нататък по червения глинест път, преди да отбие и да изключи всичко освен силовото поле и слабо сияещите виртуални пултове на трактора.

— Какво беше онова нещо? — накрая попита Деймън.

— Калибан — отвърна старицата. Явно се чувстваше удобно на стъкления под, пъхнала раницата под главата си.

— Помня как ги нарече — изсумтя той. — Но какви са?

Сави въздъхна.

— Ако започна да ти обяснявам това, трябва да ти обясня всичко. Вие елоите не знаете страшно много неща — всъщност почти нищо.

— Защо не започнеш, като ни обясниш защо ни наричаш елои? — обади се Харман. Говореше напрегнато.

— Предполагам, че отначало това е била форма на оскърбление — каза Сави. Проблесна светкавица и освети бръчките по лицето ѝ, но бурята се беше отдалечила и гърмът закъсня, чу се от много далеч. — Въпреки че, честно казано, първо наричах така своя народ, преди да започна да я използвам за вашия.

— Какво означава?

— Думата идва от една много стара история в една много стара книга. За човек, който пътува във времето, отива в далечното бъдеще и открива хора, еволюирали в две раси — едните кротки, лениви, слабохарактерни, само се пекат на слънце, елоите, а другите грозни, чудовищни, продуктивни, технологични, но се крият в пещери и мрак, морлоките. В тази стара книга морлоките осигурявали храна, подслон и дрехи на елоите, угоявали ги и после ги изяждали.

Над нивите отново проблесна светкавица, но бледа и далечна.

— Такъв ли е нашият свят? — прошепна Деймън. — Ние сме елоите, а калибаните и воиниксите са морлоките? Изяждат ли ни?

— Ще ми се да беше толкова просто. — Сави тихо се засмя, ала в смеха ѝ нямаше нищо весело.

— Все пак какво представляват калибаните? — попита Харман.

— Деймън, покажи на Харман новия фокус с дланта си — вместо отговор помоли старицата.

Той се поколеба.

— Близката или далечната мрежа?

— *Знаем* къде се намираме, скъпи — саркастично рече Сави. — Покажи му далечната мрежа.

Деймън се намръщи, но се подчини. Каза на Харман да си представи три сини квадрата в центъра на три червени кръга и изведнъж над дланите им се появиха сини овали.

— Мисли си за някого. — Деймън се чувстваше странно. Никога не бе учил никого на нищо, ако не се смятаха сексуалните пози. — За когото и да било — прибави той. — Просто си го представи.

Харман се съсредоточи. Овалът му се изпълни с Ардис, гледан отгоре, после се появи план на Ардис Хол. Стилизирана женска фигура стоеше с група стилизирани мъже и жени на предната веранда.

— Ада — рече Деймън. — Мислиш за Ада.

— Невероятно — ахна възрастният мъж, зяпнал изображението. — Ще си представя Одисей.

Образът се промени, ала не се появи нищо.

— Според Сави далечната мрежа няма данни за Одисей — поясни Деймън. — Върни се към Ада. Виж къде е.

Харман се намръщи, но се съсредоточи. Стилизираният анимационен образ на Ада се намираще в поле на стотина метра зад Ардис Хол. Десетки други човешки фигури бяха насядали пред и около празно пространство. Ада се присъедини към тълпата.

Деймън впери очи в дланта на Харман.

— Чудя се какво става там. Ако Одисей е онова празно място, изглежда, че старият варварин говори на множеството.

— И Ада го слуша или гледа изпълнението му — прибави Харман. — Какво общо има това с моя въпрос, Сави? Какви са калибаните? Защо войниксите се опитват да ни убият? Какво става?

— Няколко века преди последния факс — започна тя и сплете пръсти — постчовеците започнаха да се смятат за прекалено умни. Науката им беше внушителна. По време на ужасната рубиконова епидемия избягаха от Земята на своите орбитални пръстени. Обаче си останаха нейни господари. Мислеха си, че са господари на вселената. Бяха включили цялата Земя в ограничената форма на пренос на

енергия и данни, която вие наричате „факс“, и експериментираха, поточно си играеха с пътуването във времето, квантовото телепортиране и други опасни неща. Всичко това се основаваше на древните науки още от деветнайсети век — физиката на черните дупки, теорията за космическите дупки, квантовата механика — но най-много разчитаха на направеното през двайсети век откритие, че по същество всичко е информация. Данни. Съзнание. Материя. Енергия. Всичко е информация.

— Не разбирам. — Гласът на Деймън звучеше гневно.

— Деймън, ти вече показва на Харман функцията на далечната мрежа. Защо не му покажеш и общата?

— Общата? — сепнато повтори младият мъж.

— Нали се сецаш, четири сини триъгълника върху три червени кръга върху четири зелени триъгълника.

— Не! — отсече Деймън и изключи функцията на дланта си. Синята светлина угасна.

Сави погледна Харман.

— Ако искаш да започнеш да разбираш защо тази вечер сме тук, защо постчовеците завинаги са напуснали Земята и защо са останали калибаните и войниксите, представи си четири сини триъгълника върху три червени кръга върху четири зелени триъгълника. С малко упражнения става по-лесно.

Харман стрелна Деймън с подозрителен поглед, ала затвори очи и се съсредоточи.

Той пък се съсредоточи върху това да *не* си представи тези фигури. Насили се да си спомни Ада гола като тийнейджърка, да си спомни последния път, когато беше правил секс с момиче, да си спомни как майка му му се кара...

— Боже мой! — възкликна Харман.

Деймън се обърна към него. Харман бе скочил на крака и се въртеше, рязко обръщаше глава и зяпаше с отворена уста във всички посоки.

— Какво виждаш? — тихо попита Сави. — Какво чуваш?

— Господи... Господи... — простена Харман. — Виждам... Божичко. Всичко. Всичко. Енергия... звездите пеят... цариците в нивата разговарят помежду си и със Земята. Виждам... тракторът е пълен с микроби, които го поправят, охлаждат го... виждам... Боже

мой, ръката ми! — Той се вторачи в дланта си с изражение на пълен ужас.

— Достатъчно като за пръв път — нареди Сави. — Помисли си думата „изключи“.

— Не... още... — задъхано промълви Харман, притисна се към стъклената стена на кабината и задраци по нея с нокти, сякаш се опитваше да излезе навън. — Толкова е... толкова е красиво... почти мога...

— Помисли си „изключи“! — изрева Сави.

Той запремигва, облегна се на стената и обърна преbledнялото си лице към тях.

— Какво беше това? Виждах... всичко. Чувах... всичко.

— И не разбираше нищо — прибави старицата. — Аз също разбирам, когато съм в общата мрежа. Сигурно даже постчовеците не са разбирали всичко.

Харман с олюляване стигна до седалката си и се строполи на нея.

— Но откъде се е появило това?

— Преди хилядолетия истинските старостилни хора имали примитивна информационна екология, която наричали интернет — поясни Сави. — Накрая решили да го подчинят и създали нещо, наречено „кислород“, не газа, а изкуствени интелекти, които се носели в, върху и над интернет, насочвали го, свързвали го, превеждали хората през него, когато търсели други хора или информация.

— Близката мрежа ли? — попита Деймън. Ръцете му трепереха.

Сави кимна.

— Нещо, което довело до близката мрежа. Накрая кислородът еволюирал в ноосферата — логосфера, инфосфера, обхващаща вселената. Обаче на постчовеците това не им стигнало. Те свързали тази суперинтернетска ноосфера с биосферата, живите неща на Земята. Свързани с ноосферата, всяко растение, животно и ерг енергия на планетата образували пълна и цялостна информационна екология, обхващаща всичко на, над и в Земята, нещо като разумна омнисфера, която не притежавала единствено самосъзнание и самоличност. Тогава постчовеците неразумно й дали това недостигащо самосъзнание — не само й дали изкуствен интелект, а й позволили да изгради собствена личност. Тази суперноосфера се нарекла Просперо. Това име говори ли нещо на някого от вас?

Деймън поклати глава и погледна Харман, ала въпреки че можеше да чете книги, по-възрастният мъж повтори жеста му.

— Няма значение — каза Сави. — Изведнъж постчовеците се сдобили с... противник... когото не можели да контролират, и това още не бил краят. Постчовеците използвали самоеволюиращи програми и други видове проекти и позволявали на квантовите си компютри да преследват собствените си цели. Колкото и да не е за вярване, те успели да създадат стабилни космически дупки, разработили пътуването във времето и телепортирали хора — старостилни човеци в ролята на опитни зайчета, тъй като самите те никога не рискували безсмъртния си живот — през времепространствени портали.

— Какво общо има това с калибаните? — упорстваше Харман; все още трепереше от образите на общата мрежа.

Сави се усмихна.

— Ноосферата Просперо или има страхотно чувство за хумор, или няма никакво. Просперо кръсти разумната биосфера Ариел, нещо като дух на Земята, и двамата заедно създадоха калибаните, превръщайки един човешки клон — нито старостилни хора, нито постчовеци, нито елои — в онова чудовище, което видяхте на кръста.

— За... що? — едва успя да произнесе двете срички Деймън.

Старицата сви рамене.

— Те са войници. Просперо е мирно същество или поне за такова му харесва да се смята. Обаче неговите калибани са чудовища. Убийци.

— Защо? — Този път въпроса зададе Харман.

— За да спрат войниксите — отвърна Сави. — Да прогонят постчовеците от Земята, преди те да й нанесат нови щети. За да налагат капризите на другите двама от ноосферната тройца Просперо и Ариел.

Деймън се опита да проумее всичко това. Не успя.

— Защо онова нещо беше на кръста? — накрая попита той.

— Не беше *на* кръста — поправи го Сави. — *А вътре*. Зарядно устройство.

Харман изглеждаше толкова блед, че Деймън се уплаши да не повърне.

— Защо постчовеците са създали войниксите?

— А, те не са ги създали — въздъхна възрастната жена. — Войниксите са дошли отнякъде другаде, служат на някой друг и имат собствени цели.

— Винаги съм ги смятал за машини. Като слугите.

— Обаче не са.

Харман се втрени в нощта. Дъждът бе спрял и светкавиците и гръмотевиците бяха изчезнали зад хоризонта. Между разкъсаните облаци се появяваха звезди.

— Калибаните не позволяват на войниксите да навлизат в Басейна — каза той.

— Те са едно от нещата, които не позволяват на войниксите да идват тук — съгласи се Сави. В гласа ѝ прозвучаха доволни нотки, като на учителка, установила, че поне един от учениците ѝ не е пълен идиот.

— Но тогава защо калибаните не ни убиха? — попита Деймън.

— Заради нашата ДНК.

— Заради какво? — не разбра Деймън.

— Няма значение, скъпи мои. Достатъчно е да кажем, че съм взела кичури от косата ви и те, заедно с кичур от моята коса, са ни спасили живота. Разбирате ли, аз сключих сделка с Ариел. Той ще ни пусне да минем веднъж, а аз му обещах да спася душата на Земята.

— Ти си се срещнала с Ариел?! — ахна Харман.

— Е, не лично — призна Сави. — Но побъбрих с него по интерфейса ноосфера-биосфера. Спазарихме се.

Деймън разбра, че старицата наистина е луда. Погледна Харман и видя в очите му същото заключение.

— Няма значение — продължи Сави, отупа раницата си като възглавница, отпусна се по гръб и затвори очи. — Поспете, скъпи мои младежи. Утре трябва да сте отпочинали. С малко късмет утре ще излетим, ще излетим чак до орбиталния пласт.

И захърка, преди Харман и Деймън да успеят за пореден път загрижено да се спогледат.

37.

ИЛИОН И ОЛИМП

Оказва се, че не мога да го направя. Нямам куража, безпощадността или... смелостта. Не мога да отвлека детето на Хектор даже за да спася Илион. Даже за да спася самото дете. Даже за да спася собствения си живот.

Още не се е съмнало, когато се телепортирам в огромния дом на Хектор в Илион. Бях там само преди два дни, когато, преобразен като вече обезглавения копиеносец Долон, следвах Хектор, който търсеше жена си и сина си. Тъй като познавам вътрешното разположение, се телепортирам направо в детската стая, недалеч от покоите на Андромаха. Хекторовият син, който още няма годинка, е в прекрасно издялана люлка с мрежа против комари. Наблизо виждам същата бавачка, която беше на крепостната стена с Андромаха вечерта, когато Хектор неволно уплаши детето с отражението в лъскавия си боен шлем. Полегнала на ложето си, тя също спи дълбоко, облечена с тънка прозрачна нощница, надиплена с цялото изящество на гравюра от Обри Бирдзли^[1]. Нощницата е завързана под гърдите ѝ в гръцки и троянски стил и разкрива едрата ѝ бяла гръд на отразената светлина от триножниците на стражите на терасата. Вече съм се досетил, че е дойка на бебето. Това наистина е важно, защото замисълът ми предвижда да отвлека бебето *заедно* с дойката и да оставя Андромаха — след като „Афродита“ ѝ се яви и ѝ каже, че боговете отвличат рожбата ѝ като наказание за неназовани грехове на троянците и че ако Хектор си иска сина, трябва да отиде на Олимп да си го вземе и така нататък, и така нататък.

Първо трябва да взема бебето, после дойката — подозирам, че може да е по-яка от мен и почти със сигурност по-опитна в ръкопашния бой, затова ще я прострелям с тазера, ако се наложи, въпреки че не искам — и след това да ги телепортирам на оня бързо пренаселващ се хълм в Индиана, да открия Найтенхелзър — не съм

решил какво ще правя с Патрокъл — и да го убедя да се грижи за бебето и дойката, докато не се върна да ги взема.

Дали Найтенхелзър ще се справи с отговорността за тая троянска бавачка през дните, седмиците или месеците, докато всичко това приключи? В двубоя между професора по класическа филология от XX век и троянската дойка от около 1200 г. преди Христа бих заложил на дойката. Е, това си е проблем на Найтенхелзър. Моята работа е да си осигуря средство за упражняване на въздействие върху Хектор, да го убедя, че е *длъжен* да се бие с боговете — също както „смъртта“ на Патрокъл е най-големият ми шанс да привлече Ахил в тоя самоубийствен кръстоносен поход, — и това средство в момента спи пред мен.

Малкият Скамандър, когото илионските жители нежно наричат Астианакс, „господар на града“, тихо хленчи насън и търка румените си бузки с юмручета. Макар и невидим под шлема на Хадес, аз се вцепенявам и поглеждам бавачката. Тя продължава да спи, обаче знам, че ако бебето наистина се разплаче, веднага ще се събуди.

Не знам защо смъквам кожената качулка от главата си, ала го правя и ставам видим. В стаята няма никой друг, освен двете ми жертви, и след няколко секунди те ще са на петнайсет хиляди километра оттук, затова няма да могат да дадат описанието ми на троянската полиция.

Приближавам се на пръсти и повдигам мрежата против комари от люлката. От далечното море подухва ветреца и разлюлява завесите на терасата и тънката материя около люлката. Бебето беззвучно отваря сините си очички и ме поглежда. После ми се усмихва — на мен, похитителя. Пък аз си мислех, че бебетата се страхуват от непознати, още повече непознати в спалнята им посреднощ. Но какво знам аз за децата? С жена ми нямахме деца и всичките ми студенти през годините всъщност бяха частично или зле оформени възрастни, мършави, опаки, рошави, несръчни и глуповати наглед. Даже нямах представа, че бебетата на по-малко от година *могат* да се усмихват.

Обаче Скамандър ми се усмихва. След миг ще започне да издава звуци и ще трябва да го грабна, да грабна и дойката и да ги телепортирам... мога ли да телепортирам още двама души със себе си? След малко ще разбера. После ще трябва да се върна и да използвам

последните си три минути време за преобразяване, за да приема формата на Афродита и да предам ултиматума си на Андромаха.

Дали Хекторовата жена ще изпадне в истерия? Дали ще се разциври и разлици? Съмнявам се. В края на краищата през последните години тя е видяла Ахил да убива баща ѝ и седемте ѝ братя, видяла е как майка ѝ става Ахилев трофей и после умира при раждане на копелето на своя насилник, видяла е как оскверняват дома ѝ и въпреки това е родила — родила е здрав син на своя съпруг Хектор. И сега трябва да гледа как Хектор всеки ден отива на бой — и да знае в душата си, че съдбата на любимия ѝ вече е подпечатана от жестоката воля на боговете. Да, тя не е слаба жена. Даже преобразен като Афродита, по-добре да държи под око ръкавите на Андромаха, за да съм сигурен, че не крие кинжал, с който да посрещне вестта на богинята за похищението.

Протягам ръце към бебето, пръстите ми с мръсни нокти са само на сантиметри от розовото му телце... после се отдръпвам.

Не мога да го направя.

Не мога да го *направя!*

Смаян от безсилието си дори пред лицето на гибелта — гибелта на всички, защото даже гърците ще бъдат наказани чрез победата си — аз с олюляване излизам от детската стая, без да си направя труда да си сложа шлема на Хадес.

Вдигам ръка върху телепортаторния медальон, ала спирам. Къде ще отида? Каквото и да направи Ахил, вече няма значение. Той не може сам да превземе Олимп, нито даже ахейската войска, ако троянците още воюват с тях. Всъщност моят маскарад с мъжеубиеца може да е бил напразен — Хектор и неговите орди може би побеждават ахейците точно в този момент — докато Ахил продължава да си скубе косата и да крещи от скръб заради привидното убийство на Патрокъл. В момента Ахил не дава пукната пара за троянците. И когато тайнственият непознат, обещан на Ахил от Атина — който трябва да го заведе при Хектор и да му покаже пътя до Олимп, — не се появи, Пелеевият син ще се досети ли, че всичко е било само представление? Сигурно. Тогава истинската Атина ще се отбие при него, за да види какво става, и ще разкрие невинността си на бързоногия мъжеубиец. И тогава „Илиада“ евентуално — но само евентуално — ще продължи в правилната посока.

Няма значение.

Свършено е с тоя идиотски план. Както и с доктор Томас Хокънбери. Край.

Но къде да отида, докато жестоката муза или възродената Афродита най-после не ме открият? На гости при Найтенхелзър и разярения Патрокъл ли? Да видя колко време ще им трябва на боговете да проследят квантовата ми диря, щом разберат какво съм направил... какво съм се опитал да направя?

Не. Така само ще погубя Найтенхелзър. Нека си остане в Индиана през 1200 г. пр. Хр. и опложда прелестни индиански девойки. Може даже да открие университет и да преподава класическа филология, въпреки че повечето класически истории още не са се случили. Дано има успех и с Патрокъл, когото нямам желание пак да прострелям с тазера, само за да го замъкна обратно в шатрата на Ахил. „Шегичка! — бих могъл да накарам да каже моята триминутна Атина. — Ето ти приятеля, Ахиле. Нали не се сърдиш?“

Не, ще ги оставя на мира в Индиана.

Къде да ида? На Олимп ли? При мисълта за музата, която ме търси там, за Зевс и неговите радарни очи, за събуждащата се Афродита... е, няма да отида на Олимп. Не и тая нощ.

Помислям си за едно място, представям си го, докосвам телепортаторния медальон, завъртам го и отивам там, преди да съм се отказал.

Не нося шлема на Хадес и Елена веднага ме вижда на меката светлина на свещите и се надига на лакът върху възглавниците.

— Хок-ън-бе-рииии?

Стоя в покоите ѝ и мълча. Не знам защо съм тук. Ако повика стражите или се приближи към мен с оная кама... прекалено съм уморен, за да се съпротивлявам, прекалено уморен съм дори да избягам с медальона. Даже не ми идва наум да се зачудя защо покоите ѝ са осветени със свещи в четири и половина сутринта.

Тя идва към мен, обаче не с камата. Забравил съм колко е красива Елена Троянска — в сравнение с нейната стройна мека фигура в прозрачна нощница цицестата дойка на Скамандър изглежда дебела и трътлеста.

— Хок-ън-бе-рииии? — прошепва Елена с онова сладко произношение на моето толкова мъчно произносимо на старогръцки име. Едва не се разплаквам, когато съзнавам, че тя е единственият човек на Земята освен Найтенхелзър — а той може би вече е мъртъв — който знае името ми. — Ранен ли си, Хок-ън-бе-рииии?

— Ранен ли? — успявам да произнеса аз. — Не. Не съм ранен.

Елена ме отвежда в съседната къпалия. Там я видях за пръв път оная нощ. И в къпалнята горят свещи, във ваната има вода и виждам отражението си — с кръвясали очи, брадясал, изтощен. Разбирам, че не съм спал от... откога? Не си спомням.

— Седни — казва Елена и аз се свличам на ръба на мраморната вана. — Защо си дошъл, Хок-ън-бе-рииии?

— Опитах да открия повратната точка — заеквам аз и й разказвам за безполезния си маскарад с Ахил, похищението на Патрокъл, плана си да обърна героите от войната срещу боговете, за да спася... всички, всичко.

— Обаче не си убил Патрокъл, така ли? — Тя ме гледа напрегнато с тъмните си очи.

— Не, само го заведох... другаде.

— Както пътуват боговете ли? — пита Елена.

— Да.

— Но не си могъл по същия начин да отвлечеш Астианакс, Хекторовия син, така ли?

Тъпо поклащам глава.

Виждам, че Елена мисли, красивите й тъмни очи блуждаят. Как може да повярва на обясненията ми? За кого ме смята, по дяволите? Защо изобщо се е сприятелила с мен — „сприятелила“ е нещо като евфемизъм за оная дълга страстна нощ — и какво ще направи сега?

Сякаш в отговор на последния ми въпрос Елена мрачно се изправя и излиза от къпалнята. Чувам я да вика някакви имена в коридора и знам, че стражите ще се върнат с нея след по-малко от минута, затова вдигам ръка към тежкия телепортаторен медальон.

Не се сещам къде другаде да отида.

В тазерната ми палка е останал заряд, обаче не посягам към нея, когато Елена се връща с още няколко души — само че не стражи, а слугини. Робини.

Те ме събличат, трупат мръсните ми дрехи до стената, докато други девойки носят високи кани с вдигаща пара гореща вода за ваната. Оставям ги да ми свалят преобразяващата гривна, ала задържам телепортаторния медальон. Не бива да го мокря, но не искам да го изпускам от поглед.

— Сега ще се изкъпеш, Хок-ън-бе-риии — нарежда ми Елена Троянска и вдига къс лъскав бърснач. — И после лично ще те избърсна. Ето, изпий това, за да подкрепиш силите и духа си. — И ми подава бокал с гъста течност.

— Какво е това? — питам аз.

— Любимата напитка на Нестор — засмива се Елена. — Или поне беше, когато старият глупак гостуваше на съпруга ми Менелай.

Помирисвам го, макар да знам, че се държа грубо.

— Какво има вътре?

— Вино, настъргано сирене и ечемик. — Тя повдига бокала към устните ми, като побутва ръцете ми нагоре. Пръстите ѝ са съвсем бели на фона на моята загоряла от слънцето и мръсна кожа. — Но сложих и мед, за да го подсладя.

— И Цирцея прави така — глупаво се засмивам аз.

— Коя, Хок-ън-бе-риии?

Поклащам глава.

— Няма значение. Това е от „Одисея“. Не обръщай внимание. Мали... мало... маловажно е. — Отпивам. Виното е силно като муле от Мисури. Разсеяно се чудя дали към 1200 г. преди Христа в Мисури има мулета.

Младите робини ме събличат гол, карат ме да се изправя, за да свалят туниката и бельото ми. Изобщо не се сещам да се срамувам. Прекалено съм уморен и напитката замайва ума ми.

— Изкъпи се, Хок-ън-бе-риии — заповядва ми Елена и ми подава ръка, за да стъпя в дълбоката, вдигаща пара вана. — Ще те избърсна във ваната.

Водата е толкова гореща, че потръпвам като дете и предпазливо клякам, поколебавам се от страх да не опаря скротума си, обаче съм прекалено уморен да се боря със земното привличане и когато се отпускам върху полегатото мраморно дъно и слугините насапунисват четинестите ми бузи и гърло, даже и не помислям да се боя, че Елена

държи острието на бръснача толкова близо до очите и сънната ми артерия. Имам й доверие.

Усещам, че Несторовото вино отново ме изпълва с енергия, решавал, че ако Елена ми предложи леглото си, ще я помоля да го сподели с мен в този последен час преди зазоряване, и затварям очи само за миг. Само за няколко секунди.

Когато се събуждам, вече е утро и през високите прозорчета нахлува ярка светлина. Установявам, че съм избръснат, чист, даже парфюмиран. Освен това лежа на студен каменен под в празна стая, а не на високото легло на Елена. И съм гол — чисто гол, даже без телепортаторния медальон. Когато съзнанието потича в мозъка ми като бавна вода в пробит леген, забелязвам, че съм завързан с множество кожени ремъци за железни халки в стената и пода. Кожени каиши се проточват от завързаните ми над главата китки до стената. Краката ми са разкочани, глезените ми са пристегнати с ремъци за железни халки на пода.

Тая поза и ситуация щяха да са смуцаващи и обезпокоителни, даже да бях сам, обаче не съм. До мен стоят пет жени и ме зяпат. И като че ли не им е забавно. Опъвам кожените каиши и инстинктивно се опитвам да прикрия гениталиите си, обаче не успявам да спусна ръце даже до раменете се. Нито пък ремъците на глезените ми позволяват да стисна крака. Сега виждам, че жените носят ками — някои изглеждат достатъчно дълги, за да се нарекат мечове.

Познавам ги. Освен Елена в средата, там е Хекуба, съпругата на цар Приам, сивокосата, ала привлекателна майка на Хектор и Приам. До нея е Лаодика, царска дъщеря и съпруга на воина Хеликаон. Наляво от Елена е Теана, Кисеева щерка и жена на троянския конник Антенор, но — и навярно по-важно за настоящото ми положение — и първожрица на богинята Атина. Не мога да си представя, че Теана ще е доволна да чуе, че този обикновен смъртен е приел формата и е използвал гласа на богинята, на която е служила цял живот. Поглеждам мрачното лице на жрицата и предполагам, че вече е научила новината.

И накрая там е Андромаха, съпругата на Хектор, жената, чието дете исках да похитя и да отнеса в изгнание в Индиана. Нейното лице е

най-строго. Тя потупва с дългия, остър като бръснач кинжал по дланта си и изглежда нетърпелива.

Елена сядна на нисък стол до мен.

— Трябва да ни повториш цялата история, която разказа на мен, Хок-ън-бе-риии. Кой си. Защо си наблюдавал войната. Какви са боговете и какво си се опитал да направиш снощи.

— Ще ме отвържеш ли? — Езикът ми е подут. Упоила ме е.

— Не. Говори. Казвай само истината. Теана е получила от Атина дарбата да различава истината от лъжите, даже от човек с варварска реч като твоята. Говори. Не пропускай нищо.

Колебая се. Навярно има най-голяма вероятност да се спася, ако си държа устата затворена.

Теана прикляка до мен. Тя е прелестна млада жена с бледосиви очи като на нейната богиня. Острието на кинжала ѝ е късо, широко, двуостро и адски студено. Знам за студенината, защото току-що го е притиснала под тестисите ми и ги повдига като жертва на сребърен нож. Върхът пуска кръв от чувствителния ми перинеум и цялото ми тяло се опитва да се свие и да се отдръпне, въпреки че едва успявам да не изкрещя.

— Кажу всичко и недей да лъжеш — прошепва първожрицата на Атина. — При първата ти лъжа ще ти натъпча в устата левия тестис. При втората лъжа ще изядеш десния. При третата ще нахраня хрътките си с остатъка.

Естествено, че ѝ разказвам всичко. Кой съм. Как боговете са ме възкресили като схоластик. Впечатленията си от Олимп. Бунта ми срещу моята муза, нападението ми срещу Афродита и Арес, замисъла ми да обърна Ахил и Хектор срещу боговете... всичко. Върхът на кинжала ѝ не помръдва и металът под мен не се стопля.

— И си приел формата на богинята Атина, така ли? — прошепва Теана. — Притежаваш ли тази способност?

— Устройствата, които нося, я притежават — отвърщам аз. — Или поне я притежаваха. — Затварям очи и скърцам със зъби в очакване на болката.

Чувам гласа на Елена.

— Разкажи на Хекуба, Лаодика, Теана и Андромаха какво знаеш за близкото бъдеще. За нашата съдба.

— Той не е пророк, надарен с такова зрение от боговете — казва Хекуба. — Даже не е от цивилизования свят. Само чуи говора му. Варварин.

— Той признава, че е дошъл отдалече — пояснява Елена. — Не може да не е варварин. Но чуи какво вижда в нашето бъдеще, почтена щерко на Димант. Разкажи ни, Хок-ън-бериини.

Облизвам устни. Очите на Теана са прозрачното северноевропейско сиво на истинска вярваща, очи на есесовец. Очите на Хекуба са тъмни и в тях не личи толкова интелигентност, колкото в очите на Елена. Погледът на Лаодика е забулен, този на Андромаха — умен, свиреп и опасно волеви.

— Какво искаш да знаеш? — питам аз. Каквото и да кажа, ще се отнася за съдбата на тия жени, на техните съпрузи, град и деца.

— Цялата истина. Всичко, което смяташ, че знаеш — отвърща Елена.

Поколебавам се само за миг, като се опитвам да не обръщам внимание на феминисткия кинжал на Теана, опрян в срамните ми части.

— Това не е видение от бъдещето, а по-скоро моят спомен за разказ, който се пее за вашето бъдеще, което е в моето минало — казвам аз.

Знам, че това, което току-що съм казал, не означава абсолютно нищо за тях, и като се чудя дали изобщо разбират нещо от варварския ми акцент — акцент ли? Съмнявам се, че говоря старогръцки с акцент — им разказвам за идните дни и месеци.

Разказвам им, че Илион ще падне, че кръвта ще тече по улиците и че всичките им домове ще бъдат опожарени, Казвам на Хекуба, че нейният съпруг Приам ще бъде убит в нозете на Зевсовата статуя в личния им храм. Казвам на Андромаха, че нейният съпруг Хектор ще бъде посечен от Ахил, когато на никого в града не му стиска да излезе и да се сражава рамо до рамо с любимия ѝ, и че тялото му ще бъде влачено зад колесницата на Ахил, и после при ахейския лагер ще бъде опикано от войниците и ръфано от гръцките псета. Казвам ѝ, че само след няколко седмици синът ѝ Скамандър ще бъде хвърлен от най-високото място на крепостната стена и мозъкът му ще се разплиска по скалите. Казвам на Андромаха, че мъките ѝ няма да свършат с това, защото ще бъде обречена да остане жива и да бъде завлечена на

егейските острови като робиня, че ще свърши дните си, слугувайки на мъжете, убили Хектор, опожарили нейния град и погубили сина ѝ. Че ще свърши дните си, като слуша грубите им шеги и безмълвно ще седи, докато престарелите ахейски герои си разказват за тия славни дни на насилие и плячкосване.

Описвам на Лаодика и Теана изнасилването на Касандра и още хиляди троянки, казвам им, че хиляди други ще предпочетат меча пред такъв позор. Разказвам на Теана, че Одисей и Диомед ще откраднат свещения паладион от тайния храм на Атина и после ще се върнат, за да осквернят и разрушат самия храм. Казвам на жрицата с опрян в ташаците ми нож, че Атина не ще стори нищо, абсолютно нищо, за да спре това насилие и плячкосване и оскверняване.

Повтарям на Елена подробностите за Парисовата смърт и собственото ѝ поробване от бившия ѝ съпруг Менелай.

И после, след като разказвам всичко, каквото знам от „Илиада“, и пак обяснявам, че не съм сигурен, че всичко това наистина ще се случи, но че почти всичко от епоса се е потвърдило през моите девет години служба, млъквам. Мога да им разкажа за скиталчеството на Одисей, за убийството на Агамемнон след завръщането му у дома или даже за Вергилиевата „Енеида“ и триумфа на Троя с основаването на Рим, обаче това изобщо не ги интересува.

Когато свършвам с предсказанията си за тяхната гибел млъквам. Нито една от петте жени не плаче. Нито една от петте не издава с изражението си нещо, което не е присъствало на лицето ѝ преди да започна.

Изтощен, изчерпан, затварям очи и зачаквам собствената си съдба.

Позволяват ми да се облека и Елена праща слугините си да ми донесат ново бельо и туника. Самата тя разглежда всички устройства — телепортаторния медальон, тазерната палка, шлема на Хадес и преобразяващата гривна — и пита дали са част от „дарените ми от боговете способности“. Чудя се дали да я излъжа — особено ми се иска да си върна шлема на Хадес, — обаче в края на краищата ѝ казвам истината.

— Ако някоя от нас ги използва, ще проработят ли? — пита тя.

Тук се поколебавам, защото наистина не знам. Дали боговете правят палките и преобразяващите гривни чувствителни на пръстови отпечатъци, за да не ги използват гърци или троянци, ако ние случайно паднем на бойното поле? Напълно възможно. Никой от нас схоластиците не е задавал този въпрос. Преобразяващото устройство и телепортаторният медальон изискват известна подготовка и аз им го казвам. Шлемът на Хадес почти със сигурност действа независимо кой го използва, защото е краден. Елена задържа всички устройства и ми оставя само бойната броня, която е втъкана в наметалото ми и кожения ми нагръдник. После слага безценните дарове от боговете във везана торбичка, другите жени кимат и ние тръгваме.

Напускаме дома на Елена — петте жени и аз — и се отправяме по утринните градски улици към храма на Атина.

— Какво ще правим? — питам, докато бързае из оживения град, пет жени с мрачни лица и черни одежди почти като мюсюлмански фереджета от XX век и един объркан мъж. Час по час поглеждам над покривите в очакване всеки момент да се появи колесницата на музата.

— Тихо — изсъсква Елена. — Ще говорим, когато Теана направи магия за тишина около нас, за да не ни подслушват боговете.

Преди да влезем в храма, Теана ми подава черна дреха и ми заповядва да я облека. Влизаме през един заден вход и минаваме по пустите коридори. Една от шестте жени носи войнишки сандали.

Никога не съм идвал в храма и не оставам разочарован. Главното помещение е грамадно, почти съвсем тъмно, осветено само от висящи мангали и вотивни свещи. Миризмата и усещането са почти като в католическа черква — ухае на тамян и даже ехото е приглушено. Но вместо католически олтар и статуи на Богородица и младенеца, тук доминира огромна статуя на Атина — висока най-малко десет метра, изваяна от бял камък, но пищно боядисана: с червени устни, румени бузи, розова кожа и сиви очи, явно направени от седеф. Богинята държи разкошен щит от чисто злато, нагръдникът ѝ е от мед, инкрустирала със злато, поясът ѝ е от лазурит, а дванайсетметровото копие е от истински бронз. Скулптурата е внушителна и аз спирам пред отворената врата. Точно там, до свещените нозе на Атина, Големият Аякс ще изнасили Приамовата щерка Касандра.

Елена се връща, хваща ме за ръка и грубо ме тегли след себе си по коридора. Чудя се дали съм първият мъж, въвеждан в светая светих на храма на Атина в Илион. Дали младите девизи не крият статуята на паладiona? Вдигам очи и виждам, че жрицата Теана гневно се е вторачила в мен. Ускорявам крачка, за да ги настигна. Теана не е девица — тя е съпруга на свирепия Антенор и е по-добре да се съобразявам с нея.

Следвам жените по мрачно стълбище, което води до просторно подземие, осветено само с няколко свещи. Там Теана се оглежда, отмества един закачен на стената килим, вади от джоба си ключ със странна форма, пъха го в привидно монолитната стена и плочата се завърта — вижда се по-стръмно стълбище, осветено с факли. Теана бързо ни повежда по него.

Озоваваме се в коридор, който води към четири помещения в това подземие под подземие. Въвеждат ме в последната стая, доста тясна в сравнение с мащабите на храма — квадрат със страни, малко по-дълги от шест метра, обзаведен само с дървена маса в средата, четири едва пламтящи триножника, по един във всеки ъгъл, и статуя на Атина, по-примитивна и по-малка от всички скулптури горе. Тая Атина е висока по-малко от метър и двайсет.

— Това е истинският паладion, Хок-ън-бе-риии — прошепва Елена. Има предвид свещеното изваяние от камък, който един ден паднал от небето и показал, че Атина благославя Илион. Когато бъде откраднат паладionът, твърди вековното предание, Троя ще падне.

Теана и Хекуба мълчаливо поглеждат Елена. Моята бивша любовница — е, моята бивша любовница за една нощ — изсипва съдържанието на торбата си върху масата и всички сядаме на дървените столчета, вперили очи в шлема на Хадес, преобразяващата гривна, тазерната палка и телепортаторния медальон. Само медальонът има ценен вид. Останалите неща сигурно бих могъл да продам на някой битак.

Хекуба се обръща към Елена.

— Кажи на тоя... мъж... че трябва да проверим дали думите му са верни. Ако тия негови играчки притежават някаква способност. — Майката на Хектор и Парис вдига преобразяващата гривна.

Знам, че не може да я задейства, обаче въпреки това я предупреждавам:

— Останала ѝ е енергия само за няколко минути. Не си играйте с нея.

Старицата ме стрелва с изпепеляващ поглед. Лаодика взима тазерната палка и я обръща в светлите си ръце.

— Това ли е оръжието, с което си зашеметил Патрокъл? — пита тя. За пръв път отваря уста в мое присъствие.

— Да.

— Как работи?

Показвам ѝ местата, които трябва да натисне, и къде да завърти. Сигурен съм, че устройството е предназначено да работи само в моите ръце. Боговете не може да са толкова глупави, че да оставят оръжието годно за употреба от други в случай, че аз го изгубя, въпреки че двойното натискане и единичното завъртане са своеобразна система за сигурност. Започвам да обяснявам на Лаодика и другите, че само аз мога да използвам устройствата на боговете.

Тя насочва тазера към гърдите ми и натиска ръкохватката.

Веднъж отидохме на екскурзия със Сюзан в окръг Браун, щата Индиана. Бяхме по върха на един хълм, когато само на десетина крачки от мен падна мълния, повали ме на земята, заследи ме и ме замая за няколко минути. После се шегувахме каква е била вероятността да се случи това, но от спомена за мълнията устата ми пресъхваше.

Сега е още по-лошо.

Все едно някой ме е ударил по гърдите с горещ ръжен. Отхвърчам от стола си, вцепенено падам на каменния под и си спомням как се гърча като епилептик — как бясно размахвам ръце и ритам, — преди да изгубя съзнание.

Когато идвам на себе си, ушите ми звънят, боли ме главата, а четирите жени зяпат празния ъгъл, без да ми обръщат внимание.

Защо четири жени? Като че ли бяха пет. Сядам и разтърсвам глава в опит да фокусирам зрението си. Липсва Андромаха. Сигурно е отишла да повика помощ, да доведе лецител. Може пък да са ме помислили за мъртъв.

Изведнъж Андромаха се появява в празното пространство, в което са се вторачили другите. Съпругата на Хектор смъква шлема на

Хадес от раменете си и го протяга.

— Шлемът на смъртта действа точно така, както се твърди в старите разкази — съобщава Еетионовата щерка. — Защо боговете са го дали на такъв като него? — Тя кима към мен и пуска шлема на масата.

Теана вдига телепортаторния медальон.

— Не можем да го накараме да работи — казва тя. — Покажи ни.

Трябва ми малко време, за да разбера, че жрицата говори на мен.

— Защо да го правя? — Изправям се и се облягам на масата. —
Защо да ви помагам?

Елена заобикаля масата и поставя длан върху ръката ми. Отдръпвам се.

— Хок-ън-бе-риии — измърква тя. — Не знаеш ли, че боговете са те пратили при нас?

— Какви ги говориш? — Оглеждам се.

— Не, боговете не ни чуват тук — успокоява ме Елена. — Стените на тая стая са облицовани с олово. Боговете нито виждат, нито чуват през плътно олово. Това е известно от векове.

Примиждавам. Какво пък, по дяволите! Защо не? И Супермен не виждаше през олово, въпреки че имаше рентгенови очи. Обаче защо в храма на Атина има богонепроницаемо помещение?

Андромаха се приближава към мен.

— Приятелю на Елена, Хок-ън-бе-риии, ние троянките и Елена от години замисляме да прекратим тая война. Обаче мъжете, Ахил, аргивците, нашите троянски съпрузи и бащи, имат власт над нас. Те отговарят само пред боговете. Сега боговете чува най-съкровенияте ни молитви и те пратиха като наше оръдие. С твоята помощ и нашите планове ще променим хода на събитията, ще спасим не само своя град, не само живота си и живота на децата ни, но и съдбата на човечеството — ще се освободим от господството на жестоките и деспотични божества.

Отново поклащам глава и се засмивам.

— В логиката ви има един дребен недостатък, мадам. Защо боговете са ме пратили като ваше оръдие, щом целта ви е да победите боговете? Това е абсурдно.

Петте троянки ме зяпват, после Елена отвръща:

— Боговете са повече, отколкото сте си представяли в своята философия, Хок-ън-бе-рииии.

Сега е мой ред да я зяпна, после решавам, че това е съвпадение. Или пък не съм я чул вярно. Гърдите още ме болят, а мускулите ми са вцепенени от предизвиканите от тазера спазми.

— Дайте ми устройствата — казвам им аз.

Жените ми подават шлема на Хадес, тазерната палка, преобразяващата гривна и телепортаторния медальон. Вдигам палката, сякаш за да ги задържа на разстояние, и питам:

— Какъв е планът ви?

— Съпругът ми няма да ми повярва, ако му кажа, че богинята Афродита се е явила и е отвлякла Скамандър и дойката за зложници — осведомява ме Андромаха. — Хектор цял живот служи на тия богове. Той не е егоист като оня мъжеубиец Ахил. Хектор ще си помисли, че боговете просто го подлагат на изпитание. Освен ако Афродита или друг бог не убие сина ни пред свидетели, пред самия Хектор. В такъв случай гневът му ще е безграничен. Защо не уби сина ми?

Нямам думи да ѝ отговоря. Затова Андромаха отговаря вместо мен.

— Ти си сантиментален глупак — изсумтява тя. — Казваш, че Скамандър ще бъде хвърлен върху скалите, ако не промениш плановете на боговете.

— Да.

— И въпреки това отказваш да убиеш детето, което и без това е обречено да умре, въпреки че от това зависи целият ти план да сложиш край на тая война и да спечелиш собствената си битка с боговете. Ти си слабохарактерен, Хок-ън-бе-рииии.

— Да — повтарям аз.

Хекуба ме кани да седна, обаче аз оставам прав, с тазерната палка в ръка.

— Какъв е планът ви да прекратите тая война? — питам ги. Почти ме е страх от отговора. Дали Андромаха ще убие родния си син, за да постигне своето? Взирам се в очите ѝ и още повече се ужасявам.

— Ще ти разкрием плана си — отвърща старата царица Хекуба, — но първо трябва да ни докажеш, че тия последни две божествени играчки работят. — Тя посочва преобразяващата гривна и медальона.

Като държа под око всички, си слагам гривната. Индикаторът показва, че остава по-малко от три минути време за преобразяване. Използвам сканиращата функция, за да наблюдавам Хекуба, после задействам устройството.

Истинската Хекуба изчезва, когато заемам пространството на нейната квантововероятностна вълна.

— Сега вярвате ли ми? — питам с гласа на Приамовата съпруга. Вдигам китката си — китката на Хекуба — и им показвам преобразяващата гривна. Изваждам тазерната палка изпод дрехата ѝ. Четирите останали жени, даже Елена, ахват и отстъпват, смаяни, като че ли съм посякъл старата царица с меч. Сигурно още по-смаяни — защото добре познават смъртта от меч.

Прекратявам преобразяването и Хекуба се появява на предишното си място. Тя премигва, макар да знам, че няма чувство за изминалото време. Петте жени почват да си говорят. Проверявам виртуалния индикатор на гривната. Остава две минути двайсет и осем секунди време за преобразяване.

Окачвам телепортаторния медальон на шията си. Поне това устройство като че ли няма енергийно ограничение.

— Искате ли да се телепортирам някъде и да се върна, за да ви докажа, че и това нещо работи? — питам ги.

Хекуба е възвърнала самообладанието си.

— Не — отвърща тя. — Плановете на всичките — и твоите, и нашите — ще зависят от способността ти незабелязано да ходиш на Олимп и да се връщаш. Можеш ли сега да ни заведеш там?

Пак се колебаям.

— Мога — казвам накрая. — Но шлемът на Хадес осигурява невидимост само на един. Ако взема една от вас със себе си на Олимп, ще я видят.

— Тогава трябва да донесеш тук нещо, което ще докаже, че си бил на Олимп — настоява Хекуба.

Разпервам ръце.

— Какво? Цукалото на Зевс ли?

Петте жени отново отстъпват назад, сякаш съм извикал някаква мръсотия. Спомням си, че — при това съвсем основателно — богохулството не е популярен спорт като по мое време в края на ХХ век. Тия богове са истински и ако ги обидиш, трябва да си носиш

последниците. Поглеждам стените и се надявам, че оловото наистина ни скрива от Олимп — не заради майтапа с цукалото, а защото, изглежда, заговорничим за богоубийство.

— Когато бях при Афродита по време на съвета на боговете, забелязах, че богинята вчесва разкошната си коса с красив сребърен гребен, изкован от някой бог — тихо казва Елена. — Иди в нейните покои на Олимп и го донеси.

Понечвам да им напомня, че Афродита в момента кисне в лечебна вана, обаче разбирам, че това няма значение. Гребенът ѝ едва ли е във ваната с нея.

— Добре — съгласявам се, стискам медальона и взимам шлема на Хадес. — Да не отидете някъде, докато ме няма. — Преди да задействам медальона, си бях сложил качулката и гласът ми трябва да е прозвучал от пустотата в мига преди телепортирането.

Не знам със сигурност къде са личните покои на Афродита — тя сигурно живее в някоя от ония бели, големи колкото храмове сгради край кратерното езеро — ала помня, че когато ме повика при себе си и едва не ме съблазни, когато ми нареди да убия Атина, музата ме беше завела при Афродита в помещение до великата зала на боговете. Ако това не са личните ѝ покои, поне е апартамент, който държи до залата на боговете, нещо като олимпийска временна квартира.

Материализирам се във великата зала и затаявам дъх.

Многобройните мецанини пустеят, в залата цари сумрак и грамадният холографски басейн е черен. Неколцина богове обаче са там, включително Зевс — бях си мислил, че е на Ида и наблюдава сечта на Илионското бойно поле. Царят на боговете седи на високия си златен трон. Наблизо стоят неколцина богове, сред които Аполон. Всички са високи поне по три метра. Аз съм на дванайсетина метра от тях и съм невидим под шлема на Хадес, обаче едва не се телепортирам, толкова ме е страх, че ще чуят дишането ми. Но вниманието им е насочено към нещо друго.

Пред и под трона, в средата на кръга от богове, виждам нещо, което прилича на гигантски очукан метален рак, голям колкото форд „Експедишън“, две футуристични устройства и малък лъскав смътно хуманоиден робот. Роботът говори — на английски. Боговете слушат, обаче са недоволни.

[1] Обри Винсънт Бирдзли (1872–1898) — английски илюстратор. — Б.пр. ↑

38.

АТЛАНТИДА И В ЗЕМНА ОРБИТА

— Не разбирам защо постчовеците са нарекли мястото, към което сме се запътили, Атлантида — рече Харман.

— Не мога да твърдя, че някога съм разбирала повечето от постъпките на постчовеците — отвърна седналата на пулта Сави.

Деймън бавно дъвчеше своята една трета от последното останало хранително блокче.

— Какво му е странното на името Атлантида?

— На картите от Изгубената ера Атлантическият океан е големият воден басейн на запад отгук, отвъд Херкулесовите ръце — поясни по-възрастният мъж. — Ние се намираме в котловината на някогашното Средиземно море. Това не е Атлантическият океан.

— Нима?

— Да.

— И какво от това?

Харман сви рамене и премълча, ала Сави отговори:

— Възможно е постчовеците да са кръстили така тукашната си база на шега. Като че ли си спомням обаче, че един писател отпреди Изгубената ера, Платон, говори за град или царство с името Атлантида в тия райони, още когато тук е било вода.

— Платон — замислено повтори Харман. — Натъквал съм се на това име в книгите, които съм чел. И веднъж видях една странна рисунка. Куче. Не, то май беше Плуто.

Сави кимна.

— Голяма част от значението на иконографията от Изгубената ера е забравена завинаги.

— Какво е куче? — попита Харман.

— Дребен бозайник, който някога е бил много разпространен, отглеждан като домашно животно — отвърна старицата. — Не знам защо постчовеците са допуснали да изчезне. Възможно е рубиконовият вирус да е погубил и кучетата.

— Като конете ли? — обади се Деймън. Доскоро беше смятал едрите страховити животни от торинската драма за чиста измислица.

— По-дребни и по-космати от конете — отговори Сави. — Но също толкова изчезнали.

— Защо постчовеците са възродили динозаврите — Деймън потрепери, — а не тези чудесни торински коне и кучетата?

— Както казах, поведението на постчовеците до голяма степен ми е непонятно.

Бяха се събудили малко след зазоряване и цял ден пътуваха на северозапад по червения глинест път през нивите, засадени с всички култури, които Деймън бе виждал, и още много непознати видове. На два пъти стигаха до плитки реки и веднъж до дълбок празен семпербетонен канал, които тракторът с лекота пресече с огромните си колела.

В нивите имаше слуги и обикновеният им вид действаше успокоително на Деймън, докато не разбра, че много от тях са грамадни — някои достигаха четири-пет метра височина, много по-големи от машините, с които беше свикнал — и колкото по-навътре в Басейна навлизаха, толкова по-странни изглеждаха растенията и слугите.

Тракторът се движеше между високи зелени стени от растения, които Сави бе нарекла „захарна тръстика“. Пътят не беше достатъчно широк и зелените стъбла хрущяха под шестте колела. Скоро Харман забеляза от двете страни на просеката сиво-зелени хуманоидни фигури. Движенията им бяха толкова плавни и бързи, че не разклащаха гъстите стъбла — те се носеха сред тръстиката като призрачни трупове.

— Калибани — каза Сави. — Съмнявам се, че ще ни нападнат.

— Нали каза, че си се уговорила да не ни закачат? — попита Деймън. — Оня фокус с кичурите коса, дето си ги откраднала от нас с Харман.

Тя се засмя.

— Сделките с Ариел никога не са сигурни. Обаче подозирам, че ако искаха да ни спрат, калибаните щяха да го направят снощи.

— Силовото поле около кабината няма ли да ги отблъсне?

Старицата сви рамене.

— Калибаните са по-хитри от войниксите. Може да ни изненадат.

Деймън потрепери. Тракторът излезе от тясната просека между захарните тръстики и се изкачи по нисък хълм. Пътят продължаваше през обширни ниви пшеница, висока не повече от четирийсет сантиметра. Западният вятър вълнуваше посевите. Калибаните, най-малко дванайсет от двете страни на пътя, излязоха от захарната тръстика зад тях и се затичаха през пшеницата, движеха се на шейсетина метра разстояние. На открито бягаха на четири крака.

— Не ми харесват — заяви Деймън.

— Сигурно Калибан ще ти хареса още по-малко — успокои го Сави.

— Защо? Те нали са калибани? — учуди се младият мъж. Думите ѝ сякаш бързо губеха смисъл.

Сави се усмихна и изчака, докато тракторът преодолее редица от шест тръби, който пренасяха нещо от запад на изток или обратно.

— Твърди се, че калибаните са клонирани от един-единствен Калибан, третия елемент от троицата на Гея заедно с Ариел и Просперо.

— *Твърди се* — подигра я Деймън. — При теб всичко е само слухове. Ти самата нищо ли не знаеш? Тия стари истории са нелепи.

— Някои наистина са нелепи — съгласи се тя. — И въпреки че съм на този свят от над хиляда и петстотин години, това не значи, че съм била *тук* през цялото това време. Затова се налага да говоря за неща, за които съм чувала или чела.

— Какво искаш да кажеш с това, че не си била тук през цялото това време? — обади се Харман.

Сави се засмя, ала на Деймън му се стори, че в смеха ѝ няма нищо весело.

— Никой не живее вечно. Нито даже хиляда и четиристотин години. Или хиляда. Прекарала съм по-голямата част от живота си като Дракула, заспала в криотемпорални саркофази на места като моста „Голдън Гейт“. От време на време излизам оттам, опитвам се да видя какво става, опитвам се да намеря начин да спася приятелите си от синия лъч. После се връщам в студа.

Харман се наведе напред.

— Колко години си била... будна?

— По-малко от триста. Но даже това е достатъчно, за да изтощи човешкото тяло. И ум. И дух.

— Кой е Дракула? — попита Деймън.

Сави не отговори.

Беше им казала, че мястото, за което пътуват, се намира на по-малко от четиристотин километра от брега, където бяха влезли в Басейна от земята, наречена Израел — дума, която Деймън чуваше за пръв път. Ала изразът „по-малко от четиристотин километра“ не говореше почти нищо на Харман и нищо на Деймън, тъй като пътуванията с теглени от войникси едноколки и дрошки никога не бяха по-дълги от два-три километра. Ако искаше да измине по-голямо разстояние, Деймън използваше факс. Всички го правеха.

Все пак до пладне бяха изминали половината от четиристотинте километра, но червеният глинен път свърши, теренът стана пресечен и тракторът трябваше да се движи по-бавно, понякога да заобикаля километри и после пак да се връща. Сави държеше курса с помощта на малък уред от раницата си и проверяваше разстоянието на една многократно сгъвана карта.

— Защо не използваш ориентиращата функция? — попита Деймън.

— Далечната и общата мрежа действат в Басейна, но не и близката, а мястото, за което пътуваме, не фигурира в база данните. Ориентирам се по карта и древен уред, наречен „компас“. Обаче се получава.

— Как става? — поинтересува се Харман.

— С вълшебство.

Този отговор беше достатъчен за Деймън.

Продължиха да се спускат в Басейна. Симетричните редове на посевите се смениха със скали, дерета и тук-там бамбукови горички или високи папрати. Калибаните не се мяркаха, но пък скоро след като навлязоха в по-пресечения район, заваля дъжд и съществата може би просто не се виждаха зад завесите от сипеца се вода.

Тракторът минаваше покрай странни артефакти — множество корабни корпуси от дърво и стомана, град със съборени йонийски колони, древни пластмасови предмети, лъщящи сред сивите

седименти, избелели кости на многобройни морски животни и няколко грамадни ръждиви неща, които Сави нарече „подводници“.

Следобед дъждът поотслабна и видяха високо плато на северозапад, високо и широко, почти като планина, зелено отгоре, със стръмни скалисти страни.

— Там ли отиваме? — попита Деймън.

— Не — отвърна Сави. — Това е Кипър. Там изгубих девствеността си. Идния четвъртък ще станат хиляда четиристотин двайсет и осем години оттогава.

Двамата мъже се спогледаха, но проявиха благоразумието да премълчат.

Привечер теренът се снижи и заблати. От двете страни на неравния червен глинест път отново се появиха ниви. В тях работеха слуги със странна форма. Не поглеждаха трактора. Всъщност повечето като че ли нямаха очи. Веднъж на пътя им се изпречи река, широка поне двеста метра. Сави херметизира кабината и спусна трактора по брега. Водата беше дълбока и дори фаровете на трактора едва пронизваха тинестия мрак. Течението бе по-силно, отколкото си мислеше Деймън, като имаше предвид широчината и дълбочината — Сави трябваше да полага огромни усилия на пулта, за да не се отклонят от курса. Машина с по-ниска мощност щеше да бъде отнесена на запад, реши Деймън.

Когато излязоха на северния бряг, тракторът изхвърляше тиня на десет метра зад тях и водата шуртеше по спиците като водопад.

— Не знаех, че тракторът може да бъде управляван под вода — отбеляза Харман.

— Аз също — отвърна Сави и продължи на северозапад, след като се консултира с компаса.

Скоро след това се появиха енергийните устройства. Забеляза ги Харман.

Първото искреше и се движеше на трийсетина метра наляво от глинестия път сред бамбукова горичка. Сави спря, за да слязат и да го разгледат, въпреки че Деймън не искаше да се отдалечава от трактора, макар от няколко часа да не бяха зървали калибани. Харман обаче настояваше да го види и по-младият мъж нямаше желание да остане сам в кабината, затова последва двамата си спътници по стълбата и

през нивата към светецото тяло. Изпитваше странно усещане отново да върви след толкова много часове на седалката.

Първото енергийно устройство беше малко — дълго около шест и високо към три метра, жълто или оранжево, с подвижни зелени жилки, приблизително сферично, с псевдоподи, израстващи от горната част, дъното и краищата, които приемаха своя форма и после отново бяха поглъщани от основната маса. Овоидът висеше на около метър над земята. Деймън спря на двайсет крачки от него, а Сави и Харман се приближиха.

— Какво е това? — попита Харман; главата и раменете му за малко изчезнаха зад бавно преливащата маса.

— Намираме се в предградията на Атлантида — отвърна Сави. — До нея остават още осемдесетина километра. Постчовеците са построили земните си станции от такъв материал.

— Какъв материал? — Харман протегна ръка към жълтия овоид. — Може ли да го докосна?

— От някои форми хваща електрически ток. От други — не. Не са смъртоносни и няма да ти стопят ръката. Опитай.

Възрастният мъж прокара ръка по лъскавата повърхност и тя потъна в нея. Той бързо я отдръпна. От пръстите му се стекоха жълти и оранжеви капки, които се сляха с общата маса.

— Студена е — каза Харман. — Много студена. — Размърда пръсти и потръпна.

— По същество това е една голяма молекула — поясни Сави. — Въпреки че нямам представа как е възможно.

— Какво е молекула? — попита Деймън. Когато дланта на Харман беше изчезнала, той бе направил няколко крачки назад и сега трябваше да повиши глас, за да го чуят. И все се озърташе през рамо. Сави носеше пистолета на кръста си, но тримата се намираха прекалено близо до бамбуковата горичка, за да е спокоен. И бе почти съвсем тъмно.

— Молекулите са съвсем малки неща, от които е изградено всичко — отвърна старицата. — Не се виждат без специални увеличителни стъкла.

— Обаче това нещо го виждам. — Понякога със Сави трябваше да се разговаря като с малко дете, помисли си Деймън, въпреки че никога не бе обръщал внимание на малки деца.

Тръгнаха към трактора. Привечерните слънчеви лъчи се пречупваха през стъклената сфера. Облаците на изток към платото, наречено Кипър, улавяха златистата светлина.

— Атлантида е изградена главно от такава макромолекулярна замразена енергия — обясни Сави. — Тя е част от вечните квантови игри на постчовеците. В нея е смесен истински материал, нещо, което учените от Изгубената ера наричали „екзотична материя“, но не знам нито пропорцията, нито как се получава. Знаем само, че това прави техните градове или станции такива, каквито са — те постоянно променят формата си и се изместват от нашата квантова реалност.

— Не разбирам — за кой ли път призна Харман, като освободи Деймън от необходимостта да каже същото.

— Съвсем скоро ще видиш сам. Когато прехвърлим онова голямо възвишение на хоризонта, би трябвало да видим града. Ще стигнем там, когато се мръкне.

Покатериха се в кабината и заеха местата си. Но преди Сави да превключи на скорост, Харман се обади:

— Ти си била там. — Това не беше въпрос.

— Да.

— Но по-рано каза, че никога не си била на орбиталните пръстени. Затова ли си идвала тук?

— Да. И все още ми се струва, че там се крие ключът за освобождението на моите приятели от неутриновия лъч. — Тя кимна към двата пръстена, които ярко се открояваха в помръкващото небе.

— Но по-рано не си успявала. Защо?

Сави се извъртя в седалката си и го погледна.

— Ще ти кажа защо и как съм се проваляла, ако ти ми кажеш защо искаш да отидеш там. Защо години наред си търсил начин да отидеш на пръстените.

Харман дълго устоя на погледа ѝ, но накрая отвърна:

— Просто съм любопитен.

— Не — усмихна се Сави. И зачака.

Той пак я погледна и Деймън видя, че лицето на възрастния мъж за пръв път изразява толкова силни чувства.

— Имаш право — изсумтя Харман. — Това не е празно любопитство. Искам да открия булаторията.

— За да живееш вечно — изхъмка Сави.

Харман сви юмруци.

— Да! За да живея вечно. За да продължа да съществувам след тази глупава последна двайсетилетка. Защото съм жаден за живот. Защото искам Ада да ми роди дете и да съм до нея, за да го гледам как расте, въпреки че бащите не постъпват така. Защото съм алчно копеле — алчен съм за живот. Доволна ли си?

— Да — отвърна тя и погледна Деймън. — А каква е причината ти да дойдеш на това пътуване, Деймън ур?

Младият мъж сви рамене.

— Щях моментално да се прехвърля вкъщи, ако наблизко имаше факспортал.

— Няма — каза Сави. — Съжaliaвам.

Той не обърна внимание на сарказма ѝ.

— Защо ни доведе тук? Ти знаеше пътя. Знаеше как да намериш трактора. Защо ни доведе тук?

— Основателен въпрос — съгласи се старицата. — Предишния път, когато дойдох в Атлантида, пристигнах пеш. От север. Това беше преди век и половина и водех със себе си двама елои — съжaliaвам, това е обидна дума — водех със себе си две млади жени. Виж, те бяха любопитни.

— И какво се случи? — попита Харман.

— Умряха.

— Как? — пребледня Деймън. — Калибаните ли?

— Не. Калибаните убиха и изядоха мъжа и жената, които дойдоха с мен по-предишния път, почти преди три века. Тогава не знаех как да се свържа с биосферата Ариел, нито за ДНК.

— Защо винаги идвате по трима? — Въпросът на Харман се стори странен на Деймън. По-младият мъж бе готов да разпита за още подробности за загиналите ѝ спътници. Дали *винаги* са умрели? Или само е трябвало да ги възкресят в булаторията?

Сави се засмя.

— Задаваш точни въпроси, Харман ур. Скоро ще видиш. Ще видиш защо идвам с още двама след първото си самостоятелно идване в Атлантида преди повече от хилядолетие. И не само в Атлантида — а в още някои техни станции. В Хималаите. На Великденския остров. Даже на Южния полюс. Виж, това бяха забавни пътешествия, тъй като

със скутер не можеше да се приближиш на по-малко от петстотин километра.

Деймън пак не я разбираше. Искаше му се да чуе повече за жертвите и изяждането им.

— Но така и не си открила космически кораб или совалка, за да идеш там горе, така ли? — попита Харман. — След толкова много опити?

— Космически кораби *няма* — заяви Сави, задейства виртуалния пулт, превключи на скорост и потегли на северозапад. Залезът обагреше в червено половината небе.

Градът на постчовеците се простираше на километри по сухото морско дъно. Сияещи тристаметрови енергийни кули се издигаха и спускаха. Тракторът се движеше между енергийни обелиски, носещи се над земята сфери, червени енергийни стълбища, които не водеха доникъде, сини рампи, които се появяваха и изчезваха, сини пирамиди, които се сгъваха в себе си, гигантски зелен пръстен, който сновеше назад-напред, и безброй пъстри кубове и конуси.

Когато Сави спря и отвори вратата, дори Харман като че ли нямаше желание да слезе. Тя настоя да облекат термокожите и извади от шкафчето с инструменти три осмозни маски.

Смрачаваше се, звездите сияеха в лилаво-черното небе покрай въртящите се пръстени. Енергийният град осветяваше морското дъно и нивите на осем километра във всички посоки. Сави ги заведе при едно червено стълбище и се заизкачва — макромолекулярните стъпала поемаха тежестта им. На Деймън му се струваше, че върви по грамадни гъби.

На трийсет метра над земята стълбището свърши с черна платформа от мътен тъмен метал, който не отразяваше светлината. В средата на квадратната плоскост имаше три древни наглед дървени стола с високи облегалки и червени възглавници. Бяха разположени на равно разстояние около черна дупка с диаметър около три метра.

— Седнете — каза Сави.

— Това някаква шега ли е? — попита Деймън.

Старицата поклати глава и седна на стола с лице на запад. Харман зае своето място. Деймън обиколи черната платформа и спря

при свободния стол.

— Какво ще се случи сега? Трябва да чакаме нещо тук ли? — Младият мъж погледна високата жълта кула, която се издигаше пред тях. Енергийният материал се пренареждаше като правоъгълен жълт облак.

— Седни и ще разбереш — отвърна Сави.

Деймън неохотно седна. Облегалките и гърбът на стола бяха покрити с резба. На лявата странична облегалка имаше бял кръг, а на дясната — червен. Той не ги докосна.

— Когато преброя до три, натиснете белия бутон — нареди възрастната жена. — Това е бутонът отляво, ако си далтонист, Деймън.

— Не съм далтонист, по дяволите!

— Добре. Едно, две...

— Чакай, чакай — спря я той. — Какво ще ми се случи, ако натисна белия кръг?

— Абсолютно нищо. Но трябва да ги натиснем едновременно. Научих го, когато дойдох сама. Готови ли сте? Едно, две, три.

Всички едновременно натиснаха белите кръгове.

Деймън скочи от стола си и изтича до ръба на черната платформа, после до червената платформа на трийсет крачки оттам, преди да се обърне и да погледне назад. Енергийният взрив зад стола му бе оглушителен.

— Мама му стара! — извика той, но другите двама — продължаваха да седят — явно не можеха да го чуят.

Беше като мълния, помисли си младият мъж. Ослепителен блясък, който се излъчваше от черната дупка в средата на триъгълника, образуван от столовете им, и се издигаше в тъмното небе. Все по-високо и по-високо... после зави на запад като някаква невероятна, нажежена до бяло нишка, докато краят ѝ не изчезна от поглед, но нишката продължаваше да се вижда и се движеше, сякаш бе свързана с...

Наистина беше свързана, осъзна Деймън и го обзе страх, който едва не изпразни червата му. Свързана с движещия се е-пръстен на хиляди километри в небето. Свързана с една от звездите, една от подвижните светлини, която в момента прекосяваше пръстена от запад на изток.

— Върни се! — надвика пращането и рева на нишката Сави.

На Деймън му трябваша няколко минути, за да се върне — да измине разстоянието до свободния дървен стол, заслонил очи. Ослепителната пращяща светлина удължаваше сянката му и сянката на стола по черно-червения покрив.

— Когато преброя до три, натиснете червения кръг — извика Сави. Сивата коса на старицата се беше изправила и се виеше над главата ѝ като къси змии. Трябваше да крещи, за да я чуят. — Едно, две...

„Не мога да го направя — убеждаваше се Деймън. — Не искам да го направя“.

— Три! — извика Сави и натисна своя червен кръг. Харман последва примера ѝ.

„Не!“ — помисли си Деймън. Ала силно натисна червения кръг.

Трите дървени стола се стрелнаха нагоре, завъртяха се около пращящата мълния, понесоха се толкова бързо, че екотът заля сухото морско дъно и разтърси трактора. След миг — след по-малко от миг — трите стола вече не се виждаха. Нишката от чиста бяла енергия продължаваше да се вие и гърчи, следвайки точките светлина по екваториалния орбитален пръстен.

39.

ОЛИМП, ИЛИОН И ОЛИМП

Дребният робот привлича вниманието ми и се изкушавам да почакам във великата зала на боговете, за да разбера какво става, обаче не искам да се приближа, защото боговете може да ме чуят в това огромно тихо пространство. Диалогът между тях и робота преминава на старогръцки — поне боговете, включително Зевс, говорят езика, с който съм свикнал тук — обаче съм далече и долавям само отделни думи.

— ... малки работи... играчки... от Великото вътрешно море... трябва да се унищожат...

Вместо да се опитам да се прокрадна по-близо, си спомням защо съм дошъл — за гребена на Афродита — и колко е важно да се върна при троянките. Съдбата на стотици хиляди хора долу може би зависи от това какво ще направя сега, затова тихомълком се отдалечавам от боговете и странните машини и тръгвам по дългия страничен коридор към покоите, където само преди няколко дни за пръв път срещнах богинята на любовта. Възможно ли е да е било само преди няколко дни? Оттогава се случиха толкова много неща, меко казано.

От великата зала ехтят гласове, гласове на богове. С разтуптяно сърце се вмъквам в покоите на Афродита. Тук нищо не се е променило — помещение без прозорци, осветено само от няколко триножника. Вътре има ложе и още няколко неща, включително слабо сияещ син екран на мраморното бюро. Бях си помислил, че това е нещо като компютър, и сега се приближавам, за да го разгледам. Оказвам се прав — светещият син правоъгълник е отделен от бюрото, виси на четирипет сантиметра над мраморната повърхност и въпреки че няма меню на майкрософт уиндоус, виждам бял кръг, който сякаш ме подканя да го докосна и да задействам екрана.

Оставям го на мира.

Спомням си, че някои от личните вещи на Афродита бяха на кръгла масичка до ложето. Само мога да се надявам, че сред тях има

гребен. Няма. Виждам сребърна брошка и няколко сребърни цилиндъра — божествени червила? — както и изящно сребърно огледало, поставено с огледалната повърхност надолу... обаче няма гребен.

Проклятие. Нямам представа къде е домът на богинята сред именята, пръснати по зеления връх на Олимп, и определено не мога да помоля някой бог да ме упъти. Бях рискувал и изгубил, като приех предизвикателството на Елена да й занеса гребена. Обаче най-важното беше да им покажа, че притежавам способността да пътувам до Олимп и обратно, и бързината е от значение. Нямам представа колко ще чакат троянките.

Грабвам огледалото, без да го разгледам внимателно, представям си подземното помещение в храма на Атина в Илион и завъртам телепортаторния медальон.

Когато се материализирам, там има седем жени, а не пет, като преди няколко минути. Всички се дръпват при появата ми, обаче едната диво изпищява и скрива лицето си в шепи. Въпреки това имам време да видя това лице и го познавам — Касандра, най-красивата щерка на цар Приам.

— Донесе ли гребена, Хок-ън-бе-риии, като доказателство за способността си да пътуваш до Олимп като боговете? — пита Хекуба.

— Нямах време да го търся — отвърщам. — Вместо него донесох това. — Подавам огледалото на най-близката жена, Лаодика, дъщерята на Хекуба.

— Украсата по сребърната дръжка и гръб на огледалото са като на гребена на богинята, обаче... — почва Елена.

И млъква, защото Лаодика ахва и едва не изпуска огледалото. Жрицата Теана успява да го хване, поглежда го, пребледнява и го подава на Андромаха. Хекторовата съпруга също поглежда в него и почервенява. Касандра го грабва от Андромаха, вдига го, зяпва в него и пак изкрещява.

Хекуба измъква огледалото от ръцете ѝ и ѝ се намръщва. Веднага усещам, че тия две жени не се обичат и си спомням защо — Касандра, на която Аполон е дал пророческа дарба, е съветвала цар Приам да убие при раждането бебето на Хекуба, Парис. Още от детството си тя е предвиждала катастрофата, до която довежда похищението на Елена и

последвалата война. Според преданието обаче пророческата дарба на момичето е придружена от проклятието никой никога да не ѝ вярва.

Сега Хекуба зяпва огледалото и ченето ѝ увисва.

— Какво има? — питам аз. Нещо с огледалото явно не е наред.

Елена го взима от майката на Хектор и ми го подава.

— Виждаш ли, Хок-ън-бе-рииии?

Поглеждам в стъклото. Отражението ми е... странно. Там съм, обаче не съм аз. Брадичката ми е по-волева, носът ми — по-къс, очите ми — по-дръзки, скулите ми — по-високи, зъбите — по-бели...

— Това ли видяхте всички? — питам ги. — Своето идеализирано отражение?

— Да — потвърждава Елена. — Огледалото на Афродита показва само красота. Ние се видяхме като богини.

Не мога да си представя, че е възможно Елена да е по-красива, обаче кимвам и докосвам повърхността на огледалото. Не е стъкло. Мека е, еластична, по-скоро като течнокристален екран на лаптоп. Сигурно е точно това и в изпъкналия гръб може би има мощни микрочипове и видеопреобразяващи програми, обработващи алгоритми за симетрия, идеализирани пропорции и други елементи, схващани като човешка красота.

— Хок-ън-бе-рииии — казва Елена. — Позволи ми да ти представя другите две, които доведохме тук тая сутрин, за да преценят дали казваш истината. По-младата е Касандра, Приамовата щерка. По-възрастната е Херофила, „обичаната от Хера“, първата Сибила и жрица на Аполон Сминтей. Тъкмо Херофила разтълкува съня на Хекуба преди години.

— Какъв сън? — питам аз.

Изглежда, Хекуба не иска да погледне нито Херофила, нито Касандра.

— Когато бях бременна с второто си дете, Парис, сънувах, че раждам горяща главня, която подпалва целия Илион и го опожарява. И това дете се превърна във вилнееща Ериния, рожба на Кронос, според някои, щерка на Форкин, казват други, изчадие на Хадес и Персефона, твърдят трети, обаче всички признават, че най-вероятно е дъщеря на гибелната Нощ. Тая огнена Ериния нямаше криле, ала приличаше на Харпиите. Дъхът ѝ вонеше на сяра. По очите ѝ бяха полепнали отровни гурели. Гласът ѝ беше като мучене на ужасен звяр. На пояса

си носеше бич с ремъци, осеяни с медни шипове. В едната си ръка държеше факел, а в другата — змия, и неин дом беше подземното царство, и се беше родила, за да отмъсти за всички оскърбления срещу майки. Появата ѝ се предизвестяваше от мъчителния лай на всички кучета в Илион.

— Леле — казвам. — Какъв сън само!

— Усетих, че Еринията е детето, което по-късно ще бъде наречено Парис — обажда се старата вещица Херофила. — Касандра също го видя и посъветва момчето да бъде убито в мига, в който излезе от утробата. — Жрицата стрелва Хекуба с изпепеляващ поглед. — Ала пренебрегнаха съвета ни.

Елена буквално застава между двете жени.

— Тук всички са имали видения на горящата Троя, Хок-ън-бе-риии. Но не знаем кои наши видения се дължат само на страха ни за себе си, за децата и съпрузите ни, и кои са пророчества, пратени от боговете. Затова трябва да преценим сами. Касандра има няколко въпроса към теб.

Обръщам се и поглеждам пророчицата. Тя е руса и мършава като анорексичка, обаче някак си въпреки това е шеметно красива. Ноктите ѝ са изгризани до кръв, пръстите ѝ треперят. Не може да стои неподвижна. Очите ѝ са зачервени като ноктите. Видът ѝ ми напомня за снимките на разкошни старлетки в клиники за наркомани.

— Не съм те сънувала, слаби наглед човече — казва Касандра.

Не обръщам внимание на обидата.

— Но ще те попитам следното — продължава тя. — Веднъж сънувах цар Агамемнон и неговата царица Клитемнестра като грамадни царствени бик и крава. Какво ти говори този сън, о, пророче?

— Не съм пророк — поправам я аз. — Вашето бъдеще просто е мое минало. Но виждаш Агамемнон като бик, защото ще бъде заколен като вол при завръщането си в Спарта.

— В собствения му дворец ли?

— Не — отвръщам ѝ. Чувствам се като в пещта на устните изпити в Хамилтън Колидж, моята първа алма матер. — Агамемнон ще бъде убит в дома на Егист.

— От чия ръка? По чия воля? — упорства Касандра.

— На Клитемнестра.

— Защо, о, непророче?

— Защото е разгневена, задето Агамемнон е жертвал дъщеря им Ифигения.

Тя продължава да се взира в мен, ала леко кимва на другите жени, после пита саркастично:

— А какво сънуваш за мен и моето бъдеще, о, гадателю?

— Ти ще бъдеш жестоко изнасилена точно в този храм — осведомявам я аз.

Сякаш нито една от жените не диша. Чудя се дали не съм прекалил. Е, щом тая вещица иска истината, ще ѝ я дам.

Касандра изглежда невъзмутима, даже доволна. Разбирам, че младата пророчица през по-голямата част от живота си е виждала това изнасилване. Никой не се е вслушвал в предупрежденията ѝ. Сигурно е поне мъничко доволна да чуе, че някой потвърждава виденията ѝ.

Ала гласът ѝ изобщо не звучи доволно.

— Кой ще ме изнасили в този храм?

— Аякс.

— Малкият или Големият? — пита жената. Прилича на невротична, обаче е адски прелестна в уязвимостта си.

— Малкият — казвам аз. — Аякс Локрийски.

— А какво ще правя в този храм, човече, когато малият Аякс Локрийски ме насилва?

— Ще се опитваш да спасиш или скриеш паладиона. — Кимвам към статуята, която е само на три метра от мен.

— И ненаказан ли ще остане Малкият Аякс?

— Ще се удави на връщане — отговарям ѝ. — Когато корабът му претърпи крушение. Повечето учени смятат, че това е знак за гнева на Атина.

— Защо Атина ще погуби Аякс Локрийски — от гняв за моето изнасилване или за да отмъсти за оскверняването на храма ѝ? — пита Касандра.

— Не знам. Сигурно второто.

— Още кой ще бъде в храма, когато ме насилват?

Тук се замислям за миг.

— Одисей — отвръщам накрая и повишавам глас като студент, надяващ се, че отговорът му е верен.

— Кой друг освен Одисей, Лаертовия син, ще присъства моето оскверняване?

— Неоптолем.

— Ахилевият син ли? — презрително се намесва Теана. — Та той е деветгодишен и си е в Аргос.

— Не — възразявам аз. — Той е седемнайсетгодишен и е свиреп воин. След убийството на Ахил ще го повикат тук от Скирос и Неоптолем ще бъде с Одисей в търбуха на грамадния дървен кон.

— Какъв дървен кон? — обажда се Андромаха.

Обаче по разширените зеници на Елена, Херофила и Касандра разбирам, че тия жени са имали видения на коня.

— Неоптолем има ли друго име? — упорито продължава Касандра с гласа и настойчивостта на всеотдаен прокурор.

— Бъдещите поколения ще го запомнят като Пир. — Опитвам се да си спомня подробностите от схолиите и киклическите поети, от Прокловия коментър към химна „Към Афродита“ и от моя Пиндар. Отдавна не съм чел Пиндар. — След войната Неоптолем няма да отплава обратно за стария Ахилев дом на Скирос, а ще се засели в Молосия на западния бряг на острова, където по-късно царете ще го нарекат Пир и ще твърдят, че произлизат от него.

— Той ще извърши ли нещо друго в нощта, в която гърците превземат Троя?

Поглеждам своите троянски съдийки — Приамовата съпруга, Приамовата щерка, Скамандровата майка, жрицата на Атина, Сибила с паранормални способности. И после тая прокълната с пророчески дар жена-дете, и Елена, съпруга и на Менелай, и на Парис. Общо взето, предпочитам съдебни заседатели на О. Дж. Симпсън.

— Пир, сега известен като Неоптолем, ще убие цар Приам в храма на Зевс — казвам им. — Ще хвърли Скамандър от крепостната стена и ще разплиска мозъка на детето по скалите. И лично ще отведе Андромаха в робство. Вече ви го казах.

— И скоро ли ще настъпи тая нощ? — пита Касандра, без да обръща внимание на последните ми думи.

— Да.

— След месеци и години или след дни и седмици?

— След дни и седмици. — Опитвам се да пресметна след колко дни Ахил ще убие Хектор и Троя ще падне, ако и когато хронологията на „Илиада“ се възстанови. Скоро.

— А сега ни кажи — кажи ми, човече — каква ще е съдбата ми след насилването на Илион и Касандра — изсумтява пророчицата.

Колебая се. Устата ми пресъхва.

— Твоята съдба ли? — успявам да изрека.

— Моята съдба, човече от бъдещето — изсъсква русокосата хубавица. — Насилена или не, аз не мога да остана, след като отвлечат Андромаха в робство и гневният Менелай си върне знатната Елена. Какво ще стане с Касандра, човече?

Опитвам се да оближа устни. Дали вижда собствената си съдба? Нямам представа дали Аполоновият пророчески дар стига по-далеч от падането на Троя. Някой, струва ми се, че беше ученият и поетът Робърт Грейвс, превеждаше името Касандра като „която оплита мъже“. Обаче освен това тя е прокълната от боговете винаги да казва истината. Решавам да направя същото.

— Твоята красота ще накара Агамемнон да те вземе за своя наложница — едва чуто отвърщам аз. — Той ще те отведе със себе си като своя... наложница.

— Ще му родя ли деца, преди да пристигнем?

— Май че да. — Отговорът ми прозвучава нелепо, даже за самия мен. Постоянно смесвам Омир с Вергилий, Вергилий — с Есхил, и на първо място — с Еврипид. По дяволите, даже Шекспир опитва перото си с тая история. — Близнаци — прибавям след малко. — Теледам и... хм... Пелоп.

— А когато пристигна в Спарта, Агамемноновия дом?

— Клитемнестра ще те убие със същата брадва, с която убива Агамемнон. — Гласът ми прозвучава по-пискливо колкото ми се иска.

Касандра се усмихва. Усмивката ѝ не е приятна.

— Преди или след като обезглави Агамемнон?

— След. — Майната му. Щом тя може да го понесе и аз мога. С мен и без това сигурно е свършено. Обаче ще използвам тазера срещу колкото може повече от тия кучки, преди да ме повалят. — Клитемнестра те гони известно време. Но те залавя. И ти отсича главата. И после убива бебетата ти.

Седемте жени дълго и мълчаливо се взират в мен и погледите им са неразгадаеми. Казвам си, че никога няма да играя покер с тия дами. Накрая Касандра съобщава:

— Да, този човек знае бъдещето. Не знам дали провидството му и неговото присъствие тук са дар за нас от боговете или начин да разкрият нашето коварство. Но трябва да му доверим тайната си. До края на Илион остава съвсем малко време.

Елена кимва.

— Използвай медальона си и иди в лагера на ахейците, Хок-ън-бе-риии. Доведи Ахил в преддверието на детската стая в дома на Хектор, когато дойде време за следващата смяна на илионската стража.

Замислям се. Стражата на крепостната стена ще се смени и гонговете ще ударят в единайсет и половина. Това е след около час.

— Ами ако Ахил не пожелае да дойде с мен? — питам.

Колективният поглед на жените, който се излива отгоре ми, е четири части презрение и три части съжаление.

Телепортирам се по дяволите оттам.

Не бива да го правя, глупаво е и главно, защото ме е страх да се изправа пред Ахил, ала през целия разпит на Касандра съм любопитен за дребния робот на Олимп. И преди съм виждал странни неща на Олимп естествено — без да броим боговете и богините, които са достатъчно чудни — като великанския насекомоподобен Лечител. Само че нещо в дребния робот, ако наистина е такъв, ме беше смаяло. Той не изглеждаше част от световите, между които поделям времето си през последните девет години — нито от Олимп, нито от Илион. Малкият робот изглеждаше по-скоро от моя свят. От някогашния ми свят. Истинския свят. Не ме питайте защо. Никога не съм виждал хуманоиден робот, освен в научнофантастичните филми.

Освен това, казвам си, имам един час до времето, когато трябва да запозная Ахил с Хектор. Нахлузвам шлема на Хадес и квантово се телепортирам във великата зала на боговете.

Малкия робот и другите устройства, включително големия рак, ги няма, ала Зевс още е там. Както и повечето богове. Наред с бога на войната Арес, когото бях видял да се лекува във ваната до Афродита.

Майко Божия, къде е сега Афродита? Богинята на любовта може да ме вижда, даже с шлема. Нали самата тя заповяда на музата да ми го даде само защото може да ме следи винаги, когато пожелае. Дали вече е излязла от ваната? Боже Господи!

Арес реве на всички богове, Зевс седи на трона си.

— Долу се е възцарила лудост! — крещи богът на войната. — Няма ме няколко дни и вие оставяте войната да излезе от контрол. Пълен хаос! Ахил е убил Агамемнон и е поел командването на ахейската войска. Хектор отстъпва, след като Зевс заповяда троянците да извоюват победа.

Агамемнон е мъртъв? Ахил е поел командването? Мама му стара! Вече не сме в „Илиада“!

— Ами автоматите, които ти донесох, Зевсе? Тия... моравеки? — отеква гласът на Аполон в огромната зала. Виждам, че на мецанините се изсипват още богове и богини. Басейнът на пода показва сцени на лудост и сеч сред троянските редици и в аргивския стан. Моето внимание обаче е насочено към великанския белобрад Зевс, който седи на златния си трон. Китките му са масивни, като Роденово изваяние от карарски мрамор. Достатъчно близо съм, за да виждам сивите косми по голите му гърди.

— Успокой се, Аполоне, знатни стрелецо — изгътва господарят на боговете. — Заповядах да унищожат моравекските автомати. Хера вече ги е разрушила.

Има ли накъде да става по-лошо, чудя се аз.

И в този момент в залата влиза Афродита между Тетида, майката на Ахил, и моята муза.

40.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Деймън крещя през *целия* полет.

Сави и Харман също може би бяха крещели — *сигурно* бяха крещели, — ала Деймън чуваше само своите викове. Още щом столовете излетяха вертикално и се завъртяха около оста си на три хиляди метра над зеления Средиземноморски басейн, започнаха да го притискат две могъщи сили: натискът от ускорението и постоянно притискане, което трябваше да е силово поле. То не само го държеше здраво върху червените възглавници на летящия му стол, но и упражняваше натиск върху лицето, гърдите, в устата и дробовете му.

Деймън крещеше.

Трите стола се въртяха обратно на часовниковата стрелка около дебелия мълния от бяла енергия и младият мъж изведнъж установи, че е с лице към звездите и пръстените. Продължи да крещи. Знаеше, че столът му ще продължи да се върти, че този път ще падне и че падането ще е от десетки километри.

Не падна, ала крещя към Земята, докато се издигаха все по-нагоре. Траекторията им вече изглеждаше почти хоризонтална, почти успоредна на повърхността на далечната планета. Над Средна Азия бе нощ, но високите купести облаци, простиращи се на стотици километри, сияеха отвътре и проблясващите мълнии за миг осветяваха червената земя, виждаща се в разкъсванията между бисерната облачна покривка. Деймън не знаеше, че това е Средна Азия. Столовете продължаваха да се въртят и той отново видя звездите, пръстените и ясно различим тънък пласт атмосфера — вече под тях! Слънцето отново изгря — лъчите му се пречупваха през въздушния слой на яркочервени и жълти снопове.

Съвсем скоро щяха да напуснат атмосферата, но Деймън не го знаеше. Силовото поле го снабдяваше с въздух, не позволяваше на гравитационните сили да го разкъсат и осигуряваше въздушен джоб, в

който той можеше да крещи. Когато забеляза, че приближават е-пръстена, вече прегракваше.

Пръстенът не беше такъв, какъвто си го бе представял, ала младият мъж беше прекалено зает да стиска страничните облегалки на стола и да крещи, за да си го помисли. Винаги си беше представял е- и п-пръстените на постчовеците като хиляди сияещи стъклени замъци, в които се виждат самите постчовеци да се забавляват и да вършат другите си постчовешки дела. Ала нямаше нищо подобно.

Повечето сияещи силуети, към които се издигаха толкова бързо, бяха сложни структури от спици, кабели и дълги стъклени тръби и по-скоро приличаха на антени, отколкото на орбитални домове. В края на някои от тях блестяха енергийни кълба с пулсиращи черни сфери в центъра. Други структури носеха гигантски огледала с диаметър няколко километра, докато крещеше, забеляза Деймън, които отразяваха или излъчваха сини, жълти и мътнобели снопове енергия към други огледала. Светещи пръстени и сфери, които, изглежда, бяха направени от същата енергийна материя и екзотични материали като Атлантида, изстрелваха лазерни и реактивни струи, които се разгръщаха в конуси от частици. Нито една от сферите, пръстените и структурите не приличаше на дом на постчовеци.

Хоризонтът на Земята забележимо се заобли, после още повече, като бавно огъван лък. Слънцето за пореден път залезе на запад и небето избухна в звезди, съвсем малко по-мътни от ослепителните пръстени. Далеч под Деймън — на стотици километри — се виждаше снежна планина, окъпана от звездните лъчи. Далече на запад към края на света искреше океанът. Изведнъж въртенето на столовете стана по-бавно и Деймън погледна нагоре.

Сред носещите структури и огледала се движеше планина, обвита със сияещ град.

За миг Деймън престана да крещи. Столовете се наклониха напред и силовото поле още по-плътно го притисна към възглавниците и правата облегалка. И през този миг на мълчание той забеляза, че усуканият сноп енергия, по който се плъзгаха, свършва в сияещия град върху гигантската скала.

Градът не бе от енергийна материя, а сякаш от стъкло, и всяка от стотиците хиляди стъклени плоскости беше осветена отвътре. На Деймън му заприлича на грамаден японски фенер. И точно когато

разбра, че техният триъгълник от столове ще се блъсне в една от най-високите кръгли кули в отсамния край на орбиталната планина, столът му напълно се преобърна и силовото поле му изкара дъха. Бяха намалили скоростта толкова рязко, че зрението му премина от червено в черно и отново в червено.

И все пак не бяха намалили скоростта достатъчно. Деймън изкрещя за кой ли път, вече окончателно пресипнал, и после се блъснаха в сградата, която сигурно бе висока стотина етажа.

Нямаше трясък на разбито стъкло, нямаше фатално рязко спиране. Стената се огъна, погълна ги и ги насочи надолу по дълъг светец конус, сякаш се бяха гмурнали в поддаваща жълта гума, и тази фуния ги изхвърли в стая с шест сияещи бели стени. Енергийният лъч беше изчезнал. Столовете се разлетяха в различни посоки. Силовите полета угаснаха. Деймън за последен път извика, плъзна се по твърд под, отскочи от още по-твърда стена, блъсна се в тавана и се стовари на пода. Пред очите му заплува мрак.

Падаше.

Когато се свести, тялото и мозъкът му съобщаваха, че се премята и пада. От стола ли? На Земята? Отвори уста да закрепши пак, но я затвори, когато установи, че се носи във въздуха и Сави го държи за едната ръка, а Харман — за другата.

„Падам ли? Падам!“ Той започна да се мята и гърчи, но двамата, които също се носеха в бялата стая, се запремятаха заедно с него, без да изпускат ръцете му.

— Всичко е наред — успокой го Сави. — В безтегловност сме.

— В какво? — задъхано попита Деймън.

— Безтегловност. Нямаме тежест. Ето, сложи си това. — Тя му подаде една от осмозните маски от трактора. Някой вече му беше нахлузил качулката на термокожата върху лицето и костюмът сам бе обгърнал дланите му в ръкавици. Деймън объркано започна да се съпротивлява, но старицата и другият мъж му смъкнаха прозрачната осмозна маска върху носа и устата.

— Предназначена е за обдишване в случай на пожар или изтичане на отровни газове — поясни Сави. — Но ще свърши работа за няколко часа и във вакуум.

— Вакуум ли? — повтори Деймън.

— Градът на постчовеците е изгубил гравитацията и голяма част от въздуха си — отвърна Харман. — Вече излизахме през стената, докато ти беше в безсъзнание. Има въздух, колкото да плуваме в него, но не е достатъчно плътен за дишане.

„Достатъчно въздух да плуваме в него ли? Вече са излизали през стената? — Деймън се опита да напегне ума си, въпреки главоболието. — Сега и двамата са се побъркали“.

— Как се губи гравитация? — попита той.

— Мисля, че са използвали силови полета, за да си осигурят гравитация на този астероид — каза Сави. — Той не е достатъчно голям, за да има свое привличане, и ако се съди по някои признаци, градът вътре е ориентиран към земята.

Деймън не я попита какво е астероид. Не го интересуваше особено.

— Може ли да се върнем долу? — попита той и моментално прибави: — Обаче повече не сядам на оня стол.

Усмивката на Сави се виждаше през осмозната маска. Беше си съблякла връхните дрехи, за да може термокожата ѝ да функционира по-ефикасно — нейната имаше цвят на праскова — и костюмът, не подебел от пласт боя, показваше колко е мършава и кокалеста. Харман също носеше само синята си термокожа. Деймън погледна надолу и установи, че са му съблекли истинските дрехи и че зелената термокожа разкрива колко е дундест. С термокожата и осмозната маска той чуваше гласовете на другите през наушниците на качулката и долавяше слабото ехо на собствения си пресипнал глас по вградените микрофони.

— Столовете никъде няма да ходят поне известно време — отвърна Сави и кимна към плаващите във въздуха останки от разбитите столове и червените възглавници.

— Не мога да повярвам, че постчовеците редовно са пътували до пръстените с такива неща — заяви Харман. Слабото треперене на гласа му показва на Деймън, че не е единственият, на когото полетът не е харесал.

— Може да са си падали по екстремните спортове — усмихна се Сави.

— Какво... — започна Деймън.

— Няма значение — прекъсна го старицата и вдигна раницата, която бе държала в скута си по време на целия полет. — Готов ли си да минеш през стената и да се запознаеш с постчовеците?

Минаването през стената изобщо не беше трудно. Все едно минаваше през мека мембрана или преплуваше топъл водопад.

Плуваше. Във въздуха. Дори след трийсет минути усещането продължаваше да е странно. Отначало той размахваше ръце и риташе с крака, почти без да напредне, и само се премияташе през глава, ала после се научи да се отблъсква от една стабилна опора до следващата, даже през разстояния от над трийсет метра, като се изтласкваше с крака и коригираше посоката със свитите си в шепи ръце.

Всички сгради изглеждаха свързани и яркото им вътрешно осветление се оказва илюзия. Прозорците грееха топло, но тъкмо те излъчваха светлината. Огромните вътрешни пространства — първото, в което се озоваха, след като излязоха от бялата стена, имаше ширина сто и височина най-малко триста метра, с открити тераси от трите страни на вътрешния атриум — бяха слабо осветени от оранжевото сияние на далечните прозорци и оставяха впечатление за плуване в дълбока вода. Тази илюзия се подсилваше от различни занемарени растения, израснали на десетина-петнайсет метра височина, които се олюляваха на слабия вятър като високи водорасли.

Деймън усещаше редкостта на атмосферата и въпреки че термокожата го покриваше целия и запазваше цялата му телесна топлина, усещаше ледения студ извън молекулярния пласт. Виждаше и въздействието му, тъй като вътрешните стъклени плоскости бяха покрити с тънък слой лед и тук-там дори се носеха ледени кристали, които отразяваха светлината като прах в снопове катедрална светлина.

Натъкнаха се на първите трупове само след пет минути отгласване и плуване из взаимосвързаните астероидни сгради.

Долната повърхност беше покрита с трева, земни растения, дървета, растения и цветя, каквито Деймън никога не бе виждал на Земята, ала всички те бяха умрели, освен поклащащите се високи водорасли. Докато тази повърхност приличаше на парк, откритите балкони върху метални стълбове, трапезариите и общите помещения, „обкичващи“ стените и прозорците, доказваха колко слаба трябва да е

била гравитацията, осигурена чрез силово поле. Постчовеците бяха можели да се оттласкват от „земята“ и да се издигат на повече от трийсет метра нагоре, преди да имат нужда от друга открита платформа или трамплин, за да се отблъснат отново. На много от тези платформи все още имаше заскрежени маси, прекатурени столове, меки дивани и килими. И трупове.

Сави се оттласна до тераса, висока почти трийсет метра. По някое време тя очевидно беше гледала надолу към водопад, спускащ се от балкон на сто — сто и двайсет метра над семпербетонната стена, ала сега водопадът беше замръзнал в крехка ледена преграда и в трапезарията имаше само носещи се във въздуха тела.

Женски тела. Само женски, макар че сивите вързопи повече приличаха на съсухрени мумии, отколкото на нещо мъжко или женско.

Почти не се бяха разложили. Ужасният студ и спадащото въздушно налягане бяха замразили и изсушили труповете през годините, десетилетията или вековете. Когато доплува по-близо до първата група тела — носещи се в условията на безтегловност, но оплетени в някаква декоративна мрежа между трапезарията и водопада — Деймън реши, че са минали векове, а не само десетилетия, тъй като тези жени бяха дишали, ходили и плували при една десета g, както предполагаше Сави, бяха се смели и бяха правили всичко друго, с което се бяха занимавали постчовеците преди... Преди какво? Очите на жените бяха невредими, макар и замръзнали и мътнобели на сивия фон на спаружените лица, и Деймън се втренчи в млечните погледи на пет-шест трупа, като че ли можеше да открие там някакъв отговор. След като не успя, той се прокашля и попита през микрофона на осмозната маска:

— Какво ги е убило според вас?

— И аз се чудех същото — каза Харман, който плуваше край друга група трупове. Синият цвят на термокожата му изпъкваше на фона на сивите тела. — Неочаквано изтичане на въздуха?

— Не — отвърна Сави. Лицето ѝ беше само на сантиметри от лицето на една от мъртвите жени. — Зад очите няма кръвоизливи, нито признаци за задушаване и спукани тъпанчета, както при катастрофално изтичане на атмосфера. А вижте и това.

Те доплуваха при нея. Старицата тикна три пръста в неправилна дупка в съсухрената шия на трупа. Те потънаха до кокалчетата.

Отвратен, Деймън се отгласна назад, ала не и преди да забележи, че другите трупове имат същите рани на шиите, бедрата и в гръдните кошове.

— Лешояди ли? — попита Харман.

— Съмнявам се. — Сави продължи да плува от труп на труп и да разглежда всяка рана. — Нито пък е в резултат от разлагането. Тук едва ли е имало много бактерии още преди въздухът да започне да изтича и да стане студено. Повечето постчовеци даже нямаха бактерии в червата си.

— Как е възможно? — учуди се Деймън.

Възрастната жена поклати глава и се насочи към два трупа, заклещени на столове на съседната платформа. Техните рани бяха на корема и бяха по-големи.

— Нещо е пробило дупки в коремите им — каза тя.

— Какво? — Деймън чу колко глухо звучи гласът му в микрофона на термокожата.

— Мисля, че всички тези хора, постчовеците, са умрели от раните си — отвърна Сави. — Нещо им е прегризало гърлата и коремите и им е изтръгнало сърцата.

— Какво?! — повтори Деймън.

Вместо отговор, Сави извади черния пистолет от раницата си и го нагласи на лепящата ивица на бедрото на термокожата си. После посочи уличката, навлизаща във вътрешния град, която завиваше след около половин километър права отсечка, и каза:

— Нещо там се движи.

И без да се интересува дали двамата мъже ще я последват, се отгласна и заплува право натам.

41. МОНС ОЛИМПУС

След залавянето им, още щом русият бог с летящата колесница унищожи балона и ги повлече към Монс Олимпус, Манмът реши, че е най-разумно да задействат Устройството — каквото и да беше то.

Но не успя да се добере до него. Нито до преподавателя. Нито до Орфу. Не можеше да прави нищо друго, освен с всички сили да се държи за парапета на коша, докато летяха почти със свръхзвукова скорост към марсианския вулкан. Ако не бяха завързани за платформата с всички въжета и кабели, които успя да намери Манмът, Устройството, преподавателят и Орфу от Йо щяха да паднат от височина над дванайсет хиляди метра върху високото плато между най-северния от вулканите на Тарзис, Аскреус, и морето Тетида.

Богът от машината, който с лекота носеше тези метрични тонове тежест, дори набра височина, когато колесницата полетя над морето и се приближи към Монс Олимпус откъм север. Макар и с увиснали къси крака и манипулатори, дълбоко впити в парапета на коша, Манмът трябваше да признае, че гледката е невероятна.

Почти плътна маса облаци покриваше по-голямата част от района между вулканите на Тарзис и Олимп. Изгряващото от югоизток слънце беше малко, но много ярко и обагреше в златисто океана и облациите. Златните отблясъци на Тетида бяха толкова ослепителни, че Манмът трябваше да усили поляризиращите си филтри. Самият Олимп се издигаше в края на океана, зашеметяващ с могъществото си, безкраен конус ледени полета, извисяващи се към невероятно зеления връх с няколко езера.

Колесницата се спусна и моравекът различи четирикилометровите вертикални скали в подножието на северозападния квадрант. И макар че скалите бяха в сянка, видя и пътища и постройки в тясна ивица пясъчен плаж, въпреки че между скалите и златистия океан имаше четири-пет километра. Още по на север, в морето, се виждаше тераформираният остров Ликус Сулци,

който много приличаше на гущерова глава, извърната към Монс Олимпус.

Манмът описваше всичко това на Орфу по теснолъчевия канал. Единственият коментар на йониеца гласеше:

— Звучи красиво, но ми се ще да правехме тази обиколка по собствено желание.

Приятелят му си спомни, че не е тук на екскурзия, когато божественият хуманоид спусна колесницата към върха на гигантския вулкан. Три хиляди метра над най-горните заснежени склонове прелетяха през силово поле — сензорите на Манмът регистрираха озоновия шок и волтажните диференциали — и се насочиха към зеления връх.

— Съжалявам, че не видях приближаването на колесницата по-рано, за да го избегна — каза той на Орфу през последните секунди, преди да се наложи да прекъсне връзката и да се приготви за кацане.

— Ти не си виновен — успокой го вакуумният моравек. Тези *deus ex machinas* ги бива да изненадват нас, любителите на литературата.

След като кацнаха, богът, който ги беше пленил, сграбчи Манмът за врата и безцеремонно го внесе в най-огромното изкуствено помещение, което дребният моравек бе виждал. Други богове излязоха да довлечат Орфу, Устройството и преподавателя. Още повече се стекоха в залата, докато Зевс слушаше разказа на бога от колесницата за тяхното залавяне. Манмът разбираше, че тези хора наистина се смятат за богове. Явно не случайно бяха избрали Монс Олимпус за свой дом. Холограмите на десетки божества в нишите затвърдиха хипотезата му. После заговори юбербогът, когото бе разпознал като Зевс — само че на гръцки. Манмът каза едно-две изречения на английски. Сивобразите и по-младите богове неразбиращо се намръщиха и моравекът се наруга наум, че не е качил старогръцки или новогръцки в езиковата си база данни. Когато се беше отправял със „Смуглата дама“ да проучва моретата на Европа, това просто не му се бе струвало важно.

Премина на френски. После на немски. На руски. На японски. Използваше скромната си езикова база данни с едно и също изречение — „Идвам в мир и не исках да ви се натрапвам“ — когато Зевс вдигна

грамадната си ръка, за да го прекъсне. Боговете заговориха помежду си: не изглеждаха много доволни.

„Какво става?“ — попита го Орфу по теснолъчевия канал. Корубата на йониеца се намираще на пет метра от Манмът, при другите два артефакта от коша. На похитителите им явно не им беше хрумвало, че в напуканото и очукано тяло може да има разумно същество, и се отнасяха с Орфу като с обикновен трофей. Манмът го бе предвидил и тъкмо затова говореше в единствено число, вместо в множествено. Каквато и съдба да му отредяха боговете, имаше вероятност да оставят приятеля му на мира, въпреки че не му беше ясно как Орфу ще избяга без очи, уши, крака и манипулатори.

„Боговете си приказват — отговори Манмът. — И аз не ги разбирам“.

„Повтори ми някои от думите, които казват“.

Той безмълвно му прати думите.

„Това е вариант на класически гръцки — каза Орфу. — Имам го в база данните си и го разбирам“.

„Качи ми база данните“ — помоли Манмът.

„По теснолъчевия канал ли? Това ще отнеме поне час. Имаш ли цял час на разположение?“

Манмът обърна глава към красивите мъжки хуманоиди, които спореха. Като че ли вече взимаха някакво решение. „Не“ — призна той.

„Предавай ми какво казват и аз ще превеждам — предложи йониецът. — Така ще определим съответния отговор и аз ще ти пратя фонемите“.

„Директно ли?“

„Имаме ли друг избор?“

Техният похитител разговаряше с брататия на златния трон. Манмът предаде репликите, след стотна от секундата получи превода, посъветва се с приятеля си и запомни наизуст старогръцките срички на отговора.

— ... тоя хитър дребен автомат и другите неща не са достойни за плячка, господарю Зевсе — казваше два и половина метровият русокос бог.

— Сребролъчки Аполоне, не обявявай такива играчки за недостойни, докато не узнаем откъде и защо идват. Балонът, който си

унищожил, не е бил играчка.

— Нито пък аз съм играчка — обади се Манмът. — Идвам в мир и не съм ви се натрапил нарочно.

Боговете едновременно ахнаха и си зашепнаха.

„Колко са високи тези богове?“ — попита Орфу по теснолъчевия канал.

Манмът накратко му ги описа.

„Не е възможно — учуди се йониецът. — Човешката скелетна структура престава да е ефикасна при височина два метра, а триметров ръст направо е нелеп. Долните кости на краката ще се счупят“.

„Това е марсианска гравитация — напомни на приятеля си Манмът. — Само около една трета от земната“.

„Значи смяташ, че тези богове са от Земята, така ли? — попита Орфу. — Струва ми се невероятно, освен ако...“

„Извинявай — прекъсна го Манмът. — Имам малко работа“.

Зевс се подсмихна и се наведе напред.

— Значи малката играчка знае човешки език.

— Да — потвърди Манмът; повтаряше предадените му от Орфу думи, въпреки че и двамата не знаеха как да се обръщат към бога на боговете, царя на боговете, господаря на вселената. Решиха да не опитват.

— И Лечителите говорят — изсумтя Аполон. — Обаче не могат да мислят.

— Нима? — усмихна се Зевс. — Говорещият и мислещ дребосък има ли си име?

— Аз съм моравекът Манмът — твърдо заяви Манмът. — Моряк от ледените морета на Европа.

Зевс отново се подсмихна.

— Наистина ли? Кой е баща ти, моравеко Манмът?

На Манмът и Орфу им трябваха цели две секунди диалог по теснолъчевия канал, за да решат как да отговорят.

— Аз нямам баща, Зевсе.

— Тогава си играчка — заяви богът. Когато се мръщеше, големите му бели вежди почти се събираха над острия му нос.

— Не съм играчка — възрази Манмът. — А само личност в различна форма. Като моя приятел, Орфу от Йо, космически моравек, който работи на Йо. — Той посочи корубата и всички божествени очи

се обърнаха към приятеля му. Самият Орфу беше настоял да разкрие природата му. Бе казал, че иска да сподели съдбата на приятеля си, каквато и да е тя.

— Още една малка личност, но във формата на смачкан рак, а? — без да се подсмихва, рече Зевс.

— Да. Може ли да науча имената на нашите похитители?

Зевс се поколеба, Аполон възрази, но накрая царят на вселената иронично се поклони и последователно представи боговете.

— Както знаеш, твоят похитител е Аполон, моят син. До него е Арес, който много викаше, преди ти да се включиш в разговора. Онзи черният зад него е брат ми Хадес, също син на Кронос и Рея. Надясно е синът на жена ми Хефест. Величественият бог до твоя приятел е брат ми Посейдон, повикан тук в чест на твоето пристигане. До Посейдон, с яка от златни водорасли, е Нерей, също от морските бездни. Зад благородния Нерей е Хермес, водач и исполински убиец. Още много богове... и богини, виждам... пристигат във великата зала в момента, обаче тези седем богове и аз ще сме твои съдии.

— Съдии ли? — попита Манмът. — Ние с приятеля ми Орфу от Йо не сме извършили престъпление срещу вас.

— Напротив — със смях възрази Зевс и премина на английски. — Вие сте от космоса на Юпитер, малки моравеко, малки роботе, най-вероятно с пакостливо сърце. Ние с дъщеря ми Атина свалихме кораба ви и признавам, че ви смятах за мъртви. Жилави изчадийца сте вие. Обаче днес ще е краят ви.

— Ти знаеш езика на това същество?! — възкликна Арес. — Знаеш този варварски език?!

— Твоят баща говори всички езици, боже на войната — изсумтя Зевс. — Пази тишина.

Грамадната зала и многобройните мецанини бързо се пълнеха с богове и богини.

— Затворете това дребно куче-човек-машина и неговия безног рак в някоя съседна стая — заповяда Зевс. — Аз ще се посъветвам с Хера и другите си довереници и скоро ще решим какво да правим с тях. Пренесете другите два предмета в някоя от съкровищниците. По-късно ще обсъдим ценността им.

Боговете Аполон и Нерей се приближиха до Манмът. Дребният моравек прецени дали да окаже съпротива, или да бяга — на китката

си имаше нисковолтов лазер, който можеше за една-две секунди да изненада боговете, а и бе способен да тича бързо на четири крака, макар и на малки разстояния. Навярно можеше да се измъкне от тази огромна зала, да се гмурне в някое езеро и да се скрие в дълбините му — ала после хвърли поглед към Орфу, когото четирима безименни богове вече изнасяха без усилие, и се остави да изнесат и него.

Според вътрешния му хронометър чакаха в склада трийсет и шест минути, преди да се появи палачът им. Помещението беше голямо, с мраморни стени, дебели метър и осемдесет и с — показваха уредите му — вградени силови полета, които можеха да издържат ядрен взрив.

„Време е да задействаме Устройството — излъчи Орфу. — Каквато и да е функцията му, това е за предпочитане пред възможността да ги оставим да ни унищожат без съпротива“.

„Щях да го задействам, ако можех — отвърна Манмът. — Обаче нямаше дистанционно управление. И бях прекалено зает да строя коша, за да сглобя такова устройство“.

„Пропуснати възможности — избуботи Орфу. — Да вървят по дяволите. Все пак опитахме“.

„Още не съм се предал“ — осведоми го приятелят му. Тъкмо опипваше ръбовете на металната врата, през която ги бяха вкарали тук. И тя бе затворена със силови полета. Ако Орфу имаше ръце, може би щеше да успее да я изкърти. Може би.

„Какво казва Шекспир за такъв край? — попита йониецът. — Уил Поета сбогувал ли се е с Момъка?“

„Не — отвърна Манмът, докато опипваше стените с органичните си пръсти. — Разделили са се доста скандално. Двамата скъсали, когато установили, че правят секс с една и съща жена. А какво казва Пруст за всичко това?“

„Longtemps, je me suis couche de bonne heure“ — изрецитира Орфу от Йо.

Манмът не обичаше френски — винаги го беше усещал като прекалено гъста смазка между частите си, — но го имаше в база данните си и можеше да си преведе цитата. „Дълги години съм си лягал рано“.

След две минути и дваайсет и девет секунди той отговори по теснолъчевия канал:

„Останалото е мълчание“.

Вратата се отвори, в помещението влезе двуметрова богиня и затвори и запечата вратата зад себе си. Носеше сребърен овоид — държеше го с две ръце. Предметът имаше черни дупчици, насочени към моравеките. Манмът инстинктивно разбра, че няма смисъл да бяга от нея. Заотстъпва назад и докосна Орфу, макар да съзнаваше, че йониецът не усеща допира.

— Аз съм Хера и дойдох веднъж завинаги да избавя вас, глупавите моравеки, от мъките ви — заяви богинята на английски. — Никога не съм харесвала такива като вас.

Нещо проблесна и се възцари пълен мрак.

42.

ОЛИМП И ИЛИОН

В мига, в който виждам Тетида, Афродита и моята муза да влизат във великата зала, импулсивно понечвам да се телепортирам от Олимп, обаче си спомням, че богинята на любовта трябва да притежава способността, която ми е дала — да виждам и проследявам пертурбации в квантовия континуум. Прибързаното ми квантово бягство може да привлече вниманието ѝ. Пък и още не съм приключил работата си тук.

Придвижвам се настрани, заобикалям зад високите богове и богини, на пръсти се скривам зад една дебела колона и заднешком напускам великата зала. Чувам гневните викове на Арес, който настоява да узнае какво се е случило на Илионското бойно поле в негово отсъствие, после чувам Афродита да казва:

— Татко мой Зевсе, докато още се лекувах от ужасните рани, аз бях помолена да напусна лечебните вани и да дойда тук, защото ми беше съобщено, че на свобода вилнее смъртен човек, който е откраднал телепортаторен медальон и шлема невидимка, изкован от самия бог Хадес. Боя се, че този смъртен в момента нанася огромни щети.

Божественото множество избухва в рев от въпроси и викове.

Свършено е и с последното ми преимущество. Все още скриван от полето на шлема, аз се затичвам по дългия коридор, завивам наляво на първото разклонение, после свивам надясно по друга галерия. Нямам представа накъде съм се насочил, знам само, че единствената ми надежда е да се натъкна на Хера. Рязко спирам на поредното разклонение, чувам, че ревовете от великата зала се усилват, затварям очи и се моля — не на тия просташки богове. Моля се за пръв път, откакто бях деветгодишен и майка имаше рак.

Отварям очи и виждам, че Хера прекосява друго разклонение на стотина метра наляво от мен.

Сандалите ми издават шляпане, което отеква в дългите мраморни коридори. Високите златни триножници хвърлят светлина по стените и таваните. Вече не ме е грижа за шума — трябва да я настигна. По галериите кънтят нови резове от развълнувания съвет във великата зала. За миг се чудя как Афродита ще скрие съучастничеството си, защото тъкмо тя ме е въоръжила и ме е пратила да шпионирам и да убия Атина, обаче после се сещам, че богинята на любовта е ненадмината лъжкиня. Ще умра, преди да имам възможност да разкажа на някого истината. Афродита ще е героинята, която е предупредила другите богове за моето предателство.

Хера крачи бързо. Изведнъж спира и се озърта през рамо. И без това съм спрял. Сега заставам на пръсти и се опитвам да не се издам. Зевсовата съпруга се намръщва, оглежда се в двете посоки и плъзга ръка по високата шест метра метална врата. Металът забръмчава, вътрешните ключалки изщракват и вратата се завърта навътре. Трябва да побързам да се вмъкна в стаята преди Хера да я затръшне. Още помощен рев от великата зала заглушава шляпането на сандалите ми по камъка. Богинята вади гладко сиво оръжие — нещо като мидена черупка със смъртоносни черни отвори — от гънките на одеждите си.

В стаята са само дребният робот и ракът. Роботът отстъпва заднешком от Хера, явно очаква какво ще се случи, и поставя странно човешки изглеждащата си длан върху грамадната коруба. За пръв път разбирам, че другият предмет също трябва да е робот. Каквито и да са, тия машини не са част от Олимп — убеден съм в това.

— Аз съм Хера и дойдох веднъж завинаги да избавя вас, глупавите моравеки, от мъките ви — казва богинята. — Никога не съм харесвала такива като вас.

Още преди да заговори, аз вече се колебая. В края на краищата това е Хера, съпруга и сестра на Зевс, царица на боговете и най-могъща от всички богини, може би освен Атина. Сигурно беше заради израза „такива като вас“ от изречението „Никога не съм харесвала такива като вас“. Роден съм в средата на XX век, живял съм през XXI век и съм чувал този израз прекалено често.

Каквато и да е истинската причина, аз насочвам тазерната си палка и прострелвам надменната кучка.

Не съм сигурен, че петдесетте хиляди волта ще са достатъчни за богиня, обаче явно ѝ стигат. Хера се сгърчва, пада, задейства овоида в

ръцете си и взривява осветителните тела на тавана. Настава пълен мрак.

Прибирам тазерния електрод и го зареждам, обаче помещението няма прозорци и цари непрогледна тъмнина. Правя крачка напред и за малко да се препъна в тялото на Хера. Тя явно е в безсъзнание. Внезапно два лъча прорязват мрака. Смъквам шлема на Хадес и се виждам под светлината на фаровете.

— Махни тая светлина от очите ми — казвам на дребния робот. Светлината като че ли идва от гърдите му. Лъчите се изместват.

— Човек ли си? — пита роботът. Трябва ми секунда, докато осъзная, че говори на английски.

— Да. — Родният ми език звучи странно в устата ми. — Какво си ти?

— Ние сме моравеки — отговаря дребната фигура и се приближава, насочила лъчите към Хера. Клепачите ѝ вече пърхат. Навеждам се, вдигам сивото оръжие и го пъхвам в джоба на туниката си.

— Казвам се Манмът — продължава роботът. Тъмната му глава не стига даже до гърдите ми. Не виждам очи на металното, но напомнящо на пластмасово лице. На мястото на очите обаче има тъмни ивици и имам чувството, че ме наблюдава. — Моят приятел е Орфу от Йо — прибавя той. Гласът му е тих, смътно мъжки, и ни най-малко не е металически или роботски. Манмът посочва напуканата коруба, която заема почти цялата стая.

— Орфу... жив ли е? — питам аз.

— Да, но в момента няма очи и манипулатори — осведомява ме дребният робот. — Обаче му предавам разговора чрез радиовръзка и той казва, че му е приятно да се запознае с вас. Ако имал очи, вие сте щели да сте първият човек, кого вижда.

— Орфу от Йо — повтарям. — Една луна на Сатурн не се ли казваше Йо?

— Всъщност е на Юпитер — поправя ме машината Манмът.

— Е, много ми е приятно да се запозная с вас, обаче трябва веднага да се махаме оттук. По-късно ще си поговорим. Тая крава ще се свести всеки момент. Някой скоро ще я потърси. Точно сега боговете са доста развълнувани.

— Крава — повтаря роботът и поглежда надолу към Хера. — Много смешно. — После насочва лъчите на прожекторите си към вратата. — Вратата, изглежда, се е заключила след влизането на кравата. Имате ли нещо, с което да я отключите или взривите?

— Не — отвръщам. — Но няма нужда да минем през вратата, за да излезем оттук. Дай ми ръка... лапа... каквото и да е.

Роботът се колебае.

— Да не би случайно да искате квантово да ни телепортирате оттук?

— Знаеш ли за квантовото телепортиране?

Дребната фигура отново насочва фаровете към неподвижната коруба, която се извисява над главата ми.

— Можете ли да вземете и двама ни със себе си?

Мой ред е да се поколебая.

— Не знам. Не, струва ми се. Толкова огромна маса... — Хера се размърдва и изпъшква в краката ни — е, в моите крака и в хуманоидно изглеждащата ходова част на Манмът. — Дай ми ръка — повтарям. — Ще те телепортирам от Олимп и ще се върна за приятеля ти.

Дребният робот отново отстъпва.

— Преди да тръгна, трябва да съм сигурен, че можете да спасите Орфу.

В коридора отекват гласове. Нима вече ме търсят? Най-вероятно. Може би Афродита им е разкрила възможностите на шлема на Хадес или просто се разгръщат и претърсват, все едно преследват невидим човек? Хера пак простенва — вече идва на себе си.

— Майната му — казвам, смъквам наметалото си и свалям левитатора, който е част от снаряжението ми. — Светни ми тук, моля те. — Дали трябва да казвам „моля“ на робот? Естествено това Манмът не каза, че е робот — бил моравек. Каквото и да значи това.

Първият ремък на левитатора е прекалено къс за грамадния рак, обаче опъвам трите каиша и закрепвам токите за цепнатини в корубата. Тоя нещастен Орфу изглежда така, все едно терористи години наред са го използвали като мишена, за да се упражняват в стрелба. По смътно металната му наглед повърхност няма място, което да не е надупчено.

— Добре — казвам. — Да видим дали ще се получи. — И включвам левитатора.

Тоновете неподвижна материя се разклащат, отново се сгромолясват на пода, но после се издигат на около двацет и пет сантиметра над мрамора.

— Да видим сега дали тоя медальон може да пренесе толкова голяма тежест. — Не ми пука дали Манмът ме разбира. Подавам му тазерната палка. — Ако кравата се разшава, преди да се върна, или някой друг влезе в стаята, насочи палката и почукай ето тук. Това ще спре поне един.

— Всъщност аз трябва да взема две неща, които ни откраднаха, и може би ще имам по-голяма нужда от онова устройство за невидимост, което носехте — отговаря роботът. — Ще ми го дадете ли назаем? — И ми подава палката.

— Мама му стара — изругавам пак. Гласовете вече са точно пред вратата. Разхлабвам бронята си, смъквам кожената качулка и я подхвърлям на Манмът. Дали малкото устройство на Хадес работи и с машини? Да му кажа ли, че Афродита може да ме вижда даже с него? Сега не е моментът. — Как да те намеря, когато се върна? — питам го.

— Елате до отсамния бряг на езерото през следващия час. Аз ще ви намеря.

Вратата се отваря. Дребният робот изчезва.

По-рано просто бях притиснал към себе си Найтенхелзър и Патрокъл, за да влязат в телепортаторното поле. Сега се облягам на корубата, обгръщам я с ръка, представям си целта си и завъртам медальона.

Ярко слънце и пясък под краката ми. Орфу се е телепортирал с мен и сега виси на двацет и пет сантиметра над пясъка, което е добре, защото има и камъни.

Намирам се при Агамемноновия стан на брега, обаче в тоя късен утринен час около шатрите е пусто. Въпреки буреносните облаци в небето сноповете слънчеви лъчи огряват плажа и пъстрите шатри, обагрят дългите черни кораби и ми показват, че ахейските стражи смаяно отскачат назад при нашата внезапна поява. Чувам рева на битката на неколкостотин метра зад стана и знам, че гърците и троянците още се сражават пред ахейския отбранителен ров. Сигурно Ахил предвожда контранастъплението.

— Тая коруба е свещена за боговете — извиквам аз на стражите, които са клекнали зад копията си. — Да не сте я докоснали под страх от смъртно наказание. Къде е Ахил? Идвал ли е тук?

— Кой пита? — събира кураж най-високият и космат страж и вдига копие то си. Смътно познавам в него Куней, вожд на ениенците и перебите от Додона. Нямам представа защо стои на пост в Агамемноновия стан тъкмо днес и в момента нямам време да разбере.

Повалям го с тазера и поглеждам кривокракия му помощник.

— Ще ме заведеш ли при Ахил?

Гъркът коленичи и отсечено скланя глава. Другите се поколебават и след малко последват примера му.

Питам го къде е Ахил.

— Богоподобният Ахил цяла сутрин крачи край вълните, зове спящите ахейци и буди вождовете с пронизителния си вик — отговаря той. — После предизвика Атридите на двубой и ги победи и двамата. Сега е с великите вождове, готвели война, казват, срещу самия Олимп.

— Заведи ме при тях — заповядвам аз.

Докато ме извеждат от стана, хвърлям поглед назад към корубата на Орфу от Йо. Тя продължава да виси над пясъка. Останалите стражи стоят на почетно разстояние. Засмивам се.

Дребничкият помощник ме поглежда, обаче не му обяснявам нищо. Просто за пръв път от девет години крача свободно в Илионското поле като Томас Хокънбери, без да се преобразявам в никого. Усещането е приятно.

43.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Точно преди да открият булаторията, Деймън мърмореше, че умира от глад. И наистина беше гладен. Между храненията му никога не бе минавало толкова много време. Последното, което беше изял, бяха няколко хапки от единственото им останало хранително блокче преди почти десет часа.

— Все трябва да има нещо за ядене в този град — мрънкаше той. Тримата плуваха през мъртвия орбитален пръстен. Осветителните плоскости над тях бяха отстъпили мястото си на прозрачни панели и сега виждаха, че астероидът бавно се върти. Земята се появяваше, прекосяваше зрителното им поле, меката ѝ светлина огряваше пустото пространство, носещите се трупове, мъртвите растения и олюляващите се водорасли. — Трябва да има нещо за ядене тук — повтори Деймън. — Консерви, замразено-сушена храна... каквото и да е.

— Даже да има, тази храна е на няколко века — отвърна Сави. — И е също толкова мумифицирана, колкото постчовеците.

— Ако намерим слуги, те ще ни нахранят. — Деймън осъзна, че говори глупости, още преди да си затвори устата.

Харман и старицата не си направиха труда да му отговорят. Влетяха в открито пространство с полюляващи се водорасли. Там въздухът изглеждаше малко по-плътен, макар че Деймън не вдигна осмозната маска, нито качулката на термокожата. Дори през маската усещаше отвратителната миризма.

— Ако се натъкнем на факспортал, ще трябва да го използваме, за да се приберем у дома — каза Харман. Тялото му бе мускулесто и стегнато под синята термокожа, ала Деймън забелязваше бръчки около очите му. Изглеждаше по-стар от предишния ден.

— Не знам дали тук има факспортали — отвърна Сави. — И не бих се прехвърлила по факс, дори да можех.

Харман я погледна. Земята се появи над тях и меката ѝ светлина мътно огря лицата им.

— Ще имаме ли друг избор? Нали каза, че столовете били еднопосочни?

Сави уморено се усмихна.

— Моят код вече не е в техните факсбанки. Пък даже да е, това е само за да ме изтрият. Боя се, че същото се отнася и за вас двамата, след като войниксите ни откриха в Ерусалим. Но дори вашите кодове да са валидни, дори някак си да открием факсвъзли, дори някак си да открием как се работи с тях — нали се сещате, това не са обикновени факспортали — и аз остана да ви прехвърля у дома, съмнявам се, че ще се получи.

Възрастният мъж въздъхна.

— Просто ще трябва да намерим друг начин. — Той огледа тъмния град. Нямаше нищо друго освен замръзнали трупове и поклащащи се водорасли. — Друго очаквах да открия на пръстените, Сави.

— Знам — отвърна старицата. — С всички е така. Даже навремето си мислехме, че хилядите светлини в нощното небе означават много милиони постчовеци в хиляди орбитални градове.

— Колко града смяташ, че имат? — попита Харман. — Освен този?

Тя сви рамене.

— Сигурно само един в полярния пръстен. Не повече. Предполагам, че е имало само няколко хиляди постчовеци, когато ги е сполетял холокостът.

— Тогава какви са всички онези машини и устройства, които видяхме на идване? — Това всъщност не интересуваше Деймън, ала той се опитваше да разсее мислите си от празния си стомах.

— Някакви ядрени ускорители — каза Сави. — Постчовеците бяха вманиачени на тема пътуване във времето. Онези хиляди големи ускорители са пробивали хиляди космически дупчици, които са усуквали в стабилни космически дупки — това бяха въртящите се маси, които видяхте в края на повечето ускорители.

— Ами гигантските огледала? — попита Харман.

— Ефектът на Казимир — поясни тя. — Отразяване на негативна енергия в космическите дупки, за да не експлодират в черни дупки. Ако са били стабилни, постчовеците са могли да пътуват през тях до

всяко място в пространството, където са били в състояние да разположат другия край на дупката.

— И до други слънчеви системи ли?

— Съмнявам се. Мисля, че постчовеците така и не са пратили сонди извън нашата система. Преди да се родя, те вече бяха разпространили в периферията на Слънчевата система разумни самоеволюиращи роботи — астероидите им трябваша за строителни материали — обаче не са строили междузвездни кораби, нито роботизирани, нито други.

— Тогава къде са ходили през космическите дупки?

Сави сви рамене.

— Мисля, че всъщност квантовите функции са ги...

— По дяволите! — извика Деймън. Беше му писнало да слуша този безсмислен разговор. — *Гладен съм!* Искам да ям!

— Почакай — рече Харман. — Виждам нещо. — И посочи.

— Това е булаторията — каза Сави.

Имаше право. Трябваше да плуват още над половин километър в подводната светлина на мъртвия астероиден град, без да обръщат внимание на носещите се сиви мумии на мъртви постчовеци, докато накрая ясно видяха правоъгълника от прозрачна пластмаса на стотина метра нагоре по една от светещите стени. Вътре на площ от стотици метри се простираха безброй редици от познатите лечебни резервоари, пълни с голи тела на старостилни човеци. Под ярката болнична светлина оживено сновяха слуги и други фигури. Деймън едва не се разплака при тази позната гледка.

— Чакайте ме — задъхано каза той. Плуваха в редкия токсичен въздух над земята, намираха опори, тераси, изсъхнали дървета и други солидни повърхности, от които да се отблъскват, ала младият мъж беше изтощен. Никога не бе полагал толкова много физически усилия.

Макар че явно нямаше търпение да влезе в светлата амбулатория, Сави се върна и заплува до задъхания Деймън. Харман вторачено се визираше през прозрачната стена.

Сави подаде на младежа манерката и той допи последните глътки вода, без да се колебае или да иска разрешение. Беше обезводнен и уморен.

— Обещах на Ада да я вземем с нас — промълви Харман.

Деймън и старата еврейка го погледнаха.

— Бях убеден, че ще сме с космически кораб — засрамено сви рамене възрастният мъж. — Обещах й да се отбием в Ардис Хол и да я вземем.

— Тя и без това ти беше сърдита — все още задъхан, отвърна Деймън. Осмозната маска като че ли не му осигуряваше достатъчно кислород.

— Така е — призна Харман.

Сави отблъсна настрани сивия труп, който излетя от водораслите. Замръзналите му бели очи сякаш ги зяпаха укоризнено.

— Много се съмнявам, че точно сега Ада щеше да ти е благодарна. — Тя посочи нагоре към амбулаторията. — Но ти би трябвало да си доволен, Харман. Това беше целта ти, нали? Да стигнеш до амбулаторията и да си осигуриш още няколко години.

— Нещо такова.

Старицата кимна към трупа.

— Постчовеците като че ли нямат възможност да преговарят с теб.

— Мислиш ли, че булаторията е автоматизирана? — попита Харман. — Че само слугите са я поддържали през последните няколко века, че те са ни прехвърляли по факса тук горе, поправяли са ни през отредените ни пет двайсетилетки и после са ни прехвърляли обратно да продължим скучния си живот?

— Защо не се качим да проверим? — предложи тя.

Влязоха в сияещия стъклен правоъгълник през бяла квадратна полупропусклива стена, също като стената при херметичния шлюз.

Наистина беше булаторията. Вътре не само бе светло и имаше въздух, но и някак си се поддържаше една десета от земната гравитация. Деймън падна на четири крака, неспособен да се приспособи толкова бързо към слабото, но постоянно притегляне. Внезапната промяна, плюс успокоителната гледка на толкова познатите слуги, плюс ужаса му, че отново е в булаторията толкова скоро след случката с алозавъра, правеха краката му прекалено слаби, за да го издържат дори при тази слаба гравитация.

Сави и Харман обикаляха резервоарите. Старицата бе смъкнала осмозната си маска и дишаше въздуха.

— Рядък е, пък и смърди отвратително. — Гласът ѝ звучеше странно и пискливо. — Сигурно имат нужда от въздух тук, но е прекалено зловонен, за да се диша. Не си сваляйте маските.

Деймън не се нуждаеше от този съвет — той дори не понечи да смъкне маската си.

Слугите не им обръщаха внимание — стояха при различни виртуални пултове. По прозрачни тръби течаха зелени и червени течности. Харман се вглеждаше във всеки резервоар. Повечето човешки тела бяха почти съвършени, ала неоформени, плътта беше прекалено отпусната, черепите и слабините не бяха окосмени, очите бяха бели. Само няколко фигури бяха почти завършени и премигваха, когато ги виждаха.

Деймън следваше спътниците си, но стоеше на известно разстояние от резервоарите. Докато гледаше тези проточовеци, си спомни мъгляви образи от времето, прекарано в резервоара преди броени дни, и отново потръпна, отстъпи назад и се блъсна в най-близкият пулт. Носещият се наоколо слуга не му обърна внимание.

— Явно не са програмирани да контактуват с хора извън резервоарите — отбеляза Сави. — Въпреки че, ако им попречиш на работата, сигурно ще направят нещо, за да те отстранят.

Изведнъж на един от резервоарите с напълно възстановено тяло — млада жена със сини очи и червено окосмение на главата и слабините — замига зелена лампичка и течността диво заклокочи. След миг тялото изчезна. Няколко секунди по-късно вътре се материализира друго тяло — рус мъж с изцъклени мъртви очи и рана на челото.

— Във всеки резервоар има факспортал! — извика Деймън. После го осени — естествено, че имаше. По този начин пренасяха телата им тук на всяка двайсетилетка или след тежка травма. *Или смърт.* — Можем да използваме тези факсвъзли — предложи той.

— При вас може и да се получи — отвърна Сави, доближила лице към един от резервоарите. — А може и да не се получи. Факсът е кодиран за тялото в резервоара. Машината може да не познае кодовете ви и просто да ви... източи.

С новия труп в контейнера се вляха цветни течности. От един отвор в стената се появиха сини червейчета, спуснаха се към мъртвия мъж и се завмъкнаха в счупения му череп и подпухналата му бяла плът.

— Все още ли искаш да легнеш в резервоара? — попита Харман тя.

Възрастният мъж само поглади брадичката си и с присвити очи се загледа в редиците светещи саркофази. После внезапно посочи.

— Боже Господи!

Тримата бавно се приближиха, отчасти ходейки, отчасти плувайки в слабата гравитация. Деймън не вярваше на очите си.

Една трета от резервоарите в този край бяха пълни с течност. Вътре нямаше човешки тела. Тела обаче имаше, или по-точно части от тела, върху всяка свободна повърхност: по пода и масите, върху конзолите на слугите, върху неподвижни слуги. На пръв поглед, помисли си — надяваше се — Деймън, това бяха мумифицирани останки от постчовеци, колкото и ужасно да бе това. Само че не бяха мумии. Не бяха и останки от постчовеци.

Булаторията беше нечия шведска маса.

Върху дългата маса пред тях имаше части от човешки тела — бели, розови, червени, кървави, пресни. Десетки мъже и жени, сякаш още мокри от резервоарите, изкормени, с извадени органи и оглозгано от кървавите ребра месо. Под масата лежеше човешка глава и сините ѝ очи сякаш смаяно зяпаха как нещо или някой яде тялото, на която беше принадлежала. Пред обърнатия с гръб към масата въртящ се стол с висока облегалка имаше купчина ръце, отсечени от китките.

Преди някой от тях да успее да проговори по микрофона на термокожата си, столът се завъртя. Отначало на Деймън му се стори, че на седалката е подпрян друг човешки труп, но този бе зеленикав, невредим — и дишаше. Жълтите очи мигаха. Невероятно дългите ръце се протегнаха, ноктестите пръсти се разгънаха. Над дългите зъби пробяга змийски език.

— Ти помисли, че Аз съм, какъвто си ти^[1] — каза истинският Калибан. — Сбъркали сте.

Сави и Харман хванаха Деймън под мишниците и заплуваха през булаторията. Деймън крещеше по същия начин, по който бе крещял по време на полета със стола. Стремглаво се блъснаха в бялата стена, без

да спират, преминаха през нея — термокожите още по-плътно прилепнаха към тях при почти пълния вакуум навън, — оттласнаха се от прозрачната стена и се понесоха към земята на сто метра надолу.

Спряха за миг на една платформа, издигаща се на двайсетина метра над улицата. Деймън имаше време да забележи носещите се наоколо мумии с прегризани гърла и кореми — прегризани по същия начин като на хората в булаторията. Усети, че ще повърне в осмозната си маска, и в следващия момент другарите му от двете му страни отново се оттласнаха и заплуваха към мрака пред тях.

В отчаянието си той смъкна маската и повърна в зловонния рядък въздух. Стори му се, че тъпанчетата му ще се спукат и че очите му се подушат, ала пак нагласи маската — усети смрадта на собственото си повръщано и на страх — и се отблъсна след Сави и Харман. Не искаше да бяга. Искаше му се да се свие на кълбо и пак да повърне. Но разбираше, че няма такава възможност. Размаха ръце като обезумял, погледна през рамо към светлината на булаторията и заплува с всички сили.

Калибан ги настигна в най-мрачния ъгъл на града, където водораслите се олюляваха от инерцията на бавно въртящия се астероид. Всички стъклени стени на града бяха прозрачни и през тях се виждаше бялата, обгърната в облаци Земя, която прекосяваше небето за няколко минути. И после — няколко минути мрак, нарушаван само от студените звезди. И в този мрак се появи Калибан.

Тримата се бяха сгушили в тъмнината.

— Видяхте ли го да излиза от булаторията? — с усилие промълви Сави.

— Не.

— Не видях нищо, след като избягахме — задъхано рече Харман.

— Това калибан ли беше? — попита Деймън. Усещаше, че плаче, ала това не го интересуваше. Зададе въпроса с последната си останала надежда.

— Не просто калибан — отговори Сави. — А самият Калибан.

— Онези трупове... — заекна Харман. — Петата двайсетилетка, нали?

— Имаше и по-млади — прошепна старицата. Държеше черния пистолет и го местеше насам-натам, взряна в мрака между олюляващите се стъбла.

— Възможно е по-рано съществото да е изяждало само петите
двайсетилетки — предположи Харман. — Но после да е станало по-
смело. По-нетърпеливо. По-лакомо.

— Божичко, божичко, божичко, божичко — стенеше Деймън:
най-старото заклинание, известно на човечеството. Зъбите му тракаха.

— Още ли си гладен? — попита го Сави. Може би се опитваше
да го успокои с някакво черно подобие на хумор. — Аз не съм.

— Аз пък съм — каза на тяхната радиочестота Калибан, изплува
от водораслите, хвърли мрежата си отгоре им, изби пистолета от
ръката на Сави и ги хвана като риби.

[1] Стихът от Псалтира е цитиран по каноничното издание на
Светия Синод от 1992 г. — Б.пр. ↑

44. МОНС ОЛИМПУС

Манмът се чувстваше странно да е извън теснолъчевия обхват на Орфу. Надяваше се, че приятелят му е в безопасност.

Боговете се втурнаха в склада миг след като човекът, който така и не се беше представил, се телепортира квантово. Манмът не вярваше в друга невидимост, освен ако не се осигуряваше от качествен стелт материал, ала високите богове и богини, които се стълпиха в стаята и коленичиха около Хера, явно не го виждаха. Той се промъкна между бронзовите им крака и белите им тоги и се запровира по лабиринта от коридори. Установи, че когато е невидим, много трудно се движи на два крака — все проверяваше дали краката му са си на мястото, и ги нямаше — затова се отпусна на четири крака и безшумно затича напред.

Тъй като Орфу бе забавял боговете, които ги вкараха в килията, Манмът беше видял къде прибират предавателя и Устройството. Стаята се намираше в един страничен коридор на три десни завоя от килията.

Когато стигна там, коридорът пустееше — въпреки че по съседните коридори често минаваха богове — и Манмът задейства нисковатовия лазер на китката си, за да прореже вратата. И през цялото време си мислеше колко странно ще изглежда това, ако някой бог завие по тази галерия — двайсетсантиметров червен лъч, увиснал във въздуха, бавно да прогаря кръг около ключалката на грамадната врата.

Лазерът нямаше да може да се справи с цялата врата, но изряза петсантиметров кръг около ключалката — моравекският слух можеше да долови придвижването на механизма по субзвуковите честоти — и вратата хлътна навътре. Манмът влезе, затвори я и само след секунди чу стъпки по коридора. Стъпките продължиха нататък. Моравекът смъкна кожения шлем на Хадес, за да вижда ръцете и краката си.

Помещението бе поне двеста метра дълго и високо стотина, пълно с кюлчета злато, купчини монети, ковчезета със скъпоценни

камъни, малки планини от полирани бронзови предмети, мраморни статуи на богове и хора, огромни мидени черупки, от които по лъскавия под преливаха бисери, разглобени златни колесници, стъклени стълбове, пълни с лазурит и стотици други съкровища, всички блестящи от отразената светлина на пламъците, които мъждукаха в десетки златни триножници.

Манмът не обърна внимание на тези богатства и се втурна към матовия метален предавател и малко по-малкото Устройство. Нямаше начин да ги изнесе — невидимостта нямаше да му помогне — и знаеше, че разполага само с няколко секунди, затова премести Устройството, намери съответния жак на комуникатора и го задейства със стандартна нисковолтова команда.

Примитивният ИИ на предавателя прие командата и разтвори нановъглеродния си кожух. Видяха се сложни устройства, вгънати в самите себе си. Манмът се отдръпна и предавателят направи грациозно кълбо напред, изпъна триножника и енергийните си рамене, после разтвори мрежеста сателитна чиния с диаметър осем метра. Добре, че не го бе направил в малка стая, помисли си моравекът.

Помещението обаче нямаше прозорци и навярно се намираще под тонове мрамор, гранит и марсиански камък, прекалено много за осъществяване на контакт. Във всеки случай нямаше звезди, по които предавателят да се ориентира. Докато сателитната чиния търсеше и се въртеше, Манмът изпитваше все по-остра тревога — и не само защото от коридорите се носеха викове. Това щеше да е следващото място, където щяха да проверят боговете — или да се телепортират, — след като се уверяха, че Хера е жива. Ако предавателят не успееше да прихване целта, мисията на Манмът и Орфу сигурно щеше да приключи. Всичко зависеше от съвършенството на предавателя.

Накрая сателитната чиния спря, насочена към нещо на трийсет градуса от вертикала. До физическите жакове се появи виртуален пулт и засветиха зелени лампички.

Манмът се включи и качи всичко от своите бази данни с архива на цялото пътуване — всеки разговор с Орфу, всеки диалог с Корос III, Ри По и боговете, всеки видян образ след напускането на Юпитеровия космос. Качването отне по-малко от петнайсет секунди.

Сензорите му регистрираха усилването на антиматериалното енергийно поле на Чевков и той се зачуди дали боговете го усещат.

Така или иначе, знаеше, че ще го открият след минути, ако не и по-скоро. И нямаше как да напусне това помещение и сградата заедно с Устройството. Можеше да го задейства още сега, можеше да го задейства и по-късно. И в двата случая щеше да е в центъра на събитията.

Ала сега не бе моментът да мисли за Устройството, напомни си той. А за предавателя.

Безбройните индикатори на предавателя мигаха в зелено и показваха, че енергийният източник е на максимален заряд, данните са кодирани и целта — навярно космосът на Юпитер, може би дори Европа — е прихваната. Или поне така се надяваше.

Някой тропаше на вратата.

„Защо просто не се телепортират вътре?“ — помисли си Манмът. Нямаше време да си отговори на този въпрос. Като замени дланите си с метални проводници, моравекът откри задействащия порт и прати стартиращия заряд от трийсет и два модулирани волта.

От сателитната чиния се стрелна жълт лъч с диаметър осем метра. Стълбът чиста енергия на Чевков проби дупка в тавана и горните трите етажа, преди да се понесе към звездите. После угасна и предавателят безшумно се самоунищожи, превърна се в стопена топка.

Аварийните поляризиращи филтри на Манмът се бяха задействали за наносекунди по време на предаването, но въпреки това за миг той бе заслепен. Когато погледна през косите димящи дупки над себе си и видя небето, за пръв път си позволи да изпита надежда.

Боговете взривиха вратата и съкровищницата се напълни с дим и пара.

Моравекът използва последните няколко секунди от димното прикритие, за да вдигне Устройството — което щеше да тежи само десетина килограма при земната гравитация и тежеше само около три на Марс, — после приклепна, колкото можеше по-силно сви пружините на задните си крака, без да обръща внимание на структурните ограничения, скочи нагоре през димящите дупки и излетя през петнайсетте метра разбит мрамор и ронещ се гранит.

Покривът на тази част от великата зала беше плосък и Манмът затича на два крака колкото можеше по-бързо, развълнуван от това, че е на открито. Носеше Устройството под лявата си мишница.

Небето над върха на Монс Олимпус бе синьо и в него летяха десетки колесници, управлявани от богове и богини. Една от машините се спусна надолу и се понесе на десет метра над покрива с очевидното намерение да смаже Манмът под колелата си. Моравекът със закъснение разбра, че е забравил да нахлузи шлема на Хадес. В момента всички богове го виждаха от въздуха.

Като използва всеки бит енергия, съхранена в системата му, Манмът се сви и отново скочи, мина през холографските коне и изрита изненаданата богиня в гърдите. Тя се просна назад, размаха белите си ръце и тежко се строполи върху покрива на великата зала на боговете.

Моравекът отдели три десети от секундата за изучаване на виртуалния холодисплей над предния парапет, после вмъкна манипулаторите си в матрицата и рязко зави надясно. Няколко колесници го последваха, други се опитаха да му пресекат пътя. Нямаше как да напусне въздушното пространство на Олимп, ала той и не възнамеряваше да бяга.

Пет колесници се приближаваха и небето се изпълваше с титанови стрели — стрели! — когато Манмът прелетя над брега на огромното езеро. Грабна Устройството и скочи точно когато първите стрели на Аполон улучиха колесницата му. Машината избухна само на метри над него и моравекът падна във водата сред фонтан от течено злато и пламтящи енергийни кубове. В секундите преди да достигне повърхността отгоре се посипа дъжд от микровериги. Дълбочинният му сонар показваше, че езерото е дълбоко над две хиляди метра.

„Може пък да свърши работа“ — помисли си той. После достигна повърхността, задейства плавниците си, още по-здраво обхвана Устройството с една ръка и се гмурна.

45.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ, ИЛИОН

Кофти ми е, че не се връщам веднага за дребния робот, обаче положението тук е напрегнато.

Стражите ме отвеждат при Ахил, който се облича за битка, заобиколен от вождовете, наследени от Агамемнон — Одисей, Диомед, стария Нестор, Големия и Малкия Аякс — обичайните присъстващи освен Атридите Агамемнон и Менелай. Нима е вярно, както беше крещял Арес, че Ахил е убил цар Агамемнон и така е лишил жена му Клитемнестра от кървавата ѝ мъст и стотици бъдещи драматурзи от тема? Нима Касандра е пощадена?

— Кой си ти, в името на Хадес? — изръмжава мъжеубиецът, бързоногият Ахил, когато ме въвеждат във вътрешния му стан. За пореден път се сещам, че те виждат само Томас Хокънбери, изгърбен, с бакенбарди и мръсен, без наметалото, меча и левитатора, просто някакъв си мърляв пехотинец с матова бронзова броня.

— Аз съм човекът, когото майка ти, богинята Тетида, праща да те свърже с Хектор и после да те поведе към победа над боговете, които убиха Патрокъл.

При тия думи героите и вождовете отстъпват назад. Ахил явно им е казал, че Патрокъл е мъртъв, обаче не им е разкрил плана си да обяви война на Олимп.

Пелеевият син припряно ме дърпа настрана, по-далеч от кръга уморени воини.

— Откъде да знам, че си пратеник на майка ми, богинята Тетида? — пита младият богочовек. Днес Ахил изглежда по-стар от вчера, като че ли за една нощ на младежкото му лице са били изсечени нови бръчки.

— Ще ти докажа, като те заведа където трябва — отвърщам аз.

— На Олимп ли? — Зървам в очите му нещо налудничаво.

— Накрая — прошепвам му. — Обаче, както ти каза майка ти, първо трябва да сключиш мир и да обединиш силите си с Хектор.

Ахил сбърчва лице и се изплюва на пясъка.

— Днес не мога да склуча мир. Искам война. Война и божествена кръв.

— За да воюваш с боговете, първо трябва да приключиш тая безсмислена война с троянските герои.

Мъжеубиецът се обръща и посочва далечните бойни линии. Виждам ахейските знамена оттатък рова да напредват в ивицата, където предишната вечер бяха троянските позиции.

— Ние ги побеждаваме — вика Ахил. — Защо да склучвам мир с Хектор, когато мога да забуча червата му на копието си след броени часове?

Свивам рамене.

— Както искаш, сине Пелеев. Пратен съм тук да ти помогна да отмъстиш за Патрокъл и да си върнеш тялото му, за да му направиш достойно погребение. Щом не желаяш, ще си вървя. — Обръщам му гръб и понечвам да се отдалеча.

Ахил се хвърля върху мен толкова светкавично, поваля ме на пясъка и вади ножа си толкова бързо, че не бих могъл да го прострелям с тазера даже от това да зависи животът ми. Може и да зависи, защото той опира острия като бърснач кинжал в гърлото ми.

— Смейш да ме обиждаш, а?

Отговарям му много предпазливо, за да не се убода на ножа му.

— Никого не обиждам, Ахиле. Пратен съм тук да ти помогна да отмъстиш за Патрокъл. Ако искаш да го направиш, изпълнявай каквото ти казвам.

Той ме зяпва за миг, после се изправя, прибира ножа в ножницата и ми подава ръка, за да ме вдигне на крака. Одисей и другите вождове мълчаливо ни наблюдават от десет метра, явно адски любопитни какво става.

— Как се казваш? — пита Ахил.

— Хокънбери — отвръщам аз, като изтупвам праха от задника си и търкам гърлото си. — Син на Дуейн — прибавям според обичайния ритуал.

— Странно име — промърморва мъжеубиецът. — Обаче и времената са странни. Добре дошъл, Хокънбери, сине Дуейнов. — Той протяга ръка и толкова силно ме стиска за лакътя, че ми спира кръвообращението. Опитвам се да отговоря на жеста.

Ахил поглежда вождовете и помощниците си.

— Обличам се за бран, сине Дуейнов. Когато се приготвя, ще дойда с теб и в дълбините на Хадес, ако трябва.

— Като начало, само в Илион.

— Ела да се запознаеш с моите другари и водачи. — Той ме повежда към Одисей и другите.

— Агамемнон мъртъв ли е? — Трябва да го попитам. — А Менелай?

Ахил мрачно поклаща глава.

— Не, не съм убил Атридите, въпреки че сутринта последователно ги победих и двамата в двубой. Те са насинени и окървавени, обаче не са ранени чак толкова тежко. Сега са при лечителя Асклепий и макар че ми се заклеха във вярност, за да си спасят живота, никога няма да им имам доверие.

Ахил ме запознава с Одисей и всички други герои, които съм наблюдавал повече от девет години. Всеки от тях стиска китката ми в поздрав и докато приключва само с най-висшите вождове, ръката ми е изтръпнала.

— Богоподобни Ахиле — казва Лаертовият син, — сутринта ти стана наш цар и ние ти се заклехме във вярност, обещахме ти да те последваме и на Олимп, ако трябва, за да си върнем тялото на нашия другар Патрокъл след измяната на Атина, колкото и невероятно да звучи това, обаче трябва да ти съобща, че твоите вождове са гладни. Ахейците трябва да се нахранят. Те се сражаваха с троянците цяла сутрин, след като почти не са спали, и отблъснаха силите на Хектор от нашите черни кораби, от палисадата и рова, ала хората са уморени и гладни. Нека Талтибий сготви нерез за вождовете, докато воините и ти се върнете да се нахраните...

Ахил рязко се обръща към Одисей.

— Да ядем ли? Полудя ли, Одисее? Днес не ми се яде. Жаден съм за сеч, кръв, викове и стонове на умиращи хора и заклани богове.

Хитроумният цар на Итака леко скланя глава.

— Ахиле, сине Пелеев, най-велик от всички ахейци, ти си посилен от мен и по-ловък с копие, обаче аз те надминавам по мъдрост, закален съм от по-голям опит и повече изпитания. Дух милостив и спокоен в гърдите си имай, нови царю. Не оставяй верните си ахейци,

аргивци и данайци да нападнат Илион на гладен стомах в тоя дълъг ден, камо ли да воюват срещу Олимп, както са прегладнели.

Ахил се замисля, преди да отговори.

Одисей приема мълчанието му за възможност да продължи убежденията си.

— Нима искаш твоите герои, Ахиле, които са готови да умрат за теб до последния човек, за да отмъстят за Патрокъл, да посрещнат смъртта си не в битка с безсмъртните богове, а от *глад*?

Мъжеубиецът поставя силната си десница на Одисеевото рамо и аз не за пръв път установявам, че Пелеевият син е много по-висок от набития тактик.

— Одисее, мъдри съветнико, нека Агамемноновият вестител Талтибий заколи с кинжала си най-големия нерез и го опече на шиш на най-жаркия огън, който разпалят хората ти. После заколете още толкова животни, колкото са гладните в ахейските редици. Ще заповядам на своите верни мирмидонци да се погрижат за пира. Ала не принасяйте жертва на боговете. Не хвърляйте вино в огъня. Днес ще дадем на боговете само върховете на копията и мечовете си.

Той се оглежда и заговаря по-високо, за да го чуят всичките му вождове.

— Заситете глада си, приятели. Несторе! Нека твоите синове Антилох и Тразимед, както и Мегес Филеев, Мерион и Тоант, Ликомед, роден от Креонт, и Меланип, да съобщят за пира на нашите воители, та никой ахеец да не остане без храна и вино за обяд! Аз ще се облека за битка и ще ида с Хокънбери, Дуейновия син, да се приготвя за предстоящата война с боговете.

Ахил се обръща и влиза в шатрата, като ме вика да го последвам.

Докато чакам Ахил да се приготви за битка, си спомням как често бях чакал жена си Сюзан да се облича за гости, за които вече сме закъснели. Нищо не може да ускори тоя процес — човек може само да чака.

Ала постоянно си поглеждам часовника и си мисля за дребния робот, който съм оставил там горе — Манмът се казваше, — и се чудя дали боговете вече са го убили. Той обаче ми беше казал да го взема от езерото след час и дотогава остават още над трийсет минути.

Само че как да се върна на Олимп без шлема на Хадес? Импулсивно му го бях дал и сега може да платя за тая си импулсивност, ако боговете погледнат и ме видят тук. Обаче си казвам, че Афродита и без това може да ме види, ако се върна на Олимп, със или без шлема на Хадес, затова просто бързо ще се телепортирам там, ще взема Манмът и пак ще се телепортирам. Сега най-важното е какво става тук и в Илион.

Тук става това, че Ахил се облича.

Забелязвам, че мъжеубиецът скърца със зъби, докато се приготвя за война — или по-скоро, докато неговите слуги и роби му помагат да се приготви за война. Никой средновековен рицар не се е отнасял към оръжието и доспехите си с по-голямо внимание и тържественост от Ахил, Пелеевия син.

Първо Ахил стяга на краката си разкошни наколенници, които ми напомнят за бейзболното ми минало в гимназията, въпреки че тия наколенници не са от пластмаса, а от бронз, със сребърни токи на глезените.

После си слага нагръдник и премята меча си през рамо. Мечът също е бронзов, лъщи по-силно от огледало, остър е като бръснач и дръжката му е осеяна със сребърни нитове. Бих могъл да го вдигна, ако приклепна и го хвана с две ръце. Евентуално.

После Ахил взима грамадния си кръгъл щит, направен от два пласта бронз и два пласта калай — рядък метал по онова време, — разделени с пласт злато. Тоя полиран щит е толкова известно произведение на изкуството, че Омир му е посветял цяла песен от „Илиада“, и освен това е обект на множество стихотворения, сред които любимото ми от Робърт Грейвс. И колкото и да е изненадващо, човек не остава разочарован, когато го види лично. Достатъчно е да кажа, че концентричните му кръгове от изображения обобщават същността на философската мисъл на тоя древногръцки свят, като се започне от Океана по ръба и се мине през удивителните образи на мирния и воюващия град почти в средата, за да се стигне до Земята, морето, слънцето, луната и звездите точно в центъра. Щитът е толкова добре полиран, че даже в шатрата лъщи като хелиографско огледало.

Накрая Ахил взима здравия си шлем и си го слага на главата. Според легендата богът на огъня Хефест лично е поставил гребена — в тая война шлемове с гребени носят не само троянците, но и ахейците

— и е вярно, че високият златен гребен на шлема пламти като огън, когато героят се движи.

Вече в пълно снаряжение, освен копието, Ахил се оглежда като нападател от Националната футболна лига, за да се увери, че нараменниците му са добре нагласени. Мъжеубиецът се извърща, за да види дали коленниците му са плътно прилепнали и нагръдникът му е стегнат, ала не чак толкова, че да не може да се обръща, извива се, навежда се и се накланя с лекота. После изтичва няколко крачки, за да провери дали всичко, от сандалите до шлема му, си стои на мястото. Накрая вдига щита и изтегля меча си с толкова плавно движение, сякаш от самото си раждане не е правил нищо друго.

После прибира меча в ножницата и казва:

— Готов съм, Хокънбери.

Вождовете му ни следват, докато го водят към брега, където съм оставил корубата на Орфу. Стражите не са се приближили до грамадния рак — той продължава да виси във въздуха благодарение на моя левитатор, факт, който не остава незабелязан за трупащата се тълпа от воители. Решил съм да им изпълня един фокус, за да направя впечатление на Одисей, Диомед и другите водачи и да си спечеля малко повече уважение. Пък и знам, че тия други ахейци не са заслепени от гняв като Ахил и едва ли са особено въодушевени от войната срещу безсмъртните богове, които са тачили и на които са принасяли жертви, откакто се помнят. Теоретично, каквото и да направя, за да затвърдя властта на Ахил над неговата нова войска, би трябвало да е от полза и за двамата ни.

— Хвани се за ръката ми, сине Пелеев — прошепвам аз и когато Ахил ме хваща, завъртам медальона с другата си ръка и изчезваме.

Елена ми беше казала да ги чакам в преддверието на стаята на Скамандър в дома на Хектор. Ходил съм там и не се затруднявам да си го представя. Телепортираме се в празна стая. Подрали сме малко — смяната на стражата на крепостната стена е след четири-пет минути. В това преддверие има прозорец и виждаме, че се намираме в центъра на Илион. Шумът на уличното движение — трополене на волски каруци, чаткане на конски копита, викове от пазарището, тътренето на стотици

пешеходци по паважа — успокоително нахлува през отворения прозорец.

Ахил не изглежда смаян от квантовото телепортиране. Разбирам, че животът на този млад мъж винаги е изобилствал на божествени вълшебства. Та той е отгледан и образован от *кентавър*, за Бога. И сега — макар да знае, че е в търбуха на вражеския звяр в Илион — той само хваща дръжката на меч си, без да го изтегля, и ме поглежда въпросително, сякаш пита какво следва.

Следва това, че от съседната стая се разнася мъчителен вик на мъж. Познавам гласа на Хектор, въпреки че никога не съм го чувал да стене и да вика така. Жените също се разплакват и ридаят. Приамовият син отново надава вик, сякаш е в предсмъртни мъки.

Нямам желание да вляза в детската стая, обаче Ахил реагира вместо мен и без да пуска полуизтегления си меч, тръгва напред. Следвам го.

Всичките ми троянки са там, Елена, Хекуба, Лаодика, Теана и Андромаха, обаче даже не се обръщат, когато с Ахил влизаме в стаята. Там е Хектор в прашни и окървавени бойни доспехи, ала дори не поглежда своя най-голям враг, когато Ахил спира и зяпва сцената, приковала вниманието на всички.

Изящно резбованата бебешка люлка е прекатурена. Дървото, мраморният под и мрежата против комари са опръскани с кръв. На пода лежи трупчето на малкия Скамандър, галовно наричан Астианакс, който още няма годинка — насечено на парчета. Главата му липсва. Едната пухкава мъничка ръчичка е на мястото си, ала другата е отсечена от китката. Царските пелени на бебето с изящно извезания на гърдите родов герб на Хектор са подгизнали от кръв. До люлката е проснат трупът на дойката, която бях видял на крепостната стена и само преди една нощ — спокойно заспала в стаята. Сякаш я е разкъсал грамаден тигър. Ръцете ѝ са протегнати към прекатурената люлка, като че ли е умряла в опит да защити детето.

Слугини вият и пищят, обаче Андромаха говори — със замаян, ала почти вледеняващо спокоен глас.

— Извършиха го богините Атина и Афродита, господарю мой и съпруге.

Хектор вдига поглед. Лицето му под шлема е страховита маска на изумление и ужас. Ченето му увисва, от устата му се стича слюнка.

Очите му са опулени и плувнали в кръв.

— Атина ли? Афродита? Как е възможно?

— Само преди час дойдох до вратата от стаята си, когато ги чух да говорят на дойката — отвръща Андромаха. — И тогава Атина Палада ми каза, че принасянето в жертва на нашия любим Скамандър било по воля на Зевс. „Едногодишен телец за жертвено заколение“, това бяха точните думи на богинята. Опитах се да споря, разплаках се, умолявах я, ала богинята Афродита ми заповяда да млъкна с думите, че Зевсовата воля няма да бъде прекършена. Тя каза, че боговете били недоволни от воденето на войната и снощния ти неуспех да изгориш черните кораби. И че взимали тая жертва като предупреждение. — Еетионовата щерка посочва закланото дете. — Пратих най-бързоногите слуги да те повикат от бойното поле и събрах тия жени, мои приятелки, за да ми помагат в скръбта ми, дорде се върнеш, съпруге. До твоето идване не бяхме влизали повторно в стаята.

Хектор обръща безумното си лице към нас и погледа му минава над безмълвния Ахил. Съмнявам се, че точно сега ще види и кобра в краката си. Той е ослепял от изумление. Вижда само трупа на Скамандър — обезглавен, окървавен, със свито юмруче. После Хектор задавено произнася:

— Андромахо, любима жено, защо не си мъртва на пода до дойката, загинала в опит да спасиш рожбата ни от гнева на безсмъртните?

Андромаха свежда лице и тихо заплаква.

— Атина ме държеше на прага с невидима стена, докато тяхното божествено могъщество вършеше това дело — отвръща тя и сълзите ѝ се стичат по туниката ѝ. Сега забелязвам че платът е окървавен, навярно защото е прегръщала закланото си дете. Колкото и маловажно да е в момента това, си спомням Джаки Кенеди по телевизията в оня далечен ноемврийски ден, когато бях тийнейджър.

Хектор не понечва да прегърне или утеши съпругата си. Воят на слугините се усилва, обаче той мълчи. След минута вдига покритата си с белези мускулеста ръка, свива могъщия си юмрук и изръмжава към тавана:

— Тогава ви предизвиквам, богове! От днес ти, Атино, Афродито, ти, Зевсе, всички безсмъртни, които толкова години съм

тачил и на които съм служил, даже с риск за живота си, от днес сте мои врагове. — Приамовият син разтърсва юмрук.

— Хекторе — вика го Ахил.

Всички глави се обръщат. Слугините вят от ужас. Елена затиска устата си в идеална имитация на изненада. Хекуба изпищява.

Хектор изтегля меча си и изръмжава. На лицето му е изписано почти облекчение. „Ето човек, върху когото да излея гнева си — прочитам мислите му. — Ето човек, когото да убия“.

Ахил разперва ръце.

— Хекторе, братко по мъка, днес съм дошъл да споделя скръбта ти и да ти предложи десница за битка.

Троянският герой се е напрегнал, за да се нахвърли срещу мъжеубиеца, обаче сега се вцепенява и лицето му се превръща в маска на смут.

— Снощи — продължава Ахил, все още вдигнал мазолестите си длани, за да покаже, че ръцете му са празни, — Атина Палада дойде в моята шатра в мирмидонския стан и със собствените си ръце уби най-свидния ми другар Патрокъл, после отвлече тялото му на Олимп, за да нахрани с него лешоядите.

— Ти със собствените си очи ли я видя? — пита Хектор, без да пуска меча.

— Лично разговарях с нея и присъствах на убийството — потвърждава Ахил. — Богинята беше. Тя посече Патрокъл също като твоя син — и по същите причини. Сама ми го каза.

Троянецът свежда очи към меча в ръката си, сякаш оръжието и десницата му са му изневерили.

Ахил прави крачка напред и жените му правят път. Ахейският мъжеубиец протяга дясната си ръка и почти докосва върха на Хекторовия меч.

— Знатни Хекторе, мой враг и брат по кръв — тихо продава Пелеевият син, — ще дойдеш ли с мен в тая нова битка да отмъстим за своята скръб?

Хектор пуска меча си и бронзът изкънтява на мраморния под. Дръжката цопва в локвата Скамандрова кръв. Троянецът е онемял. Пристъпва напред, сякаш напада, ала сетне свирепо сграбчва китката на Ахил — ако беше моята, щеше да я счупи — и я стиска, сякаш да не падне.

Признавам, че през цялото време гледам Андромаха, която продължава безмълвно да плаче, докато другите лица изразяват по-скоро смайване и изумление.

„Кой го е направил? — мислено питам Хекторовата съпруга. — Ти ли уби родния си син, за да постигнеш своето?“

И докато си го мисля и отвратено се отдръпвам от Андромаха, знам, че това е единственият начин. Единственият начин. Ала после пак поглеждам накълцаните останки на Астианакс, „господаря на града“, убития Скамандър, и отстъпвам още една крачка. Даже да живея хиляда години, десет хиляди, пак няма да разбере тия хора.

В тоя момент в празната половина на детската стая се телепортира истинската богиня Атина, придружена от моята муза и бог Аполон.

— Какво става тук? — пита Атина Палада, висока два и половина метра, с надменна поза, глас и поглед.

Музата ме посочва и казва:

— Ето го!

Аполон опъва сребърния си лък.

46.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Скрито сред старите тръби и канализацията под повърхността на града, леговището на Калибан беше мрачно, влажно и топло. Тропическата температура се поддържаше от органичното разложение, гъмжеше от тритоновидни същества и тикви. Калибан проби тънкия лед, заплува по една от тръбите в астероидната пръст, излезе в продълговата тясна пещера, закачи мрежата с пленниците си на кука, преряза я, постави тримата замаяни и неоказващи съпротива човеци на три скали, издигащи се на три метра над клокочещия вир, и се изтегна върху обрасла с лишеи и папрати тръба. После потопа крака в тинята, подпря брадичка на грамадните си свити юмруци и се вторачи в Сави, Харман и Деймън.

Когато чудовището ги бе заловило, Деймън се беше напикал. Термокожата попи влагата и почти незабавно изсъхна, без да останат петна, ала въпреки ужаса си той се изчервяваше, когато си спомнеше за това.

В леговището имаше въздух и гравитацията беше по-силна, отколкото в града. Съществото бързо смъкна осмозните им маски — дългата му ръка се стрелна толкова светкавично и ноктестите му пръсти се движеха с такава бързина, че никой от тримата, дори последният, нямаше време да се наведе или да се отдръпне. Скалите, на които ги бе сложил Калибан, се издигаха като слузести колони над черния вир. Вонеше отвратително на канал. Калибан дишаше така, сякаш въздухът е амброзия, и от време на време им показваше жълтата си усмивка, сякаш им се подиграваше. Смрадта на риба в пещерата отчасти идваше от самия него.

Деймън си беше мислил, че калибаните в Средиземноморския басейн са страшни, но вече знаеше, че те са само бледи сенки на ужасния истински Калибан. Това създание не бе по-едро от калибаните, обаче беше безкрайно по-противно с отвратителните си зъби и тестиси. На пръв поглед изглеждаше тромаво, но плуваше в

студения рядък въздух на мъртвия град с лекота — гребеше с грамадните си ципести крака и ръце. Беше захапал края на мрежата им в невероятно огромната си уста и острите му зъби я бяха удържали, въпреки че Сави, Харман и Деймън се бяха съпротивлявали и ритали.

— Какво искаш от нас? — попита Сави. Деймън виждаше, че старицата е стиснала пистолета, който беше паднал в мрежата, но не го е насочила към съществото. „Застреляй го! — мислено й извика Деймън. — Убий го!“

Изтегнат над каменните колони — дъхът му ги обливаше с воня — Калибан изсъска:

— Пълзи той да докосне и погъделичка коса и брада. А сега и цвете пуска с пчеличка вътре, и плод за хрускане.

— Той е луд — прошепна Харман по радиостанцията.

Калибан се усмихна.

— Говори си той сам, когато туй му скимне, докосвайки тогава, когото майка му наричала е Бог. Защото дрънканиците за Него вечни са, ха, Той ли не знае! И време е сега.

— Кой е „Той“? — попита Сави. Гласът й звучеше прекалено спокойно за човек, който се намира в зловонна пещера и е оставен на милостта на звяр. — В трето лице ли говориш за себе си, Калибане?

— Той е Той — прошепна чудовището, изтегнато върху обраслата си с мъх тръба, — освен когато Той е Сетебос! — При споменаването на това име Калибан се просна по-ниско, разкри пръсти и постави ръце върху главата си, като че ли се канеше да посрещне удар отгоре. Нещо малко и люспесто притича и цопна в зловонния вир под тях. Обгърнаха ги жълти пари.

— Кой е Сетебос? — попита Харман. Видимо полагаше усилия да запази хладнокръвие като Сави. — Сетебос твоят господар ли е? Ще идеш ли да го доведеш, за да ни освободи? Ние ще поговорим с него.

Калибан вдигна глава, остърга тръбата с нокти и изляя към тавана на пещерата:

— Сетебос, Сетебос и Сетебос! Луната Той студена обитава.

— Луната ли? — учуди се Сави. — Този твой Сетебос живее на луната?!

— Той сътворил я е и слънцето дори — измърка съществото. — Ала звездите — не, звездите иначе дошли са, сътворил е само облаци,

метеорити, вихри и прочее: и тоз остров също, всичко, що на него живее и вирее, коварното море, що обгръща го отвсякъде.

— Какви ги дрънка? — прошепна Деймън на Сави по комуникатора на термокожите. — Луд ли е? Като че ли говори за някакъв бог.

— Мисля, че наистина говори за бог — отвърна старицата. — За своя бог. Или нещо истинско, което смята за бог.

— Кой е създал това чудовище? Определено не Бог — промълви Деймън.

Странните прозрачни уши на Калибан потрепнаха.

— Сикоракса ме е създала, мойта майка, човече смъртно. Просперо, немий роб на Тишината, сам Се е направил роб на роба. Ала Сетевос, многоръкият като сепия, сътворявайки Се, убоял Се е от туй, що сторил е, поглежда Той нагоре и вижда, че не може да се възвиси до туй, що мирно и щастливо е в живота, и този свят-играчка сътворява, подражавайки на Ония хубави неща.

— „Този свят-играчка“ — повтори Сави. — Астероидния град на е-пръстена ли имаш предвид, Калибане?

Вместо отговор чудовището запълзя напред като люспеста котка, готова за скок. Жълтите му очи бяха само на метър от главите им.

— Те познават ли Просперо?

— Познавам Ариел, биосферата — отвърна Сави. — Ариел ни позволи да минем през Атлантида и да дойдем тук. Имаме право да бъдем тук. Питай Ариел.

Калибан се засмя и се претърколи по гръб. Само ноктите и ципестите му крака не позволяваха да се изхлузи от слюзестата тръба във вонящата вода долу.

— Онзи, Който мисли за Себе си като Просперо, държи Той своя Ариел като жерав, който праща да му носи риба, и морски звяр, който е уловил и ослепил, и опитомил донякъде, и е разцепил пръстите му ципести, и гледа тоя роб сега в дупка в скалата, и му вика... *Калибан*.

— Какви ги дрънка, по дяволите? — отново попита Деймън. — Това същество е лудо. Застреляй го, Сави. Застреляй го.

— Струва ми се... че разбирам — прошепна Харман. — Той е Калибан. И наистина говори за себе си в трето лице, Сави. Твоята логосфера Просперо някак си го е поробила и е използвала Ариел, личността на биосферата, за да го направи.

— И Калибан е ослепил някакво малко морско животно, може би гущер като онези във вира долу, и го е нарекъл Калибан — прибави Сави. Гласът ѝ звучеше странно, далечно, почти слисано, сякаш жълтооокото същество, което се излагаше пред тях, я беше хипнотизирало. — Той се преструва на своя господар Просперо.

Калибан се засмя и се почеса по хълбока. Деймън видя хрилете му — отваряха се и се затваряха като отвратителни сиви усти над ребрата, точно под мишниците му.

— Той стана късно, съзря Просперо, над неговите книги пак унесен, господар сега на острова — изсъска Калибан. — Съших книга от листа широки, с форма на стрели, обелих пръчка и по име я повиках, а за магьосническа роба взех аз мека кожа на оцелот.

— На оцелот ли? — повтори Харман.

— Застреляй го, Сави — изсъска Деймън. — Застреляй го, преди да ни е убило.

— Какво се е случило с тукашните постчовеци, Калибане? — с успокоителен глас попита Сави.

Чудовището заплака. От муцуната му потекоха лиги.

— Сетевос — промълви то и отново погледна към тавана на пещерата, сякаш някой го слушаше. — Сетевос ми повели да дам на тези хора три здрави крака вместо един или и другия им да откъсна и да ги оставя като яйца. Нима туй не е удоволствие, смъртни, да гоня постчовеци и един по един да ги излавям, и мозъка им да изпивам, дорде е жив?

— Боже мой — ахна Сави. Като че ли се чудеше дали да скочи в отвратителния вир долу.

— Какво? — прошепна Деймън. — Какво има?

— Калибан наистина е убил постчовеците — отвърна старицата. На тази канална светлина изглеждаше още по-грохнала. — По заповед на този Сетевос. Или на Просперо. Калибан явно почита двамата като богове. Може изобщо да не съществува Сетевос, а само личността на Просперо.

Съществото престана да се лигави и пак се ухили.

— Не съществува зло за Него, нито добро, ни благо, ни жестоко: Той силен е и Господ Бог.

— Кой? — попита Сави. — Сетевос или Просперо? На кого служиш, Калибане?

— Вече казах, че е ужасен Той — изрева чудовището и се изправи на задните си крака. — Подвизите му сами ще видите! Ураган единствен шестмесечна надежда ще сломи. Той мрази ме, туй зная аз.

Деймън си помисли, че е безумие да се опитват да водят разговор с безумното същество.

— Застреляй го! — за кой ли път прошепна на Сави той. — Застреляй тая гадина!

Сави вдигна пистолета малко по-високо, ала без да се прицели.

— Той казва ви, че постчовеците пробиха дупки в космоса, а Сетевос докара червеите в тях — продължи Калибан. — Просперо личинките в богове превърна, а Сетевос превърна камъка в лицето на Просперо и зеки сътвори за тая цел. Родителката моя тъй ми каза, че Тишината сътворила е всички неща и Сетевос е само подражател, ала после вижда Той кой ги прави слаби, когато слабостта пък значи слабост, на която Той да подражава може? Нима ако Той друго искаше, не щеше да го стори? Той сега е Оня: само Той е сътворил всемира.

— Кой е оня? — попита Сави.

Калибан сякаш отново щеше да се разплаче.

— Моят ослепен звяр обича прясно месо. Това угодно е на Сетевос.

— Калибане — тихо и бавно, сякаш говореше на дете, каза Сави. — Ние сме уморени и искаме да се приберем у дома. Можеш ли да ни помогнеш?

Очите на чудовището като че ли се фокусираха върху нещо друго освен върху омразата.

— Да, госпожо, Калибан знае пътя и доброто ви желае. Ала и вие, и Той знаете Неговите пътища и не бива да Го изигравате.

— Кажете ни как... — започна Сави.

— Правете като Него — прекъсна я Калибан, вече възбуден, приклепнал на задните си крака, с увиснали дълги ръце. Острите кокалчета на пръстите му остъргваха мъх от тръбата. — Такава е играта: открийте как или умрете! Зарадвайте Го и Му попречете? Какво прави Просперо? Аха, ако ми каже Той сега! Не Той!

— Калибане, ако ни отведеш у дома, можем... — пак почна старицата и леко повдигна пистолета.

— Всеки трябва да умре — извика чудовището, напрегна бедра и одраска кокалчетата си. — Просперо тук довежда хитроумния Одисей,

ала Сетевос го кара да се скита. Просперо издига нощен зов към Юпитер в небето, довежда кухите хора при Марс, ала Сетевос урежда сметката с гнева на боговете измамни. Такава е играта: открийте как или умрете!

Калибан скочи, обхвана тръбата с крака, залюля се и извади от тинята един гущер албинос. Очите на гущера бяха извадени.

— Сави — каза Харман.

— Не всеки трябва да умре, не — извика чудовището, като плачеше и скърцаше със зъби. — Едни бягат надалеч, други плуват, трети се катерят по дърветата. Ония, що на Неговата милост останат — те най Го радват, когато... когато... ами, когато повторно не опитват един и същи път!

— Застреляй го, Сави — високо каза Деймън. Гласът му отекна в пещерата.

Старицата прехапа устни, но вдигна оръжието.

— Виж! — извика Калибан. — Прекланяй се и Сетевос обичай! Нека зъбите му се срещнат през горната му устна.

И пусна слепия гущер, който се метна към езерото, ала падна на скалата на Сави.

— Вий подвизите му сами ще видите! — изкрещя Калибан и скочи.

Сави стреля и неколкостотин остри кристални иглички го улучиха в гърдите и разкъсаха плътта като хартия. Съществуването започна да вие, строполи се върху скалата на старицата, обгърна я в невероятно дългите си ръце и ѝ прехапа шията с едно мощно щракване на челюсти. Тя нямаше време дори да извика, преди да умре, тялото ѝ се отпусна в ръцете на чудовището, пистолетът се изхлузи от безжизнените ѝ пръсти, цопна в тресавището и потъна.

Калибан вдигна окървавената си паст и жълтите си очи към стените на пещерата и отново зави. После, стиснал трупа на Сави под мишница, се гмурна в клокочещата вода и изчезна под жабуняка.

47.

АРДИС ХОЛ

На сутринта след първата двайсетилетка на Хана, след като изпрати младата си приятелка до факсвъзела и изчака двама слуги и един войникс да я въведат в павилиона, Ада сериозно започна да се тревожи.

Всъщност беше започнала да се тревожи за Харман още на втория ден след отлитането му с Деймън и Сави. Не очакваше да долети и да я вземе с космически кораб, както ѝ бе обещал — това беше детинска фантазия, в която едва ли вярваше и самият Харман — но очакваше тримата да се завърнат с аероскутера след два-три дни. На четвъртия ден тревогата ѝ се превърна в гняв. След седмица яростта ѝ отново се превърна в тревога — по-дълбока, по-разяждаща тревога, отколкото бе изпитвала някога — и започна да я измъчва безсъние. След две седмици вече не знаеше какво да мисли.

На четиринайсетата сутрин след заминаването на тримата, след като не беше получила вест за тях от гостуващите ѝ приятели — а сега стотици хора посещаваха Ардис Хол, — Ада нареди на един войникс да я закара с едноколка до факспортала и след едноминутно колебание — какво опасно можеше да има в прехвърлянето по факса? — отиде в кратера Париж при майката на Деймън.

Жената не бе на себе си от безпокойство. Деймън понякога отсъствал по цели седмици и една година преди първата си двайсетилетка дори заминал за цял месец на лов за пеперуди, ала винаги съобщавал на майка си къде е и кога ще се прибере. През последните две седмици — нищо.

— На ваше място не бих се тревожила — утеша я Ада. — Нашият приятел Харман ще се грижи за Деймън, а жената, с която се запознахме, Сави, ще се грижи и за двамата. — Тези думи бяха поуспокоили майката на Деймън, но Ада започна да се безпокои още повече.

И сега, две седмици след пътуването си до кратера Париж — вече усещаше отсъствието на Хана, но знаеше, че момичето ще е на сигурно място в булаторията — на връщане с едноколката Ада бе потънала в мисли.

През последния месец Ардис Хол гъмжеше от хора. Преди две седмици се бе върнала от кратера Париж през нощта и тази сутрин за пръв път от четири седмици виждаше промените от високия път към имението. Гледката я накара да ахне.

Десетки пъстри палатки заобикаляха старата бяла къща на хълма. Отначало десетина-двайсет гости, главно мъже, бяха дошли да чуят Одисей на голямата полегата морава зад имението, но десетките се умножиха в стотици и хиляди. Ардис Хол разполагаше само с дванайсет едноколки и дрошки — и със странно нацупените войникси, — които да превозват постоянния поток гости между факсвъзела и къщата във всеки час на денонощието, затова някои доброволци от първите дни на Одисеевото учение се редуваха при портала, за да водят несекващата върволица посетители до имението пеш. И се връщаха, за да си заминат по факса, и пристигаха пак само след дни или дори часове с още гости — и отново главно мъже.

Когато дрошката спря на оживената кръгла алея пред Ардис Хол, Ада разбра, че уединеното ѝ имение се е превърнало в част от бързо растящ град. Десетките палатки, издигнати от войниксите, ала сега поддържани от гостите, включително походни кухни, павилиони, трапезарии, тоалетни — Одисей беше научил мъжете да копаят нужници на разстояние от другите палатки — и палатки за спане. Майка ѝ бе дошла на гости по време на тази лудост и се беше изумила от множеството хора, които се мотаеха из Ардис Хол, все едно е пазар, след което веднага си бе заминала в Уланбат и повече не се беше мяркала.

Ада прие разхладителна напитка от един от постоянните доброволци, млад мъж — казваше се Реман и си пускаше брада, подобно на много от учениците — и тръгна към поляната, където Одисей държеше речи и отговаряше на въпроси четири-пет пъти дневно пред все по-големи тълпи. Почти бе решила да прекъсне безполезните лекции на високомерния варварин, за да го попита —

пред всички — защо той, Одисей, не си е направил труда да се сбогува с младата жена, която го боготвореше.

Предишната вечер на тържеството по случай първата двайсетилетка на Хана — винаги се празнуваше в навечерието на самия рожден ден, преди рожденикът да се прехвърли по факса в булаторията — Одисей само се беше мернал на вечерята. Ада знаеше, че Хана се е наскърбила. Младата жена все още си мислеше, че е влюбена в него, въпреки че той изглеждаше безразличен към чувствата ѝ. След като се бяха завърнали от пътуването си, Хана бе негова сянка, но Одисей сякаш не я забелязваше. Когато отклони гостоприемството на Ада и реши да си построи бивак в гората, Хана се опита да го придружи там, ала гъркът настоя тя да спи в голямата къща. Всеки ден, докато Одисей тичаше, упражняваше се и по-късно се бореше с учениците си, Хана винаги беше наблизо — тичаше, катереше се по възгетата, дори искаше да се бори. Одисей нито веднъж не се съгласи да се бори с красивото момиче.

На тържеството по случай първата ѝ двайсетилетка всеки от дванайсетимата гости около масата под гигантския дъб произнесе традиционната реч — поздравления към Хана за първото ѝ посещение в булаторията, пожелания за добро здраве и щастие — ала когато дойде ред на Одисей, старецът просто ѝ каза: „Недей да ходиш“. По-късно Хана плака в спалнята на Ада, дори мислеше наистина да не отиде, някак си да се скрие от слугите, които в този момент извезваха церемониалната ѝ двайсетилетна рокля, но трябваше да отиде, естествено. Всички ходеха. Ада беше ходила. Харман бе ходил четири пъти. Дори отсъстващият Деймън беше ходил два пъти в булаторията — веднъж на първата си двайсетилетка и после след злополуката с алозавъра. Всички ходеха.

Затова тази сутрин, след като Хана излезе от стаята си само по церемониалната памучна рокля, украсена единствено с малкия, традиционно извезван символ на кадуцея, две сини змии, увити около тояга, Одисей го нямаше, за да се сбогува със своята млада приятелка.

Докато двете пътуваха с дрошката до факспавилиона, Ада беше бясна. Хана поплака, извръщайки лице, за да не я гледа приятелката ѝ. Ада не познаваше друга млада жена с толкова силна воля, художничка,

спортистка, скулпторка — но тази сутрин Хана приличаше на изгубено момиченце.

— Може би ще ми обърне внимание след като се върна от булаторията? — с надежда каза Хана. — Може би утре ще ме погледне като истинска жена?

— Възможно е — отвърна Ада, но си мислеше, че всички мъже явно са егоистични безчувствени свини, които само чакат възможност да се държат като по-велики егоистични безчувствени свини.

Хана изглеждаше невероятно крехка, докато слугите излитаха от факспавилиона, за да я хванат за ръце и да я поведат към факспортала. Беше красив ден с ясно синьо небе и слаб ветреца от запад, ала ако времето се определяше от настроението на Ада, все едно че валеше. Тя нямаше представа защо изпитва усещане за обреченост — бе изпращала десетки свои приятели на различните им двайсетилетни пътувания в булаторията, самата тя беше ходила там, въпреки че си спомняше само мъгливи образи за плуване в топла течност — но когато Хана вдигна ръка и ѝ помаха в мига преди факспорталът да я отнесе, Ада се разплака. Самотното пътуване до Ардис Хол само още повече разпали гнева ѝ към Одисей, Харман и изобщо към мъжете.

Затова Ада се чувстваше всичко друго, но не и любяща ученичка, докато се изкачваше по склона зад Ардис Хол да послуша лекцията на Одисей за лековерните и любопитните.

Ниският брадат мъж носеше туника и сандали и оставил меча си настрана, седеше на един дънер, който лично беше отсякъл, а наоколо бяха насядали или стояха прави неколкостотин мъже и жени. Някои носеха туники като Одисей, препасани със същия широк кожен колан. Повечето явно си пускаха бради — Ада не помнеше брадите някога да са били на мода.

В момента гъркът отговаряше на въпроси. Ада знаеше, че той обикновено говори около час и половина след изгрев слънце, после се уединява за няколко часа, един час преди обед отговаря на въпроси, следобед пак говори без прекъсване, и отново отговаря на въпроси в дългия здрачен час след залез-слънце. Това бе предобедното събиране.

— Учителю, защо трябва да търсим бащите си? По-рано това никога не е било важно. — Въпросът бе зададен от един нов младеж.

Когато говореше, Одисей обикновено протягаше ръце напред и изпъваше късите си яки пръсти във въздуха, сякаш набиваше значението на думите си. Ръцете и краката му бяха почернели от слънцето и мускулести. Младата жена за пръв път видя, че някои брадати мъже от публиката също са почернели и мускулести. Одисей бе направил трасе с препятствия в гората — възета, дънери и кални ями — и държеше всички, които са го слушали повече от два пъти, да се упражняват поне един час дневно. Мнозина мъже и някои жени се бяха присмивали на тази идея след първия опит, но сега ежедневно прекарваха дълги часове на трасето или тичаха. Това я удивляваше.

— Ако не познаваш баща си — отговори Одисей с ниския си, спокоен, ала невероятно твърд глас, който винаги сякаш се разнасяше дотам, докъдето трябва, — как можеш да познаеш себе си? Аз съм Одисей, син Лаертов. Баща ми е цар, но и човек на земята. Когато го видях за последен път, старецът беше на колене в пръстта и садеше дърво на мястото на един повален стар великански дънер, накрая отсечен от неговата ръка, след като беше ударен от мълния. Ако не познавам баща си и неговия баща преди него, и не знам какво струват тия мъже, за какво са живели и за какво са били готови да умрат, как мога да позная себе си?

— Разкажи ни пак за арете — разнесе се глас от първия ред. Ада познаваше този мъж — Петър, един от първите гости. Петър не беше момче, тя предполагаше, че е в четвъртата си двайсетилетка, но брадата му вече се бе сгъстила почти като на Одисей. Едва ли беше напускал Ардис, след като за пръв път бе чул Одисей да говори на втория-третия ден, когато гостите още се брояха на пръстите на двете ръце.

— Арете е просто съвършенство и стремеж към съвършенство във всички неща — отвърна Одисей. — Арете означава всичките ти действия да са нещо като свещенодействие, да посветиш живота си на стремежа към съвършенство, да се отъждествиш с този стремеж и да постигнеш съвършенство през живота си.

Един новодошъл десет реда нагоре по склона, набит мъж, който малко й заприлича на Деймън, се засмя и попита:

— Как може да се постигне съвършенство във всичко, Учителю? И защо? Звучи ужасно досадно. — Набитият мъж се огледа, убеден, че

ще разсмее всички, ала другите на хълма мълчаливо го наблюдаваха и после отново отправиха очи към Одисей.

Гъркът спокойно се усмихна и здравите му бели зъби проблеснаха на фона на почернялото му лице в късата му сива брада.

— Не можеш да *постигнеш* съвършенство във всичко, приятелю, но трябва да се *опитваш*.

— Има толкова много неща за вършене — пак се засмя набитият. — Не можеш да упражняваш всичко. Трябва да избереш и да се съсредоточиш върху най-важното. — Той прегърна младата жена до себе си, явно негова спътничка, и тя шумно се засмя, но никой не се присъедини към смеха ѝ.

— Да — отвърна Одисей, — но ти оскърбяваш всичко онова, в което не почиташ арете. Яж така, сякаш това е последното ти ядене. Готви храната си така, сякаш това е последната храна на света! Принасяй всяка жертва на боговете така, сякаш животът на семейството ти зависи от твоята енергичност, всеотдайност и съсредоточеност. Люби се така, сякаш това е най-важното нещо, ала нека това е само една от звездите в съзвездието от съвършенство, каквото представлява арете.

— Не разбирам агона, Одисее — обади се млада жена от третия ред. Ада знаеше, че се казва Пиън. Тя беше интелигентна, съмняваше се във всичко, но вече бе тук четвърти ден.

— Агонът просто е сравнението между всички подобни неща — тихо, ала ясно отговори гъркът, — и оценката на тези неща в сравнение с по-големите и по-малките от тях. Всички неща във вселената взимат участие в динамиката на агона. — Той посочи дънера, на който седеше. — Дали това дърво е по-голямо, по-малко или равно на... *онова* дърво? — И посочи високото живо дърво на върха на хълма. В сенките на клоните стоеше войникс. Войниксите никога не се приближаваха до Одисей.

— Онова дърво е живо — извика набитият мъж, който се беше обадил преди малко. — То трябва да превъзхожда мъртвия дънер.

— Всички живи неща ли превъзхождат всички мъртви неща? — попита Одисей. — Мнозина от вас са лягали под торинския саван и са виждали войната там. Търговецът на тор, който днес е жив, по-добър ли е от Ахил, въпреки че Ахил е мъртъв?

— Това е сравнение между различни неща — извика една жена.

— Не е — възрази брадатият воин. — И двамата са мъже. И двамата са родени. И двамата ще умрат. Няма значение, че единият още диша, а другият обитава само безсилните сенки на Хадес. Човек трябва да може да сравнява хората и тъкмо затова трябва да познаваме бащите си. И майките си. Историята си. Своята биография.

— Да, обаче дънерът, на който седиш, все пак е мъртъв, Учителю — настоя Петър. Този път хората по склона се засмяха.

Одисей се присъедини към смеха. Посочи врабчето, току-що кацнало на един от няколкото клона, които не бе отсякъл.

— Ползата от това дърво, ползата от гледна точка на агона, превъзхожда ползата от онова живо дърво на върха на хълма. За тази птица. За насекомите, които в момента дълбаят кората на тоя повален великан. За мишките и по-големите същества, които скоро ще дойдат да се заселят в това мъртво дърво.

— Тогава кой трябва да е върховният съдия на агона? — попита един сериозен възрастен мъж на петия ред. — Птиците, насекомите или хората?

— Всички — отвърна Одисей. — Всеки на свой ред. Но единственият съдия, който е важен, сте вие.

— Това не е ли високомерно? — обади се една приятелка на майката на Ада. — Кой ни е избрал за съдии? Кой ни е дал право да съдим?

— Вселената ви е избрала чрез милиарди години еволюция — каза гъркът. — Тя ви е дала очи, с които да гледате. Ръце, с които да хващате и претегляте. Сърце, с което да чувствате. Ум, с който да научите правилата за отсъждане. И въображение, с което да вземете предвид отсъждането на птицата, насекомото и даже на другите дървета по този въпрос. И трябва да подходите към това отсъждане с авете — повярвайте ми, насекомите, птиците и дърветата вече го правят. Те нямат време за посредственост в своя свят. Не мислят за високомерието на отсъждането, независимо дали става дума за избор на партньор, враг или дом.

Одисей посочи хралупата в поваления дънер, в която беше влязло врабчето.

— Учителю, защо караш нас мъжете поне веднъж дневно да се борим? — попита един младеж от задните редове.

На Ада ѝ омръзна да слуша. Допи чашата си и тръгна да се прибира. Спря на верандата и погледна към двора, където се разхождаха и разговаряха десетки други гости — ученици. Топлият ветрец вълнуваше коприната на палатките. Слуги обикаляха между гостите, ала малцина приемаха предложените им закуски и напитки. Одисей беше помолил всички които остават да го слушат повече от веднъж, да не позволяват на слугите да работят за тях, нито на войниксите да им служат. Отначало това бе отблъснало мнозина, но оставаха все повече хора.

Ада вдигна поглед към синьото небе, забеляза светлите кръгове на двата орбитиращи пръстена и си помисли за Харман. Ужасно му се беше ядосала, когато ѝ бе заговорил, че жените избирали мъжката сперма месеци, години или десетилетия след сношението — този въпрос просто не се обсъждаше, освен между майки и дъщери, при това само веднъж. И онези глупости за гените на пеперуди, като че ли жените не избираха така бащите на своите бебета от памтивека. Това беше толкова... *неприлично*... от страна на Харман.

Но той бе заявил, че иска да е бащата на нейното дете... не само да е мъжът, чието семе е било избрано за някакво бъдещо време, а да е *с детето*, да бъде *известен* като бащата... това толкова беше слисано и разярило Ада, че тя го бе изпратила на неговото безобидно приключение със Сави и Деймън, без да му каже добра дума. Всъщност го беше изпратила с враждебни думи и погледи.

Докосна корема си. Булаторията не я бе известила чрез слугите, че е дошло времето ѝ за забременяване, но пък и тя не беше искала да я включат в списъка. Радваше се, че не трябва скоро да избира между... Как ги бе нарекъл Харман? Донори на сперма. Ала си помисли за Харман, за интелигентните му, любящи очи, за нежния му и силен допир, за старото му, но жилаво тяло, и отново докосна корема си. И прошепна:

— Аман, син на Харман и Ада.

После поклати глава. Речите на Одисей през последните седмици започваха да ѝ пълнят главата с глупости. Предишната вечер, след като десетките ученици се бяха отдалечили към факспавилиона или палатките си — повече към палатките, отколкото към павилиона — тя директно бе попитала Одисей още колко време възнамерява да остане в Ардис Хол.

Старецът ѝ се беше усмихнал почти тъжно.

— Още малко, миличка.

— Седмица? — упорстваше Ада. — Месец? Година?

— Не толкова много. Само докато небето започне да пада, Ада. Докато на двора ти се появят нови светове.

Разгневена от насмешката му, за миг изкушена да заповяда на слугите веднага да изхвърлят този космат варварин, тя се качи в спалнята си, последното място, където можеше да остане сама в многолюдния Ардис Хол, и лежа будна, сърдита на Харман, загрижена за Харман, уплашена за Харман, вместо да нареди на слугите да направят каквото и да било на стария Одисей.

Обърна се да влезе в къщата, но с периферното си зрение зърна странно движение и спря. Отначало си помисли, че е видяла само въртящите се пръстени, ала после отново се вгледа и забеляза нова жилка — все едно диамант прокарваше резка по идеалното синьо стъкло на небето. И след това втора, по-широка и по-ярка. И трета, толкова ярка и ясна, че ясно видя пламъците зад нея. След няколко секунди над поляната отекнаха три глухи екота и накараха разхождащите се ученици да спрат и да вдигнат очи — дори слугите и войниксите се вцепениха на местата си.

Младата жена чу крясъци и викове от склона зад къщата. Хората на моравата сочеха небето.

Десетки резки осейваха лазурния небосклон — ярки, пламтящи, червени резки, падащи от запад на изток, едни с пъстри жилки, други с тътен и ужасяващ гръм.

Небето падаше.

48.

ИЛИОН И ОЛИМП

Абсолютната война започва тук, в стаята на убитото дете.

Боговете сигурно хиляди пъти са се телепортирали така, за да разговарят със смъртните — Атина, надменна в своята божественост, Аполон, сигурен в своето могъщество, и моята муза, сигурно доведена, за да разпознае измамния схоластик Хокънбери. Обаче днес, вместо да срещнат почит и благоговение, вместо да разговарят с глупавите смъртни, готови да приемат все по-интересни начини да се изстребват взаимно, те са нападнати още при появата си.

Аполон вдига лъка си към мен, музата сочи и казва: „Ето го!“, ала преди богът да успее да зареди сребърната си стрела, Хектор скача, замахва с меча си, съсича лъка, приближава се и забива острието дълбоко в корема на Аполон.

— Стой! — вика Атина и вдига силово поле, обаче е късно. Бързоногият Ахил вече е влязъл в кръга и разсича богинята от рамото до хълбока само с един мощен замах.

Палада изкрещява и ревят ѝ е толкова силен, че повечето смъртни в стаята, включително аз, падаме на колене и затискаме ушите си. Без Хектор. И без Ахил. Двамата сигурно са глухи за всичко освен за вътрешния рев на собствения си гняв.

Аполон извиква някакво предупреждение и вдига дясната си ръка, или за да отблъсне Хектор, или за да го простреля с божествена мълния, обаче Приамовият син не изчаква да види какви са намеренията на бога, нанася удар отляво с тежкия си меч, който ми напомня за бекхенда на Андре Агаси в най-добрите му години, и отсича дясната ръка на Феб сред пръски златиста кръв.

За втори път през живота си виждам бог да се гърчи от мъки и да променя формата си — той изгубва божествения си човешки вид и се превръща в черен въртоп. От тоя въртоп се разнася рев, който кара слугините да побягнат и ме поваля на колене. Петте троянки,

Андромаха, Лаодика, Теана, Хекуба и Елена, вадят кинжали от туниките си и се нахвърлят върху музата.

Атина, която също трепери и е нестабилна, зяпва разсечените си гърди и окървавения си корем, вдига десница и изстрелва лъч кохерентна енергия, който би трябвало да превърне черепа на Ахил в плазма, обаче ахеецът се навежда със свръхестествена бързина — неговата ДНК е наноклетъчно обогатена от самите богове — и замахва с меч си към краката на богинята, докато стената зад гърба му избухва в пламъци. Атина левитира — издига се и увисва над пода, — обаче не и преди Ахиловият меч да премине през божествените мускули и кост и левият ѝ крак да се залюлее на две части.

Тоя път крясъкът е непоносим и аз за миг изгубвам съзнание, ала не и преди да видя музата, ужаса на моите дни, толкова паникьосана, че забравя за способността си да се телепортира и просто избягва от стаята, следвана по петите от петте троянки с кинжали в ръце.

След няколко секунди идвам на себе си. Ахил ме разтърсва.

— Избягаха — изсумтява той. — Говняните страхливци избягаха на Олимп. Заведи ни там, Хокънбери. — Пелеевият син ме изправя с една ръка, като ме държи за ремъка на нагръдника ми, пак ме разтърсва и опира позлатения от божествена кръв връх на меча си под брадичката ми. — *Веднага!*

Ясно ми е, че съпротивата означава смърт — очите на Ахил са безумни, зениците му са свити и са се превърнали в черни точки — обаче в тоя момент Хектор го хваща за ръката и я натиска надолу, докато не стъпвам на пода. Ахил ме пуска, обръща се към новия си троянски съюзник и за миг съм сигурен, че Съдбата все пак ще се наложи — че бързоногият мъжеубиец ще посече Хектор още сега.

— Другарю — казва Хектор. — Противнико на безпощадните богове!

Ахил спира устрема си.

— Изслушай ме! — продължава троянецът. — Нашето общо желание е да последваме ранените богове на Олимп и там да загинем в славен двубой в опит да победим самия Зевс.

Безумното изражение на Ахил не се променя. От очите му се виждат почти само белтъците. Обаче го слуша. Макар и с половин ухо.

— Но нашата славна смърт сега ще означава гибелта на хората ни — продължава Хектор. — За да отмъстим, трябва да съберем войските си, да обсадим Олимп и да свалим всички богове. Погрижи се за хората си, Ахиле!

Мъжеубиецът примигва и се обръща към мен.

— Ти — изсумтява той. — Можеш ли да ме пренесеш с магията си в ахейския стан?

— Да — отвръщам с треперлив глас. Виждам Елена и другите троянки да се връщат в детската стая. Кинжалите им не са позлатени с божествена кръв. Явно музата се е измъкнала.

Ахил поглежда Хектор.

— Говори с хората си. Убий всеки вожд, който се съпротивлява на волята ти. Аз ще сторя същото с моите аргивци и ще те чакам след три часа на оня остър хребет, дето се издига над Илион — нали го знаеш? Местните му викат Хълм на трънените храсти. Боговете и ахейците го наричат Могилата на бързата амазонка Мирина.

— Знам го — потвърждава Хектор. — Доведи дванайсет от любимите си вождове на тоя съвет, Ахиле, ала остави войската си на половин хвърлей камък, докато не се договорим за стратегията.

Ахил се озъбва в нещо, което може да е ръмжене или усмивка.

— Нямах ли ми доверие, сине Приамов?

— Нашите сърца са слети в безграничен гняв и бездънна скръб — отвръща Хектор. — Ти скърбиш за Патрокъл, аз за сина си. В момента сме братя по лудост, ала за три часа пламъците ще се поохладят. А с теб е най-ловкият тактик на света, Одисей, от чието хитроумие се боят всички троянци. Нима ще узная, ако Лаертвият син те посъветва да ме предадеш?

Ахил нетърпеливо поклаща глава.

— Тогава нека е след два часа. Ще доведе най-верните си вождове. И всеки ахеец, който не ме последва във войната срещу боговете, до залез-слънце ще е в сенките на Хадес.

Той се отдръпва от Хектор и толкова силно ме стиска за лакътя, че едва не извиквам.

— Заведи ме в стана ми, Хокънбери.

Припряно завъртам телепортаторния медальон.

Вятърът е отвял левитиращия Орфу на четиристотин метра от мястото, където го бях оставил, между два дълги черни ахейски кораба. Налага се да оставя Ахил и неговите водачи, за да взема Устройството. Искан въже от наблюдаващите ме гърци, увивам го около един от левитаторните ремъци и изтеглям напуканата и пробита коруба от водата пред зяпналите ме герои на „Илиада“.

В ахейския стан явно е имало спор. Диомед съобщава на Ахил, че половината му хора подготвят корабите си за отплаване, докато другата половина продължава да се готви за смърт. Идеята да окажат съпротива на боговете и дори да ги нападнат е не само безумна, но и богохулствена за повечето от тия хора, които са виждали олимпийците в действие. Самият Диомед е готов да се противопостави на Ахил.

Като говори с прословутата си реторика, Пелеевият син им напомня за ръкопашния двубой с Агамемнон и Менелай и за законно придобитата си власт над ахейската войска. Напомня им за убийството на Патрокъл. Хвали тяхната смелост и вяност. Казва им, че илионската плячка е нищо в сравнение с богатствата, които ще загубят, когато плякосат Олимп. Напомня им, че може и ще убие всеки от тях, ако се съпротивлява. И изобщо това е убедителна реч, обаче съветът не е особено весел.

Всичко се проваля. Моят план предвиждаше героите да сложат край на войната, ахейците да отплават за родината си и троянците да продължат живота си и пак да отворят голямата порта на своя град за пътници и търговци. Бях си представял мирния град като изображението на Ахиловия щит. И си бях мислил, бях се надявал Ахил и Хектор хрисимо да се жертват за общото благо, а не да привлекат десетки или стотици хиляди други в своята битка.

И дори планът ми да заведе Хектор и Ахил на Олимп за фаталната им аристея е обречен. Имах намерение да ги прехвърля там един по един, без боговете да подозират опасността, докато тя не ги връхлети като гръцко-троянска гръмотевична буря. Обаче нападението срещу Аполон и Атина в стаята на Скамандър ме лиши и от тоя елемент на изненада.

Ами сега?

Поглеждам си часовника. Бях обещал на малкия робот да го взема, ала в момента великата зала на боговете сигурно прилича на

стършелово гнездо. Вероятността да се телепортирам незабелязано е почти нулева. Какво ще правят Хектор и Ахил, ако не се върна тук?

Това си е техен проблем. Посягам да нахлузя шлема на Хадес на главата си, спомням си, че съм го дал на Манмът, представям си координатите на западния бряг на езерото на върха на Олимп и се телепортирам.

Наистина е стършелово гнездо. Небето гъмжи от колесници, които сноват над езерото. Виждам десетки богове по брега, едни сочат, други хвърлят копия от чиста енергия в кипящата вода. Трети викат с усилен гласове и съобщават, че Зевс вика всички да се съберат във великата зала. В целия този шум още никой не ме е забелязал, обаче е само въпрос на минута-две, докато някой надуши небога в своя забранен за външни лица клуб.

Изведнъж врящата вода изригва само на метри от мен и се появява неясна фигура, която се вижда само заради стичащите се от невидимата ѝ повърхност струи. После тъмният дребен робот се материализира и ми подава шлема на Хадес.

— Най-добре ще е бързо да изчезваме — казва Манмът на английски. След като тъпо съм поел кожения шлем, той остава с протегнатата към мен ръка, за да го хвана и да го включа в телепортаторното поле. Стискам го за ръката, но изкрещявам и го пускам. Металът, пластмасата или там от какъвто материал е направена кожата му, е нажежен до червено. Дясната ми длан се покрива с мехури.

Към нас се спускат две колесници. Проблясват мълнии. Мирише на озон.

Хващам робота за рамото и отново завъртам медальона. Знам, че никой от нас няма да се измъкне жив оттук, обаче си казвам, че поне съм се върнал за Манмът, както бях обещал. Поне това.

49.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

През първите две седмици се храниха с гущери от замърсения извор. Отслабнаха и термокожите трябваше да се свият с два номера, за да обгръщат телата им.

Смъртта на Сави до такава степен изуми Деймън и Харман, че цяла минута след гмурването на Калибан — заедно с трупа на тяхната приятелка — и двамата тъпо останаха на скалите си на три метра над зловонната вода. Деймън установи, че в ума му има една-единствена мисъл: „Калибан ще се върне за нас. Калибан ще се върне за нас“. После Харман се откъсна от унеса, скочи с краката надолу в смрадливата вода и също потъна.

Деймън щеше да завие от ужас, ако имаше сили, ала можеше само да зяпа вълнуващия се жабуняк. След цяла вечност задъханият Харман изплува на повърхността, като плюеше и стискаше в ръцете си три предмета — двете им осмозни маски и пистолета на Сави.

— Тук е дълбоко само около три метра, иначе нямаше да ги намеря — каза той, подаде на Деймън осмозната му маска и нахлузи своята върху качулката на термокожата, без да я намести върху лицето си. После огледа пистолета.

— Действа ли? — с треперещ глас попита Деймън. Страхуваше се да е близо до водата, сигурен бе, че дългата ръка на Калибан ще се стрелне всеки момент и ще го завлече на дъното. Не можеше да забрави отвратителното изцпракване на челюстите на чудовището, прехапали шията и гръбначния стълб на Сави.

— Има само един начин да разберем — прошепна Харман. И неговият глас трепереше, но Деймън не знаеше дали от студената вода, или от ужас.

Възрастният мъж насочи оръжието така, както бе виждал да стреля с него Сави, постави показалец на спусъка и го натисна. Стотици иглички разкъсаха водата до отсрещната стена и от езерото изригна висок фонтан.

— Да! — извика Деймън и гласът му отекна в малката пещера. „Майната му на Калибан!“

— Къде е раницата на Сави? — прошепна Харман.

Деймън му посочи раницата на ръба на нейната скала. Претърсиха съдържанието ѝ. Фенерчето работеше. Имаше още три пълнителя за игления пистолет, всеки с по седем пластмасови заряда. Харман откри как се вади пълнителят, за да види колко заряда са останали. Два.

— Смяташ ли, че той е... мъртъв? — промълви Деймън и хвърли поглед към подземния поток, който се вливаше в пещерата. — Сави го простреля в гърдите само от няколко метра. Може да е мъртъв.

— Не — отвърна Харман. — Калибан не е мъртъв. Нагласи си маската. Трябва да се измъкнем оттук.

Подземният поток течеше от пещера в пещера и всяка следваща беше по-голяма от предишната. Горните пластове на астероида под кристалния град, изглежда, бяха надупчени с кухини и тръби. Във втората пещера, в която изплуваха, видяха кръв по скалите.

— На Сави ли е, или на Калибан? — прошепна Деймън.

Харман сви рамене.

— Може да е и на двамата. — Плъзна лъча на фенерчето по бреговете на зловонния поток. Оглозгани ребра, пищяли, тазове и череп.

— О, Господи, Сави! — ахна Деймън.

— Съмнявам се. — Харман се приближи до костите и ги освети отблизо. По скалните первази от двете страни на водата бяха пръснати още останки. — Стари са — каза Харман. — Отпреди месеци или години, даже десетилетия. — Вдигна две ребра и ги поднесе под лъча. Костите бяха смайващо бели на фона на синята ръкавица на термокожата му. Деймън видя следите от зъби и отново се разтрепери.

— Съжалявам...

Харман поклати глава.

— И двамата сме в шок и умираме от глад. От повече от два дни не сме яли нищо. — После легна по корем и се наведе над потока.

— Но в града може да има храна... — започна Деймън.

Ръката на спътника му се стрелна във водата. Последва диво плискане. Деймън отскочи, убеден, че се е върнал Калибан, но старецът измъкна един гущер албинос. Не беше безок — мънистените му очи бяха розови.

— О, не! — изпъшка Деймън.

— Да.

— Не бива да изразходваме игличките, за да убием това...

Харман здраво стисна гущера над задните крака и разби черепа му в скалата.

Деймън вдигна осмозната си маска, сигурен, че пак ще повърне. Не повърна. Стомахът му куркаше и се свиваше.

— Ще ми се Сави да имаше нож в раницата си — промърмори Харман. — Спомняш ли си онзи чудесен нож, който Одисей носеше на моста „Голдън Гейт“? Сега щеше да ни свърши добра работа.

Деймън ужасено гледаше как Харман взе един голям колкото юмрук камък и отцепи единия му край. После отсече главата на гущера с примитивното острие и започна да дере бялата му кожа.

— Не мога да ям това нещо — задъхано заяви Деймън.

— Ти сам каза, че в града няма храна — без да спира работата си, отвърна спътникът му. Дрането на гущер, забеляза младият мъж, беше сравнително безкръвно.

— Как ще го сготвим?

— Съмнявам се, че ще имаме такава възможност. Сави не носеше кибрит, тук долу няма гориво, а горе в града няма въздух. — Харман откъсна парче месо от бутчето на гущера, за миг го подържа под лъча на фенерчето и го лагна. После напълни манерката на Сави от потока и пи.

— Как е? — попита Деймън, въпреки че и сам можеше да си отговори, нали виждаше изражението на спътника си.

Харман отрязва едно тънко парче и му го подаде. Изтекоха цели две минути, докато младият мъж го лагне и почне да го дъвче. Не повърна. Имаше вкус на солена слюз. Стомахът му искаше още.

Харман му подаде фенерчето.

— Легни на ръба на потока. Светлината привлича гущерите.

„Ами Калибан?“ — помисли си Деймън, но легна по корем до водата, с лявата си ръка насочи лъча в дълбокия вир и се приготви да посегне към белите плуващи гущери.

— Ще се превърнем в Калибан — измърмори той. Чуваше как Харман дъвче в сумрака зад него.

— Няма — отвърна спътникът му, след като преглътна. — Няма.

След две седмици излязоха от пещерите — двама бледи, брадати, измършавели и ококорени мъже — изплуваха от тръбата и пробиха ледената кора на езерото.

Колкото и да бе странно, тъкмо Деймън настоя да излязат.

— Тук долу е по-лесно да се защитаваме от Калибан — възрази Харман. Беше направил нещо като кобур от парче плат от раницата на Сави и носеше пистолета в него. Редуваха се да спят и докато единият дремеше, другият седеше до стената на поредната пещера и пазеше с фенерчето и оръжието.

— Няма значение — настоя Деймън. — Трябва да се махнем оттук.

— Калибан може да умира от раните си.

— А може и да се е излекувал. — Двамата вече доста си приличаха, след като Деймън бе отслабнал и им бяха пораснали бради. Брадата на младия мъж беше малко по-гъста и тъмна. — Няма значение — повтори той. — Трябва да се измъкнем оттук.

— Не мога да се върна в булаторията.

— Може да се наложи. Има вероятност това да са единствените факспорти на орбиталния пръстен.

— Не ме интересува — отсече Харман. — Не мога пак да отида в онази кланица. Пък и факспорталите там сигурно са кодирани само за телата.

— Ще променим кодовете, ако се наложи.

— Как?

— Не знам. Ще наблюдаваме слугите, които прехвърлят телата по факса.

— Сави каза, че според нея нашите кодове вече не могат да се прехвърлят.

— Тя няма откъде да знае, повече от хилядолетие е била извън факссистемата. Най-малкото обаче трябва да проучим останалата част от града на постчовеците.

— Защо? — попита Харман. Страдаше от безсъние и го беше обзело униние.

— Може някъде да има космически кораб.

Харман се разсмя, отначало тихо, но после толкова неудържимо, че от очите му бликнаха сълзи. Деймън трябваше да го ошипе по ръката, за да привлече вниманието му.

— Хайде — каза той. — Знаем, че тази тръба излиза на повърхността. Следвай ме. Ще пробия леда на повърхността с игления пистолет, ако се наложи.

През следващите две седмици проучиха останалата част от града. Спяха в ниши и складове, като единият винаги стоеше на пост. Деймън сънуваше, че пада, и се стряскаше и размахваше ръце и крака в условията на безтегловност. Знаеше, че Харман сънува същите кошмари, защото спътникът му се будеше на още по-кратки интервали.

Кристалният град беше абсолютно мъртъв, въпреки че кулите от отсрещната страна на дългата километър и половина скала бяха по-сложни, с повече тераси и затворени пространства. Навсякъде се носеха мумифицираните полуизгризани останки от постчовешки жени.

Постоянно бяха гладни, въпреки че раницата на Сави бе пълна с одрани и нарязани водни гущери, и понякога стомахът на Деймън куркаше при вида на някои по-месести мумии. На всеки три дни жаждата ги връщаше при някой от замръзналите вирове.

Макар че очакваха на всеки завой да се натъкнат на Калибан, само от време на време срещаха носещи се сферични капки кръв, които можеха да са от него. На третия ден след излизането им от пещерите, докато очите им все още се приспособяваха към по-ярката земна светлина, нахлуваща през прозрачните плоскости, откриха ръка — носеше се като светъл паяк край най-гъстите водорасли, — която можеше да е на Сави. Същата нощ — така наричаха кратките двайсетминутни периоди, през които Земята не осветяваше града — чуха ужасен вой откъм булаторията. Воят сякаш се предаваше през самия астероид и екзотичния материал на кулите, а не през редкия въздух.

Месец след пристигането си в този орбитален ад бяха проучили целия град, освен два района — далечния край на булаторията зад мястото, където бяха срещнали Калибан, и дългия тъмен коридор, където градът рязко се заобляше около северния полюс на астероида. Широка не повече от двайсет метра, тази тясна галерия беше пълна с олюляващи се водорасли, идеално скривалище за оздравяващия Калибан, и по време на първата си обиколка из града те бяха решили да не ходят там. Сега останалата част от града бе обходена — нямаше космически кораби, херметични шлюзове, контролни зали, булатории, складове с храна, водоизточници — и трябваше да избират между пещерите, за да попълнят запаса си от гуцери, тъй като дояждаха и последния, вече вмирисан, и булаторията, за да опитат факсвъзлите на резервоарите или да проучат тъмния, пълен с водорасли коридор.

— Тъмното място — каза Харман.

Деймън само уморено кимна.

Оттласнаха се през поклащащите се стъбла и се хванаха за ръце, за да не се изгубят. Този ден Деймън носеше пистолета и го насочваше насам-натам при всяко призрачно движение на водораслите. Нямаше прозорци и отразена светлина от вътрешността на града и осветяваха пътя си само с фенерчето на Сави. Чудеха се докога ще изтрае зарядът му, ала никой от двамата не изричаше тревогите си на глас. Деймън се успокояваше със спомена за сиянието на изтляващата органична материя в пещерите — бе достатъчно, за да ловят гуцери — но всъщност не искаше да се върне там. Само преди две ноци бе попитал Харман за вакуума.

— Какво ще се случи, ако си сваля осмозната маска?

— Ще умреш — безизразно отговори по-възрастният мъж. Беше болен — рядко срещано състояние, тъй като булаторията се справяше с такива неща — и трепереше от студ, въпреки че термокожата запазваше цялата му телесна топлина. — Ще умреш — повтори Харман.

— Бързо ли?

— Бавно, струва ми се. — Синята термокожа на стареца бе мръсна от речна тиня и гуцерово кръв. — Ще се задушиш. Но тук няма пълен вакуум, така че ще се мъчиш доста дълго.

— Ами ако си съблека термокожата, но оставя маската?

Спътникът му се замисли.

— Така ще е по-бързо — съгласи се той. — Ще замръзнеш за една-две минути.

Деймън не каза нищо и си помисли, че Харман отново се унася в сън, ала старецът прошепна по микрофона:

— Но първо ме предупреди.

— Добре — обеща Деймън.

Коридорът бе толкова плътно задръстен с водорасли, че едва не се наложи да се върнат обратно, но докато единият отместваше стъблата настрани, другият се провираше вътре и така успяха да изминат двестатината метра. В дъното имаше стена — точно каквото очакваха след усилията си, — ала Деймън бавно плъзна лъча на фенерчето покрай водораслите и видяха бял квадрат. Младият мъж носеше пистолета, затова мина през полупропускливата мембрана пръв.

— Какво виждаш? — извика по радиостанцията Харман. — Виждаш ли нещо?

— Да. — Отговорът се чу от комуникатора на Деймъновата термокожа, ала гласът не беше неговият. — Виждам чудни неща.

50.

ИЛИОН

— Опиши ми пак какво виждаш — обади се Орфу. Не говореше по теснолъчевия канал, а по кабелната връзка. Манмът бе на гърба му, като жокей, яхнал летящ слон. Благодарение на кабелната връзка Орфу само за няколко секунди му бе качил база данните с целия гръцки език и „Илиада“.

— Гръцките и троянските вождове се срещат на този хълм — отвърна Манмът. — Намираме се точно зад гръцката делегация — Ахил, Хокънбери, Одисей, Диомед, Големия и Малкия Аякс, Нестор, Идомений, Тоант, Тлеподем, Нирей, Махаон, Полипет, Мерион и още петима-шестима мъже, чиито имена не успях да чуя по време на краткото им представяне от Хокънбери.

— Агамемнон няма ли го? А Менелай?

— Не, те са останали в Агамемноновия стан и се възстановяват от двубоя с Ахил. Хокънбери каза, че за тях се грижел Асклепий, техният лечител. Братята имали счупени ребра, рани и охлузвания, Менелай получил мозъчно сътресение когато Ахил го фраснал с щита си, но животът им е извън опасност. Според схоластика след ден-два и двамата ще могат да ходят.

— Чудя се дали Асклепий може да ми върне очите и ръцете — избуботи Орфу.

Манмът нямаше какво да отговори.

— Ами троянците? — жадно попита йониецът. Приятелят му винаги си беше представял, че такова поведение е присъщо за човешките деца — радостни, въодушевени, почти ликуващи. — Кой представлява Илион?

Манмът се изправи върху напуканата коруба, за да надзърне над гребените на ахейските герои към троянските редици.

— Хектор предвожда делегацията, естествено. Червената конска опашка на гребена му и лъскавият му боен шлем рязко изпъкват. Освен

това носи червено наметало. Като че ли предизвиква боговете да слязат и да се бият.

Манмът вече бе предал на Орфу сцената, описана му от Хокънбери по-рано следобеда, когато Хектор и неговата съпруга Андромаха бяха обиколили хилядите събрани воители от Илион, високо вдигнали на ръце обезобразеното трупче на сина си Скамандър, все още повит в окървавената царска пелена. Схоластикът беше отбелязал, че ахейците все още обмисляли дали да избягат в открито море със своите черни кораби, ала след мрачната процесия на Хектор и Андромаха всички троянци и техните съюзници били готови да се сражават срещу боговете, в ръкопашен бой, ако се наложи.

— Кой е тук от страна на Илион освен Хектор? — попита Орфу.

— До него стои Парис. После старият съветник Антенор и самият цар Приам. Старците са застанали на известно разстояние и не се бъркат на Хектор.

— Антеноровите синове Акамонт и Архелок вече са убити, струва ми се — рече йониецът. — И двамата от Аякс Теламонов — Големия Аякс.

— Май че си прав — съгласи се Манмът. — На тях сигурно им е по-трудно да се помирят. Виждам обаче Големия Аякс да си приказва с Антенор, като че ли нищо не се е случило.

— Всички са професионални войници — заяви приятелят му. — Знаят как да възпитават синове за бран и евентуална смърт. Кои други виждаш в групата на Хектор?

— Там е Еней.

— Аха, „Енеида“ — въздъхна Орфу. — Еней е... бил е... предопределен да остане единственият жив от царския дом на Илион. Той е предопределен... бил е предопределен да избяга от горящия град със сина си Асканий и неколцина троянци и техните потомци след време щели да основат град, който щял да се превърне в Рим. Според Вергилий Еней ще...

— Хайде да не изпреварваме събитията — прекъсна го Манмът. — Както казва Хокънбери, сега всички залози са отменени. Съмнявам се, че в онази „Илиада“, която ми качи, гърците и троянците стават съюзници в обречения си поход срещу Олимп.

— Добре — съгласи се Орфу. — Кой друг е до Хектор освен Еней, Парис, стария Приам и Антенор?

— Отрионей — отвърна Манмът. — Годеникът на Касандра.

— Боже мой! — ахна йониецът. — Отрионей е обречен да бъде убит от Идоменей още тази вечер или утре. В битката за гръцките кораби.

— Всички залози са отменени — повтори Манмът. — Изглежда, тази вечер изобщо няма да има битка за корабите.

— Още кой?

— Деифоб, също син на Приам. Доспехите му са толкова лъскави, че трябваше да спусна още поляризираци филтри, за да го гледам. До него е онзи педенец, Приамовият зет, как му беше името... Имбрий.

— Божичко — изпъшка Орфу. — Имбрий трябва да бъде убит от Тевкър само след няколко часа...

— Престани! — прекъсна го Манмът. — Някой ще те чуе.

— Как ще ме чуе по теснолъчевия или кабелния канал? — избуботи йониецът. — Няма такава вероятност, приятелю. Освен ако тези гърци и троянци нямат по-съвършена техника от онази, която ми описа.

— Е, съгласи се, че е доста объркващо — възрази другият моравек. — Половината от хората, които са се събрали на Хълма на трънените храсти, би трябвало след ден-два да са мъртви, поне според твоята глупава „Илиада“.

— Това не е *моята* глупава „Илиада“ — отново избуботи Орфу. — И освен това...

— Всички залози са отменени — отсече Манмът. — Хопа!

— Какво има?

— Преговорите свършиха. Хектор и Ахил се приближават един към друг, стискат си ръцете... Божичко!

— Какво става?

— Не чуваш ли? — ахна Манмът.

— Не.

— Извинявай, извинявай — рече приятелят му. — Извинявай. Не исках да кажа, че... Исках да кажа... исках да кажа...

— Ами *кажи* го тогава де — изсумтя йониецът. — Какво не съм чул?

— Войските, и гръцката, и троянската, викат едновременно. Мили Боже, какъв рев! Стотици хиляди ахейци и троянци заедно,

ликуват, размахват знамена, мечове и копия към небето... тълпата стига чак до стените на Илион. Хората на крепостната стена — виждам Андромаха, Елена и другите троянки, за които ни разказа Хокънбери — всички те също викат. Другите ахейци, онези, които още не бяха решили и чакаха при корабите си, също се приближават към рова и крещят. Какъв шум!

— Е, няма нужда и ти да викаш — сухо отбеляза Орфу. — По кабелната връзка се чува идеално. Какво става сега?

— Ами... нищо особено. Вождовете са при моста. В града звънят гонгове. Войските се смесват, обикновени пехотинци от двете страни прекосяват ничията земя, за да се запознаят, и всички очевидно са готови за бой, обаче...

— Обаче няма с кого да се бият — довърши йониецът.

— Да.

— Може боговете да не слязат да се бият.

— Съмнявам се.

— Или пък Устройството ще взриви Олимп на милиарди късчета — предположи Орфу.

Тази мисъл накара Манмът да замълчи. Беше виждал боговете и богините, хиляди разумни същества, и нямаше желание да стане масов убиец.

— Колко време остава, докато броячът активира Устройството? — попита приятелят му, въпреки че и сам отлично знаеше.

Манмът провери вътрешния си хронометър.

— Четирийсет и четири минути.

В небето внезапно закипяха тъмни облаци. Боговете в края на краищата май щяха да слязат.

Когато се бе гмурнал в езерото на върха на Монс Олимпус, Манмът не се беше надявал на избавление. Трябваше му около минута, за да подготви Устройството за задействане — детонация? — и смяташе, че дълбочината и налягането ще му осигурят това време.

Така и стана. Гмурна се на осемстотин метра и изпита познатото приятно усещане на налягането, притискащо всеки квадратен милиметър от тялото му, намери перваз от западната страна на стръмния бряг, където можеше да отдъхне, да закрепил Устройството и

да го подготви. Боговете не го последваха във водата. Манмът нямаше представа, нито го интересуваше дали не обичат да плуват, или глупаво си мислят, че лазерите и микровълновите им оръжия ще го изкарат на повърхността.

Беше проявил небрежност, като не бе сглобил дистанционен задействащ механизъм, преди с Орфу да се отправят на краткото си пътешествие с балона, затова го направи сега, на дълбочина осемстотин метра в тъмното езеро, като осветяваше с нагръдните си фарове овоидното макромолекулно Устройство. Свали капака на транссплавната си коруба, използва части от самия себе си — една от четирите си енергийни клетки, за да осигури необходимия трийсет и два волтов задействащ сигнал, един от трите си резервни теснолъчеви радиоприемници, запоен за задействащата плоча с лазера на китката му, и брояч от външния хронометър. Накрая монтира примитивен сензор за движение, направен от един от собствените си транспондери, за да може Устройството само да се задейства на тази дълбочина, ако го докосне някой друг освен него.

„Ако тези самозвани богове дойдат сега при мен, ще задействам Устройството ръчно“ — помисли си Манмът, седнал на скалния перваз на осемстотин метра под езерната повърхност. Ала не искаше да се самоунищожи, ако Устройството имаше такова предназначение, не искаше и цял ден да се крие под водата. Но човекът Хокънбери му беше обещал да се телепортира и да го вземе, затова чакаше. Искаше отново да види Орфу. Освен това тяхната мисия, всъщност мисията на покойните Корос III и Ри По, бе да доставят Устройството на Монс Олимпус и да съобщят за доставката с помощта на преподавателя. Двете задачи бяха изпълнени. В известен смисъл Манмът и йониецът бяха осъществили целта си.

„Тогава защо се крия на осемстотин метра дълбочина в това невероятно езеро?“ Помисли си за кипящата над него вода, докато боговете изливаха гнева и топлините си лъчи в езерото, и се подсмихна по своя си моравекски начин — тази вода и без това трябваше да кипи, тъй като върхът на Монс Олимпус би трябвало да е почти във вакуум.

После дойде време човекът Хокънбери да се върне и да го спаси и колкото да беше удивително, той се върна.

— Опиши ми Земята — каза Орфу на Хълма на трънените храсти. Манмът се бе плъзнал по корубата му и сега водеше приятеля си за въже, което беше увил около левитатора. — И сигурен ли си, че сме на Земята?

— Абсолютно — отвърна другият моравек. — Гравитацията и въздухът са каквито би трябвало, слънцето изглежда голямо, колкото би трябвало, растителният живот съответства на изображенията от база данните. А, хората също — въпреки че всички тези мъже и жени като че ли членуват в клуба за най-добро здраве в Слънчевата система.

— Толкова ли добре изглеждат?

— Поне за хора, струва ми се — отвърна Манмът. — Но тъй като това са първите представители на *Homo sapiens*, които виждам лично, кой знае? Само Хокънбери изглежда обикновен като мъжете и жените на снимките, видео и холозаписите, които пазим в база данните си.

— Какво мислиш... — започна Орфу.

„Шшт — прекъсна го Манмът по теснолъчевия канал. Вече беше прекъснал кабелната връзка, за да не му се налага да пътува върху корубата на Орфу. Облаците продължаваха да се кълбят над бойното поле. — Ахил говори пред войските — пред троянците и ахейците“.

„Разбираш ли го?“

„Естествено. Файловете се свалиха нормално, въпреки че трябва да се досещам за някои разговорни изрази и ругатни по контекста“.

„Другите хора чуват ли го без аудиосистема?“

„Той има железни бели дробове — отвърна Манмът. — Образно казано. Гласът му сигурно се разнася чак до морето в едната посока и до стените на Троя в другата“.

„Какво казва?“

„Предизвиквам ви, богове... и прочее, и прочее... и ще развържа кучетата на войната... и прочее, и прочее...“ — изрецитира дребният моравек.

„Чакай, чакай — прекъсна го Орфу. — Ахил наистина ли цитира Шекспир?“

„Не, просто превеждам речта му свободно“.

„Бре! — подсвирна йониецът по теснолъчевия канал. — Пък аз си помислих, че сме се натъкнали на страхотно плагиатство. Колко време остава до задействането на Устройството?“

„Четирийсет и една минути — съобщи Манмът. — Нещо не е наред с...“ — Той млъкна.

„Какво?“ — попита Орфу.

По средата на предизвикателната реч на Ахил срещу боговете се появи самият Зевс. Пелеевият син млъкна. Двеста хиляди мъжки и едно роботско лице на Илионското поле се обърнаха нагоре.

Зевс се спусна от кълбящите се черни облаци със златната си колесница, теглена от четири красиви холографски коня.

Ахейският стрелец Тевкър, който стоеше до Ахил и Одисей, се прицели и пушна стрела към небето, ала колесницата бе прекалено високо и беше защитена с мощно силово поле, Манмът бе убеден в това. Стрелата изгуби инерция и падна в трънака в подножието на хълма, на който стояха вождовете.

— КАК СМЕЕТЕ ДА МЕ ПРЕДИЗВИКВАТЕ? — избумтя гласът на Зевс нашир и длъж над полето, брега и града, където се бяха струпали огромните войски. — ВИЖТЕ ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ СВОЕТО ВИСОКОМЕРИЕ!

Колесницата се издигна и полетя на юг, сякаш Зевс напускаше полето към планината Ида, която се мержелееше на южния хоризонт. Може би само Манмът със своето телескопско зрение видя малкия сребърен сфероид, който царят на боговете пушна от колесницата на петнайсетина километра южно от тях.

— Залегни! — изрева моравекът на гръцки с цялата мощност на гласа си. — За да си спасите кожата, залегнете веднага!!! Не гледайте на юг!!!

Малцина се подчиниха на заповедта му.

Манмът хвана въжето на Орфу и се затича към убежището на една голяма скала на трийсетина метра от тях.

Блясъкът ослепи хиляди. Поляризиращите филтри на моравека автоматично превключиха от шеста на тристна степен. Той не прекъсна дивия си бяг — теглеше йониеца след себе си като великанска играчка.

Ударната вълна дойде няколко секунди след блясъка — носеше се от юг като стена от прах. Видимо се развълнува самата атмосфера. Скоростта на вятъра за по-малко от секунда нарасна от пет на сто

километра в час. Стотици шатри бяха изтръгнати от колчетата и издигнати в небето. Конете цвилеха и бягаха от господарите си. Морските вълни обърнаха посоката си.

Ревът и ударната вълна повалиха всичко изправено на земята — освен Хектор и Ахил. Шумът и свръхналягането бяха непреодолими, разтърсиха човешките кости и твърдите моравекски вътрешности и разтрепераха органичните части на Манмът. Като че ли самата Земя ревеше и виеше от гняв. Стотици ахейски и троянски воители на около два километра южно от хълма избухнаха в пламъци и бяха запратени високо във въздуха. Пепелта им се посипа по хилядите свити на кълбо или бягащи на север мъже.

Част от южната стена на Илион се напука и падна заедно с десетките мъже и жени, които стояха на нея. Няколко дървени кули в града се подпалиха, една висока кула, същата, от която само преди няколко дни Хокънбери бе наблюдавал сбогуването на Хектор с жена му и сина му, с грохот се срути.

Ахил и Хектор бяха скрили лицата си в шепи, за да заслонят очи от ужасния блясък, който хвърли сенките им на стотици метри зад тях върху Хълма на трънените храсти. Грамадните камъни, които бяха стояли здраво върху Могилата на бързата Мирина, се тресяха, изхлузваха се от местата си, политаха надолу и смазваха бягащите ахейци и троянци. Лъскавият шлем на Хектор остана на главата му, но гордият му гребен от червена конска опашка беше откъснат от силните ветрове, които последваха ударната вълна.

„Случи ли се нещо?“ — попита Орфу по теснолъчевия канал.

„Да“ — промълви Манмът.

„Усещам някакви вибрации и натиск през корубата си“.

„Да“ — повтори приятелят му. Единствената причина йониецът да не бъде отнесен от вятъра и взрива бе въжетото, с което Манмът го беше завързал за най-голямата скала от подарената страна на убежището им.

„Какво...“ — започна Орфу.

„Чакай малко“ — прошепна другият моравек.

Гъбовидният облак се издигаше на височина десет хиляди метра, дим и тонове радиоактивна материя, насочващи се към стратосферата. Земята вибрираше толкова силно от вторичните вълни, че дори Ахил и

Хектор трябваше да коленичат, за да не бъдат съборени като десетките хиляди воители.

После атомният облак се преобрази в лице.

— ВОЙНА ЛИ ИСКАТЕ, СМЪРТНИ? — изрева брадатото лице на Зевс в издигация се, кипящ и бавно разгръщащ се облак. — БЕЗСМЪРТНИТЕ БОГОВЕ ЩЕ ВИ ПОКАЖАТ КАКВО Е ВОЙНА.

51.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Просперо носеше дълга царско синя туника, обсипана с пъстра везба, изобразяваща галактики, слънца, комети и планети. В покритата си със старчески петна дясна ръка държеше резбован жезъл, а под лявата му длан имаше дебела цяла педя книга. Красивото кресло с широки странични облегалки не беше точно трон, ала въпреки това внушаваше господарско могъщество, подсилено от студения поглед на мага. Темето му бе почти съвсем плешиво, но над ушите му се изсипваха бели кичури и падаха на къдри върху сините му одежди. Някога величествената глава сега стърчеше върху съсухрена старческа шия, но лицето изразяваше желязна воля и имаше ледено безразлични, ако не и направо жестоки очички, орлов нос, волева брадичка, която все още не беше потънала в гуша, и тънки устни с ъгълчета, извити нагоре в резултат от дълбоко вкоренена ирония. Естествено това бе холограма.

Харман влезе през полупропускливата мембрана и се строполи на пода под неочакваната гравитация. След като видя, че по-младият му спътник седи на удобен стол със свалена осмозна маска, той смъкна и своята, дълбоко вдиша чистия въздух, стана и с олюляване отиде при другия свободен стол.

— Това е само една трета от земната гравитация, но трябва да ви се струва като Юпитер след цял месец почти в безтегловност — отбеляза Просперо.

Не отговори нито Харман, нито Деймън.

Помещението беше кръгло, с диаметър петнайсетина метра — просто под, покрит със стъклен купол. Деймън не го бе видял, докато се бяха приближавали към кристалния град със столовете си, защото бяха дошли откъм южния полюс на астероида, а сега се намираха на северния, но предполагаше, че прилича на дълго и тънко метално стъбло с тази светеца гъба отгоре. Осветяваше се от мекото сияние на кръгъл виртуален пулт в средата зад Просперо, както и от Земята и

звездите. Беше достатъчно светло и Деймън виждаше грижливо извезаните образи по туниката и резбата по жезъла на мага.

— Ти си Просперо. — Гърдите на Харман бързо се издигаха и спадаха под синята термокожа. Свежият въздух бе дошъл като шок и за Деймън. Все едно вдишваше силно, гъсто вино.

Просперо кимна.

— Но не си истински — продължи старецът. Мъжът *изглеждаше* съвсем материален. Туниката падаше на красиви трепкащи гънки при слабата гравитация.

Домакинът им сви рамене.

— Вярно е. Аз съм само записано ехо на сянка. Но вие ме виждате и чувате, разговарям с вас и съчувствам на мъките ви. Това е повече, отколкото са в състояние да ви предложат някои истински същества.

Деймън погледна през рамо. Държеше черния пистолет в скута си.

— Калибан ще дойде ли тук?

— Не — отвърна Просперо. — Моят някогашен слуга го е страх от мен. Страх го е от този говорещ спомен за мен. Ако синеоката вещица, която го роди, беше тук на този остров, проклетата квантова вещица Сикоракса, щеше да се нахвърли върху вас веднага, но Калибан го е страх от мен.

— Трябва да се махнем от тази скала, Просперо — каза Деймън. — Да се върнем на Земята. Живи. Можеш ли да ни помогнеш?

Старецът подпря жезъла си на креслото и разпери двете си осеяни с петна ръце.

— Може би.

— Само може би ли?

Просперо кимна.

— Като ехо на записана сянка, аз не съм способен да *върша* нищо. В състояние съм обаче да ви дам информация. Вие можете да я използвате, ако искате и ако имате воля. Малцина от вашия вид имат воля.

— Как да се измъкнем оттук? — попита Харман.

Просперо прокара длан над книгата и над центъра на кръглия пулт зад него се издигна холограма. Тя представляваше астероида и кристалния град, гледани от няколко километра в космоса. Златните

стъклени кули бавно се въртяха с движението на астероида около оста му. Деймън погледна яркосиньото и бяло кълбо на Земята, което тъкмо се показваше през прозорците, и разбра, че образът е синхронизиран — реална гледка от точка в пространството.

— Там! — посочи Харман и се опита да скочи от стола си, но гравитацията го накара да залитне и да се вкопчи в страничната облегалка. — Там — повтори възрастният мъж.

Деймън го видя. На една външна тераса на сто и петдесет — сто и осемдесет метра височина на първата кула имаше аероскутер. Металният му корпус сияеше на земната светлина.

— Изобщо не ни хрумна, че *извън* града може да има летяща машина.

— Прилича на скутера, с който отидохме в Ерусалим — отбеляза Харман, като се наведе напред и се вторачи в холографския образ.

— Това наистина е същият скутер — потвърди Просперо, отново плъзна ръка и холограмата изчезна.

— Но Сави ни каза, че скутерите не могат да летят до орбиталните пръстени — напомни Деймън.

— Тя не е знаела, че могат — поясни старият маг. — Ариел го освободи от камъните на воиниксите и го програмира да долети тук.

— Ариел ли? — глупаво повтори Деймън. Беше невъобразимо гладен и уморен. Той затършува из паметта си. — Ариел? Аватарът на биосферата долу?

— Нещо такова — усмихна се Просперо. — Сави всъщност никога не се е срещала с него. Всичките им контакти бяха по общата мрежа. Старицата винаги си е мислила, че личността на Ариел е мъжка, докато духът най-често избира женски аватар.

„На кой му пука?“ — помисли си Деймън и попита:

— Може ли да се върнем със скутера на Земята?

— Да, струва ми се — отвърна техният холографски домакин. — Мисля, че Ариел го прати препрограмиран, за да ви върне тримата в Ардис Хол. Поредният *deus ex machina*. Не ми е приятно присъствието на машината тук.

— Защо? — учуди се Харман, после кимна. — Заради Калибан.

— Да. Даже моят някогашен таласъм ще измъчи ставите си със сухи конвулсии и ще скъси жилите си със старчески спазми, ако опита

да излезе във вакуум без скафандър или термокожа. Обаче той го забрави и разкъса костюма на бедната Сави.

— През последния месец можеше да се сдобие с още два костюма. — Гласът на Харман бе толкова тих, че шепотът на вентилацията го заглуши. Стаята остави видимата част от Земята и излезе на слънчева светлина. Над Просперо изгряваше полумесец.

— И щеше да се сдобие с тях, но Калибан не е бог — отвърна магът. — Сави не уби звяра с пистолета си, обаче го рани тежко. Калибан изгуби много кръв и отиде в най-дълбоката си пещера да маже раните си с тиня и да пие гущерска кръв за сила.

— И ние пиехме и ядохме същото — отбеляза Деймън.

— Да, но на вас не ви харесваше — показва им старческата си жълта усмивка Просперо.

— Как да стигнем до скутера? — попита Харман. — И имаш ли някаква храна?

— На втория ти въпрос отговарям с „не“ — каза магът. — През последните петстотин години на този каменен остров не е ял никой друг освен Калибан. Сега на първия ти въпрос. Високо на кулата има мембранно стъкло, през което ще излезете на стартовата тераса. Костюмите ви може... може да ви предпазват достатъчно време, за да запалите скутера и да задействате насочващата му програма. Спомняте ли си как се пилотира тази машина?

— Струва ми се... наблюдавах Сави... искам да кажа... — заекна Харман. Той разтърси глава, сякаш отмяташе полепнала паяжина. Очите му изглеждаха толкова уморени, колкото се чувстваше Деймън. — Ще ни се наложи да се справим.

— Ще трябва да минете покрай булаторията и Калибан, за да стигнете до отсрещната кула — предупреди ги Просперо и преценяващо премести очичките си от Харман на Деймън. — Трябва ли да направите нещо друго, преди да избягате оттук?

— Не — отвърна Харман.

— Да — каза Деймън, успя да се изправи и с олюляване отиде при облата стъклена стена. В нея се отразяваше мършав брадат мъж, ала в очите му имаше нещо ново. — Трябва да унищожим булаторията — заяви той. — Трябва да унищожим цялото това проклето място.

52.

ИЛИОН И ОЛИМП

Кой знае защо, избягвам с троянците на Хълма на трънените храсти към и през малкия вход на Скейските порти, главната порта на Илион. Вятърът още вие и сме оглушали от ядрения взрив на юг. Когато за последен път зърнах гъбообразния облак преди множеството троянски войници да ме избута в града, стълбът от дим и пепел вече започваше да се накланя на югоизток под напора на вятъра. Във врящия облак най-отгоре все още можеше да се различи Зевсовото лице, обаче вятърът бързо го преобразяваше.

Десетки са смазани на входа, затова Хектор заповядва на стражите да отворят самите Скейски порти, нещо, което не е правено от над девет години. Хилядите се изсипват вътре.

Аргивците сигурно бягат към своите кораби. Също както Хектор се опитва да организира паникьосаната си войска, зървам Ахил, който се мъчи да задържи бягащите гърци. В „Илиада“ Омир разказва, че след смъртта на Патрокъл мъжеубиецът се бори с придошла река и я побеждава, като я прегражда с труповете на своите троянски врагове, обаче сега Ахил не може да спре това цунами от бягащи ахейци, без да убие стотици, а той не ще го стори.

Втурвам се в града и вече съжалявам, че съм избягал. Трябваше да си пробия път през тълпата на хълма, където бях видял дребния робот Манмът, скрит зад скалите на върха на Могилата на бързата Мирина. Дали тоя робот — какъв беше казал, че е типът му? Моравек ли? — дали моравекът знае, че оръжието на Зевс е ядрено, може би даже термоядрено? Изведнъж изплува спомен от другия ми живот, както много други спомени през последната седмица. Сюзан се опитва да ме замъкне на беседа в аулата на университета по време на някаква интердисциплинарна седмица. Учен на име Моравек обясняваше своите теории за автономния изкуствен интелект. Фриц? Ханс? Не бях отишъл, естествено — какво го интересуват един класически филолог теориите на някакъв си физик?

Е, вече няма значение.

Сякаш в потвърждение на това от север се появяват пет колесници — знам телепортаторния пункт, през който са се прехвърлили — и закръжават над града на височина сто метра. Въпреки оптичното увеличение не мога да различа фигурките в блестящите машини, обаче като че ли са богове и богини.

После започва бомбардировката.

Стрелите със свистене падат над града като дълги сребристи балистични ракети. Разнасят се експлозии, вдига се прах и дим, чуват се писъци. Илион е голям град според представите на древността, обаче стрелите летят бързо — от лъка на Аполон, разбирам аз, макар да ми се струва, че разпознавам в стрелеца Арес, когато колесницата се спуска ниско, за да огледа щетите — и скоро взривовете и кръсците се носят от всички квартали на античния метрополис.

Осъзнавам, че не само съм изгубил контрол над всичко, но и съм изгубил от поглед всички, с които трябва да разговарям и на които трябва да помагам. Ахил сигурно е на пет километра от града, при хората си, и се опитва да не им позволи панически да отплават. Чувам нови експлозии, конвенционални, не ядрени, откъм ахейския стан и не виждам как Ахил ще успее да организира войската си. Изгубил съм от поглед и Хектор и забелязвам, че грамадните Скейски порти пак се затварят — като че ли това може да спре боговете. Клетият Манмът и неговият безмълвен приятел Орфу сигурно вече са унищожени на хълма. Не виждам как нещо може да се спаси от тая бомбардировка.

Нови взривове от централното пазарище. Троянски воители с червени гребени тичат да подсилят охраната на стените, обаче опасността не е извън града. Златната колесница отново се издига, отдалечава се на разстояние, по-голямо от един хвърлей на стрела, ала пет сребърни стрели се посипват като ракети скъд и избухват до южната стена, централния кладенец и явно точно върху Приамовия дворец. Това започва да ми напомня за репортажите на Си Ен Ен от втората война с Ирак точно преди да се разболея от рак.

Хектор. Героят сигурно организира хората си, но тъй като няма защо да ги организира, освен за да се скрият групово, може да си е отишъл вкъщи при Андромаха. Помислям си за пустата окървавена детска стая и сбърчвам лице сред дима и грохота на бомбардираната улица. Царственото семейство не е имало време да погребее детето си.

Господи, няма всичко това е мое дело?

Ниско профучава летяща колесница. Експлозия пробива укрепленията по главната стена и запраща десетина фигури с червени плащове във въздуха. Парчета от човешки тела ваят по улиците и трополят по покривите като градушка от плът. Изведнъж си спомням още нещо, подобен ужас, три хиляди и двеста години напред в бъдещето на тоя свят, две хиляди и една кървави години след рождество Христово. Спомням си трупове, хвърлящи се на улицата, стена от прах, преследваща бягащите хиляди, също като по главната улица на Илион в момента. Само сградите и облеклото са други.

Никога няма да си вземем поука. Нещата никога няма да се променят.

Затичвам се към дома на Хектор. Ваят нови ракети, взривяват площада точно зад портата, откъдето преди малко бях минал. Виждам малко дете, залитащо по улицата пред останки, които само допреди минути са били двуетажна къща. Не мога да кажа дали е момче, или момиче, обаче лицето му е окървавено, къдравата му коса е покрита с прах от мазилка. Спирам и клякам, за да вдигна детето — къде да го заведе? В Илион няма болница! — ала една жена с червен шал на главата дотичва при мен и го поема. Избърсвам ручейчетата пот от очите си и продължавам към Хекторовия дворец.

Няма го. Целият дворец липсва — само развалини и дупки в земята. Час по час трябва да попивам потта, за да виждам, и дори когато виждам, не вярвам на очите си. Цялата улица е унищожена от ракети. Троянските воители вече ровят в руините с копия и импровизирани лопати, гордите им червени гребени са посивели от праха във въздуха. Подредили са се във верига, за да пренасят труповете и частите от тела до чакащите множества на улицата.

— Хок-ън-бе-риии? — казва женски глас. Разбирам, че някой е повтарял името ми, обаче сега е започнал да ме дърпа за ръката. — Хок-ън-бе-риии?

Глупаво се обръщам, премигвам, за да прогоня капките пот от клепачите си, и поглеждам Елена. Тя е мръсна, туниката ѝ е окървавена, косата ѝ е разрошена. Никога не съм виждал толкова красиво същество. Елена ме прегръща и аз я грабвам в обятията си.

Тя се отдръпва от мен.

— Тежко ли си ранен, Хок-ън-бе-риии?

— Моля?

— Тежки ли са раните ти?

— Не съм ранен — отвръщам аз. Елена докосва лицето ми и пръстите ѝ почервеняват от кръв. Вдигам ръка към слепоочието си — там има дълбока рана и още една под косата ми — виждам кървавите пръсти на двете си ръце и разбирам, че съм бърсал кръвта, а не потта си. — Нищо ми няма. — Посочвам димящите развалини. — Хектор? Андромаха?

— Не бяха там, Хок-ън-бе-риии — надвиква крясъците тя. — Хектор прати семейството си в храма на Атина. Подземието е достатъчно здраво.

Взирам се през дима и виждам високия покрив на храма. Невредим. Естествено, мисля си, боговете няма да бомбардират собствените си храмове. Гадни егоисти.

— Теана е мъртва — съобщава Елена. — И Хекуба. И Лаодика.

Тъпо повтарям имената. Жрицата на Атина, жената със студения кинжал под ташаците ми само преди няколко часа. Съпругата и щерката на Приам. Три от моите троянки вече са мъртви. А бомбардировката едва започва.

Панически се оглеждам. Нещо в шума се е променило. Взривовете са престанали.

Мъжете и жените по улиците сочат небето и викат. Четири от петте колесници вече са изчезнали и сега петата, бомбардировачът на Арес, струва ми се, отлита на север и изчезва, явно се телепортира на Олимп. Всички тези щети — оглеждам срутените сгради, димящите кратери, окървавените трупове — само от една божествена атака с един лък и няколко Аполонови стрели. Какво следва сега? Биологична атака ли? Сребролъкият — който сигурно в момента се лекува във ваните — е прочут с чумата, която праща на смъртните.

Стискам медальона на шията си и питам Елена:

— Къде е Хектор? Трябва да намеря Хектор.

— Излезе през Скейските порти с Парис, Еней и брат си Деифоб — отвръща тя. — Каза, че трябвало да открие Ахил, преди всички да изгубят дух.

— Трябва да го намеря — повтарям аз и се обръщам към портата, обаче Елена ме дръпва към себе си.

— Хок-ън-бе-риии — произнася тя, навежда лицето ми към своето и ме целува сред блъсканицата и крясъците на улицата. Когато устните ѝ се откъсват от моите, мога само глупаво да запремигвам, все още наведен към нея. — Хок-ън-бе-риии — повтаря Елена. — Ако трябва да умреш, умри достойно.

После се обръща и се отдалечава по улицата, без да погледне назад.

53.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Деймън не се изненада много, когато видя холограмата на Просперо да се изправя. Магът взе жезъла си и бавно се запъти към облата стена на помещението. Когато вдигна лице към звездите, бледата светлина подчерта бръчките по гърлото и бузите му. Напоследък следите на старостта смущаваха Деймън — още повече, като се имаше предвид за какво разговарят в момента. Опита се да си представи свят, в който неговите приятели и самият той — и майка му! — остаряват като Сави, като тази покрита с петна холограма, и потрепери от ужас.

После си спомни ужаса на резервоарите, сините червеи и трапезата на Калибан.

„Няма ли да е по-лесно да убием чудовището? Да оставим булаторията непокътната?“

Не, ясно осъзна Деймън, въпреки глада и изнемогата си. Това място олицетворяваше скверността, както и да го погледнеш. Цялата система на петте двайсетилетки се градеше върху убеждението, че след сто години хората се възнасят на пръстените и се присъединяват към постчовеците в разкош и безсмъртие. Помисли си за сивите полуизядени трупове, носещи се в редкия застоял въздух, и можеше само презрително да се изсмее.

— Какво има? — попита Просперо.

— Нищо — отвърна Деймън. Плачеше му се, искаше му се да строши нещо. За предпочитане второто.

— Как можем да унищожим булаторията? — попита Харман. Трепереше от болестта си. Лицето му беше още по-бледо от лицето на Деймън и лъщеше от пот.

— Наистина как? — Просперо се подпря на жезъла си и ги погледна. — Носите ли експлозиви, оръжия, освен глупавото пистолетче на Сави? Или някакви инструменти?

— Не — призна Харман.

— И тук няма нищо — продължи холограмата. — Постчовеците еволюираха над войните и конфликтите. Всичко им вършеха слугите.

— И продължават да функционират — отбеляза Деймън.

— Само в булаторията — отвърна магът и бавно се върна при пулта в средата. — Помисляли ли сте си за стотиците човешки същества, които плуват безпомощно в булаторните резервоари?

— Боже мой — промълви Харман.

Деймън потърка бузата си и усети наболата четина. Усещането беше странно приятно.

— Ние не можем да използваме факсвъзлите в лечебните резервоари, за да се върнем на Земята, но предполагам, че хората, които вече са в тях, могат да бъдат прехвърлени обратно в порталите, откъдето са дошли.

— Да — потвърди Просперо. — Ако успеете да убедите слугите да ги прехвърлят. Или ако го направите сами. Обаче има един проблем.

— Какъв? — попита младият мъж, ала още докато задаваше въпроса, ясно виждаше проблема.

Холограмата мрачно се усмихна и кимна.

— Онези, които току-що са били прехвърлени в резервоарите или вече са излекувани, могат да бъдат върнати по факса. Но стотиците други, които са в процес на лечение... — Мълчанието му казваше всичко.

— Какво можем да направим? — въздъхна Харман. — На мястото на излекуваните постоянно ще пристигат за лечение нови стотици.

— Ако Просперо е прав и можем сами да поемем управлението на факсовете, бихме могли да изключим входящите и да продължим да пращаме излекуваните, докато всички резервоари не се изпразнят — каза Деймън. — И двамата сме били в булаторията. Обикновено колко време продължава лечението? Едно дененощие? Четирийсет и осем часа за тежките травми като изяждане от алозавър?

— Такива неща не се „лекуват“ — поясни Просперо. — Ти си бил изграден наново почти от нищо въз основа на актуализираните кодове от база данните на факсмрежата, записа на ДНК и органични резервни части. Но имаш право, даже случаите, изискващи най-много време, не отнемат повече от две денонощия.

Деймън разпери ръце и погледна Харман.

— Два дни след като превземем булаторията.

— Ако *успеем* да превземем булаторията и да контролираме факспроцеса — скептично прибави спътникът му.

— Аз не мога да *върша* нищо, но мога да ви давам информация — каза старецът. — Мога да ви обясня как действа факсът.

— Но самите ние няма да сме в състояние да се прехвърлим, така ли? — отново попита Харман. Очевидно мисълта за полета с аероскутера го смущаваше.

— Да, няма да сте в състояние.

— Може ли да програмираме слугите така, че те да се справят с процеса? — с надежда рече Деймън.

— Не — отвърна магът. — Трябва да ги унищожите или обезвредите. Но те не са програмирани за сблъсъци.

— Ние също — засмя се Харман.

Просперо заобиколи стола си и прошепна:

— Напротив. *Напротив*. Колкото и *цивилизовани* да изглеждате, вие сте хора и това е въпрос само на събуждане на старо програмиране.

Деймън и Харман се спогледаха. По-възрастният мъж отново потръпна.

— Гените ви не са забравили да убиват — каза Просперо. — Елате, ще ви покажа средството за унищожение.

Холограмата на Просперо не можеше да управлява виртуалния пулт, но той показва на Деймън и Харман как да го правят.

Над пулта се материализира триизмерно изображение, което започна да се върти.

— Това е едно от големите устройства, които видяхме на идване — отбеляза Деймън.

— Линеен ускорител с колекторен пръстен — събщи Просперо. — Постчовеците страшно се гордееха с тези неща. Както виждате, направили са хиляди.

— И какво от това? — попита Харман. — Това означава ли, че факссистемата на Земята се контролира от тези неща?

Просперо поклати глава.

— Вашата факссистема не прехвърля тела през пространство и времето, а само данни. Тези колектори обаче са паяците в центъра на постчовешката квантовотелепортаторна паяжина.

— Ние просто искаме да се върнем на Земята — каза Харман.

— Хвани онзи зелен регулатор и два пъти стисни червения кръг — посочи магът.

Деймън го направи. На холодисплея на орбиталния линеен ускорител два пъти премигаха двигателни дюзи и пратиха сребърен конус кристализирана отработена материя в космоса. Продълговатата система от трегери, резервоари, колони и пръстени съвсем бавно се завъртя. За миг се задействаха контрадюзи и ускорителят се стабилизира. Широката петдесет метра искряща космическа дупка в края му, разположена в центъра на грамадния сияещ колекторен пръстен, не се въртеше с ускорителя. Деймън се наведе към холоизображението и видя, че колекторният пръстен е на кардани. Той бръкна с показалец, докосна различни елементи и установи, че образът се превръща в диаграми и надписи — „обратен кабел“, „инжектор“, „дюзи“. Младият мъж отдръпна ръка и предишното изображение отново се появи. Естествено думите не му говореха нищо.

— Контрол на височината, дюзи за орбитално прехвърляне — съобщи Просперо. — Този астероид се намира в стабилна орбита — ако падне на Земята, може да доведе до гибелта на цял вид — но колекторните ускорители и Казимировите огледала постоянно се местят.

— Оттук — каза Деймън.

Магът кимна.

— И от другите астероидни градове.

Двамата спътници отново се спогледаха.

— Има ли много други постчовешки градове? — попита Харман.

— Още три — отвърна Просперо. — Един на този пръстен и два на полярния.

— Там останали ли са живи постчовеци? — Изведнъж Деймън видя възможност да избегне цялото това унищожение и края на петте си двайсетилетки.

— Не. — Холограмата на стареца седна на стола си. — Нито други булатории. Този град е единственият, който продължаваше да се занимава с вас, старостилните хора. — Той махна с петнистата си ръка

към Земята, която отново изгряваше. Стаята внезапно се окъпа в земна светлина.

— Всички постчовеци са мъртви — повтори Деймън.

— Не, не са мъртви — поправи го Просперо. — Просто заминаха другаде.

Младият мъж погледна лимба на Земята и чернотата на космоса над искрящата атмосферна дъга.

— Къде са заминали?

— Първо на Марс — отвърна магът, забеляза въпросителните им изражения и се подсмихна. — Някой от вас, модерните хора, има ли представа къде е Марс? И какво е Марс?

— Не — призна Деймън, без да се срамува. — Постчовеците ще се върнат ли?

— Съмнявам се — усмихнато отговори Просперо.

— Тогава няма значение, нали? — рече Харман. — Просперо, нима предлагаш да използваме този... ядрен ускорител... като оръжие?

— Като абсолютното оръжие срещу този град — потвърди събеседникът им. — Конвенционалните експлозиви и оръжия няма да имат сериозен ефект върху кристалния град и този астероид. Кулите са построени да издържат на падащ метеорит. Но три километра, че и повече екзотични материали с космическа дупка в края, при това под ускорение, ще окажат определено въздействие, особено ако ги насочите точно към булаторията.

— Калибан ще остане ли жив? — попита Деймън.

Просперо сви рамене.

— Неговите тунели и пещери по-рано са го спасявали, обаче такъв сблъсък ще доведе до изчезването на неговия вид.

— Може ли да избяга преди сблъсъка? — намръщи се Харман.

— Само ако научи за скутера и се сдобие с една от вашите термокожи. — Магът смущаващо се усмихна, като че ли такава перспектива не беше напълно изключена.

— Колко време е нужно на това ускорително чудовище да стигне дотук? — попита Деймън. — До сблъсъка?

— Можете да го програмирате да пристигне толкова бързо или бавно, колкото желаете. — Просперо отново се изправи и влезе в пулта. Долната част на тялото му изчезна в метала и виртуалните панели. Той вдигна ръка, ръкавът му се смъкна и мършавата му

предмишница и костеливият му показалец посочиха края на ускорителя, срещуположен на пръстена. — Тук са дюзите за промяна на равнината. Най-мощните двигатели. Ще ви покажа как да ги задействате и да насочите това оръжие.

Двамата последваха инструкциите му, завъртяха ускорителя и програмираха координатите. Показалецът на Деймън увисна над виртуалния задействащ бутон, после той напомни на Просперо:

— Не ни каза колко време имаме до сблъсъка.

Холограмата сплете пръсти.

— Петдесет часа ми се струват приличен срок. Един час, за да стигнете до булаторията и да я превземете. Четирийсет и осем часа, докато новопристигналите се излекуват и прехвърлят обратно. Час, докато стигнете до скутера и избягате преди този малък свят да загине.

— И никакво време за сън, така ли? — изпъшка Харман.

— Съветвам ви да не спите — отвърна Просперо. — Калибан сигурно ще се опитва да ви убие всяка минута от тези две денонощия.

Двамата мъже се спогледаха.

— Можем да се редуваме да спим, да се храним и да следим пултовете — предложи Деймън, претегли пистолета в ръка и го прибра в раницата на Сави. — Ще държим Калибан на разстояние.

Харман кимна скептично. Изглеждаше адски уморен.

По-младият му спътник погледна изображението на линейния ускорител и отново постави пръст върху задействащия бутон.

— Сигурен ли си, че това няма да унищожи целия живот на Земята, Просперо?

Магът се подсмихна и каза:

— Ще унищожи целия живот, какъвто го познавате вие. Но не с пламтящ астероид от небето. Поне не вярвам. Ще видим.

Деймън погледна Харман, чиито длани бяха потънали до китките във виртуалния панел.

— Давай — каза възрастният мъж.

Деймън натисна бутона. На дисплея над холопроектора осемте грамадни дюзи в края на линейния ускорител засияха със сини йонни пламъци. Продълговатата структура леко се разтърси и бавно се раздвижи — право към лицата на двамата спътници.

— Сбогом, Просперо — каза Деймън, вдигна раницата на Сави и се обърна към полупропускливия изход.

— О, не — каза магът. — Ако стигнете до булаторията, аз ще съм там. Няма да пропусна следващите петдесет часа на света.

54.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ И ОЛИМП

Напускам горящия град в търсене на Ахил и виждам хаос, обхванал целия път до морето. Троянци и ахейци вадят трупове от димящи кратери, като се започне от Скейските порти, та чак до брега, и навсякъде объркани мъже помагат на ранените си другари да се върнат в Илион или да прекосят отбранителния ров и да отидат в гръцкия стан. Подобно на повечето въздушни бомбардировки от моята епоха, въздействието на атаката е по-ужасяващо от резултатите. Предполагам, че мъртвите са неколкостотин — троянски и ахейски воители и цивилни жители на Илион, — обаче повечето са останали невредими, особено надалеч от падащите стени и хвърчащата мазилка.

Докато се катеря по Хълма на трънените храсти, виждам дребния робот да се приближава към мен — тегли своя рачешки приятел. Кой знае защо, съм толкова радостен да ги видя живи — въпреки че може би е по-точно да се каже „все още функциониращи“, — че едва не се разплаквам.

— Ти си ранен, Хокънбери — казва роботът Манмът. — Сериозно ли е?

Докосвам челото и темето си. Кръвта почти е спряла да тече.

— Драскотина.

— Знаеш ли какъв беше този мощен взрив, Хокънбери?

— Ядрена експлозия — отвръщам аз. — Може да е била и термоядрена, обаче се съмнявам. Сигурно е малко по-голяма от бомбата, хвърлена над Хирошима. Не знам много за бомбите.

Манмът накланя глава.

— Откъде си, Хокънбери?

— От Индиана — без да се замисля, отговарям аз.

Той чака.

— Аз съм схоластик — казвам му; знам, че предава всичко на своя безмълвен приятел по радиовръзка, която беше нарекъл теснолъчев канал. — Боговете ме възродиха от стари кокали, ДНК и

някакви фрагменти от памет, които са извлекли от останки, открити на Земята.

— Памет от ДНК ли? Съмнявам се.

Нетърпеливо махам с ръце и изсумтявам:

— Няма значение. Аз съм ходещ мъртвец. Живях през втората половина на двайсети век, сигурно съм умрял през първата част на двайсет и първи. Датите не са ми много ясни. Допреди няколко седмици всичко от предишния ми живот беше мъгляво, но после започнах да си спомням разни неща. — Поклащам глава. — Аз съм ходещ мъртвец.

Манмът продължава да ме гледа с тъмните метални ивици, които му служат за очи. После кимва и ме ритва — доста силно — по левия пищял.

— По дяволите! — извиквам аз и заподскачам на десния си крак. — Защо го направи?

— На мен ми изглеждаш съвсем жив — отвърща дребният робот. — Как си дошъл тук от двайсети или двайсет и първи век на Изгубената ера, Хокънбери? Повечето наши моравекски учени са почти сигурни, че пътуването във времето не е възможно, освен ако не се движиш със скоростта на светлината или не плуваш прекалено близо до черна дупка. Някога правил ли си такива неща?

— Не *знам* — казвам аз. — И това определено няма *значение*. Погледни всичко това! — Посочвам димящия град и хаоса в Илионското поле. Някои гръцки кораби вече отплават.

Манмът пак кимва. За робот езикът на тялото му е странно човешки.

— Орфу се чуди защо боговете прекъснаха атаката си — осведомява ме той.

Хвърлям поглед към грамадната очукана коруба зад него. Понякога забравям, че там вътре има мозък.

— Кажи му, че нямам представа — отговарям. — Може би просто искат известно време да се полюбуват на страха и хаоса, преди да нанесат фаталния удар.

— Какво ще правиш сега, Хокънбери? — пита роботът.

Отправлям очи към ахейския стан. Горят шатри, ранени коне панически тичат, сноват хора, кораби се готвят да вдигнат котва, други вече се отдалечават в морето с надути платна.

— Тъкмо търсех Ахил и Хектор. Обаче докато ги намеря в тоя хаос, ще минат часове.

— След осемнайсет минути и трийсет и пет секунди ще се случи нещо, което може да промени всичко — съобщава Манмът.

Поглеждам го и чакам.

— Поставих едно... Устройство... в езерото на Олимп — продължава дребният робот. — С Орфу го донесохме чак от космоса на Юпитер. Пренасянето му там беше главната цел на нашата експедиция, въпреки че не ние трябваше да го... е, това е друга история. Във всеки случай след седемнайсет минути и петдесет и две секунди Устройството ще се задейства.

— Бомба ли е? — Гласът ми е дрезгав. Внезапно устата ми е пресъхнала. Не бих могъл да се изплюя, даже от това да зависи животът ми.

Манмът свива рамене по своя си странно човешки начин.

— Не знаем.

— Не *знаете* ли?! — изревавам. — Не *знаете*! Как може да поставите... Устройство там горе и да включите брояча му, щом не знаете какво ще направи то? Това е смехотворно!

— Може и така да е, обаче тъкмо това ни пратиха да направим моравеките, които подготвиха тази експедиция.

— Колко остава, казваш? — Посягам към привидно кожената гривна на китката ми, която ми служи за хронометър. Гривната има микровериги и малки холопроектори в случай, че се наложи да видя колко е часът.

— Седемнайсет минути и осем секунди — отвърща дребният робот.

Задействам брояча на часовника си и оставям холодисплея видим. После изругавам:

— Мама му стара!

— Ще се телепортираш ли горе, Хокънбери? — пита Манмът. — На Олимп?

Бях поставил ръка върху телепортаторния медальон на шията ми, обаче само защото се канех да спестя няколко минути, като се телепортирам направо в ахейския стан, за да потърся Ахил. Въпросът на Манмът ме кара да се замисля.

— Може би се налага — казвам. — Някой трябва да види какво замислят боговете. Може би трябва за последен път да си поиграя на шпионин.

— А после?

Мой ред е да свия рамене.

— После ще се върна за Ахил и Хектор. И след това, да речем, за Одисей и Парис. Еней и Диомед. Ще пренеса войната при боговете, ще пренасям тия герои горе по двама, като животните от Ноевия ковчег.

— Това не ми се струва много ефикасно като военна логистика — заявява Манмът.

— Разбираш ли от военна стратегия, роботе?

— Не, всъщност разбирам само от една подводница, която потъна на Марс, и от Шекспировите сонети — осведомява ме той и се замисля за миг. — Орфу току-що ми каза, че не бива да включвам сонетите в характеристиката си.

— На Марс ли? — питам аз.

Лъскавата метална глава се обръща към мен.

— Не знаеш ли, че Олимп всъщност е вулканът Монс Олимпус на Марс? Нали си живял там девет земни години?

За миг съм толкова зашеметен, че трябва да седна на една ниска скала, иначе ще се свестя на земята.

— Марс — повтарям аз. Две луни, грамадният вулкан, червената пръст, слабата гравитация, където винаги се радвах да се завърна след дълъг ден на Илионското поле. — Марс. — Мама му стара. — Марс.

Манмът не казва нищо — навярно разбира, че ме е засрамил достатъчно за един ден.

— Чакай малко. На Марс няма синьо небе, океани, дървета и въздух за дишане. Гледах как каца първият „Викинг“ през хиляда деветстотин седемдесет и шеста. И десетилетия по-късно гледах по телевизията как онова всъдеходче „Соджърнър“ се блъсна в една скала. Нямаше океани. Нямаше дървета. Нямаше въздух.

— Тераформирали са го — пояснява роботът. — При това съвсем наскоро.

— *Кой* го е тераформирал? — питам аз и чувам самозащитния гняв в гласа си.

— Боговете — отвърща Манмът, обаче долавям намека за въпросителен знак в равния му глас.

Поглеждам си часовника. Петнайсет минути и трийсет и осем секунди. Почуквам виртуалния хронодисплей пред камерите или очите на дребния робот, или там каквото има зад ивиците на лицето му.

— Какво ще се случи след петнайсет минути, Манмът? Не ми казвай, че с Орфу не знаете.

— Не знаем.

— Отивам там, за да видя какво ще се случи. — Отново посягам към медальона.

— Вземи и мен — моли Манмът. — Аз настроих брояча. Трябва да съм там, когато се задейства Устройството.

Пак се замислям, вторачен в грамадната коруба зад него.

— Ще го обезвредиш ли?

— Не. Това беше задачата ми — да пренеса и задействам Устройството. Но ако броячът не го задейства, трябва да съм там, за да го направя лично.

— Има ли някаква... даже минимална вероятност... това да е краят на света тук, Манмът?

Колебанието на работа ми казва всичко.

— По-добре остани с Орфу още... хм... четиринайсет минути трийсет и девет секунди — съветвам го аз. — Нещастникът е в такова състояние, че светът може да свърши и той да не разбере, ако не му кажеш.

— Орфу смята, че си много забавен за схоластик, Хокънбери — осведомява ме Манмът. — Все пак съм на мнение, че трябва да дойда с теб.

— Първо, ще изхабиш цялото ни време в приказки — отговарям аз. — Второ, имам само един шлем на Хадес и не искам да ме хванат, когато те видят да вървиш до мен. Трето... сбогом.

Нахлузвам шлема на Хадес на главата си, завъртам медальона и изчезвам.

Телепортирам се направо във великата зала на боговете.

Като че ли всички са тук, освен Атина и Аполон, които в момента сигурно са в лечебните вани със зелени червеи в очите и под мишниците. През няколкото секунди, които имам, преди да се разхвърчат лайна, виждам, че боговете са въоръжени за война —

залата лъщи от златни нагръдници, лъскави копия, високи шлемове с пера и полирани божествени щитове. Виждам Зевс, изправен до пламтящата си колесница, Посейдон в тъмни доспехи, Хермес и Хефест, въоръжени до зъби, Арес със сребърния лък на Аполон, Хера, сияеща в бронз и злато, Афродита, сочеща към мен...

Мама му стара.

— СХОЛАСТИКО ХОКЪНБЕРИ! — изревава самият Зевс и гледа право към мен в претъпканата зала. — НЕ МЪРДАЙ!

Това не е просто съвет. Всеки мускул, жила и клетка в тялото ми се вцепеняват. Усещам, че студът спира сърцето ми. Брауновото движение в мен се преустановява. Дланта ми не е помръднала и на сантиметър към телепортаторния медальон. Превърнал съм се в статуя.

— Вземете му шлема на Хадес, телепортаторното устройство и всичко друго — заповядва Зевс.

Арес и Хефест се хвърлят към мен и ме събличат гол пред богове и богини. Коженият шлем е подхвърлен на намръщения Хадес — той е облечен в черна хитинова броня със странен модел и прилича на ужасен намръщен бръмбар. Зевс пристъпва напред, вдига телепортаторния ми медальон от пода и го зяпва така, като че ли ще го смачка в грамадния си юмрук. Двамата богове окончателно ме събличат и не ми оставят даже гривната и гащетата.

— Раздвижи се — казва Зевс. Строполявам се на мраморния под и задъхано се хващам за гърдите. Сърцето страшно ме боли, докато отново започва да бие, и съм убеден, че получавам инфаркт. Единственото, което мога да направя, е да не се опикая пред всички.

— Отведете го — заповядва царят на боговете и ми обръща гръб.

Два и половина метровият Арес, богът на войната, ме сграбчва за косата и ме помъква.

55.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

— Той ще научи тез двама разсъдливи що „трябва“ означава! — изсъска гласът на Калибан от сенките на булаторията.

— Откъде идва този глас, по дяволите? — изсумтя Харман.

В булаторията цареше сумрак. Единствената светлина идваше от сияещите резервоари, които един по един се изпразваха. Деймън сновеше между полупропускливата стена и людоедската маса в опит да установи източника на шепота.

— Не знам — накрая отвърна той. — От вентилационните шахти. От някой вход, който не сме забелязали. Но ако излезе на светло, ще го убия.

— Можеш да го застреляш — каза холограмният Просперо, застанал до плота край пулта на лечебните резервоари, — но не е сигурно, че ще го убиеш. Калибан е вродено зло, което по природа не хваща възпитание! Напразно, на вятъра положих толкоз мъки!

В продължение на две денонощия, четирийсет и седем и половина часа, сто четирийсет и четири завъртания на астероида от земна към звездна светлина, двамата мъже бяха надзиравали прехвърлянето по факса от лечебните резервоари, докато не бяха останали само десетина тела. Вече можеха да викат външни холоси на линейния ускорител, който се носеше право към тях. А и виждаха грамадната структура, която се приближаваше с космическата дупка напред, ужасяваща гледка през прозрачните плоскости на булаторията. Просперо и виртуалните данни ги уверяваха, че имат почти час и половина до сблъсък, ала инстинктът и зрението им твърдяха друго, затова и двамата престанаха да поглеждат нагоре.

Калибан се намираще наблизко. Деймън стоеше със спуснатата маска на термокожата си заради лещите за нощно виждане, но използваше и фенерчето на Сави — прокарваше лъча под людоедската маса и светлината се отразяваше в белите кости.

Бяха смятали, че придвижването от контролната зала с купола е най-страшното — дългото плуване през здрачни водорасли в очакване Калибан да нападне всеки момент, ала въпреки че на два пъти нещо сиво-зелено помръдваше в сенките и Деймън изстреля два от иглените заряди, веднъж тъмното нещо избяга, а втория път се преметна мъртво с искрящи в сивата му плът иглички. Постчовешки труп във водораслите. Но сега, след четирийсет и седем и половина часа без сън и след като бяха яли само развалено гущерско месо, всичко това вече не им се струваше най-ужасно. Най-ужасен бе последният час. Поне се бяха отбили до входа на пещерата, бяха пробили ледената кора с ботуши и дръжката на пистолета и бяха напълнили манерката с отвратителната тинеста и толкова лелеяна вода. Поне това бяха направили. Ала сега водата беше изпита и нито един от двамата не можеше да напусне поста си и да излезе от булаторията, за да донесе още. Пък и бяха взели найлонови платница, с каквито бяха покрити резервоарите, и ги бяха забили върху полупропускливата мембрана на входа, за да чуят разкъсването, когато влезе Калибан. Сега езиците им бяха подути и ужасно ги болеше глава от жажда, изтощение, редкия въздух и страх.

Не срещнаха трудности с дванайсетте булаторни слуги — оставиха неколцина да изпълняват задачите си по прехвърлянето на излекуваните тела, докато други, чиито задължения не отговаряха на намеренията им, бяха обезвредени. Деймън беше стрелял по един, но това бе грешка. Игличките олющиха боята и одраха метала на слугата, спухаха едната му манипулаторна ръка и му извадиха едното око, ала не го унищожиха. Харман реши проблема, като намери тежка тръба, откъсна я — от нея бликна течен кислород, който се разтвори във формата на пара в студения въздух — и започна да удря слугата, докато не го обездвижи. Останалите бяха пратени в пенсия по същия начин.

Просперо се появи, когато задейства холографската комуникационна сфера върху контролния пулт. Първо изключиха входящите факсвъзли. После незабавно прехвърлиха пристигащите двайсетилетници обратно в земните им портали, преди да е започнало лечението им. Магът каза, че не могат да ускорят работата на сините червеи и оранжевата течност, затова оставиха тези резервоари на мира. Сега само трийсет и осем от общо шестстотин шейсет и деветте резервоара в булаторията бяха пълни — трийсет и шест случая

изискваха сериозен ремонт и само два бяха обичайни двайсетилетници.

— И Сетевос на работата таз се наслаждава — изсъска гласът на невидимия Калибан.

— Млъкни! — извика Деймън и навлезе между светещите резервоари, като се опитваше да не плува при слабата, но осезаема гравитация. Навсякъде танцуваха сенки, ала не бяха достатъчно плътни, за да стреля по тях.

— Пада, за да стори нещо: оназ купчина струпала е върху торф и подравнена, и оградена с мек бял тебешир — прошепна от мрака Калибан. — И с рибешки зъб издраскана е върху всеки луна, от двата края с дървета и увенчана цялата с череп на ленивец, намерен мъртъв вдън гората, а иначе тъй труден за убиване. И няма смисъл никакъв в труда зарад самия труд.

Харман се засмя.

— Какво има? — Деймън тръгна обратно към виртуалния пулт, където холосферата позволяваше на Просперо да стои изправен. Навсякъде по пода бяха пръснати части и парчета от слуги, почти като под людоедската маса в сенките.

— Трябва скоро да се махнем оттук — напомни Харман и разтърка кръвясалите си очи. — Започвам да откривам смисъл в думите на чудовището.

— Просперо. — Деймън местеше очи от сянка на сянка в гората от меко сияещи резервоари. — Кой или какво е този Сетевос, когото Калибан все споменава?

— Богът на майката на Калибан — отвърна магът.

— А ти каза, че майката на Калибан също е някъде там. — Младият мъж хвана пистолета в една ръка и с другата разтърка очи. Булаторията му изглеждаше замъглена — само отчасти заради вдигащата се пара от течния кислород.

— Да, Сикоракса още е жива — потвърди Просперо. — Но не е на този остров. Вече не е на този остров.

— А този Сетевос?

— Врагът на Тишината — каза магът. — Като своите двама богомолци, зло изчадие, що миг изгоден чака и захвапва.

Над пулта се разнесе сигнал. Харман задейства виртуалните регулатори. Още трима излекувани — всъщност почти излекувани —

бяха прехвърлени по факса. Оставаха трийсет и петима.

— Откъде е дошъл този Сетевос? — попита той.

— Докаран е от мрака заедно с войниците и други неща — отвърна Просперо. — Малка грешка.

— Одисей влиза ли в тези други неща, докарани от мрака? — обади се Деймън.

Магът се засмя.

— О, не. Този клетник беше пратен тук от проклятие, от онзи кръстопът, където избягаха повечето постчовеци. Одисей е изгубен във времето, принуден да се скита по-дълго от злата жена, която ми е известна като Церера, но която Одисей познава — във всеки смисъл на думата — като Цирцея.

— Не разбирам — рече Харман. — Сави е открила Одисей съвсем наскоро да спи в една от нейните криоясли.

— Вярно е, но също е лъжа. Сави знаеше за пътешествието на Одисей и къде иска да отиде той. И го използва, както той използва нея.

— Но нали Одисей е ахеец от торинската драма? — недоумяваше Деймън.

— И да, и не — по своя влудяващ начин отговори Просперо. — Драмата показва време и история, които са раздвоени. Този Одисей е от едно разклонение, да. Той не е онзи Одисей от цялата история, не.

— Още не си ни казал кой е Сетевос — напомни Харман. Вече не издържаше. Оставаха само двацет и деветима. Имаше двацет минути до момента, когато трябваше да се насочат към аероскутера. Линейният ускорител се виждаше през прозореца и без увеличение. Космическата дупка представляваше сфера от местеща се светлина и мрак.

— Сетевос е бог, чийто отличителен белег е чистата деспотична власт — отвърна Просперо. — Той убива, когато му скимне. Поощава по същия начин. Изтребва огромни множества, но без система и план. Той е бог от единайсети септември. Бог от Аушвиц.

— Моля? — не разбра Деймън.

— Няма значение — рече магът.

— И също, той харесва туй, що Му изнася — изсъска от мрака до людоедската маса Калибан. — Да, обича той онуй, което е добро за него, но защо? Че иначе добро не получава.

— По дяволите! — изрева Деймън. — Ще намеря тази гадина! — Насочи напред пистолета и заплува към мрака. Още пет човешки тела бяха прехвърлени и резервоарите им с плисък се изпразниха. *Оставаха още двайсет и четири.*

Телата лежах по пода, по масата, части от тела бяха струпани върху стола. Деймън държеше фенерчето на Сави в лявата си ръка, пистолета — в дясната, нахлузил маската и очилата за нощно виждане, ала въпреки това не забелязваше нищо в мрака.

— Деймън! — извика Харман.

— След малко. — Деймън чакаше, използваше себе си за примамка. Искаше Калибан да се нахвърли върху него. В пистолета имаше пет иглени заряда и той знаеше от собствен опит, че ако задържи спусъка натиснат, ще изпразни пълнителя. Можеше да прати пет хиляди кристални стрелички кръвожадната гадина, ако...

— Деймън!

— Виждаш ли Калибан? — извика той.

— Не — отвърна спътникът му. — Нещо по-лошо.

Младият мъж чу рева на кислородните клапи и тихите сирени. Нещо ставаше с резервоарите. Харман посочи мигащите в червено виртуални лампи.

— Резервоарите се изпразват *преди* да бъдат излекувани последните тела.

— Калибан е открил начин да прекъсне хранителния поток някъде извън булаторията — съобщи Просперо. — Тези двайсет и четирима мъже и жени са мъртви.

— По дяволите! — изрева Харман и удари с юмрук по стената.

Деймън навлезе в гората от изпразващи се резервоари, като ги осветяваше с фенерчето.

— Нивото на течността бързо спада — извика на Харман той.

— Така или иначе ще ги прехвърлим по факса.

— Ще прехвърлиш по факса трупове със сини червеи в червата — каза му Деймън. — Трябва да се махаме оттук.

— Тъкмо това иска Калибан — възрази по-възрастният мъж. Деймън не виждаше контролния пулт. Крачеше навътре в най-задната редица резервоари, в мрачния ъгъл, където по-рано го беше страх да ходи. Пистолетът тежеше в ръката му. Той продължаваше да мести лъча на фенерчето от саркофаг на саркофаг.

Просперо монотонно каканижеше със старческия си глас:

*— Изглеждаш замаян, синко. Успокой се!
Забавата ни свърши! Тези наши
актьори бяха духове и ето,
стопиха се, разтвориха се в рядък,
безплътен въздух; и подобно туй
видение миражно ще изчезнат,
ще се стопят надоблачните кули,
дворците пищни, храмовете горди,
да, целият тоз глобус ще изчезне
и като таз картина мимолетна
след себе си не ще остави нишка
от облаче. Направени сме ние
от сънища и сън отвед обгръща
тоз малък наш живот!...*

— Млъкни, мама му стара! — изкрещя Деймън. — Чуваш ли ме, Харман?

— Да — потвърди старецът, прегърбен над контролния пулт. — Трябва да вървим, Деймън. Изгубихме тези последни двайсет и четирима. Нищо не можем да направим.

— Чуй ме, Харман! — Деймън стоеше зад резервоарите, неподвижно насочил лъча напред. — В този резервоар...

— Деймън, трябва да тръгваме! Електричеството е на изчерпване. Калибан го изключва.

Сякаш за да докаже правотата на Харман, холосферата избледня и Просперо изчезна. Резервоарните светлини угаснаха. Сиянието на виртуалния пулт започна да отслабва.

— Харман! — извика от сенките Деймън. — В този резервоар е Хана!

56.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

— Трябва да потърся Ахил и Хектор — каза Манмът на йониеца.
— Ще те оставя тук на Хълма на трънените храсти.

— Естествено, защо не? Може боговете да ме вземат за сив камък и да не пуснат бомба отгоре ми. Но ще ми направиш ли две услуги?

— Разбира се.

— Първо, поддържай теснолъчевата връзка. Тук в мрака е доста самотно, когато не знам какво става. Особено когато остават само няколко минути до задействането на Устройството.

— Добре.

— Второ, би ли ме завързал? Този левитатор ми харесва, въпреки че проклет да съм, ако мога да проумея как работи, но не искам вятърът пак да ме отнесе в морето.

— Вече го направих — успокой го Манмът. — Завързал съм те за най-голямата скала на Могилата на бързата Мирина.

— Страхотно. Между другото, имаш ли представа коя е тази бърза Мирина и защо има могила точно край стените на Илион?

— Абсолютно никаква — отвърна по-дребният моравек, остави приятеля си и се затича на четири крака по Илионското поле към ахейския стан. Сновящите наоколо гърци го стрелкаха с любопитни погледи.

Не се наложи да претърсва брега, за да намери Ахил и Хектор. Дватама герои току-що бяха прекосили моста над рова и водеха своите вождове и две-три хиляди воители към бойното поле. Манмът реши да подходи официално и се изправи на задните си крака.

— Малка машино, къде е твоят господар, Дуейновият син? — попита Ахил.

На моравека му трябваше секунда, за да обработи въпроса.

— Хокънбери ли? — накрая се сети той. — На първо място, той не ми е господар. Никой не ми е господар и аз не съм човек. Второ, той

отиде на Олимп да види какво кроят боговете. Каза, че скоро ще се върне.

Ахил широко се усмихна и белите му зъби лъснаха.

— Хубаво. Имаме нужда от сведения за врага.

— Долон обаче нямаше късмет — обади се Одисей, застанал между Хектор и Ахил. Диомед, който следваше героите, се засмя. Приамовият син се намръщи.

„Снощи Хектор пратил Долон на разузнаване, когато положението на гърците изглеждало неспасяемо — излъчи Орфу. Въпреки че вече разбираше гръцки и можеше да го говори, след като качи файла от приятеля си, йониецът продължаваше да превежда диалога. — Диомед и Одисей пленили Долон, когато отивали на среднощен набег, и после обещаха на троянеца да го пощадят, разпитали го и накрая Диомед му отрязал главата. Мисля, че Диомед го спомена, защото още няма доверие на Хектор като съюзник и...“

— Чакай — прекъсна го Манмът, като забрави да използва теснолъчевия канал, и превключи честотата. „Трябва да се съсредоточа тук“. Смяташе, че го бива да изпълнява едновременно по няколко задачи като всички други моравеки, ала урокът по история на Орфу пречеше на концентрацията му.

— Какво каза? — попита Хектор. Троянският герой беше мрачен. Манмът си спомни, че майка му и природената му сестра съвсем наскоро са загинали при въздушната бомбардировка, макар да не бе сигурен, че Хектор го е научил. Може просто да беше в лошо настроение.

— Просто кратка молитва към моите богове — отвърна моравекът.

Одисей бе застанал на едно коляно и опипваше ръцете, тялото, главата и корубата на Манмът.

— Находчиво — заяви Лаертовият син. — Богът, който те е създал, е свършил отлична работа.

— Благодаря — каза Манмът.

„Мисля, че си се озовал в пиеса на Самюел Бекет“ — излъчи Орфу.

— Млъкни — сопна се на английски Манмът. — По дяволите, постоянно забравям да превключа на теснолъчевия канал.

— Той пак се моли — съобщи Одисей и се изправи.

— Бързоноги Ахиле, може ли да те попитам какви са сега намеренията ти? — премина на гръцки Манмът.

— Отиваме да предизвикаме боговете на двубой — отвърна Ахил. — Или тяхната войска от безсмъртни срещу нашата войска от мъже — както предпочитат.

Моравекът погледна няколкото хиляди гърци, които следваха Ахил от стана. После обърна глава към хилядата или по-малко троянци, прехвърлящи хребета, за да тръгнат след Хектор.

— Това ли е войската ти?

— Другите ще ни последват — уверено заяви Ахил. — Малка машино, ако видиш Хокънбери, сина Дуейнов, кажи му да дойде при мен в центъра на бойното поле.

Ахил, Хектор и ахейските вождове се отдалечиха. Моравекът трябваше бързо да се отдръпне, за да не бъде стъпкан от воините.

— **ЧАКАЙТЕ!** — извика Манмът. Гласът му прозвуча по-мощно, отколкото възнамеряваше.

Ахил, Хектор, Одисей, Диомед, Нестор и другите се обърнаха. Мъжете между него и героите отстъпиха настрани.

— След трийсет секунди ще се случи нещо — предупреди ги той.

— Какво? — попита Хектор.

„Не знам — помисли си Манмът. — Дори не знам дали тук ще почувстваме въздействието му. По дяволите, дори не знам дали моят брояч ще сработи на тази дълбочина в езерото“.

„Говориш по теснолъчевия канал“ — осведоми го Орфу.

„Съжалявам“ — излъчи другият моравек.

— Почакайте и ще видите — отговори той на гърка. — Остават осемнайсет секунди. — Гърците не измерваха времето с минути и секунди, естествено, ала Манмът реши, че правилно е превел мерните единици.

„Даже устройството да взриви Марс на парчета, съмнявам се, че тази Земя е в това време или вселена — каза Орфу. — Но пък така наречените богове са я свързали с Монс Олимпус чрез хиляди квантови тунели“.

— Девет секунди — съобщи Манмът.

„Как ще изглежда избухващият Марс на дневна светлина от това място в Мала Азия? — излъчи йониецът. — Мога да направя бърза

симулация“.

— Четири секунди.

„А мога и просто да чакам и да видя. Естествено, ти ще трябва да гледаш вместо мен“.

— Една секунда — каза Манмът.

57.

ОЛИМП

Не си спомням Арес и Хефест да са се телепортирали, докато ме измъкнаха от великата зала, обаче явно са го направили. Стаята, в която ме хвърлиха, моята килия, е на горния етаж на невероятно висока сграда от източната страна на Олимп. Те заключиха вратата и помещението няма прозорци, но има друга врата, през която се излиза на балкон, висящ над стотици метри пропаст. На север е океанът, полиран бронз на тази следобедна светлина, а много далеч на изток са трите вулкана, които, сега съзнавам, са марсиански вулкани.

Марс. През всички тия години. Майко Божия... Марс.

Потрепервам от студения въздух. Голите ми ръце и бедра настръхват. Предполагам, че е настръхнал и голият ми задник. Ходилата ми са леденостудени от мрамора. Черепът ме боли от влаченето за косата и гордостта ми е наранена, задето ме хванаха и съблякоха гол толкова лесно.

За какъв съм се смятал? От страшно много време наблюдавам богове и супергерои и съм забравил, че когато съм бил истински, съм бил съвсем обикновен човек.

Играчките са ми завъртели главата, предполагам — левитаторът, бойната броня, преобразяващата гривна, телепортаторният медальон, микрофонът, увеличителните лещи, тазерната палка и шлемът на Хадес. Всички тия готини джунджурии. Те ми позволиха няколко дни да си поиграя на супергерой.

Край. Татко ми взе играчките. И е сърдит.

Спомням си за бомбата на Манмът и по стар навик вдигам голата си китка, за да си погледна часовника. Мама му стара. Даже нямам часовник. Но до детонирането на Устройството трябва да остават само няколко минути. Надвесвам се от балкона, обаче тая страна на сградата гледа в посока, обратна на езерото, така че сигурно няма да видя бляска. Дали ударната вълна ще събори тая постройка от върха на Олимп, или само ще я подпали? Изплува нов спомен — телевизионни

кадри на обречени мъже и жени, скачащи от горящи небостъргачи в Ню Йорк — и аз затварям очи, и натискам слепоочията си в напразен опит да прогоня тия неканени образи. Това само ги прави още по-живи. По дяволите, мисля си, ако ме оставят да живея още няколко седмици, ако просто ме оставят да живея, без да се занимавам със своите играчки и съдбите на толкова много хора, сигурно ще си спомня целия си предишен живот. И навярно даже смъртта си.

Вратата зад мен с трясък се отваря и влиза Зевс. Сам. Обръщам се към него и се връщам в голата стая.

Искате ли рецепта за изгубване на себеуважение? Опитайте да застанете голи и боси пред бога на всички богове, който носи високи ботуши, златни наколенници и пълно бойно снаряжение. Освен това очевидно неравенство, стои и въпросът с ръста. Искам да кажа, аз съм висок метър и осемдесет, не съм нисък, често напомнях на хората едно време, включително на жена си Сюзан, че съм „среден на ръст“, но тоя следобед Зевс трябва да е четири и половина метра. Проклетата врата е направена за звездите от Националната баскетболна асоциация, понесли други звезди на раменете си, но Зевс пак трябваше да се приведе на влизане. Той затръшва вратата зад себе си. Виждам, че носи моя телепортаторен медальон в грамадната си ръка.

— Знаеш ли какви проблеми предизвика, схоластико Хокънбери? — пита на английски гръмовержецът.

Опитвам се да направя изражението си непокорно, обаче в крайна сметка се задоволявам да не допусна голите ми крака да треперят неудържимо. Усещам, че пенисът и скротумът ми се свиват до размерите на морковче от студ и страх.

Сякаш забелязал това, Зевс ме измерва с поглед.

— Боже мой, вие старостилните хора сте адски грозни — избуботва той. — Как може да си толкова мършав, че да ти се броят ребрата, и пак да имаш шкембе?

Спомням си, Сюзан казваше, че имам задник като две баскетболни топки, обаче го казваше с нежност.

— Откъде знаеш английски? — с треперлив глас питам аз.

— *МЛЪК!* — изревава бащата на боговете.

После безцеремонно ми дава знак да изляза на балкона и идва след мен. Толкова е грамаден, че едва остава място за мен. Приклещен съм в ъгъла и се опитвам да не гледам надолу. Сега тоя сърдит бог на

боговете само трябва да ме вдигне с една ръка и да ме хвърли през парапета, за получи своето отмъщение. Ще има да размахвам ръце и да крещя пет минути, докато падна долу.

— Ти рани дъщеря ми — изръмжава Зевс.

Коя по-точно, отчаяно си мисля аз. Виновен съм в заговор за убийството на Афродита и Атина, макар да подозирам, че той говори за Палада. Винаги я е обичал. Подозирам, че това няма значение. Участието в заговор срещу бог, още повече за сваляне на всички богове, трябва да се наказва със смърт. Пак надзъртам над парапета. Виждам кристалния ескалатор, който се спуска сред мъглите на морското равнище, въпреки че старата ми схоластическа казарма е изгорена из основи, пък и е прекалено малка, за да се вижда с просто око. Мили Боже, ужасно е високо.

— Знаеш ли какво ще се случи днес, Хокънбери? — пита Зевс, макар да предполагам, че въпросът е реторичен. Той протяга ръце право надолу и опира пръстите си — всеки дълъг, колкото ръката ми от китката до лакътя — на каменния парапет.

— Не.

Гръмовецът се обръща и ме поглежда.

— Това трябва да е смущаващо след всички тия години на схоластическа мъдрост — избуботва той. — Винаги да знаеш какво ще се случи, дори когато боговете не знаят. Трябва да си се чувствал като самата Съдба.

— Чувствам се кофти — отвърщам аз.

Зевс кимва. После посочва колесниците, издигащи се една след друга от върха на Олимп. Те са стотици.

— Днес ще унищожим човечеството — съобщава богът на боговете. — Не само ония нафукани идиоти при Троя, а всички хора, навсякъде.

Какво да му отговоря?

— Струва ми се малко крайно — успявам да измънкам. Дързостта ми щеше да има по-голям ефект, ако гласът ми не трепереше като на нервен хлапак.

Зевс поглежда издигащите се колесници и множеството богове и богини в златни доспехи, които се канят да се качат на колите си.

— Посейдон, Арес и другите от векове ме убеждават да изтребим човечеството като вирус, какъвто всъщност представлява —

избуботва той по-скоро на себе си, отколкото на мен. — Всички си имаме грижи — тая героическа епоха в Илион е достатъчна грижа за всяка божествена раса. Прекалено много сме се кръстосвали с вас. Сигурно си наясно какво количество ДНК наноинженерство сме предали на изроди като Херакъл и Ахил, като сме се чукали със смъртни.

— Защо ми казваш всичко това? — питам го.

Сега Зевс наистина ме поглежда. И свива рамене — грамадните си рамене, на два и половина метра над главата ми.

— Защото след няколко секунди ще бъдеш мъртъв и мога да говоря свободно. На Олимп, схоластико Хокънбери, няма вечни приятели, сигурни съюзници и верни съпрузи... а само вечни интереси. Моят интерес е да остана господар на боговете и владетел на вселената.

— Това сигурно ти осигурява постоянна заетост — саркастично отбелязвам аз.

— Така е — потвърждава Зевс. — Така е. Питай Сетевос, Просперо или Тишината, ако се съмняваш. Е, имаш ли някакви последни въпроси, преди да си отидеш, Хокънбери?

— Имам — отговарям аз. За мое изумление треперенето е изчезнало от гласа ми, както и от коленете ми. — Искам да знам кои всъщност сте вие боговете. Откъде сте? Знам, че не сте *истинските* гръцки богове.

— Нима? — казва Зевс. Усмивката му, с острите му бели зъби, лъснали между сребристосивата му брада, не е бащинска.

— Кои сте вие? — повтарям аз.

Всемогъщият Зевс въздъхва.

— Боя се, че в момента нямаме време за тая история. Сбогом, схоластико Хокънбери. — Той сваля ръце от парапета и се обръща към мен.

Оказва се прав — нямаме време нито за тая история, нито за каквото и да било друго. Не щеш ли, високата сграда се разтърсва, пропуква се и изпъшква. Самият въздух над върха на Олимп сякаш се съгъстява и развълнува. Златните колесници се обръщат в бягство и чувам виковете и крясъците на боговете и богините на земята под сградата.

Зевс залита, изпуска телепортаторния медальон на мраморния под и протяга широката си длан, за да се подпре на постройката, въпреки че тя се тресе из основи и вибрира, описвайки десетградусова дъга.

Изведнъж небето се изпълва с огнени жилки. Чувам ехтеж. На синия фон над Олимп над главите ни се разтварят няколко огромни въртящи се сфери от космическа чернота и червена магма, като дупки в самото небе. И се спускат надолу.

Още по-ниско, много по-надолу виждам още от тия назъбени кръгове, всеки най-малко с радиус на бейзболно игрище. Други се материализират над океана на север, някои в самото море.

През кръговете на сушата се появяват хиляди мравки и след миг разбирам, че мравките са хора. Човеци ли?

Небето вече е пълно не само със златни колесници, но и с остроноси черни машини, едни по-големи от колесниците, други по-малки, всички със смъртоносния нечовешки вид на бойни кораби. В горните пластове на атмосферата продължават да просияват огнени жилки — политат надолу към Олимп като интерконтинентални балистични ракети.

Зевс вдига юмруци към небето и изревава на фигурките на боговете далеч под нас.

— *ВДИГНЕТЕ ЕГИДАТА! ЗАДЕЙСТВАЙТЕ ЕГИДАТА!*

С удоволствие бих останал да видя за какво говори и какво ще се случи, обаче си имам по-важна работа. Стремглаво се хвърлям зад могъщите крака на Зевс, плъзгам се по корем, стискам телепортаторния медальон в едната си ръка и завъртам шайбата с другата.

58.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Отначало не можеха да извадят Хана от резервоара. Тежката тръба дори не огъваше пластмасовия капак. Деймън изстреля три заряда с пистолета на Сави, но игличките просто рикошираха от повърхността, като разбиваха чупливи предмети и разкъсваха вече унищожени слуги. И едва не улучиха и тях двамата. Накрая Харман намери начин да се покатери върху резервоара и използва тръбата като лост, за да надигнат и откъснат капака. После възрастният мъж смъкна визъора на термокожата си по-ниско, сложи си осмозната маска и скочи в изтичащата течност, за да изтегли Хана. След изключването на главния енергиен източник работеха почти изключително на светлината на фенерчето.

Гола, мокра, без окосмение, младата им приятелка изглеждаше уязвима като новоизлюпено пиле. Дишаше — задъхано, плитко, смущаващо ускорено — но определено дишаше. Само че не можеха да я свестят.

— Ще оживее ли? — попита Деймън. Другите двайсет и трима мъже и жени в резервоарите очевидно бяха мъртви или умираха и нямаше как да ги спасят навреме.

— Откъде да знам? — изпъшка Харман.

Младият мъж се огледа.

— Температурата пада, след като няма енергия за отопление. Още няколко минути и ще е под нулата като в града. Трябва да намерим нещо, с което да я завием.

Като продължаваше да стиска пистолета в ръка, ала без да се озърта за Калибан, той се втурна в потъващата в мрак булатория. Имаше човешки кости, разлагащи се бедра, неподвижни слуги, парчети от мензури, епруветки и тръби, но не и одеяло. Деймън откъсна квадратно парче прозрачен найлон от платнището, с което бяха запушили полупропускливия вход, и се върна обратно.

Хана още бе в безсъзнание, ала неудържимо трепереше. Харман я беше прегърнал и я разтриваше, но това явно не помагаше. Дватама увиha найлона около слабото ѝ бяло тяло, но се съмняваха, че задържа телесната ѝ топлина.

— Ще умре, ако не направим нещо — промълви Деймън. От сенките на вече тъмните резервоари се чу плъзгане. Младият мъж дори не си направи труда да насочи пистолета натам. Булаторията се пълнеше с пара от течния кислород и други изтичащи течности.

— И без това всички скоро ще умрем — отвърна Харман и посочи прозрачните плоскости над тях.

Спътникът му погледна нагоре. Бялата звезда — дългият над три километра линеен ускорител — се приближаваше.

— Колко време остава? — попита той.

Харман поклати глава.

— Хронометрите изчезнаха заедно с електричеството и Просперо.

— Когато започнаха проблемите, имахме двайсетина минути.

— Да, но колко време е минало оттогава? Десет минути? Петнайсет? Деветнайсет?

Деймън вдигна поглед. Земята беше изчезнала и през прозрачните плоскости студено сияеха само звезди — и яркото тяло, което се носеше към тях.

— Когато се започна, Земята още се виждаше. Не може да са минали повече от двайсет минути. Когато Земята отново се появи...

Синьо-белият лимб на планетата изплува в полезрението им.

— Трябва да вървим — рече Деймън. В мрака зад тях отново се разнесе трясък и звук от плъзгане. Той рязко се завъртя с вдигнат пистолет, но Калибан не се появи. Гравитацията също отслабваше — локвите течност се издигаха от пода и се опитваха да полетят, сливаха се в амевни форми, стремящи се да се превърнат в сфери. Лъчът на фенерчето на Сави се отразяваше от безброй гладки повърхности.

— Нима ще я оставим тук? — попита Харман. Клепачите на Хана не бяха съвсем затворени, но виждаха само бялото на очите ѝ. Вече не трепереше толкова силно, ала Деймън го схващаше като злокобен признак.

Той беше вдигнал маската си — в булаторията имаше достатъчно въздух за дишане, въпреки че след изключването на електричеството

миришеше на кланица — и сега поглади брадата си.

— Не можем да я пренесем до скутера само с две термокожи. Ще умре още в града, камо ли в космоса.

— Скутерът има силово поле и отоплителна система — прошепна Харман. — Когато летяхме високо, Сави ги задействаше. — Той отново вдигна маската си и дъхът му излезе на пара в студения въздух. По брадата и мустаците му имаше шушулки. Очите му изглеждаха ужасно уморени.

Деймън поклати глава.

— Сави ми е разказвала за студа и горещината в космоса, за въздействието на вакуума върху тялото. Хана ще умре преди да вдигнем силовото поле.

— Спомняш ли си как става това? — попита спътникът му. — Как се управлява онази проклета машина?

— Ами... не знам. Наблюдавах как я управлява Сави, обаче никога не съм си помислял, че ще ми се наложи. Ти не си ли спомняш?

— Страшно съм... уморен — отвърна Харман и заразтрива слепоочията си.

Хана престана да трепери. Изглеждаше мъртва. Деймън смъкна ръкавицата на термокожата си и постави голата си длан върху гърдите ѝ. Отначало реши, че си е отишла, ала после долови слабото, ускорено като на птиче туптене на сърцето ѝ.

— Харман, съблечи си термокожата — решително каза той. Възрастният мъж го погледна и запремигва.

— Да — глупаво промълви той. — Прав си. Аз съм изживял своите пет двайсетилетки. Тя повече заслужава да живее от...

— Не, идиот такъв. — Деймън му помогна да се съблече. Въздухът вече покриваше голото лице и ръцете на младия мъж с лед. Не можеше да си представи какво е да си гол на този студ. Атмосферата ставаше все по-рядка, гласовете им звучаха по-високо и по-слабо. — Облечи ѝ термокожата. Преброй до петстотин, съблечи я и пак се стопли, и продължавай така, освен ако Хана не умре.

— Ти къде отиваш? — задъхано попита Харман. Опитваше се да облече термокожата на безпомощното момиче, ала ръцете му трепереха толкова силно от студа, че се наложи Деймън да му помогне. Костюмът мигновено обгърна тялото ѝ и тя отново се разтрепери,

въпреки че термокожата съхраняваше почти цялата ѝ телесна топлина. Харман нахлузи осмозната маска на лицето си.

— Отивам за скутера — отвърна Деймън и подаде на спътника си пистолета, ала трябваше да вдигне осмозната си маска, защото другият мъж не го чуваше без радиостанцията на костюма си. — Ето, вземи оръжието в случай, че дойде Калибан. — Младият мъж вдигна дългата метър и двайсет тръба, която бяха използвали за лост.

— Няма — задъхано промълви Харман. — Той ще търси теб. После може да ни изяде, когато си поиска.

— Да се надяваме, че ще му приседне. — Деймън смъкна осмозната си маска и къде с плуване, къде с тичане се насочи към полупропускливата мембрана на изхода.

Едва след като разкъса мембраната с острия край на тръбата, проби в нея дупка с човешки ръст и заплува при все по-слабата гравитация и сгъстяващия се мрак и студ извън булаторията, той осъзна, че не е споделил с Харман плана си да се *върне* със скутера — някак си да го вкара през стената и да ги вземе. „Е, вече е късно да му го кажа“.

С усилие беше следвал Сави и Харман, когато преди месец — преди цяла вечност — тримата бяха обикаляли кристалния град, но сега плуваше в редкия въздух като морско създание, като орбитална видра, винаги намираще идеалното място, от което да се оттласне в най-подходящия момент, почти без усилие гребеше във въздуха с трите си свободни крайника, изпълняваше салта и пируети със съвършена точност, за да намери следващата греда, маса или дори постчовешки труп, от които да се отблъсне за следващата отсечка от пътя си.

И въпреки това не бе достатъчно бърз. Усещаше, че времето печели това надбягване, дори само като погледнеше стените на кристалния град, тяхното помръкващо сияние, хвърлящо във все по-дълбок мрак водораслите и осеяните с трупове тераси — тук нямаше прозрачни плоскости, през които да види връхлитащия линеен ускорител. „Дали ще го чуя, когато разбие кристалния покрив, или въздухът е прекалено рядък, за да пренася звука?“

Прогони въпроса от главата си. Когато се случеше, щеше да разбере.

Едва не подмина кристалната кула и задъхан се спря под стотиците етажи, издигащи се в мрака над него.

Стъпи на пода, хвана тръбата с две ръце, завъртя се, използвайки само лещите на термокожата, за да гледа в мрака. Наоколо плуваха хуманондни фигури, някои съвсем наблизо, но безцелното им премятане подсказваше, че навярно са постчовеци, а не Калибан. *Навярно.*

Деймън пъхна тръбата под мишница, приклепна, спомни си позата на Калибан, имитира я и се оттласна с всичките останали в ръцете и краката му сили. Понесе се нагоре, само че бавно, прекалено бавно. Когато стигна до първата тераса на двайсет, двайсет и пет метра височина, вече му се струваше, че едва се движи, и разбираше, че е ужасно слаб, докато отново се оттласваше от парапета.

Сенките наоколо бяха прекалено много. Калибан можеше да се нахвърли върху него от всяка тераса, ала Деймън не можеше да направи нищо, за да предотврати това — не биваше да се отдалечава от стената и терасите, за да може да продължи да се оттласква, постоянно да напредва, да плува нагоре, отначало бързо, после все по-бавно, докато стигне до следващата тераса; чувстваше се като жаба, подскачаща от камък на камък и от лилия на лилия.

Не щеш ли, Деймън се засмя. Под мръсотията, тинята, кръвта и праха термокожата му бе зелена. Наистина приличаше на някаква тровава мършава жаба, която приклякаше, за да се изтласка вертикално нагоре на всеки десети парапет на всяка десета тераса. Смехът му глухо отекна през ивиците на слушалките му и сепването му го накара да млъкне. Сега чуваше само измъченото си дишане и пъшкането си.

Внезапно го обзе страх и той направи салто, докато се издигаше нагоре. „Дали не съм подминал етажа, на който е паркиран скутерът?“ Височината му се струваше невероятна, триста метра празно пространство, най-малко, а аероскутерът беше само... „На кой етаж?“ Сърцето му панически се разтуптя и той се опита да си спомни холоизображението в контролната зала на Просперо. На сто и петдесетина метра? Двеста?

Призля му от ужас, че се е изгубил. Отдалечи се от стената и се вторачи в стъклените плоскости. Повечето излъчваха отвратително, постоянно отслабващо оранжево сияние. Някои бяха прозрачни, сребристи от земната светлина. Никъде не се виждаше характерната белота на полупропускливите мембрани от първия херметичен шлюз и

вратата на Просперо — „Дали изобщо съм *видял* такъв прозорец на холограмата, или само съм предположил, че ще се вижда отвътре?“

Почти спрял в края на последното си отгласване, Деймън смъкна осмозната маска. Повръщаше му се.

„Нямаш време за това, идиот такъв. — Опита се да вдиша въздух, ала той бе прекалено рядък, прекалено студен, прекалено застоял. Почти изгубил съзнание, той отново нахлузи маската. — Защо не взех фенерчето? Мислех, че на Харман може да му трябва, за да се грижи за Хана или да стреля по Калибан, обаче сега не виждам прозорците, по дяволите!“

Насили се да забави дишането си и да се успокои. Преди гравитацията да го притегли към тъмния под на стотици метри надолу, се отгласна и заплува надалеч от стената, като се претърколи по гръб, за да погледне нагоре към звездите.

„Ето го! Още петнайсет метра по тази стена. Белият квадрат в матовия прозорец“.

Направи пирует, стисна тръбата между брадичката и гърдите си и с две ръце заплува нагоре. Ако не успееше да стигне до най-близката тераса, щеше да изгуби най-малко шейсет метра височина и се съмняваше, че има сили отново да се издигне.

Стигна до терасата, хвана тръбата с лявата си ръка, отгласна се вертикално нагоре и спря точно до бялата плоскост. Задъхан, със замъглени от пот очи, Деймън протегна дясната си ръка и тя премина през мембраната като през лепкав облак.

— Благодаря ти, Господи — промълви той.

В този момент Калибан връхлетя — изскочи от тъмните ниши под следващата тераса, широко разперил дългите си ръце и още по-дългите си крака и оголил зъбите си, които блестяха на земната светлина.

— Не — изпъшка Деймън в мига, в който чудовището го стегна в отвратителните си обятия и челюстите му се насочиха към гърлото му. Успя да вдигне дясната си ръка, за да се защити — зъбите на Калибан разкъсаха плътта и стигнаха до костта. В следващия миг двамата, вплетени един в друг и обгърнати от облак кръв, пропаднаха в редкия въздух до долната тераса, като разбиваха стъкло, пластмаса, дърво и замръзнали постчовешки тела, и потънаха в мрака.

59.

ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Манмът навярно пръв забеляза какво става в небето, морето и земята около Илион, но той го очакваше. Не знаеше *какво* ще се случи... ала определено не каквото виждаше в момента.

„Какво виждаш?“ — попита по теснолъчевия канал Орфу.

„О...“ — ахна Манмът.

В небето над Илион се беше появила въртяща се сфера с диаметър неколкостотин метра. След миг точно над бойното поле се материализира втора, разположена между града и Хълма на трънените храсти. Моравекът бързо се обърна и видя трета сфера да изплува над ахейския стан, после четвърта — на няколко километра навътре в морето пред десетките бягащи ахейски кораби. Пета се появи на север от града, шеста — на юг.

„Какво виждаш?“ — повтори Орфу.

„Хм...“ — заекна приятелят му.

Всички сфери сияеха в пъстри цветове, но изведнъж се покриха с фрактални изображения, после всички се превърнаха в многобройни образи на Монс Олимпус, гледан от различно разстояние, от различни ъгли и в различна перспектива. Една от сферите се спусна в Илионското поле и марсианската повърхност на стометровия кръг плавно се сля с троянската земя. Грамадното кълбо на запад се сплеска в кръг и потъна, докато марсианският океан не се изравни със Средиземно море. Водата заплиска между двата свята. Ахейските кораби се опитаха да спуснат платна, мъжете престанаха да гребат, но витите кораби не можеха да спрат навреме и преминаха през кръга от кипяща турбулентност в марсианския северен океан, на фона на който се извисяваше заснеженият Монс Олимпус. Накъдето и да погледнеше, Манмът виждаше марсианския вулкан, въпреки че сферите бяха започнали да се преобразяват в кръгли портали високо в небето над Илион.

„Какво става?“ — извика Орфу по теснолъчевия канал.

„О...“ — отново започна Манмът.

Десетки черни летящи обекти преминаха през кръглите портали в небето, през кръга в морето зад моравеките, дори през портала на равнището на земята — вече по-скоро дъга, отколкото кръг, тъй като основата му потъваше под пръстта на Троя. Летящите обекти се стрелкаха в небето като гигантски стършели — бяха черни, заострени, не много по-големи от Орфу. Движеха се с видими пулсови двигатели. Машините имаха куполообразни кабинни с черни стъкла и от тях стърчаха антени и оръжия — ракети, оръдия, бомби, лъчеви прожектори. Ако това бяха колесници от ново поколение, боговете светкавично бяха преминали към свръхмодерна техника.

„Манмът!“ — изрева Орфу.

„Извинявай“ — отвърна дребният моравек. Почти заеквайки, той побърза да опише хаоса в небето, морето и полето наоколо. Едва успяваше да говори едновременно с развиващите се събития.

„Какво правят Ахил, Хектор и другите гърци и троянци? — попита йониецът. — Бягат ли?“

„Някои. Но повечето ахейци около мен и троянците при твоя хълм тичешком влизат в най-близкия кръгъл портал“.

„Влизат в *портала* ли?“ — повтори Орфу от Йо. Манмът никога не беше чувал приятеля си толкова изумен.

„Да. Ахил и Хектор започнаха първи, викаха нещо, размахваха копия и щитове и просто... ами... втурнаха се вътре. Предполагам, че са видели Монс Олимпус, сетили са се какво е това и просто са го... нападнали“.

„Да нападнат марсиански вулкан?!“ — повтори Орфу още по-слисано.

„Нападнаха Олимп, дома на боговете — поясни Манмът, който също изглеждаше поразен. — Боже мой!“

„Какво става?“

„Кръглият портал зад нас — заекна Манмът. — През него минават десетки гръцки кораби...“

„Да, вече го каза“.

„Но през портала се виждат *стотици* кораби“.

„Гръцки ли?“ — попита йониецът.

„Не. Повечето са зекски“.

„На зелените човечета?!“ Орфу говореше като дефектно устройство за синтезиране на глас, като че ли за пръв път изричаше думи.

„Хиляди зелени човечета. Стотици кораби“.

„Фелуки ли?“

„Фелуки, ония големи шлепове, с които пренасяха камъните за главите, по-големи платноходи, по-малки кораби... всички плават към Монс Олимпус и се смесват с ахейските кораби“.

„Защо? — попита Орфу. — Защо зеките плават към Олимп?“

„Не питай мен! — извика Манмът. — Аз само работя тук... опа“.

„Какво «опа»?“

„Небето е пълно с огнени жилки като метеорити, падащи от космоса“.

„Да не би боговете да подновяват бомбардировката?“

„Не знам“.

„От каква посока идват?“

„Моля?“ Ако го бяха направили с челюст, тя щеше да увисне. Небето представляваше мрежа от огнени жилки, осеяна с кръгли портали, през които се виждаше Монс Олимпус и черни машини, сновящи почти над земята. Хиляди ахейци и троянци се бяха втурнали в първия портал след Ахил и Хектор, десетки хиляди троянци и техни съюзници заемаха отбранителни позиции на стените на Илион и в полето пред Скейските порти. Биеха гонгове и барабани. Въздухът кипеше от енергия, отекваха резове. Ахейци тичаха към своя ров и слънцето се отразяваше в лъскавите им доспехи. Хиляда троянски стрелци на укрепленията опънаха лъковете си и насочиха стрелите си към небето. Десетки черни кораби отплаваха от ахейския стан. Манмът не можеше да се върти достатъчно бързо, за да наблюдава всичко.

От каква посока падат метеоритите? — попита Орфу. — От запад на изток, от изток на запад или от север на юг?

„Какво значение има това, по дяволите? — изсумтя приятелят му. — Не, почакай, извинявай. Идват от всички краища на небето. Пресичат се на синия фон“.

„Някои насочват ли се към Илион?“

„Не, струва ми се. Не пряко. Чакай, виждам нещо в края на една от жилките... Увеличавам... божичко, това е...“

„Космически кораб ли?“ — попита Орфу.

„Да! — ахна Манмът. — Опашки, корпус, двигател... прилича на космически кораб от анимационен филм, Орфу. Следва го стълб от жълта енергия. Другите метеорити също са кораби... някои са увиснали... един се спуска. Опа!“

„Пак ли «опа»?“

„Увисналият космически кораб като че ли каца, заедно с четирипет от по-малките черни летящи машини“.

„Нима?“ — Гласът на йониеца звучеше спокойно, дори може би весело.

„Кацат на хълма до *теб*! Почти отгоре ти, Орфу! Стой там! Идвам!“ Манмът се затича на четири крака към хълма, където жълтата струя на космическия кораб вдигаше прах и камъчета на трийсет метра във въздуха. Не виждаше Орфу в прашния облак.

„Никъде няма да ходя — успокой го Орфу. — Но не пресилвай сервомеханизма си с бързане, приятелю. Струва ми се, че знам кои са новопристигналите“.

60.

ЕКВАТОРИАЛНИЯТ ПРЪСТЕН

Докато се търкаляше в мрака на терасата с Калибан, на Деймън му се струваше, че чудовището се опитва да му откъсне ръката. Само металните нишки в термокожата и автоматичната реакция на костюма да затваря всички дупки пречеха на Калибан да го разкъса. Ала термокожата нямаше да издържи още много.

Мъжът и зверочовекът се блъскаха в маси, търкаляха се сред постчовешки трупове, отскачаха от стъклени стени. Калибан продължаваше здраво да го стиска с дългите пръсти на ръцете и краката си. Изведнъж чудовището разхлаби захапката си, отдръпна лигавата си глава назад и отново я стрелна към гърлото му. Деймън пак блокира атаката с дясната си ръка, за пореден път бе ухапан до костта и високо простена, когато отскочиха към парапета на терасата. Въпреки автоматичната реакция на костюма кръвта му течеше на сферични калки, които се пръскаха при сблъсъка с термокожата или люспите на Калибан.

За миг се вклиниха до парапета и Деймън се втренчи в жълтите очи на звяра, само на сантиметри от неговите. Знаеше, че ако прехапаната му дясна ръка не пречеше на Калибан, чудовището щеше да разкъса осмозната му маска и лицето му за секунда, но в момента в ума му се въртеше една-единствена мисъл и един смайващ факт: „Не ме е страх“.

Вече не съществуваше булатория, в която да прехвърлят мъртвото му тяло и да го възкресят за по-малко от две денонощия, нямаше сини червеи — каквото се случеше сега, щеше да е завинаги.

„Не ме е страх“.

Виждаше зверските очи, разлигавената муцуна, люспестите плещи и отново си помисли колко материален е Калибан. Спомни си отвратителната розовина на голия скротум и пенис на съществото, които беше зърнал в пещерата.

Когато Калибан отново разтвори зъби, за да го нападне, Деймън осъзна, че няма да може за трети път да блокира атаката към гърлото си. Посегна надолу с лявата си ръка, напипа меките топки и ги стисна с всички сили, които му бяха останали.

Чудовището отметна глава, изрева толкова силно в редкия въздух, че викът му отекна в почти безвъздушното пространство, и се опита да се отскубне. Деймън се сви и стисна и с другата си ръка — тя кървеше, но пръстите му се движеха. Остави се Калибан да го повлече, докато се гърчеше и риташе, за да се освободи. Представи си, че мачка домати със силните си ръце, със своите човешки ръце, представи си, че изстиска сок от портокали — сега целият му свят се свеждаше до волята да се държи и да стиска — и съществува отново изрева, замахна с дългата си ръка и удари Деймън достатъчно силно, за да го отхвърли от себе си.

Няколко секунди младият мъж не беше в състояние да се защитава и дори не знаеше къде е. Ала чудовището не се възползва от тези секунди — бе прекалено заето да размахва ръце, да вие и да се присвива, високо вдигнало люспестите си колене в опит да приклепне и да се прегърби във въздуха. Когато зрението на Деймън започна да се прояснява, той видя как Калибан се мятта обратно на терасата, вкопчва се в парапета, прехвърля се и скача към него, протегнал напред дългите си ръце.

Деймън слепешком заопипва сред столовете и масите, намери желязната тръба, вдигна я с две ръце над рамото си и свирепо замахна към слепоочието на Калибан. Разнеслият се звук го изпълни със задоволство. Главата на чудовището отскочи настрани, размахващите се ръце и торс се стовариха отгоре му, ала младият мъж отметна звяра от себе си — усещаше, че дясната му ръка се вцепенява — пусна тръбата, хвърли се към парапета на терасата и се оттласна към полупропускливия вход на десет метра нагоре.

Прекалено бавно.

По-привикнал към слабата гравитация и тласкан от непонятна за човешките същества омраза, Калибан се отблъсна от стената на терасата, хвана парапета с пръстите на краката си, приклепна, скочи и изпревари Деймън във въздуха към бялата плоскост.

Видял, че няма да спечели надпреварата до стъклото, Деймън се хвана за един трегер, който стърчеше на около четири и половина

метра под мембраната и спря полета си. Калибан се приземи на перваза с протегнати напред ръце и препречи пътя към белия квадрат. Младият мъж видя, че не може да заобиколи тези яки ръце, тези дълги нокти. Болката от разкъсаната му и нахапана ръка внезапно стигна до ума и тялото му като електрически удар и той усети усилващата се вцепененост, предупреждаваща за слабостта и шока, които скоро щяха да последват.

Калибан отметна глава назад, пак изрева и оголил зъби, запя:

— Каквото мразя аз, Той тачи — каквото аз изяждам, Той възславя! Не твой другар — а мръвка повече за мен! — Чудовището се готвеше да се хвърли върху Деймън, щом той се обърнеше да побегне.

Деймън видя пресните белези по гърдите му и мрачно се усмихна.

„Сави го рани. Не умря без съпротива. И аз няма да му се дам без борба“.

И вместо да се обърне и да побегне, той клекна, събра всички сили, наведе глава и се хвърли право към гърдите на Калибан.

Трябваха му две-три секунди, за да прекоси разстоянието, ала за миг чудовището изглеждаше прекалено изненадано, за да реагира. Храната не се държеше така нахално — плячката не биваше да напада. После Калибан разбра, че вечерята му идва при него и дори му носи така желаната термокожа, и оголи всичките си зъби в усмивка, която се превърна в ръмжене. И обгърна жертвата си с ръце и крака в хватка, която нямаше намерение да разхлаби, преди да я изяде.

Заедно минаха през мембраната. Деймън се почувства така, сякаш разкъсва завеса от тънък тюл. Ревът на Калибан изведнъж секна и се озоваха в ледена тишина. Запремятаха се в космоса. Човекът притискаше към себе си чудовището също толкова яростно, колкото го стискаше то, и опипваше с лявата си ръка под долната челюст на Калибан в опит да задържи зъбите му на разстояние за девет-десет секунди, колкото си мислеше, че са му нужни.

Термокожата моментално реагира на вакуума — плътно обхвана тялото на Деймън и се херметизира като скафандър, запечати дори молекулярните пролуки, през които можеше да изтича въздух, кръв или топлина. Осмозната маска наду прозрачния визьор и превключи на пълно пречистване на рециклирания въздух. Охлаждащите тръбички в термокожата позволяваха потта на Деймън да тече бързо по каналите и

да охлажда обърнатата му към слънцето страна, докато телесната температура се прехвърляше към онази част на тялото му, която оставаше на сянка. Всичко това се случи за стотна от секундата и Деймън изобщо не го забеляза. Беше прекалено зает да натиска челюстта и муцуната на Калибан нагоре, за да задържи зъбите му на разстояние от гърлото и рамото си.

Чудовището обаче се оказа прекалено силно — разтърси глава, освободи се от отслабващата съпротива на Деймън и разтвори паст, за да изреве, преди да му изтръгне гръкляна.

Въздухът напусна гърдите и устата му като вода от пробита кратунка. Лигите му замръзнаха в пространството. То се опита да запуши с длани ушите си, ала закъсна — в космоса полетяха кръгли капки от спуканите му тъпанчета, закипяха във вакуума и след малко повече от секунда кръвта във вените на Калибан също завря.

Очите му започнаха да се издуват, от пробитите му ушни канали бликна още кръв. Муцуната му се отваряше и затваряше като на риба, той безшумно се давеше във вакуума, мъчеше се да си поеме въздух, ала въздух нямаше. Изцъклените му очи започнаха да замръзват и да побеляват.

Деймън се отскубна от него, запремята се по външната тераса, едва не отплува безпомощно в космоса, но се хвана за решетката на парапета и се изтегли до аероскутера, който беше завързан за металната повърхност. Не искаше да бяга. Не искаше да обърне гръб на Калибан. Искаше да остане и да убие мятящото се чудовище със собствените си ръце.

Ала разкъсаната му дясна ръка висеше безполезна.

„Харман. Хана“.

Ако Калибан бе човек, отдавна щеше да умре незащитен в космоса — макар да не знаеше почти нищо за съвета, Деймън инстинктивно го разбираше — ала той не беше човек. Като хрочеше кръв и замръзнал въздух — приличаше на някаква ужасяваща комета с кипяща в пространството повърхност, той се премяташе, размахваше ръце, намери опора върху металната решетка на терасата и се оттласна през полупропускливата стена, обратно във въздуха и относителната топлина.

Деймън бе прекалено зает, за да му обърне внимание. Той легна по корем върху възглавниците и погледна металната плоскост, където

трябваше да е виртуалният пулт. Беше изключен.

„Как да го задействам? И ако успея, какво да направя? Как го запалваше Сави?“

Умът му бе празен. Пред очите му танцуваха черни точки. Задъхваше се и му се виеше свят, докато отчаяно се опитваше да си представи как Сави бе управлявала скутера. Не си спомняше.

„Успокой се. Спокойно. Спокойно. — Това бе неговият глас, ала в същото време не беше — по-възрастен, по-уравновесен, весел. — Овладей се“.

Направи го. Първо си наложи да диша равномерно, после забави сърдечния си ритъм и съсредоточи зрението и ума си.

„Тя не използваше ли словесни команди?“ Това не му вършеше работа в космоса. Нямаше въздух, нямаше и звук — знаеше го от Сави. Или от Харман. Напоследък научаваше всевъзможни неща от различни хора. Тогава как? Насили се да се отпусне още повече, затвори очи и се опита да си представи Сави още на айсберга през онази първа нощ на полета.

„Тя прокара ръка върху този нисък обтекател, до ръкохватката“.

Деймън плъзна напред лявата си ръка. Появи се виртуален пулт. Като затваряше очи, когато се налагаше да си спомни нещо по-ясно, той изпълни командните последователности. Силовото поле се задейства и го притисна към възглавниците. След миг се разнесе рев и го накара да отвори очи, но това бе само нахлуването на въздуха в херметизираната кабина. С въздуха се чу глас:

— Ръчно управление или автопилотен режим?

Младият мъж вдигна осмозната си маска и едва не се разплака, когато вдиша първата глътка чист въздух от цял месец.

— Ръчно управление — каза той.

Ръкохватката се появи пред него, заобиколена от виртуално сияние. Деймън я стисна в лявата си ръка. Беше плътна.

Той издигна аероскутера на три метра над металната тераса, премести щурвала, подаде енергия към задните дюзи, отклони се от курса, бързо се върна, преди да се блъсне в метала, вместо в прозореца, и се заби в полупропускливия квадрат с шейсет — шейсет и пет километра в час.

Калибан го чакаше на вътрешния перваз. Чудовището се хвърли към главата му с идеално изчислена траектория, ала силовото поле го

спря и тялото му отскочи и се преметна във въздуха в средата на кулата.

Деймън зави, като постепенно свикваше с управлението, и завъртя ръкохватката за повече енергия. Аероскутерът се движеше със сто-сто и десет километра в час. Калибан вдигна поглед, кървящите му очи се облециха... и носът на машината се заби в корема му и го запрати в трегерите и стъклото на отсрещната стена.

На Деймън му се искаше да остане и да си поиграе, копнееше да го направи, въпреки разкъсващата болка в дясната ръка, ала приятелите му умираха долу. Той зави и се понесе към „улицата“ на повече от деветдесет етажа под кулата.

Аероскутерът лъкатушеше, забиваше се в гъстите гори от водорасли и вдигаше във въздуха облаци мъртва трева, но Деймън постепенно изравни траекторията и успя да набере скорост. След двайсетминутно плуване от булаторията сега измина обратния път за три минути.

Входната стена не бе достатъчно широка за скутера. Той го отдръпна назад, даде мощност и направи полупропускливата мембрана постоянно пропусклива. Парчета стъкло, метал и пластмаса последваха машината, докато летеше между тъмните празни резервоари. Деймън потрепери, когато зърна в някои от тях белите трупове на хората, които не бяха успели да спасят навреме. После спря, изключи силовото поле и скочи до двете тела на пода.

Харман беше облякъл Хана със синята термокожа и през последните минути бе останал само с осмозната маска. Голият му торс изглеждаше натъртен и блед на светлината от фаровете на скутера. Устата на Хана беше широко отворена, сякаш в напразен сетен опит да вкара повече въздух в дробовете си. Деймън не губи време да провери дали са живи, а като използваше само лявата си ръка, ги замъкна в двете места отстрани на своето. Накрая скочи за последен път, метна раницата на Сави отзад и хвърли пистолета върху страничната облегалка на своето място, преди да задейства силовото поле.

— Чист кислород — каза той, когато кабината се херметизира. Чистият студен въздух се сгъсти и на Деймън му се зави свят. Той припряно насочи ръка към виртуалния пулт и в бързината задейства няколко аларми, преди да открие бутона за отоплението. От пулта и няколко вентилационни отвора нахлу топъл въздух.

Харман се закашля пръв, последван след няколко секунди и от Хана. После клепачите им запърхаха и двамата отвориха очи.

Деймън глупаво им се ухили.

— Къде... къде... — хрипливо попита възрастният мъж.

— Спокойно — отвърна Деймън и бавно насочи аероскутера към изхода на булаторията. — Не бързай.

— Няма... време... — задъхано каза Харман. — Линейният... ускорител.

— Уф, мама му стара! — изпъшка Деймън. Беше забравил за връхлитащия ускорител и изобщо не бе поглеждал, за да види дали се приближава.

Той натисна щурвала напред, профуча през дупката на мембраната и се понесе към изхода на кулата.

В кулата нямаше и следа от Калибан. Деймън направи широк завой, мина през изходната плоскост на кулата и се понесе в космоса.

— Боже Господи! — ахна Харман.

Хана изпищя — първият звук, който издаваше, след като я бяха извадили от резервоара.

Трикилометровият линеен ускорител беше толкова близо, че колекторният пръстен на носа му запълваше две трети от небето над тях и скриваше слънцето и звездите. Дюзите, разположени по абсурдно дългата структура, правеха последни корекции на курса преди сблъсъка. Деймън не знаеше имената на всички части и приспособления, ала можеше да различи всеки детайл на лъскавите скоби, полираните пръстени, надупчени от безброй микрометеоритни удари, охлаждащите спирали, дългото медно обратно въже над главното ядро на ускорителя, далечните инжектори и сферата на самата уловена космическа дупка. Структурата се уголемяваше пред очите им, засенчи и последните звездни сянката ѝ покри кристалния град под тях.

— Деймън... — започна Харман.

Младият мъж вече действаше — натискаше щурвала напред и профучаваше над кулата, града, астероида, насочил се към синята дъга на Земята, докато линейният ускорител изминаваше последните неколкостотин метра зад тях.

За миг градските кули се озоваха над скутера, после сферата на космическата дупка се блъсна в тях, безшумно се сви в себе си и ускорителят сякаш се сгъна в нищото.

Тримата човеци се обърнаха да гледат сблъсъка.

Нямаше звук. Това най-силно поразя Деймън — абсолютната тишина на момента. Нямаше вибрации. Нямаше ги обичайните земни елементи, придружаващи ужасен катаклизъм.

Катаклизъм обаче имаше.

Кристалният град избухна на милиони късчета блестящо стъкло и горящ газ, които се разлетяха във всички посоки. Грамадни разширяващи се огнени кълба блъвнаха на два, три, петнайсет километра в космоса, сякаш за да настигнат бягащия аероскутер, ала после пламъците като че ли се свиха навътре — като видеозапис, гледан отзад-напред — и погълнаха остатъците от кислород.

Градът от другата страна на астероида се откъсна от повърхността на скалата и се пръсна по хиляди отделни траектории; разхвърча се стъкло, стомана и какво ли не още.

Миг след първия удар целият астероид се разтърси и прати концентрични вълни прах и газ в космоса след останките от града. А после се разчупи.

— Бързо! — възкликна Харман.

Деймън не знаеше какво прави. Беше насочил кораба към Земята с пълна скорост, летеше пред пламъците, останките и вълните от замръзнали газове, ала сега по целия виртуален пулт мигаха червени, жълти и зелени лампи. Нещо повече, извън скутера най-после се чуваше звук — подозрително съскане и пращане, което след секунди се усили до ужасяващ рев. Около корпуса на скутера се появи оранжево сияние, което бързо се превърна в кълбо от пламък и синя електрическа плазма.

— Какво става? — извика Хана. — Къде сме?

Младият мъж не ѝ обърна внимание. Не знаеше какво да прави с щурвала. Ревът се усилваше, пламъците около тях се сгъстяваха.

— Скутерът ли се повреди? — попита Харман.

Деймън поклати глава. Съмняваше се. Предполагаше, че е свързано с навлизането в земната атмосфера с такава скорост. Веднъж в дома на един приятел на майка му в кратера Париж — бе на шест-седем години, — въпреки нейните заръки да не прави така, той се беше

спуснал по един дълъг парапет и се бе плъзнал на четири крака по дебелия килим. Пареше го толкова ужасно, че не повтори опита си. И сегашното триене му се струваше подобно.

Реши да не разкрива теорията си пред Харман и Хана. Просто му се струваше глуповата.

— Направи нещо! — надвика рева и пращането Харман. Косата и брадите на двамата мъже се бяха изправили наред цялото това електрическо безумие. Хана — напълно обезкосмена, дори без вежди — се озърташе, като че ли се е събудила в лудница.

Преди шумът да заглуши всичко друго, Деймън извика на виртуалния пулт:

— Автопилот!

— Задействане на автопилота? — Неутралният глас на скутера едва се чу. Младият мъж усещаше топлината през силовото поле и знаеше, че това не е добре.

— Задействай автопилота! — с всички сили извика той.

Силовото поле обгърна тримата пътници, здраво ги притисна към местата им, аероскутерът се преобърна наопаки и двигателите на кърмата развиха такава мощност, че на Деймън му се струваше, че зъбите му ще изпаднат от устата му. Ръката ужасно го болеше под натиска на ускорението.

— Връщане към предварително въведената траектория? — идиотски спокойно попита скутерът.

— Да — изрева Деймън. Шията му се бе сковала и беше убеден, че гръбнакът му скоро ще се прекърши.

Задействаха се още дюзи, машината сякаш заподскача като камък по езерна повърхност, обгърнаха ги още по-гъсти пламъци — и поле курсът им някак си се стабилизира.

Деймън вдигна глава.

Летяха — летяха толкова високо, че Земята над тях още бе заоблена, толкова високо, че планините се различаваха само по снежните си шапки на кафявия и зеления фон, но летяха. Наоколо вече имаше въздух.

Младият мъж извика радостно, прегърна облечената в синя хермокожа Хана, отново извика и триумфално размаха юмруци към небето.

И се вцепени с вдигнати ръце и очи, и изпъшка:

— Мама му стара!

— Какво става? — попита голият Харман: само осмознатата маска висеше на шията му. После също погледна нагоре и повтори: — Мама му стара!

Първото от хиляди огнени кълба — останки от града, линейния ускорител или разбития астероид — профуча на километър от тях, като оставяше петнайсеткилометрова вертикална следа от пламък и плазма, и едва не преобърна скутера. От пламтящото небе го последваха още.

61. ИЛИОНСКОТО ПОЛЕ

Манмът стигна на Хълма на трънените храсти тъкмо когато по рампата на космическия кораб слязоха девет високи черни фигури. Бяха хуманоидни, но и насекомоподобни, двуметрови, покрити с лъскава дурапластова броня и с каски, отразяващи света около тях като полиран оникс. Ръцете им напомниха на Манмът за изображенията на крайници на торен бръмбар — мъчително извити, криви, бодливи и покрити с черни тръни. Всички носеха сложни оръжия, които наглед тежаха най-малко по петнайсет килограма. Фигурата начело спря сред прашния вихър и посочи право към Манмът.

— Ей, малки моравеко, това Марс ли е? — Усиленият глас говореше на интерлунарен английски и се пренасяше чрез звук и теснолъчев сигнал.

— Не — отвърна Манмът.

— Не е ли? Би трябвало да е Марс.

— Не е — повтори Манмът, като пращаше диалога на Орфу. — Тук е Земята. Поне така ми се струва.

Високият воин поклати глава, сякаш отговорът му се струваше неприемлив.

— Какъв тип моравек си ти? Калистански ли?

Манмът се изправи в целия си двуног ръст.

— Аз съм Манмът от Европа, доскоро от изследователската подводница „Смуглата дама“. Това е Орфу от Йо.

— Това не е ли вакуумен моравек?

— Да.

— Какво се е случило с очите, сензорите, манипулаторите и краката му? Кой е напукал корубата му така?

— Орфу е ветеран от войната — отвърна Манмът.

— Трябва да се явим при ганимедеца Корос Трети — събщи бронираната фигура. — Заведи ни при него.

— Той беше унищожен — каза дребният моравек. — При изпълнение на служебните си задължения.

Високата черна фигура се поколеба, после погледна другите осем ониксови воители и на Манмът му се стори, че се съвещават по теснолъчевия канал. Първият воин се обърна и заповяда:

— Тогава ни заведи при калистанеца Ри По.

— И Ри По е унищожен. И преди да продължим този разговор, кои сте вие?

„Те са астровеки“ — отговори по личния си теснолъчев канал Орфу, после попита по общата теснолъчева честота:

— Не сте ли астровеки? — Толкова отдавна не беше разговарял с никой друг освен с Манмът, че дребният моравек се смая от гласа му по общия канал.

— Предпочитаме да ни наричат поясни моравеки — отвърна водачът и се обърна към корубата на Орфу. — Трябва да те евакуираме в някой боен ремонтен център, старче. — Даде знак на другите бойни моравеки и те тръгнаха към йониеца.

— Спрете — нареди Орфу и гласът му прозвуча достатъчно властно, за да накара високите фигури да се заковат на място. — Аз ще определя кога да напусна бойното поле. И не ме наричай „старче“, за да не си направя жартиери от бурмите ти. Корос Трети ръководеше тази експедиция. Той е мъртъв. Ри По му беше заместник. И той е мъртъв. Оставаме Манмът от Европа и аз, Орфу от Йо. Какъв е чинът ти, астровеко?

— Главен центурион Меп Аху.

„Меп Аху ли?“ — помисли си Манмът.

— Аз съм командирът — изсумтя Орфу. — Ясна ли ти е военната йерархия, центурион?

— Тъй вярно — потвърди астровекът.

— Кажете ни защо си тук и защо смяташ, че това е Марс — със същия заповеден глас продължи йониецът. — *Веднага*, главен центурион Меп Аху.

Астровекът се подчини и бързо им обясни, докато над тях прелитаха още черни стършели. Стотици троянски воители напуснаха града и бавно се изкачваха по хълма към пристигащите с вдигнати щитовете и насочени напред копия. В същото време стотици ахейци и троянци се стичаха през кръглия портал на неколкостотин метра на юг,

тичаха към ледените склонове на Олимп, които се виждаха през отрязъка от небето и земята.

Центурион Меп Аху говореше кратко и ясно. Той потвърди предположението на Орфу, направено на път за Марс над Астероидния пояс — че преди шейсет 3-години ганимедецът Корос III е бил пратен в Пояса от пуилския моравек Астейг/Че и Консорциума на Петте луни. Ала мисията на Корос била дипломатическа, а не шпионска. В продължение на повече от пет години той обикалял от скала на скала — изгубил повечето членове на своя юпитерски екипаж — и преговарял с войнствените астровекски кланови предводители: споделял загрижеността на моравекските учени от космоса на Юпитер за бързото тераформиране на Марс и първите признаци за квантова активност, регистрирани там. Астровеките се интересували кой пробива тези опасни квантови тунели. Постчовеците от Земята ли? Корос III и поясните моравеки се споразумели за съкращението НМС — неидентифицирани марсиански същества.

Астровеките вече били обезпокоени, макар и по-скоро от забележимото — и невероятно — бързо тераформиране на Марс, отколкото от квантовата активност, която не можели лесно да регистрират със своята техника. Агресивни и смели по природа, поясните моравеки вече били пратили шест експедиционни космически флоти. Не се върнал нито един от корабите им. Нещо на Червената планета или някогашната Червена планета унищожавало флотите им.

Чрез дипломация, хитрост, кураж и понякога двубои Корос III спечелил доверието на астровекските кланови вождове. Ганимедецът им изложил плана на Консорциума на Петте луни. Първо, през следващите петдесетина години астровеките щели да проектират и биопроизведат всеотдайни моравекски бойци, като използвали за основа своята и без това издръжлива астровекска ДНК. Те също трябвало да проектират и построят модерни космически и атмосферни бойни кораби. В същото време по-напредналите учени и инженери от Консорциума на Петте луни щели да отклонят свръхмодерна техника от своята програма за междוזвездни полети и да построят устройство за пробиване на квантови тунели и стабилизиране на космически дупки. Второ, когато настъпел моментът и квантовата активност на Марс достигнала опасно равнище, самият Корос щял да поведе малка

група моравеки от космоса на Юпитер с цел да стигнат незабелязани на Червената планета. Трето, щом стигнал на Марс, Корос III щял да постави устройството за пробиване на квантови тунели в центъра на настоящата квантова активност и не само да стабилизира тунелите, вече използвани от НМС, но и да отвори нови до Астероидния пояс, където щели да чакат други произведения от Петте луни тунелопробиващи устройства.

И накрая, четвърто, астровекиите щели да пратят своите флоти и бойци през тези квантови тунели на Марс, където щели да се сблъскат, да идентифицират, победят, покорят и разпитат неидентифицираните марсиански същества и да премахнат опасността за Слънчевата система от прекомерната квантова активност.

— Изглежда елементарно — отбеляза Манмът. — Да се сблъскат, да идентифицират, победят, покорят и разпитат. Но всъщност вашата група дори не е стигнала до върната планета.

— Пътуването по квантовите тунели се оказа по-сложно, отколкото очаквахме — призна главен центурион Меп Аху. — Нашите групи очевидно са се свързали с един от съществуващите тунели на НМС, подминали са Марс и пристигнаха... тук. — Хитиновата ониксова фигура се огледа. Бойците вдигаха тежките си оръжия, защото на билото на хълма се появиха стотина троянци.

— Не стреляйте по тях — каза Манмът. — Те са наши съюзници.

— Съюзници ли? — попита астровекият воин и лъскавият му визьор се обърна към напредващата стена от щитове и копия. Но накрая кимна, прати заповед по теснолъчевия канал на хората си и сложните оръжия бяха отпуснати.

Троянците не отпуснаха своите.

За щастие Манмът познаваше троянския вожд от дългото представяне на водачите по-рано същия ден.

— Не нападай, Периме, сине Мегадов — извика моравекът на гръцки. — Тези черни същества са наши приятели и съюзници.

Копията и щитовете останаха вдигнати. Стрелците на втория ред държаха лъковете си отпуснати, ала стрелите бяха на тетивите. Астровекиите може и да се чувстваха в безопасност от дългите половин метър стрели, потопени в отрова, но Манмът не искаше да изпитва силата на собствената си коруба.

— Приятели и съюзници — подигравателно рече Перим. Полираният му бронзов шлем — начелник, набузници, кръгли дупки за очите и нисък гребен отзад — разкриваше само гневния му поглед, тесните му устни и волевата му брадичка. — Как може да са „приятели и съюзници“, малка машино, когато даже не са хора? Ами *ти*, малка играчко?

Манмът се зачуди какво да му отговори.

— Ти ме видя сутринта с Хектор, сине Мегадов — отвърна той.

— Видях те и с мъжеубиеца Ахил — викна троянецът. Стрелците вече бяха вдигнали лъковете си и към моравеките бяха насочени поне трийсет стрели.

„Как да спечеля доверието им?“ — попита по теснолъчевия канал Манмът.

„Перим, Мегидовият син — замислено рече йониецът. — Ако всичко вървеше като в «Илиада», Перим би трябвало да е мъртъв след два дни — убит от Патрокъл, наред с Автоной, Бхекъл, Елас, Мулий и Пиларт в едно невероятно меле“.

„Е, нямаме два дни, повечето троянци, които спомена, Автоной, Мулий и останалите, в момента са тук с вдигнати щитове и насочени напред копия и се съмнявам, че Патрокъл ще ни помогне, освен ако не доплува от Индиана. Хрумва ли ти някаква идея какво да направим?“

„Кажи им, че астровеците са *слуги*, изковани от Хефест и призовани от Ахил да ни помогнат да спечелим войната срещу боговете“.

— Слуги — повтори на гръцки думата Манмът. „Не знам точно тази форма...“

„Просто го кажи преди Перим да им е наредил да понижат черния ти дроб“ — прекъсна го Орфу. Манмът нямаше черен дроб, ала разбра смисъла на съвета.

— Периме, почтени сине Мегадов — извика той, — тия черни същества са *слуги*, изковани от Хефест, ала доведени тук от Ахил да ни помогнат да спечелим тази война срещу боговете.

Перим изсумтя, после попита:

— И ти ли си *слуга*?

„Кажи «да»“ — излъчи Орфу.

— Да.

Перим даде заповед на хората си и те отпуснаха лъковете и прибраха стрелите в колчаните си.

„Според Омир «слугите» са нещо като андроиди, създадени в ковачницата на Хефест от човешки части и използвани като работи от боговете и някои смъртни“.

„Да не би да искаш да кажеш, че в «Илиада» има андроиди и моравеки?“ — попита Манмът.

„В «Илиада» има всичко“ — отвърна Орфу и се обърна към астровекския командир:

— Главен центурион Аху, носите ли проектори на силово поле в кораба си?

Високият ониксов астровек се изпъна.

— Тъй вярно.

— Прати един взвод в града, в този град, Илион, и го покрий с високоенергийно силово поле. Както и ахейския стан на брега.

— С високоенергийно поле ли? — Главният центурион се поколеба. Манмът предполагаше, че това ще изисква цялата енергия на ядрения реактор на кораба.

— Да — потвърди Орфу. — Способно да отблъсква лазерни, мазерни, балистични, ядрени, термоядрени, неутронни, плазмени, антимаериални ракети и стрели. Тези хора са наши съюзници, главен центурион.

— Слушам. — Ониксовата фигура се обърна и предаде заповедта по теснолъчевия канал. Още десетина войници се спуснаха по рампата с масивни проектори и всички бързо се затичаха в двете указани посоки. До Манмът и Орфу остана само главен центурион Аху. Черните стършели с бръмчене кръжаха във въздуха и оръжията им продължаваха да се въртят.

Перим се приближи. Гребенът на лъснатия му, ала очукан шлем едва стигаше до гърдите на главен центурион Аху. Троянецът вдигна юмрук и почука с кокалчета по дурапластовия нагръдник на астровека.

— Интересна броня — отбеляза той и се обърна към Манмът. — Малки слуга, ние ще се присъединим към Хектор в битката. Искаш ли да дойдеш с нас? — Той посочи грамадния кръг, изсечен в небето и земята на юг. През квантовия портал продължаваха да маршируват троянски и ахейски воители — не тичаха, а маршируваха организирано, колесниците и щитовете им лъцяха, знамената им се вееха, върховете

на копията им отразяваха земната слънчева светлина от отсамната страна на отвора и марсианската — от другата.

— Да, искам да дойда с вас — отвърна моравекът. „Ще се оправиш ли сам тук, старче?“ — попита той Орфу по теснолъчевия канал.

„Главен центурион Меп Аху ще ме пази“ — излъчи йониецът.

Манмът закричи до Перим надолу по склона — трънаците бяха почти съвсем утъпкани през деветгодишните приливи и отливи на войната — и двамата поведоха малката група троянци. В подножието на хълма спряха, пресрещнати от залитаща към тях странна фигура — гол безбрад мъж с чорлава коса и малко безумни очи. Мъжът вървеше предпазливо, избираше пътя си по камъните с окървавените си крака, на шията му висеше медальон.

— Хокънбери? — попита Манмът. Бе се усъмнил във видеоразпознавателните си вериги.

— Същият — ухили се схоластикът. — Как си, Манмът? — После премина на гръцки. — Привет, Периме, сине Мегадов. Аз съм Хокънбери, син на Дуейн, приятел на Хектор и Ахил. Запознахме се сутринта, спомняш ли си?

Манмът никога не беше виждал жив човек гол и се надяваше, че ще мине много време преди да види друг.

— Какво ти се е случило? Къде са ти дрехите? — попита той.

— Това е дълга история, обаче се базирам, че мога да я съкратя и да я довърша, преди да минем през оная дупка в небето — отвърна Хокънбери и отново се обърна към троянеца. — Сине Мегадов, твоите хора случайно не биха ли ми дали някоя и друга дреха?

Перим очевидно позна Хокънбери и си спомни почтителното отношение на Ахил и Хектор към него по време на прекъснатия съвет на вождовете.

— Дрехи за тоя господар! — изръмжа той на хората си. — Най-хубавото наметало, най-новите сандали, най-здравите доспехи, най-полираните наколенници и най-чистото бельо!

Автоной пристъпи напред.

— Нямаме излишни дрехи, доспехи и сандали, почтени Периме.

— Веднага се съблечи и му дай своите! — изрева троянският водач. — Обаче първо гледай да изпощиш въшките. Действай.

62.

АРДИС

Небето продължи да пада до вечерта.

Ада се втурна на моравата зад Ардис Хол, за да наблюдава кървавите жилки, които с грохот разсичаха синевата и изчезваха зад гористите хълмове и речната долина. Гостите и учениците с крясъци хукнаха по пътя към далечния факспавилион в паническото си нетърпение да избягат.

Одисей дойде при нея. Стояха на тревата — остров от двама неподвижни сред море от хаос.

— Какво е това? — промълви младата жена. — Какво става? — В небето постоянно имаше не по-малко от десетина жилки и от време на време цялото се покриваше с метеорити.

— Не съм сигурен — отвърна варваринът.

— Има ли нещо общо със Сави, Харман и Деймън?

Брадатият мъж я погледна.

— Възможно е.

Повечето огнени следи догаряха в небето и изчезваха, ала една по-ярка от другите, която пишеше като хиляди нокти, прокаравани по стъкло, падна на източния хоризонт и вдигна облак от пламъци. След миг се разнесе ужасен грохот, толкова по-могъщ и вибриращ от дращенето, че Ада я заболяха кътниците, след което се вдигна вятър, отнесе листата на стария бряст и повали повечето палатки, опънати на моравата под къщата.

Ада се хвана за яката ръка на Одисей и се вкопчи в него, докато ноктите ѝ не пуснаха кръв — без тя да забележи и без Одисей да каже нещо.

— Искаш ли да влезем вътре? — попита я той.

— Не.

Останаха да гледат небесното представление още час. Повечето гости бяха избягали по пътя, след като не бяха успели да намерят свободни дрошки и едноколки, нито войникси, които да ги теглят, но

седемдесетина ученици бяха наобиколили Ада и Одисей на полегатата морава. Още няколко метеорита паднаха на земята, последният най-голям. Всички прозорци от северната страна на Ардис Хол се пръснаха.

— Много се радвам, че Хана е на сигурно място в булаторията — каза Ада.

Одисей я погледна и не каза нищо.

По залез-слънце Петър излезе от къщата, за да им съобщи, че слугите не работят.

— Какво искаш да кажеш? — учуди се Ада.

— Просто са паднали на земята. Не работят. Повредени са.

— Глупости — сопна се младата жена. — Слугите не се повреждат. — Въпреки че метеоритният дъжд грееше по-ярко от залязващото слънце, тя обърна гръб на гледката и поведе Одисей и Петър в Ардис Хол, като предпазливо прескачаше стъклата и нападалата мазилка.

Двама слуги бяха на пода в кухнята, още един лежеше в спалнята на втория етаж. Комуникаторите им мълчаха, манипулаторите им бяха отпуснати, малките им ръце в бели ръкавици висяха неподвижно. Никой не реагираше на смушкването, командите и ритниците. Тримата човеци излязоха навън и намериха още двама слуги, паднали на двора.

— Виждала ли си някога слуги да падат? — попита Одисей.

— Никога — заяви Ада.

Събраха се още ученици.

— Краят на света ли настъпва? — попита младата Пиън. Не бе ясно към кого се обръща.

Накрая Одисей надвика небесния рев.

— Зависи какво пада. — Той посочи с късия си як пръст пръстените, които едва се различаваха заради яркостта на метеоритната буря. — Ако това там са просто някои от големите ускорители и квантови устройства, би трябвало да останем живи. Ако е един от четирите големи астероида, на които са живели постчовеците... е, може да е краят на света... поне такъв, какъвто го познаваме.

— Какво е „астероид“? — попита Петър, вечно любопитният ученик.

Одисей поклати глава и с махване на ръка пренебрегна въпроса.

— Кога ще узнаем? — обади се Ада.

Брадатият мъж въздъхна.

— След няколко часа. Почти със сигурност до утре вечер.

— Никога не съм се замисляла сериозно за края на света — каза Ада. — Но определено не съм предполагала, че ще свърши от огън.

— Не, ако наистина свърши за нас, той ще свърши от лед — отвърна Одисей.

Кръгът от мъже и жени го погледна.

— Ядрена зима — каза гъркът. — Ако някой от тия астероиди или даже достатъчно голямо парче от астероид падне в океана или на сушата, в атмосферата ще се вдигнат толкова много останки, че температурата за няколко часа ще спадне с двайсет градуса. Небето ще се покрие с облаци. Бурята ще започне като дъжд и после ще продължи като сняг — месеци, може би векове. Тази планетна тропическа оранжерия, с която сте свикнали през последното хилядолетие и половина, ще се превърне в ледници.

На север профуча по-малък метеорит и падна някъде в гората. Замириша на дим и Ада видя далечни пламъци. Замисли се колко неизвестен е целият свят. Какво имаше в гората на север от Ардис Хол? Никога не се беше отдалечавала на повече от няколко километра от имението и изобщо от факсвъзел, при това винаги бе придружавана от войникс.

— Къде са войниксите? — изведнъж попита някой.

Никой не знаеше. Ада и Одисей обиколиха Ардис Хол, провериха в полята, на алеята и долния край на моравата, където обикновено чакаха или обикаляха войниксите. Нямаше ги. Никой от групичката на двора не помнеше да ги е виждал и преди да започне метеоритният дъжд.

— Най-последно ги уплаши завинаги — опита се да се пошегува с гърка Ада.

Той отново поклати глава.

— Това не е на добре.

— Мислех, че не обичаш войниксите — учуди се младата жена. — Ти съсече един мой войникс през първия си ден тук.

— Замислили са нещо — отвърна Одисей. — Може би най-последно е настъпил техният час.

— Моля?

— Нищо, Ада ур. — Той хвана ръката ѝ и я потупа. „Като баща“ — каза си Ада и глупаво, смайващо, заплака. Все си мислеше за Харман, за объркването и гнева си, когато ѝ беше казал, че иска да ѝ помогне да избере него за баща на детето ѝ, че иска детето да *знае* кой е баща му. Тогава това ѝ се бе сторило нелепо, почти неприлично, ала сега го смяташе за напълно разумно. Тя здраво стисна ръката на Одисей и заплака.

— Вижте! — извика Пиън.

Към Ардис се спускаше по-тъмен метеорит, но под по-малък ъгъл от всички други. Въпреки това оставяше огнена следа в помръкващото небе — слънцето най-последно беше залязло, — ала опашката му повече приличаше на истински пламъци, отколкото на свръхнагорещена плазма.

Сияещият обект описа кръг и сякаш падна от небето някъде зад дърветата над горната морава.

— За малко — с разтуптяно сърце въздъхна Ада.

— Това не беше метеорит — отвърна Одисей. — Остани тук. Ще отида да проверя.

— Идвам с теб — заяви тя. И когато брадатият грък отвори уста да възрази, просто му каза: — Това е моята земя.

Заедно се изкачиха по склона в спускащия се здрач. Небето над тях продължаваше да се осветява от безшумните пламъци.

Пламъците и димът се виждаха точно зад края на горната морава, зад редицата дървета, но Ада и Одисей нямаше нужда да търсят в мрака. Тя първа ги видя — двама брадати измършавели мъже, които се приближаваха от гората. Единият беше гол, кожата му бледо лыщеше на слабата светлина, ребрата му се брояха от петнайсет метра разстояние и като че ли носеше на ръце дете в син костюм. Другият изпосталял брадат мъж бе облечен в зелена термокожа, веднага разбра Ада, но толкова оръфана и мръсна, че цветът едва се различаваше. Дясната му ръка висеше край тялото му с дланта напред и голата му китка и длан бяха мътночервени от кръв. И двамата залитаха, но вървяха.

Одисей изтегли късия си меч от ножницата.

— Не — извика Ада и блъсна ръката му. — Не, това е Харман! И Деймън! — И затича към тях през високата трева.

Харман залитна и Одисей дотича и взе човека, когото носеше, от ръцете му. Деймън се строполи на колене.

— Това е Хана — каза Одисей, остави младата жена в тревата и опипа пулса на шията ѝ.

— Хана ли? — повтори Ада. Тази жена нямаше нито коса, нито мигли, ала очите под пърхащите клепачи бяха на младата ѝ приятелка.

— Здравсти, Ада — каза момичето.

Ада приклекна до падналия Харман и му помогна да се обърне по гръб. Той се опита да ѝ се усмихне. Лицето на любимия ѝ беше ожулено и цялото в рани под бакенбардите, бузите и челото му бяха покрити със спечена кръв. Очите му бяха подути, кожата — нездравно бяла, скулите му — прекалено остри над брадата му. Трепереше и очите му горяха. Зъбите му затракаха, когато заговори.

— Добре съм, Ада. Радвам се да те видя.

Деймън бе в по-тежко състояние. Ада не можеше да повярва, че тези двама измъчени, окървавени, измършавели мъже са същите, които само преди месец толкова нехайно се бяха отправили на пътешествие. Тя пхна ръка под мишницата на Деймън, за да не се просне по очи на земята.

— Къде е Сави? — попита Одисей.

Харман тъжно поклати глава. Изглеждаше прекалено уморен, за да говори.

— Калибан — отвърна Деймън. На Ада ѝ се стори, че гласът му звучи като на човек, с двайсет години по-възрастен.

Метеоритната буря почти премина, грохотът и огнените кълба се отдалечиха на изток. Няколко десетки по-малки метеорити прекосиха зенита от запад на изток, почти като ежегодните августовски падащи звезди.

— Хайде да се върнем при къщата — каза Одисей, леко вдигна Хана на ръце и предложи дясното си рамо за опора на Деймън. Ада помогна на Харман да стане и праметна дясната му ръка през рамото си. Заслизаха по потъващата в сенки морава към светлините на Ардис Хол, където Одисеевите ученици и приятелите на Ада бяха запалили свещи.

— Ръката ти изглежда зле — каза Одисей на Деймън. — Когато отидем на светло, ще отрежа ръкава на термокожата и ще я погледна.

Ада нежно докосна окървавената ръка на Деймън. Той изпъшка и едва не припадна. Единствено силното рамо на Одисей и дясната ръка на Ада, която бързо го подхвана през кръста, не му позволиха да се строполи на земята. Очите му се подбелиха, после се фокусираха, той ѝ се усмихна и продължи да върви.

— Раните ви са тежки — каза Ада. За втори път тази вечер ѝ се плачеше. — И двамата трябва да се прехвърлите в булаторията.

Не разбра абсолютно нищо, когато двамата мъже се разсмяха — отначало колебливо и мъчително, по-скоро кашлица, отколкото смях, ала после все по-силно и искрено. Изтощени и брадати, те приличаха на досадни пияници, мятаци се в пристъпите на непонятното си веселие.

63. ОЛИМП

Монс Олимпус, най-високият вулкан на Марс, се издига на повече от два̀сет и седем километра над околната равнина и новия океан. Диаметърът на основата му е шестстотин и петдесет километра. Върхът е почти три пъти по-висок от земния Еверест. Бели от сняг и лед, тази вечер склоновете на планината сияят почти в кървавочервено от залязващото марсианско слънце.

Назъбените скали в североизточното подножие на Монс Олимпус се издигат вертикално на пет хиляди метра. Точно в тази марсианска вечер дългата сянка на вулкана стига на изток чак до трите вулкана на Тарзис, мержелеещи се на мъглявия хоризонт.

Скоростният ескалатор, който преди обслужваше тази страна на Олимп, е разсечен на две недалеч над скалите, при това толкова чисто, сякаш е прерязал с гилотина. Мощно седемпластово силово поле, генерирано от самия Зевс — егидата — защитава целия масив от атака и искри на червената привечерна светлина.

Точно зад скалите, близо до брега на северния океан, тераформиран само преди век и половина, са се събрали над хиляда богове, за да се организират за война. Ято златни колесници, всяка теглена от невидими сили, а видимо — от яки жребци, осигуряват въздушна охрана на хиляди метри над боговете с техните златни доспехи.

Зевс и Хера са сред първите от тая безсмъртна войска, всеки висок по шест метра, и двамата с блестящи доспехи, щитове и оръжия, изковани от Хефест и други божествени занаятчии. Даже високите им шлемове са изковани от чисто злато, подсилено с модерни сплави и микровериги. Атина и Аполон временно отсъстват от тая божествена фаланга, обаче другите богове и богини са тук...

Тук е Афродита, красива даже в бойните си доспехи. Шлемът ѝ е осеян със скъпоценни камъни, малкият ѝ лък изстрелва кристални стрели с кухи върхове, пълни с отровен газ.

Тук е Арес, ухилен под червения гребен на шлема си, доволен — предвкуства безпрецедентно кръвопролитие. Той носи сребърния лък на Аполон и колчан, пълен с топлинно насочващи се стрели. По каквато и цел да стреля, непременно ще я убие или унищожи.

Тук е Посейдон, земетръсецът, грамаден и мрачно могъщ, облечен в бойни доспехи за пръв път от хилядолетия. Десет мъже, даже включително Ахил, не могат да повдигнат грамадната брадва, която богът носи в лявата си ръка.

Тук е Хадес — по-мрачен на вид, настроение и доспехи дори от Посейдон. Червените му очи блестят от дълбоките орбити на бойния му шлем. Персефона стои до своя господар, цялата в лазурит, с титанов тризъбец, решително стиснат в дългите ѝ бледи пръсти.

Тук е Хермес, слаб и жесток, стегнат в червените си доспехи, готов да се телепортира в битката, да убива и бяга преди смъртното око да регистрира появата му, камо ли касапницата, която оставя след себе си.

Тук е Тетида — божествените ѝ очи са зачервени от плач, ала надлежно е облякла бойни доспехи, готова да убие сина си Ахил, ако и когато ѝ заповяда Зевс.

Тук е Тритон, целият в пластове зелено-черна броня, забравеният сатир на старите светове, изнасилвач на момичета и момчета, богът, който обожава да захвърля детски тела в дълбините, след като им се е наситил.

Тук е Артемида, облечената в златни доспехи богиня на лова, стиснала лък в ръка, готова да пролее литри човешка кръв като първа стъпка към отмъщението за нанесените рани на любимия ѝ брат Аполон.

Тук е Хефест, целият в пламъци, готов да запали с факела си смъртните врагове.

Тук са всички богове освен възстановяващите се Аполон и Атина, редица след редица великански фигури в доспехи, събрани под сенките на скалите. Други богове и богини кръжат над тях с летящите си колесници. И над всичко това искри и трупа енергия егидата, едновременно нападателно и отбранително оръжие.

В ничията земя зад боговете, точно зад искрящата егида, която прониква в пръстта и камъка и продължава надолу, заобляйки се сферично дълбоко към центъра на Марс, лежат трупове на двата цербериди. Двуглави кучета, дълги над шест метра, със зъби от хромирана стомана и газови хроматографски спектрометри в муцуните, те са проснати там, където ги убиха Ахил и Хектор при пристигането си на Олимп само преди няколко часа.

На трийсет метра зад церберидите са изгорелите останки на старата схоластическа казарма. Зад казармата са войските на човечеството, сто и двамайсет хиляди души.

Силите на Хектор са строени откъм сушата — четирийсет хиляди от най-смелите илионски воители. Парис остана в Троя, натоварен от по-големия си брат с тежката отговорност да брани домовете и любимите им в древния град — вече защитен с моравекско силово поле, но според думите на Хектор, по-сигурно охраняван с бронзови копия и човешка смелост. Другите вождове и техните хора обаче са тук.

До Хектор стои верният брат на троянския пълководец Деифоб, който командва десет хиляди отбрани копиеносци. Наблизо е Еней, който изковава новата си съдба тук, след като вече не е покровителстван от Мойрите. Зад Енеевите воители е почитеният Главк начело на своите колесници и единайсет хиляди дивии ликийци, готови за рат.

Тук е Асканий от Аскания, втори вожд на фригийците, целият в бронз и кожа, жаден за слава. Неговите четири хиляди и двеста асканийци нямат търпение да пролеят божествената златиста кръв.

Зад троянските воители, прекалено стари и ценни, за да водят мъже в бой, ала облечени в доспехи и готови да умрат, ако такава е волята на вселената, са царете и съветниците на Илион — първо самият цар Приам, нагизден в легендарните доспехи, изковани от метал от древен метеорит, после старият Антенор, баща на мнозина троянски герои, повечето от които вече са паднали във войната.

До Антенор стоят почитените Приамови братя Ламп, Клитий и сивобрадият Хикетаон, който до тоя ден най-много е тачил Арес, бога на войната, а зад Хикетаон са най-уважаваните троянски старейшини Пантой и Тимет. Вперила поглед в съпруга си, облечена в червено, сякаш се е превърнала в живо знаме от кръв и скръб, днес с тия старци

стои красивата Андромаха, Хекторовата жена, майка на убития Скамандър, бебето, наричано с обич от троянците Астианакс, „господаря на града“.

В центъра на тоя петкилометров боен строй, начело на повече от осемдесет хиляди калени в бой ахейци, се извисява златният Ахил, Пелеевият син. Говори се, че освен едно тайно слабо място, той е неуязвим. Тая вечер, в бойните си доспехи и зареден със свръхчовешката енергия на почти нечовешкия си гняв, мъжеубиецът изглежда безсмъртен. Мястото от дясната му страна е оставено свободно в памет на неговия най-свиден приятел и боен другар Патрокъл, за когото се твърди, че е бил свирепо убит от Атина Палада преди няма и две денонощия.

Зад и надясно от Ахил е изненадващата тройка Агамемнон, Менелай и Одисей. Двата Атриди още са в синини от двубоя с Пелеевия син и лявата ръка на Менелай е прекалено слаба, за да носи щит, обаче двамата свалени царе са намерили за нужно в тоя ден да са със своите вождове и бойци. Одисей, явно потънал в размисъл, гледа над човешките и безсмъртните бойни редици и си почесва брадата.

Пръснати сред останалите ахейски воители, в колесници или пеш, винаги начело на хората си, са оцелелите гръцки герои след тая деветгодишна ожесточена война — Диомед, все още със своята лъвска кожа и въоръжен с палица, по-дълга от повечето гърци, Големият Аякс, ахейски закрилник, който се извисява над цялата си редица воители, и Малкият Аякс начело на своите професионални убийци от Локрида. На един хвърлей камък от тия герои стои великият копиеносец Идомей начело на своите легендарни критски воители, а наблизо, изправен в колесницата си, Мерион, готов да влезе в бой до природения брат на Големия Аякс, архистрелеца Тевкър.

В десния фланг на ахейците, най-близо до океана, редица след редица въоръжени мъже обръщат гривестите си шлемове, за да погледнат своя вожд и най-стар ахейски водач в момента, хитрия Нестор, геренския конник. Нестор е застанал пред всички други на десния фланг, наметнал червения си плащ и ясно различим в своята колесница с четири коня, затова ще е първият, който ще падне пред бойните линии на безсмъртните. В съседните колесници, явно готови да влязат в бой заедно с баща си, са Несторовите синове Антилох,

добър приятел на Ахил, и по-високият и по-красив Антилохов брат Тразимед.

Днес тук са още стотици вождове, всеки носещ своето гордо име и гордото име на баща си, начело на десетки хиляди воини, всеки от тях с почитено име и сложно минало, всеки понесъл гордото име на баща си в рат за слава и живот или на път за Дома на смъртта.

Надясно от строените ахейци, безредно пръснати по брега, стоят мълчаливи и зелени няколко хиляди зеки — зелени човечета, които се изсипаха от своите шлепове, фелуки и тромави платноходи от океана Тетида и вътрешното море Валес Маринерис и които днес са застанали тук поради причини, известни само на тях и навярно на техния аватар Просперо или непознатия бог Сетевос. Те безмълвно стоят край тихо плискащите вълни и засега нито гърците, нито троянците, нито безсмъртните богове са установили контакт с тях.

На около половин километър в морето платната на повече от сто ахейски кораба улавят розовия марсиански залез, греблата отразяват златистото морско сияние. Сега платната са увиснали, греблата са вдигнати, бордовете са обточени с щитове и копия. На тия кораби се виждат жълтите, червени, лилави и сини гребени и лъскави шлемове на над три хиляди ахейски бойци. Остри черни перки порят синьозлатистите вълни в пространствата между корабите. Засега различни само по перископите и горната повърхност на черните си метални корпуси, трите астровекски балистични ракетни подводници патрулират в марсианското море.

Разположени наредко в над трикилометрова линия зад троянците и ахейците на сушата са пояските моравекски пехотинци — двайсет и седем хиляди войници с черни бръмбарски брони и оръжие, тежко и леко. Енергийните балистични артилерийски батареи са разположени чак на петнайсет километра зад предните редици, с проектори и тръби, насочени към Олимп и войските на безсмъртните. Над всички хора и моравеки кръжат и се стрелкат сто и шестнайсет изстребителя с форма на стършели, някои превключили на стелт, други все още дръзко черни. По сведенията на астровеките в орбита обикалят шейсет и пет бойни космически кораба, разположени от периферията на марсианската атмосфера до няколко милиона километра зад Фобос и Деймос. Командирът на пояските моравеки на земята докладва на европейския моравек Манмът, който преведе на Ахил и Хектор, че

всички типове бомби, ракети, силови полета и енергийни оръжия на тия кораби са заредени и насочени. Това не говореше нищо на героите и те не му обърнаха внимание.

В същия равнинен участък до Ахил и надясно от Одисей и Атридите, ала на известно разстояние, стоят Манмът, Орфу и Хокънбери. По-рано следобед Манмът беше хвърлил поглед към строящите се войски и с помощта на троянския вожд Перим веднага бе реквизирал колесница, която докара Орфу през квантовия тунел, теглейки левитиращия йониец на въже.

Схоластикът доктор Томас Хокънбери носи наметало, доспехи и дрехи на троянски вожд и въпреки че изглежда развълнуван да стане свидетел на всичко това, също явно има известно затруднение да стои изправен. Докато хилядите воини — дори знатният Ахил — чакат почти неподвижно последните изостанали от всяка войска, човешка и безсмъртна, Хокънбери пристъпва от крак на крак.

— Нещо не е наред ли? — прошепва Манмът на английски.

— Струва ми се, че нещо пълзи в гащите ми — отвръща му Хокънбери.

Войските са се събрали. Тишината е зловеща — и от двете страни не се чува нищо освен тихото плискане на далечните вълни по каменистия бряг, цвилене на кон, впрегнат в бойна колесница, шумолене на марсиански ветреци в скалите на Олимп, свистене на летящи колесници, кръжащи във въздуха, и бръмчене на стършелови изстребители, неволно подрънкване на бронз, когато някой воин се размърда, и могъщия вездесъщ шум от десетки хиляди мъже, които се опитват да дишат спокойно.

Зевс пристъпва напред и минава през егидата като великан през водопад.

Ахил излиза в ничията земя, за да се изправи срещу бащата на боговете.

— *ИМАШ ЛИ ДА КАЖЕШ НЕЩО ПРЕДИ ТИ И ТВОЯТ ЧОВЕШКИ РОД ДА ЗАГИНЕТЕ?* — пита Зевс и гласът му прозвучава добродушно, ала е толкова усилен, че стига до най-далечните краища на полето, дори до мъжете в гръцките кораби.

Ахил хвърля поглед през рамо към строените зад него воини, обръща се, поглежда към Олимп и строените пред него богове, после вдига очи към извисяващия се над него бог.

— Предайте се сега — казва той — и ще пощадим живота на вашите богини, за да станат наши робини и наложници.

64.

АРДИС ХОЛ

Деймън спа две денонощия — будеше се само когато Ада го хранеше с бульон и Одисей го къпеше. Отново се събуди за кратко следобеда, когато Одисей го избърсна, ала беше прекалено изтощен, за да говори или слуша. Не обърна внимание и на ревовете в небето, когато на другата вечер метеоритите се завърнаха, а после и на последващата. Не се събуди, когато нещо малко, ала летящо с няколко хиляди километра в час се заби в полето зад къщата, точно където Одисей седмици наред беше преподавал. От сблъсъка се образува кратер, широк четири и дълбок три метра. Трусът пръсна всички оцелели прозорци в Ардис Хол.

Деймън се събуди предобед на третия ден. Ада седеше на ръба на леглото му — нейното легло, както се оказа, — а Одисей се бе облегал на касата на вратата със скръстени ръце.

— Добре дошъл, Деймън ур — тихо каза младата жена.

— Благодаря, Ада ур — отвърна той. Беше прегракнал и му се струваше, че трябва да положи прекомерни усилия само за да изхрипти няколко думи. — Харман? Хана?

— И двамата са по-добре — каза Ада. Деймън никога не беше забелязвал колко съвършено зелени са очите ѝ. — Тази сутрин Харман стана и в момента закусва долу, а Хана отново се учи да ходи. Сега е на слънце на предната морава.

Деймън кимна и затвори очи. Изпитваше непреодолимо желание отново да се унесе в сънища. Така по-малко го болеше, а в момента дясната ръка ужасно го измъчваше и пареше. Той рязко вдигна клепачи и отметна завивката от ръката си, изпълнен със смразяващата увереност, че са я ампутирали, докато е спал, и че сега усеща само прозрачна болка от прозрачен крайник.

Ръката бе червена, подута, цялата в рани от страховитото ухапване на Калибан, защити с дебел конец — но си беше на мястото. Опита се да я помръдне, да размърда пръсти. Болката го накара да

ахне, ала пръстите му все пак се разшаваха, ръката му леко се повдигна. Той я отпусна върху чаршафа.

— Кой го направи? — попита Деймън след малко. — Шевовете. Слуги ли?

— Аз те заших — каза якият варварин.

— Слугите вече не функционират — каза Ада. — Навсякъде. Факсвъзлите още действат, затова получаваме вести. Слугите са извън строя, войниксите изчезнаха.

Деймън се намръщи. Опита се да разбере и не успя. Влезе Харман — подпираше се на бастун. Не беше обръснал брадата си и явно я оформяше. Седна на стола до леглото и стисна лявата ръка на Деймън. Младият мъж затвори очи за момент и отвърна на ръкостискането. Когато отново погледна, очите му бяха насълзени. От умората, помисли си той.

— Метеоритната буря утихва, всяка вечер е все по-слаба — каза Харман. — Обаче има жертви. Загинали. Само в Уланбат са убити над сто души.

— Загинали ли? — повтори Деймън. Тази дума от много отдавна не бе имала истинско значение.

— Трябва да се научите да погребвате мъртвите си — обади се Одисей. — Не да ги прехвърляте по факса за щастлив вечен живот като безсмъртни постчовеци на пръстените. Хората погребват мъртвите и се опитват да се грижат за ранените.

— А кратерът Париж? — успя да попита Деймън. — Майка ми?

— Добре е — успокой го Ада. — Този град не пострада. Имаме куриери, които ежедневно ни носят новини. Тя ти прати писмо, Деймън — бои се да се прехвърля по факса, докато положението не се успокои. Много хора се страхуват. След края на слугите, изчезването на войниксите и прекъсването на електричеството навсякъде, повечето хора не искат да пътуват, освен ако не им се налага.

— Защо няма електричество, но факсвъзлите още работят? Къде са войниксите? Какво става?

— Не знаем — отвърна Харман. — Обаче метеоритният дъжд не доведе до... как го нарече Просперо? Изчезване на вида. Можем да сме щастливи за това.

— Да — съгласи се Деймън, но си мислеше: „Значи Просперо, Калибан и смъртта на Сави са били истински, а не само сън?“ Отново

помръдна дясната си ръка и болката отговори на въпроса.

Влезе Хана — само по бяла риза. По главата ѝ бе набол мъх. Лицето ѝ изглеждаше по-човешко и живо във всички отношения. Тя се приближи до Деймън, като внимаваше да не докосва ръката му, наведе се и силно го целуна по устните.

— Благодаря ти, Деймън. Благодаря ти — каза тя, когато откъсна устни от неговите. И му подаде мъничка незабравка, откъсната на двора. Той неловко я хвана с лявата си ръка.

— Моля — отвърна младият мъж. — Целувката ми хареса. — Наистина. Сякаш никога не се бе целувал — той, Деймън, най-големият женкар на света.

— Ето нещо интересно. — Хана разтвори другата си ръка и показва торински саван. — Намерих го долу до старата дъбова маса, обаче вече не работи. Опитах още два. Нищо. Даже саваните не работят.

— Възможно е гърцко-троянската бойна драма да е приключила — предположи Харман, вдигна извезаните вериги на тъканта към челото си, после захвърли савана настрани. — Може торинската история да е свършила.

Одисей, който гледаше през прозореца синьото небе и зелената морава, се обърна към тях.

— Съмнявам се — възрази той. — Подозирам, че истинската война тепърва започва.

— Знаеш ли нещо за торинската драма? — попита Хана. — Нали каза, че никога не си лягал под савана?

Гъркът сви рамене.

— Преди близо десет години двамата със Сави разпространихме торинските савани. Аз донесох прототипа от... отдалеч.

— Защо? — промълви Деймън.

Одисей разпери ръце.

— Войната приближаваше. Хората на земята трябваше да научат нещо за нея, за нейните ужаси и красота. Трябваше да научат нещо и за хората от историята, за Ахил, Хектор и другите. Даже за мен.

— Защо? — повтори Хана.

— Защото войната приближава.

— Ние не участваме в нея — посочи Ада.

Одисей скръсти ръце.

— Ще участвате. Още не сте на предните линии, но те идват насам. Ще участвате в този сблъсък независимо дали го желаете.

— Как може да участваме в него? — учуди се Ада. — Та ние не можем да воюваме. И изобщо не искаме да се научим.

— След няколко седмици шейсетина от младежите, които останаха тук, ще знаят нещичко по този въпрос — отвърна брадатият воин. — А когато настъпи моментът, от тях ще зависи дали ще пожелаят да воюват. Винаги е било така. — Той посочи Харман. — Ако щеш вярвай, обаче твоят скутер може да се поправи. Работя по въпроса и след десетина дни може би ще е готов.

— Не искам да гледам битки — настоя Ада. — Не искам да има война.

— И имаш всички основания — каза Одисей.

Ада сведе лице, сякаш се опитваше да овладее сълзите си. Когато опря юмрук върху леглото, Деймън постави пръстите си до нейните и ѝ подаде незабравката на Хана. После се унесе.

Събуди се в мрак и лунна светлина. На леглото до него седеше някаква фигура. „Калибан!“ Инстинктивно вдигна дясната си ръка и сви юмрук. Пред очите му избухнаха звезди от болка.

— Спокойно — каза Харман и се наведе, за да намести бинтованата му ръка. — Спокойно, Деймън.

Младият мъж се задъхваше, опитваше се да не повърне от болка.

— Помислих те за...

— Знам.

Деймън седна на леглото.

— Смяташ ли, че е мъртъв?

Силуетът до него поклати глава.

— Не знам. Самият аз се питам... мисля за това. За двамата.

— За двамата ли? — учуди се Деймън. — Сави ли имаш предвид?

— Не... Искам да кажа, да, и за нея мисля много... обаче имах предвид Просперо. Холограмата на Просперо, който каза, че е само ехо на сянка или нещо подобно.

— И какво?

— Мисля, че това всъщност беше самият Просперо — промълви Харман и се наведе към Деймън. — Мисля, че някак си е бил заточен в астероидния град на постчовеците, той го наричаше „моя остров“, също както Калибан беше заточен там.

— От кого?

Харман се отдръпна и въздъхна.

— Не знам. Напоследък не знам нищо.

Деймън кимна.

— Трябваше ни много време, за да научим достатъчно и да проумеем, че никой от нас не знае абсолютно нищо, нали, Харман?

Възрастният мъж се засмя. Но когато отново заговори, тихият му глас беше сериозен.

— Боя се, че сме ги освободили.

— Кого сме освободили? — прошепна Деймън. Допреди секунда изпитваше глад, вълчи глад, ала сега коремът му сякаш беше пълен с ледена вода. — Калибан и Просперо?

— Да.

— А може да сме ги убили — решително заяви младият мъж.

— Да. — Харман се изправи и го стисна за рамото. — Ще те оставя да поспиш. Благодаря ти, Деймън.

— За какво?

— Благодаря ти — повтори Харман и излезе от стаята.

Деймън изтощено се отпусна върху възглавниците, ала сънят не идваше. Той се вслушваше в нощните звуци, които долитаха през счупения прозорец: щурци, нощни птици, които не можеше да назове, жаби, крякаци в езерцето зад къщата, шумолене на листа под нощния ветрец, и усети, че се усмихва.

„Ако Калибан е жив, ще е адски жалко. Обаче и аз съм жив. Жив съм“.

После заспа — чист сън без сънища, който продължи, докато Ада не го събуди един час след изгрев слънце с първата му истинска закуска от пет седмици насам.

В една хладна, но красива вечер след четири дни Деймън се разхождаше сам в градината. По склона към него се спуснаха Ада, Харман, Хана, Одисей, Петър и младата Пиън.

— Скутерът е поправен — каза гъркът. — Или поне може да лети. Искаш ли да наблюдаваш изпитателния полет?

Деймън сви рамене.

— Не особено. Обаче искам да знам какво ще правите с него.

Одисей погледна Петър, Пиън и Харман.

— Първо аз ще отида на разузнаване. Ще видя какви са щетите от метеоритния дъжд в района, ще проверя дали машината ще може да ме закара чак до брега.

— А ако не може? — попита Харман.

Бе ред на брадатия воин да свие рамене.

— Ще се прибера пеш.

— Къде ще се прибереш? — сбърчи вежди Деймън. — И колко време ще ти трябва, за да стигнеш дотам, Одисей ур?

Гъркът се усмихна, ала очите му излъчваха ужасна тъга.

— Ех, само да знаехте — промълви той. — Само да знаехте. — И следван от двамата си млади ученици и Хана, варваринът се заизкачва по склона към къщата.

Харман и Ада тръгнаха с Деймън.

— Какво е намислил? — попита младият мъж.

— Отива да търси войниксите — отвърна Харман.

— И после?

— Не знам. — Харман вече не се нуждаеше от бастун, но казваше, че е свикнал с него, и сега го използваше, за да поваля бурените сред цветята.

— По-рано слугите плевяха градината — отбеляза Ада. — Аз се опитвам, обаче съм толкова заета с готвене, пране и всичко останало...

Харман се засмя и каза:

— Напоследък трудно се намират добри помощници.

И прегърна Ада през кръста. Младата жена му отправи поглед, който Деймън не можеше да разтълкува, ала знаеше, че е важен.

— Излъгах те — каза му Харман. — И двамата знаем, че Одисей ще нападне войниксите, ще им попречи да извършат онова, с което са се заели.

— Да — потвърди Деймън. — Знам.

— И ще използва тази война, за да подготви учениците си за истинската — продължи по-възрастният мъж, загледан в бялата къща на хълма. — Той се опитва да ни учи да се сражаваме, преди да

започне истинската битка. Казва, че ще познаем началото — че войната ще започне като вихрени сфери, отварящи се дупки в небето, пренасящи ни в нови светове и прехвърлящи нови светове при нас.

— Знам — повтори Деймън. — Чувал съм го.

— Той е луд.

— Не е.

— Ще отидеш ли на война с него? — попита Харман. Явно самият той много пъти си бе задавал този въпрос.

— Не срещу войниксите. Освен ако не се налага. Първо имам да водя друга битка.

— Знам — отвърна възрастният мъж. — Знам. — И целуна Ада. — Ще се видим в къщата. — И се отдалечи сам по склона с едва забележимо накуцване.

Деймън изведнъж усети, че силите са го напуснали. Бяха стигнали до дъсчена пейка с изглед към долната морава и потъващата в привечерни сенки речна долина и той с облекчение седна. Ада се настани до него.

— Харман те разбра, но не и аз — каза тя. — Каква битка имаш да водиш първо?

Младият мъж засрамено сви рамене.

— Деймън? — Гласът ѝ предполагаше, че ще седи тук, докато не ѝ отговори, а в момента той нямаше сили да стане и да се отдалечи.

— На едно място, което се казва Ерусалим, има син прожекторен лъч, който се издига в нощта — накрая отвърна Деймън. — И в тази светлина са впримчени повече от девет хиляди души от народа на Сави. Девет хиляди евреи. Каквото и да означава „евреи“.

Ада го погледна неразбиращо. Деймън се сети, че тя още не е чула тази част от историята. Всички те бавно се учеха на изящното изкуство на разказвачеството — това запълваше осветените от свещи вечери с нещо друго освен миене на съдове.

— Преди обещаната от Одисей война да дойде тук, преди да нямам друг избор, освен да участвам в колосална битка, която не разбирам, ще освободя ония девет хиляди души от проклетата синя светлина — тихо, но решително заяви Деймън.

— Как? — попита Ада.

Той се засмя — спокоен, искрен смях, нещо, на което се беше научил през последните два месеца — и призна:

— Нямам абсолютно никаква представа.

После с усилие се изправи, позволи на Ада да му помогне и двамата един до друг се заизкачваха към Ардис Хол. Някои ученици вече палеха фенерите на масата, въпреки че оставаше час до вечерята. Тази вечер бе ред на Деймън да помага в кухнята и той се опитваше да си спомни за кое блюдо отговаря. Надяваше се да е за салатата.

— Деймън? — Ада беше спряла и го гледаше.

Той отвърна на погледа ѝ. Знаеше, че младата жена вечно ще обича Харман и това, кой знае защо, го изпълваше с щастие. Навярно бе заради раните и изнемогата, ала вече не искаше да прави секс с всяка срещната жена. След метеоритната буря не бе срещал много нови жени.

— Как го направи, Деймън? — попита Ада.

— Кое?

— Да убиеш Калибан.

— Не съм сигурен, че съм го убил.

— Но си го *победил* — заяви младата жена почти свирепо. — Как?

— Имах тайно оръжие. — И докато изричаше думите, той осъзна верността им.

— Какво? — упорстваше Ада. Нощните сенки по полегатата морава бяха дълги и меки, нощното небе красиво сияеше над Ардис Хол, ала Деймън виждаше тъмните облаци, които се трупаха на хоризонта.

— Гняв — накрая отвърна той. — Гняв.

65.

ИНДИАНА, 1200 Г. ПР.ХР.

Около три седмици след началото на войната, която ще сложи край на всички войни — без майтап, — аз използвам златния си медальон, за да се телепортирам на другата страна на света. Бях обещал на Найтенхелзър да се върна и обичам да изпълнявам обещанията си, когато мога.

Тръгнах посред нощ илионско-олимпийско време, напуснах съвета в една от новите бомбоубежищни шатри, в която Ахил в момента заседава с оцелелите си вождове, и после просто се телепортирах, като знаех, че цялото това персонално квантово телепортиране скоро ще е само спомен.

Озовавам се на тревист склон. В праисторическа Северна Америка е слънчева утрин. Около Илион напоследък не расте много трева, нито в кървавите равнини на Марс.

Спускам се по склона към потока, минавам през него и навлизам в гората. Мигам, за да свикна със светлината и относителната тишина. Няма взривове, няма викове на умиращи, няма богове, телепортиращи се сред хаос от крещящи мъже и цвилещи коне. За около минута се безпокоя, че евентуално може да има индианци, обаче после сам се присмивам на себе си. Напоследък не нося божествена броня, нито вълшебен шлем на Хадес и преобразяваща гривна, обаче имам бронзово-дурапластови доспехи. И мога да използвам меча, който виси на пояса ми, и лъка, праметнат през рамото ми. Естествено, ако срещна Патрокъл и ако е успял да се въоръжи, и ако е злопамятен — а кой от тия ахейски герои не е? — не бих заложил много на шансовете си.

Майната му. Както казват Ахил и главен центурион Меп Аху — „Без кураж няма слава“.

— Найтенхелзър! — викам в гората. — Кийт!

Въпреки че си дера гърлото да крещя, минава цял час, докато го открия, и успявам само защото случайно се натъквам на индианско село на една полянка, отдалечена на около половин километър от

мястото, където съм се телепортирал. В това село няма типита, а само примитивни колиби от клони, листа и чим. В центъра гори огън. Изведнъж се разлайват кучета, жените се разпищяват и събират децата, шестима индианци грабват първобитните си лъкове и се прицелват в мен.

Свалям красивия си кедров лък, изработен от занаятчий в далечния Аргос, поставям красивата си стрела с плавно, опитно движение и се прицелвам в тях, готов да ги понижа всичките в черния дроб, докато техните глупави подострени пръчки отскачат от бронята ми. Освен ако не ме улучат в лицето или окото. Или в гърлото. Или...

Облечен в същите животински кожи като доста по-стройните от него индиански воители, бившият схоластик Найтенхелзър се втурва помежду ни и им крещи непонятни срички. Индианците се намусват, обаче отпускат лъковете си. Същото правя и аз.

Найтенхелзър се приближава до мен.

— По дяволите, Хокънбери, какво правиш тук?

— Идвам ти на помощ.

— Не мърдай — нарежда той, пак излайва нещо на индианците и после им казва на класически гръцки: — И моля, почакайте ме, преди да сервираме печеното куче. Идвам след малко.

После ме хваща за лакътя и ме повежда обратно към потока, далеч от селото.

— Гръцки, а? — питам аз. — Какво печено куче? Той отговаря само на първата част от изречението.

— Техният език е сложен и ми е трудно да го науча.

По-лесно ми е аз да ги науча на гръцки.

Засмивам се, ала главно на хрумналата ми мисъл какво ще кажат археолозите след четири-пет хиляди години, когато разкопаят това праисторическо село в Индиана и открият чирепи от пръстени съдове с гръцки образи от Троянската война.

— Какво има? — пита Найтенхелзър.

— Нищо.

Сядаме на не много удобните камъни на отсрещния бряг на потока и разговаряме.

— Как върви войната? — пита Найтенхелзър. Забелязвам, че е поотслабнал. Изглежда здрав и доволен. Разбирам, че сигурно изглеждам точно толкова уморен и мръсен, колкото се чувствам.

— Коя война? — на свой ред го питам аз. — Имаме си нова.

Найтенхелзър, който винаги е бил лаконичен, повдига вежди и чака.

Разказвам му малко за абсолютната война, като пропускам част от по-лошите неща. Не ми се ще да се разцивря или да се разтрепера пред стария си приятел.

Той ме слуша няколко минути, после пита:

— Поднасяш ли ме?

— Не — отвърщам аз. — Бих ли си измислил всичко това? Бих ли *могъл* да си го измисля?

— Да, имаш право — съгласява се Найтенхелзър. — Никога не си проявявал въображение в такива неща.

Премигвам, обаче не казвам нищо.

— Какво ще правиш? — пита той.

Свивам рамене.

— Ще те спася?

Бившият схоластик се подхилва.

— Ти май имаш нужда от спасяване повече от мен. Защо да се връщам там след всичко това, дете ми го описа?

— От професионално любопитство? — предполагам аз.

— Моята специалност беше „Илиада“ — казва Найтенхелзър. — Явно с нея окончателно е приключено. — Поклаща глава и потърква бузите си. — Как е възможно да се обсади Олимп?

— Ахил и Хектор намериха начин. Аз трябва да се върна. Идваш ли с мен? Не мога да ти обещаая, че някога ще можеш да се телепортираш тук.

Едрият схоластик поклаща глава.

— Оставам тук.

— Разбираш ли, че тук не си в безопасност? — Говоря бавно, като преминавам на гръцки в случай, че е позабравил английски. — От войната, искам да кажа. Ако положението се сговни, цялата Земя ще...

— Знам. Слушах те внимателно — прекъсва ме Найтенхелзър. — Оставам тук.

Изправяме се. Докосвам телепортаторния медальон, после отпускам ръка — сетил съм се.

— Имаш жена тук — казвам.

Найтенхелзър свива рамене.

— Пробутах им няколко фокуса с преобразяващата си гривна, тазера и другите играчки. Направих впечатление на клана. Или поне се престориха на впечатлени. — Усмива се с типичната си ирония. — Те са малка група, а страната е голяма и пуста, Томас. На много километри наоколо няма други кланове. Имат нужда от нова ДНК в скромния си генофонд.

— Ами тогава действай — отвърщам и го стискам за рамото. Пак докосвам медальона, обаче се сещам за още нещо. — Все пак къде ти е преобразяващата гривна? И тазерната палка?

— Патрокъл ги взе тия неща. Всичките.

Оглеждам се нервно и хващам дръжката на меча си.

— Не се бой, отдавна го няма — успокоява ме Найтенхелзър.

— Къде е?

— Каза, че се връща в Илион при приятеля си Ахил. После ме попита накъде е Илион. Посочих му на изток и той тръгна натам... и ме остави жив.

— Божичко — промълвявам. — Сигурно в момента преплува Атлантическия океан.

— Не бих изключил тази възможност. — Найтенхелзър ми подава ръка и аз я стискам. Странно е да се ръкувам с някого след всички тия седмици на стискане на китки и лакти. — Сбогом, Хокънбери. Едва ли ще се видим пак.

— Сигурно няма — съгласявам се аз. — Сбогом, Найтенхелзър.

Ръката ми е върху телепортаторния медальон и се каня да завъртя шайбата, когато бившият схоластик ме докосва по рамото.

— Хокънбери? — вика ме той и бързо се отдръпва, за да не се телепортира случайно заедно с мен. — Илион още ли си стои?

— О, да — потвърждавам аз.

— Винаги сме знаели какво ще се случи — казва Найтенхелзър. — Девет години и винаги сме знаели какво ще се случи, със съвсем дребни несъответствия естествено. Кой човек или бог какво ще направи. Кой ще умре и кога. Кой ще остане жив.

— Знам.

— Това е една от причините да остана тук. — Той ме поглежда в очите. — Сега не знам какво ще се случи — всеки час, всеки ден, всяка сутрин. Прекрасно е.

— Разбирам. — Наистина е прекрасно.

— Знаеш ли какво ще се случи там? — пита Хокънбери. — В твоя нов свят?

— Нямам абсолютно никаква представа — казвам аз. Усещам, че съм се захилил свирепо, весело и сигурно ужасяващо, че съм изгубил всички особености на цивилизован схоластик или учен. — Обаче ще е адски интересно да узная какво ще се случи.

Завъртам телепортаторния медальон и изчезвам.

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

АХЕЙЦИ (ГЪРЦИ)

Ахил — син на Пелей и богинята Тетида, най-свирепият ахейски герой, предопределен още от раждането си да умре млад от ръката на Хектор при Троя и да спечели вечна слава или да доживее дълбока старост в неизвестност

Одисей — син на Лаерт, цар на Итака, мъж на Пенелопа, опитен стратег, любимец на богинята Атина

Агамемнон — син на Атрей, главнокомандващ на ахейците, мъж на Клитемнестра. Тъкмо настояването на Агамемнон да отвлечат Ахиловата робиня Бризеида ускорява главната криза в „Илиада“

Менелай — по-малкият син на Атрей, брат на Агамемнон, мъж на Елена

Диомед — син на Тидей, пълководец на ахейците и толкова свиреп воин, че му е отредена „аристея“ (разказ в разказа, възхваляващ смелостта на отделен герой) в „Илиадата“, отстъпваща само на гнева на Ахил

Патрокъл — син на Менойтий, най-добър приятел на Ахил, обречен да умре от ръката на Хектор в „Илиада“

Нестор — син на Нелей, най-възрастен от ахейските пълководци, „оратор прославен със глас благозвучен“, склонен към витиевати тиради в съвета

Феникс — син на Аминтор, стар възпитател и другар на Ахил, който, кой знае защо, е един от важните „пратеници при Ахил“

ТРОЯНЦИ (ЗАЩИТНИЦИ НА ИЛИОН)

Хектор — син на Приам, водач и най-велик троянски герой, мъж на Андромаха и баща на малкия Астианакс (детето, наричано също „Скамандрий“ и „владетел на града“)

Андромаха — жена на Хектор, майка на Астианакс; бащата и братята ѝ са убити от Ахил

Приам — син на Лаомедонт, възрастен цар на Илион (Троя), баща на Хектор, Парис и много други синове

Парис — син на Приам, брат на Хектор, изкусен боец и любовник; тъкмо Парис станал причина за Троянската война, като отвлякъл Елена, Менелаевата жена, от Спарта и я завел в Илион

Хекуба — жена на Приам, царица на Троя

Еней — син на Анхиз, водач на дарданците, обречен в „Илиада“ да стане цар на пръснатите троянци

Касандра — дъщеря на Приам, жертва на изнасилване, ясновидка

ОЛИМПИЙСКИ БОГОВЕ

Зевс — цар на боговете, мъж и брат на Хера, баща на безброй олимпийци и смъртни, син на Кронос и Рея — титаните, които свалил и пратил в Тартар, най-долния кръг на отвъдния свят

Хера — жена и сестра на Зевс, защитница на ахейците

Атина — дъщеря на Зевс, силна защитница на ахейците

Арес — бог на войната, луда глава, съюзник на троянците

Аполон — бог на изкуствата, лечението и болестите — „сребролькият“ — главен съюзник на троянците

Афродита — богиня на любовта, съюзница на троянците, интригантка

Хефест — бог на огъня, божествен ковач, син на Хера; страстно желае Атина

СТАРОСТИЛНИ ЧОВЕЦИ

Ада — с няколко години повече от първата си двайсетилетка, стопанка на Ардис Хол

Харман — деветдесет и девет годишен, с една година по-малко от последната си двайсетилетка, единственият човек на Земята, който може да чете

Деймън — приближава втората си двайсетилетка, дундест съблазнител на жени и колекционер на пеперуди

Сави — Скитницата еврейка, единственото старостилно човешко същество, което не е прибрано при последния факс преди хиляда и четиристотин години

Манмът — изследовател в заледените морета на Юпитеровата луна Европа, капитан на подводницата „Смуглата дама“, почитател на Шекспировите сонети

Орфу от Йо — десеттонен шестметров брониран моравек с форма на мечоопашат рак, който работи в серния пръстен на Йо, почитател на Пруст

Астейг/Че — европеец, премиер интегратор на Консорциума на Петте луни

Корос III — ганимедец с въглеродна коруба, хуманоиден дизайн и очи на муха, командир на експедицията до Марс

Ри По — моравек от Калисто; с нехуманоиден дизайн; навигатор

Центурион Меп Аху — астровецки войник от Астероидния пояс

ДРУГИ СЪЩЕСТВА

Войникси — тайнствени двуноги, отчасти слуги, отчасти пазачи; не са от Земята

ЗЧ — зелени човечета, също известни като „зеки“; организъмът им се основава на хлорофил; работници на Марс които издигат хиляди грамадни каменни глави

Просперо — аватар на еволюиралата и самоосъзната земна биосфера

Ариел — аватар на еволюиралата и самоосъзната земна биосфера

Калибан — домашно чудовище на Просперо

Калибани — по-малки клонинги на Калибан, пазители на Средиземноморския басейн

Сикоракса — вещица, майка на Калибан; според Просперо също я наричат Цирцея

Сетевос — агресивният деспотичен бог на Калибан, „многоорък като сепия“; не е от слънчевата система на Земята

Тишината — бог на Просперо (може би), смъртен враг на Сетевос, неизвестно същество

[1] Самостоятелни разумни биомеханични организми, разселени из периферията на Слънчевата система от човеците по време на Изгубената ера. — Б.пр. ↑

Издание:

ИК „БАРД“, поредица „Избрана световна фантастика“, книга
115, ISBN 954-585-565-7, 2004

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.